Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn

Udgivet af Johan Werfel (1804-09), S. Soldin (1810-25), derefter Fr. Thaarup.

Udkom 1804-31. Fortsat som Allernyeste Skilderie af Kjøbenhavn, 1831-37.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet. På nogle sider kan OCR-teksten mangle, da siden har været for vanskelig at tolke.

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p173876.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 77.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 3 Julii, 1810.

De fem Sødskende eller hvo er lykkeligst?

(Fortsat.)

Glad over at have seet sin Søstersøn Sivert i en saa lykkelig Forfatning tog nu Rudolf Afsked fra ham og fortsatte sin Reise. Sivert og hans hele Familie fulgte ham et langt Stykke ud paa Landeveien. Man vinkede og nikkede, og svingede med Hatten saa langt man kunde øine den Gamle, og alle vendte sørgmodige tilbage, da Vognen ganske tabtes af Sigte. Rudolf reiste nu til Odensee, for at besøge Secretair Berg. Ogsaa her fandt han en lykkelig Familie. Henriette var bleven Moder til tre smukke Børn. Han fandt i hende den samme blide Sjel og det samme ømme Sindelav, han altid havde fundet saa elskværdig hos hende som Pige. Hun ilede ham med aabne Arme i Møde, da han traadte ind i Stuen. Hun manglede Ord til at udtrykke de Følelser, som i dette Øieblik gjennemstrømmede hendes Sjel. Glæde og Overraskelse stode malede i hendes fromme Ansigt. Efterat hun havde talet en god Stund med ham overlod hun Samtalens Fortsættelse til sin Mand, og gik ud i Kjøkkenet. Her blev der strax gjort Anstalter til en liden Fest, hvormed hun agtede at overraske sin gamle Morbroder. Uden at være ødsel eller glimresyg var hun som klog Huusmoder altid belavet paa at kunne modtage en nøisom Gjæst ved sit Bord. Hun hørte ikke til det Slags Fruentimmer, der blive angest og bange naar nogen banker paa deres Dør; hendes Spisekammer lignede ikke de Fæstninger, der maa overgive sig af Mangel paa Provision. At faae et tarveligt Maaltid færdigt var for hende kun et Øieblikks Sag. Den gamle Rudolf var dybt inde i Catalonien og allerede i Færd med at indsætte en ny Pave, da Dørene til den anden Stue med eet aabnede sig, og et veldækket Bord stod fremtryllet ligesom i Zemire og Azor. Her herskede ingen Pragt, men Nethed, Reenlighed og Smag. Alt hvad der blev sat paa Bordet var af indenlandsk Frembringelse. Istedet for udenlandsk Viin drak man Most og Hindbæreddike; istedet for den falske Verden spiste man en ærlig Dansk Søsterkage, som Henriette selv, og ingen Italiener, havde lavet. Hun sad net og renlig paaklædt ved Bordet, uden at nogen kunde see paa hende at hun havde været i Kjøkkenet. Hendes lille Datter, omtrent sex Aar gammel, Moderens udtrykte Billede, sad ved Siden af hende, og i hendes hulde Aasyn straalede Uskyldighedens Blik. Rudolf kunde tydelig see, at Henriette ene levede for sin Mand, sine Børn og sit Huus. Det var hendes hele Verden, uden for hvilken hun ikke kjendte nogen Glæde. — Han forlod nu igjen Odensee med den glade, stolte Bevidsthed, at have seet to af sin afdøde Søsters Børn lykkelige. Da han var kommen tilbage til Kjøbenhavn besluttede han, ogsaa at besøge Jesper og Lovise, skjøndt det varede længe førend han begvemmede sig til at fatte denne Beslutning, thi da deres Levemaade aldrig hvede ham ret, saa trak

gelværk samt i at indbinde Bøger og at dreie. Der er ogsaa draget Omsorg for deres Underviisning i Havekonsten. Da den nøiere Forbindelse, som nu finder Sted imellem Hertugdømmerne og de egentlige danske Provindser, gjør Kundskaben om det danske Sprog nødvendigere i hine Lande, saa har den første Lærer Hr. Professor Gensichen, der endnu med Deeltagelse vil erindres i Kjøbenhavn af sine forrige Elever paa Hr. Pastor Christiani Institut, paataget sig Underviisningen i dette Sprog, hvori han har bragt det til en Fuldkommenhed, som sjelden findes hos Fremmede. Hans Bestræbelser ere blevne kronede med et heldigt Udfald, og de Seminarister, som i den seneste Tid have forladt Seminariet, have alle gjort betydelig Fremgang i det danske Sprog. Den sædvanlige aarlige Betaling for hver Seminarist er 70 Rdlr. foruden nogle mindre betydelige Udgifter, hvilket efter nærværende Tider ei kan ansees som nogen høi Priis. Den egentlige Underviisning er fri, undtagen i Musik, i Geometrie og i Korttegning, som betales særskilt. Enkelte duelige og trængende Seminarister betale intet eller en forholdsmæssig mindre Sum for deres Underholdning. Aarlig holdes Examen, hvori de Seminarister, som skulle dimitteres, prøves theoretisk og practisk i de Kundskaber, som de have erhvervet, og erholdt en Attest om deres større eller mindre Duelighed. Indtil de ansættes i Skolefaget, er det sædvanligt at de give privat Underviisning, eller antages til Huuslærere i Hertugdømmerne; man har endog havt Exempler paa, at man i Jylland har søgt Seminarister herfra til Huuslærere. Med sand Tillid til vor faderlige Regjerings aarvaagne Omhue for gavnlig Almueoplysnings Fremme kan man haabe, at den fremdeles vil sørge for en Anstalts Fremme, som nu i mange Aar har hævdet den velfortjente Roes at have bidraget til nyttige Kundskabers Udbredelse og Ungdommens hensigtsmæssige Dannelse.

Maribo, d. 28de Junii. Den 25 Junii blev af Kaperfører Dam førende Skonnerten Bornholm til Nysted opbragt en stor Smak, ved Navn Catharina, kommende fra Riga. — Den skal være lastet med Hør og Hørfrøe foruden andre Ting, og bestemt til Brasilien. — Ligeledes er paa samme Dag af 3 Canonbaade af Hr. Capitain Schønheiders Escadre taget en Nord fra kommende Coffardie-Brig og oplagt under Eenshøie Batterie. Hvor den er kommet fra, derom vides endnu intet bestemt, men det hedder, at den skal være lastet med Pomerantser og Apelsiner. — Den 26de dennes excercerede og manœuvrerede det tjenstdygtige Borgerskab for Hs. H. Hr. Stiftamtmanden. Derefter besaae Hs. H. Byens Borgerskole, hvor han meget glædede sig over de Børns Fremgang der stadigen havde besøgt Skolen; — der just ikke er noget Almindeligt her.

Af det seneste Caper-Reglement af 28 Martii d. A. er nu ogsaa udkommen en Fransk Oversættelse.

Under d. 21 Junii er igjennem den Holsteenske Overret i Glückstadt udfærdiget følgende: "I Følge Hs. Kgl. Majestæts allerhøieste Villie og Befaling bekjendtgjøres herved for samtlige Øvrigheder, at, eftersom den Kongelige Providerings Commission i Kjøbenhavn har fornummet, at Levnetsmidler, der sendes til Norge, de udgivne Anordninger uagtede, i enkelte Tilfælde forsikkredes for høit, saa er den Foranstaltning føiet, i Fremtiden ikke at lade Toldvæsenets Embedsmænd antage nogen Forsikkring for Kongelig Regning mod fiendtlig Opbringelse og Søemolest, naar Vedkommende ikke tillige producerer Facturen over de Varer, der forsendes til Norge, der maa være forsynet med en Attest fra Øvrigheden, at Angivelsen stemmer overeens med de gangbare eller Torvepriserne paa Indkjøbsstedet og være Original-Policen vedføiet."

Ved Priseretten i Aarhuus er Skibet Wasselin, Skipper G. Weyer, tilligemed indehavende Ladning, tilkjendt Opbringeren, Caperfører Jørgen Nielsen, som god Prise, Skibet Olive Beneche tilligemed indehavende Ladning tilkjendt Caperfører N. Skougaard, Nordbaaden Mars, ført af Andreas Larsen, frigiven, Skibet die beyde Süsters, tilkjendt Premierlieuten. P. M. Turen, Skibet de Hoop, Skipper Rochus van Weelde, frigivet imod at denne betaler Opbringeren H. P. Milling i Erstatning og Retsomkostninger 700 Rdlr.

Den Svenske Cours begynder nu igjen mærkelig at forbedre sig. Som Aarsag angives Ophævelsen af de Svenske Havnes Blocade.

Ved Auction d. 2 Julii paa Børsen solgtes: huggede Pommerske Bjelker 14 Mk. 6 ß. til 16 Mk. 6 ß. pr. Cubikfod, Pomperæer 16 Mk. 8 ß. til 18 Mk. Alen, Fyrreplanker, Krongods, 4 Mk. 14 ß. til 4 Mk. 15 ß. Alen, Splitholt 91 Rdlr.

Favnen, Fyrrebrænde 38 Rdlr. a 44 Rdlr. 3 Mk. Favnen, nye Maatter 4 Mk. 6 ß, Stkt.

D. 28 f. M. solgtes i Christiansand Ladningen af det prisdømte Americanske Brig-Skib Topaz, drægtigt 213 Tons, forhen ført af Capitain Sam. Herrick, bestaaende af 500,000 Pund hvide og brune Havannah Puddersukkere og 70,000 Pd. Caffebønner. — Ved Auction d. 4 Julii bortsælges i Trondhjem det prisdømte Skib Julius Cæsars Ladning, bestaaende af 400 Skp. Hamp, 150 Skp. Hør, 230 Skp. Tælle, 102 Fade, 1200 Tdr. Hørfrø, 18,000 Bastmatter &c.

Directionen i Selskabet for Norges Vel har ladet bekjendtgjøre, at Hs. Maj. Kongen har ved Rescript af 24 Marts d. A. til Finants-Collegiet, allernaadigst skjenket 2000 Rdlr. strax og 1000 Rdlr. aarlig som Bidrag til Selskabets Hensigters Fremme.

Den 8 f. M. bleve alle Huusbygningerne paa Gaarden Lie i Guldbrandsdalen lagde i Aske ved en opkommen Ildsvaade, og 4 der boende Familier derved gjorde huusvilde. Deres Forfatning er saa meget mere beklagelig, som hverken Gaardene eller Bøigderne eie tilstrækkeligt Huustømmer og Skovmaterialier til Gaardenes Gjenopbyggelse.

Directeuren for det Kgl. Blaafarveværk paa Fossum har ladet bekjendtgjøre, at Værket fra nu af og i næste Vinter modtager indenlandsk forsvarlig god raa Potaske, og betaler for hvert Centner, der leveres paa Værket fra de Kogerier, som ligge inden 4 Miles Omkreds, 9 Rdlr.; de, som ligge længere borte, faae en forholdsmæssig Godtgjørelse.

Auctioner. Den 10de Julii: Bogholder Klein, Kramvare og Løsøre i lille Kongensgade No. 85. D. 11te: Procur. Delbanco, Løsøre i Pilestrædet. D. 16de: Bredenberg, Løsøre i Borgergaden No. 126.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 3 Julii 412 tre Maaneder, hvortil Banquen solgte. Underhaanden solgtes til 410. — Spec. 413, som udgjør for 1 Rdlr i Spec. 4 Rdlr 12 ß. — I Hamborg var Coursen paa Kjøbenhavn d. 29 Junii 418 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Stockholm d. 19 Junii. Dersom man kan troe Rygtet, saa er Kronprindsens Liig bleven baaren af Bønder fra Qviddinge lige hertil. — Her er opstaaet et Selskab, hvis Sammentrædelse, som det i dets Bekjendtgjørelse hedder, Fædrenelandets tabte Haab har gjort nødvendig. — Man befrygter nu igjen at Samfærslen med Pommern over Ystad vil blive spærret. — Prof. Nyerup er ankommen her fra Kjøbenhavn, og har allerede gjort en lærd Excursion til Ystad.

I Sverrig er efter Kongel. Befaling udlovet en Belønning af 20,000 Rdlr. Banco for den, som opdager og paa behørigt Sted anmelder noget, der kan lede til lovgyldigt Beviis for at Kronprindsens Dødsfald skulde være skeet ved forsætlig Medvirkning af nogen, hvem det end maatte være. — En Undersøgelse, som endnu ikke er tilendebragt, er bleven anstillet i Anledning af den ved Rygtet udspredte foruroligende Mistanke, at Hs. Kgl. Høiheds Død skulde være foraarsaget af Gift.

Det var den myrdede Grev Axel Fersen, der udstedte Ceremoniellet ved den afdøde Kronprindses Bisættelse i Ridderholmskirken.

Udgiveren af Tidsskriftet die Zeiten, Prof. Voß i Halle, som i April-Hefte har udladt sig med at den Dansk-Svenske Krig kun lidet har tildraget sig Europas Opmærksomhed ved Siden af store og daadrigere Begivenheder, og at Danmark ikke har havt nogen Grund til at erklære Sverrig Krig, gjendrives nu i politisches Journal for f. M. af en Dansk Patriot. — — I samme Hefte findes et Udtog af et i Sverrig nylig udkommet Skrift: Historisk Skildring af den forhenværende Kong Gustav IV. Adolfs sidste Regjeringsaar, der skal tjene den Svenske Nation til Retfærdiggjørelse mod deres forrige Konge.

I Rusland er for at ophjelpe Financerne aabnet et Laan af 100 Millioner.

80,000 Østerrigere ere med 150 Canoner afmarcherede til Ungern og de Tyrkiske Grændser. Men man troer, at om det end skulde komme til en Krig mellem Frankrige og Porten, ville Financerne dog ikke tillade Østerrige at tage anden Deel i Krigen end levere de bestemte Hjelpetropper.

I Sevillas Aviser læses en Opfordring til Cadix's Indvaanere, at fordrive de Engelske fra deres Mure, for derved at sikkre Spaniens Rolighed og Frankriges tilkommende Beskyttelse.

Moniteuren erklærer i en Note den i Engelske Blade anførte Paastand, at Frankrige har forlangt de i Polen fangne Russer og de i sidste Krig fangne Svenske indbefattede under Krigsfangernes Udverling, som bagtalersk og urimelig. Naar Engellænderne, siger den, antage den Grundsætning, at udverle de Krigsfanger, der ere indbefattede i begge krigførende Masser, nemlig Spanierne og Portugiserne, saa er intet mere i Veien for Krigsfangernes Udverling, og 110,000 Mennesker ville atter see deres Fædreneland. Man lægge vel Mærke til, at blandt disse 110,000 Mennesker giver Frankrige 70,000 Engellændere, Spaniere og Portugisere tilbage. I en anden Note siger Moniteuren, at Mackenzie allerede i en Tid af en Maaned har været uden Svar paa sine Depecher og Instructioner. Naar Underhandlingerne ikke fremmes, ligger Skylden i Engelland.

I the Courier siges, at Hovedhensigten af Keiser Napoleons Reise til Antwerpen, Dünkirchen, Boulogne og Havre, var at erfare Antallet af de Matroser, der var fornødent at samle paa een Punct. Han har derpaa befalet, at forsamle 40,000 Matroser i Boulogne, for i største Skyndsomhed at udruste en Flottille. Han har ligeledes befalet, igjen at bygge en Deel Canonbaade istedet for dem, der ere blevne ubrugbare og ikke kunne holde Søen mere. Man vil ogsaa sammentrække en Armee i Boulogne, og man vil snart igjen høre tale om en Landgang paa Engelland.

Keiser Napoleon har befalet, at der i Domkirken i Cambray skal oprettes et Mindesmærke for Fenelon, Telemachs berømte Forfatter, som i levende Live blev saa ofte miskjendt og siden 1715 (hans Dødsaar) ikke har havt noget andet Monument, end det han ved sine udødelige Skrifter selv opreiste sig.

Ved et Keiserlig Fransk Decret ere nu alle geistlige Ordener og Broderskaber i Departementet Tiber og Trasimene ophævede. Det samme gjelder om alle Nonneklostere, hvoraf kun de skjønneste af fire forskjellige Ordener vedblive. Klostereiendommene belægges med Beslag, Munkene og Nonnerne hjemsendes og deres Eiendom anvendes til den offentlige Gjelds Afbetaling. Af de i Departementet Rom og Trasimene fødte Munke og Nonner faae de, der ere 60 Aar gamle, 600 Franker aarligen, de der ere under 60, 500. Klosterbrødrene og Søstrene faae 300 Lire.

Keiser Napoleon har, som man veed, ved et Decret udsat en Priis af en Million Franker for Opfindelsen af den bedste Hørspinder-Maskine. Et saadant Decret taler tydelig nok for Sagens Vigtighed; dog vil man indsee denne endnu bedre, naar man kjender de Bestræbelser, hvorved Agerdyrknings-Selskabet i Dublin siden Aaret 1731 har udmerket sig i denne Henseende. I dette Selskabs Afhandlinger (det ældste, som har udgivet saadanne) hedder det et Sted: "Hvor meget Forarbeidelsen forhøier Hørrens Værd, er ikke let at beskrive. Ingen Grundstof skylder Konsten mere, end denne. Man kan spinde den saa tynd og fiin, som man vil, og bringe den til de høieste Priser. Paa Marken har den næsten ingen Værdie, og alt, hvad den gjelder, efter at den er kæmmet, spunden, vævet eller kniplet, er Arbeidets Priis." Cartillon siger i sit Værk: Forsøg over Handelens Beskaffenhed, at om Frankrige vilde betale Brüsseler Kniplinger med Champagner-Viin, blev det nødt til at betale Grøden af en eeneste med Hør besaaet Tønde Land med Producten af 16,000 Tønder Viinland. Denne Engellænder tilføier, at 14 Pund Hør, der før Forarbeidelsen koster 2 Shill. 6 Pence, kan give Traade af 1 Pences indtil 14 Pund Sterlings Priis for Unzen. Han bestemmer derpaa, efter et Middeltal, Værdien af disse forskjellige Unzer Hør tilsammen til 10 indtil 12 Pd. Sterl., ansætter Forholdet imellem første Indkjøb af den raa Hør og Værdien af de deraf spundne Traade i det mindste som 1 til 80, og slutter deraf, at Linneb-Manufacturer have aabenbart Fortrin for alle andre i Henseende til Grundstoffens lave Priis.

London, d. 23 Maji. (Over Frankrige.) Fra Lord Wellington er der ankommen Depecher, der gaae til d. 22de. Imellem vor og den fiendtlige Armee var indtil den Tid intet Slag forefaldet. Wellingtons Hovedqvarteer var i Celerico. — — Lissabon, d. 23 Maji. I Følge Efterretninger fra det engelske Hovedqvarteer, befinder Armeen sig i bedste Tilstand og er rigelig forsynet med Alt. Den fiendtlige Armee venter endnu forskjellige Forstærkninger og Tilførsler. I Salamanca anlægges store Magaziner. Ballasteros staaer i Frigminal

og O'Donell var paa Marchen til Cacuas. — S. Edw. Pellew er udnævnt til Commandeur paa Nordsø-Stationen. — I denne Uge ere over 20,000 Qvarter Hvede ankomne her udenlands fra. — En Deputation af adskillige Kjøbmænd har udbedet sig en Erklæring, hvorledes den Anordning, at intet neutralt Skib uden brittisk Tilladelse tør løbe ind eller ud i Svenske Havne, var at forstaae? og Svaret var: at Admiral Saumarez blot vil følge Cabinetsbefalingen af 5 Januarii 1807. — General Sarrazin befinder sig endnu under Statsbudet Shaws Opsigt. Regjeringen har endnu ikke bevilget hans Ansøgning om at faae Tilladelse at opholde sig i Engelland.

Paris d. 21 Junii. Moniteuren leverer igjen Efterretninger fra Spanien, der, efter dens eget Udsigende, ere af liden Vigtighed. Fra Arragonien beretter General Suchet, at han, efter Leridas Erobring, beleirer Mequinensa; at Oberst Robert har med 2 Batailloner indtaget Broen Tremp; at nogle Compagnier Voltigeurs have i Correa kastet 200 Heste og 300 Mand Infanterie, og Insurgenternes gjentagne Nederlag i Catalonien lader formode, at denne Provinds snart vil underkaste sig. — Fra Andalusien beretter Hertugen af Dalmatien under d. 20 Maji, at Alting er roligt i det Indre, at den almene Aand er god og Alpujarras beroliget. — Med Cadix's Beleiring gaaer det saa godt, som den besværlige Befordring og Aarstidens Hindringer tillade det. 600 Officierer og 900 Soldater af General Duponts Corps, som allerede siden et Aar befandt sig i Fangenskab paa Pontons ved Cadix, lykkedes det ved et kjekt Foretagende at naae Armeen.

Paa Ansøgningen fra Nottingham angaaende Reformen havdes allerede d. 15de 4500 Underskrifter.

For at ophjelpe sine Americanske Besiddelsers Handel har Engelland forhøiet Afgiften af hver 50 Cubikfod Trælast, som indføres fra andre Lande, med et Tillæg af 30 PC., medens det, der af denne Artikel kommer fra hine Besiddelser, er aldeles toldfri. Af den Grund have mange, der i den senere Tid have bragt Tømmerlast til Engelland, som ikke var fra Engelsk America, neppe faaet deres Fragt betalt.

Som en Følge af Non-Intercourse-Actens Ophævelse ere allerede adskillige Americanske Skibe med Kornvare og Meel ankomne fra de Americanske Stater til Engelland, hvor Priserne derfor ere faldne noget.

I Stockholm er nu udkommen: Historisk Tafla af f. d. Konung Gust. IV. Adolfs sednesta Regjerings-Aar, med bilagor, som indeholder adskillige ubekjendte Træk af denne Første, af hvilke her anføres nogle til Prøve. Gustaf blev saa vred over de i den imellem Marchal Mortier og General-Gouverneur Grev v. Essen angaaende Pommerens Neutralitet sluttede Convention optagne Ord: "Napoleon, Keiser og Konge", at de maatte udelades i de Svenske Aviser og Grev v. Essen maatte tilkjendegive Marchal Mortier, at han i Fremtiden ikke var berettiget til at bruge nogen anden Benævnelse end den Franske Regjering og de Franske Tropper. — Medens man endnu var uvis om Krigens Udfald mellem den Franske, Russiske og Preussiske Hær, og Kongen af Preussen foreslog Kjøbenhavn som det beqvemmeste Sted til Fredsunderhandlingerne, erklærede Gustaf, da man underrettede ham herom, at han vel vilde sende Envoyé, men blot forsynet med den Erklæring, at han aldrig vil underhandle med Napoleon. — Under Tilbageflugten i Svensk Pommern, anholdt Gustaf hos Gener. Brune om en Vaabenstilstand. Generalen svarede, at for een, som vilde efterligne Carl XII. var det dog for tidlig at anholde om en Vaabenstilstand efter en Krig af neppe 36 Timer. — Som et Exempel paa Gustafs Sværmerie anføres, at han, uden ellers at være nogen Elsker af Læsning, fordybede sig i Studeringen af Forklaringen over Johannes Aabenbaring. En Sværmer havde fundet et Sted, at den Franske Keisers Navn udgjorde Tallet 666, og nu ansaae Gustaf sig for den, der af Forsynet var udseet til at overvinde Napoleon. Da Hertugen af Brunsvig berettede ham, at han havde skriftlig anmodet Napoleon om at give ham hans Stater tilbage, svarede G. at han dog skulde betænke, at han aldrig vilde underhandle med Napoleon, thi, tilføiede han: jeg vilde derved forskjerdse min timelige og evige Lykke. Medens G. endnu opholdt sig i Tydskland, saae man paa eengang den Franske Keisers Navn forvandlet i Svenske Aviser fra M. (Monsieur)

Bonaparte til N. Buonaparte, hvortil Udgiverne havde faaet en særegen Befaling. Ingen kunde indsee Grunden hertil. Men den var ingen anden end den, at Keiserens Navn indbefattede Tallet 666. — Ingen kunde heller indsee hvorfor der blev befalet, at der i Dyrehaugen skulde fældes 888 Ege til Flaaden, førend det siden blev bekjendt, at Hofraad Jung i sin Aabenbaring regnede Tallet 888 blandt de hellige. — Da G. efter Pommerens Forlis var kommen tilbage til Sverrig fornyede den Engelske Gesandt et Forslag angaaende Sjælland, som han allerede havde yttret for ham paa Rügen og som særdeles smigrede ham. Man gik herved ud fra den Synspunct, at Anfaldet fornemmelig skulde skee for Sverrigs Sikkerheds Skyld. Engelland skulde ene betale Subsidier for 20,000 Svenske, der indtil den almindelige Fred skulde holde Sjælland besat, og kun skulde tilbagegives under de Betingelser: at Sverrig faaer Pommern og Engelland Hannover tilbage; derhos skulde Sverrig endnu have nogle Colonier; blandt andre Surinam. Gustaf var usigelig glad over denne sin Erobring af Sjælland, som han kaldte den, og troede at kunne forsvare dette med sine nyhvervede Regimenter, der, naar de vare fuldtallige, kun beløb sig til 8300 Mand.

———

En i Morges ankommen Estaffette har medbragt følgende Nyheder: Moniteuren indeholder Statsministeren Montalivets udførlige Indberetning til Keiseren angaaende det opfundne Druesukker. Ministeren siger heri, at han allerede har underrettet Keiseren om den af Parmentier opfundne Drue-Syrup, og at H. M. ved at befale at den skal bruges i hans Huusetat har bevidnet sin Tilfredshed dermed. Nu kan Ministerne henvende H. M. Opmærksomhed paa vigtigere Resultater: Hr. Proust, en ferm Chemiker, har af Drue-Syrup forfærdiget concret Sukker og Hr. Fouques givet det om end ikke Glandsen, saa dog Fastheden og Farven af Rør-Sukker. Ministeren har sammenkaldt en Commission til at undersøge Fouques Sukker. Man har befundet, at det forholder sig til Rør-Sukker noget mindre som $2\frac{1}{4}$ til 1 og at Smagen er den samme. Fouques forsikkrer, at han kan levere sit Sukker til 1 Fr. og nogle Centimer, endskjønt hans Tilberedelser ere ufuldstændige og han kun kan levere Smaaqvantiteter paa eengang; endskjønt det er af Druer fra Egnen omkring Paris og Druer fra de sydlige Egne derimod vilde sikkert være endnu langt fordeelagtigere. — I Følge denne Indberetning har Keiseren udstedt følgende Decret: St. Clouds Pallads

d. 18 Junii. Napoleon, de Franskes Keiser ꝛc. Vi have decreteret og decretere følgende: 1) Sieur Proust bevilges en Sum af 100,000 Fr. og Sieur Fouques en Sum af 40,000 Fr., som Gratification og Opmuntring for deres Opfindelse af Drue-Sukker. 2. De ere forpligtede til at anvende denne Sum til at anlægge Fabriker af Drue-Sukker i de Dele af Vore sydlige Departementer, som Vor Minister for det Indre bestemmer. 3. De skulle meddele Hemmeligheden i deres Forfærdigelsesmaade, som skal sendes til alle Præfecter i Vore Viinbjerg-Departementer. 4. Fra 1 Jan. 1811 af skal i det seneste Drue-Sukkeret erstatte Rør-Sukker i alle Vore offentlige Etablissementer. 5. Vor Minister for det Indre har at anbefale Præfecterne at forplante og opmuntre Anlæggene af Drue-syrup-Fabriker, saa at fra næste Aar af de uskatterlige Fordele af denne kostbare Opfindelse kunne blive mærkeilge til Vore Folkeslags Vel og Vor Handels Tarv. Napoleon. --- --- Moniteuren leverer General Suchets officielle Indberetning om Staden og Fortet Maquinensas Erobring. Garnisonen, som sendes til Frankrige, bestod af 1400 Mand, hvoriblandt 78 Officierer. Blandt Fangerne findes den Engelske General Doyles Regiment. I Maquinensa blev fundet 45 Artilleriestykker, 400,000 Engelske Patroner, 50,000 Pd. Krud og Levnetsmidler for 2000 Mand paa 3 Maaneder. General Suchet oversender 10 Faner. Fæstningen kaldes med Føie Nøglen til Ebro. --- I hele Frankrige er Udførslen af Rug bleven forbuden og Tolden paa det Korn, der maa udføres, bleven fordoblet. — Det Israelitiske Corps i Holland er bleven opløst. -- Paa de Græsk-Tyrkiske Skibe, der ligge under Beslag i Livorno, findes 7500 Centner fiin Smyrnaisk Uld. --- Til Maynz er kommen Befaling fra Paris, indtil videre ikke at udsende noget Slags Levnetsmidler til Nederrhin. ---- Fra Constantinopel skrives under d. 10de Maji, at man i en rum Tid ikke har havt noget Officielt fra Armeen ved Donau, at Forberedelserne til Krigens kraftige Fortsættelse med Rusland vedvare, uagtet der tales om, at den Sachsiske og Danske Charge d'Affaires og den Russiske Banquier Baron Hübsch venter fra Hoffet i Petersborg Forslag til en Vaabenstilstand paa adskillige Maaneder, som skal forelægges Divanet. --- London, d. 16 Junii. I Cadix er Linieskibene Asia og Algesiras ankomne med 7 Mill. Dollars fra Vera Cruz og Havannah, 30,280 Pd. Indigo, 2080 Arober Cochenille ꝛc. I Ostindien have vore Tropper indtaget Fæstningen Mallia. — Gener. Ferguson og Cockburn ere afseilede til Cadix. — Adm. Douglas krydser ved de Hollandske Kyster. — Legations Secret. Morier afreiser til America, for at tilbagehente Jackson. — Man forsikkrer, at der er sendt en Plan til en Handelstractat mellem Brasilien og Rusland til Petersborg.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 78.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 7 Julii, 1810.

Qvidqvid ex ILLO amavimus, qvidqvid mirati sumus, manet, mansurumqve est in animis hominum, in æternitate temporum, famâ rerum.

Tacitus.

Saalænge Norges Fjelde staae,
Saalænge Normænds Hjerter slaae,
Vor Christian, dit Minde staaer
I Norges gamle Rige!

L. S. Platou.

—

Gjenlyd fra Norge,
helliget
Christian August's
Minde.

—

Vildt rundtom lodrede
Krigens Flamme-Ild,
Antændt og udbredt ved
Jordens Mægtiges
Udaad og Lidenskab.
Ruiners Bloddamp,
Mændenes Dødssuk,
Qvinders Klageskrig,
Gift og Dolkemord
Langsomt lædskede
Voxende Guldtørst.

Fædreneland!
Fienders Vaaben
Fejded' din fredsæle
Arne. Kommen var
Kampens Rædselsdag.

Mindendes Asathor,
Spændte da Normænd
Fastere Bæltet
Om fyldige Lænd.
Gramme grebe de
Hamrende Værge
Med senestærk Arm.

Men faa i Antal
Og overfaldne,
Vidt om forbeelte
Vold at hemme,
Lidet beredte,
Ei stridsvante —
Nød var paa Færde —
End Hunger trued'.

Algode Fader!
Hvor skues Redning?
Hvo redder Norrigs
Ovel og Ære?
Mørkt stirre Oldingens
Matte Blikke:
"Himlen sende os
Hjelp i slig Fare!" —

Fremstod da
Staalklædt, svingende
Stærke Glavind,
Folkenes Fører,
Fienders Bane.

Skjoldungers Æt
Glad jeg skuer.
Rolig ordner han
Hæren til Heltedaad.
Solen ligt,
Hans Aasyn indgyder
Mod i Krigerens
Bævende Bryst.

"Frem til Kamp, til Hævn
I harden Dyst,
Til Sej'r eller Død
For Fædreneland!"

Djærve, drablystne,
Ilte da Kæmper
I Fædres Spor.
Tordners Drøn,
Dødsbud bringende,
Kampens Bulder,
Klirrende Vaaben
Klippens Søn
Stærkere egge
Til drabelig Daad.

Sloge da Norriges
Sønner saa djærvelig,
Førte af Christian,
Fyrsten hiin Gjæve.
Føleligt ramme
Velrettede Sværdslag
Fremmede Gjæst,
Studsende, famlende,
Faren at undgaae.
Blødende blegne
Barske Krigere.
Død eller Skjændsel
Visselig fange

Normænds Fiender
Blandt Norske Klipper.
Livet redde de
Vel ei saa lige,
Uden at kjøbe
Liv for Vaaben,
For Frihed og Ære.

Vold og Overmagt
Vældigen kuede
Christians Arm
Paa Kampens Dag.

Frelste Fædreland,
Gamle Gubbe,
Mænd og Ynglinge,
Ømme Mødre
Takked' Algodheds
Underfuld' Varetægt,
Hædred' taknemmelig
Helten Christian;
Thi Norges Frelse var
Heltens Daadværk.

Stormodig vækked' han
Mindet om forne Tids
Rustnende Kraft
Hos Kæmpers Afkom.

Krigernes herlige
Manddaad han mindedes.
Tapre Mand værdigst
Tapperhed lønner.

Fredsæl ydende
Ædle Forsorg
Landets Tarv,
Dets Sag han kalte hos
Normannakonnungen,
Landets Fader,
Frederik den Gode.

Normænd bød han
Mod at fange,
For ei at fængsles
Af daadløs Higen

Til fremmed' Pragt
Og dosige Vellyst.

Høit han ærede
Borgers og Bondemands
Daadfulde Idræt
For Fødelands Held.

Heltens Tapperhed
Herligen kronende,
Venligt parredes
Viisdom og Godhed.

Kjække Stridsmænds
Qvinder og Børneflok!
Siger: hvor hented' I
Brød og Klæder,
Dem Broderhaand ikke
Aatte at yde?
Sig mig, Du Smaadreng!
Hvo lød Dig lære,
Gud at kjende,
Pligt og Fødeland?
"Helten vor Ven,
Vor Fader i Nøden,
Ham Frederik høimodig
Sendte at værne
Om trofaste Fjeldboes
Klipper og Strande."

""Lyseste Straaleglands
Evig forherlige
Heltens Daad,
Hans Godmod og Retsind!!""

Nys vrede Grande
Venligen rakte os
Sonende Haand.
Flux ham mødte
Trofaste Tillid.
Dan og Nor altid var
Ædlig Grande
Som haandfast Fiende.

Da --- Skjebnens Magtbud,
Mørknende Glæden,
Brat bortfjernede
Elskte Fyrste,
Sørgende Normænds
Savnede Ven.

Høiere Love
Helten adlyder.

Saa kjær han var os,
Saa bønlig vi bade
Almagts Arm
Om Ædlingens Varetægt,
Guddoms Kraft
Hans Kraft at styrke.

Thi ei var Tronens
Tryllende Straaleglands,
Ei Herskervældets
Herlige Kongespiir ---
Ledende Cæsarer
Lykken at friste ---
Høimodig Fyrstes
Fristende Irlys.

I Nordens Fremtids
Held og Hæder,
I Kraft at trodse
Tyranners Magtsprog,
Naar trende Broderfolk
Samdrægtig søndersled'
Søe-Uhyrets
Paalistede Lænker,
Ærende Forsynets
Underfuld' Raadslutning---
Hørte han Svithjøds
Hædrende Bønner.

Da lød Norriges
Stærke Stemme,
Skjaldene rørte
Høittonende Harpe,

Rungende Fjeldet
Festligen gjenklang:

"Normænd evig
Ære dit Minde!
Evig dit Navn
Norge skal tone!
Rammer Dig Udaads Id,
Eller vred Guddoms Magt
Bort fra os kalder
Vort Nordens Hæder,
Vort gamle Norriges
Sildigste Ziir ---
--- Lever dit Minde
I Normænds Hjerter,
Lyder din Priis
Fra Norske Læber,
Takkende, signende
Daadfulde Dyd!"

"Mens Granen grønnes
Og Elven iler,
Mens Dovre kneiser
Og Norge nævnes ---
Laurbær og Egeløv,
Evig-grønnende
Pryde blandt Normænd
Christians Minde."

Som Jord og Guder
I graae Oldtid
Græde for Baldur,
Baldur hiin Gode ---
Da Utgards-Lokes
Udaad trædske
Til Hel ham sendte ---
Saa Normænd mindes
Baldur---Christian.

Staalsatte Spydsod,
Blinkende Sværd,
Lumske Døds-Piil,
Surturs Edder,
Fenris's Skum, ---
Det sprudlende, dræbende -
Mægte ei myrde
Mindesværd Daad
Blandt Asfurs Born,
Ei Heltens herligen
Funklende Hæder
I Lysets Boe.

P. Arnesen.

Politisk Oversigt.

Ligesom Krigsluen i de senere Aar har trukket sig fra Syden til Norden, saaledes synes nu ogsaa een af de nordligste Stater i Europa, Sverrig, at tildrage sig Verdens Opmærksomhed ved politiske Særsyn, som altid blive vigtige, om end deres middelbare, deres større eller mindre Indflydelse paa den europæiske Politik ikke saa let eller saa strax lader sig bedømme. Da Sverrig, kun agtende paa Dyd, Talenter og Aandsstorhed, valgte en Prinds, der havde gjort sig navnkundig ved at kjæmpe imod det og fordrive dets Hære fra sit elskede Norges Grændser, til Tronarving, da forbausedes Europa; da kaldte man denne Handling stor og uhørt i Verdens Aarbøger, værdig en Nation, der endnu bestandig, skjønt svækket ved Krige, bliver sine Fædres Caracteer tro, og en Første, der ved sine Daad forevigede Mindet om Sverres og Einers Bedrivter. Men da det sørgelige Budskab kom, at denne almindelig elskede og hædrede Prinds, som Dyden og Fortjenesten havde kaldet til Tronen, neppe et Aar efter at han havde betraadt det Lands Bund, som uopfordret og utilskyndet, men frivilligt og af egen Drivt, havde indkaldet ham som Tronarving, var død i sin Alders skjønneste Vaar, midt i sin Virkens herligste Øieblik; da et Rygte, der, som en usynlig Torden rullede fra Land til Land, fra Folk til Folk, udbredte den Mistanke, at hans Død var foraarsaget ved Gift, da gjenlød overalt Sorgens Toner, og alle oplyste Stater ansaae dette Tab for et fælles Nationaltab. Dog yttrede Virkningerne af dette Rygte sig først og mærkeligst i Sverrig selv. Uagtet de Læger, som havde aabnet Kronprindsens Liig, enstemmigen havde bevidnet, at hans Død var foraarsaget ved Apoplexie, hvortil det ulykkelige Fald af Hesten endnu skulde have bidraget end mere, og uagtet det medicinske Collegium bekræftede dette Vidnesbyrd, opkom dog ved Ligets høitidelige Indførelse i Stockholm den 20 Junii en alvorlig Urolighed, som dog blev dæmpet efter at Garnisonen havde skudt blandt de sammenstimlede Skarer, og efterat den i den nyere Svenske Historie saa bekjendte Grev Fersen, der som Rigsmarskalk fulgte Liget, var ynkeligen bleven myrdet. Den Svenske Regjering har derpaa ladet optage et Politieforhør, for at undersøge Aarsagerne til hiint foruroligende Rygte; men "for ikke aabenbar at krænke Samfunds-Lovene, og ved Inquisition at formere Anklagelsen, ere de Personer, som ved Forhøret havde forklaret hvad de vidste, ikke blevne hørte paa Eed"; thi efter Justitskantslerens Formening "syntes deres udmærkede Deeltagelse i Rigets almindelige og smertelige Tab af sit Fremtids Haab noksom at borge for Sandheden af deres Udsagn". "Ikke hos en eneste af dem", siger han i sin Indberetning til Kongen: "er bemærket mindste Kundskab om Anledningen til Mistanke om Dødsaarsagen. Om de Personer, som vi have endnu tilbage at holde Forhør over, kunne give nogen Oplysning, vil Undersøgelsernes Fortsættelse udvise. Dog vil det neppe kunne ventes, at disse skulle være bedre underrettede end de forrige, da de havde langt mindre Leilighed end hine til at nærme sig Prindsens Person." — For imidlertid "at faae opdaget om nogen forbrydersk Mellemkomst har forvoldet eller medvirket til Prindsens Død", har Kongen udlovet en Belønning af 20,000 Rdlr. Bco. for den, der angiver noget, der kan lede til lovgyldigt Bevis for at dette Dødsfald skulde være skeet ved forsætlig Medvirkning af nogen, "hvem det end maatte være." — Medens Sverrig har lidt et saa stort og føleligt Tab indvortes, trues det udvortes af dets fordums saakaldte Venner og Bundsforvandte, Engellænderne. Deres Flaade under Admiral Saumarez, har en god Stund ligget uden for Gothenborg, uden at hidtil nogen har kunnet indsee dens egentlige Bestemmelse. Vel har Admir. Saumarez, som det synes, paa egen Haand erklæret de Svenske Havnes Blocade, men aldrig saasnart kom Efter

retningen herom til London, førend han fik Befaling at ophæve den igjen. Han har derpaa ikke allene frigivet alle anholdte Svenske Kystfartøier, men ogsaa befalet ikke i nogen Henseende at forstyrre den Svenske Kysthandel. Er Journal de l'empires Paastand grundet, at denne Flaade neppe har 4000 Mand ombord, saa synes det hele Tog, som saa mange af de Engelske Expeditioner, mere at være foretaget i den Hensigt at blænde det Brittiske Folk ved en tilsyneladende Virksomhed, give de usysselsatte Søfolk noget at bestille og tvinge de nordiske Magter til at sætte sig i Forsvar paa enhver Punct af deres Kyster, end for virkelig, som det hidtil hedte, at bemægtige sig den Svenske Flaade, der ligger alt for tryg i Carlscronas velbefæstede Havn. Saumarez har nu over en Maaned drevet omkring i de Gothenborgske Farvande uden at udrette det mindste, og der er ingen Tvivl om, at han vil vende tilbage fra Østersøen som Chatam i sin Tid vendte tilbage fra Schelde. — Den sidste sørgelige Begivenhed i Sverrig har gjort en overordentlig Rigsdags Sammenkaldelse nødvendig. Den er bleven bestemt til den 23 Julii. Journal de l'Empire meener, at hiint ulykkelige Dødsfald ikke vil have nogen Indflydelse paa Rigets udvortes Politik, da man forudseer, at de Svenske kun ønske Regenter, der ere Fastlandets Sag lige ivrig hengivne, og at man uden Tvivl vil sætte en Prinds af Oldenborg og Kongen af Danmark med paa Listen.

I Frankrige søger den store Napoleon nu ligesaa ivrigen ved fredelige Bestræbelser at forøge Rigets Vælde, som han forhen i Spidsen af sin seierrige Hær var utrættelig i at lægge Grunden til dets Storhed. Neppe er han kommen tilbage til sin Hovedstad, førend han ved at oprette et Handelsraad, som han selv har Forsædet i, har søgt at aabne sine Stater nye Kilder til Rigdom og Velstand. Endnu bestandig tales om Keiserens Reise til Spanien, og hvad der synes at sætte denne Sag uden for al Tvivl er Gardens uafbrudte March til dette Rige. Hvor meget og hvor ofte de Keiserlige Tropper end seire i Spanien, synes Keiserens personlige Nærværelse dog at være nødvendig, om dette Lands Undertvingelse ikke skal blive alt for langsom.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Det er bekjendt, at der for nogen Tid siden er opdaget en Staalkilde ved Ottensen i Herskabet Pinneberg, i en Afstand af nogle tusinde Skridt fra Elben. Det Kgl. Slesvig-Holsteenske Sundhedscollegium, som efter Allerhøieste Befaling har ladet denne Kildes Beskaffenhed undersøge, har nu udstædt følgende Bekjendtgjørelse angaaende dens Bestanddele og Nytte: "Det Kgl. Slesvig-Holsteenske Sundhedscollegium efterkommer ved denne Bekjendtgjørelse om Staalkilden ved Ottensen en den tilhændekommen allernaadigst Befaling, der foruden saa mange andre er et nyt Bevis paa den landsfaderlige Forsorg for vore Medborgeres Sundhedsvel. Kilden ved Ottensen indbefatter, i Følge Hr. Doctor Schmeissers Analyse i Altona, i ti Civilpund følgende Bestanddele:

$5\frac{1}{2}$	Gran	kulsur Jernoryd.
12	—	kulsuur Natrum.
28	—	kulsuur Kalkjord.
$1\frac{1}{2}$	—	kulsuur Bitterjord.
6	—	saltsuur Natrum.
16	—	svovlsuur Natrum.
$\frac{1}{2}$	—	Leerjord.
$\frac{3}{4}$	—	Harpix og gummøs Extractivstof.
$1\frac{3}{4}$	—	kulstofholdig Substanz.

og andre gasformige Stoffer: $1\frac{1}{4}$ Kubiktommer kulsur Gas.

Efter disse Bestanddele lader der sig naturligvis vente Lægekræfter af denne Kilde. Hvad dens fixe Bestanddele angaaer, saa kommer de meest overeens med Spaavand og Schwalbacher Vand og lover gode Virkninger i de Sygdomme, hvor overalt Mineralcaliholdige Staalvande vise sig virksomme. Efter denne Lighed vilde Sundhedscollegiet vente meest af denne Staalkilde i gigtagtige og scrophuløse Sygdomme, ligesom og ved svag Fordøielse og de deraf afhængige Svagheder. I den Henseende sætter Sundhedscollegiet sin fortrinligste Lid til Brugen af Ottensens Staalvand i Form af Bade, hvortil ogsaa sammesteds de hensigtsmæssigste Anstalter ere trufne. Dersom Gehaltet af kulsuur Gas i Ottensens Staalvand holdt lige Skridt med dets fixe Bestanddele, saa kunde

denne Kilde kappes om Rangen med de fortrinligste og berømteste Staalbrønde, og vilde ogsaa til indvortes Brug anbefale sig særdeles. Naar imidlertid ved det forholdsmæssige ringe Gehalt af Kulsyre dette Staalvand mangler hiint rigelig begavede Staalvands Anvendelighed til dette sidste Brug, saa kan dog ogsaa dets Anvendelse paa denne Maade være af Nytte og af velgjørende Virkninger i ovennævnte Sygdomme. Desuden love Stedets skjønne Beliggenhed, de derværende Elbegnes Yndighed, den rene og sunde Luft og adskillige flere andre Localiteter dem, der besøge Ottensens Staalbrønd andre behagelige og sunde Nydelser, der i saa mange Sygdomme, for hvis Skyld man besøger Bade og Sundhedsbrønde, ofte allerede allene ere det virksomste Lægemiddel."

Det Kgl. Slesvig-Holsteenske Sundhedscollegium i Kiel d. 26 Junii 1810.

J. L. Fischer. L. H. Pfaff. C. R. W. Wiedemann.

Bekjendtgjørelse. Directionen i Selskabet for Norges Vel opfylder herved en saare behagelig Pligt at bekjendtgjøre for Selskabets respective Medlemmer: at Hans Majestæt Kongen har, ved Reskript af 24de Marts d. A. til Finants-Collegiet, allernaadigst skjenket 2000 Rdlr. strax, og 1000 Rdlr. aarlig som Bidrag til Selskabets Hensigters Fremme; ligesom Allerhøistsamme har allernaadigst behaget at tillægge Selskabet Navn af Det Kongelige Selskab for Norges Vel. — Directionen i det Kongelige Selskab for Norges Vel i Christiania den 12te April 1810.

Friedrich P. z. Hessen.

Bech.

S. Rasmusen. Rosted. L. Stoud Platou.

J. Bull. Ped. Anker. Rosenkrantz.

H. Wedel-Jarlsberg.

Følgende Fortælling om Selskabets Uddannelse, og Directionens Bestræbelser for samme vil ikke være Skilderiets Læsere ukjerkommen: Saasnart Selskabet var organiseret, traadte Directionen for første Gang sammen Løverdagen den 3die Februar d. A., og har siden regelmæssigen fortsat sine Samlinger hver fjortende Dag, eller som den i første Møde fastsatte hver anden Onsdag fra 14de Februar af regnet. Allerede paa Directionens

første Samlingsdag maatte den beklage Tabet af et blant sammes Medlemmer, nemlig den virksomme og fortjente Grosserer og Ridder John Collett, der samme Dags Morgen afgik ved Døden. J denne Mands Sted, og paa 4de Classes Vegne, har derfor Classens første Medcommissair Hr. Justitsraad og Præsident J. Bull ordentligviis deeltaget i Directionens Møder og Forhandlinger, hvorimod det blev udsat indtil første afholdende Generalforsamling at antage en 3die Forstander af Classen for Jagt, Fiskerie, Fædrift og Bie-Avl. — Ved samme Anledning bestemte Directionen: "at naar en af Meddirecteurerne enten formedelst Sygdom, Embedsforretninger, Bortreise eller andre gyldige Forhindringer ei kan personlig møde i Directions Samlingerne, da skal den udeblivende formaae en af Classens Medcommissairer at møde i sit Sted." — Directionen, der saaledes ordentligviis samledes hver anden Onsdag, har i alle dets Møder været sysselsat, deels med at fastsætte visse Bestemmelser og Regler for at indføre Orden og Fasthed i Forretningernes Gang og Udførelse; deels med at overveie og afgive Erklæringer over de indsendte Planer og Forslag; deels med en temmelig vidtløftig Correspondence for at faae Selskabets Indbydelsesplan og sammes Diemeed kundgjorte over hele Norges Land; deels endelig med strax, saavidt muligt, at sætte Selskabets Kræfter i Virksomhed. Blant de flere Planer og Forslag i saa Henseende, antog Directionen det tillige for saare gavnligt, at udsætte fra hver Classe især deelleshed een eller flere Præmier saavel for nye og nyttige Opdagelser, som for velskrevne Afhandlinger over opgivende Materier. — Efterat Præmiers Udsættelse altsaa var fastsat, deels for at erholde eller tilveiebringe nye Opdagelser, samt nøiere og rigtigere Kundskab om adskillige ei hidtil fuldkommen afgjorte eller tydeligt nok fremsatte Materier og Gjenstande, der angaae Fædrelandets Tarv, deels og for at erholde gavnrige og interessante Bidrag til de Skrifter, som Selskabet har vedtaget at ville udgive, og hvorved det haaber efterhaanden ogsaa at kunne bidrage til Oplysningens Fremme i Norge, blev det paalagt hver Classe især, snarest muligt at indkomme med passende Præmie-Forslag til Directionens nærmere Approbation.

— Af disse saavel fra hver Classe som fra andre Selskabets Medlemmer indgivne Forslag gjorde Directionen et Udvalg, og blev enig om at antage og udsætte de herefter følgende Priisopgaver og Priisspørgsmaal med deres hosføiede Præmier, samt at fastsætte visse Bestemmelser med Hensyn til Præmiernes Erkjending. — Directions-Bestemmelser. "1. Alle Priis-Afhandlinger skal være forfattede i Modersmaalet, og være portofrie indleverede til Directionen i det Kongelige Selskab for Norges Vel inden 1ste November d. A., med mindre der til en eller anden Udarbeidelse tilstædes længere Tid, som da ved dette særegne Priisspørgsmaal vorder udtrykkeligen anført. 2. De indkommende Priis-Afhandlinger bedømmes af Forstanderne for den Classe, under hvilken Præmierne ere udsatte, eller af andre dertil mere kyndige Mænd blandt Selskabets Medlemmer, hvilke Censorer Directionen udnævner efter Forslag af Classens Bestyrere. 3. Enhver Priis-Afhandling, der indsendes, forsynes som sædvanlig med en forseglet Billet hvori findes Forfatterens Navn, Stand og Opholdssted; tillige udmærkes den lukte Billet med samme Motto som der findes paa Afhandlingens Titel. 4. I en Generalforsamling enten paa Selskabets Stiftelsesdag, eller og i Januar Maaned i det paafølgende Aar, bekjendtgjøres, hvilke Afhandlinger Selskabet har tilkjendt de for samme udsatte Præmier, hvorpaa de lukte Billetter aabnes, og Forfatternes Navne proclameres i Forsamlingen. 5. Angaaende Forlagsrettigheden til de indsendte og kronede Afhandlinger eller Skrifter, da vil Selskabet derom enes med Forfatterne, og tilstaae disse et passende Honorarium. 6. Saavel Selskabets Medlemmer som enhver anden kyndig Mand er berettiget til at concurrere til de af Selskabet udsatte Præmier." — — Bekjendtgjørelse af de Præmier, som det Kongelige Selskab for Norges Vel udsætter for Aaret 1810, eller i Selskabets første Aar. I. A. Den naturvidenskabelige Classe. 1. En Præmie af 100 Rdlr. udsættes for den Afhandling, som giver den bedste Veiledning til at kjende og dyrke de indenlandske Foderurter. Afhandlingen maa tillige være oplyst med saa mange Tegninger, som maatte findes nødvendige. 2. En Præmie af 100 Rdlr. udsættes for den bedste Afhandling om Sop i Træebygninger eller paa Træe i andre Bygninger. I Afhandlingen maa være fremsat, og udførlig oplyst: Aarsagerne til Sop, Kjendetegnene paa de Steder, hvor den kan fremkomme, og Midlerne saavel til at forekomme, som til at udrydde den. 3. For snarest muligt at kunne opdage, om der i Landet findes saadanne Leersorter, som kunne bruges til Fayance, Steentøi, Tobakspiber og ildfaste Digler, indbyder Selskabet Enhver til at indsende Prøver af det Leer, som formodes dertil at være skikket. Selskabet vil strax lade Prøverne undersøge, og naar det har fundet Leeret nyttigt til ovennævnte Brug, lade det Sted, hvor den prøvede Leersort bryder, befare; findes da at Leerets Mængde er tilstrækkelig til et Fabrikanlæg, vil Selskabet, efter Leerets Godhed og Mængde, belønne Finderen med en passende Præmie fra 50 til 200 Rdlr. 4. En Præmie af 300 Rdlr. udsættes for Opdagelsen af et Saltfløts, eller en saa riig Saltkilde, at den med Fordeel kan benyttes til Saltsydning. De som ved Boring ville nøiere undersøge de Anviisninger de have, kunne dertil faae et Bor laant af Selskabet. 5. En Præmie af 100 Rdlr. udsættes for Opdagelsen af Zinkertser, naar disse findes i den Mængde og af den Godhed, at de kunne bruges til Messingbrænderier. 6. En Præmie af 50 Rdlr. udsættes for Tilveiebringelsen af Norsk Rødkridt og Blyant (Graphit, Isenfarve) i saadan Mængde, at deraf kan gjøres oekonomisk Brug. 7. En Præmie af 50 Rdlr. udsættes for Opdagelsen af saadan Leerskiver, som er skikket til Tavler og Grifler, naar deraf findes saa stor Mængde, at der kan anlægges et ordentligt Brud. — S. Rasmusen. Schandorff. M. R. Flor. (Fortsættes.)

I Onsdags højtideligholdte Capitainerne for de her i Havnen liggende Americanske Skibe de forenede Staters Stiftelsesdag ved at flagge fra samme. Om Middagen gave de i Anledning af

Dagens Høitidelighed en stor Diné i det Rauske Hotel. I Baggrunden af Salen var det Danske og Nordamericanske Flag udbredt paa Væggen. I Midten hang Washingtons Portrait, paa høire Side stod Hans Majestæts Kongens og paa venstre Hendes Majestæts Dronningens Brystbillede af Gibs.

Udenlandske Efterretninger.

London d. 18 Junii (Moniteur). Krigen i Andalusien gaaer meget trævent. Det synes som om Hovedslagene først skulde føres mod Portugal. The Statesman af 18de siger: Lord Wellington vil beholde sin gode Stilling og lade det komme an paa at levere et Slag. Det maatte da være, at han blev angreben med alt for overlegen en Magt. Imidlertid siger man, at han, da Massena rykker frem imod ham, allerede har tiltraadt sit Tilbagetog. — Efter et Brev fra Lissabon af 25 Maji befinde de Franske, 70,000 Mand stærke, sig imellem Salamanka og Ciudad Rodrigo. Tropperne ere velklædte og i Salamanka findes store Magaziner af Levnetsmidler. — Regjeringen skal nu have fattet en afgjørende Beslutning i Henseende til Krigsfangernes Udvexling. Transportamtet har afsendt en Parlamentair til Mackenzie. — En Fransk Caper, Superieur, som føres af en Engelskmand, havde nylig taget et Engelsk Skib med 70,000 Piastre ombord, og tre Dage derefter et Spansk Skib med 40 Flygtninger, 14,000 Piastre og en betydelig Ladning. Han plyndrede det Spanske Skib og lod derpaa Passagererne fortsætte deres Reise. Caperen seilede siden til Barthelemy, hvor Pengene bleve bragte i Land og fordeelte. Man har stor Mistanke om, at den Svenske Gouverneur har taget Deel i denne Sag. En Engelsk Fregat og Brig ere ankomne for St. Barthelemy, for at tilbagefordre Superieur med sit Bytte, og paa Gouverneurens Vægring at give den fordrede Opreisning, er Fregatten bleven tilbage til Havnens Blocade, og har sendt Briggen til Admiral Cochrane, for at hente videre Forholdsregler. Man troer, at han vil tage Caperen med Magt. Imidlertid lader Gouverneuren udruste Superieur til en Corvette og agter at sende den med Depecher til Sverrig. — I Americanske Blade af 14 Maji paastaaes, at General Armstrong har faaet Afskriften af to Breve, adresserede til ham fra Hertugen af Cadore, angaaende de Americanske Skibes Paagribelse og Confiscation, hvori denne Minister siger, da Americanerne, uden at Frankrige har givet nogen Grund til Klage, have forbudet de Franske Skibe, under Straf af Confiscation, at indløbe i deres Havne, saa har Hs. Keis. Maj. fundet det nødvendigt, at befale, at bruge samme Fremgangsmaade mod Americanske Skibe, ikke allene i de Lande, hvor han regjerer, men ogsaa i alle Egne, der staae under hans Indflydelse, og at i Følge heraf Americanernes Skibe skulle anholdes i Holland, Spanien og Italien.

I Presburger Tidenden siges: man vil vide, at de Tyrkiske Handelsskibe have faaet Tilladelse, at indløbe i alle Russiske Havne, men kun maa de ikke udføre Korn.

Adskillige Courerer fra Constantinopel ere, som det hedder, med meget vigtige Depecher, gaaede i største Skynding til Paris.

Divisionen Morrand er paa Marchen til Hansestæderne.

I London, hvor der prales saa meget af Trykkefrihed, er Udgiveren af Weekly Polit. Register bleven anklaget, fordi han har sagt, "at den Brittiske Regjering betjener sig af Leietropper til at hudflette Engellændere," og man troer, at han vil blive dømt til Fængselsstraf.

Præsidenten i America er bleven bemyndiget at forbyde fremmede Producter Indførsel, under Vacancen, om han skulde finde det fornødent.

Sex Dage efter Non-Intercourse-Actens Ophævelse ere 37 Fartøier, ladede med Korn, Bomuld rc., afseilede fra Nyyork til Engelske Havne.

Mange Stratenrøverier, forbundne med Mord og Mishandling, saavel som hyppige Indbrud og Ilds Paasættelse finde i denne Tid Sted i Sachsen.

4 store bemandede Engelske Baade nærmede sig nylig Stralsunds Havn og forlangte en af en Fransk Caper opbragt Americaner udleveret. Da man afslog dem dette og Garnisonen rykkede ud, trak de sig tilbage, fordi de følte sig for svage, men truede at komme i stærkere Antal tilbage. Americaneren blev stukken i Brand, efter at den største Deel af Ladningen var udlosset.

Stockholm d. 26 Junii. Den til imorgen udsatte Bisættelse af Hs. Kgl. H. Kronprindsen, udsættes endvidere; hvilket paa Kgl. Befaling er bekjendtgjort i de offentlige Tidender.

Under 27de Junii 1810 udstedede Overstatholder Skjøldebrand følgende Kundgjørelse: "Stockholms Indvaanere! Regjeringen sparer ingen Omsorg for at frede Eders Personer og Eiendom fra Raseriets og Lovløshedens Anfald. Ved at forebygge alle Udbrud, beskyttes selve de Forvildede fra den Fare, hvori de vilde styrte sig, om de fik Leilighed dertil. Men ingen Aarvaagenhed kan forslaae til altid at afvende rasende Nidingsværk og deres mulige Følger. I de sidst forløbne 8 Dage er det flere end een Gang prøvet at afstedkomme Ildløs. Ved forskjellige vedtagne Foranstaltninger er Sligt itide opdaget, og forleden Nat slukkedes en formodentlig saaledes opkommen Ild efter en Times Forløb uden Larm. — Skulde slige Foretagender, hvorved rolige Medborgere i Hvilens Stund kunne tabe al deres Eie, ja selv deres Hustruers og Børns Liv, skulde saadanne umenneskelige Foretagender voves i den Hensigt, at drage de her forsamlede Tropper hen paa afliggende Kanter, maa jeg herved almenkundgjøre, at den væbnede Styrke end ikke ved Larms Tilfælde forlader de Stillinger, som toges for Stadens Sikkerhed, og at alle Folkestimler, hvor og naarsomhelst, skulle saaledes mødes som til Almenadvarsel er bekjendtgjort. Foruden dem, som have at gjøre ved Ildløs, hvortil ogsaa Vandagerne høre, maae ingen ved sligt Tilfælde indfinde sig, for at de Uhæld kunne undgaaes, som Omstændighederne gjorde muelige. — Næst den fordoblede Aarvaagenhed, som hidtil hældigen afvendte Faren, fordres, at alle Huuseiere og Leiebøende selv have noget Tilsyn med Huus og Gaard, for i Øieblikket at opdage om Ild eller brændbare Sager nogetsteds indkastes. At holde nogen Orden blandt Underhavende og Tyende, og gjennem tjenlige Foranstaltninger efterhaanden bringe de Oprørere til Fornuft, er hvad enhvers egen Sikkerhed og selv Menneskeligheden fordrer. Alle Porte og Døre skulle holdes forestængede før den sædvanlige Tid, under Huuseiernes Ansvar, og alle Luger til Brændekældere m. m. nøie eftersees. — Maatte den Magt, som er mere end tilstrækkelig til at opretholde Almeenorden, aldrig mere behøves udøvet, og en ulykkelig Forvildelse ei fremstyrte flere beklagelige Offere for egen Vildskab. Almeenroligheds Opretholdt er alle Regjeringers første Pligt."

London d. 8 Junii. (Over Frankrige). Hertugen af Cumberlands Sundhedstilstand forbedrer sig dagligen. Som det synes har Morderen Seilles hugget stærkt efter Hertugen, i det han søgte at undflye, thi et Stykke af Dørposten er afhuggen. — Hertugen af Brunsvig Oels's Corps, som er 1700 Mand stærk, har i Guernsey indskibet sig til Irland. — Paa det Ostindiefarerne ikke i Fremtiden skulle udsættes for Fiendens Angreb, har man besluttet, at de tilbagevendende Skibe under en vis Brede skulle forsamle sig indtil et Antal af 40 Skibe og derover. — Værdien af de fra Frankrige til Engelland i de sidste 6 Maaneder indførte Kornvarer skal beløbe sig til 1,382,350 Pd. St. — Sir Franzis Burdett har besvaret Skrivelsen fra Liverpools Indvaanere paa følgende Maade: Tower d. 27 Maji 1810. Mine Herrer! Jeg føler mig meget æret ved den Skrivelse, som Hr. Crump har overleveret mig, og som er undertegnet af et saa stort og agtværdigt Corps af Liverpools Indvaanere. Stedse stolt af Deres og mine øvrige Medborgeres Bifald skal jeg søge at vedligeholde det ved mine Pligters strænge Iagttagelse, og sikkerlig ikke afholdes derfra ved en ulovlig Magts Anvendelse. Forgjeves vilde vore Forfædre have kjæmpet mod Kongens anmassede Forrettigheder, om vi taalmodigen vilde underkastet os en lige vilkaarlig Magt, som med Urette kaldes Privilegium. Fordum frygtede Dommerne for at blande sig i Kongens Forrettigheder, lader os haabe at de nuværende Dommere ikke ville mere end handle mod Loven, og vi ville da ikke mere kjende noget til en ubekjendt, hemmelighedsfuld, ubestemt og uindskrænket Magt over Loven, som dog udgjør en Deel af Loven. Det vil stedse være Gjenstanden for mine alvorligste Bestræbelser, at betrygge vort Fædreneland mod en saa farlig Usurpation i nogen Green af Lovgivningen ved et fritvalgt Underhuus, og det vil og, som jeg smigrer mig med, være det bedste Middel til, at vedligeholde den Agtelse og den gode Mening, som De i den Skrivelse, jeg nyligen har havt den Ære at modtage fra Dem, saa skjønt udtrykker. Jeg forbliver mine Herrer ec. Francis Burdett.

Kjøbenhavns Vexelcours den 7de Julii, tre Maaneder 410, hvortil Banquen solgte. Spec. 411, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 11 ß. D. C. — I Hamborg var Coursen paa Kjøbenhavn d. 3 Julii 415 to Maaneder.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 79.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 10 Julii, 1810.

Politisk Oversigt.

(Sluttet.)

Strax efter sin Hjemkomst har Keiseren viist hvor ivrigen han paaskjønner og hvor høimodigen han veed at belønne Fortjenester af Fædrenelandet. Den hidtilværende Politieminister, Hertugen af Otranto (Fouché) er, "i Betragtning af de Tjenester han ved alle Leiligheder har viist ham", udnævnt til Gouverneur over Rom. Men uagtet denne store Monark saaledes med Keiserlig Rundhed opmuntrer og belønner enhver Fortjeneste, saae man dog nylig et Exempel paa, at der selv i Frankrige endnu gives Mennesker, som ere istand til at svige deres Eed og forraade deres Fædreneland. Hvad der siden General Dumouriers Tid ikke er hørt er nylig indtruffen i Boulogne: Brigade-General Sarrazin, der commanderede ved Kystarmeen, forlod den ham anbetroede Post, flygtede som en Forræder til Engelland, og har hos den brittiske Regjering ansøgt om Tilladelse at maatte nedsætte sig i dette Land. Man har villet søge Grunden til denne æreløse Handling i et Slags Afsindighed, fordi man ikke kunde indsee hvad der kunde bevæge een af de ældste Brigadegeneraler, der altid har viist Embedsiver og Fædrenelandskjerlighed, til et saadant Skridt, men naar man betænker, at den samme General har under Gener. Humbert i Aaret 1798 commanderet ved Landgangen i Irland, og at han den Gang maatte overgive sig paa Naade og Unaade til Lord Cornwallis, saa maa man antage, at ogsaa her Engelske Guineer virkede med deres sædvanlige Troldomskraft, og at Engellænderne troede, bedst at kunne faae Kundskab om Frankriges Planer ved at lokke en General til sig, der netop commanderede ved en Kystarmee, der kan blive dem saa farlig.

Rom, som i Aarhundreder neppe har været Skyggen af hvad det fordum var og af hvis Storhed man kun hidtil saae Ruinerne ligesom af dets Konstværker, synes nu at leve op igjen under Napoleons mægtige Beskyttelse. Ikke allene Klosterne, disse Reder for Munkeuvidenhed og Fanatisme, ere, paa enkelte nær, blevne ophævede og forvandlede til gavnlige Instituter, men ogsaa de pontinske Sumpe, der nu udgjøre en Deel af det nydannede Departement Rom, og som saa ofte have været Gjenstanden for saa mange Keiseres og Pavers Bestræbelser, kunne nu vente virkelig at blive udtørrede. Planen til deres Udtørring er allerede sendt til Paris, og vil med det første blive sat i Værk. Kun beklager man den nylig afdøde berømte Ingenieur og Hydrauliker, Gaetano Alforises Savn, der havde anvendt en Deel af sit Liv til at forskaffe sig Kundskab om disse Sumpe. De af Pave Pius VI. anvendte Bekostninger paa deres Udtørring have været frugtesløse, skjønt den Canal, der til den Ende blev gravet, og som skulde være 18 Italienske Mile lang, allerede i Foraaret 1780 var halvveis færdig. Dersom dette Foretagende kunde lykkes, vilde Romerstaten vinde derved 250

Millioner Qvadratfod fortræffeligt Land og for bestandig være sikkret mod al Kornmangel. Hvilket stort, hvilket værdigt Maal for Napoleons Genie!

Spanien, endnu bestandig stivsindet, blændet af Munkeuvidenhed og misledet af Engellændernes Sirenesang, er den Klippe, om hvilken man næsten kan sige med Digteren:

Odins røde Pile glide
Matte fra din haarde Side.

Vel ere de Fordele, som de Franske Tropper have tilkjæmpet sig, meget betydelige, men endnu bestandig blive Puncter nok tilbage at overvinde og Hindringer nok at bortrydde. Blandt de vigtigere Erobringer hører Citadellet Hostalrich, een af de betydeligste Pladse i Catalonien saavel i Henseende til sin Beliggenhed som Befæstning, og Lerida, i samme Provinds, der forsvarede sig saa haardnakket, at det først efter tre Dages Ild og to Storme begvemmede sig til at capitulere. Men Cadix holder sig, imod Formodning, endnu bestandig. Staden beskydes fra et Batterie af 40 Canoner, som de Franske have anlagt næsten tæt ved Murene af Verftet. Iøvrigt er intet af Vigtighed forefaldet i Spanien. I det Indre hersker en god Aand; i Alpujarras, en Bjergstrækning i Kongeriget Granada, hvis Beboere nedstamme fra Araberne, og uagtet de ere Christne dog have vedligeholdt meget af deres forrige Levemaade, er Roligheden tilveiebragt igjen. Den befæstede Stad Mequinensa i Catalonien paa Grændserne af Arragonien beleires. Man arbeider nu alvorligen paa Provindsen Valencias Undertvingelse; et ved Madrid samlet Troppecorps marcherer did og General Suchet foretager et nyt Tog mod Staden Valencia. Erobringen af denne Provinds er forbunden med saa meget større Vanskelighed, som den paa en Strækning af 888 □ Leguas bjergfuldt Land kun indbefatter 240 Leguas fladt Land.

I Portugal er intet forefaldet. Den Engelske Armee har sit Hovedqvarteer i Almeida, en befæstet Stad paa de Spanske Grændser, og skilles ved meget besværlige Egne fra den Franske Armee.

Portens Forhold til Rusland, Frankrige, Østerrige og Engelland synes endnu bestandig meget ubestemte. Medens det paa den ene Side hedder, at den Engelske Gesandt i Constantinopel, Adair, har tilraadt Porten at slutte Fred med Rusland, om den end skulde kjøbes med nogle Opoffrelser, og at Storherren ikke skal være sindet at afstaae nogen af sine europæiske Besiddelser, hedder det igjen fra Wien, at Østerrige sender 80,000 Mand med 150 Canoner til de Tyrkiske Grændser, endskjønt man troer, at dets Pengevæsen ikke vil tillade det at tage nogen anden Deel i Frankriges Krig med Porten end den, at levere det bestemte Antal Hjelpetropper. Imidlertid vedblive de Russiske og Tyrkiske Tropper at slaaes ved Donau, uden at Resultaterne hidtil paa nogen af Siderne have været vigtige. At Paschaen af Widdin to Gange skulde være slagen har man villet paastaae, men da Tyrkernes Forlis kun angives til 1000 Mand, saa have disse Slag ikke været af Betydenhed.

I de forenede nordamericanske Stater er Nonintercourseacten bleven ophævet. Paa enkelte Undtagelser nær forbydes bevæbnede Franske og Engelske Skibe at løbe ind i Havnene, og alt fredeligt Samqvem med ethvert fremmed bevæbnet Skib, under en Mulct af 2000 Dollars og Forpligtelsen at stille Borgen for sin gode Opførsel. Hvilke Følger dette Skridt kan og vil have lader sig for det første ikke bestemme.

Østerrige knytter nu Venskabsbaandet med Frankrige altid fastere og fastere. Et Forsvarsforbund skal være sluttet mellem begge Keisere, i Følge hvilket Østerrige stiller i paakommende Tilfælde en Hjelpearmee af 150,000 Mand.

Kongeriget Italien har faaet en ny Tilvext ved den af Bayern til Frankrige afstaaede sydlige Deel af Tyrol, som skal udgjøre et eneste Departement, under Benævnelsen Øvre Etsch, hvis Hovedstad bliver Trient, berømt i Kirkshistorien af det Kirkemøde, som blev begyndt her 1545 og endt 1562.

Bekjendtgjørelse.

Undertegnede fragaae ingenlunde at have lovet Herr J. C. Lange efter Tid og Leilighed at bi-

Brug til det af ham bebudede Ugeblad. Da imidlertid den Maade, hvorpaa vi i Subscriptionsplanen hertil ere nævnte, har givet Anledning til den Tanke, at vi havde Deel i bemeldte Blads Bestyrelse og Udgivelse, undlade vi ei at bekjendtgjøre, at dette ikke forholder sig saaledes. I Særdeleshed maa jeg Rahbek erindre, at ligesom Medarbeidelsen i den Theaterkritik, Bladet vil indeholde, neppe skulde kunne stemme med min personlige Stilling, saa vil det under Pressen værende Tidsskrift Theone formodentlig komme til at meddele hvad dramaturgisk jeg for Tiden maatte finde det passende at lade trykke.

K. L. Rahbek. J. Kragh Høst.

Oprindelse til Benævnelsen Bremerholm.

I Helvaderi almindelige Navnebog fortælles: at da Christian den Tredie tog sig for at lade bygge nogle mægtige store Orlogskibe, haver han af den Stad Bremen ladet indkalde nogle konstige Skibsbygmestere og forordnet en Plads paa Holmen, østen Slottet, som vi kalde Bremerholm.

I Kirken di Monte Oliveto i Neapel findes efterstaaende Gravskrivt over en Dansk Adelsmand navnlig Johan von Ahlefeldt, som døde paa sin litteraire Reise i Italien.

Ut flos mane viret, tepida productus ab aura,
 Languescit flaccus vespere, nocte cadit:
Sic nos mortales orimur morimurque misselli,
 Certaque vivendi non datur ulla dies.
Præsentis vitæ est cursus labyrinthus, in illum
 Ex utero intravi, morte vocante, abii.
Erravi hic qvantum Deus & mea fata volebant
 Lustraque transmisi quinique, diesque decem.
Nobilibus tribui studiis hæc temopara vitæ,
 Ut sic nobilior, Nobilis ipse, forem.
Horum et Liligeri me visere Regnæ Monarchæ.
 Fecit, et in Latium bis pius egit amor.
Nunc jaceo Patriæ longe tumulatus ab oris,
 Judicis expectans acta suprema Dei.

En mørk Tale.

Beskeden holder jeg mig smukt ved Siden;
I Midten aldrig Plads man giver mig.
Snart er jeg bred, og atter smal og liden,
Alt som at Leiligheden viser sig.
I somme Byer man mig fatter ind —
Og dette er beqvemt for Mand og Qvinde, —
Men skyller Regnen ned og raser heftig Vind,
Da hen til mig at tye, jeg raader ingensinde.

Han og Hun.

(Efter det Tydske.)

O hvilket udvalgt Par, Sylvester og Narcisse!
Han er en Sansculott', og hun en Sanschemise. —

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hs. Maj. Kongen har allernaadigst til Kammerherrer udnævnet: Major Grev Harthausen; Oberst og Generalqvarteermester Haffner; Oberstlieuten. Friboe; Kammerjunker Bardenfleth, Guvernør hos H. H. Prinds Ferdinand; Major Flindt af Garden til Hest; Major Zepelin af Garden til Fods; Kammerjunker og Generalpostdirekteur Harboe; Oberst Voß og Oberstlieutenant Lassen, Adjutanter hos Hs. Durchl. Landgreve Carl af Hessen; Oberstlieutenant Petersen ved Søndenfjeldske Regiment; Kammerjunker og Amtmand Schak-Staffeldt; Kammerjunker og Forstmester Warnstedt i Kiel; Major Grev Moltke af Prinds Ferdinands Dragon-Regiment. — I Gaar har Hs. Majest. Kongen allernaadigst udnævnt H. H. Prinds Ferdinand til Generalmajor af Cavalleriet.

Søndagen d. 8de Julii aflagde Hs. Høihed Prinds Frederik Ferdinand offentlig sin Troesbekjendelse i Frederiksberg Slotskirke.

Jernhandler Bauer har, efter een til Landhuusholdningsselskabet indsendt Beretning, fra Aaret 1807 til 1809 affat af sine Varer og indrettet Kjøkkener til et Beløb af 591 Skippund, som indbragte en Sum af 29,060 Rdlr.

Fortsatte Efterretninger om det Kongelige Selskab for Norges Vel. (S. forrige No.) — II. B. Den topographisk-statistiske Classe. 1. Røraas Kobberverk er uden Tvivl et af de Norges Bjergverker, der saavel formedelst sin Ælde, som sin Rigdom og de betydelige Summer, det aarligen indbringer, har en fortrinlig Fordring paa den offentlige Opmærksomhed. Alligevel savner man endnu stedse en fuldstændig Beskrivelse over dette vigtige Verk. Dette Savn gjør det Kongelige Selskab for Norges Vel sig til et Formaal for sine Bestræbelser at kunne afhjælpe. — Den Beskrivelse, det derover ønsker, maa, foruden Verkets Historie fra dets Begyndelse til vore Tider, med Bestemmelse af dets Beliggenhed og Klima, indeholde en udførlig Underretning om Verkets Lovgivning og Jurisdiction; om Maaden, hvorpaa det drives; om Grubernes Antal og Beskaffenhed, samt om nogle af dem ere nedlagte, og af hvad Aarsag; om Malmens Beskaffenhed, hvorledes den bryder, og hvad for andre Mineralier den findes i Selskab med; om Fremgangsmaaden med at udbringe Garkobberet af Malmen, om dette skeer ved Præcipitation, og ved hvilken Art af samme; om den i andre Lande brugelige Præcipitation med Jern ikke også saa her, saafremt den ikke allerede er i Brug, i Hensyn til den dermed forbundne Besparelse af Brændsel skulde findes fordelagtig; om Kobberets Forædling, og om denne ei kunde drives videre, end hidindtil er skeet; om Verkets Maskinvæsen og øvrige Indretninger; om dets oekonomiske Organisation, Betjenternes og Arbeidernes Antal, og Maaden hvorpaa de lønnes, samt hvormange Familier der finde deres Underholdning ved Verket; hvor stort det aarlige Udbytte har været, alle Omkostninger fradragne; og endelig, hvad Udsigter der er til Verkets Varighed baade i Henseende til Malm og Skov. — For den bedst forfattede Beskrivelse over bemeldte Røraas Kobberverk, der indeholder de forbenævnte Underretninger, og andre, som Forfatterens egne Indsigter og Skjønsomhed maatte lade ham udfinde som nyttige og passende at meddele, udsætter det Kongelige Selskab for Norges Vel en Belønning af 500 Rdlr., siger Fem Hundrede Rigsdaler, dansk Courant. — Udarbeidelserne maa være indsendte inden Slutningen af næste Aar eller inden 1ste November 1811. 2. En Præmie af 100 Rdlr. udsættes for den bedste Besvarelse af følgende Spørgsmaal: Vilde det være til Gavn eller Skade for Oplandene i Aggershuus-Stift, om Hammerbye ved Miøsen atter blev opbygget, og forsynet med Kjøbstæds Privilegier; eller er noget andet Sted mere beqvemt og hensigtsmæssigt til en Byes Anlæggelse i Oplandene? — Rosted. Hegelmann. Müller. — — III. C. Den historisk-philosophiske Classe. 1. En Præmie af 100 Rdlr. udsættes for den bedste Besvarelse af følgende Spørgsmaal: Hvori bør Almuens Ungdom undervises i Skolerne, saavel i Byerne som paa Landet? 2. En Præmie af 50 til 500 Rdlr. udsættes for det bedste lyriske eller dramatiske Digt over en eller anden Norsk national Tildragelse. 3. En Præmie af 300 Rdlr. udsættes for den bedste og fuldstændigste Afhandling om Odels-Rettighedens Indflydelse paa national Characteren og Velstanden i Norge. Afhandlingen bedømmes af 3die og 5te Classe. — L. Stoud Platou. C. Pavels. N. Wulfsberg.

Under 7de d. M. er igjennem det Kongelige Slesvig-Holsteenske Cancellie udfærdiget et Patent, angaaende Straf for dem som forsynede med Vaaben transportere Varer til Grændse-Toldstederne, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, af følgende Indhold: "Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at resolvere følgende: Naar nogen som transporterer Varer paa Veiene til Grændse-Toldstederne i Hertugdømmet Holsteen antreffes at medføre Gevæhrer og Pistoler, ladte eller uladte, eller Sabler og andre Vaaben, saa skal den eller de flere Personer, som findes ved en saadan Varetransport fængslig anholdes og straffes med at erlægge i Bøder Beløbet af de saaledes med Vaaben transporterede Varer, eller i Mangel af Bødernes Erleggelse undgjelde med forholdsmæssig corporlig Straf, om end Varenes Forsendelse i øvrigt maatte findes tilladelig."

Udtog af en Skrivelse fra det Slesvigske af 6 Junii 1810. Den Mangel paa Regn, som

vi i dette Foraar og i Sommerens Begyndelse have sporet baade i vor Egn og næsten overalt i Hertugdømmerne, har havt en temmelig ufordeelagtig Virkning paa Kornet og Græsset. En Orm, som her i Landet er bekjendt under Navn af Enger, og som siden forvandles til Oldenborre, har i Aar viist sig hyppigere end i de forrige, og tilføiet Sæden megen Skade; da den gnaver Roden paa Kornet og andre Væxter, og derved foraarsager, at de enten falde om eller visne. — I den senere Tid er Kornet, især Hveden, steget i Priis, hvilket kommer Landmanden vel tilpas. I Marskegnene staaer Rapsæden meget godt. Et stort Forraad af denne Artikel udføres til Holland, hvor den finder god Afsætning. Oliemøllernes Antal hos os er endnu for lidet, til at det Quantum Rapsæd, som avles her i Landet, ogsaa kunde forbruges der. I øvrigt gjør Industrien og her den ønskeligste Fremgang. Indbyggerne lægge sig med Held efter Faareavlen, og næsten overalt spindes Uld, som siden bruges til alle Arter af Trøier og Strømper. Da Bomulden for nærværende Tid er i taalelig Priis, saa sysselsætter dens Spinding ogsaa endeel Hænder, og man seer idelig Sengeklæder, Strømper og alle Slags andet Tøi og Tørklæder, som ere forfærdigede deraf. — Colonialvarernes Priser er i følge Øieblikkets Omstændigheder heller ikke høie. Et Pund Caffe kan kjøbes for 16 Lß., hvorimod Sukkeret maa betales med 28 til 30 Lß. Pundet. Den større Bekostning som Raffinaderiernes Drift for nærværende Tid foraarsager, bidrager maaskee til at gjøre denne Artikel dyrere, end den mueligen ellers vilde være. — Det herskende Veirligt synes at være meget gavnligt for den almindelige Helbred, og Dødeligheden er i det hele taget meget ringe her i Landet. I Glückstadt er den forrige Vicekantsler i den Holsteenske Regjering, Hr. v. Witzendorff afgaaet ved Døden. — To Embeder ere blevne ledige derved, at Toldforvalteren paa Femern og Toldcontrolleuren i Heiligenhafen nyeligen ere døde.

Odensee d. 6 Julii. Blandt de Ødelæggelser, Orcanen i Mandags Aftes anrettede, udmærker sig især Frue Kirkes Tag i Odense, hvor paa den Norden Side sees det meste af Blyet rullet op med saadan Heftighed, at tildeels Fjellene med ligge paa Taget ere fulgte med Blyet, uagtet hine vare naglede til Spærene med 4 Tommers Søm. Derimod er det forunderligt, at den aflagde Graabrødre Kirkes Tag, der saa spectaculeus længe har fremviist store Huller i Steentaget, ikke er bleven heel afdækket. Ønskeligt og raadeligt var det, om denne gamle Kirkes Tag blev lukket, da ellers af den ideligen samlede Regn paa Hvelvingen, samme dog omsider maae styrte ned engang og kan afstedkomme megen Uheld. Godt var det ogsaa, om de sønderslagne Vinduer bleve tilmurede, endog kun med raae Steen, der ikke kunde koste meget, som i Lynilds og Ildebrands Tilfælde vilde berolige Byen meget, da der ofte gjemmes Krudt, Munitions-Karrer og Munderingssager m. m. i bemeldte Kirke.

Viborg, d. 5 Julii. Blandt de herværende Handelsboutiker i Snapstinget var især den tilhørende Marcus Koppels Sønner fra Aarhuus, den med de meest moderne Vahre, Damepynt og forskjellige Fabrikater bedst og fuldstændigst forterede. Man fik og der de billigste Priser. Schavls kunde der faaes fra 50 til 200 Rdlr. En Madame Opperman fra Kbh. bragte Juveleerarbeide, som i denne Tid godt kunne undværes. Adskillige Hattemagere andenstæds fra, samt Paul Farsøe af Viborg, havde god Aftræk paa fine Mandshatte til 12 Rdlr. Stykket. — Under Snapstinget indfandt sig og en usædvanlig Portion af de smaae Oldenborrer, som ganske afæde Æbletræernes Blade og Æblene med; saa vi da ikke kan vente noget levnet af det lidet Træfrugt, som Kulden tillod at skabes.

I Viborg Snapsting saaes et Par Heste falholdt, for 1500 Rdlr., men fandt dog ingen Kjøber.

Mariboe, d. 4de Julii. Onsdagen d. 4de Julii holdtes her det sædvanlige Landemode for Lollands-Falsters Stift. Hr. Provst Wichmann prædikede. Om Eftermiddagen forhandledes Sagerne, der angik den geistlige Enke-Casse. Idag er den Kgl. Amts-Direction forsamlet i Provinsialbogsamlingen, for at afgjøre Fattigvæsenets Tarv paa Landet. — Torsdagen d. 28de Junii nappede ved Middagstid vore gode Venner begunstigede af Vindstille, paa Høiden imellem Howarth og Neberstorf 7 danske Jagter. 4re vare lastede med Hvede, 2 med Stykgods og 1 med Brænde. De 2de Skibe vare fra Heiligenhavn, de andre 2de fra Femmern.

— Imellem d. 30 Junii og 1ste Julii ankom i Femers Sund en af Vennernes Cuttere. De toge og besatte 5 der liggende Skibe; men ved Hielp af gode Forsvars Anstalter og ægte dansk Mod blev Fienden nødt til iilsomst at løsle af med uforrettet Sag. De efterlode sig nogle Sabler og andre Krigsredskaber. — Den under Egtehøies Batterie indbragte Coffardie-Brig, der er lastet med Appelsiner og Citroner, er væbnet med et masteret Batterie af 16 à 18 Træcanoner. — Til Underretning for Vedkommende, hvis Kald det er at efter og undersøge opbragte Skibes Papirer kan tjene, at i det til Nysted af Kaperfører Damm for omtalte opbragte og til Brasilien bestemte Skib bleve de eng. Papirer fundne i en Casse hvori var endeel Hvedekager. Nok for den Vise i Fremtiden! Skibets Ladning vurderes for 1 Td. Guld. (Paa et til Kjøbenhavn opbragt Skib fandtes de falske Papirer i en Olieflaske). — — Om en 3 à 4re Dage reiser Hs. H. Hr. Biskop og Ridder Bøisen til Falster paa Visitats.

Den, som i Aar har været heldigst af alle vore Capere, er Caperfører O. Andersen, som fører Caperfartøiet Jægeren. Han har opbragt 8 Skibe, af hvilke de fire allerede ere prisdømte. Actiernes Tal i denne Caper er 200, og kostede 18 Rdlr. hver. I Fjor fik Actieeierne 15 Rdlr. i Udbytte, og en Actie, som altsaa i Aar kun koster dem 3 Rdlr., betales nu med 1000 Rdlr.

Efter Reisendes Beretning er Roligheden nu igjen fuldkommen tilveiebragt i Sverrig, og skal den forestaaende Rigedag holdes i Ørebro. — Den myrdede Grev Fersens Broder og nærmeste Arving, Overkammerherre F. Fersen, har ansøgt hos Kongen af Sverrig om, at den Afdødes Efterladenskaber maatte tages under lovlig Forvaring, og alle de Documenter, der maatte forefindes, forsegles, paa det de siden kunde blive aabnede i dertil beskikkede Personers Overværelse.

———

Kjøbenhavns Vexelcours den 10 Julii, tre Maaneder 415, hvortil Banquen solgte. — Spec. 421¾, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 21 ß. D. C. — I Hamborg var Coursen paa Kjøbenhavn d. 6 Julii 420.

Udenlandske Efterretninger.

Amsterdam d. 3 Julii. De store Forandringer, som vi allerede længe ventede, ere indtrufne. I Morges tidlig erfarede vi, at Franske Tropper

skulle rykke ind her i Morgen, og det som en Følge af det Uvæsen, nogle urolige Mennesker i de senere Tider have begaaet. Der blev bekjendtgjort, at man skulde belave sig paa Indqvartering og optage Tropperne godt. I Eftermiddags udkom ganske uventet en Bekjendtgjørelse, i Følge hvilken H. M. Kongen har nedlagt Regjeringen til Fordeel for sine Sønner, Kronprinds Napoleon Ludvig og hans Broder Prinds Carl Ludvig Napoleon, under Dronningens Regentskab. — I det desangaaende udstedte Actstykke hedder det blandt andet: "Hollændere! Inderlig overtydet om, at ved mig intet kan skee mere hverken for eders Tarv eller Vel, har jeg frasagt mig min Rang og min Kongel. Værdighed til Fordeel for mine ældste Sønner, Napoleon Ludvig rc. — Da H. M. Dronningen med Rette og i Følge Statsordenen er Kongerigets Regentinde, saa skal indtil hendes Ankomst Regentskabet tilhøre Minister-Conseilet. — Hollændere! Aldrig vil jeg glemme et godt og dydigt Folk: ligesom I ere min sidste Tanke, saaledes skal mit sidste Suk være for eders Lykke. — I det jeg forlader eder, kan jeg ikke noksom anbefale eder, at optage Frankriges Soldater og Embedsmænd vel: dette er det bedste Middel til at vinde Hs. Majestæts Yndest, paa hvem eders Skjebne ganske beroer. Jeg nærer det billige Haab, at I omsider ville finde Belønningen for alle eders Offere og eders høimodige Standhaftighed og Sagtmodighed. Givet i Harlem, den 1 Julii 1810. Ludvig Napoleon. — En anden Bekjendtgjørelse af 3 Junii indeholder Kongens Regjerings-Frasigelse. Under den Franske Keisers Garantie, hedder det deri, skal Dronningens Regentskab understøttes af et Regentskabsraad, bestaaende af Ministere, som Kongen overdrager Omsorgen for den mindreaarige Konge indtil Dronningens Ankomst. — I en tredie Bekjendtgjørelse erklæres, at det provisoriske Regentskabsraad er sammentraadt under Ministeren van der Heims Forsæde.

Constantinopel d. 10 Maji. Fra Armeen hører man aldeles intet. Den Engelske Minister opbyder alt til Krigens Fortsættelse. Men dog synes Bar. v. Hybsch's Meddelelser at have formildet noget den krigerske Iver. — Blandt Janitscharerne sporedes igjen nogle Tegn til Oprør; Regjeringen lod 50 af dem henrette og Roligheden tilveiebragtes igjen.

London d. 22 Junii. Burdett er nu sat paa

fri Fod igjen. Men det skede, imod Formodning, uden at foranledige ny Uroligheder. Hans Partie havde truffet alle mulige Anstalter til at føre ham i en høitidelig Triumph fra Tower til hans Bolig. Men Burdett var klog og forsigtig nok til, strax, da han erfarede sin Frigivelse, at seile i en bedækket Baad over Themsen, hvorfra han kjørte til sin Ven Horne Tookes Landsæde. Folket maatte vende med den tomme Triumphvogn tilbage. Om Aftenen maatte nogle Huse illumineres; og paa de uilluminerede slog man Vinduerne ind. — Og saa Gales Jones er nu sat paa fri Fod igjen; han nød den Ære at trækkes hjem af Folket. — Fra Lord Wellington haves Depecher, der gaae til 31 Maji. Indtil den Tid vare ingen Fiendtligheder forefaldne mellem begge Armeer. W. havde en meget fast Stilling ved Celerico. Begge hans Floier vare dækkede ved bjergfulde Egne. Portugisernes og Britternes Tal anslaaes til 58 Batailloner og de Franskes til 70,000, som altsaa ere dem meget overlegne. — I Syd-America er udbrudt en Revolution. og Caraques, eller Caraques-Land i Sydamerica har erklæret sig for uafhængigt, efterat man fra Spanien havde faaet den Efterretning at Juntaen var fordreven fra Sevilla og Staden besat af de Franske. Engelland indbydes til at træde i Forbund med Carracas.

Ved et Keiserl. Fransk Decret af 26 Junii er oprettet et Conseil for Fabriker og Manufacturer, som skal bestaae af 60 Medlemmer. De, der have været nyttigst og viist de fleste Talenter, faae Titel af Konst- og Manufacturraad. Hvert Medlem maa nødvendig være en virkelig Fabricant eller Manufacturrist. Enhver Industriegreen skal i det mindste have een Repræsentant.

Hertugen af Otranto, Roms General-Gouverneur, faaer en aarlig Løn af 500,000 Franker.

I Følge officielle Efterretninger fra den Russiske General en Chef, Gr. Kamenskoy, er et Tyrkisk Corps under Peklivans Commando aldeles bleven slaaet af Generalerne Kamenskoy I. og Markoff. Tyrkerne havde henved 8000 Mand Døde og Saarede, og Peklivanen selv med 1500 Mand, 40 Faner og endeel Canoner er tagen til Fange. (Efter denne ved Bazarschik d. 3 Junii tilfegtede Seier skal Fæstningen Silistria være gaaet over til Russerne).

Keiser Napoleon har forlehnet den nystiftede Orden for de tre Skind alle Bjergværksfrem-

bringelser i de Illyriske Stater. Qviksølvbjergværket i Idria kastede allene hidtil aarligen 2 Millioner af sig.

Af Krusensterns Reise omkring Verden i Aarene 1803—1806 er den første Deel udkommet i Petersborg. Verket udgives paa Tydsk og Russisk i 3 Bind, hvortil hører et Atlas af næsten 100 Blade. Chefen for den beskrevne Expedition er selv Forfatter, og i Henseende til Stilen er kun den sidste Halvdeel af hans valgte Motto: "les marins ecrivent mal, mais avec assez de candeur" passende paa ham. Det er bekjendt, at det russisk-amerikanske Compagnies Ønske, at kunne forsyne sine Besiddelser paa Nordvestkysten af Amerika med alle Nødvendigheder paa den korteste og beqvemmeste Vei, var den første Anledning til denne Reise. Transporterne vare forhen sjeldne og meget bekostelige. De gik til Lands, gjennem hele Siberien indtil Ochotsk, og derfra paa slette Skibe, med stor Fare og meget sildig til Bestemmelsesstedet. For at gjøre sig et Begreb om den forrige besværlige Vei, behøver det kun at anmerkes, at Ankerne til de der værende Skibe maatte i mange smaa Stykker føres til Ochotsk, hvor de igjen bleve sammensmeddede. Den anden ikke mindre vigtige Hensigt af denne Reise var, at føre Søodderskindene og andet Peltsverk, som erholdtes paa de amerikanske Kyster, lige til China, og derved at lægge Grunden til en directe og beqvem Eenehandel for Rusland. Til denne Plans Udførelse bleve to Skibe, Nadeshda og Neva, bestemte. Krusenstern commanderede det første, og Lissænskji det andet. De skiltes ad ved Sandvichsøerne. Nadeshda styrede til Kamschatka, for der at udlosse de for denne Halvøe medtagne Nødvendigheder, og derfra at seile til Japan. Men Neva gik, efter sin Bestemmelse, til de amerikanske Colonier, hvor det næsten et heelt Aar seilede omkring langs med Kysterne. Lissænskjis Reisebeskrivelse er ligeledes færdig, og vil snart udkomme. Med en sjelden Omhyggelighed havde man paa dette Tog sørget for Mandskabets Sundhed. Det salte Kjød var, efter en 3 Aars Reise gjennem alle Himmelstrøg, endnu fuldkommen spiseligt. Ligesaa havde Vandet holdt sig ufordervet i de forkullede Fade, og derved paa nye bekræftet een af den udødelige Lowitz's meest velgjørende Opfindelser. Alle, som fandtes paa Skibene, tilsammen 85 Personer, kom fuldkommen sunde tilbage.

I Frankrige er udkommen følgende Forordning angaaende Eddikes Blanding med mineralsk Syre. Hs. Maj. har i Betragtning af, at Eddike-Fabricanterne og Handlerne i visse Departementer under det Paaskud, at forøge Eddikens Styrke og sure Egenskab have for Skik, at blande mineralsk Syre deri eller at komme en Svovlstraad deri, som, naar den tændes, frembringer Svovlsyren, udstedt d. 22de følgende Decret, paa Grund af at Nydelsen af Eddike, der er blandet med Svovlsyre, er skadelig for Sundheden: 1) Det er Eddikefabricanterne og Handlerne forbuden, under hvilket Paaskud det end maatte være, at blande mineralske Syrer, især Svovlsyrer i deres Eddike. 2) Vor Minister for det Indre vil lade bekjendtgjøre en Anordning, for at opgive Midlerne til at kunne skjønne om Svovlsyren virkelig er blandet i Eddiken og i hvor stor Mængde. 3) De, der handle herimod, straffes som Drikkes Forfalskere efter Loven af 2 Julii 1791.

Allerede d. 3 Nov. f. A. har den Østerrigske Keiser udstedt følgende Haandskrivelse til samtlige Landchefer angaaende indenlandske Tidender: Ved de nu indtraadte fredelige Forhold med Frankrige og dets Bundsforvandte bliver det nødvendigt, at ogsaa Tonen og Sproget i de i Monarkiet udkommende Tidender indrettes derefter, og at af samme udelades alt, hvad der giver Anledning til Tilbageerindringer, der ikke mere ere passende til Tingenes nuværende Stilling. De vil derfor bære Omsorg for, at dette nøie iagttages, og at intet indrykkes i Tidenderne, som røber en Tendence, der ei lader sig forene med ovennævnte Forhold og derfor kunne foranledige ubehagelige Besværinger, som det er Staten magtpaaliggende at afværge.

I Oxford tildrog sig nylig en besynderlig Historie, som gjorde stor Opsigt. En Avisskriver beskreidede Criminalretten, uden Grund, at Fængslerne var værre end Svinestier. Tilfældigviis mødte en Criminaldommer Avisskriveren paa Landet, og da de i en Landsby kom til en ganske ny Svinesti gjorde de et Veddemaal: om ogsaa et Menneske kunde staae opreist deri. Avisskriveren lod sig overtale at gaae derind; Criminaldommeren skjød Skaaden for Døren, løb til det nærmeste Vertshuus, hentede en Bande omvandrende Spillemænd med Horn, Violiner og Hakkebrædter, og lod spille op for Fangen Visen "où peut on être mieux!" under Tilløbet af en stor Mængde Mennesker, der ledsagede denne Musik med Sang. Da han lod ham slippe ud igien sagde han: "saa meget til Straf for Din Uforskammenhed mod Criminalretten!" — Herover opstod en besynderlig Proces, men medens denne stod paa, lod en ung lystig Tegner, der havde været Vidne til dette Optrin, og tegnet det tilligemed Personernes Physiognomie, udskjære det i Træ i stort Format, og gav en Kukkenbager samme, som strax solgte over 1000 Aftryk deraf. Dette opvakte en anden Kukkenbagers Misundelse. Han lod den efterskjære og eftertrykke i Træ, hvilket bevægede den retmæssige Eier til at anlægge en Proces imod ham. Saaledes foranledigede her en Ubetydelighed to Processer paa eengang.

I Allegem. Justiz- und Polizey-Blätter fortælles: at i Preussen Pressefriheden i Henseende til Skrifter, der indeholde Politik eller kun nogenlunde sigte dertil, er at ansee som ophævet. Men man troer imidlertid, at Censorernes alt for store Engstelighed gjør mere end Regjeringens Villie. Aarvaagenheden overdrives nu maaskee og mangen en Censor gjør for meget for ikke at gjøre forlidet. Saaledes har man nyligen forbudet Trykningen af en Prædiken, fordi det Militaire formanes deri, at stride modigen, naar Fædrenelandet trænger til dets Mod. Af en Fortegnelse over Bøger i Aviserne udelod man Ordet Temperament som usædeligt. Digte, som enhver Læser maatte kalde uskyldige, negtedes Imprimatur; i andre bleve hele aandrige Steder udstrøgne, fordi man syntes at betragte dem som Opraab til Uroligheder.

I ingen Tidspunct og saalænge Engelland har dreven Handel, har man paa og ved Themsen seet saa uhyre Forraad af Viin, Brændeviin, Talg, Træ og andre Varer, som nu opfylde Dokkerne, Kaierne og Magazinerne. Man siger, at Antallet af Piber, Tønder og Ophoveder med Viin og stærke Drikke, der nu ligge paa Oplag og paa Mangel af Rum tildeels endnu i Skibene, uden at regne dem der ligge i de Londoner Kiøbmænds Kjeldere, vilde optage en Strækning af 100 Engelske Mile, naar man lagde Fadene enkelte i een Række.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Syvende Aargang. No. 80.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Løverdagen den 14 Julii, 1810.

De fem Sødskende eller hvo er lykkeligst?

(Sluttet.)

Den gamle Rudolf forlod sin Søsterdatter med den Formaning: at hun engang med Anger vilde mindes hans Raad. Mismodig over al den Elendighed, han havde seet, besluttede han nu at gaae til Jesper, om hvem Rygtet havde fortalt ham saa meget Fordeelagtigt. Jesper var i de senere Aar bleven Kjøbmand, havde under Krigen vundet meget ved Speculationer, holdt sig en kostbar Equipage, boede meget prægtig, og førte overalt en glimrende Huusholdning. Her, troede Rudolf, han vilde kunde adsprede de mørke Tanker, der havde bemestret sig hans Sjel i Lovises Huus. Men ogsaa denne Gang blev han skuffet i sin Forventning. Contoiret var i første Etage, og han troede at en Kjøbmand bedst maatte være at træffe i dette Værksted for al hans Virken og Stræben; han bankede gjentagne Gange paa Døren, men ingen lukkede op. Han gik en Trappe høiere, og fandt her et stort Segl for alle Døre. Han gik endnu en Trappe høiere, og fandt atter Segl for alle Døre. Det forekom ham som hele Huset var uddød. Til Slutningen gik han op paa øverste Sal, og her fandt han intet Segl. Han bankede paa Døren, og man lukkede op; han spurgte efter Kjøbmand Wulf, og man førte ham ind i et lidet Sideværelse ud til Gaarden. Her fandt han Jesper siddende bleg og mat i sin Lænestoel, indsvøbt i en Peltskjole. Han studsede over dette Syn, men søgte at skjule sin Forbauselse. "Velkommen Morbroder!" raabte Jesper, og rakte de matte Arme ud efter ham. "Hvilken besynderlig Hændelse fører Dem til mig, efter at De i syv samfulde Aar ikke har besøgt mig?" — Rudolf. Ingen besynderlig Hændelse, Jesper. Jeg staaer paa Gravens Bredde og veed ikke hvilket Øieblik Døden kalder: løser af! Jeg har anseet det for min Skyldighed at tale med mine Sødskendebørn førend jeg døer, og Du er nu den sidste af Dine Sødskende jeg besøger. — Jesper. Men hvorfor kom De ikke før; hvorfor besøger De mig just nu, da min Lykkes Soel er dalet? — Rudolf. Fordi jeg altid har troet, at der gives nok foruden mig, der besøge den Lykkelige, og ville sole sig i hans Lykkes Straaler. Jesper, da jeg hørte det gik Dig vel, glædede det mig; da man sagde mig, at Du var bleven rig ved Speculationer, gjorde det mig ondt for Dig, og da jeg saae Dig om Søndagen kjøre til Dyrehaugen i en lakeret Engelsk Karet med to brogede Dromedarer bag paa, blev jeg bange for Dig. Men siig mig, hvorledes er det gaaet til, at Du er kommen til at boe en Etage fra Himlen, som man kalder det? — Jesper. Kjender De ikke Lykken, denne falske Qvinde, som caresserer os den ene Dag og sparker os fra sig den anden? For neppe fire Maaneder siden var jeg en Mand paa 80,000 Rdlr. og beboede hele Gaarden; nu skylder jeg mere end jeg eier, og mit Bo er under Skifterettens Behand-

ling. — Rudolf. Men hvorledes kunde Du komme til at tabe 80,000 Rdlr. i saa kort en Tid? — Jesper. Ulykkelige Conjuncturer. Jeg havde Colonialvarer staaende, som jeg tabte over 50, ja 100 PC. paa. — Rudolf. Det kalder jeg rigtig nok at speculere. — Jesper. Ja, naar man vil vinde 50 til 100 PC. maa man ogsaa udsætte sig for at tabe 50 til 100 PC. — Rudolf. Naar man ingen Ting eier. Men naar man allerede har samlet sig en Formue af 80,000 Rdlr., saa synes mig dog man burde være lidt forsigtig. — Jesper. Kjere Morbroder, de simple Renter af 80,000 Rdlr. ere kun 3,200 Rdlr., og det kan en Mand ikke leve af, som jeg hidtil levede, i Tider, hvor Alting er tre, ja fire Gange saa dyrt som før. Min Equipage allene koster 1,200 Rdlr. om Aaret, altsaa Renterne af 30,000 Rdlr., kort sagt, naar jeg skulde kunnet leve af mine Rentepenge, maatte jeg i det mindste have eiet en Capital af 3 Tønder Guld. For at kunne leve var jeg nødt til at vove meget. — Rudolf. Men kunde Du da ikke leve anderledes end Du levede? — Jesper. Jeg for min Part kunde nok, men har jeg ikke en Kone, som er en født Frøken? Har jeg ikke voxne Børn, der ogsaa ville have en Stemme med? Maatte jeg ikke gjøre Figurer, for at vedligeholde min Credit? — Rudolf. Det Ord "maatte" har Lucifer skabt. Hvilken Mand paa Jorden maa, naar han ikke vil? Dog, det er for sildigt at tale herom. Hvad er Du nu sinder at foretage Dig? Agter Du at begynde Din Handel igjen naar Du er kommen overeens med Dine Creditorer? — Jesper. Det er ikke mere at tænke paa. Min Credit er alt for svækket. Desuden har jeg faaet en Afsky for al Handel, især Speculationshandel. I de sidste tre Aar har den ganske nedbrudt min Helbred. For var jeg, som De veed, sund og stærk, nu er jeg en reen Skrantning. De kan ikke tænke Dem et ulykkeligere Liv end en Speculants. Om Dagen levede jeg under bestandige Ængstelser. Saalænge Posten ikke var kommen, var jeg urolig, og naar jeg tog Brevene eller Aviserne i Haanden, rystede jeg som et Espeløv. Hørte jeg at King Georg havde Hovedpine, saa fik jeg Hjertebanken, talde man om en Vaabenstilstand, fik jeg Qvalme, og ymtede man om Fred, blev jeg svimmel i Hovedet. Om Natten sov jeg næsten aldrig mere end et Par Timer. Jeg tænkde ikke paa andet end mine Speculationer; drømte ikke om andet end Handelsrevolutioner, Udførselsforbud, Fredsrygter, Vaabenstilstand o. s. v. Var jeg i Selskab, saa interesserede mig intet uden alt hvad der angik Speculationshandelen, og midt i det gladeste Lag blev jeg ganske melancholsk, naar man fortalde mig en Efterretning om et Rygte eller et Rygte om en Efterretning, der kunde bringe Colonialvarerne eller Coursen til at falde. Saaledes piinte jeg mig i tre Aar, og var saa heldig at samle mig en Formue af 80,000 Rdlr. Denne og lidt mere til satte jeg i Congothee til 22 Mk. Pundet, i Puddersukker til 8 Mk. Pundet, i Tobak til 9 Mk. Pundet, i Caffe til 2 Rdlr. Pundet, og ventede om en føie Tid at see min Capital fordobblet. Men ak, mit Haab slog feil! Uden Vaabenstilstand, uden Fred faldt Priserne med eet saa betydelig, at jeg i en Tid af tre Uger tabte hvad jeg havde vundet i tre Aar. — Nu har jeg reent forlovet at give mig af med Handel. — Rudolf. Hvad vil Du da gribe til? — Jesper. Jeg vil kjøbe mig en Mølle paa Landet og leve af at være Møller. — Rudolf. Først Speculant og siden Møller, det er det samme som først Karper og siden tørre Ynder. Det smager ikke. Nei, min Søn, Du skulde have lydt mit Raad og blevet Uhrmager. Det havde Du Lyst til. Som Uhrmager havde Du nu havt Dit gode Udkomme, som Speculant maa Du begynde forfra. Hvorledes mener Du desuden at Din Kone, som er en født Frøken, vil finde sig i at være Møllermadame? eller Dine Børn, som ere vante til at kjøre i en Engelsk Carosse, og boe i et Palais, til at leve paa Landet som simple Møllerbørn? — Jesper. Ja, jeg føler selv, det vil koste megen Selvfornegtelse. Bedre havde det rigtig nok været om mine Forældre havde ladet mig blive Uhrmager. — Han talde nu meget om hvor uklogt det var af Forældre at undertrykke deres Børns Tilbøielighed til et nyttigt Fag, og endte med den Begjering, om hans Morbroder ikke kunde laane ham 25 Rdlr., som han saa høilig trængte til. Med Taarer i Øinene tog den gamle Rudolf en Hundrede-Rigsdalerssedel op af Lommen, skyede sin Søstersøn den, og forlod ham

med det Løvte, at han snart skulde besøge ham igjen.

Da den gamle Rudolf blev syg og hans sidste Time syntes at nærme sig, tilsendte han sine Søstersønner og Søsterdøttre et Brev med Udskrivt: "en Arv for mine Beslægtede". Da man aabnede Convoluten fandt man en Seddel med følgende Ord: "Kun den, der i sin Ungdom vælger et Fag efter sin Tilbøielighed, er lykkeligst".

Hvi er Andagten forsvunden af Herrens Huus?

At Herrens Ord er forsvundet af hans Huus, har man paastaaet. Om det er saa, kan ikke her afgjøres, især da man seer, at alle ikke tage Ordet i samme Mening; men at Andagt og Opbyggelse tildeels ere forsvundne af Herrens Huus, kan ingen negte. Og omendskjøndt Døgnets Forfægtere ville afvise enhver anden Klage over vore Dages Vanart med den Erindring: "Verden har altid været som den er; men den Gamle berømmer den Tid, da han var en Dreng; han revser og straffer de Yngre," saa maa de dog billige den Klage, at nuværende Slægt er ligesaa flygtig, som dens Fædre og Oldefædre vare adstadige, og at Døgnets letsindige Sværm fast aldrig hviler ved alvorlige Betragtninger, aldrig hæver sit kolde Hjerte til andægtige Følelser. — Ikke behøver man at indtræde i Templet for at modtage denne sørgelige Overbeviisning: den daglige Omgang forsyner med altfor mange Beviiser paa vor Sætnings Rigtighed. Den høiere Alder maae vi undrage; thi den hører ikke til Døgnets Folk, og skyldig Ærbødighed forbyder at dadle de Ældre, hvoraf mange ere djerve i Ord og Daad, Norden og deres Fædre værdige. Men vore saakaldte unge Herrer og Damer! hvad høres og sees af dem? De tænke ikke, tale ikke, men larme og døve med uophørlig Snakken. Endog unge Mænd, der ere langt over Lovens Myndighedsalder, føre et Sprog, der sømmer kun umyndige Børn og bløde Qvinder; ja intet er almindeligere, end at de med smudsige Tvetydigheder og løsagtig Tale besmitte de Læber, som Pligten og deres valgte Stand byder dem hellige til Dydens Priis, der kun kan tolkes af rene Tunger. — Alvorlig og gudelig Samtale er ukjendt eller forhadt. Hver, som bringer noget vigtigere paa Bane, der ikke flyder af Døgnets Snakkekilde, bliver anseet for uselskabelig og udlees. — Ret som om Viisdommen selv udtalede sig gjennem deres Snak, ansees den Forstandiges Taushed i sligt et Selskab for Dumhed. Imidlertid høres kun sjelden en sund Tanke eller fornuftig Bemærkning i disse Kredse. Gyselig er Tomheden i Mængdens Sjele: med Larm og Stoi maa Følelsen af denne qvalfulde Mangel neddysses; og derfor er "Piger og Viin og Sang og Dands" Løsenet, der skingrer i alle Selskaber. — Denne Letsindighed, som saa aabenbar viser sig i de daglige Sysler, har naaet en saa frygtelig Vælde, at man maa bæve for dens Følger. — Sørgelige Udsigter aabne sig for den kommende Slægt; som af denne skal modtage sin Dannelse: Som Ynglinge ere vi Børn, som Mænd vorde vi Drenge: En Huusmoder vil herefter blive ligesaa stor en Sjeldenhed, som fordum en Flane. Hvorledes skal man gaae den truende Fordærvelse imøde? I Forældre! I, som endnu elske Eders Børn og endnu ikke have givet Slip paa det Herredømme, Naturen bød Eder hævde, det vigtigste Middel — Opdragelse og Tugt — ligger i Eders Haand. Tidligen lede I de Unge til alvorlig Eftertanke over dem selv og deres høieste Formaale; tidligen lære I dem at kjende Livets Bestemmelse og at ære dets evige Ophav. — Saadan Eftertanke hades af Døgnets sværmende Børn; thi Betragtninger af denne Natur vilde forjage den Taage, hvori de, fortryllede og sandsesløse, omtumles, den Taage, uden hvilken deres Gammen og Glimmer var — Elendighed og Jammer. Ustridigen maae vi i denne Slægtens Letsind og Tankeløshed søge Hovedgrunden til, at Andagten forsvandt af Herrens Huus; thi den forvildede Mængde, der skyer alvorlig Eftertanke og Formaning, lig hin hungrige Tærsker, som forbandede det Hanegal, der forstyrrede hans Drøm og rige Maaltid, tyer ikke til Helligdommen, for der at løfte Sindet op fra sin lave Søle til Himmelens Lys. — Men om nogen nærmer sig Herrens Tempel i denne værdige Hensigt, finder han da, hvad han søgte? Kunne kolde Betragtninger over de Dødeliges smaalige Sysler paa Jorden hæve Sindet, som føler en høiere Trang, til himmelske og

evige Gjenstande? Kan vel endog den bedste Udvikling af en eller anden Klogskabsregel, den skjønneste Skildring af en eller anden Dydens Yttring stemme Sjelen til Andagtens hellige Følelser? Og gyder vel Revselse af Tidens herskende Daarskaber og Laster nogen Lindring i den Kummerfuldes saarede Bryst? Undersøgelser og Formaninger af den Art have unægteligen deres store Nytte; men Herrens Huus fordrer noget høiere end menneskelig Klogskab. Skolen er det Sted, hvor Sædelærer og Leveregler egenlig bør foredrages og indskjærpes; men maaskee vil man have vore Kirker forvandlede til Skoler; maaskee man vil opreise et Sædernes Tempel paa Religionens Ruiner? Er det vor Agt, da bygge vi paa Sand vort Huus: Sædernes Tempel styrter sammen, naar Religionens er faldet; thi Religionen kan ene give Sædelæren det høieste Princip, uden hvilket ingen moralsk Videnskab er mulig; den alene formaaer at lægge Grundvolden, hvorpaa Haabets og Pligternes Bygning sikkert kan opføres; ingen Kraft, uden den, kan føre Mennesket værdigen og stadigen dets høie Maal imøde. — Omsorg for at fremme Sæderne kan da ikke tjene som Paaskud til at forsømme Religionen, Sædeligheds Moder; men Religion og Sædelære bør altid vandre Haand i Haand. Deres Adskillelse kan have farlige Følger; thi uden at anvendes paa Menneskelivet miskjendes Religionen og udarter til tomme Ceremonier og den blindeste Troe, i hvis Arme Saligheden ene er at finde; men uden Religion fornedres Sædelæren til blot Klogskabslære, Egennyttens og Vellystens Tjener. Vil man imidlertid, hvilket neppe kan andet end bifaldes, i vore Templer undervise i enkelte Dyder og straffe enkelte Laster, da vælge man dertil visse bestemte Timer, for at Tilhørerne kunne vide, naar de skulle møde for at modtage Leveregler og andre Forskrivter, og naar de kunne tye hen at øse Lindring og Lædskning af Religionens salige Kilde. — Men udelukkende bør slige moralske Formaninger eller Forskrivter ingenlunde forkyndes i Kirken; thi de opfylde ikke Religionens Bestemmelse, der især er at vise Jordens Børn, at Verden og alt, hvad der er i den, forandres og forgaaer, men at det Oversandselige og Usynlige varer evindeligt; og at give de Dødelige, istedet for Tidens Skrøbelighed og Forgængelighed, mægtig

Trøst og evigt Haab. — Disse Religionens herlige Gaver er det, som Andagten søger i Herrens Templer, men søger ofte forgjeves. Henreven af billig Harme over Slægtens Vanart, svinger Taleren mod Daarskaber og Laster den revsende Svøbe; men forfeiler sit rosværdige Øiemed; thi de Daarer, som Snertet skulde gjælde, ere enten slet ikke nærværende paa dette for dem fremmede Sted; eller de ere for adspredte til at laane Taleren deres bedøvede Øren, eller altfor forhærdede til at vækkes af den rædsomme Søvn: Og den forfulgte Dyd, som her vilde samle Kraft og Styrke til Kampen for den gode Sag, gaaer bort — end mere nedslagen og utrøstet, end den kom. — Havde derimod Taleren skildret Dydens Guddommelighed og Dydens Haab, havde han fremstillet det Jordiske i al sin Ringhed ved Siden af det Himmelskes Ypperlighed, eller viist hvad der hører Sandserne til og er bedrageligt Skin, og hvad der er Fornuftens, af urokkeligt og evigt Værd: da havde han gavnet mere, styrket flere af Religionens kraftige Bæger.

Saa uforlignelig høi er Religionens Formaal og Kraft; thi stande den øverst i al Videnskabs Rad; den være, som Okeanos var Flodernes, vore Idrætters Kilde og Ende! Den sammenkjæder Himmelen og Jorden. — Aabenbaringen er en ærværdig Leder; men om Troens Vinger skulle være det eneste Middel til at naae eller befæste denne omtalte Kjæde; om den, der af Fornuften vil bevise den Eviges Tilværelse, er en Gudsfornægter, disse og flere mystiske Meninger, er det overflødigt at undersøge, da Enhver, som ikke skjælver for Kritikens Iisluft, forkaster dem som Paradoxier af den nyeste Philosophie eller Mysticismen, hvori man nu søger, hvad man ved Granskning mistvivlede at finde, og disse Meningers Ophavsmænd hæve sig i Mørke og Taage op over Forstandens Dom med en Hovmod, Magen til den, som styrtede Englene i Tidens forborgne Fødsel, erkjendende ingen Domstol uden deres indvortes Anskuelse, det er: deres egen besynderlige Maade at forestille sig Tingene. Men skulde vel den, som ved Fornuften stræber at hæve sig til det Høieste og i et klart Begreb at fatte Gjenskinnet af det Uendeliges Idee, bygge sin Religion paa en falskere Grund, end den, der bygger i Luften? thi hvad an-

den Grundvold har vel Troen, fornuftig Overbevisning berøvet?

Ved Christian August's Grav.

Flera gångor förnyadt, uppfylles hans Affked af en rörelse, som ej en gång utmärkte hans aftåg til Krigets farar. Ges då en hemlig makt, som bebådar utan att upplysa, åt en Känsla, hvars oförstådda Klagan kan blott sucka med aningarnas, men ej tala med varningens röst?

(Åminne ofver Konung Gustaf III. af J. G. Oxenstjerna.)

Ej forgjæves vore Taarer runde,
Ei omsonst i sorgbespendte Sjæl
Opsteeg Anelser af dunkle Grunde,
Da vi stammed' Dig et tungt Farvel.

Selv o Christian Dit faste Hjerte
Smeltede i bittre Affkeds Stund;
Hvad Du tabte følte Du med Smerte,
Da Du eensom stod paa fremmed Grund.

Selv Du ofred' Dig en dunkel Skjæbne,
Ikke blendet af en troeløs Glands,
Vidste Du Din Sjæl med Kraft at væbne,
Og greb Pligtens meer end Ærens Krands.

Bag Dig svunde Livets bedste Glæder;
Dog — Din Fryd var Tvillingrigets Vel,
Som Du gik i Døden for dets Hæder,
Gik Du og i Døden for dets Held.

Ak det brast — det skjønne Baand som slynged
Dana, Nora, Svea tæt i Favn.
De Forladte, skræk- og sorgbetynged',
Klage deres fælles bittre Savn.

Danerskjalden alt har Runer gravet,
Som forkynde Heltens Daad og Fald;
Vældig lød hans Drapa over Havet,
Saa det gungede i Norges Hald.

Norges Skjalde! Bragur kalder eder!
Hver som han den gyldne Harpe gav,

Iler og et Minni Ham bereder,
Klager ved den Ædles fjerne Grav.

"Du, som Norge evig ej skal glemme,
"Som det nævner med det kjendte Navn
"Norges Christian! Skal Svea gjemme
"Dine muldne Been i kolde Favn —

"Over os Din Aand dog stedse svæve,
"Signende Dit fordums elskte Hjem,
"Lære hver dets Fiende at bæve,
"Lede det til Held og Hæder frem.

"Os Din bratte Bortgang dybest rørte,
"Os afpressed' den saa bitter Graad,
"Os Dit Hjerte, mens det slog, tilhørte,
"Os tilhører Mindet af Din Daad.

F. Schmidt.

Svar paa Bekjendtgjørelsen i Kjøbenhavns Skilderie No. 79.

Undertegnede frikjender aldeles Hr. Prof. Rahbek og Hr. J. Kragh Høst for Andeel i Bestyrelsen af det ved mig anmeldte Ugeskrivt; hvilket vel neppe heller af Planen kan sluttes, da kun mit Navn findes under samme. Ulige mere vilde jeg følt mig bemeldte Herrer forbundne, dersom de, istedet for en slig Bekjendtgjørelse, blot med et Ord havde yttret mig deres egen eller andres Tvivl, da jeg i saa Fald aldrig skulde vægret mig ved at afgive en offentlig Erklæring desangaaende. — I Øvrigt synes den sidste Halvdeel af Bekjendtgjørelsen ikke at stemme med hvad af Hr. Prof. Rahbek mundtlig er yttret mig.

J. C. Lange.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Priserne paa Auctionen den 12 Julii vare følgende: dækkede Sukkere à 4 Mk. 12½ ß. til 4 Mk. 14½ ß. Pd., Caffe à 7 Mk. 11½ ß. til 7 Mk. 14½ ß. Pd., Risengryn à 21 Rdlr. 3 Mk. til 23 Rdlr. 2 Mk. pr. 100 Pd., Liverpool Salt

à 14 Rdlr. til 16 Rdlr. 5 Mk. Tonden, hvide Havanah Sukkere à 5 Mk. 4 ß. til 5 Mk. 4½ ß. Pd., brune dito à 4 Mk. 5 ß. til 4 Mk. 6½ ß. Pd., Ostindisk Sago à 25 ß. til 27¼ ß. Pd., havareret Bomuld 30 ß. Pundet, Fransk Brændeviin à 222 Rdlr. 3 Mk. pr. 30 Virtl., Altonaer Edike 44 Rdlr. à 50 Rdlr. 3 Mk. Oxehovedet.

Hr. Hofmechanicus Pløtz, Ridder af Dannebrog, har nu ogsaa tegnet den berømte Danske Konstnerinde Jomfru Wernicke med sin fortræffelige Physiognometrace. Hr. Pløtz fortjener Tak, at han efter Haanden leverer Portraiter af fortjente og berømte Personer, især da hans Originaler ere saa fuldkommen lignende, at man med Lethed kan tage saa mange Copier deraf som man ønsker. Blandt de Portraiter, som Anmelderen har seet fra denne Konstners Haand, ere Marchal Victors, Doctor Galls, Chefen for Livjægercorpset Hr. Kammerherre v. Holsteens og flere. Tegningen er i naturlig Størrelse, og udført med sort og hvidt Kride. Disse Portraiter kunne, naar de hænge paa et tørt Sted, holde sig lige saa længe som Oliemalerier.

Udenlandske Efterretninger.

Rigsmarskalk Axel Fersens Dødsmaade og de dermed forbundne Omstændigheder er en alt for mærkværdig Begivenhed, og vil, naar Tiden engang opruller Statshistoriens hemmelige Bog, blive alt for vigtig for den tilkommende Historieskriver, til at den ikke skulde fortjene her en omstændelig Fortælling. Vel er den allerede bleven fortalt i adskillige andre Blade, men neppe saa fuldstændig, som vi her troe at kunne levere den. Den saa almindelig beklagede Kronprinds Christian Augusts Liig var bestemt, høitideligen at indføres i Stockholm d. 20 Junii om Formiddagen. Rigsmarskalken forføiede sig med Hofetaten og en Vagt af Liv-Drabanter og Livgarden til Hest til det saakaldte Hornstull, for der at modtage det Kongelige Liig, som den sidste Nat havde staaet i Salems Kirke. Ved Ligets Ankomst til Hovedstaden ringede man med alle Klokkerne, og Liigprocessionen begyndte nu i den Orden, Marskalken ved et udstedt Ceremoniel havde bestemt. Da Toget var kommet

forbi den røde Sluse, begyndte Folket ved Synet af den Vogn, hvori Grev Fersen sad, lydelig at knurre og man kastede Stene efter den. Da man kom til store Nygade kastede man meget store Stene, omsider huggede man med Stokker og Køller løs paa Rigsmarskalken selv. — Alle Vinduerne bleve indslagne, Vognen stærkt beskadiget, og Fersen saaret. Saaledes kom Toget indtil den Franske Kirke i benævnte Nygade, hvor Rigsmarskalken med bart Hoved og noget blødende sprang ud af Vognen og flygtede ind i et Huus i Nærheden, hvor han strax løb op af Trappen og ind i det inderste Værelse. Toget fortsatte nu sin Vei med stærke Skridt og ved Ankomsten til Slotsvagten toge 24 Officierer Kisten af Vognen og bare den ind i Riddersalen, der var indrettet til Sørgeværelse. Her blev Liget klædt i Seraphin-Dragt, lagt i en med blaat Fløiel overtrukken og Guldgaloner, Fryndser og broderede Kroner prydet Liigkiste, og sat paa en Forhøining under en Fløiels Himmel med Sølvfryndser og Kroner, i hvis Ryg Hs. Kgl. Høihheds Vaaben fandtes. Paa venstre Side af denne Forhøining lagde man paa to Taboiretter Kistelaaget, hvorpaa Seraphin-Kaarden og Sporerne vare befæstede. Ved Hovedet satte man Begravelsens Panier og ved Fødderne Seraphinordenens Panier; det første blev holdt af Hofstaldmester Adlersværd og det sidste af Baron Bannet. Tillige blev en Cabinetskammerherre, en Vicecorporal ved Drabanterne og Lieutenanter af Livgarden ansatte som Vagt hos det Kgl. Liig. For Forhøiningen satte man to Borde med sort Fløiels Teppe og Hynder; paa den ene laae Kronprindsens Krone, paa den anden de Kgl. Svenske og de udenlandske Ordener, som H. K. H. i levende Live havde baaret. Ved den første havde en Hofjunker, ved den sidste en Herold af Seraphinordenen Vagt. — Medens man beviste den aldrig noksom begrædte Kronprinds denne sidste Ære indtraf, da de 24 Officierer toge Kisten udaf Vognen, hiin blodige Begivenhed. Doctor Rossi, der kjendtes af Folket, var nær bleven et Offer for dets Raserie, dersom han ikke ved at slide Kjoleflæggen løs, som man allerede havde fat i, havde søgt sin Frelse paa Slottet. Under Toget havde allerede adskillige spyttet ind i hans Vogn og paa ham selv med. Fersen havde ikke længe været i sit Fristed, hvis Gadedør bevogtedes

af Livdragoner og blandt hvilke Gen. Adjut. Baron Silversparre lod sig see til Hest; adskillige af Folket forlangte at indlades og gik op i Værelset, hvor Fersen med sammenfoldede Hænder bad dem at skaane ham, da han var uskyldig, og lovede han dem alle muelige Beviser og Fyldestgjørelse. Men dette frugtede kun lidet, og selv General-Adjutant Silversparres Forestillinger, der imidlertid var kommen op og talte meget venligen til Folket i Værelset og paa Gaden, bevirkede intet andet end at nogle af det raabte: "de vilde være forneiede naar man efter Løvte, strax vilde føre Fersen i Fængsel, andre derimod raabte nei. Kort derefter saae man dem sønderrevne Sørgekappe, Seraphin- og de øvrige Ordener, den sønderbrudte Kaarde og andre Fersenske Prydelser kastes ud af Vinduet blandt Folket, som modtog det med lydelig Jubel og kappedes derom som Seierstegn. Nu kom ogsaa Fersen gaaende, mellem Generaladjutanten og en anden Officier, ned ad Trappen og ud paa Gaden; men allerede meget mishandlet og blødende, for at føres i Arrest. Her rev man ham bort fra hans Ledsagere, trak ham i Haaret, i det man bestandig puffede ham med Næve, Stokke, Paraplyer paa alle Dele af Legemet; saaledes blev han trukken hen til Torvet, derfra til Stadsvagtens Corps de Garde under Raadhuset, og efter nogen Tid igjen tilbage til Torvet. Folket slog uophørlig paa ham, stødte ham, rev det ene Klædestykke af ham, efter det andet, ja endog Skjorten og Strømperne, indtil han omsider styrtede død ned, hvor han endog under de sidste Krampetræk og efterat han allerede længe havde ligget død paa Steenbroen, blev traadt med Fødderne, bespyttet og overhovedet mishandlet paa alle optænkelige Maader. En Time eller to derefter blev Liget baaren bort af de simpleste Politiebetjentere, der sædvanligen pleie at bære de Fattige og de i Fængsler Dødes Liig bort, i en Kiste af samme Slags som disse jordes i, og til det samme Sted, hvor de almindelig hensættes. En anden Skare trak imidlertid til Fersens Huus, hvor hans Søster boede. Men der var allerede 300 Mand opstillede, og man fandt snart alle offentlige Pladse og Hjørner besatte med Soldater, tildeels med Canoner, saa at fra nu af ingen anden Urolighed fandt Sted end den, at om Aftenen Grev Uglas Vinduer bleve indslagne og der bestandig var Folk samlet omkring Slottet lige til Ridderhuustorvet. Imidlertid fandt man sig om Aftenen Kl. 8 foranlediget til at lade Dragoner rykke løs mod Folket, som blev dristigere, og man fyrede paa dem med smaa Geværer, ved hvilken Leilighed adskillige bleve dræbte og andre mere eller mindre saarede. Alting blev nu roligt, og Forretningerne gik igjen deres Gang; men endnu d. 21de vare alle Boderne lukkede. Det Militaire blev forstærket med 4000 Mand, som bleve indqvarterede hos Borgerne. Det store Operahuus blev indrettet til Casserne og paa adskillige Steder i Gaderne og paa Torvene Telte opslaaede. Strax d. 20de om Eftermiddagen kom Kongen ind fra Haga og lod Collegium Medicum kalde til sig paa Slottet. Adskillige Anordninger bleve udstedte og henved 30 Personer arresterede. Fersens Liig blev om Morgenen Kl. 5 i al Stilhed bragt af hans Betjentere ud paa hans Landgods.

I forrige Aar døde i Helmstadt Universitetets Senior, Prof. og Hofraad Beireis, hvis Huus var et Skatkammer fuldt af naturhistoriske, physiske og antiqvariske Sjeldenheder. Han eiede otte forskjellige Samlinger, hvoraf adskillige kostede ham 10,000 Rdlr. hver og som han bestandig søgte at forøge. Han eiede blandt mange andre Sjeldenheder en usleben Diamant, som overgik de største og hidtil meest beundrede i Europa, saasom Regenten, Pitt, den i den Portugisiske og i Moguls Krone. Den er ikke meget mindre end et Æg, veier over 1000 Carat og dens indere Værdie er saa stor, at den ikke kan betales af alle Monarker i Europa. Dens Skikkelse er saaledes, at den kunde slibes til en Brillant, men denne Slibning vilde allene koste en halv Million. Prof. Beireis forsikkrede, at han havde anstillet alle muelige Forsøg med den, og at disse godtgjorde dens Ægthed. En Engellænder lod et Ord falde derom for den Afdøde, og denne vidste strax at forskaffe sig den fra Ostindien, hvor den laae skjult. Et endnu nyttigere Stykke er en Æske med Infusioner, forfærdiget af den berømte Anatom Celerkühn, som ligeledes findes i denne Samling. De smaa firkantede Stykker (hvert omtrent 3 Linier i Qvadrat, lagt mod smaa Glas) vare saa uendelig fine, at Prof. Beireis udtænkde sig et Mikroskop dertil, der forstørrede 36,000

Million Gange. Øiet saae heri den usynligste Væv i de mindste Dele af det menneskelige Legeme, saasom Nettet paa den bagerste Øiehinde, der er endnu finere end i et Dyrs Øie af lige Størrelse; de fremragende Pupiller i Maven, som Mavesaften drypper igjennem 2c. Beireis var saa indtaget af dette herlige Stykke, at han i sin tilgivelige Henrykkelse udraabte: "saalænge Helmstadt besidder denne Skat vil man uden for denne Stad ikke kunne danne nogen Læge."

Postefterretninger.

Fra Gothenborg berettes, over London, at Efterretningen om den imellem Rusland og Engelland sluttede Fred, er bestemt sand, men tilføier dog, "at i samme Øieblik ankommende Breve fra det østlige Fastland tale intet herom. Moniteuren anmærker herved, at Frankrige og Rusland aldrig have været enigere end nu. — I det Indre af Buenos Ayras er Opstanden igjen aldeles dæmpet. — I Nationalcabinettet i Washington herske Uroligheder. Mellem Præsidenten og Hr. Smith er udbrudt en Misforstaaelse, og den sidste har forladt Washington. — Den Russiske Armee er i Bulgarien gaaet over Donau. Køstentse, Mangal og alle betydelige Pladse ved Mundingen af Donau indtil Kavarna og Varna ere indtagne. Turtukai er tagen med Storm. — Kamenskoy rykkede Storvizíren mod Schumla i Møde. — I Mynten i Wien arbeides uophørlig paa at præge Mynter, meest Kroner og 20 Kreuzer. Coursen er 435. Imellem Wien og Paris er Coureergangen stærk, og det første Hof skal have faaet behagelige og vigtige Efterretninger fra det sidste. — Keiserinde Lovise af Frankrige befinder sig i velsignede Omstændigheder. — Grev Gyllenborg er i den forrige Rigsdrosts Sted udnævnt til Justitsminister i Sverrig, og man troer at Baron Flemming vil blive udnævnt til Landmarchal for næste Rigsdag. — D. 1 Junii gav den Østerrigske Gesandt en Fest i Paris. I St Pallads havde han ladet indrette en Bal-Sal af Fjæller, prydet med Malerier, med Flor 2c. Selskabet bestod af 1,200 Personer, og deriblandt var Keiseren og Keiserinden. Et Lys faldt ned og tændte et Vinduesgardin, hvorved der opkom en Ild, som i ¼ Time lagde hele Salen i Aske. Keiseren og Keiserinden bleve lykkeligen reddede. Over 30 Damer bleve mere eller mindre beskadigede. Den Russiske Gesandt Først Kourakin befinder sig endnu ilde af den Skade, han fik. Prindsessen af Leyen, den Russiske Consuls, Generalen, Baron Toussards og Præfecten af Istriens Gemalinder bleve stærkt beskadigede. Prindsesse Pauline af Schwarzenberg omkom i Luerne, da hun, for at opsøge sin savnede Datter, styrtede sig ind i den brændende Sal igjen. — D. 4de rykkede Marchal Hert. af Reggio med 15,000 Mand ind i Amsterdam. Kongen er reist til Rigets østlige Grændser. — Til Spanien marchere endnu bestandig mange Franske Tropper.

Under d. 26 Junii er igjennem det Kongel. Danske Cancellie udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Naar Embedsmænd eller Private strax paa eengang til Enkecassen erlægge den fulde Indskudesum i Slesvig-Holstensk Courant, saa bør de ved saadant Indskud have Ret til at betinge Pensionen for deres eventuelle Enker, anviist i Hertugdommene i Slesvig-Holstensk Courant, uden Hensyn til, om Mændene ved deres dødelige Afgang maatte opholde sig i Kongerigerne eller Hertugdommene. Embedsmænd derimod, være sig civile eller militaire, som bestride Indskuddet, ved at lade sig decourtere af den Gage, de nyde, kunne ikke forbinde sig til Indskud i nogen vis Pengesort; men bør lide den bestemte Decourt i den Pengesort, i hvilken de til hver Decourteringstermin oppebære Gagen, og om Udbetalingen af den eventuelle Enkepension skal skee i Slesvig-Holstensk eller Dansk Courant, vil da beroe paa, om den Afdøde, formedelst sin Embedsstilling, tilsidst har været bunden til at opholde sig enten i Hertugdommene eller i Kongerigerne; kuns i første Tilfælde bliver Enken berettiget til at erholde Pensionen anviist i Holstensk Courant, saalænge hun vedbliver at opholde sig i Hertugdommene."

Kjøbenhavns Vexelcours, d. 13 tre Maaneder 415, hvortil Banquen solgte. — D. 14de Spec. 424½, eller for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 24 ß. D. C. — Hamborg. Cours paa Kjøbenhavn 420 to Maaneder.

Opløsning af den mørke Tale i forrige Numer: Fortouget.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Syvende Aargang. No. 81.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Tirsdagen den 17 Julii, 1810.

Hvo vinder? Hvo taber?

Naar man vil vide, om en fast Eiendom er kjøbt under eller over Coursen, kan man ikke saa ligefrem rette sig efter Forholdet mellem hvad Eiendommen har kostet Sælgeren i Courant-Sedler, og de Courant-Sedler, den sælges for; men Forholdet retter sig efter Coursen, som gjaldt for Sælgeren, og efter den Cours, som gjaldt ved Salget til Kjøberen.

For Exempel: da Coursen var al pari, d. e. da 125 Rdlr. i Danske Banco-Sedler var 100 Rdlr. Banco, kjøbte A en Gaard for 9000 Rdlr. D. C., hvori Sælgeren optog paa 1ste Prioritet 7000 Rdlr.; da Coursen derimod er 400 Rdlr. D. C. Sedler for 100 Rdlr. Banco sælger han Gaarden til B for 18,000 Rdlr. D. C. og afbetaler deraf Prioriteten, 7000 Rdlr. D. C. Ved første Diekast synes det at Eiendommen er steget til det dobbelte, men det er ikke saaledes; Eiendommen er solgt under Cours og det med $37\frac{1}{2}$ Rdlr. Banco pr. 100 Rdlr. Banco. Dette oplyses med følgende Beregning:

de 9000 Rdlr. D. C. var efter Coursen 125 PC.	7200 R. Bco.
de 18,000 Rdlr. D. C. til Coursen 400 P. C. var derimod	4500 — —
altsaa Tab	2700 R. Bco.

der paa 7200 Rdlr. Banco gjør pr. 100 Rdlr. Bco $37\frac{1}{2}$ Rdlr. Bco.

Spørger man derimod: om Sælgeren har vundet paa berørte Eiendom? svares at hans Gevinst er over Cours og det $71\frac{7}{8}$ Rdlr. Bco pr. 100 Rdlr. Bco. Dette oplyser jeg saaledes:

9000 Rd. D. C. til Cours 125 Rd.	7200 R. Bco.
derfra Prioriteten 7000 Rdlr. til Cours 125 Rdlr.	5600 — —
igjen A's Penge 2000 Rd. i Bco.	1600 R. Bco.
den nye Kjøbesum er 18,000 R. D. C. hvoraf udbetales Prioriteten	7000 — —
igjen 11,000 R. D. C. som à 400 R. D. C. pr. 100 R. Bco. udgjør	2750 R. Bco.
igjen A Gevinst	1150 R. Bco.

der beregnet paa A egne Penge 2000 Rdlr. D. C. eller 1600 Rdlr. Bco. giver pr. 100 Rdlr. en Gevinst af $71\frac{7}{8}$ Rdlr. Bco. Spørger man om: hvo der da er den Tabende? da svares Prioritetshaveren, thi

for hans 7000 Rdlr. D. C., som ved Udlaanet, da Coursen var 125 Rdlr., var	5600 R. Bco.
faaer han nu, da Coursen er 400 R., ikkun	1750 — —
Prioritetshaverens Tab er saaledes	3850 R. Bco.

det er at sige: at Prioritetshaveren
bærer baade Tabet, som Eiendommen lider, nemlig: . . . 2700 R. Bco.
og Gevinsten, som Sælgeren har, nemlig: . . . . 1150 — —
3850 R. Bco.

Fr. Horn,
Hof- og Stads-Rets Assessor,
samt Birkeskriver.

Mod ovennævnte Bemærkninger være det Udgiveren tilladt at erindre følgende: Huse og Gaarde ere fra Begyndelsen af ikke blot stegne i Prisen, fordi Coursen steg, men fordi 305 Bygninger afbrændte i Bombardementet, hvorved naturligviis fulgte, at Huusleien maatte stige. En anden, men dog fjernere Grund, ere de stigende Priser paa Bygningsmaterialier, og Arbeidet. Havde Bombardementet ikke været, saa vilde Priserne paa Huse og Gaarde formedelst den sidste Grund vel have steget, men ikke saa meget som de ere stegne. Det er altsaa ikke Bygningerne, men Indtægten deraf (Huusleien) som er stegen. En uopsigelig Statsfond, lydende paa 400 Rdlr. Species, som betales nu med 1000 Rdlr. i Bancosedler, er i Grunden ikke stegen til 1000 Rdlr. D. C., men man betaler denne Sum for den, fordi Indtægten deraf (Renterne) er 3 Gange saa stor som før. Saaledes er det ogsaa med Huse og Gaarde. De maae betragtes som en uopsigelig Obligation, thi en Eiendom, der ikke kan flyttes fra Stedet, kan heller ikke sendes til Hamborg og omsættes med Banco. Eiendommene stige altsaa kun i Forhold til Huusleien, ikke til Coursen.

Da 1ste Prioritet altid beregnes efter ⅔ af Assurancesummen, saa er Prioritetshaveren ogsaa altid betrygget. En Bygning kan vel stige over, men aldrig falde under Assurancesummen. Enten Coursen er 400 eller al pari, maa Assurancesummen i de fleste Tilfælde dog kunne faaes. Det bevise tusinde Erfaringer. At nogen, der kjøber et Huus for 18,000 Rdlr., skulde opsige de 7000 Rdlr. paa 1ste Prioritet, det er noget, som vel sjeldent vilde indtræffe. De fleste ønske nok helst at beholde deres Prioritet. Men om det end indtraf, at nogen opsagde sin Prioritet, saa blev det

uden Tvivl en meget let Sag for Prioritetshaveren at faae den sat i en anden Eiendom. — Hvorfor sætter man Penge i Prioriteter? For at have dem bestandig sikkrede. Den, som vil have sine Penge bestandig sikkrede, har intet med Coursen at bestille. Han maa kun see paa, at den Eiendom, hvori han har sat dem, under alle Omstændigheder, yder ham Sikkerhed nok. Da Bygninger ikke assureres efter Coursen, men efter deres reelle og bestandige Værd, saa gives der intet, hvori nogen sikkrere kan sætte sine Penge end netop i Prioriteter. — Spørger man altsaa: hvo er den Tabende, naar et Huus, der for Krigen har kostet 9000 Rdlr. og nu betales med det dobbelte, falder til den gamle Priis igjen? da svares: den sidste Kjøber, thi da han ikke faaer større Prioritet deri end efter den Assurance, der er beregnet efter Eiendommens uforanderlige Værd, saa maa det nødvendig være ham, og ikke Prioritetshaveren, der taber det, som Eiendommen falder under den Sum, han har kjøbt den for.

Spørgsmaal til Kjendere af Modersmaalet.

Naar tvende Substantiver, hvoraf det ene styrer det andet i Genitivus, skilles ved andre imellemkommende Ord fra hinanden, hvorledes bør da Genitivet udtrykkes? Ikkun Faa af vore Danske Sprogforskere have i deres Skrivter berørt dette tvivlsomme Tilfælde. Nogle af disse antage, at Genitivet bør, i det anførte Tilfælde, udtrykkes ved et possesivt, eller demonstrativt Pronomen, f. Ex. Kongen af Sverrig hans Lande. Andre gjøre derimod den ugrundede Paastand, at det Ord, som slutter Subjectets Idee, bør have Genitivets Mærke; herefter hedder det altsaa i det anførte Exempel: Kongen af Sverrigs Lande. Af disse Ordføjningsmaader er den første vel mislydende og slæbende, men den sidste, efter Indsenderens Formening, sprogstridende. Vel synes Brugen, idetmindste i Talesproget, at have hævdet denne Construction, men i Skrivtsproget burde vel denne imod Sprogets Aand og Natur stridende Misbrug ikke taales. Indsenderen troer derfor, at begge de anførte Ordføjnings-Maader ere urigtige, og at Sprogets Na-

tur fordrer, at det Ord, som styres i Genitivus, ogsaa selv bør have dets Mærke. Man anmoder vort fædrenelandske Sprogs Kjendere at meddele deres Eragtning herom i dette Blad.

Udgiveren tilstaaer at man ved Brugen af dette Genitiv er meget forlegen. At sige Kongen af Sverrig hans Lande, er ikke allene alt for slæbende, men ogsaa stridende mod Sprogets sande Aand. At sige Kongen af Sverrigs Lande er heller ikke sprogrigtigt. Men da vi nu eengang mangle et rigtigt Udtryk for et saadant Genitiv og endog alle ældre Skribenter have følt denne Mangel, saa er det bedst af to Feil at bruge den mindst slæbende, og maa man altsaa sige: Kongen af Sverrigs Lande. Da Kongen af Sverrig her udgjør saa at sige et eneste Subject og en eneste Idee, saa er Feilen heller ikke saa betydelig. Ogsaa i det Engelske er man forlegen for et saadant Genitiv, og for at udtrykke det maa man bruge to Gange of, som gjør Stilen meget slæbende. Saaledes maa man f. Ex. sige: the Dominions of the King of Sweden.

Til Publicum.

Hr. K. H. Seidelin, en i flere Henseender velbekjendt Mand, der forhen har drevet Bogtrykkeri og Skriftstøbning, har i sit Dagblad af 14 d. M. efter vante Viis fundet for godt at indblande sig i en ham ganske uvedkommende Sag, og derved grebet Leilighed til, paa den vrangeste Maade at anvende en i Kjøbenhavns Skilderie indført Bekjendtgjørelse. — Hr. Seidelin har jeg intet at svare; Publicum derimod skylder jeg den Erklæring, at jeg om føie Tid skal forelægge Samme et Par originale Arbeider, der haabentlig ville godtgjøre min Ret til Navn af Litteratus, eller Videnskabs- og Konstdyrker, i det mindste fremfor Hr. Seidelin, hvis hidtil bekjendte litteraire Frembringelser neppe hjemle ham denne Ret.

J. C. Lange.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Bekjendtgjørelse. — Paa Elben er den 3die i denne Maaned forefaldet en Affaire mellem 8 danske Kanonchalupper samt 2 Skjøtbaade og 2 engelske Orlogsbrigger, hvorom Søecapitain og Ridder Mossin har indsendt Capitainlieutenant og Ridder Hallings Rapport, af følgende væsentlige Indhold: I Følge Capitain og Ridder Mossins Ordre afgik Capitainlieutenanten bemeldte Dag om Eftermiddagen med den nævnte Styrke for at angribe disse fiendtlige Brigger, hvoraf den ene laae under Neuwerck og under dens Kanoner befandtes nogle Fartøier fra Helgoland, ladede med Manufacturvarer. Han passerede Curhavens Batterie Kl. 6. Med halv Ebbe, nordlig Vind og laber Bramseilskuling kom Premier-Lieutenant Donner med sin Division Kl. 6¾ denne engelske Brig paa Skud nær, og beskjød den med en levende Ild af Kugler og Skraae agter ind. Capitainlieutenanten derimod var, ved at have mindre Strøm, hvor han passerede, endnu ei med sin Division kommen Briggen nær paa Skud. Briggen lettede, satte til alt hvad trække kunde og blot Vindens Omspringning til S. O. gjorde det muligt for den at flygte, dog under en vedholdende Ild og ei ud af Kanonskud. Kl. 7½ vare begge Divisioner nede ved den anden Brig, ligeledes under Neuwerck, der ved Angrebet af Capitainlieutenantens Fartøier kappede sit Anker, hvilket siden er bjerget, satte alle Seil til og styrede Cours ud efter med den anden Brig. Det begyndte at kule friskere, hvilket hjalp Briggene ud af Skud, og Capitainlieutenanten ankrede derfor, som Briggene ligeledes gjorde Kl. 8¾ paa en Distance af omtrent ½ Miil, for at dække de smuglende Fartøier, der vare flygtede didhen under deres Kanoner. Da det var imod Slutningen af Ebben, besluttede Capitainlieutenanten at fornye Angrebet, lettede derfor og forcerede med Aarer og Seil, for om muligt at afskjære Smuglerne og i det mindste at vise Briggene Farvandet ud. Kl. 9¼, da han var dem igjen paa Skud, begyndte han med en almindelig Ild, hvorpaa Briggene atter lettede eller kappede Tougene og forcerede med alle Seil Elben ud. De bleve forfulgte

til Kl. 10¾, da Capitainlieutenanten med begge Divisioner var 5 Mile udenfor Curhaven, og Briggene atter ude af Skud. Han vendte derfor formedelst Mørke, stiv Kuling og svær Søe tilbage og ankom derpaa om Morgenen Kl. 5 til sin Station. — Commandanten i Curhaven fransk Søelieutenant Gouet de Bertrand, forenede sig paa dette Tog med Capitainlieutenanten med en liden Kanonjolle. — Den ene fiendtlige Brig førte 20=, den anden 16 Stkr. Caronader foruden deres lange Kanoner; de kastede en Mængde Granater mellem Kanonchalupperne, som heldigviis ei traf, heller ikke mistede de danske Fartøier nogen Mand og de have lidt ubetydeligt. Derimod kan der ingen Tvivl være om, at Briggene have lidt meget, da deres Seil saaes nedskudte og Kugler at træffe deres Skrog. — Under Bataillen toge Maanedslieutenanterne Wridt og Cornelisen med Skjøtbaadene 3 ledige Everter, som laae under den første Brigs Kanoner; og de af Engelænderne udlagte Mærker bleve sjunkne og ruinerede. — Premierlieutenant Donner og Kanonerer Christiani roses i Rapporten især, for deres kjække og brave Forhold ved denne Leilighed. — Efter Hans Majestæts allerhøieste Befaling bliver Forestaaende herved kundgjort. — Hovedqvarteer Frederiksberg Slot, den 12te Julii 1810.

Bülow.

Generalmajor, Hans Majestæts tjenstgjørende General-Adjutant og Chef for General-Adjutant-Staben, Ridder af Dannebrog.

———

Med Hensyn til en Anmeldelse i Bladet Dagen af 29 Martii 1808 No. 55, angaaende Styrmand Peter Felix Halkiærs d. 11 Martii 1808 oprettede og 25 s. M. allernaadigst stadfæstede Testamente, skyldes det Offentlige denne Bekjendtgjørelse: Efterat Peter Felix Halkiær d. 30 Maji d. A. ved Døden var afgaaet, har Justitsraad Hee Wadum, som Executor Testamenti, i Følge dets 3die Post udbetalt de til Kongens Søetjeneste bestemte 5000 Rdlr., og end videre de ham, som Executor, i 4de Post tillagte 1000 Rdlr., hvilke Justitsraaden har skjenket til samme Brug. Efter 5te Post skulde det, som efter anførte 6000 Rdlr. blev tilovers af Boets Capitaler, deles lige imellem Frue og Trinitatis Sogns Fattigskoler og Laxegadens Skole i Holmens Sogn. Dette blev 894 Rdlr. 4 Mk., som af Executor blev forøget til 900 Rdlr., at hver Skole kunde faae 300 Rdlr. Efter 2den Post skulde Halkiærs Indboe, i Tilfælde af hans Broders Enkes Død, anvendes til Hjelp for Frue og Trinitatis Sognes afbrændte Skoler. Enken døde kort før Testator, og Indboet blev ved Auction udbragt til 955 Rdlr. 3 Mk. 13 ß., hvilke Executor forøgede med 44 Rdlr. 2 Mk. 3 ß., paa det at hver Skole kunde faae fulde 500 Rdlr. Den, som skriver dette, takker Hr. Justitsraad Hee Wadum herved offentlig paa sin understøttede Skoles Vegne, og ønsker, at mange Executorer vilde følge hans Ædelmodigheds Exempel.

Som et Exempel paa, hvor megen Moralitet der endnu hersker i mangen en Egn af Jylland, kan Bølling Herred i Ringkjøbing Amt tjene. Efter den Beretning, som By- og Herredsfoged Borch har meddeelt i den under Trykken værende 3die Deel af Prof. Begtrups Beskrivelse over Agerdyrkningens Tilstand i Nørre-Jylland, findes i Bølling Herred, som paa 10 □ Mile tæller 600 Familier og 13 Kirkesogne, for nærværende Tid kun 80 Almisselemmer, og i tyve Aar har i dette Herred kun været to Processer, der begge angik Personer udenfor Bondestanden. I samme Tidsrum ere kun tre Mennesker saggivne og ved Dom befundne skyldige i Forbrydelse. Disse vare Parcellister, ikke Løsgjængere.

I Frederiksbergby haves nu ogsaa Papirssedler, lydende paa 4 ß., 2 ß., 1 ß. og ½ ß., der antages som god Mynt af alle Byens Indvaanere.

Paa Amagertorv falholdes i denne Tid Blomster, hvoriblandt man seer adskillige Giftplanter, som f. Ex. rød Fingerbølle, blaa og guul Gifthætte ꝛc. Det er let mueligt, at saadanne Blomster, naar de komme i Børns Hænder, hvilket ikke sjeldent er Tilfældet, kunne stifte ubodelig Skade, og det vilde derfor være godt, om Vedkommende vilde henvende deres Opmærksomhed paa saadanne Blomsters offentlige Salg.

I Christiansandsavis gjøres det Spørgsmaal: er Kaal, Gulerødder, Petersilie, Næper, grønne Ærter eller andre slige Haugeproducter, i store eller smaa Qvantiteter at faae tilkjøbs, enten nu eller i næstfølgende Sommermaaneder i Christiansand eller Omegnen, og i saa Fald hvor? — Af

dette Spørgsmaal sees, at Haugedyrkningen ganske forsømmes i denne Egn af Norge, og at man der endnu ikke har tænkt paa i Aaret 1810 hvad Elisabeth, Christian den Andens Dronning, allerede tænkde paa for 300 Aar siden. Det er, som bekjendt, denne uforglemmelige Dronning, som vi Kjøbenhavnere maa takke for, at Amager nu kan forsyne os med alle Slags Kjøkkenurter. Paa Landet i Danmark har Haugedyrkningen i den senere Tid vel begyndt at faae nogen Fremgang, især ved Landhuusholdningsselskabets Opmuntring, men saa længe vore Bønder ikke indsee, hvor gavnligt det er for Sundheden, at blande Føde af Dyreriget med Føde af Planteriget, og saalænge som Spegesild ere deres Livret, vil det ogsaa være dem ligegyldigt, at forskaffe sig Kjøkkenurter af deres egne Hauger. Det er virkelig tungt, at see Bønder, der komme til Torvs til Kjøbenhavn, kjøbe deres Grønt hos Amagerne.

En Frue her i Staden, som vilde skille sig ved adskilligt overflødigt Boskab, havde blandt andet indsat en gammel Kiste paa en Auction. Førend hun tog ud paa Landet, viste hun sine Folk hvilket Tøi der skulde henbringes paa Auctionen. Kisten blev solgt og en ubekjendt Skipper kjøbte den for en Ubetydelighed og betalte den contant. Da Fruen kom hjem og vilde tage noget Linnedtøi ud af den Kiste, hvori hun pleiede at gjemme sit Linned, fandt hun den, da hun aabnede samme, ganske tom. Hun mærkede nu, at Folkene havde taget feil, og bragt den med Linned fyldte Kiste hen paa Auctionen istedet for den tomme, som havde staaet ved Siden af den. Med stor Møie fik man omsider opdaget den Skippers Navn, som havde kjøbt den. Men han laae allerede paa Rheden og var i Begreb med at afseile. Skipperen nægtede at ville udlevere Kisten, da han paastod, at han havde kjøbt den som den var, men deels ved Trusler om Anholdelse, deels ved mindelige Forestillinger, formaaede man ham dog omsider til at udlevere den.

Førend jeg tiltræder min Reise til Jylland, for at modtage det Embede, hvortil jeg allernaadigst er kaldet, anseer jeg det for Pligt, offentlig at bekjendtgjøre deres Navne, som ved at kjøbe Exemplarer af min i Fjor udgivne Høstprædiken, have bidraget til Understøttelse for vore Landsmænd i engelsk Fangenskab. De indkomne Summer ere vel allerede bekjendtgjorte i Statstidenden, men Givernes Navne ikke, fordi Hr. Høiesterets-Secretair Møller havde lovet, at disse skulde blive bekjendtgjorte i hans Mindetale over Hoisalig Kong Christian den Syvende. Da denne ei endnu er udkommen, troer jeg fornemmelig at skylde de værdige Mænd, Hr. Casserer Nyholm i Kjøge, Hr. Skolelærer Ronkild i Roeskilde, og Hr. Candidat Hjorthsvang (hvis virksomme Bestræbelser jeg allene kan tilskrive, at bemeldte Prædiken indbragte noget over 200 Rdlr.), foreløbigen at bekjendtgjøre de ærede Giveres Navne. — I Roeskilde har Hr. Skolelærer Ronkild indsamlet for de solgte Exemplarer: Hr. Major Müllertz 5 Rdlr., Kjøbm. Kornerup 5, Amtsprovst Hertz 5, Kjøbm. Borch 4, Inspecteur Fanøe 5, Mad. Borch 3, Hr. Pastor Brangstrup 2, Kjøbm. J. Kornerup 2, Kjøbm. A. Kornerup 2, Jahnsen 2, Gjestgiver Rugaard 2, Bager Jacobsen 2, Kjøbm. Wollsberg 2, Stiftsskriver Bing 1, Cancellieraad Leigh 1, Forvalter Albrecht 1, Byefoged Müller 1, Mag. Schultz 1, Husum 1, Forvalter Fischer 1, Farver Lindberg 1, Lieuten. Brunns 1, Mad. Roested 1, Hr. Pastor Reimer 1, Mad. Nielsen 1, Mad. Lentz 1, Hr. Andr. Kornerup 1, J. Brünniche 1, C. Lentz 1, Raadmand Müller 1, Kjøbm. Wilstrup 1, J. Bruun 1, Apotheker Lentz 1, Raadmand Hansen 1, Pastor Haar 1, Baron Knuth 1, Haurberg 1, for 6 Exemplarer 3 Rdlr. 1 Mk., Frue Priorinde Mösting 2 Rdlr., Frøknerne: Mösting 2, Trolle 1, Lerche 1, Bertouch 1, Høegh 1, Frankenberg 1, Geistler 1, Bülow 1; Hr. Schionberg 1, Cantor Hartmann 1, Gielstrup 1, Vallentin 1, Meier 1, Postmester Malling 1, Dreier Brünicke 1, Kleinsmed Christensen 1, Grev Holstein 5, Kammerraad Lassen 1, Inspecteur Poulsen 1, Amtsforvalter Schvindt 2, Hasberg 2, Muurbech 1, Olsen 1, en Ubenævnt 5, Hr. Aarestrup 2, Doctor Kall 1, Garver Kruuse 1, Slagter Otto 1, S. Bruun 2, en Ubenævnt 5, Hr. Olsen 1, Skoemager Rasmussen 2, Willads 1, Fuldmægtig Bech 2, en Ubenævnt 1, Hr. Poul Hansen 1, Pastor Wegener 1, Inspecteur Deichmann 1, Schultz 1, Schmidt 1, Birkedommer Nørregaard 5, og for 5 Exemplare 2 Rdlr. 2 Mk. — Ved Hr. Casserer Nyholm i Kjøge: Hr. Casserer Nyholm 3 Rdlr., Birkeskriver Stæhr 1, Cancellieraad Krell 1, Dyrlund 1, General-Major Han-

ditz 1 Rdlr., Hr. Thanning 1, Mad. Olufsen 1, Hr. Inspecteur Eegeriis 1, J. Fischer 1, Major Juul 1, Banner 1, Amtsforvalter Prom 1, Neergaard 1, Procur. Kamphøffner 1, Oldeland 1, Rosendahl 1, C. Christensen 1, C. S. Rasmussen 1, Proprietair Carlsen 1 Rdlr. (Fortsættes.)

S. C. Mølsted, Sognepræst til Hjerck og Harre Menigheder i Viborg Stift.

Ved Sjellands Stifts St. Hans Landemode, som holdtes i Roeskilde d. 4 Julii 1810, anmeldtes følgende til at oplæse: Biskop Dr. Münter: en utrykt Prædiken af Biskop Eusebius af Emisa med Indledning. — Stiftsprovst Dr. Plum: om Fornuftens Rettigheder i Religions og Troessager. — Amtsprovst Gutfeld: om den offentlige Gudstjeneste og adskillige didhørende Gjenstande. — Amtsprovst Mønster: Fortsættelse af Afhandlingen: Chiliasmen, betragtet som en almindelig Mythe. — Amtsprovst Bogh: om vore Bogstavers Navne. — Provst Engelbreth: Fragmenta Apocalypseos Sahidico-Coptica, quæ in museo Borgiano Velitris asservantur, latine versa et annotationibus criticis illustrata. — Sognepræst Fuglsang i Slagelse: Argumentet af en indisk Historie om den retskafne Haritsandre eller Aritsandirer, første Stykke. (et Sidestykke til Job.) — Sognepræst Trydé i Fensmark: Er Sandheden funden? eller skal den endnu søges? — Sognepræst Rothe i Helsinge: om Landemodets Væsen og Natur. — Adjunct Smith i Roeskilde: Hvilke ere Grændserne og Forskjellen imellem den geistlige og den sceniske legemlige Veltalenhed? — Disse Afhandlinger bleve Dagen efter oplæste i Overværelse af de til Landemodet hørende Geistlige, saavelsom endeel andre Præster og civile Embedsmænd. — Til Censorer for dette Aars Afhandlinger bleve Stiftsprovst Plum og Sognepræst Mynster atter valgte.

Ved det aarlige Landemode, som holdtes den 27de Junii i Odensee, gav, efter Rescript af 5 Maji 1809, §. 4, Hs. Høiærv. Hr. Biskoppen et Recit over en Deel af de nyere udkomne theologiske og pædagogiske Skrifter, baade af fremmed som og af vort eget Lands Litteratur. Der blev vedtaget, at denne raisonnerende Bogfortegnelse skulde trykkes, for at bringe den til almindelig Kundskab for Stiftets Geistlige og saaledes aarligen fortsættes.

I Morgenbl. f. geb. Stände læses følgende: Hr. Koes, en ung meget agtværdig Lærd fra Kjøbenhavn, har under sit aarlige Ophold i Italien, i det Vaticanske og andre store Bibliotheker samlet til Odysseen mange og betydelige Bidrag, som han ved en ny Udgave af dette ikke noksom bearbeidede Digt vil meddele Publicum. Han gaaer med Bonstedt til Grækenland; derfra kunne vi vente meget interessante Efterretninger fra begge disse Lærde.

I Luglio er udkommen en italiensk Oversættelse af Biskop Münters Efterretning om Engellændernes Tog til Sjælland, under Titel af: Lassedio di Copenhagen nell' Anno MDCCCVII del Sig. Federigo Münter, Cav. di Dannebrog etc. Traduzione libera di E. B. de S. I Tilegnelsesskriften S. V siger Baron v. Schubart til sin Ven Hr. Giovanni Fabbroni i Florenz: "Det er ikke ganske ligegyldigt, at underrette vore Samtidige om de Omstændigheder, der ledsagede dette grusomme Krigsforetagende, og som maa opvække billig Forbittrelse hos mine gode, oprigtige Medborgere; thi det brittiske Cabinets Tilhængere have prøvet, ved lutter urimelige Skumlerier, at besmykke det Afskyelige i en Forbrydelse, der har oversvømmet vor Hovedstad med Blod og Taarer 2c."

I Egnen af Horsens har man opdaget fire forskjellige Couleurer Oker, som, efter de Forsøg, Sagkyndige have anstillet dermed, er fortræffeligere end den udenlandske. Man finder denne Farvestof læsviis der paa Stedet, og der er ingen Tvivl om, at den i sin Tid vil blive en ikke ubetydelig Indtægtskilde for Egnens Beboere. Prøver deraf ere indsendte til Vedkommende.

Efter al Sandsynlighed vil Caffe og Sukker falde endnu mere, da en Deel af de opbragte Skibe, som deels ere, deels kunne vente at prisdømmes, have en stor Mængde deraf inde. Ogsaa Salt vil af samme Aarsag falde betydelig. Et eneste Skib, som man med Vished venter vil blive prisdømt, har 500 Tons inde.

Ved Aarhuus Priseret er Skibet Fanny Sewel, Skipper Anthony Rotgers Gall, tilligemed Beløbet af dets ved Auction solgte Ladning, tilkjendt Opbringeren Caperfører Ped. Hans. Møller, og Skibet Cometen, Skipper A. G. Warneke, tilkjendt den Fladstrandske Roflottille som god Prise. Iøvrigt forbeholdes Justitiens Ret til Skipper Warneke, i

Anledning af at det prisdømte Skib har været brugt til Smughandel paa Storbritanien.

Paa Kjøbenhavns Rhed ligge nu en stor Deel Skibe, der af vore Capere ere indbragte til nærmere Undersøgelse. De udgjøre en skjøn Flaade og minde os om hvad vor Havn engang var førend Engellændernes forræderske Anfald forstyrrede os i vore fredelige Sysler. Prisesagerne besørges med al muelig Hurtighed. Hver Dag holdes Priseret, og til at optage Forhørerne ere 4 Portocoller indrettede. Caperiet drives i Aar med større Eftertryk end nogensinde før, og vore Capere træffes overalt i vore Farvande, hvor de saa meget som muelig søge at gjøre Fienden Afbræk og hans Smughandel vanskelig. De, der hidtil have været heldigst af alle vore Caperførere, er Capit. O. Andersen, Markard, Rasmussen, Bodcher. — Kun maa man beklage, at ikke paa alle Caperfartøierne altid findes en sprogkyndig Mand, der kan læse Papirerne. Ukyndighed i det Engelske, Franske, Italienske, Spanske o. fl. Sprog er ofte Aarsag i, at man stundom lader Skibe gaae, hvis Papirer virkelig ere falske, og indbringer andre, som man ligesaa godt strax kunde lade fortsætte deres Fart. Den Forslagenhed, hvormed Smughandlerne deels veed at skjule, deels at maskere deres Papirer, overgaaer al Forestilling. Da een af vore Capere for ikke længe siden kom ombord paa et nu prisdømt Skib og efter Sædvane gjennemsøgte hele Skibet, for at opdage falske Papirer, stødte man paa nogle gamle Olieflasker, men uagtet man eftersaae dem adskillige Gange fandt man dog intet deri. Endelig sagde een af Folkene, at det forekom ham som der skimtede noget hvidt i een af disse Flasker. Man slog den itu og fandt nu deri 6 sammenrullede Engelske Papirer, skrevne paa ganske fiint Papir.

Orebro, hvor den forestaaende Svenske Rigsdag skal holdes, ligger 20⅜ Mile fra Stockholm. Det derværende Slot er et af den gamle Bygningskonsts skjønne Værker. Det er ganske omgivet af Vand og har paa hvert Hjørne et stumpet Taarn. Byen har henved 3000 Indbyggere.

———

Kjøbenhavns Vexelcours, d. 16 Julii 415 tre Maaneder, hvortil Banquen solgte. — Hamb. Cours paa Kjøbenhavn 420 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Fra de Russiske Grændser af 2 Julii. Man har den bestemte Efterretning, at Varna var i Begreb med at overgive sig til den seierrig fremrykkende Russiske Armee, og at Tyrkerne have gjort Fredsforslag. Fra det Russiske Hofs Side paastaaes, at Donau skal bestemmes som Grændsen mellem begge Riger.

I Journal de l'Empire ivres meget mod det Rygte, at en Filialbanks Oprettelse i adskillige Stæder af Frankrige sees med nogen Urolighed i Mode.

I Frankrige er udsat en Belønning af 100,000 indtil 25,000 Fr. for Opdagelsen af en indenlandsk Plantesaft, der enten i enhver Henseende kunde gjøre Indigo undværlig eller tjene i dens Sted eller ved Blanding med Indigo formindske Brugen af denne Farvestof for det Halve eller en Fjerdepart.

London d. 25 Junii. (Over Frankrige.) De seneste Efterretninger fra Lissabon gaae til d. 7. Indtil den Tid var endnu intet Slag forefaldet eller som nær forestaaende at formode. — Det Haab man nylig havde i Petersborg om en Nærmelse mellem Rusland og Engelland, er efter halv officielle Meddelelser forsvundne, da i Følge disse ingen have været eller skulle være paa Bane. Vexelcoursen er derpaa strax falden.

Bayonne d. 29 Junii. Man har meget beroligende Efterretninger fra Bjergene Ronda. Adskillige Landsbyer have tilkjendegivet de Engelske Agenter, at de selv ville bevæbne sig mod Insurgenternes Quadriller. Oberst Baussin commanderer i Ronda og yttrer sin Tilfredshed med den Aand, der besjeler Indvaanerne. Han har organiseret Fricompagnier, i hvilke mange gamle Spanske Soldater tage Tjeneste. — Den ved Bredden af Tinto commanderende Hertug af Ahremberg har taget nogle Canoneerchalouper, der forsøgte at lande.

Paris d. 4 Julii. Moniteuren leverer en Efterretning fra Krigsministeren til Keiseren angaaende General Sarrazins Caracteer og offentlige Liv. Han er født 1770 i Flekken St. Silvester i Lot og Garonne Departementet. Hans Forældre var Bonderfolk. Han tog 1786 Tjeneste ved det 5te Dragonregiment, blev næste Aar afskediget, gav derpaa Underviisning i Mathematiken, fik 1790 et Professorat i denne Videnskab ved Sko-

len i Sorreze, som den Gang stod under Benedictinerne, begav sig to Aar derefter til Nordarmeen, hvor han ved sin Indtrædelse i Tjenesten aflagde Beviser paa den urolige Caracteer, han paa sin hele militaire Løbebane yttrede. Han blev formedelst oprørske Reclamationer degraderet af Gener. Houchard 1793 fra Capitain til Gemeen. Imidlertid kom han samme Aar til det frivillige Jægercompagnie, gjorde adskillige Affairer med i Vendeen, blev Secretair hos General Marceau, og paa hans Anbefaling Generaladjutant, og derpaa ogsaa snart Brigadegeneraladjutant. Han var med i Feldttogene i Aar 3, 4 og 5 ved Sambre- og Maas-Armeen og i Italien. I Aaret 6 befandt han sig blandt det lidet Antal Franske, der gjorde en Landgang paa Irland, og blev ved Killalas Indtagelse gjort til Brigadegeneral af Gener. Humbert, og ved en Affaire ved Castlebare, hvor han tog en Fane, udnænt til Divisionsgeneral. — Ved hans Tilbagekomst til Frankrige fandt han Directoriet ikke tilbøieligt at stadfæste et saa nyt Avancement. Han forlangte at tjene som Generaladjutant ved Armeen i Italien, som Joubert commanderede. Han fik Befaling at føre et Troppecorps til den Romerske Armee, og deeltog med denne Armee i Feldttoget i Aaret 7. I Neapel blev han paa Valpladsen efter Fægtningen ved Trebia udnævnt til Brigadegeneral. — Ved den Italienske Armee gjorde hans rænkefulde og tvetydige Væsen ham paa en for en Soldat ydmygende Maade mistænkt. Man beskyldte ham for Angiverie, og hans bestandige Gjenstridighed mod hans Chefs Befaling stadfæstede denne Mening; derfor tvang ham de Ubehageligheder, som dette paadrog ham, selv at ansøge om Tilladelse at maatte vende hjem igjen. — Han fik Befaling at vende tilbage til Frankrige, og det blev ham tilkjendegivet at han ikke findes mere paa General-Majorstabens Liste. — Hans naturlige Urolighed indgav ham nu alskens Projecter. Snart vilde han være i Ostindien, snart i America. Han viste Tilbøielighed for at tage Tjeneste blandt den bataviske Republiks Tropper; men ingen af disse Beslutninger kom til Modenhed, og han var endnu i Frankrige, da han d. 10 Vendemiaire i Aar 11 igjen blev ansat som Brigadegeneral. To Maaneder derefter fik han Befaling at gaae til St. Domingo, hvor han dog kun blev et Aar, da han formedelst sin slette Hel-

bred blev sendt tilbage til Frankrige, hvor han ankom d. 22 Fremaire Aar 12. — Sarrazin blev nu ansat ved et Corps, der commanderedes af General Augereau i Brest. Han anklagede Generalen og Armeens Forvaltningsgrene i en Indberetning til Keiseren. Han saae sig anden Gang nødsaget til at søge om sin Afsked, men man lod ham dog beholde sin Post, og han deeltog med dette Armeecorps i Feldttoget i Tydskland Aar 14 og 1806. Hans Stridigheder med Gener. Hudelet tvang Regjeringen til at kalde ham tilbage til Frankrige. — Han blev derpaa ansat ved den 24de Militairdivision under General Chamberlhac, som betroede ham Commandoen over Lys Departement. Stridigheder gjorde det atter nødvendigt at give ham en anden Bestemmelse og han blev sendt til Den Cadsand. Hans Opførsel var atter saaledes, at man igjen maatte give ham et andet Opholdssted, og han blev ansat ved den 16de Militairdivision, hvorved han tjente i Leiren ved Boulogne siden 11 Febr. 1809, og hvor han, indtil han rømte, levede i god Forstaaelse med sin Chef og sine Undergivne.

Bekjendtgjørelse.

Da det uagtet Forbudet i Plakaten af 16 Junii f. A. endnu ofte møder, at Penge vorde forsendte med Brevposten fra Steder, hvor Pakkepostkontorer ere oprettede, og vedkommende Overtrædere, naar saadant opdages og Indholden i Overeensstemmelse med fornævnte Plakat af Postkontorerne konfiskeres, almindeligen foregive Uvidenhed om Forbudet, som en Grund, hvorpaa de forhaabe at nyde Erstatning for det Tabte, hvorom de henvende sig til Generalpostdirektionen, saa finder Direktionen sig foranlediget til herved til almindelig Erindring at igjentage den i bemeldte Plakat efter allerhøieste Resolution fastsatte Bestemmelse: at naar Banksedler, Penge, Kostbarheder og Obligationer, som lyde paa Ihændehaveren, vorde forsendte med Brevposter fra de Steder, hvor Pakkepostkontorer ere oprettede, skal Beløbet eller Værdien af det Forsendte konfiskeres og tilfalde Angiveren eller Opdageren.

Generalpostdirektionen d. 14 Julii 1810.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Syvende Aargang. No. 82.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Løverdagen den 21 Julii, 1810.

Skrivelse fra Kaptain Jochum Strip.

Naar jeg skal sige Ham den rene skjære Sandhed, min Ven, saa læser jeg sjelden eller aldrig Hans Blade, for Han maa vide, jeg er nu Mand paa en halv Tønde Guld og giver alle Bøger og Blade reent ud at sige Fanden. Jeg spiser og drikker, og danser og svirer og lever saa lystig som jeg kan, og det er just saaledes jeg seer alle andre Folk leve, som har mange Penge, i denne Tid. Men jeg skal aldrig negte, at det ofte har ret kreperet mig, at den Pralhans, Kaptain Peersen saa tidt og mange Gange har fundet Leilighed til at broute og prale og skryde i Hans Blade, og det er just derfor at jeg har forbandet Lyst til at komme i Kast med Ham og fortælle Ham, at der gives flere Kaperkaptainer end Mosiø Peersen, der har vidst at mele deres Kage. I Fjor da jeg boede i Tulipangaden var det sandt at sige reent Fjas med mig, og da kunde Kaptain Peersen rigtig nok see mig over Skuldrene og lade som han ikke var i Slægt med mig. Det, jeg kunde tjene med at stange Aal og fange Reier, var ingen Ting. Min Kone var meer end eengang kruset i Parykken naar jeg kom hjem om Aftenen og ikke bragte mere end fem, sex Tolvskillings Sedler med. Hun sagde da saa ofte til mig: Jochum, Du er et Fæ. See, der er Peer og der er Poul, de foer til Kaps og blev til holdne Mænd; men Du er en Dovner. Du sidder altid bag Kakkelovnen og kukelurer og troer at stegte Ænder med Kniv og Gaffel i Ryggen skal flyve Dig lige ind i Kjæften. Saa prækede Kjellingen mange Gange for mig, og jeg mærkede der var Ræson i hvad hun sagde, men jeg var altid bange for at vove min Trøie. Men da jeg hele Vinteren maatte sue paa Labberne, saa svor jeg paa, at jeg vilde gaae ud, saasnart Caperiet begyndte igjen, om det end gik aldrig saa galt. Den Onde, tænkde jeg, stange Aal og fange Reier, naar man kan stange og fange rige Engelskmænd. Som sagt saa gjort. Aldrig saasnart var Kaperiet begyndt igjen, førend jeg fik mig en Jolle med to Svingbasser, og 12 Kammerater, lutter Karle som havde Been i Næsen og Haar paa Tungen, og som ikke var bange for at vove deres Skind, og nu seilede vi lige ud mod Engelskmanden. Vi var aldrig saasnart kommen til Kullen, forend vi fik en stor Galease i Sigte. Vi preiede ham, men han vilde ikke brase op; men saa gav vi ham et Par Kugler i Tyndstegen og nu bad han om godt Veir. Vi toge ham paa Slæbetouget og slæbte af med ham. Da jeg kom til Prokratren, og sagde at vi havde fanget en Engelskmand, spurgte han ordentlig paa hvad Grund vi havde opbragt ham? "Jh, svarede jeg, fordi det er en Gavtyv." Hvoraf veed Han, at det er en Gavtyv? spurgte igjen Prokratren. Jh, svarede jeg, det er der Syn for Sagen. Han kan jo hverken snakke Dansk eller Tydsk? Er han saa ikke en Gavtyv? — Prokratren gav mig ingen god Trøst, og sagde det var ingen Grund til Op-

bringelse, men fuur Kaptain Strip, inden vi vidste et Ord deraf fandt vi de falske Papirer indsyede i et Par gamle fittede Skindbuxer, og nu havde vi vundet Spil. Jeg er nu en Mand, som eier en Halvtønde Guld, og giver hele Verden Fanden. Men det værste er, jeg veed ikke hvad jeg ret skal fange an med de mange Penge. Jeg er saa bange for, jeg faaer aldrig Ende paa dem. I Kjøbenhavn kan man vel leve ret godt saalænge man er en Prakker, men naar man eier en Halvtønde Guld, saa er det et reent Hundeliv at være her. Mener Han, at jeg er istand til at faae Værelser, som jeg kan være bekjendt at boe i? Nei, min Sjel naar jeg kan. Jeg kan vel faae en Etage paa 8 Stuer, som en udenlandsk Angvojæ eller Angvofæ, eller hvad Pokkeren det er de kalder ham, har boet i, men det er rene pure Hundshuller. Jeg har ogsaa villet have mig en Karos, men jeg er ikke istand til at faae en ægte Engelsk Karos i hele Byen, og jeg har nu engang svoret paa, at, naar jeg ikke kan faae en ægte Engelsk, saa vil jeg ingen eie. Fanden kjøre i saadanne Klodsmajorer, som man gjør her i Kjøbenhavn, om aldrig for andet saa for den Vindsak Kaptain Peersens Skyld, som er en sand Torn i mine Øine. De Møbler, man faaer her, er ogsaa noget Juks. Det er ikke andet end det evige Mahonie- og Birketræ, som hver Skoflikker og Lappeskræder nuomstunder har. Naar jeg skal have noget, saa maa det være noget, som ikke hver Prakker har. Folk maa dog vide at Kaptain Jochum Strip er bleven til en Mand. Naar jeg har Penge, saa skal man ogsaa vide, at jeg har dem. Vi kun til der bliver Akstion over Komediebilletterne, jeg skal tordne mig gaae saaledes til Veirs og kjøre i Ring med enhver, at man længe skal huske paa Kaptain Strip.

Nu da min Gribenille er død, gad jeg ogsaa gifte mig igjen. Jeg har vel saadan en lille een, som Han nok veed, siddende paa en Sal, som koster mig 50 Rdlr. om Ugen, og som er nok saa feiende. Men jeg synes dog, en Mand, der eier saa mange Penge som jeg, bør være gift. Det er dog saa morsomt naar man siger: der gaaer Kaptain Strip med hans Frue. Men jeg er forbandet forlegen for at faae en Kone, der kan passe sig for mig: for den, som jeg skal tage, maa baade være ung, smuk og rig. Jeg har nu havt det tre Gange i Avisen, og der rendte nok, men det var altsammen Skumpelskud. Den ene skrev at hun var af Stand, den anden at hun besad mange ypperlige Kavalliter, den tredie at hun var af en meget forlibt Natur, men alle raabte de ogsaa paa, at de ansaae mig for en fornuftig og ædel Mand, der hverken kjerte sig om Penge eller et glat Ansigt. Men jeg vil just have en Kone, som jeg kan paradere med og som har mange Penge ligesom jeg. Kan Han recommandere mig en saadan sød lille Snut, saa skal Han have en god Dusør for sin Umage.

Men siden Han skriver om saa meget, saa kunde Han vel ogsaa engang skrive et Par Ord om de "Spændemænd", som anseer sig for gode eller er for magelige til at tage Hatten af for Folk. Den fordømte Mode har skaffet mig en Proces paa Halsen. Nu skal Han bare høre, hvorledes det er gaaet til. Da jeg forleden Dag gik i Gothersgaden, mødte jeg min Skræder. "God Dag Mester", sagde jeg og tog Hatten af, for jeg er altid kompelfang mod Folk, om de saa er nok saa meget under min Stand. "Sein Diener, Hr. Kaptain", svarede Skræderen, men uden at gjøre andet end røre med to Fingere ved Kabusen. "Ih saa skal I faae en Ulykke, sagde jeg, som blev hidsig, har I ikke større Respect for Kaptain Strip? og slog Skræderen lige bus paa Skallen, saa Parykken fløi til Østen og Kabusen til Vesten. Nu gjorde Skræderen Spektakler og havde nær faaet Drengene til at fløite efter mig, men jeg stak igjennem Adelgaden, og slap heelskindet fra den Dravat. Men nu har Sræderen ladet mig stevne og vil med Djævels Vold og Magt have at jeg skal betale Voldsbøder. Men jeg bryder mig feil om det. Møder jeg ham endnu engang paa Gaden, og han ikke med skyldig Respect tager Kabusen af for mig, saa slaaer jeg ham tordne mig endnu engang paa Skallen.

Jeg har ogsaa en anden Hexeproces, som der snart vil falde Dom i. Den angaaer et Par Ørefigener, som jeg for nogle Uger siden har givet en ung næsviis Herre fra Landet. Jeg kom gaaende paa Østergaden, hvor samme Person mødte mig paa Fortouget og praiede mig. "Jeg gaaer ikke af Veien for en Slyngel", sagde jeg; da gaaer

saa mæn jeg, svarede Lømmelen. Hvad? sagde jeg, som blev hidsig. Er jeg en Slyngel? og nu gav jeg Personen et Par paa Øret, saa han deisede lige hen i Rendestenen. I skal vide, hvem I taler til, Mosiø, sagde jeg og gik min Kaas. Jeg troede at Karlen var fornuftig og vilde betænke hvad det har at betyde at kalde Kaptain Strip en Slyngel; men det varede knap otte Dage, førend jeg blev indkaldet for Forligelsescommissionen. Jeg tog nu en Tyverigsdalers Seddel op af Lommen og forlangte Qvittering for de to bekomne Ørefigener. Men mener Han, Personen var fornøiet med det? Nei, min Sjel naar han var. Han forlangte en Æreserklæring i Avisen og 100 Rdlr. i Opreisning. Men jeg svor høit paa, at jeg ikke vilde betale en Skilling mere end 20 Rdlr., for det synes mig at være mere end nok for et Par lumpne Ørefigener.

Siden Han har kiget saa meget i Bøger og skriver om alskens Ting, kunde han maaskee give mig et Raad, hvad jeg skal pløiere min lille Cornelius til. Han er egentlig Rugdreng, men nu da jeg eier en halv Tønde Guld, og er Kaperkaptain, skjøtter jeg hverken om at han skal være Rug- eller Hvede-Dreng. Hvad mener Han vel man skulde gjøre af Drengen? I Latinskole skal han ikke gaae, det er alt for gemeent. Naar jeg ikke kan faae ham til at blive strax Student, saa skal han ikke studere. Min Cornelius er desuden en Fandens Dreng. Han svømmer som en Brasen, og bider man en Toskilling krum og kaster den ud til ham, saa tager han den som ingen Ting. Han kan spille paa Hummel saa godt som den bedste Musikantersvend, slaae Volter saa godt som nogen Spiller i Kjøbenhavn, og støde Kulbøtter som den bedste Linedanser. Ja, min Cornelius er en fix Dreng og han skal ogsaa blive til en heel Karl. — Min ældste Datter Lise er nu bleven ganske omskabt. Før laae Tøsen og tumlede sig med Drengene i Grønningen ved Toldboden, men nu klæder hun sig som en Frøken, og har faaet et saa fornemt og grevetetisk Væsen paa sig. Hun er kun 12 Aar gammel, men har en herlig Reisning og seer ud som en Pige paa 18 Aar. Der har i denne Tid været Friere i Snesetal efter hende, som har begjert hende af mig, men jeg svarede dem alle reent ud, naar jeg engang giver min Lise bort, saa skeer det ikke uden at jeg er sikker paa at hun kan blive Frue. Kaptain Strips Datter kan ikke være bekjendt at hedde slet og ret Madame, som hver Svøbekone eller Jordemoder.

Hans bevaagne

Jochum Strip.

Et Par Ord i Anledning af enkelte Ytringer i et Stykke med Overskrift: Hvi er Andagten forsvunden af Herrens Huus?

(Kisbenhavns Skilderi No. 80.)

Den unævnte Forfatter har i dette Stykke fremført tidt hørte Klager over Tidsalderens Fordærvelse, sagt os, at det er Letsindighed, der har forjaget Andagt og Opbyggelse af vore Kirker, og uden at trænge dybere end til Overfladen, uden at udvikle det nødvendige Forhold imellem Religionens og Sædelærens Væsen, gientaget hvad der er sagt bedre før ham: at der gives en værdigere Maade at forkynde Guds Ord paa, end ved at drukne det i enkelte moralske Betragtninger. Med denne Deel af hans Arbeide har jeg intet at gjøre, og overlader til Andre at bedømme, hvorvidt han har viist sig beføiet til at fremstaae som Skildrer af Tidsalderens Aand og Lærer i Homiletiken. — Et Par Steder har han paa sin Viis villet gjøre sig lystig over nogle af mine Overbeviisninger, fremsatte i en nylig udkommen Afhandling: om Livet, dets Væsen og Værd; og andensteds har det derimod behaget ham, efter Romernes Udtryk, at træde med Hænder og Fødder ind i min Mening. Det første kan jeg egentlig intet have imod, da det er blevet ved Villien; i Henseende til det andet maa Forf. selv see til, hvorledes han bedst kan rime det med sine øvrige Sætninger, uden at bringe dem i alt for stor Forvirring, ved at ryste i een Post hvad der synes at høre i flere. De Ord, jeg har at sige, ikke saameget ham, i Anledning af hans gode Villie, som dem, der maaskee kunde forledes til at troe, at saasom jeg byggede ene i den klare Luft, turde jeg ikke driste mig til at følge den Unævnte i hans taagede Mose; og af hans forslidte Almeensteder og fornemme Ringeagt for Grunde og Beviser lade sig indbilde: at jeg skiælvede for, nogle Øieblik at træde ind i den Iisluft, hvor hans matte Critik har hiemme og finder sig saa vel — disse Ord ere følgende:

Kiendeligen nok har jeg i den anførte Afhandling yttret den Overbeviisning om Religionens Væsen, som den Unævnte har villet giøre til Gienstand for sit haanende Angreb; og er end dens Udvikling indskrænket til Grundtrækkene, troer jeg dog, en af Fordom uindtaget Læser, med nogen Evne til at fatte høiere Sandheder, vil finde, at den er bygget paa noget mere end Luft. Forf. er derfor nok lidt vel rask naar han troer, Enhver skal være enig med ham i, at et Par af de sædvanlige Udraab om Mysticisme, Paradoxie, Hovmod, o. desl. ere nok for at styrte Bygningen over Ende, og at hans selvtagne Myndighed kan giøre enhver Undersøgelse overflødig. Neppe er det heller troligt, at hans Ukyndighed, der ikke veed Andet om den nyeste Philosophie, end at den skal være det Samme som Mysticisme, vil faae Mange til at troe paa hans Grandskninger, eller til at forkaste hellige Sandheder paa hans blotte Ord. Den unævnte Forf. har ligesaa lidet indladt sig paa at giøre sine egne Meninger kiendelige, som paa at drøfte dem af mine, han vil omstøde; og da hans Angreb, uden at gaae ud fra noget overskuende Synspunkt, uden at være grundede i og udledede af nogen almindelig Idee, kun bestaae af løse Brudstykker, støttede paa et Par Magtsprog, kunne de ligesaa lidet modtage nogen Giendrivelse, som de fortiene Navn af virkelige Indvendinger. At Forf. ikke, uagtet han etsteds synes at forsikkre det, erkiender Religionen for det Høiste, Mennesket eier, er klart nok, siden han mener, at der kan gives mere end een, og at Forstanden eller Fornuften vel kunde hæve os ligesaa høit mod det Evige, som Troen. At Begreber og Tro hos ham maa være eet; Fornuft og Aabenbaring lige gieldende i Religionen; og Guddommen i det Allerhøieste eet med dens Aabenbarelse i Ideen om det Absolute, og altsaa i dens Væsen tilgængelig for Fornuftens Stræben: dette er omtrent hvad man kunde bringe ud af den Unævntes Yttringer — forudsat at man kunde tillægge ham en Consequents, som han ikke røber.

De, som have læst den anførte Afhandling, vide at de Overbeviisninger, jeg der har stræbt at udvikle, ere af en heel anden Natur; at jeg erkiender det Guddommelige i Fornuftens Ideer, uden at giøre Jeget til Gud; at jeg veed at

skielne imellem Religion og Videnskab, Tro og Speculation, imellem Længsel efter det Eviges Salighed, og Stræben efter endelig Klogskab. Ei vil jeg gientage hvad der er sagt, og hvad nu ligger for alles Øine. Ei vil jeg forsvare mine Ord, eller værge Troens Hellighed mod saa sløve Angreb som hine, ved hvilke jeg alt har dadlet for længe. Gud vil jeg bede, at bevare mig alle mine Dage fra den Hovmod, som intet høiere erkiender, end hvad den kan drage inden Forstandens endelige Kreds; og maatte engang, hvis jeg fortiener det, Kraften undes mig til værdigere, end hist er skeet, at tolke den hellige Sandhed, som var og evig bliver Guddommens lydeligste Røst — maatte den Tro, som er den saliggiørende, urokkelig ved den frække Spot og den iiskolde Kløgt, stedse mere og mere luttres og opflammes i mit Hierte og vorde frugtbringende i mit Liv: redelig skal jeg da, efter min Evne og mit Kald, søge det Høieste, Fornuften kan skienke mig; men aldrig hovmode mig af en afmægtig Tragten efter at begribe den Evige, hvis straalende Billede i det uendelige Alt min Aand neppe mægter at fatte, og hvis guddommelige Aabenbaring jeg tilbeder med lige Andagt i dens klare Sandhed, som i dens høie og hellige Mysterier.

C. Molbech.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Kongl. Rentekammer er under 7de Julii d. A. udfærdiget en Placat, angaaende Forhøielse i Betalingen for Landinspecteurernes og Landmaalernes Forretninger i Danmark. Dens Indhold er følgende: "Hans Kongelige Majestæts til Danmark og Norge &c. &c. Præsident, Directeur, Deputerede, og Tilforordnede i Rentekammer-Collegio bekjendtgjøre herved: at Hans Kongelige Majestæt under 30te i forrige Maaned har allernaadigst resolveret: 1) at den Betaling, som det ved Forordningen af 23de April 1781, §. 27, og den ved Kammer-Placat af 20de September 1806 bekjendtgjorte allerhøieste Resolution af 19de næstforhen er tilladt Landinspecteurer og Landmaalere at oppebære for Jord- og Skov-Op-

maalinger og Udskiftninger i Danmark, maae herefter indtil videre være forhøiet saaledes, at de maae lade sig betale indtil i alt: a) for Ager og Engs Opmaaling, samt Korter og Beregninger derover, paa jævnt Land 10 og, naar Ager og Eng har vanskelig Beliggenhed imellem Skove og Buske, 14 Skilling for hver 14000 Qvadrat-Alen; b) for Ager og Engs Udskiftning efter egen Opmaaling 8 og, efter en andens, 10 Skilling for hver 14000 Qvadrat-Alen; c) for Skoves Opmaaling, samt Korter og Beregninger derover, til paafølgende Udskiftning efter Forordningen af 27de September 1805, som hidtil, fra 10 til 16 Skill. for hver 14000 Qvadrat-Alen, men, hvor der tillige skeer speciel Opmaaling af enkelte Skovskifter, som hver Lodseier især maatte have eiet i Fællesskabet, desuden fra 6 til 12 Skilling for hver 14000 Qvadrat-Alen af det saaledes speciel Opmaalte, alt efter Opmaalingens større eller mindre Vanskelighed, og, i Tilfælde af Tvist, efter Landvæsens-Commissionens Eragtning, eller, saafremt Vedkommende ikke dermed ere fornøiede, efter Rentekammerets endelige Kjendelse; og d) for Skoves Udskiftning efter nysnævnte Forordning af 27de September 1805, naar den skeer efter egen Opmaaling, 8 og, naar den skeer efter en andens, 12 Skilling for hver 14000 Qvadrat-Alen; 2) at i de Tilfælde, hvor Landinspecteurer og Landmaalere, efter fornævnte §. af Forordningen af 23 April 1781 og allerhøistbemeldte Resolution af 19de September 1806, samt, i Anledning af Nivellerings-Forretninger, efter den ved Kammer-Placat af 10de November 1791 bekjendtgjorte allerhøieste Resolution af 2den næstforhen, kunne tilkomme Diætpenge, maae disse være forhøiede med 1 Rigsdaler, saa at de herefter indtil videre skulle være bestemte til 3 Rigsdaler dagligen; og 3) at det i øvrigt i Henseende til Betalingen for Overdreves, Spers og Mosers Opmaaling og Overdreves og Hedes Udskiftning skal have sit Forblivende ved hvad, der er bestemt i meerbemeldte §. 27 af Forordningen af 23de April 1781, og i Henseende til Betalingen af Nivellerings-Forretninger ved hvad, allerhøistbemeldte Resolution af 2 November 1791 har fastsat."

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg af 17 Julii 1810. Høsletten har nu taget sin Begyndelse her i Landet. Paa nogle Steder er den kun udfaldet maadelig, paa andre derimod bedre, alt efter Jordbundens forskjellige Beskaffenhed. Den Varme, som vi have havt i de seneste Uger, bidrager ogsaa til at modne Kornet, og vi tør med Sikkerhed vente, at man først i næste Maaned næsten allevegne vil kunne begynde at sysselsætte sig med Høsten. Efter alt Udseende vil den paa de fleste Steder blive god. — For nogen Tid siden er den sædvanlige Fugleskydning bleven foretaget her i Staden. Den her bosatte Borger Mahrt gjorde det første Skud for H. M. Kongen, hvorpaa der faldt en Gevinst af en Sølvskee. Denne blev ogsaa sendt til Kjøbenhavn, for i al Underdanighed at overleveres Hans Majestæt. — Postmester Love her i Staden er allernaadigst bleven udnævnt til Cancellieraad. Ogsaa har det behaget Hs. Maj. at beskikke den hidtilværende Chef for Stadens borgerlige Artillerie, Capit. Kirchner, til Stadshauptmand og Chef for Rendsborgs samtlige Borgervæbnings Dele, og derhos at tillægge ham Rang med Majorer af Kjøbenhavns Borgervæbning. — Da den hidtilværende Conrector Henrichsen i Husum er bleven valgt til Præst i Schwesing, saa er hans Embede derved bleven vacant.

Under 8de Julii har det behaget Hs. Maj. naadigst at udnævne Hans Høihed Prinds Friderich Ferdinand til Danmark, Ridder af Elephanten, Oberst af Cavalleriet og Regimentschef, til Generalmajor med den Ham reserverede Anciennetet; og de virkelige Generalkrigskommissairer i Hertugdømmene Christian v. Hein og Henrich Friderich v. Røepstorff, Riddere af Dannebrog, tillægges Rang med No. 5 i Rangforordningen af 12 Augusti 1808 dens 2den Klasse.

Under 10de Julii har det behaget Hs. Maj. at resolvere: Bureauchef ved det norske Commissariats-Collegium, Justitsraad Gottlieb Hermannstorff, afskediges i Naade fra sit hidtil havte Embede med Pension, og er han, med Hensyn til hans lange, tro og nidkjære Tjeneste, udnævnt til virkelig Etatsraad, aldeles gratis; og adjungeret og succederende Bureauchef ved bemeldte Collegio, Krigscancellie Secretair Christian Emanuel Fischer, udnævnes til virkelig Bureauchef ved samme paa hans nuhavende Gage 780 Rdlr. aarlig.

Ved Landemodet i Ribe Domkirke d. 4de d. M.

holdt Stiftsprovsten Hr. Doct. Theol. Koefoed Tale over Math. 5, 16. 17. og tog derved Anledning til at vise det urigtige, ugrundede og ubeviste i den af Cand. Theol. Grundtvig udgivne Dimisprædiken: Hvi er Herrens Ord forsvundne af hans Huus?

I Gaar er den hertil indbragte rigeste Prise, det Americanske Skib the Swift, blevet ved Underretten prisdømt. Ladningen vurderes for 5 Tønder Guld. Der er kun 10 Actier i den Caper som opbragte den, hvoraf hver kun har kostet 100 Rdlr.

Paa Auctionen d. 19 Julii over det priisdømte Skib Nereid vare Priserne saaledes: Maryland Tobak 2 Mk. 12 ß. à 3 Mk. 2½ ß. pr. Pd., Virgin Tobak 2 Mk. 12 ß. à 3 Mk. 12 ß., Caffe 6 Mk. 12 ß., 7 Mk. à 7 Mk. 5 ß., hvid Havannah 5 Mk. Pd., guul dito 4 Mk. 12 ß., Georgia Bomuld 6 Mk. 8 ß., Orlean 19 Mk. 8 ß. à 20 Mk. 4 ß., Campechetræ 25 Rdlr. 3 Mk. pr. 100 Pd., Nanquiner 28 Mk. pr. Styk.

Den 6 Julii vare Danske Bancosedler noterede i Stockholm 20 ß.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 20 Julii. Banquen solgte intet; men under Haanden var Coursen 418 til 420. — Hamb. Cours 420 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Paris d. 10 Julii. Moniteuren indeholder Kongen af Hollands Frasigelses-Act. Derpaa følger en Indberetning fra Hertugen af Cadore (Champagny), hvori Ministeren forestiller Monarken at denne Act burde, førend den udkom have været aftalt med Keiseren, og at den uden hans Stadfæstelse ikke kan have nogen Kraft. — Belgiens Forening med Frankrige, vedbliver han, har forstyrret Hollands Uafhængighed; Frankriges System er nødvendigt blevet Hollands; det er forpligtet til at tage Deel i alle Frankriges Søkrige som om det var een af dets Provindser. Siden Schelde Arsenalets Oprettelse og Foreningen af de Provindser, der udgjøre Departementerne Rhin- og Scheldemunding var Hollands Handelsexistence uvis. Den Deel af Holland, som er Riget endnu fremmed, er berøvet den Fordeel, som den med

samme forenede Deel nyder. Desuagtet tvunget til at gjøre fælles Sag med Frankrige vil Holland bære Byrderne af denne Sammenvirken, uden at deeltage i dens Velgjerninger. — Holland er nedbøiet under Vægten af en Gjeld af 85 til 90 Millioner, som udgjør en Fjerdedeel meer end hele det forenede Riges Gjeld; og om end Landets Regjering gjorde Forslag til en Reduction, saa staaer det alligevel ikke i dens Magt, at være Borgen for denne Anordnings Overholdelse og Fasthed, da denne Gjeld, endog nedsat til 30 Millioner, endnu bestandig vilde overstige Landets Kræfter. Man antager, at Holland betaler trefold saa meget som der betales i Frankrige. Folket sukker under 23 forskjellige Afgivter; den Hollandske Nation segner under sine Afgivter; den kan ikke betale dem mere. — Regjeringens Udgivter kræve desuden at Afgivterne forøges. Marine-Budgetet for 1809 bestod kun af 3 Mill. Gylden, der neppe vare tilstrækkelige at lønne Marinens Embedsmænd, Generalskab, og Marinecorpset, og underholde Arsenalerne, der ikke tillade at udruste et eneste Skib. For at bestride de i Aaret 1810 anordnede Rustninger, der dog ere Minimum af den til Hollands Forsvar passende Magt udfordres en trefold saa stor Sum. Krigsbudgetet har neppe ydet Underholdning til Fæstningerne og 16 Bataillons, og medens to Departementer af saadan Vigtighed mangle det, der er nødvendig til at vedligeholde Æren og Uafhængigheden, har man ophørt at betale Renterne af den offentlige Gjeld; de staae endnu til Rest for mere end 1½ Aar. Efterat Ministeren saaledes har skildret Rigets slette Tilstand, siger han, at naar en Prinds i en kraftfuld Alder har ladet dette Land blive i en saa lidende Forfatning, hvad kan det da vente af en lang Mindreaarighed? Men det kan dog ved en ny Orden i Tingen reddes. Foreningen med det store Rige er den eneste faste Tilstand, hvori Holland i Fremtiden vil kunne hvile sig efter sin Liden og Omskiftningen i dets Skjebne. Ikke allene Hollands egen Tarv, men ogsaa en anden Interesse byder denne Forening. Holland, hedder det endvidere, er ligesom Udløbet af det Franske Gebeet; det er Rigets Ende; "for ganske at besidde Rhinen maa Deres Maj. gaae

til Zuyder-Søen. Da vil hele Løbet af de Vande, der udspringe i Frankrige eller skylle op til dets Grændser, tilhøre Dem indtil Havet. At lade vore Floders Mundinger i fremmede Hænder, er at indskrænke Deres Majestæts Magt til et slet begrændset Monarkie, istedet for at oprette en Keiserlig Trone. At lade Rhinens, Maas's og Scheldens Mundinger i fremmede Hænder, er at underkaste Dem deres egen Lovgivning, og at gjøre Deres Staters Handel og Manufacturer skatskyldige af disse Mundingers Besiddere; er at tillade en fremmed Indflydelse paa det, der ligger deres Undersaatters Lykke nærmest. Hollands Forening er desuden nødvendig, for at gjøre Rigets System fuldstændigt, især siden den Brittiske Cabinetsordre af November 1807." — Endelig siger Hertugen, at Keiseren to Gange har været nødt til at lukke sine Toldsteder for Hollands Handel, hvorved dette affondredes fra Fastlandet; at han efter Wiener Freden havde i Sinde at udføre denne Forening, men blev hindret deri af andre Aarsager, der ikke mere finder Sted; at Keiseren lod sig nøie med Tractaten af 14 Martii, der forøgede Hollands Lidelser, uden at opfylde nogen af H. M. Hensigter; at disse Skranker nu ere bortryddede, og at der gives ingen gunstigere Leilighed til Foreningens Udførsel; at H. M. har oprettet et mægtigt Arsenal i Antverpen, og at Schelde allerede bærer 20 Skibe af første Rang, men at H. M. store Planer i den Henseende kun kunne udføres i deres hele Fuldkommenhed ved Hollands Forening; at denne Forening ikke allene er Frankriges, men hele Fastlandets Interesse, da man derved kan bekjæmpe Engelland paa dets eget Element; at Hollands Forening er en naturlig Følge af Belgiens. Hvad den unge Prinds angaaer, da behøver han ingen anden Besiddelse end Storhertugdømmet Berg, som Keiseren allerede har givet ham. — Derpaa følger et Keiserligt Decret, som fastsætter, at Holland skal være forenet med Frankrige; at Amsterdam skal være den tredie Stad i Riget; at Holland skal have 6 Senatorer, 6 Deputerede i Statsraadet, 25 Deputerede i det lovgivende Corps og 2 Dommere i Cassationshoffet. Land- og Søofficiererne forblive i deres Tjeneste; den Kgl. Garde forenes med den Keiserlige; Hertugen af Piacenza skal præsidere i Minister-conseilet og besørge Forretningerne; fra 1 Jan. 1811 af svares samme Afgivter som i de øvrige Dele af Riget; de Colonialvarer, der findes i Holland, skulle mod en Afgivt af 50 PC. tilhøre deres Eiere, og da kunne indføres i Frankrige. Hollands lovgivende Corps skal udnævne 15 Medlemmer, der skulle forføie sig til Paris, for at udgjøre et Conseil, hvis Hensigt skal være definitiv at regulere alt hvad der har Hensyn til den offentlige og Communialgjeld og bringe Foreningens Grundsætninger i Overeensstemmelse med Landets Localiteter og Interesse.

Paris d. 8 Julii. Den berømte Opfinder af Luftmaskiner, Josef Montgolfiere, er død d. 26 f. M. i sit 70de Aar. — Decretet angaaende Fouche's Udnævnelse til Generalgouverneur over Rom er bleven tilbagekaldet. Det hedder, man har anviist ham et Opholdssted i hans Sanatorie i Aix i Provence. — Prindsessen af Leyen er død af den Skade, hun fik i Ildebranden d. 2 d. M. Ogsaa for Prinds Kourakins Liv frygter man.

Amsterdam d. 9 Julii. Alt Hollandsk Militair har nu forladt Hovedstaden og er marcheret til Arnheim. De fra Tid til anden udmarcherende Franske Tropper afløses bestandig af ny.

Corfu er nu stærkere indsluttet end nogensinde før; imidlertid er man ikke bekymret for denne vigtige Plads. Den er godt forsynet med Levnetsmidler, og Gener. Donzelot, som commanderer der, giver det bedste Haab. Garnisonen er bleven forstærket med nogle tusinde Mand. — Keiseren har sat Corfu-Divisionen under Kongen af Neapels Befaling.

Russerne skulle den 16 Junii have tilfegtet sig nye afgjørende Seiere over Tyrkerne, hvorved Ismail Bay og Først Kallemachi med 4000 Mand ere tagne til Fanger og over 10,000 Mand dræbte og saarede. Den Russiske Armee skal være i Begreb med at rykke rask frem; efterat den længe i Forveien skal være gaaet over Donau ved Hirsiewa.

Ved Bazartscheks Bestormelse bleve 8000 Tyrker nedsablede.

I de Preussiske Stater ere Classe- og Tallotterierne aldeles blevne ophævede og i deres Sted oprettet et saakaldt Quine-Lotterie. Statscassen faaer derved en Indtægt af 200,000 Rdlr. aarligen.

Kongen af Holland ventes til Kenndorf, hvor han vil bruge Svovlbadet.

London d. 30 Junii. (Over Frankrige.) Commandanten paa St. Thomas har erklæret sig uafhængig. — Garvet eller ugarvet Læder, Horn, Talg, Uld, Bomuld undtagen, og Gjedeskind, er for 6 Maaneder tilladt at indføres, det komme fra hvilken Havn det vil. (Et tydeligt Bevis paa hvor meget Engelland trænger til disse Artikler.) — Man venter at Krigsfangernes Udvexling snart vil finde Sted. — Til Sicilien ere 4 Linieskibe og 2 Fregatter afgaaede, der skulle beskytte Øen. — Det hedder, at Wellington har afslaaet det Slag, som Marchal Massena har tilbudt ham, og at han har givet Befaling at romme Portugal.

De sidste Indigo-Auctioner i London have ydet saa stor Fordeel, at det Ostindiske Compagnie har befalet, saa meget som muligt at befordre denne kostbare Plantes Dyrkning i Gouvernementet Calcutta og Madras. I Henseende til Peber, hvis sidste Salg er faldet meget slet ud, har man anordnet det Modsatte.

I offentlige Blade hedder det nu, at der skal anlægges en Canal, der forbinder Verner-Søen med Østersøen. De Svenske, hedder det deri fremdeles, ville da formedelst denne Canal, der aabner en fri Gjennemfart imellem hiin Sø og Nordsøen, ikke behøve mere at seile igjennem Sundet(?). Denne projecterede Canal skal forene Viken-, Botten-, Roxen- og Asvalange-Søen. Planen er forfattet af den Engelske Mechanicus Tilford, under Baron v. Platens Opsyn.

I Stockholm er nu ogsaa anlagt et Institut for Døvstumme, som gjør dets Stifters Indsigter Ære. — I Upsala og Lund ere oprettede Præsteseminarier, af hvilke man lover sig duelige Prædicanter, som Sverrig høilig trænger til.

I Canterburry hændte sig nylig en snurrig Begivenhed. En Soldat af eet af de Regimenter, som ligge der, døde, og hans Lig blev henbragt paa det Sted, som er bestemt til Liigs Optagelse. Om Fredagen, da Jordefærden skulde gaae for sig, kom hans Kammerater for at afhente Liget, og da de fandt en Ligkiste paa det sædvanlige Sted, forudsatte de, at Liget laae deri, og bragte den hen paa Kirkegaarden, hvor Begravelsen gik for sig. Da man sænkede Kisten ned i Graven gik Laaget op ved et Stød, Kisten fik. Til alle Tilskuernes Forbauselse fandt man nu, at Kisten ikke indbefattede andet end Ligklædet. Nogle gik nu tilbage til det Sted, hvorfra man havde hentet Kisten, og de fandt der Liget, som derpaa blev jordet efter at Begravelsesceremonierne paa ny vare fuldbyrdede. Man erfarede nu, at Vedkommende, som ikke vare blevne underrettede om den til Ligbegjængelsen bestemte Tid, havde forsømt at give Befaling til at lægge den Døde i Kisten.

I Maji Hefte af polit. Journal læses en Efterretning om Hamborger Correspondents Oprindelse. Denne Avis udkom allerførst i Schiffbeck i det Holsteenske 1711, ophørte 1714, begyndte igjen i April 1721 og blev derpaa fortsat i 10 Aar i Schiffbeck, indtil den 1731 udkom i Hamborg paa Grunds Forlag. I Correspondentens Privilegium af 1 Dec. 1730 paalægger Senatet i Hamborg Udgiveren "at beflitte sig paa at skrive en god Stiil."

Beløbet af Engelske Banknoter paa 5 L. og derover, som vare i Omløb indtil d. 12 Jan. d. A. var 14,668,640 L. af Bank Post Bills, 384,120 L., af Banknoter under 5 Pund 8,545,170, som udgjør i det Hele henved $21\frac{1}{2}$ Mill.

Moniteuren indeholder Følgende: Americanske Skibe vise sig i Nordsøens og Østersøens Havne med foregivne Oprindelses-Certificater fra Franske Consuler. Vi ere bemyndigede til, offentlig at erklære, at disse Certificater ere falske og sammes Ihænde-havere bør ansees som Falsknere. Disse Papirer ere sandsynlig fabricerede i Engelland. Hs. Majestæts Consuler i America have ikke i lang Tid meddeelt saadanne Certificater.

Auctioner. Den 27 Julii: Advocat Bilsted, Løsøre i No. 138 i Gothersgaden; d. 30: Secret. Stilling, dito i Laxegaden, og strax derefter i store Kongensgade. D. 2 Augusti: Copiist Brask, Løsøre i St. Pedersstrædet; d. 13: Proc. Top, Løsøre og Bøger efter afg. Assessor Lenz.

Opløsning af Metaphrasen i No. 64: Præsens imperfectum, præteritum perfectum, plusqvamperfectum futurum.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 83.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 24 Julii, 1810.

Breve til en Ven paa Landet.

Een af de sørgelige Gjenstande, der længe har givet Emne til Samtaler i alle Selskaber her i Hovedstaden, er den saa almindelig tilbedte Prinds Christian Augusts Død. Medens Danmarks og Norges Skjalde besynge hans Savn i rørende Sørgeqvad, seer man Naboriget Sverrig i største Bevægelse og det Svenske Folk i største Spænding over denne sørgelige Begivenhed, der berøvede Sverrig en værdig Regent, Danmark en ædel Ven og Menneskehedens Sag en djærv Forfegter. Hvad der er foregaaet i Sverrig veed De uden Tvivl allerede af offentlige Blade. At Axel Fersen er bleven myrdet midt under Opfyldelsen af den Embedspligt, at følge sit Fædrenelands tilkommende Tronarvings Liig til Sørgesalen; at hans Død var den forsmædeligste der kan tænkes; at Regjeringen har udlovet 20,000 Rdlr. Banco som en Belønning for den, der opdager Aarsagen til det Rygte, at Prindsen er død af Gift, men at denne Belønning endnu ikke er bleven vunden; at den myrdede Fersens Broder har ladet hans Papirer tage under Forsegling, men at man ved deres Aabning ikke har fundet noget, der stod i Forbindelse med den Mistanke, der foranledigede hiins Død; og at hans Søster, den bekjendte Grevinde Piper, har fra Warholm tilskreven Kongen et Brev, hvori hun anraaber ham om hans høie Beskyttelse mod hendes Fiender og Forfølgere, alt det er nu ikke mere nyt eller vigtigt. "Han er død den store Balder" gjenlyder fra Norges Fjelde og Danmarks Sletter, og enten man saa siger: "Lokes Ondskab eller Skjebnen ene fældte Dig" saa er Tabet uerstatteligt. Norge har endnu langt mere Grund til at græde over sin Christian end Sverrig over sin Carl; thi imellem Norges Klipper havde Christian vundet Udødelighedens Krands; her havde han kjæmpet og virket for sit andet Fædrenelands Vel og Frelse; her blomstrede mellem trygge Fjelde den stolte Gran; hist, omplantet i en fremmed Bund, visnede den og gik ud. Maaskee den havde blomstret endnu, dersom den havde blevet i sin oprindelige Jordbund! Ikke altid bedrage Anelser. De Taarer, som Nordmanden fældte, da han saae sin elskede Christian forlade det trofaste, taknemmelige Norges Grændser, vare betydningsfulde. Tanken, maaskee aldrig at see mere Christian mellem sine Fjelde, fremkaldte disse Taarer. — Fra een Side betragtet vilde det maaskee være at ønske, at Aarsagen til hiint foruroligende Rygte om Prindsens Forgivelse maatte blive opdaget; fra en anden Side vilde det maaskee være ligesaa meget at ønske, at man maatte blive i en lykkelig Uvidenhed derom. Saafremt Rygtet var grundet, vilde naturligviis hver Menneskeven ønske, at Himlens Torden maatte ramme dem, der middelbar og umiddelbar havde udøvet denne Udaad. Men da Opdagelsen af en saadan Handling, der aldrig vilde kunne undgaae Himlens retfærdige Hevn, let kunde foranledige ubehagelige Optrin, saa vilde det for det

første maaskee være bedre, at den, forudsat at den virkelig havde fundet Sted, endnu ikke blev opdaget. Af Agtelse for Menneskeligheden bør man ikke tænke sig en saadan Forbrydelse muelig i et oplyst Land, og man bør huske paa Solon, der ikke satte nogen Straf paa et Fadermord, fordi han betragtede det som alt for unaturligt. — Sverrig forestaaer nu en vigtig Crisis: Rigsdagen i Ørebro. Hvorfor man just har valgt dette Sted, der har et med Vand omgivet Slot og ligger over 20 Mile fra Stockholm, er let at indsee. Den halvofficielle Journal de l'Empire har i en Artikel, som har gjort megen Opsigt i Kjøbenhavn, allerede ladet sig forlyde med, at Prindsen af Oldenborg og Kongen af Danmark vil komme med paa Valglisten, og tilføier, at Engellænderne stedse have skjelvet for, at Skandinaviens Kræfter skulde blive forenede til et politisk Heelt. Hr. Grundtvig har ogsaa i et lidet Skrift besvaret det Spørgsmaal: "Er Nordens Forening ønskelig?" Han har stilet sit Skrift til det Svenske Folk og taler med Fynd. Han siger til Slutningen: "Da gamle Nor skiftede Landene mellem sine Børn, da fik Gautur Land mellem begge Søskende og hans Odel Lighed med begges, saa han kunde række den ene Haand til Broderen paa det høie Fjeld og den anden til Søsteren i Dal. Der stande de nu begge og vente ham, thi, troer mig svenske Brødre! I høre gennem mig ei en enkelt Røst, men en forenet Stemme af alle Danmarks og Norriges Ædle. Derfor rækker os Haand, ærlig og trofast, som vi byde, og dette Haandslag skal være det sidste Slag i Norden!" — At Skandinavien kunde blive hvad det under en Magarethe engang har været, derom er vel ingen Tvivl. Havde Gustav den 4de, istedet for at kaste sig i Engellands falske Arme, sluttet sig fast til Danmark, hans naturlige Bundsforvandte, og i Forening med dette bekjæmpet Søuhyret, da havde han endnu siddet paa Tronen, da havde Finland endnu været Svensk og Strømme af Menneskeblod sparet. Hele Norden havde endnu staaet i sin herligste Glands, frit, selvstændigt og uafhængigt som i dets skjønneste Dage.

Med vort Capervæsen gaaer det meget heldigt. Dagligen prisdømmes Skibe, der overbevises om, at have drevet Smughandel. Den Nytte, der opnaaes herved, er dobbelt: deels komme derved mange Varer ind i Landet, som vi ellers maatte forskrive udenlands fra og altsaa end mere vilde forværre vor ufordeelagtige Cours, deels beredes herved paa det kraftigste den Engelske Handels Undergang og de Engelske Manufacturers Ødelæggelse. Jo farligere vore Capere blive for Engellænderne, desto frygtsommere blive de Engelske Assurandeurer, og jo frygtsommere disse blive, desto mere forhøie de Assurancepræmien. Jo høiere Assurancepræmien er, desto høiere Priis maa de Engelske Manufacturister sætte paa deres Artikler. En naturlig Følge heraf er, at Engelske Manufacturvarer, formedelst deres overdrevne Dyrhed, efterhaanden maa ganske forsvinde fra de Europæiske Markeder, og at man lader komme Franske og Tydske Manufacturvarer, der kunne faaes saa meget billigere. Saaledes maa Caperiet paa den ene Side styrte de Engelske Manufacturer, ligesom det paa den anden maa ophjelpe de indenlandske og neutrale. Under nærværende Omstændigheder er Capervæsenet det vigtigste og kraftigste Middel til at knække Engellands Magt. Vor Beliggenhed er af den Natur, at fiendtlige og paa fiendtlige Lande handlende Kjøbmandsskibe ikke aldeles kunne undgaae os, gik de end under nok saa svære Convoyer. — Men saa levende Caperiet i denne Tid drives, saa stille, saa aldeles stille, er det i Handelen. Her ere især Colonialvarer i Overflødighed, men deres vigtigste Afløbskilde er stoppet. De falde og maa falde med hver Dag, fordi de ikke kunne udsendes. Vel synes det for den Ikkehandlende at være gavnligt, at man kan faae Caffe og Sukker for godt Kjøb, men vare disse Artikler dyrere, det vil sige, kunde de udsendes, saa vilde langt vigtigere Artikler, f. Ex. Smør, være meget billigere. Vor Cours vilde da ikke være 420. Det tilsyneladende Gode at visse Colonialvarer ere, efter Tid og Omstændighederne, billige, gjør os saaledes i Grunden stor Skade. Forbudet mod Colonialvarers Indførsel i Hamborg har havt uheldige Virkninger paa vor Cours. Den holdt sig længe imellem 400 og 405, fordi Banquen bestandig solgte saa meget Banco der begjertes til en med den Hamborger forholdsmæssig Cours. Men aldrig saasnart har Banquen ophørt at sælge Banco, førend den med raske Skridt løb i Veiret i Hamborg. I en

Tid af 14 Dage er den stegen 30 PC. Himlen forbyde, at den ganske skulde faae Tøilen! Den eneste Trøst man har, er den, at Agioteurerne sædvanligen sørge for at den daler igjen noget, naar den er dreven til en vis Høide, paa det de siden kunne kjøbe Banco ind igjen til lavere Priser, og atter sælge den til høiere. Men det værste er, at Coursen besidder en vis Centralkraft, og sædvanlig tilsidst trækker sig op igjen til den Punct, hvorfra den udgik. De sørgelige Virkninger af denne vor ufordeelagtige Pengecours ere imidlertid uberegnelige. Alt hvad vi skal have udenlands fra maa betales tre, ja fire Gange saa dyrt som tilforn.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Fortsættelse af de i No. 81 anmeldte Gaver til vore i engelsk Fangenskab værende Landsmænd: Ved Hr. Kandidat Hjortsvang: Frue Majorinde Bülow 1 Rdlr., Hr. Major Bülow 1, Grev Friis 1, Ritmester v. Kleist 1, Lieut. Carstens 1, Lieut. Gyldendal 1, Pastor Sølling 1, Provst Raben 1, Forvalter Hager 1, Uhrmager Borre 1, Pastor Rodtvitt 1, Amtsforvalter Rasmussen 1, Kjøbmand Jensen 1, Lieut. Feilberg 1, Münster 1, Kandidat Hjortsvang 1. — Leveret mig selv: Hr. Kammerherre Bülow 1 Rdlr., Provst Müller i Ejbye 1, Pastor Müller sammesteds 1, Hørkræmmer Müller 1, Pastor Svitzer 1, Grosserer Suhr 2, Bager J. W. Bentin 1, Cancelliraad Nyholm 1. — Ved DHrr. Boghandlere Buch og Hegelund af 2de Ubenævnte, hver 1 Rdlr., er 2 Rdlr. — Thorslundemagle og Tranegilde Byers Beboere: Hr. Pastor Flindt 2 Rdlr., Forpagter Göttsche 5, Forvalter Hørring 5, Skolelærer Giøl 2, Møller Mellerup 1, Forvalter Handberg 1, af de øvrige Beboere 12 Rdlr. — Af Herstedøster og Vester Sogne: Mad. Bendsen 4 Rdlr., Hr. Giestgiver Kofoed 2, Gemünthe 2, Jacobsen 2, Skolelærer Simonsen 1, de øvrige Beboere 38 Rdlr. 3 Mk. — For 24 Exempl. 6 Rdlr. Heraf ere 236 Rdlr. 1 Mk. leverede til Hr. Secretair Møller. Det øvrige er medgaaet til Trykningen, og andre med Prædikenens Udgivelse forbundne Omkostninger.

At nogle af de ærede Kiøberes Embeder eller Titler ej ere anførte ved deres Navne, bedes undskyldt, da disse ej fandtes paa de mig tilsendte Fortegnelser.

S. C. Mølsted, Sognepræst til Hjerck og Harre Menigheder i Viborg Stift.

Udtog af et Brev fra Vestkanten af Lolland: I Omegnen af Vesterborg er det i en Strækning af 11 Skoler bragt temmelig vidt med Skolebørnenes Øvelse i Strikning, Syning, Spinding m. m. Drengene lænke saare godt, ja lænke endog stundom i Skoletimerne. Alle Bispens egne Konfirmationsdrenge have i Aar maattet levere til Bedømmelse strikkede Trøier, Strømper, Vanter og ligeledes Træarbeide, Træskeer, Kurve m. m. Nogles Arbejde vidnede om megen Færdighed og Lyst. Pigerne sye, spinde og lænke meget godt. Det er en sand Fornøielse at være tilstede ved Examinerne, hvor Børnene ikke allene overhøres i fornødne og nyttige Kundskaber, men tillige fremvise deres Haandarbeide. Skoleholderne holde Bog derover, og over Værdien af det, som er forfærdiget; og derefter uddeles adskillige Belønninger, saasom Uld, Hør o. s. v.

Paa Odense sidste St. Knuds Marked blev for et Par nogenlunde gode Heste betalt 6 à 800 Rdlr. Man mærkede denne Gang ikke saameget til Lommetyverier som ellers, hvilket vist for en Deel maatte tilskrives Politiets Virksomhed i Middelfart, hvor nogle Dage i Forveien en Bande slige Krabater havde huseret paa Markedet. Et af deres Kneeb bestod i, at medens Een greb Bonden om Livet var en Anden tilrede, for at randsage hans Lommer, og naar da Mandens Forundring over det uventede Favntag satte sig, fandt han disse tomme. Paa denne Maade mistede en Mand flere hundrede Rigsdaler. Ligeledes sneeg de sig ind i Husene og bortsnappede i Trængselen Sølvskeer m. m. Tilsidst lykkedes det, som meldt, Politiet at faae 4 høist mistænkelige Personer sat ved Vingebenet. Disse vare fremmede Jøder, tildeels indkomne i Landet med Passer af en saakaldet Gerichtsbonde i det Holstenske "um zu handeln" skjønt Gud veed Landet ingen Trang har til det Slags Handelsmænd!

Politiemester Blom i Trondhjem har i den senere Tid gjort den ubehagelige Erfaring, at adskillige Personer have gjort Brug af hans Navn

til at opkjøbe Fornødenhedsvarer paa Torvet. Politiemesteren advarer nu herimod i Trondhjemsavisen.

Magistraten i Christianssand har ladet bekjendtgjøre, at da Hestekjøds Spisning ønskes almindelig indført, saa skulle Hesteslagterier blive indrettede og Privilegier i dette Øiemed meddeelte.

Ved Christiansands Priseret er Skibet Aurora, Capit. Jac. Janen, tilkjendt den Danske Orlogsbrig Alart, under Ltn. Hagerups Commando, som god Prise; det Americanske Skib Thomas Curtis, opbragt af Roflottillen, frikjendt; det Amer. Skib John Adams frikjendt; Skibet Novit Still, Capit. Mart. Dircks, tilkjendt Maaneds-Ltn. P. Madsen som god Prise.

I Stockholms Posten No. 147 findes et læseværdigt Digt over Kronprinds Christians Død.

Hr. Wohlert har solgt sin Gaard i Pilealeen til Hr. Cancellieraad Brünnich for 10,000 Rdlr.

I Dag solgtes det prisdømte Fregatskib Amalia, 100 Commercelæster, for 30,100 Rdlr. — Svenske Steenkul No. 2 for 18 Rdlr. — Engelsk Raffinade og Lumpen 7 Mk. til 7 Mk. 6 ß.

I Gaar prisdømtes ved Underretten Skibet Minerva, som skal have 230 Fade Engelsk Raffinade inde.

I Gaar holdtes i Forsalen til Hoftheatret Auction over Comoediebilletter til Loger. Næsten den hele store Sal var opfyldt med Mennesker. Billetterne bleve i det Hele taget betalt tre Gange høiere end deres bestemte Priis. For en Parterreloge, som f. Ex. ellers kun kostede 15 Mk., betaltes 7 Rdlr. 3 Mk. Enkelte Loger betaltes 5, 6, ja 7 Gange over den fastsatte Priis. Saaledes betaltes for en vis Loge i 3die Etage, som ellers kun kostede 4 Rdlr. 1 Mk., 27 Rdlr. 1 Mk. — Ved dette offentlige Salg af Logebilletterne vinder Theatercassen 60,000 Rdlr. Men man maa tilstaae, at dens Udgivter i Henseende til Garderoben, Belysningen etc. ogsaa ere stegne meget. — Til forestaaende Vinter inddeles Parterret i to Afdelinger, hvoraf den ene bliver til 2 Mk. for Personen, og den anden et saakaldet Parterre noble til 4 Mk. for hver Person.

Mariboe, d. 19 Julii. I Gaar indbragtes til nærmere Undersøgelse et americansk Coffardie-Skib til Eenehøies Batterie. Efter Forlydende skal det være lastet med Caffee, Sukker og Rom. — Paa sidste Nyekjøbings Marked bleve en stor Mængde Heste falbudne. Alle ville sælge, men ingen kjøbe, da Prangerne holdte dem i en alt for stor Priis. De Heste, der paa Odensee Marked vare indkjøbte i dyre Domme, bleve desaarsag ikke solgte, saa at Prangerne maatte drage bort med mislykket Speculation. — I Mariboe Arrest sidde nu 2de Tyve-Arrestantere. Et Par Ænder betales nu med 1 Rdlr., 1 Td. Hvede med $11\frac{1}{2}$ Rdlr. — For nogen Tid siden vare nogle Ondskabsfulde saa dumdristige at skjære Rumperne af 11 Heste i Nasted. Hovedmanden er paagreben, sidder arresteret i Saxkjøbing og er lovligen tiltalt. — Det kgl. danske Cancellie har under 19de denne tilskrevet Hs. H. Hr. Stiftamtmanden saaledes: "Da det er bragt i Erfaring, at de i afvigte Vinter til Udrederne hjemsendte nationale Heste paa nogle Steder ere blevne slet rygtede og pleiede, saa skulde man efter allerhøieste Befaling tjenstligst anmode Hr. Kammerherren om, behageligen at ville tilkjendegive samtlige Heste-Udredere, at de have at sørge for, at de til den kgl. Tjeneste udtagne Heste, naar de ere hjemme hos dem, blive holdte i god og forsvarlig Stand, da Udrederne i modsat Fald ville blive dragne til Ansvar for Hestenes slette Behandling".

Marstrands Pedalharper. — For noget over et Aar siden anlagde Hr. Mechanicus Marstrand her i Staden en Fabrik af Pedalharper, der vandt alle Kjenderes Bifald. Af en saa dannet, saa nidkjær og saa flittig Mechanicus kunde ogsaa Harpen vente Forbedringer, saa meget meer, da det fornemmelig er Lyst og Forkjærlighed for dette Instrument, der har bevæget ham til at lægge sig efter Kundskab om dets Construction. Hans Harper have en særdeles god Tone baade i Henseende til Klarhed og Fyldighed; den udvortes Form behager Øiet, og ved den Mechanisme, der i Forbindelse med Pedalerne frembringer de halve Toner, har Hr. Marstrand anbragt den nye Forbedring, som ikke findes ved de Franske eller Engelske Erardske Harper, endskjøndt den i Hovedsagen, d. e. i Maaden hvorpaa den virker paa Harpens Strenge, ligner de Erardske Harpers Mechanismus, der hidtil med Rette er anseet som den bedste. Marstrands Forbedring bestaaer deri, at enhver enkelt af de Gafler, som gribe Strængen imellem sine 2de Grene, naar Pedalen antrædes, kan, formedelst en Skrue

gjøres uafhængende af Mechanismen, og saaledes stilles, at den efter Behag kan virke meer eller mindre paa Strengen. — Paa de forommeldte Erardske Harper er Gaflernes Bevægelse engang bestemt, og en *enkelt* Gaffels Stilling kan der ikke forandres, uden at de øvrige med den i Forbindelse værende Gafler *tillige forandres*. Naar det nu indtræffer, at en Gaffel, paa et eller andet Sted af Harpen, griber enten for lidet eller for meget paa Strengen, hvilket letteligen skeer, naar Mechanismen ved Brugen bliver nogensteds lidt forslidt eller naar en ny Streng ikke har nøiagtig samme Tykkelse, som den Stræng havde, hvorefter Gaflernes Bevægelse engang var afmaalt; saa kan dette saare vanskeligen rettes paa Erards Harper. Ved Marstrands Indretning derimod kan slige indløbende Feil strax rettes af Enhver. — Hr. Marstrand har hidindtil leveret en saadan Harpe for 400 Rdlr., d. e. ei fulde 100 Rdlr. Species, en saare billig Priis for et saa fuldkomment Instrument. Derfor have ogsaa altid flere Harper været bestilte hos Marstrand, end han har kunnet overkomme. I dette Øieblik ere 8 Stykker i Arbeide: men rigtig nok kan han ikke drive Fabrikationen med al den Kraft, han selv ønsker. Hovedaarsagen er den daglig tiltagende Mangel paa gode Arbeidere. Men naar denne engang er bleven afhjulpen, kan man med Sikkerhed antage, at Hr. Marstrand ei allene vil forsyne Fædrenelandet med dette yndede Instrument, men at endog disse danske Harper vil ved deres større Fuldkommenhed og billige Priser faae Indgang hos Fremmede og søges frem for andre, der hidindtil holdtes for de bedste.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 24 Julii. Banquen hverken kjøbte eller solgte. — I det Hele ingen reel Cours. I Begyndelsen af Børsen 434, men saa gik den op til 444. Spec. Cours uforandret. — Hamb. Cours 430. Bancosedler 440.

Udenlandske Efterretninger.

Lyon d. 28 Junii. Til Spaniens *virkelige Erobring* er der i en Tid af nogle Maaneder føiet vigtige Foranstaltninger. For igjen at tilveiebringe Orden og befæste den indere Rolighed har man gjort her samme Indretninger, som man for nogle Aar siden prøvede med saa meget Held i Kongeriget Neapel. I hvert Militairdistrikt er der oprettet bevægelige Colonner, der gaae ud fra en fælles Middelpunct og gjennemkrydse de Landstrækninger, hvori de ere ansatte, i alle Retninger, for allevegne at forfølge og forstyrre Oprørsbanderne i deres hemmelige Smuthuller. De talrige Gensd'armerie Afdelinger, der i Enden af forrige Vinter bleve afsendte fra Frankrige til Spanien, ere fordeelte i de i Ryggen liggende undertvungne Provindser, og vaage over den indere Rolighed. Erobringen og Anlæggelsen af større og mindre Forter og faste Pladse i de forskjellige Provindser, der ligge langt borte fra de nuværende Besiddere, er meget vigtig. Disse smaa Fæstninger ere forsynede med en større eller mindre Besætning og tjene tillige de Franske Tropper til Vaabenpladse og Centralpositioner. Her hidbringes Artillerie og Munition til de virkende Armeers Understøttelse; her er Samlepladsen for de fra Frankrige ankommende Tropper &c. Paa Hoved-Samfærsels-Veien fra Bayonne til Madrid ere allerede forskjellige saadanne Fæstninger anlagte og Citadellerne udbedrede og satte i tilbørlig Forsvarsstand. Saaledes har Staden Victoria faaet Fortificationer, der gjøre den til en interessant Militairpunct, og Citadellet Pancorbo, der ligger paa steile Klippevægge, er ved nye Værker bleven til en vigtig Fæstning. Burgos faaer et stærkt Citadel, der sikkrer den Deel af Gammelcastillien, hvori det ligger, i ethvert optænkeligt Tilfælde. Ogsaa ved Aranda skal der anlægges Fæstningsværker, der gjøre denne Stad til en interessant Militairpost. Adgangen til Madrid beskyttes af Fortet Somosierra, paa en steil Høi, som Insurgenterne havde anlagt og Franske Ingenieurofficierer udvidet. Hovedstaden selv behersker et i Omkredsen af den forrige Kgl. Residencebygning og Parken Retiro nyopbygt og særdeles rummeligt Citadel. I Navarra og Arragonien sættes gamle Forter i god Forsvarsstand. Sarragossas Værker ere allerede langt stærkere og mere udvidede end førend den berømte Beleiring 1809. Toledos udbedrede Citadel behersker Tajos Bredde og sikkrer Overgangen over denne Flod. Ogsaa i Provindsen Mancha og i det øde Sierra Morena anlægges Forter. I hver af disse Fæstninger ere Bygninger, hvori syge Krigere optages. Der vil man oprette Magaziner med alle Slags Forraad, for i Nødsfald ogsaa at kunne yde de gjennemmarcherende eller i Nabolavet bivouaquerende Tropper Understøttelse.

Moniteuren af 13 d. M. indeholder Efterretninger fra Spanien, hvis væsentlige Indhold er følgende: Cataloniens Armee marcherede mod Tarragona, for at beleire det. En Afdeling af Arragoniens Armee mod Torlet; Beleiringsredskaberne ere indskibede paa Ebro. I nogle Egne af Spanien ere endnu Uroligheder og Røvere, men intetsteds en Spansk Armee. Da General Moore var i Spanien, havde han over 200,000 Mand ved Ebro. Da General Wellington marcherede mod Talavera, havde han endnu 3 Armeer, een i Catalonien, en anden under Cuesta, og en saakaldt Centrums-Armee, ialt 80,000 Mand. Nu beløber det Hele sig kun til 3 Armeecorps, der neppe bestaae af 24,000 Mand Recruter, som ikke fortiene at kaldes Soldater. — En Depeche fra Førsten af Eslingen fra Salamanca af 9 Julii, meddeler en Indberetning fra General Laubardiere, hvori han melder, at et fiendtligt Corps har den 6te indfundet sig ved Astorga, og gjort Mine til at forsøge en Coup de Main mod denne Plads. Det har søgt at modsætte sig en Afdeling af vore Troppers Indmarch; en levende Geværild begyndte; General Laubardiere har ladet udrykke 300 Mand Infanterie og noget Cavallerie, der under Beskyttelse af Pladsens Canoner overalt kastede Fienden tilbage. Han flygtede, efterladende sig 40 Døde og 60 Saarede. — Angaaende Ciudad Rodrigos Beleiring meldes følgende: Natten d. 15de Junii ere Løbegravene blevne aabnede. Da Fienden var bleven skuffet ved et falsk Angreb paa venstre og høire Side af Azueda, saa gjorde hans Ild ikke den ventede Skade. I Dagbrækningen var Parallelen aabnet i en Strækning af 500 Toiser, 4 Fod bred og 3 Fod dyb. Da det blev Dag, indsaae Fienden sin Vildfarelse og gjorde indtil Kl. 10 en levende Ild, der kostede os 10 Døde og 70 Saarede. D. 17de om Natten udvidede man Parallelen og Communicationerne. Vandet var Arbeidet meget i Veien. — Derpaa følger en Indberetning fra General Massena til Førsten af Neufchatel: Monseigneur, jeg ankom d. 24de om Aftenen til Ciudad Rodrigo. I Gaar d. 25de om Morgenen Kl. 4 lod jeg begynde at fyre paa Pladsen med 46 Stykker. Det syntes som Besætningen ikke ventede det. Den var i de første Timer ganske ude af sin Fatning, og svarede kun svagt. Snart derefter begyndte den at fyre meget levende. Der opkom paa adskillige Steder Ild og et Krudtmagazin fløi med en heftig Explosion i Luften. Den østlige Deel af Staden synes at have lidt. Et lignende Tilfælde har ogsaa tildraget sig hos os; 2 smaa Depoter ere komne i Brand, hvorved vi have mistet nogle Mand. Vort hele Forlis bestaaer i 2 Officierer og 10 Mand Døde, og 1 Officier og 41 Mand Saarede. Efter Batteriernes Nærlighed og Terrainets Beskaffenhed burde det have været større. Fiendens Forlis, som er indtvungen indenfor Ringmurene og belæsset med Stadens Indvaanere, maa have været betydeligere. Vore Tirailleurs, der befandt sig høiere end Glacierne, have meget foruroliget Garnisonens Canonerere og dræbt et stort Antal af dem. Fienden var i Besiddelse af Klosteret Santa Cruz, og kunde herfra beskyde vor Flanke; men i Nat have vi forjaget ham derfra og Klosteret er blevet besat af os. — Engellænderne har jeg ladet tilbagedrive til bag Arrava. Mine Ryttere og mine Bataillоner let Infanterie ere paa den høire Side af denne Bæk. Den Engelske Armee har endnu sin gamle Stilling bag Espeja, Villa Formosa og Gallegoa. Efter nogle Deserteurers Udsagn befandt Lord Wellington sig i sidste Landsby ꝛc. — Massena.

Over 100 Americanere forsamlede sig nylig paa Kongeverften i Liverpool, og forføiede sig derfra til Headstreet, hvor de fandt et Presséhuus. De begyndte med at slaae Vinduerne ind, trængte derpaa ind i Huset og søndersloge alle de Meubler de forefandt. De fik fat paa een af Presserne, der vilde flygte, slæbte han til Verften, klædte ham ganske nøgen af, puttede ham derpaa i en stor Tønde med Tjære og beklinede ham med en stor Mængde Bomuld. I denne Tilstand førte de ham igjennem adskillige Gader, bestandig huggende løs paa ham med Stokke. Omsider blev den Ulykkelige frelst ved en Gjestgiver, der lod ham springe over en Muur i hans Gaard. To af Americanerne, som man ansaae for Ophavsmændene, bleve arresterede og indspærrede i Lancaster. Kl. 11 om Aftenen forsamlede Americanerne sig paa ny, 2 til 300 i Tallet, men det lykkedes dog Constablerne at bringe dem ombord paa deres Skibe, og forebyggede de derved al videre Tumult. Americanerne ere, som billigt, meget opbragte over, at adskillige af deres Landsmænd ere blevne præssede.

Efter Engelske Efterretninger fra Lissabon af 17 Junii ventede man der snart at høre noget Afgjørende fra Armeen i Portugal, og formodede man af visse Bevægelser i Armeen, at man frygtede for at den høire Flanke skulde blive omringet af de Franske. Man havde imidlertid udstedt en ny Opfordring til Folket til at forsvare Fædrenelandet af alle Kræfter. (Af franske Blade.)

I Journal de l'Empire læses atter heftige Udfald mod de Engelske Journalister og den Engelske Regjering.

Siden Engellændernes mislykkedes Tog til Walcheren, synes en ulykkelig Stjerne at have forfulgt alle deres Foretagender paa Havet, hvis Herrer de ere frække nok at kalde sig. Ikke allene den med saa uhyre Bekostninger udrustede Østersøiske Flaade, under Admiral Saumarez, driver uden bestemt Maal orkesløs omkring i Østersøen, men ogsaa de andre Engelske Krigsskibe, hvis Underholdning koster Engelland saa meget, udrette i denne Tid intet. Ved Scilla vandt nylig den Neapolitanske Flaade en glimrende Seier over hele den Engelske Escadre, bestaaende af 50 Seilere, hvoriblandt 20 Canonbaade, der førte 24pundige. En Convoy gik nemlig fra Tropea under Seil, lige i Paasynet af 1 fiendtlig Linieskib, 1 Fregat, 1 Corvet og 12 til 15 Krydsere. Gener. Stuart, underrettet om, at denne Convoy seilede til Scilla, sendte sin hele Flottille imod den. Kongen lod 10 Scorridorer, 5 Baade af Garden, 6 Barker med Grenaderer og Voltigeurer ombord, udløbe. Efter en Fægtning af 5 Timer maatte Fienden trække sig beskjæmmet tilbage, og den 200 Seilere stærke Convoy løb, under Indbyggernes Fryderaab, ind i Scilla.

Storhertugen af Würzburg har i Paris nylig taget det af Orgelbyggeren Beauden forfærdigede Automat i Øiesyn. Denne konstige Elefant bestaaer af 48,000 særskilte Stykker. Den æder og drikker, tager ud af Haanden hvad man byder den, og gjør med sin Snabel samme Bevægelser som en virkelig Elefant. Paa dens Ryg sidde tre Indianere, der musicere &c.

I de forrige Aarhundreder, hedder det fra Rom, saae man fra alle Egne i den catholske Christenhed en Mængde Pilgrime og Præster vandre til Rom; nu ere vore Landeveie opfyldte med fremmede Præster og Munke, der vende tilbage til deres Hjem. Fordum forløb næsten ingen Dag, hvor man ikke saae Processioner paa en stor Plads ved St. Peders Kirken; nu tjener den til Vaabenøvelser for den 8000 Mand stærke Besætning.

De i Kongeriget Italien endnu existerende Klostere gaae nu alle ind; deres hidtilværende Beboere ere satte paa Pension, og deres Eiendomme indlemmede i Monte Bagolione, der ogsaa bestrider Pensionerne.

I Constantinopel var man d. 25 Maji ikke lidet bekymret for den Russiske Armees Bevægelser. Storvizirен havde paa den Tid sin Armee endnu ikke samlet, fordi Tyrkerne af Overtro ikke gjerne lade deres Armee tidlig drage i Marken. Adskillige Paschaer skulle først indfinde sig hos ham med deres Tropper. D. 15 Maji var en Engelsk Fregat løben ind i Constantinopels Havn, som skulde hjemføre Adair, men han skranter endnu bestandig.

I Thomas Harringtons Breve fra Sverrig i Aarene 1808 og 1809 findes følgende Efterretning om den berømte Tham: Ved min Tilbagekomst til Jønkjøping fandt jeg en overordentlig venskabelig Indbydelse fra Hr. Tham, en berømt Oldgrandsker, som nødte mig at besøge ham paa hans Gaard Dagnes, hvor jeg tilbragte to Dage paa den behageligste Maade af Verden. Hr. Tham har gjort af sit Gods et sandt Museum for skandinaviske Oldsager. Hans Bibliothek indbefatter alle Islandske Sagar, der ere trykte i Upsala, og som det er vanskeligt at finde Exemplarer af. Hermed har han forenet en Samling af Oldsager, der bestaaer af Knive, Sværde, Lantser, Segel og andre Gjenstande, hvilke man for største Delen har fundet i Gravhøie. Blandt de Gjenstande, han sidst har faaet, har jeg seet Kong Jagu's Segl; det er fra det 13de Aarhundrede. Jeg saae fremdeles en Tegning af et gammelt Gravmæle, som man nylig havde undersøgt og som ligger paa Avalla Heden. Det er et meget mærkværdigt Mindesmærke. Uhyre, plump tilhugne Sandsteen-Blokke, hvoraf en eneste anslaaes for at veie 360 Centner, ere stillede i en langagtig Fiirkant; flade, brede Kampestene tjene til Bedækning. Langs hen ad Siderne ere fiirkantede Gravsteder af Steen af forskjellig Stør-

reise, men dog alle for smaa til at Ligene kunne rummes anderledes deri end i en krummet Stilling. Man har ogsaa virkelig fundet Benene igjen liggende saaledes, at man tydelig kan see at Ligene paa den Tid, de jordedes, lagdes i denne Stilling. — I Lunden ved Dagnæs seer man mange Ligstene med Runeindskrifter. Man har fundet dem i forskjellige Egne af Sverrig, og Hr. Thams Iver har frelst dem fra Tilintetgjørelse. Disse Mindesmærker fra Skandinaviens Helteold reise sig i Skyggen af udenlandske, for det meste fra de forenede Americanske Stater hentede Træer. Denne skjønne Planteskole har Hr. Tham anlagt som Fædrenelandsven og Agerdyrkningskyndig. Væxterne fra de forenede Stater vænne sig fuldkommen til det sydlige Sverrigs Clima, og dersom deres Dyrkning var almindeligere, vilde de snart udbrede en behagelig Afvexling i disse Egnes noget eensformige Skove. — Hr. Tham besidder ved Siden af de meest glimrende Dyder nogle Særheder. Hans oplyste Gavmildhed, hans varme Iver for alt hvad der kan forbedre hans Fædrenelands Tilstand, de anseelige Offere han har bragt Nationalmindesmærkernes Bevaring — disse ere hans Fortjenester, i Betragtning af hvilke selv Gustav d. 4de skaanede ham. Tham befandt sig blandt deres Tal, der paa Rigsdagen 1801 erklærede, at de betragtede Kongerigets Love for virkelig tilintetgjorte og deres Adelsbreve som sønderrevne, da de ansaae dem for aldeles unyttige i en Stat, hvor Despotismen indfører Slaveriets Lighed. Adskillige af dem, der i Europas Aasyn havde opløftet deres Stemme mod denne Nationalrepræsentanternes undertrykte Tilstand, anklagedes for Gothlands Tribunal, der havde sit Sæde i Jønkjøping; men bleve frikjendte.

Det synes som en Skytsengel ledsager enhver af Napoleons Skridt midt i Kampens Tummel ligesom i Skjødet af hans Familie. Ogsaa paa det ulykkelige Bal hos den Østerrigske Gesandt blev han reddet ved et Tilfælde. Netop førend Ildens Udbrud vilde han tage en Souper og var derfor i Selskab med Førsten af Schwarzenberg i Begreb med at gaae ud af Salen og nær ved Døren.

Kongen af Holland skal under Navn af Hr. de St. Leu være ankommen i Töplitz.

Den Østerrigske Keiser har ratificeret en Offensiv- og Deffensivalliance med Frankrige.

Følgende er den Indskrivt, der sattes paa Prinds Christian Augusts Gravminde:

1ste Side:	Paa Dansk 1ste Side:
Ret ock gränsor	Ret og Grændsee
Skulle Han skyddet.	Skulde Han værnet,
Gammal Dygd	Gammel Dyd
Ock	Og
Framtida Æra	Fremtidens Ære
Skulle Han uplifwat.	Skulde Han oplivet.
Hiälter ock Konnunger,	Helte og Konninger,
Som her hvilar,	Som her hvile,
De största bland Eder	De Største blandt Eder
Skulle	Skulde
Paa Tronen	Paa Tronen
I Honom aaterlefwat.	I Hannem gjenoplevet.
2den Side:	Paa Dansk 2den Side:
Icke en Tron	Ingen Trone
Blott	Blot
En Graf	En Grav
Fick	Fik
Sverrige gifwa Honom,	Sverrige givet Hannem.
Der	Did
Nedsteg Han	Nedsteg Han
Med	Med
Carls Namn	Carls Navn
Ock	Og
Swenska Folckets	Det Svenske Folks
Ewige Kärleck.	evige Yndest.

Anecdot.

Da Kong Gustav III. i Aar 1788 besøgte det Danske Hof, forestillede man ham den Franske Gesandt. Aldrig saasnart havde denne talt nogle Ord, førend Kongen mærkede paa hans Udtale fra hvilken Fransk Provinds han var. "De er en Gasconier" sagde Gustav til ham. — Ja, Sire, svarede Gesandten, en sydlig. Et Svar, der var saa meget mere paafaldende, som man vilde paastaae, at Gustav var kommen til Kjøbenhavn for at formaae Dannemark til at tage Deel i Russisk Finlands Erobring, og Modsætningen af nordisk Gasconier var her saa tydelig. (T. Harringtons Breve f. Sverrig.)

Rettelser.

S. 1300. L. 34: Post læs: Pose.
— 1302. — 7: dadle læs: dvæle.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 84.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 28 Julii, 1810.

Hvo har tabt og hvo har vundet ved Krigen?

Intet er i denne Tid almindeligere end Klagen over de slette Tider, og ingensinde har man i det Hele betragtet havt mere Grund til denne Klage end netop nu. Men uagtet Alt er tre Gange saa dyrt som før, er Yppigheden og Overdaadigheden dog ligesaa stor som i Fredstider. Kommer man til Hyrekudsken, saa er ingen Vogn at faae til om Søndagen, uagtet Befordringen til Dyrehaugen koster 10 til 12 Rdlr. Kommer man paa Comoediebillet-Auctionen, saa rives man om Billetter som om det var Brød. Kommer man til Conditerne, saa have de begge Hænderne fulde af Arbeide, og ligesaa travelt som før med at bage Bakkelser og lave Chocolade, Iis og Geleer. Kommer man om Søndagen i Rosenborg- eller Frederiksberg-Hauge, eller paa Volden, saa er Overdaadigheden i Klædedragten ligesaa stor som midt under den meest blomstrende Fred. Kommer man i Kramboderne og hos Galanteriehandlerne, saa forsikkre de, at de aldrig have havt saa megen Søgning som nu. Kort sagt, hvor man kommer hen, sporer man ingen Mangel, men snarere en tilsyneladende Velstand. Den, som kun betragter Tingene fra den ydre Side, uden at trænge dybere ind, kunde ogsaa lettelig forledes til at troe, at vi leve i gyldne Tider. Men betænker man, at Englænderne have ranet os over 500 Kjøbmandsskibe, at de have standset vor Handel og Skibsfart, de første Kilder til Danmarks Rigdom, at de have bombarderet vor Hovedstad og ødelagt over 300 Bygninger, betænker man alt dette, saa maa man tilstaae, at der blandt enkelte Classer vel kan være virkelig og indbildt Rigdom, men at der i det Hele ingen reel Velstand kan tænkes, under Omstændigheder som de nærværende, og at Tarvelighed en er og bliver det eneste Middel til at kjæmpe mod saadanne uheldige Omstændigheder. — Enhver Omveltning maa frembringe gode Virkninger for nogle og slette for andre, og Ordsproget: den enes Ulykke er den andens Lykke, gjelder her i den vidtløftigste Forstand. Krigen gjorde mange Rige fattige og mange Fattige rige. Alle de, der ved dens Udbrud havde Varer liggende, maatte, da Tilførslen ophørte og vor Pengecours forværrede sig, vinde betydelig. Alle de, som kjøbte Varer og lode dem ligge, vandt ligeledes ligesom Priserne stege til. Alle de, der havde faste Eiendomme til gamle Indkjøbspriser, saae med eet deres Capital forøgede. Alle Capere og Caperactieeiere, der vare blandt de heldige, vandt anseelige Capitaler paa eengang. Alle de, hvis Forretninger stode i Forbindelse med Handelen og Capervæsenet, saasom Mæglere, Sagførere, Commissionairer ꝛc., maatte nødvendigviis see deres Indkomster i langt større Forhold forøgede end deres Udgivter, som en Følge af Tiderne. Alle disse forskjellige Classer vare altsaa den vindende Deel. Deres Tal er betydeligt, og det er dem, som hver paa

sin Viis vedligeholder Yppigheden og Overdaadigheden.

Professionisten har i det Hele betragtet intet tabt ved Krigen. Tager Skomageren 14 Rdlr. for et Par Støvler, saa tager Skræderen 20 Rdlr. for et Par Beenklæder, og Snedkeren 80 Rdlr. for et Par Commoder, og saaledes rette den enes Priser sig forholdsviis efter den andens. I den Henseende hersker der en Harmonie mellem alle disse Folk, som er beundringsværdig. Men den, der egentlig har tabt ved Krigen, er a) Embedsmanden, der har faste Indkomster og hvis Emolumenter ikke ere blevne forøgede ved Tidsomstændighederne. b) Rentenisten, hvis Renter endnu bestandig ere de samme. c) Professionisten og den Handlende, hvis Fag ligger som en Følge af Krigen. Heriblandt maa man regne Muur- og Bygmestere ꝛc. — Man kan altsaa ikke antage, at nogen anden har tabt end netop de, der ikke have kunnet eller have forstaaet at forøge deres Capital eller Indkomster, og disses Tal er virkelig ikke saa stort som man skulde troe. Den, som ikke har havt andet, har dog i det mindste havt noget Sølv liggende, som han fik dobbelt saa meget for, eller eier et Huus, hvoraf han nu trækker større Leie end før. Den ikke arbeidsføre Fattige, som maa leve af den offentlige Gavmildhed, har her, som altid, tabt meest. Det er ham, som næsten maa lide for det Hele. Hvad skal han vel udrette med 6 eller 8 eller 10 ß dagligen? Selv Smørrebrød kan han jo neppe faae nu, da et Pund Smør koster 4 Mk. 8 ß. "Naar Smørret ikke var," sagde nylig en Herremand: "saa kunde vi aldrig komme ud af det, thi Kornpriserne ere alt for lave". Det er en unægtelig Sandhed, at saa overdreven dyrt som Jordeiendommene nu betales, maa Priserne paa alle Producter naturligviis ogsaa stige, naar Kjøberne skulle kunne faae deres Renter ud af det. Men det er sørgeligt, høist sørgeligt, at den rige Capitalist ikke veed at bruge sine Penge anderledes end at kjøbe Jordegodser i dyre Domme, i den Forudsætning, at Priserne paa Livets første Fornødenheder skulle komme til en uhørt Høide. — Alting i Verden maa have sine Grændser. De enkelte, der ikke kunne forlange for Frugterne af dere Flid og Arbeide, en med deres Udgivter overeensstemmende Betaling, eller, som ikke have fisket i oprørte Vande een eller flere af

de Guldfiske, som Speculationshandelen, Caperiet ꝛc. have drevet op, maa jo tilsidst gaae reent til Grunde, naar Alting saaledes skal vedblive at stige med hver Dag.

En Samtale efter Naturen.

A. Hvad vil De sælge Deres Gaard for?

B. For 30,000 Rdlr.

A. Hvad er den forsikkret for i Brandcassen?

B. For 14,000 Rdlr.?

A. Hvor meget forrenter den sig?

B. 28,000 Rdlr.

A. Naar den ikke indbringer mere, hvad skal da bevæge mig til at kjøbe den?

B. Det veed jeg ikke. Men hvad den nu ikke indbringer, det kan den komme til at indbringe. Leierne boe alt for billigt.

A. Men har De ikke selv nyligen allerede forhøiet Leien?

B. Det har jeg. Men intet mod hvad andre forhøie den. Den Mand, som boer paa første Sal, er min inderlig gode Ven, som jeg ikke har kunnet lægge noget paa. Men naar De kjøber Stedet, kan De gjerne forhøie Leien med 100 Rdlr.

A. Men Deres inderlig gode Ven giver jo allerede 350 Rdlr. for de fire Værelser, han beboer?

B. Ja, er det noget i denne Tid eller mod det andre tage? Der boer ogsaa en fattig Skomager i Kjelderen, som jeg for hans Kone og mange Børns Skyld ikke har lagt mere paa end 20 Rdlr. om Halvaaret. Men han kan gjerne taale at betale endnu 20 Rdlr. Han har strygende Næring i den Kjelder.

A. Men er det christelig handlet Hr. B.?

B. Gjøre ikke alle andre Folk, ja selv min Nabo, som er af de Hellige, det selv samme?

A. Men paa Qvisten boer jo een af Deres Familie, der, som jeg hører, har Contract med Dem paa 8 Aar.

B. Ja, det er min gamle Svigermoder. Hun har rigtig nok Contract med mig. Men jeg har været saa forsigtig at skrive i Contracten, at den kun gjelder for mig. Naar De kjøber Stedet, kan De gjerne opsige hende.

A. Nei, min gode Hr. B., førend jeg skal betale 30,000 Rdlr. for en Gaard, som kun er assureret for 14,000 Rdlr., og for at udpine Renterne opskrue Leien for Deres inderlig gode Ven, og for en fattig Skomager, som maaskee neppe har Bred i Huset, ja, hvad der er endnu værre, jage Deres gamle syge Svigermoder ud af den Gaard, som engang har tilhørt hende, før vil jeg hellere boe til Leie. Farvel Hr. B.

Erklæring.

I Anledning af en mig fra Hr. Prof. Rahbek tilsendt Skrivelse, af Indhold:

"Ifølge Deres Avertissement har jeg længe agtet at skrive Dem til, for at anmærke, at Publicum af sammes Slutning muligt kunde troe, jeg enten havde lovet Theaterrecensioner eller Dramaturgica. Det første er jeg vis paa, ikke var Tilfældet: saameget jeg ønsker vore Theatre en Recensent, og saameget jeg føler og erkjender begges Trang dertil, saalidet tillader min personlige Stilling mig at være det; og hvad Dramaturgica angaaer, da har jeg virkelig Føie at troe, at Quartalskriftet Theone vil modtage og behøve alt hvad jeg deraf kan levere, hvorvel jeg, hvis jeg mod Formodning skulde blive frugtbarere Dramaturg end jeg nu har Grund at troe, ligesaa villig til Deres Blad vilde levere Bidrag af dette Slags som af ethvert Andet; og er det mit Forsæt, saasnart De begynder Deres Blad, at tilstille Dem i det mindste nogle Smaastykker til Deres Raadighed, som jeg just nu har liggende."

"Hvad der skulde gjøre mig meest Ondt, var, hvis Publicum af vore prentlige Meddelelser skulde misledes til at troe, nogen Misforstaaelse i denne Anledning mellem os at have havt Sted, hvilket jeg er overbeviist, ligesaalidet fra Deres Side, som min, at have været Tilfældet."

Bakkeh. d. 22 Julii 1810.

Rahbek."

undlader jeg ikke, herved at melde: Ved at nedskrive den, af Hr. Professoren paaankende, Slutning af mit Stykke i Skilderiets No. 80, havde jeg ikke Theaterkritik, men allene andre dramaturgiske Bibrag i Sinde. I Øvrigt er, denne Sag angaaende, ligesaalidet hos mig, som hos Hr. Prof. Rahbek, nogen Tanke om Misforstaaelse opkommen.

Den 25de Julii 1810.

J. C. Lange.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Følgende nærmere Oplysninger angaaende Forordningen om Indtægtskatten, som findes i Christiania Avis, ville ogsaa interessere Læsere udenfor Norge: Paa Rentekammerets allerunderdanigste Forestilling, har Hs. Majestæt under 28de April sidstleden allernaadigst behaget at resolvere i Henseende til den ved Forordningen af 8de Februarii d. A. for 8 Aar paabudne almindelige Indkomstskat, blandt andet følgende: 1) At den Skatteydende ved Angivelsen af Indkomst til Skattens Svarelse ikke maa deri fradrage hvad han har anvendt paa saadanne nye Anlæg og væsentlige Hovedforbedringer ved sin Eiendom, som ere af den Beskaffenhed, at den derpaa anvendte Udgift kan sættes i Ligning med en Udgift anvendt til nye Eiendommes Kjøb eller betragtes som en Capital-Omsætning. 2) At Capital-Formindskelse ikke kan hjemle den Skatteydende videre Ret til Afdrag i Indkomstskatten, end at forsaavidt han i samme Aar maatte have havt baade Gevinst og Tab af Capital, maa det være ham uformeent at liquidere Tabet i Gevinsten forinden han beregner denne til virkelig Capitalforøgelse. 3) At der vel af Børn, som opholde sig udenfor Forældrenes Huus, eller forsaavidt de ere umyndige, paa deres Vegne skal skee særskilt Angivelse om deres Indkomst, men at de, naar de ikke selv ere Huusfædre eller Huusmødre, ere frie for deraf at svare Skatten, forsaavidt Indkomsten bestaaer i hvad de faae af Forældrene, hvilket disse derimod ikke ere berettigede til at afdrage i den Sum, hvoraf de skulle svare Indkomstskat. 4) At for nærværende Tid og indtil Regimenterne igjen komme paa Fredsfod, skal ethvert Regiment eller Corps af Landmilitair-Etaten være bemyndiget til at modtage alle under samme sorterende Officierers, Betjentes og andre Militaires Angivelser, om hvad enhver især har

at erlægge i Indkomstskat, og derefter til de bestemte Terminer foranstalte Beløbet deraf erlagt til den Regimentets eller Corpsets Stab nærmest værende Kongelige Casse eller Oppebørselsbetjent, ligesom ogsaa tilsende Skatte-Commissionerne paa de Steder hvor fornævnte Skatteydende ellers i Fredstid havde deres sædvanlige Opholdssted, Liste over hvad der for enhver af dem efter deres Angivelser er betalt i Skat. 5) At Fremmede, som i Kongeriget Norge hverken besidde faste Eiendomme eller drive nogen Næring, skulle være ganske fri for Erlæggelsen af Skatten, og saadanne Fremmede, som der i Riget enten besidde faste Eiendomme eller drive nogen Næring, men dog tillige maa betragtes som Borgere af en fremmed Stat, skulle ikkun være pligtige til at svare Skatten for den Deel af deres Indkomster, som de nyde af deres faste Eiendomme, der i Landet, eller af den Næring, de der drive. 6) At afdøde Embedsmænds Børn, som nyde Pension, ikke kunne tilstaaes den Afgiftsfrihed for 200 Rdlr. af deres Pension, som ved Forordningens 4de §. Lit. d. er tilstaaet entledigede Embedsmænd eller Embedsmænds Enker. — Ved at communicere Hr. Kammerherren disse allerhøieste Bestemmelser til Efterretning og videre behagelig Bekjendtgjørelse for Vedkommende, undlader man iøvrigt ikke, i Anledning af forskjellige indkomne Forespørgsler, tjenstlig at tilmelde Dem følgende, ligeledes til behagelig Efterretning og Bekjendtgjørelse: a) Til at bestemme den netto Provenue, hvoraf Skatten skal beregnes, er den Skatteydende berettiget til af sin hele Indkomst at fradrage alle de Udgifter, som maa anvendes for at Indkomsten kan bringes tilveie, og saaledes være et Middel til Indkomstens Erhvervelse, eller en nødvendig Betingelse, uden hvilken denne ikke kan haves. Saaledes er f. Ex. Embedsmanden berettiget til at fradrage de nødvendige Udgifter, saasom Contoirhold, Reise-Omkostninger o. s. v., hans Embedsstyrelse medfører; Landmanden sine Avlings-Udgifter; Haandværkeren sine Udgifter paa Svendes og Drenges Holdelse og Materialiers Indkjøb, og fremdeles paa lige Maade flere. Ligeledes er Enhver berettiget til at fradrage sine Skatter. b) Lønninger til de Betjente, som Vedkommende holde til Hjelp ved Erhvervelsen af deres Indkomster, kunne i Overeensstemmelse med det som under

forestaaende Lit. a. er anført, afdrages i Indkomstens hele Beløb, forinden Skatten deraf beregnes, men derimod kan ingen Afgang i Indkomsten passere for Lønninger til saadanne Betjente, som holdes til den Skatteydendes eller hans Families personlige Tjeneste. c) Bønder, Fabrikanter, og andre ere berettigede til, som Productions-Omkostninger, fra deres Indtægt at fradrage Udgiften paa Underholdningen af deres hos dem i Tjenestefolks Sted arbeidende egne Børn. d) Enhver Skattepligtig bosiddende, logerende og tjenende paa Landet og i Kjøbstæderne, der ei som Embedsmand eller Pensionist nyder større Skattefrihed, tilkommer Skattefrihed for respective 50 eller 100 Rdlr. af deres Indkomster, men det forstaaes af sig selv, at en Huusfader ikke kan være berettiget til at gjøre saadant Afdrag i sin egen Indkomst for hvert Medlem af hans Familie. e) Ligesom Embedsmænd, som af Kongen ere beskikkede, og hvis Løn ikke udbetales af den Kongelige Casse, ifølge Placat af 30 April sidstl. allernaadigst ere tilstaaede lige med dem, som af den Kgl. Casse lønnes, Afgiftsfrihed for de første 300 Rdlr. af hvad dem andensteds fra i rede Penge er tillagt, som aarlig fast Embedsløn; saa kunde derimod ikke Told- og Consumtionsbetjente eller andre Embedsmænd tilkomme saadan Skattefrihed for det de oppebære i Procenter, eller de istedenfor Embeds-Indkomst bevilgede Sportler, da samme ikke er fast Embedsløn. f) Ingen er berettiget til at fradrage sine Indkomster sin Huusleies Beløb, undtagen forsaavidt noget deraf kan regnes til de Udgifter, som maa anvendes for at Indkomsten kan bringes tilveie, i Overeensstemmelse med ovenmeldte Lit. a. g) Da omhandlede Skat ikke er nogen Afgift af Capitaler eller Renter i Særdeleshed, men skal svares af al Indkomst i Almindelighed, saa kan Renten af saadanne i den Kgl. Casse indestaaende Capitaler, i Henseende til hvilket det er bestemt, at disse og sammes Renter ikke med nogen Afgift skal belægges, ligesaalidet som nogen anden ellers afgiftsfrie Indtægt, være fra Indkomstskatten undtagen. h) De Embedsmænd, som nyde Skattefrihed for 300 Rdlr. af deres faste Embeds-Indkomst, eller det mindre Beløb samme maatte udgjøre, kunne ikke tillige nyde den andre Skatteydende tilstaaede Skattefrihed for 50 eller 100 Rdlr. i) Embeds-

mænds Enker tilkomme ikkun Afgiftsfrihed for den Deel af deres Indkomst indtil 200 Rdlr., som de nyde i Pension af den Kgl. eller nogen anden Casse. k) Forsaavidt Nogen af sin Bolig har enten Indtægt eller Besparelse af Udgift, bliver sammes Beløb at medtage under Indkomstens Beregning. l) Enhver skal svare Skatten af sin hele Indtægt paa det Sted, hvor han, paa den Tid Commissionen holdes, har Bopæl, og det hvad enten denne Indtægt haves i selve Commissions-Districtet eller fra andet Sted, og de, som til Ex. opholde sig i en Kjøbstæd en Deel af Aaret og den øvrige Tid af samme paa deres Godser eller andensteds, skulle ansees at have fast Bopæl og betale Skatten der, hvor de ellers betale deres personlige Skatter. m) For at ei de, som reise fra en Kjøbstæd, et Fogderie eller Amt, inden Commissionen der er begyndt, og begive sig til et andet Sted, hvor Commissions-Arbeidet allerede er begyndt, skulle undgaae at ansættes i Skat for det Aar, hvori Flytningen foregaaer, anses det nødvendigt, at Commissionen for det Sted, hvorfra Vedkommende reiser, anmelder for Commissionen for det Sted hvortil han begiver sig, at han ei paa første Sted er ansat til Skattens Svarelse. n) De Militaire ved den Kgl. Søe-Etat bør ligesom de civile Embedsmænd og andre anmelde for Commissionen for de Steder, hvor de opholde sig, til de bestemte Tider deres skattepligtige Summer. o) Naar Huusfædre, f. Ex. Søfolk, ere fraværende paa den Tid Commissionen holdes, og deres egen Angivelse desaarsag ei maatte kunne erholdes, maa Konernes Angivelser paa Mændenes Vegne antages. p) For Enker kunne modtages Angivelser uden at samme ere forsynede med Laugværges Underskrift. q) Speciel Angivelse bør ikkun fordres i saadanne enkelte Tilfælde, i hvilke Commissionen maatte have Tvivl om Angivelsens Rigtighed, for at derefter kan gjøres Bemærkning i Protocolen, men iøvrigt bør alene modtages Angivelser som ere summariske og ganske overeensstemmende med det for samme ved Forordningen bekjendtgjorte Schema. r) Offentlige Stiftelser blive i Henseende til den omhandlede Skat ikke betragtede som Personer, eller ansecte skattepligtige, hvorimod Enhver, som af en saadan Stiftelse har Indkomst i Penge eller Penges Værd, er pligtig til deraf at svare Skatten. s) Den

gangbare Priis paa Kornvarer maa være den, hvori samme stod paa Stedet, det Aar den Skatteydende fik dem. t) Fogderne, som efter Instructionen skulle føre Fogderie-Protocolerne, bør ogsaa strax indrette disse. u) En af Kjøbstæd-Commissionernes Medlemmer maa indrette og føre disse Commissioners Protocoler. v) Indkaldelserne i Kjøbstæderne skeer paa den paa ethvert Sted sædvanlig-brugende Maade. x) Commissionernes Medlemmer maa nyde Befordring ved Friskyds paa deres Reiser i Anledning af Commissions-Forretningerne, ligesom det og tillades dem, til Forretningernes Fremme at bruge Expresse, hvor Postgang ei kan afbenyttes. Hvilket herved bekjendtgjøres.

Christiania Raadstue d. 13 Julii 1810.
Bull. Østerhaus. Larsen. Ingstad.

Oldermanden for Snedkerlauget i Christiania har paa egne og Laugets Vegne begyndt en Pennekrig med Hr. Pastor Wulfsberg, i Anledning af hans Opfordring i Christiania Avis, hvori det hedder: at det synes umueligt at faae Snedkerarbeide gjort i Christiania. Oldermanden paastaaer, at dersom dette var Tilfældet, maatte jo de mange Familier, hvis eneste Levebrød Snedkerprofessionen er, døe af Sult; men at Hr. Wulfsbergs Mening har formodentlig været den, at det er vanskeligt at faae alt det Snedkerarbeide, der forlanges, hurtigen befordret i Christiania. "Vi beklage, vedbliver velbemeldte Oldermand, at vi ikke altid, formedelst Mangel af Folk, foraarsaget ved de krigerske Conjuncturer, kunne saa hurtigen, som vi ønskede det, befordre det bestilte Arbeide. Men dette temporære Uheld have vi tilfælles med Hr. Wulfsberg, der jo offentlig har maattet erklære, at han ikke har kunnet i rette Tid udgive den belovede Morderhistorie formedelst Mangel paa Arbeidere i sit Bogtrykkerie ꝛc.

Det nylig prisdømte Skib the Swift har alene 400,000 Pd. Peber, foruden endeel Kamfer, Allehaande, Muskatblommer, Rosiner ꝛc. inde.

Hr. B. H. v. Munthe Morgenstjerne har udgivet Christian August's Mindekrands, som koster 32 ß.

En Reisende har fra Raaholdt til østre Aas eller Fuglesaugen i Oudal tabt sin Tegnebog med 1000 Rdlr. i Bancosedler og et Bevis paa 15,000 Rdlr., der laae i et saadant Rum, at det, som han

forsikkres, ikke kan findes af nogen anden end Eieren, og desuden heller ikke benyttes af nogen anden. Han tilbyder sig at betale ⅓ af hele Capitalen, eller hvad Loven bestemmer, og endnu desuden en Belønning af 100 Rdlr. til den, som kan opgive Finderen, hvis han ikke selv skulde melde sig.

For et Par gode Bønderheste byder man nu i Kjøbenhavn 300 Rdlr.

I disse Dage ere adskillige Smaaskrifter udkomne angaaende den forestaaende Svenske Rigsdags store Anliggende. De to seneste af disse Smaaskrifter ere af ubenævnte Forfattere og føre Titel: 1) En Dansk Mands velmeente Opfordring til det Svenske Folk, og 2) Noget om Orebroes Rigsdag i Julius 1810.

Iblandt saa mange Ting, som have været at see i Hovedstaden, og som med Rette tildrage sig almindelig Opmærksomhed, kan ogsaa med Føie henregnes en Italiensk Fragtvogn, for hvilken 4 smukke og store Heste ere forespændte, samt en beqvem Reisevogn fra Genf, som ligeledes er forespændt med 4 Heste. Disse Vogne ere komne fra Italien over Paris hertil, og have ført adskillige Reisende og Bagage. Paa Retouren indtage de ligeledes Passagerer og Bagage, hvilke de befordre til Hamborg, Schweitz, Frankrige og Italien. Den ene Foermand er en Italiener, den anden en Tydsker.

Viborg. I en Tid af 14 Dage har det næsten daglig tordnet og regnet betydelig her og i Omegnen. Kornet og Græsset vinde meget ved Luftens Afkiøling. Paa Træfrugterne har Foraarskulden og den senere Varme og Insekterne virket saaledes, at der ikke sees Spor til nogen Frugt. Selv Kaalplanter har der været stor Mangel paa, da de først saaede bleve fortærede af Jordlopper. 3 smaae unge Gulerødder koste her 1 ß., hundrede Sukkerærter 10 a 12 ß., Jordbærrene (som og sloge feil i Aar) 4 Mk. Potten. — Viborg Torvepriser d. 21 Julii: Rug Tdn. 9 Rdl., Smør Pdt. 48 a 52 ß., fersk Flesk 30 ß., Ost 16 a 18 ß. Kjødet er endnu i samme høie Priis som før, nemlig 20 a 24 ß. for godt Lamme- og Kalvekjød.

Ved Kgl. allernaadigst Resolution, af 23 Martii 1809, er Rentekammeret bemyndiget til, af dets Extrafond at udsætte saadanne Præmier fra 3 til 10 Rdlrs. Værdie, som det efter de locale og andre Omstændigheder maatte ansee passende i de forskjellige Districter her i Riget for Saltvirkning af Tang, samt derhos udlove, at for Opdagelsen af Saltkilder, saltagtigt Jord samt Steen- og Brunkul og andre saadanne Fossilier med videre, skulle Vedkommende, naar Opdagelsen befindes at kunne blive nyttig for det Almindelige, i Forhold til det Opdagedes Vigtighed, komme i Betragtning til passende Belønninger.

Under 25 Junii d. A. er, igjennem Rentekammeret, udfærdiget en Forordning angaaende de Forholdsregler, som bør iagttages ved Jordens Udskyfning i Danmark, m. v.

Mariboe, d. 23 Julii. To af vore Capere have den 20de indbragt til Nysted et Smakkskib fra Amsterdam. Det er bestemt til Petersborg og er baglastet. — Det i Dagen før omtalte og til Svendborg opbragte Skib, er lastet med 600 Skpd. Hør. Da Caperen besteeg Skibet, lykkedes det en af Mandskabet at kaste Skibets Papirer over Bord, der vare viklede om et Søm, men til Lykke for Caperen gled Sømmet ud, og Papirerne drev i Land paa Langelands Kysten, hvor de bleve fundne af en Skildvagt, der bragte dem til behørig Sted. — Paa Sprogøe have Engellænderne i Sommer anlagt en heel Kjøkkenhauge, hvorfra de i Beltet liggende Krigsskibe hentede deres Madurter. Med en beqvem Leilighed lykkedes det endelig vore Folk at ødelægge dette Anlæg. I den seenere Tid ere Postjagterne blevne eftersatte af Fienden, saa at de undertiden have seet sig nødte til at tye ind under Batterierne.

Christiansand, d. 20 Julii. I dette Øieblik indbureres hertil 2 Coffardiskibe, som vore Brigger have taget af en fiendtlig Convoy; man har Haab, at vore kiekke Krigere have taget den største Deel af Convoyen. (Paa Kbhavns Børs hedte det d. 27de, at 49 Skibe med Østersøiske Producter ere tagne, og at deres Beløb udgjør nogle Millioner.)

Kjøbenhavns Vexelcours den 27de Julii. Banqven gav ikke af. I det Hele ingen reel Cours. Der solgtes af Private for 434 til 437. — Hamb. Cours 450 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Stockholm d. 13 Julii. I Eftermiddag blev H. K. H. Kronprindsen høitideligen bragt til sit Hvilested. Biskoppen i Lønkøping, Dr. Rosenstein, holdt Liigprækenen og Erkebispen, Dr. Lindblom, forrettede Begravelsesacten. 123 Canonskud løsnedes to Gange, og derpaa affyredes Geværsalver. Hele Borgerskabet og alle herværende Regimenter paraderede. Ved denne Leilighed lod Kongen uddele 24,000 Rdlr. blandt de Fattige. — Rygtet at Halvdelen af Staden Ørebro skulde være afbrændt i en under et Opløb opkommen Ildebrand,

er ugrundet. — Engellænderne skulle allerede have opbragt og prisdømt adskillige af vore Skibe, der vare bestemte til Pommeren. — Man troer at Gener. Gouvern. i Pommeren, Gr. Essen vil faae Rigsmarskalkstaven paa næste Rigsdag, da Baron Flemming har frabedet sig denne Ære.

I Venedig har man gjort Forsøg med Canoner, paa hvilke der er anbragt Laase og som kunne affyres som Gevæerer. Prøver deraf ere sendte til Paris.

Engellænderne have ved Scilla atter d. 29 f. M. gjort et mislykket Forsøg paa at ville tage en der indløbende Convoy. Den Kongel. Flottille kjæmpede med Engellænderne i 10 Timer. Een af deres Canonbaade blev skudt i Sænk, og 2 Brigger saa beskadigede, at de maatte tages paa Slæbetouget. Kun en eneste Neapolitansk Barke, som havde bortfjernet sig fra Convoyen, blev tagen. 5 Mand bleve dræbte og 12 saarede.

Madrid d. 26 Junii. Gen. Bassecour havde siden nogen Tid besat Staden Cuenza med 6 til 7000 Insurgentere, for at beskytte en rasende Junta, som der havde sit Sæde. Men aldrig saasnart lod en Colonne, under General Lucotte, sig see, førend Insurgenterne toge Flugten til Valenzia. — I Gaar beærede Kongen en Tyrefægtning med sin Nærværelse. 10 Tyre kjæmpede med hinanden.

Den Franske Gesandt i Bern har forlangt et Stykke Jord afstaaet til at oprette en Broskandse ved den ny Brobygning i Hünningen.

London d. 7 Julii (over Frankrige). Vor Gesandt ved det Svenske Hof, Hr. Forsters uventede Ankomst tilskriver man den Franske Gesandts Indflydelse, som det lykkedes at skildre Admiral Saumarez Fremfærd som en fiendtlig Handling, da han aldeles forstyrrer den Svenske Handel. — Uagtet Rygter, at den Franske Regjering har ladet lægge Beslag paa alle de Skibe, der ligge N. O. for Nantes, ere Kornpriserne dog ikke stegne her. Dette kan ogsaa komme deraf, at man snart venter megen Sæd fra America. — Admiralitetet har sendt Befaling til Portsmouth, at udruste 4 Linieskibe og 6 Fregatter, der skulle sendes som Forstærkning til Sicilien.

Paris d. 16 Julii. Slottet Versailles skal, som det hedder, igjen blive de Franske Souverainers sædvanlige Residence. — Paa Grændserne af Departementet Ovre-Etsch oprettes en Douanelinie.

Berlin d. 21 Julii. Vor elskede Dronning er ikke meer. Døden har berøvet os hende d. 19de d. M. paa Slottet Hohenzieritz, hvor hun i nogen Tid har opholdt sig hos sin Fader. Hun døde af en Lungebyld. Hds. Maj. er født d. 10 Martii 1776 og formælet d. 24 Dec. 1794. Hun efterlader 7 Børn, nemlig 4 Prindser og 3 Prindsesser.

Kongen af Sverrig har ladet Gener. Silversparre sætte under Krigsret formedelst hans Adfærd d. 20 Junii.

London d. 7 Julii (over Frankrige). Man har søiet Anstalter til aldeles at rømme Portugal, da man befrygter Udfaldet af et uundgaaeligt Slag. Men denne Rømning vil dog ikke finde Sted uden i Tilfælde af et Nederlag.

Geheimer. Grev Stackelnberg er bleven ansat som overordentlig Russisk Gesandt og befuldmægtiget Minister ved det Østerrigske Hof med en aarlig Løn af 20,000 Rubler.

I de Svenske Tidender læses nu en vidtløftig Indberetning fra Justitskantsleren til Kongen angaaende de i Anledning af Grev Fersens Mord og Mistanken om Kronprindsens Forgivelse anstillede Undersøgelser. Efter denne har man udfundet, at siden Kronprindsen d. 22de Jan. holdt sit høitidelige Indtog i Stockholm og Hovmester Holmgreen havde faaet af den nu afdøde Rigsmarskal Fersen udtrykkelig Befaling, med største Nøiagtighed og ligesom for Deres Majestæter, at besørge H. K. Høiheds huuslige Fornødenhed, og ved Madordningen være opmærksom paa H. K. Høiheds Smag, hvorom han skulde søge at faae Kundskab af den Norske Kammertjener, blev Maden bestilt fælles for de Kongel. Personer af bemeldte Holmgreen; at tre forskjellige Kokke, Bonnet, Nymann og Smitt Tid efter anden have tillavet Maden; at Conditor Hammerbjerg havde lavet Confecterne, Caffe og Thee til d. 14 Martii; at Mundskjænk Morberg og siden efter Kjeldersvend Broman forestod og fra den Kgl. Kjelder udleverede Liqueurer og Vine; at Kammertjener Juul tilligemed den i Stockholm beskikkede Kammertjener Almløf og Løberen Pomp skiftedes til Opvartning ved H. K. Høiheds Taffel; at alle de Personer, der deels vare i Prindsens daglige Selskab, deels gjorde Opvartning hos ham, saavel som andre, der ere blevne afhørte, ikke have opgivet mindste Omstændighed, der kunde

gjøre Mistanken om Aarsagen til H. K. Hoiheds Død sandsynlig; at de have særskilt, under Erindring om Embedspligt, bevidnet, ei at have fundet ringeste Anledning til saadan Mistanke, hverken i Ord eller Gjerning. Derpaa gjendrives alle de Rygter, der have været i Omløb angaaende Prindsens Dødsmaade. Man havde sagt, at H. K. H. i Begyndelsen efter Indflytningen paa det Kgl. Slot, laae om Natten i sit Værelse, uden at Nøglerne bleve tagne af, men at han siden lod dem tage af, som om der var noget i Værk mod hans Person. Kammertjener Almløf har oplyst, at det var ham selv, der i Forstningen havde forsømt, men siden, da han havde faaet af Kammertjener Juul at vide, at han altid havde gjort det samme naar han havde Vagt, iagttagen Forsigtighed. Rygtet havde sagt, at man en Nat havde hørt et Slags Bulder paa Slottet, men Almløf havde bemærket, at det var Tjenestefolkenes Støien, og overbeviist sig om, at Prindsen ikke vidste deraf. At Prindsen selv under Samtaler skulde have ladet sig forlyde med, at man havde Anslag mod ham, benægtes ligeledes. Hs. Kgl. Hoiheds Fortrolige, Oberstlieut. Holst, Expeditionssecretair Kullberg og Major Forsell have enstemmigen bevidnet, at en saadan Tanke aldrig mærkedes hos Prindsen. De Forskrifter, som H. K. H. gav førend sin Afreise til Skaane, af hvilke man har villet udlede Anelser om hans Forestaaende Skjebne, oplyste Expedit. Secret. Kullberg saaledes: at H. Kgl. H. under almindelige Betragtninger over Dødeligheden havde anbefalet ham, at hvis han døde pludselig eller efter en Helsot, skulde Secret. strax correspondere derom med H. H. Hertug Frederik om de derved muelig forekommende Omstændigheder. Rygtet at Forgivt skulde bibringes H. K. H. i Brændeviin, Caffe eller Kraftsuppe, og at en Lakai som, da H. K. H. vægrede sig ved at nyde det, blev syg deraf, gjendrives derved, at ved Skjødesløshed Lysetælle var falden i en Havresuppe, som fandtes saa særdeles afsmagende, at de Tallerkener deraf, som til nogle blandt Tjenestefolkene før Aftenstaflet vare udleverede, bleve hentede tilbage, og at Lakeien Alfgreen, som havde spiist sin Suppe, førend den tilstødte Skade bemærkedes, vel den følgende Nat blev angreben af Mavepine, men at han dog Dagen efter fik Bugt dermed, uden Lægemidler eller nogen videre Følge. — Mistanken, at Hs. Kgl. H. paa Nedreisen til Skaane skulde have faaet Forgift i en opdækket Postei, gjendrives derved, at Posteien, førend Prindsens Afreise fra Stockholm, var tillavet af Mesterkokken Bonnet i en Form, og at hele Prindsens Følge og endeel Betjentere, saavelsom andre Personer, spiste deraf (hvoraf man maa formode, at Posteien har været temmelig stor), uden at føle deraf mindste Besværlighed; at H. K. H., som under sit Ildebefindende besværedes af Opkastning, ikke har ladet sig forstaae med nogen Anelse om saadan Beskaffenhed; at den Tvivl H. K. H. har yttret for Prof. Lodin i Linkiøping, at Ir kunde være af Karret kommen i Posteien, er bleven gjendrevet af denne Læges Bedømmelse, og det er senere oplyst, at Forkjølelse og standset Madsmeltning har forvoldet hiin Upasselighed. Ogsaa gik Talen om den Frokost, som H. K. H. fik i Helsingborg, og at Prindsen fik ene og allene af en Ret Asparges; men da det er oplyst, at ogsaa en Tallerken heraf var bleven buden Hertug Frederik, og at den fortæredes af General Schulenburg, uden nogen videre Følge for hans Helbred, saa falder Mistanken bort.

I et nylig udkommet Værk: die deutsche Nation und ihre Schicksale v. N. Vogt findes en Oversigt over Krigsaarene i Europa i de sidste tre Hundrede Aar, hvoraf sees, at der i Tydskland fra 1492 til 1809 har været Krig i 132 Aar, i Italien og Spanien 216 Aar, i Nederlandene 210 Aar, i Polen og de Nordiske Riger 147 Aar, i Tyrkiet og Ungern 86 Aar. Man seer heraf, at Italien og Spanien have været meest plagede af Krigen og Tyrkiet og Ungern derimod mindst.

Ved Christian August's Urne.

Fornuftens, Retfærds, Sandheds Taarer flyde,
Paa fromme Christians Støv de flyde ned,
Ei Tiden mægtig er, dem Trøst at yde —
Den sølverlokket Olding græder med.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Syvende Aargang. No. 85.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Tirsdagen den 31 Julii, 1810.

Vandring til Udleire og Værebro
fortalt i et Brev til P. Dons.

Hvor gierne tager jeg denne Gang Pennen, der skal være Redskabet til at gientage med Dig en Vandring, som uden Dig kun manglede det, jeg saa ofte med Længsel har savnet paa mine Smaareiser: Dit Selskab! Hvor kiær er mig den Tanke, at selv de svage Skyggetræk, som ere Alt, hvad jeg her kan give Dig af det jeg saae, ville fornøie Dig dobbelt, fordi de tegnes af mig!

Længe have vi dog reist sammen, og mange Aar ere svundne, siden vi, ved de første Lueglimt af Ungdommens herlige Morgenrøde, begyndte vor Samvandring giennem Livets Labyrinth. Rolig og lige var Din Gang, og ærlig den Broderhaand, Du tidt rakte mig, naar jeg modig og modløs standsede paa de mere vildsomme Sideveie, jeg stundom maatte betræde. Altid mødtes vi atter, naar Skiebnen en føie Tid bød os, hver til sin Side at søge en bedre Sti, end den slidte Alfarvei, og aldrig vare vi fiernede fra hinanden; thi et Baand omslynger vore Siæle, evigt som Følelsen, der bandt det; og om Døden lagde sin kolde Haand imellem os — det vilde for et Øieblik synes skiult, men ei briste, saasandt Intet, der er i Livet, kan døe. Dog saalænge vi færdes hernede, ere vi ogsaa Jordens Sønner, og det jordiske Savn er føleligst, saalænge Livets Strøm i Ungdomsklarhed med lette Bølger fører os hen over Blomsterenge og giennem grønne Lunde. Da er og ingen Følelse smerteligere end Eensomhed; og Livets Friskhed maa visne og dets Ild fortære sig selv, naar dets Toner henklinge i øde Tomhed, og uden at møde nogen harmonisk Samklang tabe sig i en snarlig døende Gienlyd. Saa har jeg ofte, naar jeg eensom vankede i Siællands Dale, naar jeg nød den rige Skiønhed, den tryllende Ynde, som Naturen skienkede mit Fødeland, naar jeg henrykt i Betragtning stod ved et Fortidsminde eller paa et Sted, som Saga har viet — ofte har jeg da følt mig allene, naar den første Henrykkelse tabte sig, og ingen deelte den med mig. Thi vel er Naturens Liv saa skiønt, som uendeligt, og i mange Øieblik ønsker jeg ikke at dele noget andet — herligt er ogsaa der Liv, som Historien stræber at give Evighed, og lykkelig maa vel den kaldes, som, naar han vil, kan træde ind i Fortids Verden; men dog vil Tiden minde os om, at vi ikke blot kunne leve i denne, og en Stemme i vort Indre, der aldrig døer saalænge vi i Sandhed leve, vil sige os: at Aand og Hierte kun til en Tid kan være sig selv nok; mættet af indvortes Fylde, stræber Aanden at udgyde denne, og bundet ved usynlige Baand, kan Hiertet ikke længe trives i Eensomhed.

"Først tryller vel den tause Lyst,
Men Tomhed bliver snart det Hele,
Naar intet varmt, beslægtet Bryst
Kan Øieblikkets Glæde dele."

Ganske savnede jeg dog ikke Meddelelsens Glæde paa den lille Udvandring, som jeg foretog imedens Du sad imellem Arresø og Isefiord, uden at drømme om, at jeg var Dig adskillige Mile nærmere, end Du kunde formode, og som jeg nu vil dele med Dig, saa godt det i en jævn Fortælling lader sig giøre. Du har læst de lidet kiendte Navne, der betegne mit Maal; Du veed, det er ofte under Ringheds Skiul man maa søge det Herlige, der stundom dølger sig for det vanhellige Øie, ligesom vore Fædres prægtige Gravhuler dølge sig under en Jordtue. Lad Dig da ikke afskrække fra at følge mig til Udleire; men fortryd heller ikke paa, at Du maa tage til Takke med at hvile med mig, hvor jeg hvilede.

Det var en af de skiønne, rolige Sommeraftener efter en hed Dag, der lokkede mig udenfor Hovedstadens Mure. Himlen var ei ganske skyfri; men klar og reen var den høie Æther, og Solen forgyldte de enkelte, hvide Skybierge, der reiste sig i den vestlige Horizont. Træer og Enge havde endnu den friske, grønne Farve efter en nylig Regn; i de tætte Kornagre langs med Veien bølgede milde Aftenvinde; og Alt bar den modnende Sommers Præg. Uden noget bestemt Maal, uden at have afgiort med mig selv, hvor langt jeg vilde gaae, blev jeg ved at vandre frem, indtil jeg fandt mig saa langt fra Byen, at jeg i det mindste i enkelte Gienstande kiendte Naturens frie Aand og fornam dens Nærhed. Ved en Korsvei standsede jeg, og begyndte, hvilende paa en Steen, at overveie, om denne skulde blive min Vandrings Maal, eller jeg skulde fierne mig længer fra Byen, der endnu laae heel kiendelig for mig. Et overskuende Blik over den landlige Egn, som den dalende Sol skienkede det blide, venlige Aftenlys, var næsten nok, for at bestemme mig. — I det Hovedstaden, hyllet i tykke Taager, viiste sig for mig i sin hele trykkende Snæverhed, og lige overfor den klare Synskreds og de luende Purpurskyer, blev mit Bryst trangt, og det forekom mig, som jeg nu først følte mig træt og mat, da jeg tænkte paa at vende tilbage. Levende følte jeg den sørgelige Modsætning imellem det konstlede, afmaalte Liv med Culturens glimrende Anstrøg, og den frie, tvangløse Tilværelse, i hvilken Livet under simplere, men ogsaa renere Former udrinder af Naturens klare Væld. — Hvor, tænkte jeg, finder du vel

mest af det Unævnelige, hvis Billeder i stille Anelser aabenbare sig for dig, hvorefter dit Væsens dybeste Længsel stræber, maaskee evig forgieves — hisset eller her? — Det syntes mig, som en sagte og neppe hørlig Stemme fra det Fierne hviskede til mig i Lovets Susen og i Kildens Rislen; jeg forstod den ikke ganske — men Digteren tolkede den for mig:

"Hinaus, mein Blick, hinaus ins Thal!
Da wohnt noch Lebensfülle;
Da labe dich im Mondenstrahl
Und an der heil'gen Stille.
Da horch nun ungestört, mein Herz,
Da horch den leisen Klängen,
Die wie von fern, zu Wonn' und Schmerz
Sich dir entgegen drängen.

Sie drängen sich so wunderbar,
Sie regen all mein Sehnen.
O sag mir, Ahndung, bist du wahr?
Bist du ein eitles Wähnen?
Wird einst mein Aug' in heller Lust,
Wie jetzt in Thränen lächeln?
Wird einst die oft empörte Brust
Mir sel'ge Ruh' umfächeln?"

Solen var svunden bag Skyer; Naturen var rolig og taus; Svaret udeblev. — En Stund sad jeg endnu hensiunken i Drømmerier, til jeg blev vækket ved Hestetrav. En ung Dame svævede hen ad Veien paa sin lette Ganger, der syntes dobbelt let ved den skiønne Byrde. Hun var ilet forud for sin Ledsager, og ventede paa ham ved Korsveien. Uden lang Betænkning fandt jeg, at den Vei, hun valgte, maatte være den bedste. Den førte mig rigtig til — Brøndshøi; men her blev jeg ikke meget klogere end før; og vilde jeg ikke nøies med at see paa en Kirke, hvis Syn vakte mit Sind af uvirksomme Drømme og ledede min Tanke til Danmarks Fortid og den store Helt, hvis Minde, fremfor Alle, er mig helligt *) — maatte jeg flytte min Stav videre frem. Skumringen faldt paa; men jeg tabte ikke stort ved Udsigterne over de evindelige, nøgne Sletter lige til Ballerup. Silde ud paa Aftenen kom jeg til Jonstrup, der ligger halvtredie Miil fra Kiø-

*) Brøndshøi Kirke skal Absalon have ladet bygge af Kridstene fra Møen, hvor han eiede Elmelund.

benhavn, i en Dal ved Enden af de betydelige Skove, der strække sig mod Nord og Øst til Furesø og Frederiksdal. Et skiønt harmonisk Chor af mandige Stemmer lød mig i Møde, som jeg traadte ind i Gaarden; og det Overraskende i denne høitidelige Sang, der tonede stærkt og høit i Nattens dybe Taushed, virkede selsomt paa min Siæl, der alt var stemt i en romantisk Tone. Jeg standsede, og lyttede i fiern Afstand; Sangen blandede sig for mit Øre med hemmelige, underfulde Lyde, udrundne af Jordens Dyb og af de mørke Skoves inderste Hvælvinger; det Hele blev mig en andagtsfuld Hymne. Jeg traadte ind i det ukiendte Huus, hvor Alt var øde og taust; efter et kort Ophold kom jeg lidt hovedkulds ind i et talrigt og muntert Samqvem, hvor den fremmede Vandrer modtoges med Velvillie, og dog ikke saa fluks efter den pludselige Overgang fra Eensomhed og Mørke kunde finde sig hiemme.

Om Jonstrup vil jeg ikke fortælle Dig bekiendte Ting; men kun sige Dig, at jeg fandt Stedet tækkeligt, Egnen ret behagelig, og Indretningerne, saavidt jeg lærte at kiende dem, i en smuk Orden. Det Hele syntes mig at bære Præg af rolig Virksomhed, og jeg blev halv indtaget af Tanken om at leve med jævn Tilfredshed og stille Ønsker i en lignende Kreds. Foruden Seminariet har Jonstrup, efter Stedets Leilighed, en anden Mærkværdighed: et Klædevæveri, der lod til at være i rask Gang og drives for største Delen ved Maskinværk. Det er altid et interessant Syn, at see Mennesket beherske Materiens Liv, den skiulte Kraft, der overalt stræber efter Frihed, og villigen paa mangehaande Maader lader sig lede til høiere Øiemed. Er end den mekaniske Konst uden Frihed og uden skabende Kraft, saa er den dog ikke ganske betydningsløs; thi den giver det døde Redskab Liv, og Letheden, hvormed Mennesket virker giennem den, udgiør en sønderlig Contrast til den uhyre Kæmpekraft, som vi finde anvendt ved nogle Værker af Menneskehaand. Her er det et eneste Vandhiul, som driver alle disse konstige Redskaber til at karte og spinde Uld, hvor smaa Børn nu hielpe til at udrette det, hvortil ellers udfordredes flere Voksnes Hænder.

Fra Jonstrup gik jeg den følgende Morgen, i Selskab med Hr. Schow, Lærer ved Seminariet, til Kirke Værløse, en Landsby, der ligger

en lille halv Miil fra førstnævnte Sted. Atter en Landsby, og intet uden Landsbyer! — vil Du vel sige; men at giøre dem til Kiøbstæder, gaaer ikke vel an; vil Du til Udleire og til Frodes Høi, kan Du ingen nærmere Vei komme, og vil Du ikke med, staaer det Dig frit for, at blive tilbage paa Jonstrup. Dog kan Du paa mit Ord gierne følge mig denne halve Miil. Kirke Værløse er i det mindste en Landsby af anden Rang; og lige indtil Gaasevogteren har den særegne Mærkværdigheder, som Du ikke finder i enhver Bondeby, med mindre Du selv fører dem med Dig. Dette var ikke Tilfældet med mig; jeg kom der uden anden Forventning, end at kiede mig en Times Tid eller to, og morede mig saare godt i fire og tyve — hvorfra Du maa drage otte, som Vandringen til Udleire medtog, og om Du vil andre syv, som en og anden maaskee vilde ønsket sig morsommere, og som jeg veltilfreds offrede til — Søvnen. Skulde Du nogensinde komme til Kirke Værløse om Aftenen, efterat have været i Udleire og ved Værebro, vil jeg raade Dig, at giøre det Samme. — Dog, hvis det er en stille maanelys Aften, og Du føler Trang til at hæve Dig over Sandselighed og ane det Uendelige, som Natten omhyller med sit hemmelighedsfulde Slør, hvilket den stundom i hellige Øieblik løfter for det rene, luttrede Øie — da lad det ei fortryde Dig, at besøge den rummelige Have, hvor Evighedsblomsten vokser frem af Muldet, og Vaaren breder sit grønne Tæppe over Dødningebeen. — Her er Fredens Bolig; her tier hver jordisk Klage; Sorgen selv har kun tause, lindrende Taarer, og den stille natlige Røst fra Gravene er Evigheds Stemme. Den hvide Muur hegner saa trygt om den viede Jord, i hvis Midte Kirken staaer eensom under den mørke, uendelige Hvælving. Dog klarer enkelte, herlige Lynglimt den fierne Horizont; dog skinner end den blege, aftagende Maane venligt ned paa de sorte Trækors; hist øiner jeg en aaben Grav, der venter den Slumrende, hvis Leie er redet, og her glimte enkelte, hvide Liigstene giennem det høie Græs. — Blide, natlige Lys! hvi er du mig saa trøstende kiær i den hellige Eensomhed? Er det fordi du minder mig om, at Livets Nat aldrig vorder fuldkommen mørk, saalænge Haabets Straale, var det end den sidste, glimter paa Lykkens Grav?

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Følgende Skrivelse fra Magistraten circulerer i disse Dage blandt Oldermændene af adskillige Haandværkslauge her i Staden: "Fra det Kgl. Danske Cancellie er os til Betænkning tilstillet en dertil indkommen Skrivelse, hvori er andraget, at ikke sjelden Mangel paa Leilighed til, ved Tjeneste hos en anstændig Familie at erhverve Livets Underhold, er en af de virksomste Aarsager, der bevæger Piger her i Staden til at søge Underhold paa en ulovlig og for dem selv ødelæggende Maade. — For at afværge dette og formindske Udbredelsen af den veneriske Sygdom, er det derhos foreslaaet: at samtlige Laugs- og Frimestere uden Undtagelse maatte antage Fruentimmer i Lære og Arbeide som Drenge og Svende, og disse saaledes antagne Fruentimmer erhverve Svendenes og Mesternes Rettigheder, naar de, efter udstaaede Læreaar, havde aflagt passende Prøver paa deres Duelighed i det Haandværk, i hvilket de ere oplærte, samt at Svende og Drenge paa det strængeste maatte forbydes, ved usømmelig Begegnelse imod de i Lære værende Fruentimmer, eller ved Opsætsighed mod Mesterne eller deslige, at lægge Hindringer i Veien for denne nyttige Indretning. — Forinden dette Forslag tilbagesendes velbemeldte det Danske Cancellie, skulle vi af Hr. Oldermanden udbede os snarest muligt underrettede, om De, for saavidt — Lauget angaaer, derimod maatte have noget, og i saa Fald, hvad at erindre, eller ikke. — Kjøbenhavns Raadstue d. 27 Julii 1810."

Odense den 26 Julii. Det nu organiserede Fyens Stifts patriotiske Selskab tæller ved dets Oprettelse 415 Medlemmer. I Følge Lovene er Selskabets Formaal at opvække, belønne, nære og fremme hos begge Kjøn af alle Stænder, Arbeidsomhed, Vindskibelighed, nyttig Sparsomhed og Agtelse for Landets egne Frembringelser. Med Hensyn herpaa vil det virke til 1. Huusflidens Forøgelse og Udvidelse ved Præmier og Opmuntringer, saavel for Industriskoler, hvor disse skulde behøves, som for Huusfædres, Huusmødres, og Tyendes nyttige Beskjæftigelse i deres ellers ledige Timer. 2. Havfiskeriets Udvidelse og hensigtsrette Afbenyttelse, deels ved Belønninger, deels ved Opmuntringer fra Regjeringens Side. 3. Landvæsenets Forbedring og Opkomst, saavel ved Præmier, som ved befordret Afsætning af hidtil forsømte Productioner; ved Forskud til Anskaffelse af forbedrede Redskaber, og til Opkjøb af Sæde- eller Frøe-Arter, som Selskabet anbefaler og som ikke got her i Landet kunne erholdes; ved trykte Bekjendtgjørelser af almeennyttige Ting, o. s. v. 4. Udbredelsen og Understøttelsen af den egentlige Kunstflid (hvorunder forstaaes Manufacturer, Fabriker, Kunster og Haandværker) ved Opmuntringer til veloptdragne og dannede Børns Ansættelse til Haandværker; ved gavnlige Bekjendtgjørelser, ved Forskud til forbedrede Haandværksredskabers Anskaffelse; ved Pengelaan, der dog kuns under særdeles Omstændigheder maatte finde Sted, og altid med den fuldkomneste Sikkerhed for Selskabets Kasse; ved særdeles sparsomme Bevilgelser af maadelige Reiseomkostninger til Steder, hvor praktiske Kundskaber kunne erholdes; ved offentlige Anbefalelser af gode indenlandske Frembringelser og ved Opmuntringer til, at disse hos os nyde Fortrinet for de udenlandske. Selskabet antager som ufravigelig Grundsætning: at ingen Production eller Vindskibelighedsgreen fremkaldes eller ophjelpes paa Bekostning af en anden tilværende, der er ligesaa nyttig, ja maaskee nyttigere, fordi den stemmer mere overeens med Landets naturlige Beskaffenhed og Beliggenhed. — Selskabets Medlemmer ere ordentligt Kontribuerende, som erlægge aarlig 5 Rdlr., og overordentligt Kontribuerende, som erlægge 10 Rdlr. og derover til Selskabets Kasse. Kuglevotering og Stemmefleerhed bestemmer, om den Proponerede antages eller ikke, og ethvert Medlems Optagelse bekjendtgjøres i Stiftets Aviser. — Selskabets Embedsmænd ere A. Tvende Præsidentere, der maae være boesatte i Odensee. Deres Embede varer i 2 Aar og i Henseende til Forsæde og Bestyrelse af Selskabets Anliggender afverle de med hinanden i hvert Møde. B. En Sekretair, der tillige er Kasserer og kan vælges saavel af Medlemmerne selv som uden for Selskabet. C. Tre faste Kommissioner, een for Huusflidens Forøgelse og Udvidelse, samt for Havfiskeriet og Landvæsenet. Een for Fabriker, Manufacturer, Kunster og Haandværker; og endelig Een for Lovene i Selskabet. Enhver Kommissair forbliver i 3 Aar i Embedet. — Selskabets sædvan-

lige Møder ere den sidste Onsdag i Maanederne: Januarii, Junii og Octbr. Kunne Forretningerne ei tilendebringes i eet Møde, bestemmes et overordentligt Møde. Naar ikke 24 Stemmer ere tilstæde, kan Intet foretages, uden nye Medlemmers Indvotering, og Berammelsen af et overordentlig Møde. Alle Forslag skulle være skrivtlige, og tilstilles Præsidenterne. I Selskabet tales og skrives allene det danske Sprog. Dog om Nogen ei er dette mægtig, maae han betjene sig af det tydske Sprog, men der svares ham altid paa Dansk. Præsidenterne allene maae tale til Selskabet. Til dem allene skulle og alle Medlemmers Taler være henvendte. Ikkun Een maae tale ad Gangen; og naar Flere ville tale, bestemmer den styrende Præsident, i hvilken Orden det skal skee, samt paalægger dem, der ville tale uden for Ordenen, Taushed. Efterkommes ikke Præsidentens Tilhold, og tilsidesættes saaledes den ham skyldige Agtelse, er Han berettiget til at hæve Forsamlingen, og ved et overordentligt Møde at lade stemme paa den eller de Skyldiges Udelukkelse. Ingen maae tale længere end 10 Minuter, med mindre han dertil bemyndiges ved Stemmesamling. Den som taler, skal staae op, og først sætte sig, naar han haver udtalt; Men førend en Materie sluttes, spørger Præsidenten: Om Nogen haver Noget at erindre? Præsidenterne maae vel ved en Sags Andragelse for Selskabet, tilkjendegive og motivere Deres Mening; i Fald den modsiges, bør de ei indlade sig i videre Meningsstrid, men forblive kolde og rolige Bestyrere, for desto bedre at kunne haandhæve deres Anseelse, og opvække til Opmærksomhed, naar de tale. I Junii Maaneds Møde, holder den styrende Præsident, eller hvem anden af Selskabet, Han dertil kan formaae, en passende kort Tale. Døer noget Medlem, hvis Fortjenester af Selskabet forekomme fem Medlemmer saa vigtige, at de gjøre Forslag til en Tales Holdelse over den Afdøde og $\frac{2}{3}$ Stemmer bifalde Forslaget, tages den Afdødes Fortjenester til Hovedæmne for omnævnte Tale. Det Medlem, der, efter vedkommende Kommissions nøie udviklede og vel begrundede Forslag, og ved en Pluralitet af $\frac{2}{3}$ Stemmer i Junii Maaneds Møde, erkjendes for at have særdeles udmærket sig ved at oplede og anvende et hidtil ukjendt eller ei saaledes afbenyttet Material; ved at foredle vore Frembringelser; ved at omplante andre Landes Kunstflid paa indenlandsk Grund, eller ved andre Foretagender, der henhøre til Selskabets Formaal, og som ere af udbredt Nytte, skulle antegnes paa Medlemmernes Liste, allerførst efter Præsidenterne og fyrstelige Personer, og Dem skal tillige anvises i Selskabets Forsamlinger et udmærket Sted, bestemt ene og allene for dem, der saaledes handle og virke i Selskabets Aand. — Til Præmier: og Opmuntringer anvendes de fra de faste Udgivter overskydende Indtægter. De maae være saa betydelige, at det tilsigtede Gode virkelig ved dem kan ventes befordret, og bestaae deels i Frembringelser af indenlandsk Kunstflid og forbedrede Redskaber; deels i rede Penge og i forarbeidet Prøvesølv af bestemt Vægt. Enhver, i og uden for Selskabet, kan gjøre skrivtlige Forslag til Præmier. Ved Præmiers Uddeling, som skeer i December Maaned, skal ei allene sees paa Vindskibeligheden selv, men endog paa den Persons Vilkaar og Evne, der ved sin Flid haver udmærket sig. Listen for hvert Aars udsatte Præmier trykkes, og 2 à 3 Exemplarer omsendes til enhver Sognepræst i Stiftet, samt bekjendtgjøres desuden i Stiftets Aviser inden Februarii Maaneds Udgang. De Attester, som bør følge Præmieæskningerne, skulle være underskrevne af 3 Personer, af hvilke een i det mindste maae være Kongelig Embedsmand, der selv maae have seet og erfaret den eller de Ting, hvorfor Præmie æskes, og som derhos haver antegnet Tiden, naar Tingen er skeet. I Mangel deraf maae Attesten aldeles ikke komme i Betragtning. Af Præmier, udsatte for een Ting, kan Ingen vinde meer end een ad Gangen. De Præmievindendes Navne og Opholdssteder, Tingene, hvorfor Præmier vindes, samt Attestanternes Navne og Opholdssteder bekjendtgjøres i Aviserne. Vil Nogen, i eller uden for Selskabet, i Selskabets Navn udsætte een eller flere Præmier, tillades det gjerne, naar Selskabet derom underrettes inden October Maaneds Udgang, og det tillige overlades Selskabet at bedømme og uddele Præmien. — Over Selskabets faste Fond, der bestaaer af de Kapitaler, store eller smaae, som skjenkes Selskabet, skal holdes en, fra den løbende Fond, adskilt Conto. Skjenker Nogen en Kapital til Selskabet, skal Giverens Bestemmelse paa det nøieste

efterleves. Skulde Selskabet, mod al Formodning, nogensinde ophøre, kan dets staaende Fond og øvrige Effecter ikke komme til Deling for daværende Medlemmer; men Alt skal efter Regjeringens nærmere Bestemmelse anvendes til en eller anden nyttig offentlig Indretning for Fyens Stift; dog at foregaaende §. ei derved tilsidesættes. Ethvert Forslag til Lovenes Forandring, Ophævelse, Udvidelse, Indskrænkning eller Forøgelse, skal være skrivtligt. Til dets Antagelse udfordres $\frac{2}{3}$ Stemmer, og et henlagt Forslag maae ikke i det første Aar efter, atter bringes paa Bane. Indbyrdes Stridigheder angaaende dette Selskabs Forhandlinger, henvises altid først til Lovkommissionens Undersøgelse, forinden de afgjøres ved Selskabets Stemmeflerhed. Begaaer et Medlem saadan Handling, at Lovkommissionen erklærer ham uværdig til at være i Selskabet, saa udelukkes han, saafremt han ved Sagens endelige Afgjørelse haver $\frac{2}{3}$ Stemmer imod sig. — I Selskabets Generalforsamling d. 11 d. M. valgtes Hr. Stiftsbefalingsmand Grev Moltke og Amtmand J. Benzon til Præsidenter; Proprietair Mourier, Generalmajor Juell og Forpagter Eibe til Commissairer for Huusflid, Landvæsen og Havfiskerie; Overlærer Bjørn, Kammerherre Heinen og Amtsprovst Lütken til Commissairer for Kunstflid; Justitsraaderne Bendz og Knutzen samt Landsdommer Baden til Lov-Commissairer, og Adjunct Wiberg til Sekretair og Kasserer.

Skrivelse fra det Holsteenske af 22de Junii. Den afdøde Kronprinds af Sverrigs Adjutant, Oberstlieutenant Holst, er ankommen til Augustenborg og har bragt Hertugen den Efterretning, at Kongen af Sverrig vil paa forestaaende Rigsdag foreslaae Stænderne Hs. Durchl. som Tronfølger. — Hs. Durchl. har, efter Forlydende, derpaa strax afsendt en Coureer til Hs. M. Kongen af Danmark, med Efterretning om det gjorde Forslag.

Rosenborg Hauge er ikke allene bleven forskjønnet med Engelske Anlæg, igjennem hvilke der er aabnet en fortræffelig Udsigt til de ligesaa smagfulde som prægtige Bygninger i Kronprindsessegaden, men i Templet ved Samsons Støtte i Cavaliergangen har nu ogsaa Conditor Ferminick til de Spadserendes Beqvemmelighed faaet Tilladelse til at udsælge alle Slags Forfriskninger, saasom: Iis, Chocolade, Punsch, Limonade &c. Den øverste Sal i dette Tempel er meget nydeligt decoreret, og i Midten hænger en Glas-Lysekrone, som tændes om Aftenen. Denne Belysning tager sig fortræffelig ud i Mørkningen mellem de høie, løvfulde Træer, og den brogede, blandede Vrimmel af Mennesker, der ligesom Pilgrime ere samlede i dette Tempel og herfra kunne overskue den frem og tilbage spadserende Skare i den lange Cavaliergang, er et særdeles interessant Syn. Ogsaa have, efter Sædvane, nogle Spillemænd indfundet sig, der for deres egen og andres Plaiseer tillige fornøie Øret med deres Musik.

Caperne have indbragt hertil saa mange Varer, at det Asiatiske Compagnie har bortleiet næsten alle sine Pakhuse til deres Opbevaring. Compagniets Indkomster ere anseeligen blevne forøgede herved.

Hr. Archivarius Eller har solgt sin Gaard No. 38 i Kronprindsensgaden til Hr. Capitain Krieger for 30,000 Rdlr.

Christiansand, d. 20 Julii. Paa Ladestedet Mandal opkom Natten til Søndag d. 15 dennes en Ildsvaade, hvorved mere end den halve Deel af dette Steds Huse ere afbrændte og en Deel af dets Beboere blevne satte i den meest beklagelige Forfatning. — (Mandal og dets tilhørende District har 172 Huse og over 3000 Indbyggere, der drive nogen Handel med Trælast, Lax og Hummer.)

Mariboe, d. 26de Julii. I Skrivelse fra Vordingborg den 24de Julii hedder det: Fra den 15de dennes er paa en Tid af 8te Dage Havnen her meget forskjønnet med 4re af vore Canonbaade og Capere opbragte Fregatter og 1 Brig, hvis betydelige Ladninger bestaaer af Caffe, Riis, Salt, Tobak, Peber, Bomuld, Blye o. s. v., der efter al Formodning vil blive priisdømte. Den sidst hertil indbragte Fregat er 260 svenske Commerce-Læster, forsynet med 16 Canoner. Den blev ført af 1 Capitain og 36 Mand, der alle ere svenske af Fødsel. Capitainen skal have befalet at skyde Caperen i Sænk, da han nærmede sig, men de vægrede dem derved. — Caperen lagde til og steeg med ægte dansk Mod allene paa Dækket omringet af de 36 Mand. Han spurgte efter Capitainen, som han efter Anvisning fandt i Cahytten og forlangte hans Papirer, som han nægtede, men spurgte om han var en Kongemand? Nei! svarede han, jeg er en Caper. Skipperen sagde paa sin svenske,

at han lod sig ikke overhale af nogen dansk Caper. Da vil jeg, sagde Caperen, baade overhale og bringe dem op. Endelig fik han Papirerne. Paa Reisen til Havnen var Capitainen meget urolig. — Den 24de dennes blev foretaget den sædvanlige Stutterie-Besigtelse. 10 Hingster bleve fremstillede. 2de vare i Væddestrid om Guldmedaillen, der eensstemmig blev tilkjendt Jes Nielsen i Vindebye, paa Grund af hans Hingstes ualmindelige stærke Legems Bygning. Peder Klinke i Vester Nordlunde under Sæbyholms Gods blev for sin Hingst tilkjendt Priisbelønningen af 50 Rdlr. Jes Nielsens Hingst blev af Hr. Professor og Ridder Wiborg vurderet for 1000 Rdlr. 23 Hopper bleve antagne. I det øvrige yttrede Commissionen megen Tilfredshed over Hesteracens tiltagende Forædling her i Lolland, der især i de senere Aar er lagt for Dagen.

Auctioner. D. 2 Augusti: Copiist Brask, Løsøre i St. Pederstr. i Klosteret. D. 3die: Fuldmægtig Iversen, Løsøre paa Amagertorv No. 10. D. 4de: Controlleur Knoop, 2 Farvekjedler paa Guldhuset.

Kjøbenhavns Vexelcours. D. 31 Julii 446 tre Maaneder. — Spec. 450, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 48 ß. D. C. — Hamb. Cours 465 to Maaneder. — Sl. Holst. Spec. 2 PC. Avance.

Udenlandske Efterretninger.

London d. 10 Julii. (Over Frankrige.) Man har her bekjendtgjort følgende Brev fra Cadix af 13 Junii, der udbreder stor Bekymring angaaende Tingenes Tilstand ved Ebro: Efterretningerne fra Catalonien over Gibralter have gjort os meget nedslagne. Et Brev fra Alicante indeholder nemlig følgende: Gener. O'Donnel er ikke langt fra Fæstningen Lerida bleven slagen og Alting er i største Bestyrtelse. Hans Armee er i alle Retninger bleven adspredt og han selv undkom kun med største Vanskelighed. Forliset af Døde anslaaes til 2000 Mand. Fienden var 11,000 Mand stærk. Vi frygte, ikke at blive her længe. Adskillige Officierer af Rang skulle være tagne til Fanger, og O'Donnel selv være saaret."

London d. 13 Julii (over Frankrige). I Carraccas er Alting igjen roligt. De til Stæderne i det Indre af Spansk America afsendte Deputerede have ingen gunstige Efterretninger medbragt. Disse Stæder ville ikke skille sig fra Moderlandet. — Hertugen af Orleans er d. 22de ankommen til Cadix. — I Gaar tog den Persiske Gesandt Afsked fra Kongen. — Med Prindsen af Brasilien er sluttet en ny Handelstractat. — Fra Mackenzie i Morlaix er der ankommen Depecher. Grundvolden til en Tractat angaaende Krigsfangernes Udvexling skal være lagt, og man har godt Haab i den Henseende. Andre Efterretninger formindske imidlertid dette Haab. — Colbert er for den bekjendte Artikel i Political Register bleven dømt til en Mulct af 1000 Pd. St. og 2 Aars Arrest i Newgate. Siden maa han stille Borgen for, at han i syv Aar ikke ved Skrifter vil forstyrre den offentlige Rolighed. — Det 2det Regiment Tydske Dragoner er paa Veien til Portsmouth, og man troer, at det indskiber sig til Spanien. — I en Americansk Tidende hedder det: at Congressen skal forsamles i Julii, at Hr. Pinckney skal tilbagekaldes og at der ikke er noget Haab om, at Fiendtlighederne med Frankrige ville blive afværgede.

Kongen af Holland skal være ankommen til Hannover, ledsaget af 2 Officierer.

Der er atter fra Wien til Augsburg ankommen 5 Millioner Contributionspenge i Ducater og nyprægede 20 Kreuzer Stykker, der tjene til at dække de Vexler, der trækkes fra Paris paa Augsburg.

Petersborg d. 10 Julii. Der er udkommen et Keis. Manifest angaaende en ligeformig Myntfods Indførelse. De Russiske Metalmynter, der skulle sættes i Omløb, ere tre Slags: 1) Bankeller Handelsmynter: hele og halve Rubler; 2) Sølv-Skillemynt: paa 2, 1 og ½ Kopeker. — Kamenski den yngre gaaer bestandig fremad mod Tyrkerne, og man venter snart et afgjørende Slag med Storvizirren.

Hannover inddeles nu i 3 Departementer: I. Nord-Departement, II. Nedre-Elv-Departement og III. Aller-Departement.

I Engelland har en vis Jeckinson ægtet en Mis Schuckinburg, der har en aarlig Indkomst af 16,000 Pd. St.

Efterat Constantinopel nu i en Tid af 10 Aar har seet 30,000 Huse ødelægges af Ildebrand, har man nu endelig begyndt der at bygge Huse af Steen. En dyrekjøbt Erfaring!

Under d. 21 Julii er i Preussen udkommen en Forordning, hvorved det forbydes ethvert fra en Americansk Havn udløbende eller en Americansk Borger eller Undersaat tilhørende Skib, at løbe ind i Preussiske Havne, men ethvert af denne Nations Skibe skal, saasnart det lader sig see for en Preussisk Havn eller paa en Preussisk Rhed, strax afvises. I Indledningen til denne Forordning hedder det: at Kongen seer sig foranlediget hertil, for desbedre at overholde det hidtil i Overenstemmelse med det Franske Hof iagttagne Fastlandssystem i alle hans Undersaatters Handelssystem og for des sikkrere at forebygge alle de Misbruge, der kunne befrygtes af de hidtil udgivne Anordninger. — Det er mueligt at samme Skjebne forestaaer de Americanske Skibe i alle andre med Frankrige allierede eller i Venskab staaende Stater.

Commandanten i Ciudad Rodrigo svarede Hertugen af Elchingen paa hans Opfordring at overgive Fæstningen, at han, efter 49 Tjenesteaar kjender Krigens Love og sine militaire Pligter; at Ciudad Rodrigo endnu ikke er i den Forfatning, at det maa capitulere, og ikke havde nogen fuldstændig Breche, som tvinger det dertil; men dersom Hertugen vilde tillade ham at afsende Depecher til den Engelske General Wellington, kunde Tingene blive in statu qvo indtil Coureren kom tilbage igjen. — Hertugen afslog Gouverneurens Forlangende, og Ilden begyndte paa ny.

Amsterdam, d. 24 Julii. Dagligen aflægge forskjellige af Statens første Embedsmænd Hs. M. Keiseren Troskabseden. — Financeministeren har ladet bekjendtgjøre, at alle af den forrige Hollandske Regjering udstedte Vexler skulle nøiagtigen betales til Forfaldstiden. Denne Bekjendtgjørelse er en Følge af den Miscredit, hvori disse Vexler komme. — Hertugen af Plaisance har i Sinde med det første at bereise Hollands forskjellige Departementer, ved hvilken Leilighed han vil lade Tribunalerne og Domstolene aflægge Eed. Indtil den Tid er det dem paalagt skriftligen at indsende Eden af følgende Indhold: "Vi sværge Keiseren Lydighed og Troskab og Nidkjerhed og Hengivenhed i de os betroede Embeder." — Ved Kysten af Briel krydsede d. 20de 6 til 7 fiendtlige Skibe.

Amsterdam d. 21 Julii. 500 Franske Douanierer ere ankomne her, men der er endnu ingen Undersøgelser i Kjøbmændenes Pakhuse bleven anstillet. — Rygtet siger, at vi med det første kunne vente at see Keiseren her. — Da Fiskefangsten paa de Hollandske Kyster er den eneste Næringskilde for Kystbeboerne, og dens Forbud vil drage de fattige Folkeclassers fuldkomne Undergang efter sig, saa er ved en Anordning befalet følgende: hvert Fiskerfartøi maa forend det gaaer i Søen være forsynet med en særdeles Tilladelse; der skal forfattes en nøiagtig Optegnelse over Besætningen; saa ofte en saadan Baad lægger til skal den visiteres af Douanniererne; forend Dagbrækning tør Fiskerbaadene paa ingen Maade gaae i Søen. Ligeledes maa de komme tilbage medens det endnu er Dag. De tør kun have saa mange Levnetsmidler ombord, som de nødvendig behøve. Paa hver Fiskerbaad befinder en Fransk Soldat sig, naar Fartøiet er mistænkt for at drive Smughandel. Paa Sildefangst tør intet Fartøi gaae ud indtil Hertugen af Reggio er bemyndiget til at anordne det Fornødne desangaaende. Alle de Fartøier, hvis Eiere handle mod denne Befaling, anholdes.

Paris den 18 Julii. Exgeneral Sarrazins Kone melder i en Skrivelse fra Basel til Gener. Vandamme, at hun i to Aar formedelst hendes Mands slette Behandling har været nødsaget til at leve med sin femaars Søn skilt fra ham i Schweitz; at han fra Tid til anden har tilskrevet sin Søn Breve, der alle vare fulde af den største Hengivenhed for Keiseren, men at han i 4 Maaneder ikke havde skrevet noget, og at hun er overbeviist om, at hans sidste Skridt maa tilskrives hans Forrykthed.

Det hedder at den Franske Keiser endnu vil lade henstaae den Contribution, som Preussen har at betale, i syv Aar; andre paastaae: Tilgodehavendet af 12 Millioner alvorlig er blevet begjert. Man tvivler paa at der i det Hele findes i den Preussiske Stat saa mange rede Penge, som Frankrige har at fordre i Krigsskat.

Stockholm, d. 17 Julii. Den 19de er Kongen afreist til Ørebro. — Det Kgl. medicinske Collegium har nu givet sin Erklæring angaaende alle Indberetninger om Kronprindsens Død. Alle de Actstykker, der vedkomme denne Gjenstand, skulle trykkes.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 86.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 4 Augusti, 1810.

Vandring til Udleire og Værebro.

(Fortsættelse.)

Det var ei blandt Gravene, vi skulde dvæle ved Maanelys i stille Betragtning, og derover glemme vort fiernere Maal. Rundt om os smiler det friske, ungdommelige Liv i lyse Farver, og kalder os til virksom Nydelse. Solen staaer høit paa Himlen, og med ilende Skridt (paa Papiret nemlig, hvor Midbagsheden ikke trykker os) nærme vi os Sø sum, der ligger en Miils Vei fra Kirke Værløse i en dyb Dal, omgivet af Banker; paa een af disse kneiser Byens Slot, den hvide, grundmurede Skole, høit over de lave Hytter. Vi have intet at søge i dette tarvelige Viisdomstempel, og hist nede er der alt for snevert og hedt. Vi vandre da uden Ophold til Steenløse, og efter en saare venlig Modtagelse følge vi den værdige Sognepræst, Hr. Provst Billeskov, ind i hans Kirke. Ikke uden Forundring høre vi af ham, at denne Kirke, der er bygget heel trofast af hugne Kampestene, for faa Aar siden, af Mangel paa Rum for de Kirkesøgende, maatte forstørres med en heel Fløi; og fornøie os sub rosa over en ny Bekræftelse paa en Hypothese om visse, meget virkende Aarsager til Kirkernes Tomhed; hvilken vi imidlertid beholde hos os selv, for ei at forarge Enkelte, der have en naturlig Modbydelighed for visse almindelige Yttringer. Efterat have samlet et Par Bidrag til en ny Udgave af Marmora Danica, hvoraf Oldgrandskere kun lidet ville opbygges *), forlade vi Steenløse, ei uden behagelige Erindringer, ile forbi den Mængde Høie og Steendysser, hvormed disse Egne ere opfyldte, og som til en anden Tid vilde opholdt os længere, og staae med eet Spring paa den anseelige Gravhøi paa Banken ved Ølstykke, hvor vi ikke blot tælle 16 Kirker inden for Synskredsen, og blandt disse Slangerups; men ogsaa heel tydeligen see Roeskilde Dom-

*) Hr. Jacob Muus blev Præst til Steenløse og Veyø 1716, og levede der endnu 1781 (S. Giessings danske Jubellærere 2 D. 1 Bd. S. 287). Tre Indskrifter af ham findes i Steenløse Kirke. Den ene over en Ildebrand 1747, den anden til Erindring om Qvægsygen, som i Vinteren 1745 borttog 927 Hoveder i disse to Sogne, findes begge i Hofmanns Fundationer 7 D. S. 49. Den 3die over en hvid Marmorflise, som for laae forved Alteret og i hvis Aarer den fromme Olding udfandt et Crucifix, der ei utydelig er tilsyne, har man ikke værdiget at optegnes med de andre. Jeg vil derfor her afskrive den:

"Jeg Marmorsteen ved Alterfod
Var lagt til Ziir og Brøste;
Der Præsten holdt mig alt for god,
Da han blev vaer og læste
Det Billede, i mig er groet
Af Jesum den korsfæste.
Han sagde: Lille Steen! du stod
Langt bedre her, at skiemme
Hver den, saa haard i Hierterod,
Sin Jesum at forglemme."

kirke i 3 Miils Afstand reise sine Spiir i den blaanende Horizont.

Endelig ere vi i Udleire, og en Fierdingvei fra Byen, paa Veien fra Udleire til Nørbæk, staae vi ved vor Vandrings Maal, der allene fuldeligen lønner 5 Miles Gang. Paa Nørbæks Mark, lige i Skiellet mellem denne og Udleires, en Fierdingvei fra Isefiorden, see vi en meget regelmæssig, næsten kugledannet Gravhøi, af en temmelig anseelig Høide, uden at være af de allerstørste. I Omkreds har den ved Foden henimod 100 Skridt. Den har ingen Steenkredse, og i sit Udvortes Intet, der kunde tildrage den sønderlig Opmærksomhed. Ingen, som betragter den, vil lettelig falde paa, at den hvælver sig over en af de største Jettestuer eller steensatte Gravhuler i Danmark. For at danne os et rigtigt Begreb om disse, maae vi erindre, at de ikke blot ved deres Størrelse, men ogsaa ved deres Bygningsmaade, og ved den ordentlige, steensatte underjordiske Indgang, som udenfra fører til den egentlige Jettestue, adskille sig fra de mindre og simplere Gravkamre i Høiene *).

I den østlige Side af Høien, nogle Alen over Jordfladen, bemærke vi en Aabning, dannet ved fire Stene, hvoraf den øverste rager lidet frem af Jorden over de andre. Dette er den snevre og møisomme Nedgang til den underjordiske Gravhvælving. Efterat man deels har ladet sig glide, deels er krøben ned giennem Aabningen, kommer man ind i en Steenkiste, 7 Alen lang fra Aabningen at regne, halvanden bred og omtrent 2 Alen høi. Denne Gang af tilhugne Kampestene fører os ind i den store Gravhule giennem en regelmæssig firkantet Aabning, der formodentlig, da Hulen blev opdaget, har været tillukt med Steen eller Jord, hvormed maaskee ogsaa hele Gangen har været fyldt.

*) Om danske Jettestuer og Gravkamre i Almindelighed (skiøndt ei med fuldkommen nøiagtig Adskilling) læses i Hr. Prof. B. Thorlacius's Bemærkninger over Hedenolds Høie i Danmark. Kbh. 1809, S. 28--36. Her omtales S. 33 ogsaa Jettestuen i Ølstykke Herred; men Stedet Yerløse, som der nævnes, veed jeg ingen Beskeed om.

Her ere vi da i Jordens tause Skiød, i vore Fædres Helligdom, ligesom ved Trolddom forflyttede dybt ind i Hedenold, og ved en bred Kløft adskilte fra Nutid. — Vi træde ind i den skumle Hule med Anelser, lig dem, som opstige hos os, naar vi ved Sagas Haand begive os ind i den fierne Oldtids Skyggeverden. Et gaadefuldt Mørke ruger over denne, og neppe formaae vi at skielne enkelte af de høie, blege Skikkelser, der bevæge sig i den mørke Baggrund. Dog drives vi frem af en mægtig Følelse, og den hellige Skumring, hvori Skyggerne vandre, vækker vor Ærefrygt. Men i Øst udvælder af det klare Dyb den luende Sol, der giennem Tidens Nat sender os Evigheds Glands. En Straale af denne naaer ogsaa til den mørke Oldtid; splittet, og atter giennem Poesien forenet i Myther og Sagn, klarer den det skumle, natlige Mørke til en ærværdig Dæmring, og vi vandre med tryggere Fied blandt Kæmpernes Skygger.

En trykkende Følelse betog mig næsten Veiret, da jeg med Møie var kommen ned igiennem det snevre Hul, og nu saae den mørke Gang for mig. Men efter nogle Dieblikks Ophold i den store Hule aandede jeg frit under den kølige Hvælving, og ved den sparsomme Lysning, der falder giennem Indgangen, saae jeg, at den ikke, som jeg havde meent, gaaer i lige Retning med Gangen; men strækker sig fra Nord til Syd. Ved Skinnet af en Lygte toge vi den nu nøiere i Diesyn. Femten store Kampestene, hvoraf nogle staae 3 til 4, ingen under 2 til 3 Alen over Jorden, ere opreiste i en aflang Kreds, der har 11 Alen i Længden og i Midten er fem Alen bred. Ovenpaa disse tætstaaende Stene hvile paa langs fire endnu meget større og mere uregelmæssige, som danne Hulens Loft, og hvis Bredde udgiør dens hele Længde af 11 til 12 Alen. Enhver Aabning, frembragt ved de store Stenes uregelmæssige Form, er lukket med mindre; og Vægstenene ere overalt, hvor de ikke umiddelbar berøre hinanden, omhyggeligen kilede med flade, tilhugne og tilspidsede Stene, deels af Kamp og Flint, deels af Sandsteen. Paa de fleste Steder sidde disse Kiler endnu saa fast, at det ei var muligt at faae dem ud, uden at brække dem sønder med Vold; imellem to af de mindste, kiendeligen tilhugne Vægstene fandt jeg dem saameget løsnede, at de kunde tages ud med Haanden.

Med Forundring seer man den Omhyggelighed, der overalt spores ved Hulens Bygning, og forbauset tænker man sig tillige den uhyre Kraft, som derved er anvendt. Det Hele ligner mere en Klippehvælving, udhulet i Fieldet ved Menneskehaand, end et Gravkammer, bygget af enkelte Stene. Et næsten rædsomt Syn give disse store, overhængende Steenblokke, der i uordentlige Masser danne det hvælvede Loft, og paa nogle Steder synes ligesom frit svævende over Hovedet. Den største af disse Loftstene er den, som ligger omtrent lige over Indgangen til Hulen, og hvis Længde i det Hele maa udgiøre 6 til 7 Alen og Breden 3 til 4. Gravhulens Høide er ikke eens overalt; i en Hvælving, som dannes ved to af de store Loftstene, udgiør den omtrent 6 Alen; ellers er den 4 til 5 Alen. Paa Bunden finder man den almindelige gule Sand, sparsomt blandet med Flintesteen. Forgieves vilde man søge om Levninger af de Been eller den Aske, som denne mægtige Gravhule engang giemte, eller nogen af de Steenknive og andre Redskaber, som Fædrene her jordede med de døde Heltes Levninger — for længe siden er Hulen omrodet fra den ene Ende til den anden, og hvad her fandtes borttaget eller adsplittet.

Om denne Jettestues Opdagelse fortalte man mig følgende; En Bondekarl, ved Navn Christian, af Fødsel en Skaanning, hvis Stivfader endnu har den Huuslod, hvorpaa Indgangen til Høien findes (thi ved Markskiellet er den adskilt i to Dele) havde været med at sprænge et lignende, men mindre Gravsted i en anden Høi i Nærheden. Han var derved bragt paa den Tanke, at ogsaa hiin skiulte en saadan Steenstue; rimeligt kan det ogsaa være, at Sagnet derom har levet blandt Bønderne. Han omgrov da Høiens Top, og endnu kiendes der en stor Indsynkning eller Fordybning, der synes saa frisk, som den for et Par Aar siden kunde være gravet, skiøndt det rimeligviis skede 1797. Efterat have gravet 3 Alen dybt, stødte han paa en maadelig Steen, som han fik bortvæltet. Af Hullet, som derved aabnedes, opsteg en kvælende Damp, som dog ikke betog ham Modet til at kige ned i Aabningen. Han blev ved at see saa længe ned i den mørke Hule, til han saae en stor Guldkiæde, spændt fra Væg til Væg i Jettestuen; men naturligviis sank den i Jorden, saasnart han kom ned. Efterat han, ved at kaste Spaden ned, havde forfaret, at Hulen ikke var bundløs, lod han sig glide bag efter, undersøgte den saavidt han kunde, fandt Steenrøret, eller den ordentlige Indgang, og lod sig derpaa hidse op igien. Af denne Omstændighed seer man altsaa, at Hulen ikke har været fyldt med Jord, som den 1776 udgravne Jettestue ved Jægerspriis. Siden blev Stenen væltet for Aabningen, Høien igien tilkastet og Indgangen udgravet. Hulens egentlige Opdager var ikke længere i denne Egn, og hans Stivfader vidste ingen Besked om hvad der var fundet i Hulen, eller vilde ikke ud med Sproget. Dog udlod han sig med, at der havde været nogle Urner, i hans Sprog Ormekrukker. Hvad jeg nu har optegnet, blev mig fortalt af en anden nærboende Huusmand, der lod til at være en ret fornuftig Mand, som ikke foer med Tant. I en kort Beretning om denne Jettestue (der findes i Samleren for 1797. 2 Bd. S. 431 og indeholder en usandfærdig og latterlig Efterretning om en Indskrift i en af Loftstenene med latinske Bogstaver) omtales 8 Urner, 3 Kilestene, 7 Steenknive af sort og hvidgraa Flint, og en Stump Egetræ, hvilke Sager alle skulle være fundne i Gravhulen. Man maa beklage, at denne ikke straks efter Opdagelsen blev undersøgt af en Oldkyndig, hvorved enhver Bemærkning over dens Skikkelse i urørt Tilstand og over de deri fundne Levninger er bleven tabt. Nu efter saa lang Tids Forløb, at vente sig nogen Efterhøst, vilde vel være forgieves; dog vilde jeg ikke holde det for ganske overflødigt, ved omhyggelig Gravning at forvisse sig herom. Saa synes mig og, at denne Gravhøi, der fortiener at regnes blandt vore ypperste og mærkeligste Alderdomslevninger, ved en Indhegning burde sikkres mod al Overlast, eller i det mindste saaledes fredlyses, at Ingen vovede at røre den. — Ved Sammenligning med Beskrivelserne over de hidtil i Danmark opdagede Jettestuer, vil man finde, at ingen af dem er saa anseelig som denne, end ikke den mere bekiendte Jægerprisiske, der er beskrevet af Geheimeraad Guldberg. *)

(Slutningen følger.)

*) See Fortalen til Wandals Mindesmærker paa Jægerspriis. End videre Pontoppidans

Beskrivelse over en anden Jettestue ved Jægerspriis, funden 1744; (i Videnskabernes Selskabs Skr. 1 D. S. 307) Abildgaards Beskrivelse over een ved Aastrup By, Stiernholms Amt i Jylland (Nyerups antiquariske Reise i Aarhuus Stift. Kbh. 1808. S. 29) og Prof. Engelstofts Efterretning om en anden i Nærheden af Oudrup By, i Aalborghuus Amt, Viborg Stift. (Nyerups Mindesmærker fra Oldtiden S. 61--64).

Politisk Oversigt.

Neppe gives der et Aarhundrede, hvori saa mange nye Stater skabtes og saa mange gamle ophørte end det, hvori vi leve. Et politisk Jordskjelv har rystet hele Europa. Mægtige Riger ere forsvundne af Staternes Tal og ubetydelige ere blevne vigtige og store. Medens den fordum saa vældige Kirkestat og de som Handelsrepubliker saa berømte Stater Genua og Venedig have tabt deres politiske Tilværelse, seer man Churfyrstendømmer og Hertugdømmer ophøiede til Kongeriger og med hver Dag voxe i Glands og Vælde.

Holland, som fra Begyndelsen af den Franske Revolutionskrig har været en Bold for en usikker Existence, er nu kommet til en Punct, som enhver, der seer noget dybere ind i Statskonstens Mysterier, allerede længe maa have forudseet. Aldrig saasnart havde Kong Louis, som nu i fire Aar har regjeret over Holland, nedlagt Kronen, og afstaaet den til sin Søn, under Dronningens Regentskab indtil dennes myndige Alder, førend Keiser Napoleon, hvis Samtykke denne Regjeringsaftrædelse manglede, befalede at dette Rige skulde indlemmes i Frankrige. De Grunde, som bevægede Keiseren til dette Skridt, findes udførlig omtalde og udviklede i Ministerens Champagny's Indberetning. Uden at indlade os paa at bedømme dette mærkværdige Actstykke, kunne vi ikke andet end indrømme, at Holland, i sin nærværende critiske Forfatning, betynget af en Statsgjeld, som det havde været det umueligt at betale, og af Paalæg, som det havde været det umueligt at tilveiebringe, truet af en Fiende, som det ikke havde Kraft nok til at modstaae, og arbeidende paa at vedligeholde en Uafhængighed, som allerede længe har været forsvunden, nødvendig maa vinde ved at forenes med Europas mægtigste Stat, hvis første Tarv det er at ophjelpe dets Handel og Manufacturer, understøtte dets sjunkne Kræfter og bringe det til den Pynt af Velstand og Storhed, som i bedre og lykkeligere Tider gjorde det til een af de berømteste og stolteste Fristater i Europa. Hollands Indlemmelse i det Franske Keiserdømme er eet af de værste Stød, der kunde ramme Engelland, og dette Stød har det selv beredet sig ved sit ukloge Tog til Schelde. Førend den Tid havde det tusinde Midler i Hænde til at drive Smughandel paa de Hollandske Havne, og saa længe det lod sig nøie hermed befordrede Handelsegennytten dets Hensigter, men da det begyndte at ville spille en Erobrers Rolle paa Øen Zeeland, opvakte det hos Frankrige grundet Frygt for hvad det engang kunde blive for Holland, naar dette, overladt til sig selv skulde beholde en Uafhængighed, som det var for svagt til at forsvare, og en Handelsfrihed, som paa saa mange Maader kunde misbruges.

Medens Frankrige saaledes i denne Maaned uden Sværdslag er bleven forøget med et heelt Kongerige, der paa 630 □ Mile tæller 2,131,200 vindskibelige Indbyggere, har den ikke mindre frydelige Efterretning, at Keiserinde Lovise befinder sig i velsignede Omstændigheder, udbredet Glæde over hele Keiserstaten. Riget har nu Haab om, snart at see en Spire udspringe af den Stamme, under hvis trygge Skygge det hævede sig til en saa beundringsværdig Storhed, og den Franske Trone vil da saa meget mere befæstes, som dets tilkommende Tronarving sikkerlig, under Napoleons Veiledning, ikke blot vil arve hans Navn og Krone, men ogsaa hans Aand og Talenter. Skjønt Lykken saaledes har udkaaret Frankriges store Regent til sin bestandige Yndling; skjønt alle hans Foretagender krones med et Held, der er uden Lige i Historien, saa indtræffe af og til dog Begivenheder, der ligesom de paa den ene Side vise, at Forsynets Haand vaager over ham i alle hans Idrætter, dog paa den anden Side tydelig minde os om, at vort Liv, paa hvilket og hvor høit et Trin vi end staae, hænger i saare svage Traade, og er i Skjæbnens Haand en Skat, som vi intet Øieblik ere sikkre paa. Ved en Fest, som den Østerrigske Gesandt gav til Ære for

Keiseren, og som 1200 Mennesker af forskjelligt Kjøn og forskjellig Rang havde deeltaget i, forvandles med eet Glæden til Sorg. Et ubetydeligt Vorlys, som faldt ned og tændte Ild i een af Decorationerne, havde nær beredet Europa en Skjebne, hvis mulige Følger ingen Dødelig formaaer at beregne. Men uagtet hele Salen i en Tid af en Fjerdedeeltime lagdes i Aske, og uagtet adskillige af Gjæsterne deels omkom i Luerne, deels meget beskadigedes, vaagede dog Frankriges Skytsengel over Napoleon, der, ligesom ved et Vidunder, blev reddet. — For at ophjelpe den indenlandske Konstflid og gjøre udenlandske Natur- og Konstfrembringelser undværlige, vedbliver Keiseren at udlove betydelige Belonninger. Saaledes har han atter udsat en Priis af 100,000 til 25,000 Franker for Opdagelsen af en indenlandsk Plantesaft, der enten kunde tjene isteder for Indigo eller gjøre den aldeles unduærlig, foruden andre Præmier, sigtende til lignende Diemed. Angrebet med saadanne Vaaben vil Engelland, rystet i Grundstötterne til sin Vælde: Handel og Manufacturvæsen, snarere end man maaskee troer, blive tvunget til at give efter. — Med Østerrige er Frankrige blevet end nøiere forenet ved et nylig oprettet Angrebs- og Forsvarsforbund.

I Spanien luer Krigsflammen endnu bestandig. De Franske Tropper staae imellem Salamanka og Ciudad Rodrigo, 70,000 Mand stærke, og have opfordret, men endnu ikke erobret den sidste Fæstning. Ogsaa Cadix forsvarer sig endnu bestandig med Haardnakkenhed. Kongen staaer i sin Hovedstad, og uddeler derfra de fornødne Befalinger.

Portugals Betvingelse synes man ikke for Alvor at være betænkt paa, saa længe Catalonien, Arragonien, Valencia og andre vigtige Spanske Provindser endnu ikke ere erobrede. Imidlertid synes Wellington dog ikke at ville vove noget Slag, men snarere strax efter Ciudad Rodrigos Indtagelse, som er meget nær, at ville romme dette Rige. Man taler nu med Vished om, at den Franske Keiser snart vil tiltræde sin Reise til Italien og Spanien; og til begge disse Lande ere allerede mange Keiserlige Vogne afgaaede. Upaatvivlelig vil Keiserens Ankomst i Spanien være af store og vigtige Følger, og neppe vil han vende tilbage derfra uden som dets Overvinder.

Toget til Sicilien, hvilket man allerede ansaae for erobret, er endnu ikke iværksat. Men Kong Joachim, der formodentlig selv vil anføre den Armee af 30,000 Mand Franske og Neapolitanere, som han har samlet og bestemt til Angrebet, staaer i Begreb med at udføre dette store Foretagende. Dog formodentlig ønsker han helst at oppebie dertil en Aarstid, hvor de Engelske Krigsskibe ikke kunne blive ham farlige.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Det nye Raad- og Domhuses Façade her i Staden er bleven prydet med den kjernefulde Indskrift, taget af Jydske Lov: "Med Lov skal man Land bygge."

Blomsterfabriqueur Jonas har solgt sin Gaard i Vimmelskaftet No. 23 til Capitain Lind for 43,000 Rdlr.; Groß. Moses & David Bendixen deres Gaard i Snaregaden No. 9 til Brygger Altschwager for 25,500 Rdlr.

Een af de Artikler, som vi i denne Tid have meest Overflødighed af, skjønt vi mindst trænge dertil, er Appelsiner. Atter i Torsdags solgtes en heel Ladning af denne Frugt, bestaaende af 1600 Casser, som var bestemt til Petersborg, men, som opbragt hertil, er bleven prisdømt ved Underretten. De solgtes til forskjellige Priser, og den bedste Sort blev betalt med 10 til 14 Rdlr. Kisten. De vare blevne solgte endnu ringere, om ikke adskillige Svenske havde indfundet sig, som agtede at føre dem til Sverrig, og dreve Priserne i Veiret.

Leien af de Pakhuusleiligheder, som det Asiatiske Compagnie i denne Tid har bortleiet til hertil opbragte Ladningers Opbevaring, anslaaes til 9000 Rdlr.

Særdeles behageligt er det at see Skibe fra Finland med Bygningsmaterialier og alle Slags Trævare, hvilke det Engelske Overfald i de sidste tre Aar havde fjernet fra denne Stads Havn, nu igjen ankomme dertil. To af disse Fartøier ligge ved Børsen, og deres Varer have god Afsætning.

Efter Kgl. Befaling har det Kgl. Rentekammer tilkjendegivet de ved Matriculeringen ansatte

Landinspecteurer og Landmaalere, at have opmærksomt Øie paa slige mineralogiske Gjenstande, som kunde være gavnlige til technisk Brug i det daglige Liv, og lede til større Opdagelser. Stoffer og Prøver indsendes deraf til Collegiet. Ved dette Middel har man Haab om at erholde saavel et indenlandsk mineralogisk Cabinet, som og en mineralogisk Geographie, ledsaget med Kort, hvorved slige Opdagelser reddedes fra Forglemmelse, og Landets Beboere lærte at kjende sine egne Skatte til Afbetjening. Denne nyttige Foranstaltning har allerede havt gode Virkninger. Til Rentekammeret er der for adskillige Maaneder siden indsendt Prøver af nogle Jordarter fra Moser i Hirschholms Amt, og fra Nipstrup Sogn i Vendsyssel. Disse Jordarter lod Collegiet prøve af Hr. Prof. Becker, som under 20 Martii d. A. gav følgende Forklaring: "Den brungule Oker er en meget reen, god og særdeles anvendelig Farve; efter foretagen Prøve ved Fernis besidder den megen Corpus, og ved sammes Foreviisning til flere Malere, byder man fra 30—40 Rdlr. for Centneret. Den mørkere brungule Oker er ei allene reen, men af den fortrinlige Beskaffenhed, at den kan anvendes i Miniatur-Malerie, og altsaa af større Værdie. Den blaaagtige Oker er som Farvematerial ikke til nogen Anvendelse nyttig; den er hverken skjøn eller varig; man vil omsider fortryde at have anvendt et Product som Maler-Ingredients, der ikkun for Øieblikket synes blaa, men iøvrigt ei indeholder andet end Jord, som til Penselmaling er aldeles ubrugelig, og har hverken Corpus eller Farveintensitet. Den mere mørkeblaa Oker er rigere paa Berlinerblaasyre, og især tjenlig for Oliemaling.

Udtog af en Skrivelse fra det Holsteenske af 29 Julii 1810. Den fortjente Rector Forchhammer i Tønder er for nogle Dage siden afgaaet ved Døden i sin Alders 46 Aar. Han var en af vore første practiske Pædagoger og faa vare saa heldige som han i at danne unge Mennesker til det borgerlige Liv. I sit Fag besad han udmærkede Indsigter, som han især havde udvidet ved egne Erfaringer og skarpsindige Jagttagelser. Med disse Kundskaber forenede han den utrætteligste Iver og en sjelden Gave at underholde sig paa en behagelig og lærerig Maade med Ungdommen og at vinde dens Tillid. Ikke allene i de Skoler, som han forestod, men ogsaa især ved sin Privatunderviisning, har han dannet mange duelige Mænd, hvoraf endeel med Hæder beklæde Embeder i Staten. Han var først Subrector i Husum i en Tid af 16 Aar, hvor han bidrog meget til at forbedre den saakaldte Borgerskole, der var adskilt fra Skrive- og Regneskolen og hvilken han først dannede til en sand Realskole. Desuden havde han anlagt et Privatinstitut, af hvilket der i en Tid af 20 Aar er demitteret 90 Elever. Blandt disse talte man Franske og andre Udlændinger, men især Børn af de meest anseete indenlandske Familier. Fra Husum blev Forchhammer forflyttet til Tønder, som første Lærer ved Borgerskolen, under Navn af Rector. Denne Skoles forbedrede Indretning og nærværende blomstrende Tilstand skyldes især hans Veiledning og Raad. Skolelærerseminariet i Tønder, hvorved han ligeledes var første Lærer, har ham ogsaa meget at takke. I alt havde han kun tilbragt 6½ Aar i Tønder, da en hastig Død bortrev ham fra et virksomt Livs Bane. Han efterlader sig en Enke og 7 Børn. Ogsaa som Skribent er han ikke bleven ubekjendt og man finder i de forrige Slesvigholsteenske Provincialberetninger adskillige interessante Stykker af ham over de af ham indførte Forbedringer i Skolevæsenet og hans Opdragelsesmethode. — Pastor Johnsen i Sieck i Amtet Reinbek er nylig afgaaet ved Døden. For hans Medbrødre aabner hans Død Adgangen til et meget godt Kald.

Auctioner. D. 8de Augusti: Fuldmægtig Saxild, Løsøre i store Larsbjørnstr. D. 9de: Mægler Herlow, priisdømte Vare i store Kongensgade No. 249. D. 10de: Tortsen, Løsøre paa Hjørnet af store Grønneg. D. 13de: Mægler d'Andrade, Kramvare i Nyebrog. No. 5.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 3 Augusti. Ingen reel Cours. I Begyndelsen 415 tre Maaneder; tilsidst 425. — Spec. 450. — Hamb. Cours 450.

I nogle faa Aftryk af forrige No. stod Coursen ved en Trykfeil anført 446 istedet for 432.

Udenlandske Efterretninger.

London, d. 10 Julii. (Over Frankrige.) I Følge de Efterretninger, vor Regjering har faaet fra Middelhavet, er Touloner-Flaaden, 17 Linieskibe stærk, og deriblandt 4 Tredækkere, seilfærdig

og i Begreb med at løbe ud. Vor Flaade, under Admiral Cotton, er langtfra ikke saa stærk. Imidlertid har Admiralen sendt Befaling til Minorka, Malta 2c., for at forsamle sin hele Flaade. Man troer, Fienden vil med Touloner Flaaden understøtte sin Expedition til Sicilien, eller og udføre sin gamle Plan mod Ægypten. I begge Tilfælde vil han blive nedsaget til at slaaes med vor, og vi vente med Længsel Efterretninger fra Middelhavet. — Efter Breve fra vor Armee i Portugal, vil det rimeligvis snart komme til et almindeligt Slag. De Franske ere stærkere end vi. De 15,000 Mand Portugisere, der vare i Coimbra, ere marcherede mod Vizen; Cavalleriebrigaden, der stod under General Slake i Alentejo, er gaaet over Tajo og har forenet sig med Armeen. Ved Leridas Overgivelse, som man tilskriver Forræderie, er meget tabt. Hele Catalonien lige indtil Tarragona og Tortosa er derved kommen i Fiendens Vold, og hans Forbindelser med Arragonien ere derved aabnede. — Gouverneuren paa Havannah har villet erklære denne Øe for uafhængig, men Conseilet modsatte sig det, og man besluttede, at blive Moderlandet tro, indtil dets Skjebne er fuldkommen afgjort. — Castanos skal have indbudet de Spanske Cortes til at samle sig den 2 Augusti paa Øen Leon. — General Lacy skal med et Corps paa 5000 Mand være landet i Algesiras, og, forstærket med andre Tropper, trængt frem mod Ronda. Et andet brittisk Troppecorps sysselsætter Fienden østlig paa Kysten; endnu en Expedition skal foretages til Puerto Sta Maria. D. 31 Maji bestod Garnisonen i Cadix af 6500 Engellændere, 1500 Portugisere, 11,000 Mand Spanske Tropper, og 4000 Mand Spanske Tropper, der ventedes fra Alicante og siden ere indtrufne; ogsaa er siden d. 31de endnu flere Afdelinger brittiske Tropper landede, saa at Garnisonen nu kan regnes for 24,000 Mand. I Cadix ligge 24 Linieskibe. Sir R. Keats er udnævnt til Anfører for den Engelske Escadre ved Cadix. — Stærk Skylleregn har hidtil forhindret Operationerne paa de Portugisiske Grændser. — Den brittiske Magt paa Sicilien under Stuarts Befaling, udgjorde omtrent 17,000 Mand, hvoraf en liden Deel tjener i det Adriatiske Hav. De Sicilianske Troppes bestode af 20,000 Mand. — I en Skrivelse fra en Officier i Wellingtons Armee, dat. Celarico d. 6 Junii, berettes: at de Franske, efter Sigende, ved Ciudad Rodrigo have slaaet en Bro over Agueda, og at der ikke er nogen Tvivl om, at Massena vil rykke frem, saasnart Regnen ophører. Deserteurer anslaae hans Styrke til 70,000 Mand, men hvori de 20,000 Mand, som Junot har i Norden, nok ere iberegnede. De lige over for de Engelske staaende fiendtlige Generaler ere: Ney, Loison, Laborde. Regnier staaer i Estremadura, og det vilde være underligt, om ikke Angrebet paa Portugal skede paa eengang fra tre Puncter.

Paris d. 22 Julii. Prinds Napoleon, Storhertug af Berg, er i Forgaars ankommen til St. Cloud. Keiseren holdt ham længe i sine Arme. "Kom, min Søn!" sagde han, "Jeg skal være din Fader; du skal ikke tabe noget derved. Din Faders Opførsel krænker mit Hjerte; den lader sig kun forklare ved hans Sygdom. Naar du er stor, vil du betale hans og din Gjeld. Forglem ikke i hvilken Forfatning min Politik og mit Riges Tarv sætte dig; at dine første Pligter ere mod Mig, de andre mod Frankrige. Alle dine øvrige Pligter, selv mod de Folkeslag, jeg anbetroer dig, følge næst efter hine." (Moniteur.)

Amsterdam d. 24 Julii. Conscriptionen er nu ogsaa indført hos os. For dette Aar udskrives 30,000 Mand fra 18 til 45 Aar. Der udstedes nu aldeles ingen Passe for Reisende, end ikke i Indlandet. — Alle af den Hollandske Regjering udstedte Vexler betales, efter en Bekjendtgjørelse fra Financeministeren, rigtig og punctlig til Forfaldstiden. — I vore Havne arbeides nu med Iver paa vore Krigsskibes Udrustning.

Illyrien d. 12 Julii. I Servien og Bosnien er Alting i Oprør og Uorden, og de gjennemdragende Soldater agte ingen Eiendomsret.

Ungern d. 7 Julii. En Skrivelse fra Temeswar af 5 Julii bekræfter det for Russerne saa ulykkelig udfaldne Slag, med det Tillæg, at de ville behøve endnu en lang Tid, til at agere offensiv, og at i dette Øieblik alle Russernes tilkjæmpede Fordele i Bulgarien ere tilintetgjorte.

Triest d. 13 Julii. Vor Havn bloqueres stærkere end nogensinde før og adskillige Artikler mangle ganske.

Bayonne, d. 15 Julii. I Biscaya Bugten er der ankommen 7 Engelske Fregatter og 1 Linieskib. De skulle have lagt sig til Ankers ved den lille Havn Santogno mellem Bilbao og St. An=

der. Man formoder, at de Engelskes Hensigt er at gjøre en Diversion, og opvække Opstand i Landet. Men dette vil ikke lykkes dem, da Garnisonerne i Bilbao, St. Ander og Vittoria ere mere end nok til at tilintetgjøre en Landgang, om end Fienden var 8 til 10,000 Mand stærk.

London, d. 13 Julii. (Over Frankrige.) De i Malaga liggende Franske Tropper befæste Gibralfaro, et Maurisk Castel paa et Bjerg, der behersker Staden og Havnen. Her ere omtrent 1000 Mand Polske Tropper og i Mirac 1500 Mand Franske. Man opererer mod Martella, der understøttes fra Gibralter af, og desuden af en Engelsk Fregat og nogle Canonbaade. Landeveiene i Grenada ere endnu bestandig usikkre. — Paa Kysten af Peru tillades intet Engelsk Skib at løbe ind. Skibet the Druid fra Liverpool, som var bestemt at gaae om faa Dage under Seil, har faaet Contrabefaling.

Paris d. 20 Julii. Moniteuren indeholder et Keis. Decret, efter hvilket der skal oprettes 6 Klosterskoler, hvori Børn af de paa Valpladsen faldne Officierer og Riddere af Æreslegionen skulle optages og kunne forblive til deres 21de Aar. Den af disse Skoler, der oprettes i Paris, skal føre Navn af Maison de la Mere de Dieu. Bestyrelsen af denne Indretning er overdraget til Storkantsleren for Æreslegionen. Ogsaa Keiserens Moder vil tage samme under sin særdeles Beskyttelse. Undervisningen vil foruden Religion indskrænke sig til Læsning, Skriven, Regning og Arbeider, saa at Lærlingene, som det hedder i Decretet, naar de engang forlade Huset, kunne erhverve sig deres Underhold. Dette Institut skal være for Æreslegionens afdøde Officierers og Ridderes efterladte Pigebørn hvad Lycæerne og Prytanæerne er for deres efterladte Drengebørn.

Mariboe, d. 30 Julii. Til Nysted er den 27de dennes indbragt af en af Caperne et Smakskib, kaldet Antonette. Det kom fra Colberg og var bestemt til Embden. Det skal være lastet med Potaske. — Ligeledes er til Nakskov opbragt den 27de 2de Galeaser. Den ene er lastet med Hvede, den anden med østersoisk Rug.

Christiansand d. 19 Julii. I Gaar have fem af vore Cutterbrigger taget en Convoy af 49 Skibe fra Østersøen med Ladninger, convoyerede af en Engelsk Cutterbrig. Hvorden forlod Faarene, da den saae Overmagten. Vore mødte den 7 à 8 Mile paa Søen. Cutterbriggen fik de ikke, men allene den hele Flaade. Det var fildeels stille, saa at den ikke kunde undkomme. Canonbaadene have assisteret ved Boxeringen, og endeel fik Havn i Aftes ved Flekkerøen, Hellesund og de øvrige Havne vester for. Resten kommer vel in salvo i Dag. Der er ingen af Skibene under Engelsk Flag, men Americanere, Preussere, Kniphausere, Svenske og allehaande andre. Vi faae Havnen fuld naar denne Flaade kommer ind. Denne Efterretning er tilforladelig, da jeg i Aftes har været ombord paa nogle af de tagne Skibe.

Efterat Cancelliet har foredraget Hs. Majet af Professor Begtrup indsendt Forslag om, ved passende Midler at fremme de oeconomiske Videnskabers Dyrkning blandt de theologiske Candidater, har det behaget Hs. Maj., under 2 Junii d. A., allernaadigst at resolvere saaledes: "Professor Begtrup tilkjendegives, at, endskjøndt det ikke, som en absolut Pligt, kan paalægges de theologiske eller juridiske Candidater at bivaane Forelæsningerne over Landoeconomien, saa ville Vi dog, ved Besættelsen af theologiske og juridiske Embeder paa Landet, tage allernaadigst Hensyn paa de Attester, han maatte meddele de ansøgende Candidater om de Fremskridt, de have gjort i Landoeconomiens Studium."

Ved Rescript af 30 Julii d. A. har Hs. Majbefalet følgende: "I Betragtning af de forandrede Omstændigheder ville Vi allernaadigst have tilladt, at alle fra Sverrig ankommende samt dertil afgaaende Breve fra nu af maae være fritagne for det siden Krigens Udbrud med Engelland befalede Eftersyn, saavel i Kjøbenhavn og Helsingøer, som i Frederikshald. Som en Følge heraf bortfalder ogsaa fra nu af aldeles Eftersynet af de indenlandske Breve, som ere bestemte til eller fra Helsingøer eller de norske Grændsesteder."

I Dag noteredes Spec. Coursen 455, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 53 ß. D. C.

Rettelse. I nogle faa Aftryk af No. 84 S. 1341 Lin. 44 er efter Ordet udleverede, udeglemt: "bleve hentede tilbage,".

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 87.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 7 Augusti, 1810.

Vandring til Udleire og Værebro.

(Slutning.)

Dette, min Ven! er hvad jeg kan fortælle Dig om Jettestuen i Udleire, der kan give Dig et meget anskueligt Begreb om vore Fædres religiøse Agtelse for de Afdødes Gravsteder og deres Omhu for at sikkre dem mod Tid og Menneskehaand. Du vil ogsaa ved den kunne mindes om Adskilligt af hvad som fortælles om afdøde Heltes Jordelse i Nordens Oldtid. En Hule, som denne kan det have været, hvori Asvid, Kong Alfs Søn i Hedemarken, blev begraven med sin Hest og Hund, og hvori hans Ven Asmund gav sig levende ned med Mad og Øl efter et Løfte, han havde giort den Afdøde. Saxos Fortælling, om Maaden hvorpaa han blev funden og frelste sig af Gravhulen, maa i det mindste falde os ind, naar vi see hiin Jettestue og tænke paa dens Opdagelse *). Men — Du har ikke seet den; og hvad er al Beskrivelse mod Synet selv? Hvad er vel Forestillingen, som jeg har kunnet give Dig om det stolte Monument, mod Følelsen, som det selv vilde vække hos Dig? — Jeg veed det, med hellig Ærbødighed vilde Du træde ind i den mørke Hvælving, der maaskee giennem meer end et Aartusinde var Hvilestedet for en nordisk Helteslægts Aske; thi Du vilde i den ikke blot see en Samling af raa Stene, eller med Nysgierrigheds Øie betragte deres Dannelse og Sammenføining; men i det synlige Mindesmærke vilde Du med den indre Sands skue Oldtids Aand, hvor-

*) Saaledes lyder den i Vedels Oversættelse: "Der Erik kom nu frem for Asvids Grav, meente Svenskene, at der skulde findes mange herlige Clenodie hos hannem. De grove udi Høien, og saae en Hule, baade mørk og dyb. Thi sætte de en modig unger Mand af deres Staldbrødre udi en Kurv, og vunde hannem der ned, at forfare Leiligheden. Asmund forsømmede sig ikke, stødte hannem af Kurven, og lod sig opdrage i hans Sted. Der Svenskene droge Kurven tilbage og saae hannem, meente de, at det havde været den Døde; thi kaste de Rebet og undløbe. Asmund var gruelig blodig under sit hele Ansigt; fordi Asvid pleiede hver Nat at figte med hannem, og havde revet hannem det venstre Øre fra sit Hoved og givet hannem mange Saar under Øinene. Paa det sidste raabte Asmund efter Eriks Folk, og der de komme tilbage og adspurgte hannem, hvor han havde faaet disse mange blodige Saar? svarede han og sagde: Forundrer eder ikke paa min underlige Skikkelse, og forfærdes ikke for dette mit blodige Ansigt. Thi jeg haver levet under Jorden hos den Døde udi Mørkhed og Stank, uden Lys og Solens Skin. Der figtede jeg med den døde Asvid, som saarede mit Ansigt og rev mit Øre af mig. Han aad sin egen Hest og Hund. Siden vilde han ogsaa overfaldet mig; men jeg formeente hannem det, og afhug hans Hoved og slog en Pæl igiennem hans Krop." (Vedels Saxo. 5te Bog. S. 105). Lidt naturligere vilde denne Asmunds Fortælling lyde, om han havde sagt, at han selv aad Hesten og Hunden, eller i det mindste dog var med at fortære dem; men hvo vilde her stødes ved det Overnaturlige?

ledes den her med stærke Træk har afpræget sig, hvorledes den her endnu lever i disse døde Stene, og med Ærefrygt mindes dine Fædre i Hedenold. Saaledes vilde Du værdigen beskue dette gamle Gravminde, og forlade det med dyb Følelse for det Hellige, med opluet Kiærlighed for Nordens Oldtid; og saaledes beskues værdigen ethvert fædrelandsk Mindesmærke — thi gav ei Kiærlighed for vort Land og vort Folk, gav ei Sands for Historiens Helligdom dem et eiendommeligt Værd, hvor lidet betydende var da det, vi af saadanne eie! Ja, hvad var da ethvert lignende Monument mere end en uormelig Steenhob? — Vi behøve derfor ikke at undres over, hvi deslige Gienstande af Mængden neppe værdiges et koldt Øiekast; thi vi vide det jo alle, at Nationalaandens herlige Støtte, historisk Sands og Kiærlighed til Fædrenes Minde og Agtelse for det Store og Ypperlige i de svundne Tider, nuomstunder er bleven fast til et Særsyn.

Tilgiv denne Udskeielse, ifald det er nogen! Du vil dog maaskee finde, at det var noget af det Naturligste, der kunde falde mig ind, medens jeg hvilede ved Høiens Fod. Vi ville atter bestige dens Top, og et Øieblik forlyste os ved den herlige, vide Udsigt, vi her kunne nyde over Isefiorden og Jægerspriis; men vi maa ile, om vi endnu ville til Værebro, som vi øine hist nede i Dalen.

Straks ved Øvre Værebro-Mølle, hvor Veien fra Roeskilde til Frederikssund løber forbi, hæver sig paa en Slette den store Høi, som efter Historieskriveres Beretning og efter det endnu levende Sagn er Frode den fredegodes Gravsted *). En dansk Konge, hvis Vælde et blot var

saare stor og hvis Mandsdomsrygte var vidt udbredt over den nordlige Verden, men hvis skionne Tilnavn fra hine krigshaarde Tider giennem flere ten Aarhundreder er vandret fra Slægt til Slægt — fortiener vel, at vi med Ærbødighed nærme os og med Agtsomhed betragte et Mindesmærke, helliget ved at bære hans Navn. Det er ingen af de sædvanlige Gravhøie, vi see for os; men en usædvanlig lang Banke af regelmæssig Dannelse, høiest i den østlige Ende, hvor det egentlige Gravsted er, og hvorfra Høiden aftager, indtil Banken, der dog bestandigen beholder sin regelmæssige Form, taber sig uinærkeligen i den flette Mark. Fra det Punkt i den vestlige Ende, hvor man omtrent kan antage at Banken ophører, og hvor man finder en enkelt Steen liggende, indtil den modsatte Ende, er Banken i lige Linie omtrent 320 Skridt lang. Bredden er omtrent eens, imellem tyve og tredive Skridt. Henimod Midten af Banken finder man endnu, saavel paa Skraaningen til begge Sider, som paa Rygningen, enkelte af de Stene, hvormed den formodentlig i sin Tid har været heel omsat. Desuden ere endnu omtrent en Snees mægtig store Stene tilbage af dem, som i den østlige Ende have dannet det egentlige eller inderste Gravhegn, deels opreiste i Jorden deels omvæltede; nogle faa saadanne Stene ligge ogsaa ved Foden af Høien i den østlige Ende. Yderst i denne Ende af Banken, hvor den er høiest, finder man en regelmæssig rundagtig Fordybning med en skraa Indgang fra Nordsiden, nogle og tyve Skridt i Længden; denne Indgang begynder ikke ved Bankens Fod, men først i en Høide af en halvsnees Alen. Udhulningen kan i lodret Linie være 8—10 Alen dyb, og hvor den er dybest, ligger en enkelt, temmelig stor Steen. At den er skeet ved Menneskehaand synes tydeligt, især naar man overseer den fra en af Pynterne; man seer da, at saavel den runde Fordybning, som Gangen, der leder ind til denne, har en saa afmaalt Regelmæssighed, at man i den ikke kiender Naturens Værk. Desuden er den

*) Det er i Slutningen af 5te Bog, at Saxo fortæller Frodes Død, med det Tillæg, at hans Raad og Hofmænd, for at skiule et for Landet saa sørgeligt Dødsfald og afværge de skatskyldige Landes Affald fra Danmark, førte det nedsaltede Lig 3 samfælde Aar omkring i Landet, indtil de for ond Lugt ikke kunde skiule det længere og da begrove det ved Værebro, fordi han i levende Live havde begieret at begraves paa det Sted, som var det ypperste og midt i Danmarks Rige. Denne Frodes Regiering, der hos Suhm er Frode den 3die, med Tilnavn den fredsommelige, sætter han fra A. 300 til 370. Høien har endnu i hele Omegnen Navnet Frodehøi eller Frodebierg; og selv erfarede jeg, at Bønderne heller ikke have glemt "Kong Frode den Gode," som tilligemed Kong Valdemar fast ere de eneste af danske Konger, de vide at nævne.

Deel af Banken, der nærmest omgiver Fordybningen, ujævn og bestaaer af mindre Forhøininger, hvoraf man ei finder Spor paa den hele øvrige Banke, der har en regelmæssig aflang Skikkelse, med en jævn Skraaning til begge Sider. Formodentlig er denne Fordybning bleven til, da den Roeskildske Biskop Rønnov i Christian III. første Regieringsaar lod Høien udgrave, uden at finde andet, end nogle Been *). Hele Høien troer jeg, man maa antage for en naturlig Banke, som ved Menneskehænder er udjævnet. Saadan som den er, have vi Grund til at ansee den for et af de i historisk Henseende ærværdigste Mindesmærker fra den dybeste Oldtid, som vi eie; da baade Saxos Fortælling og det bevarede Navn vidner om, at vi her og ingen andensteds maa søge Stedet, hvor de Danskes elskede Frode blev lagt i Høi; thi — saa lyder Hiarnes Ligvers i Vedels kiernefulde Sprog —

De Danske førte Liig tre Aar om Land
Kong Frode hin Fredegode;
Saa gierne havde seet baade Kvinde og Mand,
Han længer for Riget maatte raade.
Her ligger begraven den Kæmpe saa stærk,
Ved Værebro sees disse Stene;
Under aaben Himmel, paa vildene Mark,
Der hviles den Herres Bene.

Vel maae vi med Worm sørge over, at Vindesyge og Nysgierrighed end ikke har skaanet et saa ærværdigt Minde, som dette; og ikke længere undres over, at saamange af Fædrenes ypperlige Mindesmærker ere ødelagte, splittede og aldeles forglemte, naar man har kunnet handle saa ilde med Kong Frodes Gravhøi, som jeg end i denne Time ei uden Harme kan tænke mig som priisgiven til en Eiers vilkaarlige Medhandling. — Men forgieves, sige vi ogsaa med hiin for nordisk Oldkundskab begeistrede Lærde, forgieves begræde vi, hvad ei kan ændres; heller maa vi stræbe at redde hvad endnu er levnet til vor Omsorg. —

Naar man har seet Frodehøi ved Værebro, og Solen kun har en Times Tid at løbe paa, før den byder vor Halvklode Godnat, og et frygteligt Tordenveir trækker op i Sydost, og man endnu før Mørket vil naae Kirke Værløse — hvad man da giør, behøver jeg ikke at sige Dig; og da jeg maa ile lige saa stærkt til Enden med dette fortællende Brev, som vi dengang ilede fra Uveiret: maa Du, jeg tænker med Lethed, finde Dig i, at jeg nu en Stund forlader Dig, hvorved Du i det høieste mister et Par Reiseeventyrer, en morsom Aften og en hed Formiddag; thi Mellemtiden, som adskilte disse, har Du allerede deelt med mig. Du finder mig altsaa ikke igien før om Efterraiddagen paa en ret behagelig Vei imellem Kirke Værløse og Kollekolle; men i en gloende Hede, som jeg synes endnu at føle medens jeg skriver om den, og derfor vil skynde mig fra. Kiærligt modtoges jeg af svalende Skygger i Skoven ved Kollekolle, hvis Beliggenhed ved Foden af en Bankestrækning, med venlige, skiøndt begrændsede Udsigter og rolig Eensomhed, er saa behagelig og indtagende, som den uden Vand kan være det. Hastig gik Skovveien, og længe før jeg ventede det, var jeg i Bagsværd. Her fandt jeg ikke dem hiemme, som jeg søgte; men Naturen holdt mig skadesløs for dette Tab, og i en sød Nydelse henrandt de Dieblik, jeg offrede til Hvile, medens jeg aandede kvægende Blomsterduft fra den friske Eng, og mættede mit Syn med en Udsigt, som er en af de liveligste og yndigste, jeg kiender i Nærheden af Kiøbenhavn. Roligen glider Øiet hen over Agre og Enge, til det i Synskredsen møder de skiønne Frederiksdalske Skove, hvor de muntre, ziirlige Landhuse, liig hvide Blomster i en grøn Løvkrands, danne en oplivende Modsætning til den mørke, alvorlige Skov, ved hvis Ende nogle røde Huse titte frem, lignende en pyntelig Landsby. Til Høire, hvor Skoven slipper, er Udsigten over Markerne, hvor vi i Stedet for hine pragtfulde Lyststeder kun finde enkelte Huse og Bøndergaarde, ikke saa riig; men den fornøier ved Contrasten af en simplere Natur. Imellem Skoven og de Bagsværd nærliggende Marker synes et Stykke af Frederiksdals Sø; den trækker sig hen ad Høire, og i det

*) S. Suhms Danmarks Historie 1 D. S. 177. Hvor Suhm ellers har denne Efterretning fra, har jeg ikke kunnet opdage. Worm taler intet derom; men beretter, at gamle Bønder have fortalt ham, hvorledes Stenen med Gravskriften paa er bleven bortført og brugt af Steenhuggere til at istandsætte den gamle Værebro. Denne er nu ikke mere til; men ikke langt derfra er bygget en Træbro over Aaen.

den forsvinder imellem de sig hoinende Marker, skuffer den Øiet paa en kiær Maade og frembyder en Deel af det afvexlende Liv, som en Flod kan give et Landskab. Den blide, livfulde Ynde, der er udbredt over denne Egn, helst naar den oplyses af den dalende Sol, glæder Øiet altid med en lige frisk Nydelse; den vækker vel ingen stærke Følelser; men uden at trætte ved Eensformighed, sætter den Beskueren i en Stemning, ligesaa blid som Naturens — og i denne Stemning, min kiære Ven! vil jeg her forlade Dig, førend ublidere Anelser mørkne den, førend det skionne Billede, som Naturen her viiste mig i sit klare Speil, omtaages af Livets Skyer — med det stille Ønske vil jeg forlade Dig: gid Dit Livs Aften blive som denne!

C. Molbech.

Politisk Oversigt.

(Sluttet.)

Ruslands seierrige Hære kjæmpe nu med samme Tapperhed i Østen som de for to Aar siden kjæmpede i Norden. Ligesom Provindsen Finland den Gang var Maalet for Kampen, saaledes synes nu Donaus Bestemmelse til begge Rigers Grændseskjæl at være den eneste Betingelse, under hvilken det Russiske Hof agter at tilstaae Porten Fred. Kamensky den yngre gaaer allevegne frem med Seier mod Tyrkerne, og hvor blodigen denne Krig føres skjønnes deraf, at ved Fæstningen Bazartscheks Indtagelse med Storm bleve 8000 Tyrker nedsablede af Russerne. Den ene Tyrkiske Fæstning falder efter den anden, og Storherren befinder sig i stor Forlegenhed. Den Engelske Gesandt Adairs Afreise fra Constantinopel, under det Paaskud, at hans svage Helbred nøder ham dertil, synes at røbe, at hans Indflydelse paa dette Hof har tabt sig.

Engelland fortsætter endnu bestandig sin uretfærdige Kamp mod Fastlandet. Men dets Tropper og Flaader yde det kun saare liden Tjeneste; ja, selv deres Guineer begynde at tabe deres Troldomskraft. I Portugal staaer Wellington med en Armee, som, for feig til at vove noget Slag, kun venter paa et beleiligt Øieblik til at indskibe sig igjen; i Spanien fegte de Engelske Soldater i Forening med Insurgenterne, men selv de Engelske Aviisskrivere, der dog ellers ere saa tilboielige til at støde i Basunen, naar Engellænderne have havt den mindste Fordeel over deres Fiender, tale i den senere Tid intet om deres Landsmænds Bedrivter. I Østersøen driver Saumarez endnu bestandig orkesløs omkring, uden at nogen kan indsee hans Flaades egentlige Bestemmelse. Ved Scilla kunde nylig en heel Engelsk Escadre ikke engang formene en Convoy at løbe ind, og maatte, slagen af den Neapolitanske Flotille, trække sig beskjæmmet tilbage.

Sverrig har nu jordet sin Kronprinds og skrevet paa hans Gravminde: "at det ikke fik ham givet en Trone, men blot en Grav:" en Sandhed, som Nutiden begræder og den sildigste Efterslægt med Veemod vil erindre. Resultatet af de anstillede Undersøgelser angaaende Aarsagen til Rygtet om Prindsens Forgivelse, har ikke været andet, end at man ei har kunnet opdage nogen grundet Aarsag. I den myrdede Grev Fersens Papirer, som, efter hans Broders Forlangende, bleve tagne under Forsegling, fandtes intet, der kunde give Oplysning i denne Sag, og Grevinde Piper, hans Søster, som søgte et Tilflugtssted i Warholm, har anraabt Kongen om Beskyttelse. Den udsatte Belønning af 20,000 Rdlr. Banco er hidtil ikke bleven vundet, og vil rimeligviis, da den nu allerede saa længe har været udsat, heller ikke blive vunden. Europas Opmærksomhed er nu henvendt paa Rigsdagen i Ørebro, hvor en ny Tronfølger skal vælges.

De forenede Staters Forhold til Fastlandet begynde at blive alt mere og mere betænkelige. Fra Preussen afvises nu alle Americanske Skibe, og i Moniteuren er officiel bekjendtgjort, at alle de Oprindelses-Certificater, som Americanerne føre, ere falske.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Patent, angaaende Mortifikation paa Kongelige Obligationer, Annuiteter, transportable Statsfonds, consignable Bankfonds, og Actier i de octroierede Banker samt Handelsselskaber, for

Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: At Vi for at sikkre de offentlige Obligationers, Pengebeviisers og Actiers Credit i tvivlsomme Tilfælde, have allernaadigst fundet for godt at fastsette følgende: 1. Obligationer som af Os, eller af Vort Finanz-Collegium, paa Grund af Vor Resolution eller Reskript, eller paa andre Maader under Vort allerhøieste Guarantie ere udstædte, ligeledes de af Os guaranterede Annuitets-Beviiser, transportable Statsfonds- og consignable Bankfonds-Beviiser, saa og Actier i de af Os octroierede Banker og Handelsselskaber, kunne ikke paa anden Maade mortificeres end ved Veres Over-Retters Dom. 2. Dersom saadanne offentlige Papirer ikke lyde paa Navn, men paa Ihændehaver; eller dersom den, paa hvis Navn de lyde, har transporteret dem til Ihændehaver, eller endosseret dem in blanco, saa finder i Henseende til saadanne Dokumenter aldeles ingen Mortifikation Sted, hvad enten de ere aldeles tilintetgjorte, eller ødelagte, eller tabte, eller ulovligen borttagne. 3. Naar de Papirer (§. 1), som lyde paa Navn, skulle transporteres til Ihændehaver (§. 2), da bør saadan Transport anmerkes i de Bøger, som holdes over dette Slags Dokumenter; og dersom det er Obligationer, da bør det tillige antegnes paa Dokumentet selv. 4. Derimod kunne Papirer som lyde paa, eller transporteres til Ihændehaver, eller ere endosserede in blanco (§. 2) mortificeres paa samme Maade, som de der lyde paa Navn, saafremt den værende Eieres Navn er anmærket i de Bøger, som holdes over slige Dokumenter samt, forsaavidt Obligatiöner angaaer, ligeledes er paategnet Dokumentet. — Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet paa Vort Slot Fredrichsberg, den 27de Julii 1810.

Frederik R.

Aalborg, den 2den Augusti. Sidste Mandag den 30 Julii var en Rædselsdag for vor Bye, da et Tordenveir pludselig trak op om Eftermiddagen Kl. 5, og øieblikligt slog ned i Vesterladegaard, samt angreb Bygningerne med saadan Heftighed, at de i faa Minuter alle laae i Aske, undtagen en Længde af Vaaningshuset, som dog blev meget ruineret. Lidet eller intet af Gaardens Besætning og Udboe blev reddet, dog var det en Lykke for Eierne, at Kreaturene vare i Marken, undtagen 2 Heste, 4 Sviin, samt en tam Hjort og en Hind, der indebrændte. — Den vestlige Vind med Blæst og Hvirvelvinde udbredte Skræk i Byen, thi Ildsiunkerne fløi langt over Gaderne, ja man fandt endog af disse ved Stranden og Skibene, men den tillige nedfaldende stærke Regn, forekom nogen Skade af den flyvende Ild, og i Slutningen af Ildebranden forandrede Vinden sig til østlig, og saaledes afvente al Fare for Byen. Dog har man ikke uden Grund været angest for skadelig Virkning af det desværre saa nær Byen og Vesterladegaard liggende Krudttaarn, hvori skal være en Beholdning af 100 Centner Krudt, og ikke bemærkede man nogen virksom Vagt, eller anden Sikkerheds-Anstalt føiet, til at bevare dette farlige Sted.

Hans Høigrevelige Excellence Hr. G. v. Moltke har tilladt vor Clemens at stikke med Gravstikken i Kobber et Malerie af Raphael Mengs, som han er Eier af, og som forestiller Artemise, der kommer i Scopas's Værksted, for at bestille hendes afdøde Mands Mausole's Monument. Hendes Ansigtstræk, fulde af Ynde, blandet med Bedrøvelse, saavel som hendes Stilling giver tydelig hendes Ærende tilkjende. Konstneren sidder, med den ene Haand hvilende paa en Model til et Monument, og betragter hende med Opmærksomhed. Paa det Publicum i Forveien kan see hvad deraf kan ventes, agter Hr. Clemens at gjøre en udførlig Tegning, af samme Størrelse som Kobberet bliver; og som, saasnart den er færdig, vil vorde opstilt ved Siden af Originalerne, nemlig Artemises Figur næsten i naturlig Størrelse, og en mindre Skitse af det Hele, som hænger i Grevens Gallerie, der staaer aabent hver Onsdag fra Kl. 11 til 2. Paa dette Kobber agter Konstneren at indbyde til Subscription. Prisen vil nærmere blive bestemt, og paa Arbeidet begyndes, saasnart Hr. Conferentsraad Mallings Portrait og Homer, et Sidestykke til Ossian, som Hr. Clemens nu arbeider paa, ere færdige fra hans Haand. — Historien siger, at denne Artemise, Enke efter Mousoles, Konge af Carie, har foreviget sig ved sin ægteskabelige Ømhed.

Da hendes Ægtefælle døde henimod 350 Aar for Christi Fødsel, lod hun ham opreise et prægtigt Monument, som taltes blandt Verdens syv Underværker. Gravmæler, som man siden vilde lægge Berømmelse paa, kaldtes efter samme Mousoleer. Artemise lod i hele Grækenland udlove anseelige Belønninger for dem, som forfattede den bedste Sørgetale over hendes Mand. Hun tog af hans Aske og blandede den i sin Drik, for paa en vis Maade selv at tiene til dens Grav. Artemise overlevede ikke længe hendes dyrebare Mousole; hun saae ikke det prægtige Monument fuldendt, som hun lod ham opreise og som opvakte Verdens Beundring. Man tilskriver især Scopas fra Øen Paros, Billedhugger og Architect, Æren for dette Værk. Uden tvivl hørte Hovedplanen ham til, men til at udføre den blev han understøttet af tre Medarbeidere, som vare ham værdige: Briaxis, Timothée og Leokhares, ligeledes Billedhuggere og Architecter. Dette Mindesmærke blev opført i Halicarnasse, Hovedstaden af Carie, imellem Kongens Pallads og Venus's Tempel. Plinius den Ældre gjør følgende Beskrivelse derover. Dette Mindesmærke har 163 Fod i Længden, saavel mod Syd som mod Nord; dets tvende andre Sider ere af mindre Udstrækning, saa at dets hele Omkreds indbefatter 411 Fod, og 25 Coudées i Høiden; den er omringet af 36 Colonner. Den østlige Deel var udhuggen af Scopas, den nordlige af Bryaxis, den sydlige af Thimothée og den vestlige af Leekhares. Artemises Død standsede ikke dette fortræffelige Arbeide. Artisterne troede at skylde deres egen Navnkundighed saavelsom Konstens Ære at fuldføre det. Man er endnu til denne Dag i Uvished om, hvilken af disse 4 Konstnere Palmen tilkommer, og Striden om disse berømte Rivaler vedvarer endnu. Selv en femte Billedhugger havde den Ære at krone Værket; han opførte en Pyramide paa Mousoleet, af samme Høide som Bygningen, sammensat af 24 Grader, i bestandig aftagende Længde, paa hvis Yderste han plantede en Triumphvogn af Marmor med 4 forspændte Heste, efter Billedhugger Pythie's Maade, som giver hele Bygningen 140 Fods Høide.

Følgende er den hertil indsendte Liste over de ved Norge sidst tagne 47 Skibe, efter deres Drægtighed og indehavende Ladninger: General Wrangel, 125 Læster (Træe og Jern); the Hope, 239 Tons (Hamp, Jern og Seildug); Solide, 134 T. (Hvede); Polly, 165 T. (Hamp og Manufacturvare); Sophia, 180 T. (Planker og Jern); Elisabeth, 217 T. (Seil, Hamp, Jern og Manufacturvarer); Elize, 187 T. (Træe; Eliza, 109 T. (Træe og Planker); Passager, 236 L. (Hamp og Hør); Freundschaft, (Talg, Vor, Hamp og Jern); Minerva, 214 T. (Seil og Manufacturvarer); Anacreon, 299 T. (Hamp, Jern og Manufacturvarer); la Conjuncture, 83 L. (Jern, Bjelker og Planker); Ceres, $82\frac{1}{2}$ L. (Planker og Skibstømmer); Amphion, $99\frac{3}{4}$ L. (Planker og Bjelker); Mary, $189\frac{1}{3}$ T. (Hamp, Jern og Manufacturvarer); Courier, 336 L. (Hvede); Catharina Frederika, 31 L. (Rug); Copernicus, 114 Commerce-L. (Hvede); Succes, 124 C. L. (Tømmer); Johannes, 130 C. L. (Tømmer og Jern); Charlotta Carolina, 94 Svenske L. (Planker og Jern); Helena (Planker og Jern); Volunteer, 273 T. (Tømmer og Jern); Iris, 80 T. (Jern og Kobber); Margrit, 193 T. (Planker); Maria, 65 C. L. (Jern, Tømmer og Hvede); August, $111\frac{1}{12}$ L. (Planker); Berthit Lucas, 57 C. L. (Tømmer); Hesper 308 T. (Manufacturvarer og Jern); Tetis, 65 C. L. (Potaske og Tømmer); Elisabeth, $94\frac{1}{3}$ S. L. (Talg og Hvede); Jomf. Maria Dorthea, (Tømmer); Frederica, 70 S. L. (Jern og Tømmer); Janus 243 T. (Jern og Tømmer); Hoop, 147 T. (Manufacturvarer, Jern og Hamp); Lovise, 54 S. L. (Hvede); Rebecca, 77 T. (Jern og Glas); Maria, 43 S. L. (Rug); Maria Sophia, 94 S. L. (Hvede); Fortuna, 53 S. L. (Rug); Agneta, 91 C. L. (Tømmer); Vermont, 312 T. (Jern); Anna Margaretha, 52 S. L. (Hvede); Jomf. Frederica, 29 S. L. (Hør og Hamp); Julia, 108 C. L. (Talg); Eliza, 275 T. (Hvede og Tømmer).

De Herrer M. Bendixen & Davidsen have kjøbt Hr. Overkrigscommissair Winthers Gaard No. 37 i Kronprindsensgade for 50,000 Rdlr.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 7de Augusti. Tre Maaneder fra 418 til 423. — Spec. $430\frac{1}{2}$, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 29 ß. D. C. — Hamb. Cours 430 to M.

Udenlandske Efterretninger.

Moniteuren indeholder en Indberetning fra Prindsen af Eßlingen (Massena) til Prindsen af

Neufchatel, angaaende Ciudad Rodrigos Indtagelse, hvis væsentlige Indhold er følgende: Ilden begyndte Kl. 4 om Morgenen med 45 Canoner, Mørsere og Haubitser, saavel paa Brecherne som paa de af de Beleirede begyndte Værker, og fortsattes til Kl. 4 om Eftermiddagen, da General Ruty, og Bataillonschefeme Couche og Peler, bleve udsendte for at anstille en definitiv Undersøgelse af Brechen. Tre Frivillige bleve opfordrede til at forsøge, om den var practicabel. Grenadeercorporalen Therion, Carabinererne Bombois og Billeret traadte strax frem, og efterat de i faa Øieblik vare komne over Brechen og havde naaet den anden Vold, fyrede de med Udraabet: Keiseren leve! paa Fienden og stege ligesaa koldsindigen ned igjen. 300 Mand Voltigeurer og ligesaa mange Grenaderer naaede Foden af Brechen og vilde løbe Storm, da de Beleirede heisede det hvide Flag og overgave sig paa Naade og Unaade. Divisions-General Grev Loison, der commanderede Angrebet, tog, i Spidsen af Brigaden Simon, Staden i Besiddelse i det han marcherede igjennem Brechen. Den Spanske Garnison bestaaer af 6 til 7000 Mand og skal i 3 Colonner sendes til Bayonne. I Hospitalerne fandtes et stort Antal Saarede, og i Fæstningen 125 Ildsvælg, meget Krudt, Kugler &c. Efter den Spanske Gouverneurs Udsigende har Garnisonen, Borgerne og Bønderne lidt meget under Beleiringen; han anslaaer de faldne Soldaters Tal til 1000 og Borgernes og Bøndernes er endnu større. — Denne Indberetning er vedføiet en anden fra Marchal Massena, hvori det hedder, at denne Plads, der var een af Insurrectionens sidste Bolværker, er falden, efter et haardnakket Forsvar og 16 Dages frygtelig Ild, i Engellændernes Paasyn, der ikke have bidraget noget til dens Undsætning; at man ikke kan gjøre sig noget Begreb om Tilstanden i Ciudad Rodrigo; at Alting er ødelagt der og ikke et Huus blevet ubeskadiget. Hertugen af Abrantes, der anfører begge de Corps, der vare opstillede paa venstre Bredde af Agueda, har føiet de bedste Anstalter til at have Øie med Wellingtons Armee og holde den i Ave.

En Engelsk Baad med 18 Mand har havt Leilighed om Natten til at hente den ubemandede og aftaklede Franske Caper Wagram og tre Danske Fartøier ud af Stralsunds Havn. De have nu udrustet Wagram.

Engellænderne ville nu forøge Antallet af deres Canonbaade med 20 nye. De sige, at Krigen med de Danske især har lært dem, at de have for faa.

I Augsburg have Sølvarbeiderne meget travelt. Fra adskillige Hoffer, endog fra Dannemark, er der indløben Bestillinger paa Taffelservicer.

To Engelske Fregatter have indtaget, men derpaa igjen forladt Bastia, Hovedstaden paa Corsica, efterat de havde bortført adskillige Fartøier fra Havnen.

Imellem den Østerrigske og Franske Keiser skal der være sluttet en Familietractat.

Newyork d. 19 Junii. I det nogle Blade tale om Fiendtlighed mod Frankrige, sige de: "det vil ikke komme til Krig med Frankrige".

Endelig er det nu kommet saavidt med Engelland, at man klager lydelig over de skadelige Følger af den store Mængde af Papirpenge. Bladet the Star spaaer deraf en almindelig Ødelæggelse; saafremt Regjeringen ikke hurtigen iler til Hjelp og understøtter den offentlige Credit, siger dette Blad, saa vil snart intet Middel være tilbage mere. Adskillige Banquierers Bankerotter sætte de arbeidende Classer af Folket ud af Stand at skaffe sig deres Underhold, fordi de have intet uden Papir at give derfor, hvilket de fleste ikke ville antage, selv med Tab. — En Deputation af Kjøbmænd har begivet sig til Directeurerne for den Engelske Bank og anmodet dem om, at vælge Forholdsregler, som den handlende Classes nuværende Forlegenhed gjøre meget nødvendige. De consolerende ere faldne 3 PC. fra 70 til 69. Man veed ikke om denne overordentlige Synken maa aldeles tilskrives de sidste Bankerotter eller Hollands Indlemmelse i Frankrige.

Wien d. 21 Julii. Nogle Huse have fra Bukarest og Orsowa havt den Efterretning, at der virkelig i Bulgarien, 2 Mile fra Schumla, er imellem Storviziren og den Russiske Armee forefaldet et stort Slag, der varede 16 Timer og var meget blodigt. Det Tyrkiske Cavallerie, anført af Engelske Officierer, skal have gjort Udslaget. Storvizirен havde i Forveien foreslaaet en Vaabenstilstand, men som den øverste General, Grev Kamensky, kun vilde tilstaae ham under den Betingelse: at Porten afstaaer Vallachiet og Moldau indtil venstre Donaubredde og betaler 30 Mill. Pjastre.

Pariser Blade tale endnu intet om den Franske Keiserindes Frugtsommelighed.

Keiserinde Josephine befinder sig i bedste Velgaaende ved Badene i Aix. — Hr. v. Leu agter at bosætte sig for en Tidlang i Dresden. — Greven af Gottorp har kjøbt sig et Landsted ved Thun, og frabedet sig Titelen: Majestæt.

Stockholm d. 20 Julii. Udgiveren af Tidskriftet Allmänna Opinions Organ er sat under Fiskalens Tiltale, fordi han, ved at omtale Fersens Mord, anseer det for en berømmelig Handling af den Svenske Nation, endskjøndt han indrømmer det Ulovlige i en saadan Handling. (Da det er enhver god Borgers Pligt, at efterkomme Lovene, saa har Manden gjort sig skyldig i en Modsigelse, naar han paastaaer, at man kan handle berømmeligen og ulovligen paa eengang). — I Statsraad Adlerkreutz's Indberetning angaaende Begivenheden d. 20 Junii søger han at forsvare det Militaires Forhold. Blandt andet siger han, at Tropperne ikke vare forsynede med skarpe Patroner, fordi man ikke kunde vente, at en saadan Sørgedag og en saadan Liigfærd skulde vanhelliges paa en saadan Maade; at Gener. Maj. Silversparre ved personlig at sørge for at frelse Fersen ikke fik Leilighed til at give Tropperne de fornødne Befalinger; at Garnisonen i mere end 20 Aar har maattet vænne sig til at taale Fornærmelser af Publicum; at de tildeels ubestemte Forskrifter i den Svenske Statsforfatning ogsaa have frembragt vaklende Forestillinger og en vis Forlegenhed hos det Militaire, naar Spørgsmaalet var, uden udtrykkelig Befaling at udgyde Svensk Blod.

Ørebro d. 24 Julii. I Gaar blev Rigsdagens Begyndelse høitidelig proclameret her. D. 21de ankom H. M. Kongen. Den for sine sjeldne Talegaver saa berømte Frih. Claes Flemming er Landmarskalk ved Rigsdagen. Erkebisp Lindblom er udnævnt af Kongen til Præsteskabets Talsmand og Biskop Rosenstein til dets Vice-Talsmand. Man smigrer sig med, at Rigsdagen vil ikke vare længe. — Den Danske Gesandt, Greve v. Dernath, er i Dag ankommen her, for med Andragender at aflægge et Besøg hos Kongen. Han reiser i Morgen til Stockholm.

London d. 17 Julii (over Frankrige). Adskillige betydelige Bankerotter have fundet Sted her, som opvække stor Bekymring.

Sevilla d. 8 Junii. Her er udkommen en Dagsbefaling angaaende Argonauts Stranding. Paa dette Fangeskib ved Cadix, som drev bort d. 26 Maji, fandtes 650 syge og saarede Franske. Spanierne og Engellænderne forfulgte det med en Mængde Smaaskibe. Der regnede Kartætscher og Bomber ned paa det. En Fransk Barke naaede Pontonnen og uddeelte Vaaben. De syge Fanger forsvarede sig af alle Kræfter. D. 27 Maji bleve omtrent 150 Mennesker reddede. Næste Dag sendte Engellænderne Brandere ud imod Skibet og satte Ild paa det. Ved de Franske Pontoniers Anstrængelse blev endnu en Deel af de Ulykkelige reddet; men 100 Syge, Saarede og Børn omkom under de skrækkeligste Martrer. Af 650 Fanger bleve 450 reddede, 200 omkom i Luerne eller ved Bomber og Kartætscher. Engellænderne og Spanierne yttrede ved dette rædselfulde Skuespil en vild Glæde ligesom Caraiberne ved deres grusomme Fester. — (Saaledes bliver Engellænderen, under alle Omstændigheder, sig selv liig. Selv den Syge og Saarede og Værgeløse skaaner han ei. Hvo erindrer ikke ved denne Leilighed Nelson, der, for at tiltvinge sig en Vaabenstilstand, truede i Aaret 1801 at brænde de Danske Blokskibe, der vare i hans Vold, tilligemed de saarede Danske Krigere, der saa tappert havde forsvaret dem, eller Catcarth, der i Aaret 1807 udjog de ulykkelige, affindige og syge Mennesker fra St. Hans Hospital, for at anlægge der Batterier, og vanhelligede ved Udaad et Sted, som selv Vandaler havde skaanet?)

Neapel d. 6 Julii. Man seer her med det første store Begivenheder i Møde. Kongen har en Armee af 25,000 Mand fortræffelige Tropper, over 800 Transportskibe og 80 Canonchalouper. Kysterne af Scilla, Torre di Cavallo og Punta del Pezzo ere tæt besatte med Batterier. I Scilla's Havn ligge over 400 Skibe beredte til en Landgang paa Sicilien.

Mailand, d. 17 Julii. Vicekongen og hans Gemalinde ere ankomne her i bedste Velgaaende.

Førsт Repnin, Russisk Minister ved det Spanske Hof, er reist til Madrid.

Kongen af Holland er ankommen til Töplitz, hvor han vil bruge Badene.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 88.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 11 Augusti, 1810.

Præsten Galskiots Formening om Commissions-Dommens Appel i Sagen mellem Provst Racklov og det geistlige Brand-Societet.

Saa lidet jeg havde troet, at Præsternes Assurance-Sag med Provst Racklov kunde tabes, saa meget har det undret mig, at den ved Commissionen er tabt. Jeg forbigaaer andre Grunde: saasom at han ei selv eller ene skulde være Eier af Skilderierne, at det ikke er beviist eller engang kan bevises, at de paaberaabte Skilderier, fordi de vare i Nyegaard, da han forlod den, og fordi Dørene ved Ildebranden vare lukkede (Dørene kunde jo være islagne igjen, og vilde Tyve umage sig efter dem, saa falder jo deres Vei ei igjennem Dørene, men igjennem Vinduerne, som de smukt lukke i efter sig), virkelig ved Ildebranden vare i Præstegaarden, saasom den var overladt til sig selv, og ikke et eneste Menneske engang laae i den, med mere; men jeg havde ikke formodet, at de Indstævntes 2den væsentlige Erindring i Commissions-Dommens Præmisser kunde tage denne Vending; "At det ikke i Almindelighed i Reglementet er bestemt, at de Assurerendes Effecter skulde være paa det samme Sted, hvor de havde Dug og Disk, men det derimod blot er i Henseende til de Assurerendes Sæd, at en lignende Bestemmelse finder Sted, hvilken specielle Bestemmelse snarere maatte tale for, end mod Citanten". — Reglementet siger P. 9, at Provst Nissens Forslag er lagt til Grund, men at det ikke kan tjene til ufravigelig Regel i sin nærværende Form. Dersom man nu blot confererer Provst Nissens Forslag eller Reglementets Pag. 4 til 8, hvor det recenseres, med Udkastets eller Reglementets Sætninger, saa vil strax sees de Provst Nissens Sætninger, som ikke ere antagne, og de, som ere omgjorte. Efter §. 2 vilde han have et Maximum og Minimum; det blev til Societetets Skade forkastet. Han vilde ikke have Foder og Sæd assureret; just det blev antaget. Efter §. 5 vilde han, at de ukjøbenhavnske Præster skulde være forbundne til at assurere; men blev ikke antaget. Efter §. 8 vilde han at Meubler paa flere Steder, men med særskilt Fortegnelse maatte assureres; men det blev ikke antaget. Fornuftviis maa man dog slutte saa: Siden Provst Nissens Forslag er lagt til Grund; altsaa hvad der i Reglementet af Provst Nissens Forslag ikke er anført, som Regel, det er forkastet; ligesom igjen, hvad der er antaget tvertimod Provst Nissens Forslag, deri er samme omgjort. Dersom da Provst Nissens Forslag §. 8, at Meubler paa flere Steder, med særskilt Fortegnelse, ikke havde været forkastet, saa maatte hans Forslag her saavel som i alle andre Punkter været anført. Men hvor meldes nu et Ord om denne besynderlige Assurance-Maade. At jeg maatte have mine Effecter paa saa mange forskjellige Steder, jeg vilde, uden eller med andres, saa ofte, troløse Opsigt, og dog at Societetet skulde tilsvare Alt Sligt Societetet, der vilde indgaae

det, synes mig Daarekiste=Galt). Altsaa dersom denne besynderlige Assurance=Maade, som Provst Nissen foreslog, ei udtrykkelig, ligesom hvert andet af det han foreslog og blev antaget, er anført til Regel i Reglementet; saa er det klart, at det er forkastet. At slutte anderledes er imod min Fornuft. Naar Dommeren vil dømme Societetet til at betale Provst Racklov Skades=Erstatning, troer jeg, han bør bestemt sige den §. i Reglementet, efter hvilken Provst Racklov har havt Tilladelse til at holde Dug og Disk et Sted og lade sine Meubler staae et andet Sted, endog uden al Opsigt, og disse Meubler dog i Brands Tilfælde af Selskabet at betales. Kan Dommeren ej det; saa seer jeg ei, han har noget at dømme efter, og Societetet at betale for. At der er meldt om Sæd i eget Huus og Grund er meget god Aarsag til. Provst Nissen vilde, at Sæd og Foder ikke skulde assureres, men her er hans Forslag omgjort; nu fordi Meubler ei som Sæd kan undvære Tag over sig uden at tage Skade; saa blev det nødvendigt at tilægge: at Sæden skulde staae i Nærværelse af hans Boepæl paa egen Grund, eller med Commissionens Ord: hvor han holdt Dug og Disk, det er med andre Ord, hvor hans Sæd saavel som hans Meubler tidlig og sildig kunde være under Eierens umiddelbare Opsigt. — I Stedet for Commissionens Slutning, hvis videre Slutning behøves, troer jeg der bør sluttes fra det ene underlige Vilkaar til andet. Skal Sæden, som maa antages til Assurance, bevares i Eierens eget Huus, eller paa Husets Grund; paa det at samme kan være under hans eget umiddelbare Opsigt og Tilsyn, saa kan det ikke tænkes af fornuftige Mennesker anderledes om assurerede Meubler; det Modsatte at tænke er for mig absurdum. Ligesom jeg ikke kan tænke mig nogen fornuftig Grund, hvorfor Sæd og Foder ikke maatte haves i egne Huse paa flere Steder, naar Meubler maatte haves der; da tørre Træe=Meubler og Oliemalerier ere ligesaa forbrændelige og antændelige, som Foder og Sæd. Og Reglementets Forfattere have dog unægtelig været fornuftige Mennesker og med meget Overlæg forfattet Reglementet. Ei heller veed jeg nogen, der indtil Commissionens Slutning har tænkt saaledes eller turdet handle saaledes, paa forskjellige Steder at have sine Effecter til Assurance under Societetet. Saasnart altsaa Provst Racklov flyttede fra sine Meubler, holdt Dug og Disk et andet Sted, hvor det ikke kunde være under hans umiddelbare Opsigt; saa unddrog han dem fra Societetets An= og Tilsvar, og i Henseende til disse fraflyttede Meubler ikke var Interessent i det geistlige Brandsocietet. Videre herom findes i mine Erindringer i Henseende til det geistlige Brand=Societet i Sjælland, den racklo ske Ildebrand, og Meubel=Assurance i Almindelighed, hos Schubothe paa Børsen. Endnu kunde maaskee indvendes: "men han laae i Flytning, det var ubilligt og Uret, at han i saa Fald skulde udelukkes." Men Tings=Vidnet viser, at han i 18 Dage eller næsten 3 Uger ikke hentede et Stykke, undtagen en tom Vogn. Heller ikke er yktret paa nogen Maade, at han vilde flytte mere. Altsaa havde han flyttet det, han vilde dengang. Altsaa lod han det Overblevne staae, indtil videre i Nygaard. Ganske imod Reglementet lod det staae et Steds og holdt Dug og Disk et andet Steds, hvor ei det Mindste kunde reddes, end sige Ildebranden qvæles i Begyndelsen; altsaa, som den, der brød Reglementet, unddrog det Selskabets Beskyttelse og kan aldeles intet fordre af Selskabet. — Denne Sag forekommer mig saa klar, reen og utabelig for Societetet, at hvis jeg var riig, appellerede jeg ene denne Dom; men da jeg tvertimod ikke er det, saa bliver jeg nødt til at følge Strømmen og betale Provst Racklov det, jeg troer umuelig at tilkomme ham, for at udvælge det mindre Onde for det Større. Skulde derimod flere Herreder tænke modsat med mine Formænd i dette Herred, saa udsættes min Formening, men da blev det nok nødvendigt, at anden Høiesterets=Advocat søgtes, uden derfor i nogen Maade at have endog det allermindste imod Hr. Justitsraad Klingenbergs bekjendte og udmærkede enten Indsigter eller Retskaffenhed, men blot fordi han efter Rettergangs Regler synes at være villig Mand, da han er Interessent i Meubel=Assurance=Compagniet, hvis Fordeel det unægteligt er, at det geistlige Societet falder; ligesom dets Opstandelse igjen er hiints Skade. Disse mine Tanker har jeg troet at skylde saavel mine Medbrødre i Stiftet, som enhver anden, der kjender noget til denne Sag.

V.

Lovene om Krigs-Bytte for Marinen, have ofte udi denne Krigs-Epoke været Forandringer underkastede; der var en Tid, at Admiralerne havde en Andeel udi Krigs-Byttet, men ingen af de øvrige Officerer af Marinen, som vare Hiemme; nu have ikke mere Admiralerne, men de ansatte Officerer ved Holmene, Andeel i saadant Bytte, hvorved det synes, at man har taget Hensyn til, at disse ikke godt kunde undværes fra Holmene; men Billigheden, som taler for disse, synes ogsaa at have Sted for den øvrige Deel af Marinen, som bliver brugte paa et eller andet Sted, eller af anden Nodvendighed ei kan blive udcommanderede. Under hvilke Omstændigheder jeg fordrister mig til, allerunderdanigst at fremstille til Deres Majestæts milde og naadige Betragtning, om disse Love for Krigs-Bytte maatte naadigst forandres dertil, at $\frac{1}{10}$ Deel af alt Krigs-Bytte, som giordes, maatte komme den hele Marine tilgode, som ei vare udcommanderede, saavelsom de Officerer, der vare udcommanderede, men ei havde havt Andeel i Byttet: saaledes, at denne $\frac{1}{10}$ Part blev deelt i 5 Dele, hvoraf $\frac{1}{5}$ Deel maatte tilfalde Admiralitets-Collegiet, $\frac{1}{5}$ alle Admiralerne, $\frac{1}{5}$ Commandeurer og Command.-Capitainer, $\frac{1}{5}$ Capitainer og Capit.-Lieutenanter, og $\frac{1}{5}$ Prem.-Lieutenanter og Sec.-Lieutenanter, samt Maaneds-Lieutenanter, der vare udcommanderede, hvilke $\frac{1}{5}$ Dele kunde deles lige blandt ovenmeldte Classer, hvorved den hele Marine, der maae ansees som Brødre, havde nogen Andeel i de store Bytter, som for nærværende Tid giøres, der i Særdeleshed vilde komme til Nytte og Gavn for de Officerer, som maa ligge hiemme.

Kjøbenhavn, den 2 Augusti 1810.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Bekjendtgjørelse. — Contreadmiral Lorenz Fisker, Commandeur af Dannebrogordenen, har indsendt til det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium en Rapport fra Søecapitain og Ridder Johannes Krieger, hvoraf erfares, at han paa et Krydstog med 5 af Hans Majestæts Orlogsbrigger d. 19 Julii sidstleden 7 à 8 Mile S. til W. fra Lindesnæs har mødt en Convoi, bestaaende af 47 Skibe under Bedækning af den engelske Krigsbrig Forward, commanderet af Lieutenant Bannes, og at han har havt det Held at tage denne hele Convoy og derefter at indbringe samme til Christiansand, paa det engelske Krigsskib nær, som ved Synet af de Kongelige Orlogsbrigger flygtede med Force af Seil, og da det ikke kunde indhentes af den ene af de danske Krigsbrigger, som gjorde Jagt paa samme, undkom. — Denne Convoy var, i Følge Rapporten, afgaaet fra Skjærene ved Gothenborg d. 17de Julii tilligemed en anden Convoy af 150 Skibe, som efter Skippernes Udsigende havde en Fregat og 3 Brigger til Bedækning. — Efter den over de tagne Skibe indsendte Liste bestaae deres Ladninger af følgende østersøiske Varer, saasom Hør, Hamp, Seildug, Hvede, Rug, Manufacturvarer, Planker, Bjelker, Tømmer, Brædder, Talg, Vox, Tjære, Øl, Potaske, Kobber, Jern, Staal og Glas. — Skibenes Drægtighed anføres deels efter Tons, deels Commercelæster, og udgjør i det Hele 3684$\frac{1}{2}$ Tons, og 2240 Læster. — Hvilket efter Hans Majestæts allerhøieste Befaling herved bekjendtgjøres.

Hovedqvarteer Frederiksberg Slot, d. 8 Aug. 1810.

F. Bülow,
Generalmajor, Hans Majestæts tjenstgjørende General-Adjutant og Chef for General-Adjutant-Staben, Ridder af Dannebrog.

Cancellie-Patent, angaaende Nordamerikanske Skibes Afviisning fra samtlige Havne i Hertugdømmet Holsteen. — Hans Majestæt Kongen har fundet Sig ved Tidsomstændighederne foranlediget, at udviide Befalingen angaaende Nordamerikanske Skibes Afviisning fra Havnene Husum og Tønningen, end videre til alle Havne i Hertugdømmet Holsteen, saaledes at ethvert Nordamerikansk Skib, som efter Kundgjørelsen af denne allerhøieste Befaling maatte ville anløbe nogen Havn i Hertugdømmet Holsteen, bliver med ubrudt Last at afvise paa samme Maade, som under 15de Junii d. A. er befalet angaaende Husum og Tønningen. — Forestaaende allerhøieste Resolution bekjendtgjøres herved for alle Vedkommende til vedbørlig Efterlevelse. — Det Kongelige Slesvig-Holsteenske Cancellie, den 3die August 1810.

(Meddeelt.)

Hr. Kierstrup fortjente Agtelse, fordi han, efter sit mislykkede ærostatiske Forsøg i Citadellet, bestræbte sig for at gjentage et nyt og heldigere. — I den Hensigt forfærdigede han en Montgolfiere af Conceptpapiir, hvis Axel var 41 Fod og hvis Gjennemsnit var 35 Fod. Med denne vilde han i Torsdags den 9de Augusti foretage en Luftreise. Publicum ønskede at det maatte gaae ham vel; Veiret var saa godt og Vinden blæste saa sagte, at han fra den Side neppe kunde være heldigere. Kl. 1 havde han bestemt til sin Luftfart, desuagtet blev den derpaa udsat i nogle Timer, og først Kl. 3 blev Publicum indladt paa Exerceerpladsen, hvorfra Forsøget skulde foretages. — Man ventede adskillige Timer inden Fyldningen begyndte, og da det endelig skete, medtog det imod al Forventning saa lang Tid, at Ballonen først da Klokken var over 8 var udvidet. Hr. Kjerstrup steg ind i sin Gondol og lod til, at være færdig til sin Reise; men Ballonen kunde ei hæve ham over 1 Fod fra Jorden og med Magt toge Adskillige ham ud af Gondolen, hvorpaa Ballonen med Gondolen langsomt steg hen over den østlige Deel af Byen og nedfaldede — imellem Trekroners Batterie og Provestenen! — Saaledes mislykkedes ogsaa dette Forsøg, og Hr. K. har ikke viist alt for megen Agtelse for Publicum, ved ei at indrette sine Sager bedre. — Ballonen var gjort af 11 Riis Papiir, hvis Vægt udgjorde omtrent 140 Pund; naar hertil regnes det Seglgarns Næt, Ildapparatet og Gondolen, saa havde den udvidede Luftmasse (foruden Hr. Kjerstrup og Baglasten) en Vægt at overvinde af i det mindste 280 Pund, førend den kunde hæve sig. Hr. K. viste, at han havde for megen Tro til sin Ballons Stigekraft; thi istedet for at tage sin Baglast af Sand eller Jord i Poser, af 2, 3, 4, 6 à 8 Punds Vægt, hvoraf han i Forhold til Ballonens Stigekraft kunde have benyttet saa meget, som han behøvede: overlod han til sine Folk at kaste en Mængde leret Jord i Gondolen til Baglast, saa meget som disse selv syntes, uden at Hr. Kjerstrup paa mindste Maade vidste, hvor megen Vægt det udgjorde. Hvis han nu ogsaa havde fulgt med sin Ballon, hvor megen Møie vilde det da ei have kostet ham, at skille sig med en Baglast, som han selv traadte fast med Fødderne. — Hans Ildapparat var ganske

underligt; det havde iblandt andet ogsaa den Egenskab, at den Spiritus, som brændte paa Bomulden, flød ud igjennem nogle Aabninger neden til, og havde sikkert forbrændt ham; thi han kunde ei afværge, at den brændende havde løbet ham ned over Hovedet. Det var derfor saare vel gjort, at man under disse Omstændigheder hindrede ham fra at stige, om han endogsaa havde kunnet det, thi aldrig kunde det have interesseret noget Menneske, at see Manden brænde i Luften. — Henimod 700 Mand Militaire maatte være paa Færde ved denne Leilighed fra Kl. 8½ om Morgenen til Kl. 8½ om Aftenen; nogle tusinde Mennesker ventede forgjeves og spildte deres Tid; — det er vel derfor ikke overilet at yttre det Ønske, at ærostatiske Forsøg af den Art ei oftere maatte finde Sted hos os!

———

Ved Aarhuus Priiseret er Skibet Wilhelm Keiser, Skipper H. A. Rediker, tilkjendt Caperfører C. Nielsen som god Prise; Skibet Industrie, Skipper J. H. Schæl, tilkjendt Caperfører C. Henrichsen; Skibet Speculationen, Skipper C. F. Koth, tilkjendt Caperfører A. Andersen; Skibet Catharina, Skipper J. Nyeman, tilkjendt Caperfører J. Petersen. Skibene Wencren, Christina, Castor ere frigivne.

En gammel fattig Kone, navnlig Johanne Sandberg, hvis Mand, Niels Hammerfaat, stod for 18 til 20 Aar siden i den Kongelige Livvagt til Fods, har, tilligemed ham imedens han levede, og siden efter hans Død allene, med Møie opdraget 6 velartede Børn. Undertiden hendte det, at han, naar han uden for Tjenesten havde fortjent Lidet til sig og sine, mødte en Anden, som forekom ham at være mere trængende end han, og gav samme det han havde fortjent, hvilket hans Kone billigede. Hans Majestæt Kongen, som skjønner paa et godt Hjerte, er bleven underrettet herom, og har med en Gave af 30 Rdlr. glædet denne fattige skikkelige Enke, som taknemmeligen opløfter sin Røst til Gud og velsigner Kongen.

Oldingen Hans Christian Junge, Overgraver ved Holmens Kirke her i Staden, døde d. 7de d. M. efter 3 Dages Sygeleie i en Alder af 98 Aar.

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 10 Augusti. Tre Maaneder 425 til 427. — Hamb. Cours 430 to M.

Posteefterretninger.

De 2000 Mand Spaniere, som Engellænderne have sat i Land i de smaa Havne Sontogno, Plencia og Bermeo, toge Flugten da i mindre end 48 Timer 10,000 Mand vare forsamlede imod dem. — Kongen af Spanien agter at reise til Saragossa, hvorfra han vil begive sig til det 5te Armeecorps's Hovedqvarteer, hvor man belaver sig paa at rykke ind i Kongeriget Valencia og beleire Staden af samme Navn. Ogsaa Tortosa skal beleires. — Foruden den Flottille af 800 Fartøier og 80 Canonchalouper, som er bestemt til Landgangen paa Sicilien, bygges i Castell a Mare og andre Havne endnu mange Canoneerchalouper og Bombardeergalioter. Man venter at Landgangen vil finde Sted, saasnart en stærk Østenvind blæser, og denne vil bringe Flottillen i en halv Time til Sicilien. Engellænderne ville da ikke kunne manoeuvrere i det mindste med deres store Skibe, og de af dem opkastede stærke Batterier og Forskandsninger langs med Kysten frygter den bekjendte Franske Tapperhed ikke. — I Triest begynder Handelen med Tyrkerne igjen. — De Americanske Skibe er det ogsaa blevet forbudet at løbe ind i de Schwerinske Havne. — Efterretningerne fra Orebro gaae til d. 27 Julii, men den Gang vidste man der endnu intet om Rigsdagens Udfald. — I Stockholm er der indrykket et betydeligt Militaircorps af Infanterie og Cavallerie, som skal vaage over den offentlige Rolighed. — Livmedicus Rossi er i Anledning af Kronprinds Christians Liigs Aabning bleven af Hofretten dømt til at miste sit Embede og forvises Landet. — Fra Petersborg skrives, at Kamensky II. allerede har et Corps Tropper staaende i Ryggen af den Tyrkiske Armee, hvorved Communicationen med Adrianopel er den afskaaren. — Kammerjunker Levetzau er ankommen til Wien og Legationsraad Nissen er afreist derfra. — I Bosnien sættes alle Fæstninger i Forsvarsstand. — Gustav d. 4de er d. 31 reist fra Leipzig til Berlin og hans Gemalinde er paa sin Reise igjennem Schweitz kommen igjennem Freyburg. — Man venter at der snart vil sluttes Fred mellem Rusland og Porten, for hvilken Hovedbetingelsen vil blive den venstre Donau-Breddes Afstaaelse. — En eneste Schebekke fra Genua har

tilbageslaaet Engellænderne, som med 3 store Chalouper ville entre den. — I Amsterdam ventes Keiseren af Frankrige og man opretter der til den Ende en Ærevagt. — Den 15 Julii var Toget til Sicilien endnu ikke iværksat. — Kongen af Neapel sysselsætter sig endnu bestandig med at ordne Armeen og Flottillen. — 30 Persiske, Corcasiske, Tartariske og Russiske Hengster, bestemte for Keiser Napoleon, ere ankomne til Frankfurt. Blandt samme vare 5 Persiske Hengster, som Keiseren af Rusland forærer denne Monark. — Den nu regjerende Keiserinde af Rusland skal d. 24 f. M. være ankommen til Riga. — D. 1 Junii blev i det Engelske Parlament bevilget 7516 Pd. St. til at anlægge et Fyrtaarn paa Helgoland. — I Engelske Blade angives Antallet af Engelske Krigsfanger i Frankrige for 12,000. — Vand-Communicationens Underholdning i Rusland koster nu aarligen 1 Mill. 251,430 Rubler. Hele Strækningen af de Communicationer, der skulle underholdes, udgjør til Vands 26,066 Verster, og til Lands eller Landeveiene 37,095 Verster.

Udenlandske Efterretninger.

I det Stockholmske Blad Journal för Litteraturen og Theatern af 1ste August findes følgende Undersøgelse, som i dette Øieblik maa interessere alle Danske Læsere: Hvad Udsigter til Sverrigs Vel i Fremtiden lover dets nu ledige Thronfølge? "Det turde synes formasteligt, at fremstille og endnu mere at besvare dette Spørgsmaal, men man kan i et Emne af den Vigtighed ei undlade at anstille Betragtninger. Kjerligheden til Fædrenelandet leder uvilkaarligen tilbage paa samme, hvor meget end Tilliden til en elsket Konge og oplyste Stænders Nidkjerhed og Omsorg bidrage at bortfjerne den derfra og gjøre det til Pligt for hver enkelt Medborger at dvæle ved deres Valg. Hver Mand troer i dette Tilfælde at have en Stemme at give, og hvis det er Værdigheden af dens Fremstilling og Redeligheden af den Tænkemaade, der foranledigede den, hvilke berettige den at høres, saa er Forfatteren overtydet om sine Læseres Tilgivelse for Dristigheden af hans Foretagende. — Forf. forudsætter, at hvert Medlem

af Rigets nu forsamlede Stænder indseer hele Vigtigheden af sit Kald, indseer, at Valget af en Thronfølger i nærværende Øieblik er en Prøvesteen for den reneste og meest oplyste Patriotismus. Man maatte med et lyst Blik kunne oversee Fædrenelandets nærværende ind- og udvortes Stilling, bedømme hvad dets Vel fordrer for det nærværende og i Fremtiden, og derpaa endelig grunde sin Beslutning med Tilsidesættelse af alle Fordomme og alle enkelte Betænkeligheder. — Jeg har nævnt Fædrenelandets Stilling. Vi ville nu blot opholde os ved den udvortes. I Finland have vi mistet en Trediedeel af vor Folkemængde og vor Styrke, men ikke nok dermed: hele vort Statslegeme er derved kommet i en saa unaturlig Stilling, at det umueligen længe kan vedligeholde sig i samme, med mindre det falder til den Side, det helder, eller og forandrer Stillingen. Til Grændse for vor mægtigste Nabo have vi faaet et Hav, som kun beskytter os fire Maaneder af Aaret, men som de øvrige Maaneder blot tjener til Bro for hans Hære; paa denne Maade, hverken hørende til Fastlandet eller Øerne, ere vi stillede blot for begges Uleiligheder og Farer, uden at eie nogen af deres Fordele. Indfattede imellem Norske Fjelde og Havet i en Strækning af 160 Mile, paa en Brede af 25 til 30, have vi alle et stort Sø- og Landforsvars Byrder, uden det Antal af Folk, som det fordrer, og uden Haab om, i Tilfælde af saa ulykkelige Omstændigheders Sammenstød, som en ny Offensiv-Alliance imellem Rusland og Danmark, endog med al Anstrængelse og alle muelige Hjelpemidler at kunne forsvare os. Vor Hovedstad, i fordums lykkelige Tider, da Sverrig favnede Østersøen lige til Curland, Middelpunctet for Riget, i senere Tider endnu forsvaret af Havet og Finland, er nu bleven forvandlet til en aaben Grændsestad, ved første Fiendtlighed erobret med alle dens Kostbarheder, og kan umueligen i Fremtiden blive den Punct, hvorfra Styrelsens Pulsaarer i uforstyrret Omløb kunne sættes i Bevægelse. Pommern er os tilbagegivet, men i vor nærværende Forfatning er det en unaturligere Besiddelse end det nogensinde har været, og opveier ikke Tabet af den mindste Klippe i den Aalandske Skjærgaard, hvor taknemmelige vi end bør være for dog at have reddet noget i vort frygtelige Skibbrud. Saaledes er ved den sidst overstandne ulykkelige Krig vor geographiske Stilling. Jeg vil her ikke nævne i hvad Forfatning vore Financer, vore Næringsgrene, vor Handel og vore Forsvarsanstalter befinde sig. Det vilde føre mig for langt bort fra mit Emne. — Jeg spørger da: behøves der mere end et Blik paa Kaartet for at sige os, at vi ikke igjennem os selv, men kun ved mægtige Forbund kunne existere som en selvstændig Nation? Men hvis Helligheden og Kraften af disse Forbund altid maatte grundes paa gjensidige Fordele og Trangen til hverandres Understøttelse, saa existere, med de Grændser, vi nu eie, ingen saadanne, som kunne formaae en udenlandsk Magt til kraftig at antage sig vor Sag. Saa længe Finland endnu tilhørte os, var Frankrige vor naturlige Bundsforvandt. Feldtoget mod Rusland i Aaret 1807 beviste det; men hvad kunne vi nu gjøre for Frankrige om en lignende Hændelse indtraf? Ved Forliset af Finland have vi endog ophørt at være en Sømagt og kunne saaledes i den Henseende ikke gavne Frankrige. Som Landmagt ere vi deels for svage til at tildrage os mere Engellands Opmærksomhed, deels ved vor Egenskab som Øe, ligesom Engelland selv, isolerede fra Fastlandet og ud af Stand at gjøre der noget til dets Fordeel. Blandt Europas mægtige Stater gives der saaledes ingen, som har Interesse af, i vor nærværende Forfatning at blive vor Bundsforvandt, uagtet vi selv virkelig befinde os i den ufordeelagtige Stilling, at vi om Sommeren behøve Engellands og om Vinteren Frankriges Beskyttelse. — Om det saaledes turde være afgjort at Fædrenelandets politiske Existence for nærværende Tid er ganske precaire, da det ei kan forsvare sig ved sig selv, og i det øvrige Europæiske Statssystem indtager et for ubetydeligt Sted til Ligevægtens Vedligeholdelse, saa opstaaer det Spørgsmaal: paa hvad Maade skal det vinde den Tilvext i Styrke og den Fordeel i Stillingen, som paa engang erstatter dets lidte Tab og giver det en saadan Vægt i den politiske Vægtskaal, at det kan finde en mægtig Bundsforvandt, og derved tilbagevinde udvortes Sikkerhed: denne nødvendige Betingelse for Udviklingen af en Stats indvortes Kræfter? — Det er ene ved den vordende Tronfølger at disse Fordele nu kunne vindes. Det er igjennem ham vi skulle erobre vor forrige Anseelse og Velstand. Den elskede

Carl August lovede os i sine store Egenskaber mere end eet Rige, og hans Haand, færdig at bydes en mægtig Førstedatter, maaskee endnu eet i Medgivt. Men disse lykkelige Udsigter forsvandt med ham og vi befinde os, nedtrykte af Sorg og Uro over vort elskede Fædreneland, i den bedrøvelige Forfatning, at opsøge en Første, som vil forhverve sig hans Ret til vor elskede Konges og vor Kjerlighed. Saa meget det er muligt bør vi søge at erstatte hans Plads, det vil sige: vi bør nødvendig vælge en **Nordisk Prinds**, vant til vort Climat, vore Sæder, vort Sprog og opfødt i vor Religion, en Prinds, saa elsket af de andre to Nordiske Riger, at deres fælles Ønske af en Forening derigjennem maa underholdes, og om muligt, befinde sig i saadanne Forhold, at denne Forening i Fremtiden maatte kunne realiseres, uden at tabe noget af hvad der udgjør Grundvolden for dets Bestand — dets **Frivillighed**.

(Fortsættes.)

Kong Louis af Holland, som var den første og blev den sidste Konge i Holland, er født d. 4 Sept. 1778 og tiltraadte Regjeringen d. 3 Junii 1806. Hans Gemalinde Hortensia Eugenie, er Keiserinde Josephines eneste Datter af første Ægteskab, født d. 10 April 1783 og formælet i Paris d. 3 Jan. 1803. Hans Søn Louis Napoleon, er født d. 11 Oct. 1804. I Wielands Merkur 4 Stück f. 1810 leverer en Reisende nogle Anecdoter om denne Første, som synes at caracterisere ham temmelig nøie. "Den gode Konge af Holland," hedder det heri: "der reiser for Alvor som Particulier, ankom til det Vertshuus i Hochstralen, hvor vi spiste til Middag, i en eneste Vogn, ledsaget af en Kammerherre, en Kammertjener og et Par Damer. Han gik til Spaa. Da han ved Omklædningen forlangte at barberes, havde Kammertjeneren glemt Rageknivene. Man sendte derfor Bud efter Barberen der i Egnen, og Kongen bad denne at lade hans Kammertjener betjene sig af hans Knive. Men Manden erklærede reent ud, at han, naar han ikke selv kunde rage Kongens Skjæg, ikke vilde laane nogen sin Kniv. Kongen satte sig nu rolig hen, lod sig barbere af den stolte Barberer, og fandt at denne udførte sin Dont saa godt, at han i de høfligste Udtryk roste hans Kniv, og spurgte ham om han vilde sælge sin Kniv. Barberen gjorde sig meget vigtig, men beqvemmede sig dog omsider til at overlade Kongen Kniven. Kongen underrettede sig om Barberens huuslige Omstændigheder, og betalte ham 200 Gylden for Kniven. Nogle Dage derefter erfarede man, at det var Kongen, som havde ladet sig rage. — "Endnu en Anecdote," vedbliver den Reisende, "om en Mand, som selv af sine blindeste Modstandere nævnes med Agtelse." Da Kongen ankom til Douane-Grændsen, fandt man hos ham for 82,000 Livres Juveler, som han ikke havde angivet. Man lagde Beslag paa Juvelerne, og Kongen fortsatte sig Reise uden mindste Yttring af Mishag. Efter nogle Timers Forløb erfarede Douanieren, at det havde været Keiserens Broder, hvis Juveler man havde anholdt. Strax afsendte man et Bud til Spaa, for at tilbagegive ham Kostbarhederne, med Undskyldninger for hvad der var skeet. Han modtog Budet meget høflig, men ikke de confisquerede Juveler, sigende: Un Souverain doit etre le premier à remplir la loix, je suis confus de l'avoir offensé dans votre pays. (En Souverain bør være den første, der efterkommer Loven, jeg undseer mig ved at have overtraadt den i Deres Land.) Kongen maa have megen Aand; han har møisommeligen lært Sproget og taler i Forretningerne, ved hvilke ingen Udlænding er ansat, intet uden Hollandsk. Da man nylig forelæste ham et Forslag angaaende en Skadesløsholdelse, hvori Udtrykket misschien peutêtre forekom, forstod han ikke dette Ord — qu'est ce misschien? (hvad er misschien?) spurgte Kongen — peut-être v. M. (maaskee D. M.) var Svaret. Point de misschien, point de peut-être, très-decidemment, point de misschien, point de peut-être. (Intet misschien, intet maaskee, ganske bestemt, intet misschien, intet maaskee) tog Kongen til Gjenmæle. Saaledes hørte jeg endnu et Par andre Træk, som beviste at han sagde Menneskene Sandheden og søgte den.

Rom d. 15 Junii. General Miollis har beholdt sine Functioner som General-Gouverneur over Rom og de Departementer, der udgjøre den 30te Militair-Division. — Keiseren har ved et Decret ophævet Bispedømmet Alatri, hvis Bisp har negtet at aflægge Eed, og indlemmet det i Diocesen Anagni.

Paris d. 25 Julii. De rigeste og meest anseete Kjøbmænd fra de vigtigste Stæder i Holland ere ankomne her, og have, under H. M. Keiserens Forsæde, forsamlet sig i en Handelscommittee, hvor de skulle meddele Regjeringen de fornødne Oplysninger angaaende Handelsforholdene af disse Rigets nye Provindser. — Ved et Keis. Decret er det blevet forbudet, at offentliggjøre Senatus Consulter, Love, Forordninger og offentlige Forvaltninger forend de ved Bulletins ere blevne bekjendtgjorte i Departementet, under Straf af saadanne Udgavers Confiscation. — Moniteuren leverer en i Amsterdam bekjendtgjort Beslutning fra Rigets Erkeskatmester, Hertugen af Piacenza, hvori fastsættes følgende: Ministeriet for Hollands udenlandske Anliggender er ophævet. De Hollandske Ministere ved udenlandske Hoffer tilbagekaldes. Det skal tilkjendegives de fremmede Ministere hos den Hollandske Regjering, at de ingen Functioner have at fuldbyrde mere hos samme. Alle Acter og Documenter, der findes i Depotet for Hollands udenlandske Anliggender, skulle sendes til Paris, for der at indleveres i Depotet for Rigets udenlandske Anliggender. — Den unge Førstinde af Schwärzenberg er endnu bestandig syg; hendes Uheld vil ikke allene vanhelde hende, men tillige koste hende nogle Lemmer.

Amsterdam, d. 28 Julii. Ministeren for det Indre har forlangt af Prinds Erkekantsleren at sende 3 udmærkede Kjøbmænd til Paris, for at optages i Handelsraadet, men Hs. Durchl. svarede: at der allerede findes i Paris 3 Mænd, der kunne betragtes som de dueligste og hans Tillid værdigste, nemlig Hr. Gogel, van Brienen og Sir.

Keiser Napoleon har udladt sig med for de Illyriske Staters Deputerede, at der forestaaer disse Stater en stor Bestemmelse.

London, d. 20 Julii. (Over Frankrige.) Lord Wellington havde d. 4 Julii taget en Stilling mellem Almeida og Celerico. Han var 30 til 40,000 Mand svagere end de Franske, og gjorde derfor intet for at befrie Ciudad Rodrigo *), som beleiredes af 35,000 Mand. Vi tvivle aldeles ikke om at det vil komme til et Slag med de Franske. Men dette vil da skee enten i den stærke Stilling, som Lord Wellington nu har inde, eller i de stærke Stillinger i Nyggen. Alle fornødne Forsigtighedsregler ere trufne. De 3 Indskibningspuncter ere forsynede med stærke Batterier og alle vore Skibe beredte til at indtage Tropperne, om Indskibningen skulde være nødvendig.

*) Man erindrer, at det i Engelske Blade for ikke længe siden hedte: "at Wellington vilde vove et Slag forend han vilde give Slip paa Ciudad Rodrigo, som er saa vigtig en Punct". Nu kom han det ikke engang til Hjelp med en eneste Mand! Udgiveren.

Ungern d. 13 Julii. Det sidste Slag mellem Tyrkerne og Russerne skal ikke have været saa ufordeelagtigt for Russerne som det i Begyndelsen hedte. Den Russiske Armee stod vel Fare for at miste sit Artillerie og sin Bagage, men ligesom Tyrkerne fik Undsætning erholdt ogsaa Russerne Forstærkning. Iøvrigt vilde den Russiske Overgeneral sikkert have trængt frem til Bujuk Kosolikschak, og dersom han havde slaaet Storvizirem, vilde han uforhindret have fortsat Veien til Constantinopel.

I Følge Hs. Maj. allerhøieste Resolution af 24 Julii d. A., har Rentekammeret ved Placat af 28 næstefter, bekjendtgjort, at de, efter Forordningen af 20 Junii 1788, til Landsoldaterne i Kongeriget Danmark for Aarene 1808 og 1809 af den Kongelige Casse forskudsviis udbetalte Marschpenge blive, naar indeværende Aars Julii Qvartals Skatter erlægges, at udrede med 4 Sk. af hver Tønde Hartkorn Ager og Eng, og 2 Sk. af hver Tønde Hartkorn Skov- og Mølleskyld.

Under 14 Julii d. A. er Biskoppen over Sjællands Stift fra det Danske Cancellie bleven tilskreven saaledes: "Deres Høiærværdighed har, i Skrivelse til dette Collegium af 10de f. M., andraget, hvor gavnligt det vilde være, om alle Candidater vare pligtige, aarligen at indsende en Prædiken og en exegetisk-dogmatisk eller moralsk Afhandling til Stiftets Biskop, samt at vedlægge deres Ansøgninger om Befordring Beviis for at have efterkommet dette. I denne Anledning skulde Man herved tjenstligst tilmelde Dem til behagelig Efterretning, at Cancelliet ikke finder noget herimod at erindre, og overlader til dem at foranstalte det i saadan Henseende Fornødne.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 89.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 14 Augusti, 1810.

Hvilke Udsigter til Sverrigs Vel i Fremtiden lover dets nu ledige Thronfølge? (Forts. f. forr. No. P. 1400—1403).

En Forening med Danmark og Norge er saaledes i mine Tanker det eneste Middel, som er tilbage for os, til i Tiden at forblive en selvstændig Nation, og det Maal, som alle vore Bestræbelser bør sigte til. Jeg vil i Korthed gjennemgaae alle Fordelene af denne Forening, og siden anføre og besvare alle de Indvendinger, som derimod kunne gjøres. — I. I Henseende til den geographiske Stilling blive vi derved Mestere af Østersøens Udløb, og vinde derved mere end om vi indsluttede en stor Deel af dette Hav, mere end om vi tilbagevandt hvad vi i Krigen mod Rusland mistede. Med Hovedet i Torneaa Elv og Fødderne i Elbens lunkne Vande hvilede Skandinavien, paa engang Herkules og Neptunus, paa sin Kølle og Trefork, og ingen skulde vove at angribe det. Naar Kjæmpen reiste sig til Strid skulde han indjage Skræk, og alle skulde kappes om at have ham til Ven. — Som Landmagt naar som helst færdig at lade sig see paa Tydsklands Sletter, som Sømagt Mester af trende Have, Østersøen, Kattegat og Nordsøen, skulde vi blive respecterede af alle og Frankriges høieste Interesse fordre at være var Bundsforvandt, ligesom og alle Østersøiske Magter at beholde vort Venskab. Ingen kan forestille sig den Vigtighed, vi derved vilde faae i det Europæiske Statsforbund, uden den, som veed, hvor meget endog en blot Alliance imellem Sverrig og Danmark af de andre Magter paa enhver Tid har været frygtet og modarbeidet. — 2. Men om de politiske Fordele af denne Forening for vor udvortes Sikkerhed og Anseelse allerede gjør den ikke allene ønskværdig, men endog nødvendig, hvor meget mere de Oeconomiske og Commercielle, som deraf vilde flyde? Alle vore Forsvarsenstalter imod hverandre vilde bortfalde, alle de Kræfter, som vi nu enten til Unytte eller hverandres Skade og Svækkelse spilde, vilde spares. Med et formindsket Forsvarssystem, til Lettelse for det Hele, vilde vi være bedre forsvarede mod vore naturlige Fiender. Betryggede i Sønden og Vesten af Danmark og Norge, vilde vi vaage for dem i Østen og Norden, og vort Forsvar blive heldigt, fordi det var mueligt. De offentlige Byrder, som vi nu hver for sig maa bære, vilde, fordeelte paa os alle, ikke mærkes, især da flere af dem vilde aldeles forsvinde, f. Ex. alle Udgivterne til den ene Nations Hofhold og Diplomatie ꝛc. De commercielle Fordele af Foreningen vilde blive saa meget større, som det ene Rige har at sælge hvad det andet behøver og saaledes for hverandres Producter kunde erholde hvad de nu for rede Penge maa kjøbe. Danmark har Korn og Victualier i Overflødighed, men det mangler vore Metalproducter. Norge er ikke istand til med egne Skibe at udføre alle Producterne af sine rige Fiskerier og Skove. Her aabnedes saaledes nye Udveie for den Svenske Søfart. De Svenske

Fabriker ere, i Sammenligning med de Danske, i en bedre Tilstand; men de maa kjøbe fra Udlændingen deres raa Materialier af Uld og Skindvarer, hvilke Danmark igjen eier i Overflødighed. Med eet Ord: den indvortes Handel og Industrie vilde, ved denne Forening, stige til den største Høide og blive en Kilde til almindelig og enkelt Velstand. Ligesaa store vilde de videnskabelige Fordele blive. Da de Danske Øer udgjøre den Bro, over hvilken vi have Communication med Fastlandet, saa indseer enhver letteligen, hvorledes ved dens Forflyttelse indenfor vore Grændser, alt Slags Samqvem i Henseende til Videnskaber og Konster mellem os det øvrige Europa vilde befordres til største Fordeel for vor Oplysning. Hvad vilde ikke ogsaa ved en Forening af alle tre Rigers ypperste Mænd i alle Grene af menneskelig Kundskab og Konstflid kunne udrettes til det Heles Hæder og Nytte? — Naar saaledes Fordelene af en Forening mellem alle tre Nordens Riger uden mindste Vanskelighed indsees af enhver Medborger, saa vinde de en fornyet Styrke af den Omstændighed, at ikke en eneste væsentlig Hinder hos selve Folkeslagene gives for denne Forening. Ligesom Naturen forenede Engelland og Skotland har den ligeledes forenet Sverrig og Norge, og hvad Naturen ei gjorde med de Danske Øer og os, det har Sprog, Religion og Sæder gjort. De to største Foreningsbaand mellem to Folk ere uden Tvivl Religion og Sprog, og disse have vi allerede tilfælles baade med Danmark og Norge. I Henseende til Sproget ere vi nærmere forenede med disse Riger, end vi have været med Finland, paa hvis Hengivenhed for og Kjerlighed til vore Land vi dog have saa store Prøver, da en Svensk uden Vanskelighed kan forstaaes i Danmark og Norge, endog af menig Mand, hvilket ikke er Tilfældet i Finland. Vi ere endog af samme Herkomst og samme Stamfædre, ligesom vi og, paa hele Banen af vor Statsdannelse, trolig fulgtes ad. Paa eens Tid have vi dyrket eens Guder; vore Religionsforandringer ere indtrufne næsten paa een Tid. Vi have engang tilforn været forenede: nu ere vi forenede ved fælles Lidelser af Krig og indvortes Ulykker og ved fælles Sorg over en elsket Første, der var en Foræring af Broderlandet. — Men siger nogen (for at komme til de Indvendinger, som imod denne Forening maatte gjøres): bevise ikke Ulykkerne af den forhadte Calmar-Union, at denne Forening er umuelig eller i det mindste ikke kan blive af lang Varighed? — Alle, som have skrevet over Calmar-Unionen, Spittler, Hegewisch m. fl. og hos os Gramburg, have eenstemmigen erkjendt Fortræffeligheden af Planen og eenstemmigen viist hvori Aarsagen til dens Mislykke laae. — Hegewisch gjennemgaaer (Hist. phil. u. litt. Schriften Th. I. p. 84. o. f.) Punct for Punct Calmar-Unionens Vilkaar og viser, at de i sig selv indbefattede deres Opløsning. Ved det første og andet Vilkaar, at de tre Riger skulde have een Konge og at de ved hver Thronledighed tilfælles skulde vælge samme, anmærker han, at det første vel var et nødvendigt Resultat af den sluttede Forening, men intet Middel at iværksætte den, for saavidt man ikke gav den ny Monark den uindskrænkede Magt i arvelig Succession; at det andet, eller Valgets Indførelse i tre Riger, hvoraf hvert forud havde en arvelig Thronfølge, var meget uklogt, da derved (uden at regne Uleilighederne ved en Valgforfatning i Almindelighed) ved hvert nyt Valg den udstrøede Sæd til Mistanke og Avind, omsider, især hos Nationer, som ikke forhen vare overeenstemmende, ville bære ulykkelige Frugter. Det tredie Vilkaar, at, naar det ene Rige med Krig anfaldes, begge de andre skulle staae det bi af alle Kræfter, forudsætter allerede, at de tre Riger vare adskilte Riger. Til en virkelig Forening udfordredes, at de alle tre forenede sig til een Stat i Henseende til Krig og Fred, ligesom de 7 Hollandske Provindser og de 13 Americanske Fristater. Men at hver Nation skulde have sin egen særskilte Interesse i Henseende til sine udvortes Forhold og hver for sig have Ret til at erklære Krig, slutte Fred og Forbund, det var at aabne Døren for Splid og Uenighed. Endnu ubetænksommere og en uundgaaelig Kilde til Misforstaaelser i Fremtiden var den fjerde Artikel, "at naar Kongen i Samraad med det ene Riges Raad indgik udenlandske Forbindelser, skulle de gjelde for alle tre Riger." Da hvert af dem særskilt skulde beholde sin egen Interesse i Politik, Handel og Søfart, saa kunde naturligviis, naar Kongen, i Kraft

af dette Vilkaar, med eet af Rigens Raad indgik udenlandske Forbindelser, Tvivl opstaae hos begge de andre, hvorvidt disse Forbindelser ikke blot ei vilde gavne, men foraarsage begge de andre nye Byrder og Besværligheder. Tvertimod burde man fastsætte det Modsatte, nemlig: at alle tre Rigers Samtykke udfordres til Gyldigheden af en saadan Forbindelse. Det femte Vilkaar, at hvert Rige skulde beholde Love og Retter, var ganske ubestemt. Forstod man herved Privat-Retten, Civillovene, saa var derimod ikke saa meget at indvende, uagtet en alt for stor Ulighed i Civillovene i een og samme Stat altid er et Onde, paa hvis Afværgelse en viis Lovgivning bør arbeide; men forstod man derved de tre Rigers Statsret, saa var det en Modsigelse at ville forene sig og beholde en saadan. I Følge denne maatte Kongen til Embeder i hvert Land kun ene befordre Indfødte — en Betingelse, der snarere vilde underholde Mistro og Avindssyge, end Samdrægtighed blandt Nationerne. I dets Sted havde man burdet fastsætte, at, ved en almindelig og gjensidig Naturalisation, hver Medborger i det ene Rige skulde erholde den fuldkomneste og meest uindskrænkede Borgerret eller Indfødsret i begge de andre. Hvor urimeligt, at de tre Nationer skulde forene sig, og at ligefuldt den Danske altid i Sverrig skulde ansees som Udlænding, og Nordmanden og Svensken ligesaa i Danmark? — De Forandringer, som 1436 gjordes, saasom, at ingen Krig uden efter fælles Beslutning og i alle tre Nationers Navn skulde føres, at Kongen under sit Ophold i eet af de tre Riger skal ledsages af tvende Raadsherrer fra begge de andre, hvilkes Samtykke til alt, hvad der vedkommer deres respective Riger, udfordres, vare vel Forbedringer, men istedet for den sidste Udvei havde man burdet indrette et fælles Rigs-Collegium for alle tre Riger, saaledes som Congressen for de 13 Americanske Stater, og forsyne det med fornøden Magt til at ordne og besørge alle Rigets Anliggender. I øvrigt vedblev Valgforfatningen, som man burde afskaffe. Hvad Residencen angaaer, saa bekræftes Fornyelsen fra Aaret 1436, at Kongen skal tilbringe 4 Maaneder i hvert Rige. Et eneste Aars Erfarenhed burde være tilstrækkelig til at vise Urimeligheden af dette Vilkaar. Hver Nation maa finde, at fire Maaneders Ophold af Hoffet i hvert Land ikke kunde erstatte de mangfoldige Uleiligheder og Besværligheder af dets Reiser og Flytninger: to af dem havde nødvendigt maattet gjøre et Offer til det Heles Fordeel, og, hvis de, som de Americanske Fristater, ikke kunde overtale sig dertil, havde de, ligesom disse, burdet opbygge en aldeles ny Residence-Stad, hvor samme med mindst muelige Uleilighed og meest muelige Fordeel for dem alle tre, kunde anlægges. — Men ikke nok at Calmar-Unionen var bygt paa saa stridige Principer, at den allerede derved ikke kunde have nogen Varighed. Skjebnen vilde ligeledes, at Margrethes nærmeste Efterfølger skulde være en svag og uduelig Regent, som umiddelbar skulde opvække Misfornøielse mod Foreningen, og at en Mængde lige svage og uduelige skulde følge efter ham. Siden Misfornøielse eengang var vakt og enkelte Forsøg paa at reise sig mod samme lykkedes, behøvedes saa lidet til at underholde samme, og ofte havde Partieaand og Regjeringssyge hos den mægtige Svenske Adel mere Deel deri end Fædrenelandets virkelige Betryk. Efter de Tiders Tænkemaade ansaaes desuden hver billig Fordring af Sverrig som et trodsende, og hvert Forsøg med Magt at understøtte den som et Oprørs-Forsøg, der krævede advarende Straffe. Disse udebleve ei heller, men de avlede Misfornøielser, nye Opstande og — nye Grusomheder. De Svenske Prelater og Adelen vare komne i en saadan Vane at skifte Regentere, tilskyndede af de nye Udsigter til Magt, Ære og Fordeel, som altid ved saadanne Leiligheder aabnes for Lykkesøgere, at de ikke kunde aflægge den, og at Symptomerne deraf, uagtet Christierns Blodbad, som bortryddede de fornemste af Gustav den Istes Medbeilere, endog langt ind i denne Konges Regjering formærkedes og truede med alvorlige Følger. Men, som et Beviis paa, at den Svenske Almue, hvor meget den end led under alle disse Uroligheder, for hvilke dens Sag virkelig eller indbildt altid tjente til Besmykkelse, endnu under Christierns Tid ei var tilbøielig til en almindelig Opstand, tjener det Svar, Gustav den Iste under sine Forsøg at iværksætte en saadan, erholdt paa sin Vandring gjennem Smaaland og Østgothland, at saa længe de adlød Kongen skulde de ikke mangle Salt og Sild, hvor-

imod de bleve ulykkelige om de gjorde ham Modstand, ligesom og den Omstændighed, at de skjød efter ham med Pile *). Flere af dem, som i de Tider holdt med Danmark, forklarede og, da de derfor tilstaldes, at de ansaae Calmar-Unionen som i Grunden nyttig for deres Fædreneland, at de Nordiske Riger vare af Naturen dannede til eet Legem under eet Hoved, at de og bestandig havde havt Fred med hverandre, om ei de Svenske af æresyge Personer vare blevne æggede o. s. v. — Jeg vover saaledes at troe, at man af Calmar-Unionens Mislykken, hvorved man forbyttede de sande Aarsager med deres tilfældige Følger, ikke bør slutte at en ny Forening mellem de Nordiske Riger vil have samme Udfald. Grandskeren har oplyst Aarsagerne til dette ulykkelige Udfald og med det samme lært os at vogte os for dem. Mere rensede Begreber i alle Dele af Regjeringskonsten have nu udbredt sig. Et heelt andet politisk System er indført i Europa, en mere oplyst og mildere Tænkemaade besjeler nu de Styrende, som indsee, at Folkets Kjerlighed er deres eneste Støtte og eneste Tarv. Nationalfordommene ere, under den fremskridende Oplysning, gradviis forsvundne, og der gives sikkert ingen Svensk, ligesom ingen Dansk eller Nordmand, som ikke i denne Tid indseer Gavnligheden af en saadan Forening. Sverrigs Forening med Danmark var desuden ikke nu, som Margrethas, Foreningen mellem en frisk og rask Yngling og en Skrantning (som Danmark da var), den var Foreningen mellem to udmattede Kjæmper, som, for svage til at forsvare sig hver for sig, støtte hverandre, og endnu have Kraft nok tilovers til endnu engang at forbause Verden. — Der staaer endnu tilbage at besvare en Indvending, maaskee den vigtigste: "Danmarks Constitution er i høi Grad uindskrænket, Sverrigs indskrænket næsten mere republicansk end monarkisk. Antages at Kongen af Danmark en Dag ophøiedes paa den Svenske Throne: skulde han vel, vant som han er til, i sit eget Land blot at følge sin Villie, underkaste sig vore mere republicanske Former og ikke med Tidens Længde søge at indføre her samme Constitution?" Herpaa svarer jeg, at den lange og lykkelige Forening af Lande med de meest ulige Constitutioner beviser det Modsatte. Ungern, f. Ex. har en heel anden Constitution end de Østerrigske Arvelande, men begge finde sig under samme Scepter lige lykkelige. Selv Holsteen har ligeledes en heel anden Constitution end det øvrige Danmark; men uagtet det maatte synes naturligt, at det erholdt samme Forfatning som Moderlandet, hvoraf det blot udgjør en Provinds, er dog ingen Forandring i dets Constitution skeet. Det er saaledes troligt, at Kongen af Danmark vilde være ligesaa omhyggelig for at holde vor Constitution i Hævd. Den Danske Constitution er desuden blot i Formen uindskrænket. Danmark har siden 1660 ikke havt nogen Konge paa sin Throne, som gjorde hvad vore mere indskrænkede Konger have gjort; det har mere end halvanden Aarhundredes Hævd paa milde og gode Regenter. Det har ligesom vi Collegialstyrelsesformer og et Raad. Men de Danske have mere end vi den gode Esprit, som bedre end constitutionelle Baand holder Regjeringer indenfor Billighedens og Lovens Grændser. Deres elskede Frederik, som ved Siden af sin Bernstorff tilbagekalder Mindet om Henrik IV. og Sully, allerede som Kronprinds Nationens Yndling, har ogsaa bestandig viist sig som een af Europas meest oplyste Regenter. Det var ham, som af egen Drivt befriede den Danske Bonde fra sine unaturlige Baand, paa en Maade, som ansaaes at kunne tjene til Mønster for det øvrige Europa. Det var ligeledes ham, som gav det første Exempel paa Negerhandelens Afskaffelse. I ingen Stat følges saa sunde Grundsætninger i Handelspolitik, Næringsfrihed og Lovgivning eller er Folkeoplysning blevet fremmet saa meget som i Danmark. Der gaves forend Udbrudet af den ulykkelige Krig ingen Svensk, blandt dem, som besøgte dette Naborige, der ikke oprigtigen ønskede os en lignende Regjering, og neppe nogen, som ikke i det mindste af Rygtet kjendte dens Fortrin. Ogsaa kunde ikkun saa ulykkelige Hændelser, som der for Danmark siden indtraf, nedstyrte det fra den næsten utrolige Pynt af Velstand og Anseelse, som det stod paa, under en bestandig Stigen til en endnu høiere. Naar man betænker, at det i tre Aar udholdt en høist bekostelig Krig, byggede en anseelig Skjærgaardsflaade, underholdt 30,000 allierede Tropper, foruden egne Krigere, og tillige var berøvet sin eneste Hoved-

*) Dalins Swea R. Historia, 3die Delen, B. 1. P. 13.

næring Handelen og al Understøttelse fra Norge, som det tvertimod med stort Tab maatte ile til Hjelp, og at det, alt dette uagtet, afbetalte, ikke allene Renterne af sin Statsgjeld, men endog 5 Millioner Rigsdaler paa Capitalen selv, saa kan man gjøre sig et Begreb om dets Regjerings kloge Huusholdning med Statens Midler, og Beredvillighed at opfylde sine Forpligtelser. Dersom den, ved de sidst overstandne Ulykker, standses i Fremgangen af sine Bestræbelser for Nationens Vel, saa gives der dog endnu, især hvis en almindelig Fred kroner Europas Ønsker, samme Udsigter for Danmark, til at raade Bod paa sine Brøst, saalænge det eier sin Frederik og saadanne Ministere som Schimmelmann. — Der gives saaledes ingen Ting i Danmarks nuværende Styrelse, som fraraader en Forening imellem samme og Sverrig, tvertimod indbyder alt dertil. Uligheden i Constitutionen existerer, som jeg har viist, blot i Bogstaverne, men ei i Sagen. Vore Love have saa megen Lighed med hverandre, at de uden Vanskelighed efterhaanden kunde sammensmeltes til en fælles Lovgivning. Et andet Spørgsmaal bliver, om Rusland eller Engelland skulde tillade denne Forening. Thi at Frankrige tillader og ønsker den, det har længe været afgjort, og i et Parisiskt halv-officielt Blad tilkjendegivet. Dets Politik fordrer den uundgaaeligen. Hvad Rusland angaaer, saa er det ganske troligt, at det i nærværende Øieblik ikke vilde sætte sig imod Frankriges og Nordens Ønske, uagtet det naturligviis ikke vil see den med blide Øine. Det Princip, som synes at ligge til Grund for Keiser Napoleons politiske Inddeling af Europa: at sammensmelte Smaastaterne til større Masser og give hver af dem hvad Naturen synes at have tiltænkt dem, har Rusland selv deruden saa meget at takke for de store Tilvæxter af Lande i senere Aar, at det ei kan sætte sig imod dets Anvendelse i dette Tilfælde, uden tillige at bestride Gyldigheden af sin egen Adkomsts-Ret. Rusland taber vel i Danmark en naturlig Bundsforvandt, men det tilbagevinder en i Vestphalen. Engellands Forbund synes vel ogsaa i dette Tilfælde at blive af Vigtighed for Rusland. Hvad Engelland angaaer, saa synes det os ei, at vi af samme, ved denne Forening, have at befrygte mere end vi for Øieblikket lide, da vi ere begge i en vis Henseende

i fiendtlige Forhold mod samme. Ved den sidste store Verdensbegivenhed, Hollands Indlemmelse i Frankerige, har Engellands Herredømme til Søes faaet et saa farligt Stød, at det meget snart maa see sig nødsaget til at afstaae fra samme, hvortil det i al Fald, maaskee lidt sildigere, bliver tvunget af Frankrige, der, som Mester af alle Verfter og Havne fra Cattaro til Antwerpen, inden kort Tid vil faae en ligesaa frygtelig Flaade som Engelland. I samme Grad som Frankriges Sømagt voxer, indskrænkes ogsaa Engelland blot til sit Selvforsvar og maa saaledes naturligviis opgive sit urimelige Blocadesystem. I samme Øieblik faaer ogsaa Nordens Handel og Søfart nyt Liv, og medens de store Kjæmpere kappes om Herredømmet, faae de smaa Tid til at samle Kræfter og efter Evne at understøtte det frie Havs Sag. Jeg formoder saaledes, at Engelland ikke skal kunne lægge nogen virksom Hindring i Veien for den Nordiske Forening. Det har for store Sager i Sønden at afgjøre; det maa i nærværende Øieblik for meget henvende sin Opmærksomhed paa hvad som foregaaer i dets nærmeste Nabolav til at sysselsætte sig med det, der har et fjernere Forhold til dets Politik. — Jeg indseer saaledes intet Slags Fare for Foreningen fra de andre Europæiske Magters Side, saa meget mindre som denne Forening mere intensiv end extensiv gjør de Nordiske Magter frygtelige, eller med andre Ord giver dem større Fordele, i Henseende til deres Forsvar end i Henseende til et Angreb. Jeg lader det dog staae derhen, hvorvidt min Synspunct er rigtig. Hvad jeg med Vished veed er, at, om vi virkelig have frit Valg, bør vi derved følge, hvad som, stemmende med vor Overbeviisning, er nærmest overenstemmende med Fædrelandets Vel, Følgerne maa blive hvilke som helst. Det kan aldrig blive vor Feil at have benyttet denne Frihed til vor Fordeel, men deres, som gave os den, om de troede derved at kunne skade os, om de troede derved at kunne imponere os. Saalænge de ikke gjøre det, saa længe bør vi ikke afskrækkes af hvad som muligen kan hænde, men som Mænd ene følge hvad Fædrenelanders Interesse byder. Efterverdenens Øie er fæstet paa os, og ingen muelig Uleilighed skal foraarsage Standsning i et Storværk, som et Øieblik uforhin-

dret kunde gjøres. — Jeg kan ikke indlade mig i Detailler om Maaden, hvorpaa Foreningen skulde iværksættes og Vilkaarene derved. Hvad jeg ene i Forbigaaende vil sige er, at Hovedstadens Forflyttelse til Sverrig synes, i saa Fald, at blive en uundgaaelig Nødvendighed. Ligeledes synes ogsaa samme Lovgivning og Rettergangsmaade overalt at burde blive gjeldende, endog samme Principper i Henseende til Handel og Næringsfrihed, saa at en Dansk og Nordmand i Sverrig maa finde samme medborgerlige Fordele som i deres eget Land og omvendt; samt alle Midler vedtages, hvorved Nationernes Sammensmeltning paa nogen Maade kan befordres. — Besad jeg Veltalenhedens Røst, saa skulde jeg i dette Øieblik opløfte den for den største Sag, som i senere Tider har været Gjenstanden for Nationernes Opmærksomhed. Svenske, Danske, Nordmænd! skulde jeg sige: forener eder. Hører i dette Bud den saa høit elskede Carl Augusts Stemme; nei, hører Naturens. Den indsluttede eder ikke forgjeves ved samme Bjerg og samme Hav; den gjorde ei forgjeves eders Lande til Jernets, Modets og Redelighedens Hjem; den gav eder ei forgjeves samme Sprog, samme senefulde Arm og samme Kjerlighed til Fødelandet. Eller ere I ikke tilstrækkelig nok straffede for eders Ulydighed imod den? Ville I, som det forrige Engelland og Skotland, sønderslide hverandre og adskilte fremslæbe et hentæret og foragtet Liv blandt Europas Stater, eller, som det nuværende, forenede opstige til Pynten af Magt og Ære? Troe I vel at opnaae dem, naar een af eder, Bundsforvandt af nogen mægtig Landmagt, som Skotland fordum af Frankrige, udtømmer sine egne Kræfter for at hindre Udviklingen af den andens? I have begge ført en lige ulykkelig Krig. Den ene af eder er gaaet ud af Striden med hele Lemmer og den anden lemlæstet, men begge bløde I af dybe Saar. Modgang har dæmpet eders National-Stolthed: den væsentligste Hinder for eders Forening. Ingen af eder kan i dette Øieblik prale mere af noget Fortrin fremfor den anden: ene Følelsen af eders nærværende Stilling og af eders indvortes Trang til hverandres Understøttelse — er det, som i dette Øieblik oplivér eder. Forenes da som Børn af samme Forældre, som en Misforstaaelse for et Øieblik adskilte, men som Bevidstheden af deres Svaghed og Naturens bedre Skjønnende snart tilbagefører i den faderlige Hytte. Griber med dristig Haand Foreningens smilende Time. Allerede staaer den med løftet Vinge, færdig at forlade eder — for aldrig mere at komme igjen.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Tracteur Møllers Gaard paa Kongens Nytorv er med Inventarium solgt for 120,000 Rdlr.

Fredagen d. 5 Oct., om Formiddagen Kl. 10, bliver i Commerce-Collegii Forsamlingssal holdt Licitation over Leverancen af et Qvantum jydsk Uld indtil 600 Skippd., hvoraf 300 Skippd. maa være Sommeruld og 300 Skippd. Lodduld.

Auctioner. D. 24de Augusti Kl. 9: Løsøre efter afg. Tømmermester Stelley i Nye-Kongensgade bag Slottet. D. 28de: Bredenberg, Løsøre i Borgergaden No. 126.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 14 Augusti. Tre Maaneder 428 a 429. — Spec. 439¾, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 38 ß. D. C. — Hamb. Cours 435 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Ørebro d. 31 Julii. I Gaar, efter endt Gudstjeneste, som samtlige Rigsstænder, saavelsom H. M., ledsaget af sin Garde, vare overværende ved, besteg H. M. den for Alteret opreiste Trone, og aabnede Rigsdagen med en ligesaa følelsesfuld som rørende Tale. Hofkanteler v. Wetterstedt oplæste derpaa de Forslag, Statens Tarv fordrede, en Kgl. Skrivelse til Rigsstænderne angaaende Valget af en hemmelig Committee, som skal meddele Kongen visse Oplysninger i Henseende til Valget af en Tronfølger. — Ved sidste Indkaldelse vare kun 140 Medlemmer af Ridderstanden tilstede.

Stockholm d. 31 Julii. Man taler om en meget vigtig Skrivelse fra Kongen af Danmark til Hs. Svenske Majestæt, som den herværende Danske Gesandt egenhændig skal have overbragt Kongen i Ørebro. — Det første Numer af den ny Rigsdagstidende er udkommen. — I Lund have ubehagelige Optrin fundet Sted blandt de Studerende. — Her gaaer det Rygte, som man ikke kan indestaae for, at Hertugen af Augustenborg

paa et forelsbende Spørgsmaal: om Hs. Durchl., ifald han skulde blive valgt til Tronfølger, vilde antage denne Værdighed, skal have frabedet sig den. — Her er udkommen en meget skjærpet Forordning angaaende Hazardspil. — I een af vore første Tidender læses Prindsen af Ponte-Corvos Levnetsbeskrivelse.

London d. 27 Julii. (Over Frankrige.) I Dag have vi faaet den beklagelige Efterretning, at Danske Krigsbrigger d. 19 d. M. have taget 42 af vore Coffardieskibe ved de Norske Kyster: en Efterretning, som med Føie har opvakt meget stor Sensation blandt vore Kjøbmænd. Følgende er den desangaaende indløbne Efterretning. Yarmouth, d. 26 Junii: I Dag ankom her Cutteren Hero, som fra Capit. Marchal, Skibet Lynx, bringer følgende Efterretning: Capit. Hellicourt fra Hebe berettede, d. 20 Capit. Marchal, at en til Engelland bestemt Convoy af 42 (?) Seilere, der ledsagedes af Canonbriggen Forward, i de Norske Farvande er bleven tagen af 5 Danske Brigger og 2 Skonnerter og ført til Norske Havne. Den til Engelland bestemte Retourflaade fra Østersøen, som hiin Convoy er bleven afskaaren fra, bestod af flere end 200 Skibe, der escorteredes af Krigsskibene Lynx, Clio, Snake, Rosario, Glückstadt og Centinel, og af Slupperne Tartar, Rose og Primrose. De Danskes vigtige Fangst gjør under disse Omstændigheder saa meget større Opsigt. — Til Lord Wellington afgaaer en Forstærkning af 10,000 Mand. — En Lynstraale har dræbt over 100 Mand paa Skibet Repulse ved Maltha. — Over-Juntaen i Venezuela (i Terra Firma) opretter en almindelig National-Milits af alle Provindsens mandlige Indbyggere under 60 Aar. — Porto Rico har ligesom Carracas erklæret sig uafhængigt. — Den fra Frankrige til Port Prince ankomne Neger-General Regaud er med aabne Arme bleven modtagen af Negerchefen Petion. Den Engelske Escadre, ved St. Domingo, som hidtil har forholdt sig neutral, slaaer sig nu til Christophs Partie, som til Søes har en stor Overmagt over Petion. — Indtil d. 26 Junii havde man her ingen tilforladelige Efterretninger fra Portugal. — Gale Jones er atter bleven anklaget for en saakaldt Libell mod Castlereagh.

Paris d. 2 Aug. Underhandlingerne i Paris med Grev v. Metternich skulle især have Hensyn til Anliggenderne i Servien, som, efter den største

Deel Indvaaneres Ønske, skal komme under Østerrigsk Herredømme. — Man paastaaer, at den Franske Keiserindes Frugtsommelighed vil d. 15 Aug. blive officiel bekjendtgjort.

Wien d. 1 Aug. I Constantinopel har man opsat Prophetens hellige Fane og Storherren har ladet erklære, at Riget er i en Fare, som det er hver Muselmands Pligt at afværge. Folket har derpaa erklæret sig villigt til at opoffre den sidste Blodsdraabe for at bevare Rigets gamle Glands.

Canton, d. 10 Febr. Regjeringen har ladet anholde alle Engelske, ja selv nogle Americanske Skibe, paa Grund af et paa en Chineser begaaet Mord, som man har en Engellænder mistænkt for. Alle det Engelske Compagnies Skibe havde allerede deres Ladninger inde og vare færdige at afseile.

Rettelser.

P. 1400. Lin. 12 nedenfra: leder uvilkaarligen læs: leder Tanken uvilkaarligen. — P. 1401 L. 8: endelig læs: ene.

Cancellie-Patent, hvorved Conventionen med Sverrig angaaende gjensidig Udlevering af Forbrydere og Deserteurer bekjendtgjøres, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen. — I Følge Hans Majestæt Kongens allernaadigste Befaling bekjendtgjøres herved efterfølgende Separat-Artikel af den med Kongeriget Sverrig under 10 December 1809 sluttede og af Hans Majestæt under 15de i samme Maaned ratificerede Fredstraktat, til vedbørlig Efterlevelse for alle Vedkommende: " "Da begge de høie contraherende Magter ved den 9de Artikel i den Dags Dato (den 10 Decbr. 1809) underskrevne Fredstraktat, have forbundet sig til ved en Separat-Artikel at bestemme de Grundsætninger, som skulle følges i Henseende til gjensidig Udlevering af Deserteurer og Forbrydere, som, efter at have krænket den ene af disse Staters Roelighed, offentlige Sikkerhed eller Credit, unddrage sig for Lovenes Strænghed, ved at flygte til den andens Gebeet, er man bleven enig om, at lade saadanne Forbrydere paagribe og respective lade dem udlevere til deres retmæssige Regjering, saasnart Requisitionen desangaaende er bleven gjort, for at de kunne blive dømte og straffede efter der

Lands Love, hvor Forbrydelserne ere begaaede; og paa det at ingen Tvivl eller Tvistighed maatte opstaae angaaende de Forbrydelsers Natur, som bemyndiger den ene af begge de høie Magter til at reclamere, og som forpligter den anden til at udlevere de undvegne Forbrydere og Deserteurer, saa have Deres Befuldmægtigede, fastsat følgende Puncter: I. Denne Udlevering skal finde Sted i Henseende til alle de Personer, som beskyldes for crimen læsæ Majestatis eller Landsforræderie, Mordere, Røvere, Mordbrændere, Falsknere, Tyve, svigagtige Fallentere, falske Vidner og Deserteurer. 2. I Henseende til falske Myntnere er man bleven enig om, at den, som efter at have gjort sig skyldig i den Forbrydelse at eftergjøre den ene af disse Regjeringers Mynt, enten virkelig eller repræsentativ, findes at være i den andens Stater, skal, hvilket endog Stedet maatte være, hvor Forbrydelsen er bleven begaaet, udleveres til den af disse Regjeringer, hvis Mynt, eller Papirer der gjelde som Mynt, han maatte have eftergjort; det eneste Tilfælde undtagen, hvor det reclamerede Individ maatte befindes at være Undersaat af den Regjering, til hvilken Requisitionen skeer, i hvilket Tilfælde han bør vorde dømt af hans egen Souverain og straffes efter hans Lands Love. 3. Enhver Person, som begiver sig fra det ene Land til det andet, uden at være forsynet med et anordningsmæssigt Pas fra det Steds Øvrighed, hvorfra han kommer, eller som ikke paa en authentisk Maade kan gjøre Rede for Bevæggrunden til sin Ankomst, skal blive anholdt og fastsat saalænge indtil tilstrækkelige Oplysninger i Henseende til ham kunne blive indhentede. Dog skal Virkningen af denne Bestemmelse ikke udstrækkes til de rolige og umistænkelige Beboere af de respective Grændser, da begge Regjeringers Hensigt ingenlunde er, at underkaste den Handel eller Samfærsel, som finder Sted imellem disse, nogen Tvang eller Afbrydelse. 4. I de Tilfælde, hvor, i Kraft af de foregaaende Artikler, Personer, som enten ere Forbrydere eller mistænkte derfor, blive paagrebne, skal Øvrigheden paa det Sted, hvor Anholdelsen maatte være gjort, sørge for den Fangnes Underholdning; men naar Udleveringen paafølger, skal Omkostningerne for den udleverede Persons Underholdning og Transport erstattes af den Regjering eller Øvrighed, som modtager ham. 5. Under Benævnelsen af Deserteur forstaaes ethvert Individ, som, tjenende i den ene Souverains Armee eller Flaade, gaaer over paa den andens Grund, for at unddrage sig fra sin Tjenestes Pligter. 6. Alle de Love og Anordninger, som angaae Paagribelsen og Anholdelsen af det ene Lands Deserteurer, skulle ligeledes tjene til Regel for det andets Deserteurer. Følgeligen skulle disse paagribes overalt, hvor de forefindes, og blive udleverede med alt det, som de have taget med sig. De civile eller militaire Embedsmænd der, hvor Anholdelsen har fundet Sted, skulle derom i den kortest muelige Tid underrette Øvrigheden eller den militaire Commandant i det nærmeste Sted i det Land, hvorfra Deserteuren kommer, og dertil føie de Efterretninger, de have kunnet forskaffe sig, enten ved den Anholdtes Forklaring eller paa andre Maader. 7. For at lette Udførelsen af Bestemmelserne angaaende denne Artikels Gjenstand, er det bleven fastsat, at begge Hofferne nærmere ville blive enige om at indrette en directe Correspondence imellem deres respective Staters civile og militaire Øvrigheder, paa det at det ikke maatte være nødvendigt, for at udvirke en Forbryders eller Deserteurs Paagribelse eller Udlevering, først at skride til ministeriel Requisition, hvilken, med Hensyn til begge Landes geographiske Beliggenhed, ofte vilde foraarsage en stor Tidsspilde. 8. Da de Grundsætninger, som ere fremsatte i de foregaaende §§, kunne ved Tiden og Omstændighederne være at underkaste nogle Modificationer, saa skulle Bestemmelserne angaaende Forbryderes og Deserteurers Udlevering ikke forblive i Kraft længere end i et Tidsrum af 15 Aar, og naar dette Tidsrum er forløbet, skulle begge Regjeringerne atter blive enige om, enten at forlænge Virkningen af de nu antagne Bestemmelser, eller at modificere dem. 9. Eftersom denne separate Artikel er at ansee som udgjørende en Deel af den i Dag afsluttede Fredstractat, og som om den deri var indført Ord til andet, saa skal den, i det Tidsrum som er bestemt for dens Vedvarelse, have samme Kraft og Styrke som Tractaten; den skal fra begge Sider vorde ratificeret, og dens Ratificationer være indbegrebne under selve Tractatens."" — Det Kongelige Slesvig-Holstenske Cancellie, den 28 Julii 1810.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 90.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 18 Augusti, 1810.

Tre Breve om indenlandsk Canal-Anlæg.

Første Brev.

De har vist Ret i den Yttring af Deres sidste ærede Brev, at iblandt os begaaes alt for meget den Feil, med Haardhed at nævne Mangler, uden at erindre tillige de Fremskridt, der ere gjorte, og uden at betænke, at stedse maae Endeel henstilles til, og tør haabes af Fremtiden, efterhaanden som Ideerne mere og mere modnes. Lad os aldrig glemme: Enhver Sædart behøver Tid til at spire, voxe, og bringe sin Frugt frem til Modenhed; og dertil bruger Vinterhveden, det vægtigere og fortrinligere Korn, længere Tid end Boghveden, det lettere og usikkrere; een Sæd længere Tid end en anden.

De har fremdeles Ret deri, at det er saa særdeles godt, at andre Landes gode Exempler fremstilles os til Skue og Efterligning. Men ønskeligt var det, at man, under Lærdomsuddragelsen for os, ei vilde miskjende ogsaa det blandt os værende Gode; og ei, ved blot alt for strænge Udladelser over vore Savn, nedtrykke Munterheden og Lysten fremad iblandt vore egne vist agtværdige Landsmænd.

Mig forekommer det, ligesom Dem, at disse Bemærkninger have vi Aarsag at erindre os, ogsaa ved den omtalte Anledning, de offentlige Bekjendtgjørelser nemlig, om den saa særdeles priselige Raskhed i Subscriptioner til den nysomtalte bekjendte store Canals Anlæg i Sverrig, hvormed, i adskillige af vore Blade, forenedes Ønsker om lignende Redebonhed for det Offentlige, og in specie for Canal-Anlæg ogsaa blandt os, hvilke tildeels faldt i en Tone, der, maaskee, mindre, end Sandhed tillader, vedligeholdt Erindringen om, at dog vel tør haabes ogsaa mere Almeenstemning herfor, naar efterhaanden Gavnet erkjendes fuldkomnere af Erfaring ved de Canaler, som allerede haves her i de Danske Stater. Vi have dog allerede 5 Canaler: Den Holsteenske, den ved Guddumlund, den Esromske, den Odenseiske, den Silkeborg-Randersske; thi skjønt den sidstes Løb bestandig er Gudenaaes Rende, tør man vel dog, i Betragtning af Arbeiderne til dens Seilbarhed, regne den med mellem Canaler.

Det tør vel ventes, at, naar nu efterhaanden lægges Mærke til hvad man i Sverrig, England, Frankrig, Holland allerede længe har havt Leilighed til at bemærke, hvormeget Samfærsel og Førslerne lettes ved saadanne, da vil mere Aand for den Sag, ogsaa blandt os, deraf blive en Følge. Men Tid til Ideers Modning maa medgaae, dertil faaer og bør man have og vise Taalmod, og under denne glad fremvirke mod Maalet med hinanden hvad muligt.

Det fornøier mig nu at kunne tilfredsstille det Ønske, som De allerede i 2 à 3 Aar har deelt med mig, dette nemlig: at underrettes om Fremgangen med den sidst omtalte Gudenaaes Seilbarhed for Samfærsel mellem Silkeborg og Ran-

ders, der udgjør, om jeg ret veed, en Vei af 12 eller 13 Mile.

Til Bering Mølle fra Randers var den i Forveien seilbar, det er, om jeg ei feiler, 6 Mile; men de øvrige 7 Mile ere i de sidste Aar blevne seilbare, saaledes at en Pram med 20 Favne Brænde, eller 200 Tdr. Korn, kan seile ned ad den i 9 à 10 Timer. Prammen føres tilbage ved en Hest, som gaaer paa en Trækkevei langs hen ved Siden af Aaen. To Karle føre Prammen.

Naar nu De behager at forestille Dem Transporten af 200 Tdr. Korn, fra en Egn, som ligger 5 à 6 Mile fra nærmeste Søestad, hvori der er Kornhandel, saa er Fordelen iøinefaldende. Med Vogne fordrer en saadan Transport 50 à 60 Vogne og derover, 100 à 120 Heste og 50 à 60 Mennesker. Paa Prammen skeer Nedseilingen ved 2 Karle, Opførelsen tillige ved Hjelp af een Hest.

Efterhaanden, som Erfaringerne og Tænksomheden herover formere sig, vil ogsaa vist nok findes Almeenaand blandt os, til Opmærksomhed, Følelse, Drivtighed og Dristighed til et lignende Foretagende efter et andet.

I mit nærmeste Brev vil De modtage den Kundskab om dette Anlæg, jeg har havt den Fornøielse, efterhaanden, at kunne indhente. En Sag, hvorpaa vi begge har, som meldt, i nogle Aar været opmærksomme, ikke uden Længsel efter nøiere Detail derom.

Andet Brev.

De venter, min Ven! i dette Brev Underretning om Gudenaaens Seilbarhed for Pramme, og De vil modtage samme saaledes, som jeg deels af andre, deels især af een nøie herom kyndig har erholdt den.

Opsatsen er skreven med den Tanke, at dersom De synes den mueligen kunde, igjennem Pressen blive, for flere, ei uvelkommen; da vides ikke noget Betænkeligt for Indrykkelsen deraf i noget af vore offentlige Blade, og i Forhold dertil er dens Form indrettet.

Da Publicum af flere offentlig gjorte Kongelige og Collegial-Resolutioner veed en privat Mand har paataget sig at gjøre Gudenaae seilbar, saa kan det synes rimeligt, at Andre, for at gjøre sig

noget tydeligere Begreb om et saadant Arbeide, kunde ønske at vide noget mere derom. Mig gik det i det mindste saaledes, derfor har jeg ei kunnet holde mig fra at søge Kundskab først om Beskaffenheden og Bestemmelserne for Oprensningen og siden om Resultatet af Arbeidet. Da det nu er at formode, at Beskedenhed afholder Vedkommende fra selv at bekjendtgjøre noget om dette lykkeligen udførte Arbeide, og jeg har havt den Leilighed, som enhver ikke let kan have, til at faae paalidelige Efterretninger denne Sag betræffende, saa synes det mig næsten Pligt at meddele hvad jeg har havt den Fornøielse at komme til Kundskab om. Ofte virkede et godt Exempel Lyst til Efterlignelse.

I Aaret 1805, i December Maaned, indkom til den Kongelige Canal-Direction i Kjøbenhavn en Forestilling fra Eieren af Rugaard og Silkeborg, Hr. Overkrigscommissair Ingerslew, hvori han foreslaaer 2 forskjellige Canalanlæg; det ene til Fordeel for Transporten fra det indre af Landet til Randers, det andet til Fordeel for Transporten til Aarhuus. Over begge fulgte behørige Situations-Karter. Planen til det første gik ud paa at opgrave og oprense Guddenaae saaledes, at den kunne blive seilbar fra Silkeborg til Bjerring Mølle (7 Mile) hvor den forener sig med Randers Fjord, som var seilbar, og Planen til det andet Forslag var at benytte den afbrudte Kjæde af Søer og Aaer, som findes imellem Silkeborg og Aarhuus (6 Mile) til ogsaa der at faae en seilbar Canal, som kunde sættes i Forbindelse med Guddenaae.

Efterat Hr. Overkrigskommissairen havde gjennemgaaet og beskrevet de locale Omstændigheder paa begge Stæder tilbød han sig selv for egen Regning at udføre det ene af Forslagene, nemlig at gjøre Guddenaae seilbar, naar ham dertil blev given fornøden Authoritet. Han forlangte hverken forud eller siden nogen Slags Erstatning for de dertil medgaaende Bekostninger, kun udbad han sig, at man af en eller anden offentlig Casses Midler ville forskaffe ham en Tønde Guld til Laans, deels til dette og deels til hans øvrige private Brug, imod lovmæssig Prioritet i hans Godser, og imod at afbetale Capital og Rente med 6 PC. aarlig i 28 Aar. — Sagen blev forestillet Hans

Majestæt og der blev sendt Hr. Major nu Oberstlieutenant og Ridder Reche (som har anlagt Canalen ved Esserum i Sjelland), for at tage det Locale i Diesyn. Efterat han havde afgivet sin Beretning om Sagen behagede Hans Majestæt, paa Finants-Collegii allerunderdanigste Forestilling under 13 Junii 1806, at bevilge Hr. Overkrigscommissairen det forlangte Laan af 100,000 Rdlr. og at approbere hans Forslag angaaende Guddenaaes Oprensning paa hans egen Bekostning, dog med det Tillæg, at ved Siden af Aaen skulde anlægges en Trækkevei, saaledes at Prammen, som brugtes i Aaen, kunde trækkes af Heste. Isvrigt var Hoved-Bestemmelsen, at Aaen overalt skulde gjøres 3 Fod dyb, og 15 til 20 Alen bred, saaledes at den kunde befares med Pramme, som kunde føre 100 Tønder Korn eller 10 Favne Brænde. Nu blev der da lagt Haand paa Arbeidet.

Siden udkom det Kongelige Reskript af 12te Junii 1807, til Hr. Stiftamtmanden over Aarhuus Stift, i hvis Amt Silkeborg ligger, som foruden adskillige andre Bestemmelser i den Anledning, paalægger vedkommende Lodseiere, hvis Grunde stode til Guden-Aae, i Overeensstemmelse med Placaten af 31 Julii 1801, at afgive den fornødne Jord til den ved Siden af Aaen anlæggende Trækkevei, imod derfor at nyde Godtgjørelse efter de samme Regler, som bestemmes for Jords Afgivelse til Landeveie m. v., og derefter blev denne Trækkevei ved een af det Kongelige Rentekammer udnævnt Vei-Officier, som var paalagt at være Hr. Overkrigskommissairen assisterlig, bestemt til 3 Fods Bredde og afstukket for det meste tæt ved Aabredden. Det fremkom nu een og anden Klage til Kongen og de høie Collegier fra adskillige Lodseiere, som enten ikke kunde indsee, eller ikke vilde erkjende, at de vandt ulige mere ved at faae Seilads directe til og fra deres Eiendomme, end de kunde tabe ved at afgive den Smule Jord for Betaling, der brugtes til Trækkeveien, men de bleve uden Virkning, og de ergangne Kongelige Resolutioner bleve uforandrede. Imidlertid skal Hr. Overkrigskommissairen dog have havt mange baade offentlige og hemmelige Skikaner for den Sags Skyld, og var maaskee bleven forsagt og havde trukket sig tilbage, naar han havde været en mindre prøvet Mand. Til de øvrige Hindringer, som mødte, kom endnu denne, at den udbrudte Krig drog Arbeidere bort; men ogsaa denne Vanskelighed lettede, for nogen Deel, Krigens Skjebner selv igjen; thi efter svenske Fangers Ankomst, og den Kongelige Indbydelses Kundgjørelse til at skaffe disse Arbeide, var Hr. Overkrigscommissairen mellem de første, som modtog af disse, og i nogle Maaneder fandt 70 af dem Arbeide og Underholdning hos ham, og siden bestandig 50, indtil de ved Fredens Slutning med Sverrig bleve udleverede. Statens Casse sparede derved disse Fangers Underholdning, og Canalarbeidet blev færdigt.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Bestemmelsen af en Toldlinie, med Hensyn paa Udførselen af visse Varer og een desaarsag anordnet Commission. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, etc. etc., Gjøre vitterligt: At Vi i Betragtning af de særdeles Tidsomstændigheder have med Hensyn til Toldopsynet i Vort Hertugdom Holsteen allernaadigst befalet og fastsat følgende: §. I. Linien fra Staden Neustadt i Vort Hertugdom Holsteen over Ahrensbock til Segeberg, derfra til Oldesloe, og fra Oldesloe over Ultzburg og Barmstedt indtil Staden og Fæstningen Glückstadt, derfra langs med Elben til Brunsbüttel og fremdeles til Büsum i Nord-Ditmarsken skal indtil videre ansees som en egen Toldlinie, udover hvilken ingen Product, der ei er europæisk Frembringelse, maae enten søe- eller landværts udføres fra Vore Hertugdømmer. §. 2. Raffinerede Sukkere og Sirup maae ligeledes ikke udføres over førnævnte Toldlinie. §. 3. Fra foregaaende Bestemmelser maae ikkuns gjøres Undtagelse for saadanne smaa Qvantiteter af ikkeeuropæiske Producter eller raffinerede Sukkere og Sirup, der bevisligen skulle anvendes til Detailudsalg og Huusholdnings Forbrug i de indenlandske Steder, som ligge paa hiin Side den foreskrevne Toldlinie. §. 4. For de indenlandske Fabrikker, som ligge paa hiin Side den bestemte Toldlinie, og til hvis Fabrikationer uomgjængeli-

gen behøves ikkeeuropæiske Producter, skal det ligeledes være tilladt at føre de saaledes fornødne Qvantiteter af bemeldte Producter ud over Toldlinien, under den Forpligtelse, at de ved Forædling deraf tilvirkede Fabricata igjen tilbageføres ind over Toldlinien. §. 5. Til at meddele Passeersedler for de Qvantiteter af ikkeeuropæiske Producter, samt raffinerede Sukkere og Sirup, hvilke i de i §§. 3 og 4 berørte Tilfælde maae føres ud over Toldlinien, som og til at føre den fornødne ControL med Opfyldelsen af de Forpligtelser, som af vedkommende Fabrikker i saadan Henseende overtages, ville Vi allernaadigst have anordnet en Commission; hvis Pligt det tillige skal være, i Almindelighed at vaage over de heri givne Befalingers Overholdelse, og i Særdeleshed paasee, at de i efterfølgende §§. indeholdte Bestemmelser, forsaavidt de ikke angaae Staden Altona, blive fulgte. §. 6. Til denne Hensigt skal enhver, som over Toldlinien til Steder udenfor samme vil udføre ikkeeuropæiske Producter, raffinerede Sukkere eller Sirup, enten til Huusholdnings Forbrug, til Detailhandel eller til Forædling, først melde sig hos førnævnte Commission, gjøre der Angivelse af Producterne ꝛc., og forsyne sig til Forsendelsen med den i foregaaende §. omtalte Passeerseddel. §. 7. Alle Oplage af ikkeeuropæiske Producter, som findes udenfor den foreskrevne Toldlinie i større Mængde, end af Commissionen eragtes nødvendig til Detailudsalg paa Stedet for i det høieste 6 Maaneder eller til Huusholdnings Forbrug for eet Aar, skulle paa Eierens Bekostning, under Straf af Confiscation, bringes indenfor Toldlinien inden 3 Ugers Forløb efter Bekjendtgjørelsen af denne Vor allernaadigste Befaling. Det samme skal ogsaa iagttages i Henseende til Oplage af raffinerede Sukkere og Sirup. Naar der efter Forløbet af de bestemte 3 Uger skulde reise sig grundet Formodning om Oplag af forbudne Varer paa Steder udenfor Toldlinien, saa er Commissionen bemyndiget til at lade anstille Huusundersøgelser. §. 8. Staden Altona undtages alene fra Bestemmelserne i næstforegaaende §., hvorimod alle i denne Stad værende Beholdninger af ikkeeuropæiske Producter, saavelsom af raffinerede Sukkere og Sirup skulle tages under nøieste Control af den for Staden Altona af Os allerhøiest forordnede

Vare-Udførsels-Commission, hvis Pligt det bliver at paasee, at disse ikke derfra udføres til noget fremmed Sted, ei heller til noget andet udenfor Toldlinien liggende indenlandsk Sted, med mindre den under §. 5. omtalte Commission ifølge §§. 3 og 4 deri maatte have indvilget. Naar ikkeeuropæiske Producter eller raffinerede Sukkere og Sirup forlanges afsendte fra Altona til indenlandsk Sted indenfor Toldlinien, da har Vare-Udførsels-Commissionen i Altona at paasee, at behørig Rükattest for den rigtige Fremsendelse efter Angivelsen tilveiebringes. §. 9. Ethvert Fartøi, som udclareres fra et til andet indenlandsk Sted langs Vor Elbkyst, skal stille en Caution af 25 Procent af Fartøiets og Ladningens Værdie til Sikkerhed for Losnings-Attestens rigtige Tilveiebringelse, og saafremt noget Fartøi paa Vor Elbkyst skulde antræffes med falske eller simulerede Papirer og Udclarerings-Sedler, skal samme være Confiscation underkastet. §. 10. Ligesom der i §. 7 er bestemt Confiscation af de Forraad, som ikke inden den foreskrevne Tid ere bragte indenfor Toldlinien; saaledes skal ogsaa alle ikkeeuropæiske Producter, der antræffes at blive fremført nærmere Grændsen end førnævnte Steder eller Linien mellem dem, være Confiscation underkastet; hvorforuden Eieren eller de, der maatte foretage sig saadan forbuden Fremførsel, skulle erlægge en Mulct lig Varernes Værdie. — Saaledes skal ogsaa Mangel af den i §. 6 befalede Passeerseddel have en lige Straf til Følge. — Den, som eengang er tildømt denne Straf, og oftere gjør sig skyldig i samme Forbrydelse, skal foruden førnævnte Confiscatoin og Mulct, for anden Gang begaaet Overtrædelse erlægge en Mulct, som er lige med ½ af Varernes Værdie og Mulcten; men for tredie Overtrædelse den halve Værdie af de confiscerte Varer og det halve af Mulcten; og endelig i fjerde Overtrædelses Tilfælde ikke alene Varernes fulde Værdie og hele Mulcten dobbelt, men endogsaa have sit Borgerskab forbrudt, hvis han er Borger, eller belægges med en anden vilkaarlig Straf, som Vort General-Toldkammer har at bestemme. I Mangel af Betaling skal Mulcterne afsones efter Anordningerne. — I øvrigt skulle alle førnævnte Mulcter tilfalde den, som anholder Varerne. §. 11. Samtlige forestaaende Bestemmelser skulle saaledes være gjeldende, indtil

Vi anderledes allernaadigst befale, og paaligger det, saavel Toldopsynsbetjentene, som de vedkommende Militair-Commandeer paa det nøieste at paasee, at disse Befalinger efterleves. — Hvorefter alle og enhver sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 9de August 1810.

Frederik R.

Viborg, d. 11 Aug. Tordenen, som endog i Dag har været heftig her, har nu varet ved, og det næsten daglig i 5 Uger. Regnen falder endnu betydelig hver Dag. Nogle Steder er den blandet med store Hagl. Kornet, især Rugen, nedslaaes hvor det staaer tykt. Enkelte Steder heromkring har man begyndt at høste. Høet, som nu er raadnet, hvor det ei var indbjerget, tjener næsten kun til Strøelse. Det var derfor meget at ønske, at de Landmænd som have taget denne høist betydelige Skade, ville frede deres Enge for Kreature, og, da de groe stærk i denne Tid, tage Efterslet — der dog gav noget Hø og ikke kan skade Engen, naar der kun ei derpaa optrædes af Kreature. Heste og Qvæg ere endnu her meget dyre. Her i Landet vil en Bonde neppe sælge et Par gode Bønderheste for 600 Rdlr. En god Ko koster nu fra 70 til 90 Rdlr., og et Par magre Stude 200 Rdlr. o. s. v.

I Trondhjems Avis læses følgende: "Det er særdeles behageligt for mig, efter Høi og Velbaarne Herr Contra-Admiral Fiskers Anmodning, at kunde glæde mine ærede Medborgere med: at de Kongelige Brigger have paa en af Herr Admiralen bestemt Krydstour, erobret en heel Convoy af 50 Skibe, bestemte til Engelland fra Østersøen. De Convoyerende reddede sig med Flugten. — Værdien anslaaes til 4 à 5 Millioner, og Følgen vil være, at Verfterne i Engelland vil komme til at mangle Skibsmaterialier. — Trondhjem, den 31te Julii 1810. — G. F. v. Krogh."

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg af 1ste Augusti 1810. Det afvexlende Veir med Solskin og Regn har i det Hele været meget gunstigt for Landet, og Alting forener sig for at love os en riig Høst. Hoesletten er næsten tilendebragt, og Rughøsten tager med det første sin Begyndelse. Alle Kornvarer haves endnu i Overflødighed her i Landet, og sælges til meget lave Priser. Derimod er Heste, Køer og andre Kreature tredobbelt saa dyre som førend Krigen. At enhver indskrænker sig saavidt mueligt, er en naturlig Følge af Tiderne; ikke heller er vor Stads Beliggenhed af den Beskaffenhed, at den frembyder os Anledning til mangehaande Forlystelser. En nøgen Hede omgiver os fra alle Kanter, og betager den Spadserende snart Modet til at fortsætte sin Vandring ret langt. Kun en halv Fjerdingmiil fra Byen paa Veien til Kiel findes endnu en lille Lund, som er en ærværdig Levning af de Skove, der fordum udgjorde en Strækning af flere Mile. Den er bekjendt under Navn af Nobis Krügers Skov, og besøges af vor Stads Indbyggere ligesom Jægersborg Dyrehave og Charlottenlunds Skov af Hovedstadens. Endnu have vi den Fordeel fremfor Kjøbenhavnerne, at vi kunne naae vort Forlystelsessted uden at behøve Heste eller Vogn. Her seer man om Søndagen talrige Grupper spadsere, spise, drikke og fornøie sig, enhver paa sin Maade og efter sin Smag. En anden af vore Forlystelser, som maaskee dog ogsaa kan tjene til en nyttig Øvelse, ligesom i forrige Tider, er den Fugle- og Skiveskydning, som aarlig holdes af Borgerskabet. Ved dette Aars Fugleskydning gav Stadens Borger Mahrt det første Skud for Hs. Majest. Kongen. Gevinsten var en Sølvskee, som i Underdanighed blev tilsendt Hans Majestæt. Allerhøistsamme har behaget, igjen at lade Hr. Mahrt tilstille denne Skee, til Erindring om hans lykkelige Skud. Med hvor levende en Følelse af Taknemmelighed han har modtaget dette Beviis paa Monarkens Naade, er let at indsee. — Det er Deres Læsere bekjendt, at der ikke for lang Tid siden ved Ottensen i Nærheden af Altona er bleven opdaget en mineralsk Kilde, som ikke allene kan bruges indvortes, men ogsaa er tjenlig til kolde og varme Bade. Kjøbmand van der Smissen i Altona og Medinteressenter have erholdt Bevilling paa at indrette Badeanstalten og at drage Omsorg for at Kilden kan benyttes af Brøndgjesterne paa den hensigtsmæssigste Maade. Den talentfulde Doctor Ehlers er af Hs. Maj. allernaadigst beskikket til Brøndlæge, og saaledes er nu paa enhver Maade sørget for deres Beqvemmelighed, hvis Helbreds Tilstand nøder dem til at søge dette nyopdagede Lægemiddel.

I Onsdags Aftes nedstyrtede Skorstenen, samt Taget og Spærværket og noget af Formuren af en ny grundmuret Bygning paa 4 Etager i Pederhvidtfeldsstrædet, og tjente til Bevis paa, hvorledes man bygger nu omstunder. Til Lykke vare Arbeidsfolkene gaaede hjem en halv Time i Forveien.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 17 Aug. à vista 432 à 433. — Hamborger Cours 435 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Amsterdam, d. 11 Aug. Ved overordentlig Leilighed er i Gaar indløben fra Paris af 7 d. M. den vigtige Efterretning, at Ministeren for de udenlandske Anliggender har officiel tilkjendegivet de fremmede Gesandter, at de af Hs. Maj. Keiseren i Mailand og Berlin udstedte Decreter, fra 1ste November af skulle erklæres tilbagekaldte. Fra den Dag af skulle alle neutrale Flag med hvert Slags Varer (fabricerede undtagne) kunne løbe ind i de Franske Havne. Følgende er det desangaaende udstedte Decret af 5 Aug. "Efterat vi have hørt vort Administrations-Conseil for Financerne, og i Følge det almindelige System, der er fastsat for denne Gjenstand, decretere Vi: 1.) Efterstaaende Artiklers og Varers Indførsels-Rettigheder ere saaledes fastsatte: Brasiliansk Bomuld 800 Fr. af 100 Kilogr. *), Americanske og andre Arter 600 pr. dito, Levantisk til Søes 600, dito til Lands 300; raa Sukker 300; Terre 400; Caffe 400; Peber 400; Campechetræ 80, dito malet 100; Mahagonitræ 50; Cacao 1000; Thee: Haysan 800, grøn 600, Bohe 400; Nelliker og Muskater 1000; Cochenille og Indigo 2000. 2) Naar Douanernes Préposéer have Mistanke om, at falske Angivelser i Henseende til Arterne og Qvaliteterne finde Sted, skulle de indsende Prøver til Vor General-Directeur for Douanerne, som ville lade dem verificere af sagkyndige Commissarier, der ere ansatte i vort Ministerium for det Indre, og ved hver Verification skal tilføies en anden fra to Fabricanter og een Kjøbmand, som vælges af vor Minister for det Indre. Naar Erklæringen befindes at være falsk, saa skulle Varene anholdes og confisqueres.

*) En Kilogramme er omtrent 2 Pund. Naar man kun regner en Frank til 4 Mk. 8 ß., er Afgiften af f. Ex. et Pund Caffe 9 Mk. Dansk; altsaa er den blotte Afgivt af eet Pund Caffe i Frankrige næsten lige saa meget som hele Værdien af 1½ Pund i Kjøbenhavn.

London d. 28 Julii (over Frankrige). Privatbreve fra vor Armee i Portugal berette følgende: Lord Wellington har under sin umiddelbare Commando 20,000 Mand Brittiske og 10,000 Mand Portugisiske Tropper. General Hill commanderer et særeget Corps af 5000 Mand Brittiske og 5000 Portugisiske Tropper. General Beresford, der slutter sig til Lord Wellingtons venstre Fløi, har 10,000 Mand Portugisere under sin Befaling. I de forskjellige Garnisoner befinde omtrent 10,000 Mand Portugisiske Tropper sig, blandede med Brittiske Detachementer, og desuden staaer endnu en fuldkommen reguleret bevæbnet Milits færdig til Lord Wellingtons Disposition. — En Afdeling af det 2det Garderegiment er, under Oberstlieutenant Smiths Commando, afgaaet som Forstærkning til Lord Wellingtons Armee i Portugal. — Det hedder, at den Spanske Flaade i Cadix gjør sig, med Juntaens Tilladelse, færdig til at seile til Minorca. — Regjeringen og Indbyggerne i Mexico har erkjendt Autoriteten af Regentskabs-Conseilet i Gammel-Spanien og derhos erklæret, at Medlemmerne af dette Conseil, i Fald Omstændighederne nøde dem at forlade Spanien, kunne i Mexico finde en venskabelig Optagelse. — Capit. Warnright, som commanderer Expeditionen mod Sørøverne i den persiske Havbugt, har indberettet, at han fuldkommen har ødelagt deres Hovedstad Ras el Elyma og opbrændt deres derliggende Fartøier. Han melder ligeledes om Fortet Kischmas Erobring, hvor Sørøver-Høvdingen Mola Hussum havde trukket sig tilbage, de der liggende Fartøiers Ødelæggelse og dette Forts Overgivelse til Engellændernes Bundsforvandt Iman af Muscat.

I Antwerpen er givet Befaling at forøge Antallet af Arbeiderne ved de ny Fæstningsværker. Denne Stad bliver Middelpunctet for den Franske Marine ved Scheldes Udløb. Vlissingen bliver

som Stationeringspunct for den Franske Scheldeflaades Avantgarde vigtig.

I Haag er oprettet en Æresvagt til Keiserens Modtagelse, hvori ogsaa adskillige anseete Jøder have ladet sig indskrive.

Neapel d. 20 Julii. Fra Bjergene paa Scilla kan man med gode Øine eller Kikkerter oversee hele Strædet mellem Calabrien og Sicilien. Begge ligge for hinanden liggende Kyster ere bedækkede med Skibe, Batterier, Leire og Tropper. Engellænderne ere meget aarvaagne. Paa de første Allarmskud ere de under Vaaben, og saadanne Allarmskud lader Gener. Stuart baade om Dagen og om Natten affyre, blot i den Hensigt, at øve Tropperne. Deres Leire, hvoraf de ved Kysterne have adskillige, have siden nogen Tid meget udvidet sig, enten fordi friske Tropper ankomme eller fordi Afdelingerne af bevæbnede Sicilianere støde til ham. Maaskee er denne Udvidelse af deres Leier ogsaa kun en Krigslist, hvorved de ville skuffe Fienden. Om Natten have de et betydeligt Antal Smaaskibe som Skildvagter ude. Ved den ringeste Bevægelse, de mærke blandt Landgangsflottillen, lade de stige Raquetter eller give Signaler med tændte Lygter.

De Franske Tropper skulle nu rømme alle confordererede Stater i det sydlige Tydskland.

Paa de nordlige Kyster af Frankrige samles en anseelig Magt. Det hedder endnu bestandig, at Førsten af Eckmühl skal have Overcommandoen over alle Tropperne fra Loire til Schelde-Mundingen.

Keiseren af Østerrige agter at gjøre en Reise i Indre-Østerrige.

Dronningen af Holland er under det antagne Navn af Madame Dougougsky ankommen til Lausanne, og Keiserinde Josephine ventes til Bern.

I Rom vedbliver man at forfølge de Biskopper og Canonici, der ikke have aflagt Eed. Confiscation er en uundgaaelig Følge af deres Opsætsighed. De skulle forvises Landet og bringes til det Indre af Frankrige.

Da den Franske Keiserinde nylig tog Billedgalleriet i Paris i Øiesyn, mærkede Keiseren, at hun syntes at studse noget ved Malerierne af Slagene ved Marengo og Austerlitz. Ved hendes Tilbagekomst vare disse Malerier forsvundne.

Alle Franske Tropper ere d. 15 Aug. blevne satte paa Fredsfod.

Havanna har erklæret sig uafhængigt og de fordrevne Franske ere blevne tilbagekaldte.

I Canada hersker nogen Urolighed.

En Privatskrivelse fra Paris meddeler følgende nøiere Omstændigheder ved Branden i den Østerrigske Gesandts Balsal: Neppe var Keiseren med sin Gemalinde kommen ud af Trængselen, førend man stimlede til Udgangene, af hvilke der kun var tre. Man raabte: enhver redde sig som kan. Man trykkede, stødte sig og traadtes med Fødderne. Lysekronerne faldt ned, den ene efter den anden. Gulvet styrtede ind paa adskillige Steder, og brændende Bjælker og Lægter faldt ned paa de Tilstedeværende, som foraarsagede et gjennemtrængende Skrig. De prægtige Speile og Lysekroner af Crystal sprang af Hede, og hver Gang med et Knald som af et Canonskud. Først Kourakin, en meget før Mand, blev kastet omkuld af en nedstyrtende Lysekrone, der brak hans Arm, og blev af en Mængde Flygtende traadt med Fødderne. Saare mange Damer havde samme Skjebne, nogle brændte sig skrækkeligen, og de fleste Klæder af Gaze og Kniplinger brændte eller sønderreves, saa at et stort Antal af dem reddede sig i Gesandtens Have og i Buskene næsten nøgen. Andre Damer vilde redde sig igjennem Hullet af en gjennembrændt Væg, og bleve af efterfølgende Skare trængte, men da de ingen anden Udvei fandt, forbrændte eller qvaltes de ynkeligen. Man anslaaer de Omkomnes Tal til mellem 60 og 80. Under denne Forstyrrelse bortkom for adskillige Millioner Diamanter, Prætiosa rc. Først Kourakin tabte en prægtig Solitair af sin Hat, som vurderes for 400,000 Fr. Hans Epauletter, der kom bort i Trængselen, vurderes for 800,000 Fr., og da han laae paa Gulvet mistede han en prægtig Ring med Brillanter og næsten Fingeren med. Man har megen Formodning om, at adskillige uindbudne Gjæster have været ved Festen.

Neapel, d. 23 Julii. Paa Scilla har man affyret en Mørser, hvis Bomber naaede Kysten lige for, altsaa Sicilien, og tvang Fienden til at forlade nogle af sine Bivouaker.

Ørebro, d. 2 Augusti. Ved Hs. Kgl. Majestæts Ankomst her paa Toldboden blev han modtagen af Stadens Præsteskab, anført af Provst Widén, som hver især holdt en kort Tale til Kongen. Provst Widén sagde: Stormægtigste allernaadigste Konge! Da Ørebro Præsteskab har den Naade i Underdanighed at modtage Eders Kgl. Maj. ved et af de vigtigste Anliggender for Fædrenelandet, kan det ikke andet end med Ærefrygt ihukomme de forrige Konger, som anlagde denne Stad til en Samlingsplads for Rigets Stænder, og der lagde Grunden til nyttige Anstalter for Fremtid og Efterverden. — Den Lykke, vi i Dag nyde, at besidde en reen og uforfalsket Religion, den Anseelse, Nationen har vundet ved Vasa Kongens Bedrivter, have i meer end een Henseende været Følger af de Rigsmøder, som her bleve holdte. — Med saa lykkelige Forbud, med samme store Egenskaber hos Regenten, hvor levende er vor Glæde at lykønske Eders Kgl. Maj. til et Rigsmøde, som atter skal udmærke Ørebro Stad i Sverrigs Annaler, befordre Fosterlandets Sikkerhed og Vel, og skjænke Deres Kgl. Majestæts Navn en uforgjængelig Ære. — Borgermester Nordell sagde: Stormægtigste allernaadigste Konge! Eders Kgl. Majestæts Ankomst til Nerikes Hovedstad, skjønt foranlediget af lige saa bedrøvelige som vigtige Hændelser, ere alligevel for Ørebro Stads Indvaanere en stor Høitid. Blot Visheden om sin Konges Nærværelse, er allerede for et trofast Folk en glad Tilfredsstillelse; og hvert Bryst, som besjeles af Fosterlandsfølelser og Samfundsordenens Vedligeholdelse, skal altid paaskjønne Værdien af denne Sandhed. Rigsdagens Forflyttelse til denne Rigets Middelpunct, er i fordums Tider, under betænkelige Omstændigheder, ved flere særskilte Tilfælde, bleven anseet baade for passende og nyttig, og Eders Kgl. Maj. høie Stamfader, den store Gustav Vasa, overveiede her med det Svenske Folk to Gange vigtige Anliggender, af hvilke det ene, Thronens Arvelighed, i næsten 300 Aar, udgjorde Rigets fornemste Styrke. Maatte Eders Kgl. Maj., ligesaa nidkjer for Folkets sande Fordele som han, være lige saa lykkelig som han, endnu engang her paa Stedet at grundfæste Nationens Lykke! Og maatte Eders Kgl. Maj. i ønsket Rolighed og Deres Folks Tillid finde Erstatnng for Deres ædle og utrættelige Bestræbelser! I det mindste skulle Ørebro Borgerskab kappes med alle Rigets Indbyggere om usvigeligt Troskab for deres Konge, som med Opoffrelse af alle særskilte dyrebare Fordele, gik at frelse den truede Stat. — Her er udkommen følgende Taxt for Værelser og Møbler, saalænge Rigsdagen holdes: 1ste Classe: et Værelse med smukke Møbler betales ugentlig med 5 Rdlr. Bco.; for hver Seng i et saadant Værelse 2 Rdlr. Bco. ugentligen. 2den Classes Værelse 4 Rdlr. Bco. ugentlig; for hver Seng 2 Rdlr. Bco. ugentlig. 3die Classes Værelse 3 Rdlr. 16 ß. Bco. ugentlig; for hver Seng 2 Rdlr. Bco. 4de Classes Værelse 2 Rdlr. ugentlig; for hver Seng 1 Rdlr. 16 ß. Bco. 5te Classes Værelse eller for Betjente 1 Rdlr.; for en Seng, bestaaende af en Halmmadrats, en Hovedpude, en Overdyne eller et Teppe, for hver Person 24 ß. Bco. om Ugen 2c. Efter 6 Ugers Forløb formindskes Betalingen $\frac{1}{3}$.

Under d. 14 Aug. d. A. er udfærdiget et Rescript af følgende væsentlige Indhold. Da Hs. Maj. allernaadigst har tilladt Cancellieraad og Ridder B. Bruun i Forening med Kammerraad Tetens at anlægge i Viborg en Fabrik til Commisklædes Tilvirkning, samt til dette Anlæg at bruge de i Viborg Tugt- og Forbedringshuus værende Fanger, saa er det Hs. Majestæts Villie og Befaling, at Stiftsamtmanden og Biskoppen over Viborg Stift samt Justitsr. og Direct. for det militaire uldne Varemanufactur L. Bertelsen, skulle sammentræde i en Commission, og indsende til nærmere allerhøieste Approbation et Forslag om den meest hensigtspassende Maade, hvorpaa saavel samtlige til Viborg Tugthuus henhørende Bygninger med dets Inventarium kan overlades forNævnte Cancellieraad Bruun og Kammerraad Tetens til det af dem oprettede Klædefabriks Indretning, som og hvorledes de i bemeldte Tugthuus værende Fanger, imod at disse derfor nyde en forholdsmæssig Betaling og sættes under behørigt Opsyn, kunne sysselsættes ved Spinderiet, Væveriet og Overskjæringen, samt hvad videre dermed maatte staae i Forbindelse ved Fabrikken.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 91.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 21 Augusti, 1810.

Tre Breve om indenlandsk Canal-Anlæg.

Andet Brev.

(Sluttet.)

Efter at Hr. Overkrigscommissair Ingerslew til det Kongelige Rentekammer havde gjort Anmeldelse om, at Arbeidet var tilendebragt, blev Hr. Stiftamtmanden anmodet om, at besørge en lovlig Syns-Forretning afholdt, saavel over Aaen som Trækkeveien, og Hr. Etatsraad Carøe, Ridder af Dannebrogen, blev, som en bekjendt sagkyndig Mand, af det Kgl. Rentekammer authoriseret til at overvære Syns-Forretningen paa Høibemeldte Collegii Vegne. Fra Randers Byeting blev, efter Høie Øvrigheds Foranstaltning, udmeldt 4 søekyndige Mænd (tildeels Medlemmer af Havnecommissionen), som den 26de, 27 og 28 Augusti 1809, i Hr. Etatsraad Carøes og Hr. Overkrigscommissair Ingerslews Overværelse, afholdt den befalede Syns- og Undersøgelsesforretning, hvilken de næste Tingdag derefter for Retten eedelig bekræftede. Det væsentlige af denne Forretning indeholder følgende:

a) Synsmændene og øvrige Vedkommende gik ombord ved Bjerring Mølle i en der liggende ledig Pram, og ved en Hest, som gik paa den anlagte Trækkevei, langs med Aaen, blev denne Pram trukket, baade mod Vind og Strøm, op til Silkeborg, 7 Mile i 9 Timer.

b) Ved Silkeborg blev en Pram i Synsmændenes Overværelse tilladet med 17 Favne Bøgebrænde, hvormed den seilede tilbage til Bjerring Mølle i 8 Timer, og fandt Synsmændene, at Prammen kunde endnu have baaret 3 Favne Brænde mere. Altsaa kunde den have ført 20 Favne Brænde.

c) Lige for Friisholt Skov er sat en Dæmning tvers over Aaen, for at hindre Vandets stærkere Fald, naar lave Vande indtræffe neden for i Randers Fjord; paa Dæmningen er en Aabning at seile igjennem, og ved at nedsætte Planker i Bunden af denne Aabning fra 2 til 3 Fods Høide, kan i ovenmeldte Tilfælde Vandet holdes til sædvanlig Høide i Aaen. I dette Tilfælde er her et Omlosningssted.

d) Der fandtes 6 Aalegaarde i Aaen, hvoraf de 5 kun naae fra den ene Aabred til Midtstrøms. Disse hindre ikke Seiladsen, da der kan seiles uden om samme. Men den 6te for Gjødvad Byes Grund, gaaer tvers over Aaen. Denne har Hr. Overkrigscommissairen indløst til Silkeborg og derpaa indrettet en Sluse, hvorigjennem Prammene gaae.

e) Synsmændene fandt baade i Henseende til Trækkeveien og Aaen, at Arbeidet var saa hensigtsmæssigt og godt udført, som de locale Omstændigheder tillode.

Dette er det væsentlige af Undersøgelses-Forretningens Indhold, og deraf sees da, at Gudden-Aae, som før ikke kunde beseiles med en Baad, nu er seilbar for Pramme, der kan føre 20 Favne Bræn-

de eller 200 Tdr. Korn, og at Arbeidet saaledes er bragt til det dobbelte af hvad der i den Henseende var lovet.

Efter at den ommeldte Synsforretning var tilstillet det Kongelige Rentekammer, har dette Collegium officiel erkjendt, at Hr. Overkrigscommissair Ingerslew havde opfyldt sin indgangne Forpligtelse i Henseende til Gudden-Aars Oprensning m. v., og Hans Majestæt har allernaadigst udnævnt ham til Ridder af Dannebrogen.

Da Tiden byder mig i Dag at afbryde, saa maa jeg bede mig tilladt at forbeholde nærmeste Brev at bringe Efterretning om, hvorvidt dette Arbeide hidtil er befundet nyttigt eller ei, og tillige at melde noget om det andet ovenomtalte Anlæg for Førsler fra Indlandet til Aarhuus.

Lev imidlertid vel! og fornøi Dem over, at heller ikke aldeles fattes i vort Danmark Mænd af tænksom Driftighed og Standhaftighed for en Sag, hvis Gavnlighed man er kommen til at erkjende.

Vi maae endelig ikke, ved blotte idelige Klagemaal, for meget nedværdige vort kjere Landsmandskab og gjøre det mismodigt.

Nei! vi sige med Hr. Provst Hjort i hans vakkre Samling af Sange for Søndagsskolerne:

Og men vel de Danske fortjene
En Medfart af Brødre saa haard?
Er Fremmedmand Mester allene?
Mon Danen slet intet forstaaer?

og et andet Sted i samme Bog:

Kan vort Danmark ikke prise
Sine Mænd for Vid og Kunst?
Kan det ingen Gjerning vise
Som fortjener Roes og Gunst?

Tredie Brev.

I Dag skylder jeg Dem at slutte hvad jeg sidst maatte afbryde, nemlig først: hvorvidt Gudenaaens Rensning er befunden nyttig eller ikke, dernæst: Noget om det i mit forrige omtalte Anlæg til Fordeel for Førsler fra Indlandet til Aarhuus?

Hvad det første angaaer, da veed jeg ikke rettere, end at følgende Efterretninger ere nøiagtigen rigtige, i det mindste indeholdes deri hvad jeg anseer paalideligt ifølge den Kundskab jeg endnu har kunnet indsamle. Skulde mig blive bekjendt noget Feilende, skal jeg ikke undlade at tilmelde Dem Berigtigelserne, saasnart samme maatte komme mig tilhænde. Kuns dette maa jeg anmærke, at mig mangler endnu fuld Vished, om dette næstfølgende gjelder blot de 7 Mile imellem Silkeborg og Beringbroe eller tillige det øvrige fra Beringbroe indtil Randers. Imidlertid vil De i begge Tilfælde uden tvivl være tilfreds dermed.

Der skal allerede findes 19 Ladepladser ved den oprensede Gudden-Aae, og Eiendommene, især de til Aaen stødende Tørvemoser, ere stegne til en meget høi Værdi og Priis, da de fleste formuende Borgere i Randers have kjøbt Tørvejord og nu lade skjære og nedseile deres behøvende Tørv (hvilket allerede endeel Aar har været Tilfældet i de Egne imellem Beringbroe og Randers). Fra Silkeborg og Allinggaard, Windum Overgaard, Friisholt og flere Steder, som grændse til Gudden-Aae, blev forrige Aar nedseilet til Randers, henved 3000 Favne Brænde, skjønt Arbeidet ved Gudden-Aae først blev færdig i Augusti Maaned. Heraf kan skjønnes, hvor betydelige Fordele Seiladsen i Gudden-Aae tør haabes at bringe Randers Bye i Fremtiden.

Næsten i et heelt Seculum har der af og til været skrevet og ventileret om at faae Gudden-Aae gjort seilbar for offentlig Regning. 1733 blev der første Gang for Regjeringens Regning optaget Situations-Karte over samme, og 1777 blev Aaen nivelleret og et nyt Karte forfattet samt Overslag gjort, men det kom aldrig til Udførelse. Randers Bye havde rigtig nok i den senere Tid begyndt at oprense et Stykke af Aaen fra Bjerring Mølle til Aas, omtrent $1\frac{1}{4}$ Miil, og havde ved Subscription faaet nogen Hjelp dertil i Penge af enkelte tilstødende Lodseiere, men det kom ikke saa vidt, at man saae nogen væsentlig Følge deraf, og da den Kongelige Resolution af 13 Junii 1806 blev bekjendt, maatte desuden enhver anden privat Foranstaltning ophøre. Derimod har denne Bye eller dens Havne-Commission gjort sig meget fortjent ved Opmudringen af Randers Fjord imellem Byen og Udbyhøi, hvor bemeldte Fjord støder til Havet; ligesom og Seiladsen imellem Randers og Beringmølle i Forveien havde Sted, som foran er anmærket.

Det synes værdt herved at lægge igjen Mærke til, hvor ønskeligt det er, at den Frygtsomhed hos

Private maatte formindskes, som iblandt os almindeligen tilbageholder de Fleste fra at række en hjelpsom Haand til en opmærksom Regjerings gode Attraaer. For en Regjering er det fornødent ofte at være betænkelig ved Foretagender, hvis Vanskeligheder og Bekostelighed befrygtes. Regjeringen maa stedse see og handle, for en stor Deel, igjennem Andre.

Den tænkende, bemidlede, drivtige Privatmand, eller endog i Mangel af enkelt Mand, da Forening af Saadanne, kan selv undersøge, dømme, vælge og hensigtsmæssigen indrette, sædvanligen mindre bekosteligt.

Det er derfor et Gode, vigtigt for et Land, jo mere der vindes i Almeenaand for gavnlige Foretagender; og som oftest vil da befindes, at offentligt Gavn og Enkeltmands eget Gavn staaer, ved Klogskab og Retsindighed, i en langt lykkeligere Forbindelse med hinanden end i Almindelighed menes.

Dog — lad os vende Tanken til disse Liniers nærmeste Indhold, nemlig om Seiladsen fra Indlandet til Aarhuus.

Da nu Hr. Overkrigscommissair Ingerslew saaledes med Ære har udført det første af hans indgivne Forslage, paa egen Bekostning, saa kan man med Grund haabe, han ogsaa maa være glad ved at det synes hans andet Forslag, angaaende en Canal til Aarhuus, vil tillige blive udført.

Denne Canal skulde, efter Hr. Overkrigscommissairens Forslag, bestaae i 2 Hovedafdelinger, som adskilles ved et Omlosningssted paa Stavring Præstegaards Mark. Den ene Hovedafdeling skulde begynde ved Silkeborg og gaae igjennem Brads Søe, Borre Søe, Juul Søe, Knuds Søe, Ravn Søe, Wenge Søe, Pitter Søe, og ende i Gammelgaards Søe. Disse Søer staae alle i directe Forbindelse med hinanden ved en Aae, som begynder fra Gammelgaards Søe, gaaer siden af den ene Søe i den anden og forener sig tilsidst med Gudden-Aae ved Silkeborg. Af denne Strækning, som skal udgjøre omtrent $3\frac{1}{2}$ Miil, skal $2\frac{1}{2}$ Miil være seilbar, nemlig fra Silkeborg til Knuds Søe; altsaa kun een Miil at arbeide paa for at faae Aaen dyb og bred nok til at seile udi med en Pram fra een Søe i en anden. Canalens anden Hovedafdeling skulde begynde med Tostrup Søe, følge Aaen igjennem Brabrand Søe og ende ved Aarhuus Mølle. Denne Strækning udgjør omtrent $2\frac{1}{2}$ Miil, hvoraf $1\frac{1}{2}$ Miil fra Brabrand Søe til Aarhuus skal være seilbar, altsaa heller ikke i denne Afdeling mere end een Miil at oprense. Vandets Fald skal ingensteds udgjøre mere end en Fod pr. 1000, altsaa er intet Hinderligt i den Henseende. Men da Vandet i første Hovedafdeling falder mod Vester, og i anden Afdeling mod Øster, og Tostrup Søe skal ligge saa meget lavere end Gammelgaards Søe, at hiin vilde opsluge denne om de bleve forenede, saa uddrages den Følgeslutning deraf, at der maa blive et Omlosningssted mellem begge disse Søer, hvor Pramme fra begge Sider kunne mødes. Distancen mellem bemeldte Søer skal være omtrent en halv Fjerdingvei.

Dette er saa omtrent Grundridset af Forslaget. Der skal allerede være udsendt sagkyndige Mænd fra Hovedstaden, for at undersøge og bedømme dette Forslag.

De vil uden Tvivl blive glad ved dersom Udførelsen maa blive befunden overeensstemmende med Deres Ønsker om Samfærsels muligste Lettelse, helst dersom Heste og Vogne skulde blive i Priser som de nærværende. Og saa meget vigtigere vil De ansee det, naar De betænker, at dette Strøg gaaer, for en stor Deel, gjennem de frugtbareste feedlerede Egne, hvor Veiene falde sædvanligen strænge i Vintertiderne, og hvor der avles godt Korn at føre til Kjøbstæd; hvor altsaa kunne blive baade Arbeide og Fortjeneste for Canalprammene, og Tusinder af Heste skaanes for strængt Slæb, mange Vogne for Slid, og mange Mennesker for Reisernes medtagende Tid.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I en Efterretning, som Hr. Byfoged Lund paa Skagen har meddeelt i den nylig udkomne 2den Deel af Prof. Begtrups interessante Beskrivelse over Agerdyrkningens Tilstand i Nørre-Jylland, klages med Føie over, at Skagen hverken har en Gjestgivergaard, Læge, Doctor, Chirurg, et Apothek eller Sygehuus. Chirurgen maa hentes fra Fladstrand, 5 Mile derfra, og det nærmeste

Apothek er i Hjørring, 7 Mile derfra. Veiene er paa enhver Tid af Aaret besværlige og ved Havets Stigen ufremkommelige. Om man altsaa end vilde antage, at Befordringen til alle Tider kunde tilveiebringes og at Chirurgen, som har saa vidtløftigt et District, altid kunde træffes, vilde der dog i det mindste medgaae 2 Dage inden han kunde komme. Intet Under derfor, at Qvaksalveren og saakaldte kloge Mænd og Koner blive søgte. Det beklageligste er, at Skagen netop er det Sted, hvor fra de ældste Tider af hyppige Skibbrud indtraf, og ved saadanne Leiligheder ofte maa modtage Mennesker, der behøve Lægens øieblikkelige Hjelp, og dernæst forvolder ofte det strænge Slæb med at sætte Fartøierne paa og fra Land, og Baadenes Løften hver Gang de skulle bruges, Brokskade, Sting, Hold &c., hvoraf Virkningen af Mangel paa en Læge ofte bliver en tidlig Død eller et sørgeligt Liv. Hr. Byfogeden mener, at da Reisende kun indtræffe her sjeldent og ingen altsaa kunde leve af Gjestgiverie, saa burde det paalægges de Borgere, der have Leilighed dertil, efter Omgang at modtage Reisende for Betaling, og hvad Lægen angaaer, da burde i det mindste en Chirurg være bosat der.

I Wielands Merkur 12tes St. 1809 læses nogle interessante Efterretninger om vor berømte Zoega, meddeelte af en Mand, der synes at have kjendt ham meget nøie. Zoegas uheldige Skjebne bestod især deri, at han mistede mange, tildeels voxne Børn efter langvarige Sygdomme, og ligesaa sin Kone, engang eet af de største Skjønheder i Rom, ligeledes efter lange og haarde Lidelser, og at tillige hans literaire Foretagender, hvoraf han ventede Lettelse i sine udvortes Kaar, vare yderst uheldige. Efter sin Kones Død behandlede han sine Børn særdeles ømt og vidste ved Samtaler at bibringe sin lille Søn mange Kundskaber. Til hans literaire Uheld hører, at Pius VI. netop døde, da han havde sit colossalske Værk om de ægyptiske Oldsager færdigt, og han just havde en betydelig Pension i Vente. Kun 100 Exemplarer af Værket lod man ham beholde. Pius VII. var ham imidlertid, ligesom hans Forgjænger, temmelig bevaagen. Da hans Værk om de coptiske Haandskrifter i det Borgiaske Museum var færdigt, døde Borgia paa en Reise; men sine gjentagne Løvter og Forbindtligheder uagtet, lod han sig af et egennyttigt Menneske, der i de sidste Dage beherskede ham, forlede til ganske at forglemme Zoega i sit Testamente. Borgia havde lovet Forfatteren Exemplarerne af Værket. Men Propaganden, som han havde indsat til Arving, paa Museet i Velletri nær, fra hvilket nyligen de ægyptiske Mynter, Stene og Haandskrifter tilfældigviis vare blevne bragte til Rom, benyttede sig af den Omstændighed og førte en Proces, som man ikke kunde see Ende paa, med Cardinalens Broder, Museets Arving. Man beholdt tillige Værket, som endnu ikke har seet Lyset, og tilbød Zoega et ubilligt Forlig. I den Romerske Republiks Tid opstod et literairt Selskab, hvori Z. oplæste adskillige ypperlig udarbeidede Afhandlinger, der laae færdige til Trykken, da Academiet ophørte med Republiken. Hans Værk om Basrelieferne laae i hele Aar utrykt af Mangel paa en Forlægger, der maatte søges lige indtil Berlin. Men alle disse Uheld uagtede efterlod han sine Børn dog en betydelig Formue. Det sidste Hefte af hans Basreliefs er ganske fuldendt af ham selv færdigt fra Pressen. Foran samme er hans Portrait af Thorvaldsen, som har forfærdiget hans Billed efter Dødsmasken. Endnu to Dage forend Z. døde havde han ikke mindste Tanke om sin nær forestaaende Død, og skjemtede endnu med Forfatteren af nærværende Efterretninger om alle Slags Gjenstande. Hans Landsmænd i Rom ville oprette ham et Mindesmærke i Kirken Andrea delle fratte, og den Danske Regjering har forundt Sønnen, som bestandig yttrede stor Lyst til Malerie og liden Drivt til det Militaire, en Pension af 500 Rdlr., som han skal nyde indtil han er 25 Aar gammel, og enhver af de to Døttre (den ældste er allerede mandbar) 200 Rdlr. for Livstid. Børnene kunne ogsaa vente sig en anseelig Capital af Værket om de coptiske Haandskrifter, som den gamle Baron v. Brown, en Nordmand, der meget længe har opholdt sig i Rom, omsider har afpresset Propaganden, da han kun giver den 15 Exemplarer af de 480, der i alt ere trykte. — Z. var ikke synderlig fornøiet med sin Forflyttelse til Kiel, som engang var besluttet. Han var saa indtaget af sit Ophold i Rom, at han engang sagde, som hiin Olding fra Athen:

"Rom maa man see aldrig eller sit hele Liv igjennem."

De Herrer Boghandlere A. Soldin, Thoring & Colding, Malling, Hegelund, K. H. Seidelin, Bonnier, Thiele og Schubothe, som paa min Anmodning i Kjøbenhavns Skilderie have havt den Godhed at skjænke endeel Bøger til den af mig i Muule-Syssel paa Øster-Island oprettede Bogsamling og Læse-Selskab, hvis Formaal er at fremme Oplysning og Nytte, modtage herved min forbindtligste og skyldigste Taksigelse enhver især, for dette saaledes ydede frivillige Offer paa Oplysningens Alter. — Kjøbenhavn, den 6te Augusti 1810. — G. Petersen.

Helsingøer, den 10 Augusti. Endskjøndt den noksom bekjendte virksomme Mand Capit. Rosenkilde af Roeskilde maatte friste den haarde Skjebne sidst i Maji d. A., formedelst fjendtlig Eftersættelse at tilintetgjøre et ham selv tilhørende og for egen Regning riggadt Skib, paa sin anden Reise fra Aalborg hertil, har han dog viist, at endogsaa dette betydelige Tab ikke har gjort ham forsagt, men til Trods for Vanskeligheden og opmuntret ved den søde Tanke at gavne sit Fædreneland, naar det meest trænger, siden den Tid bragt tvende Ladninger med Provisioner her til Landet, hvoraf han i disse Dage har glædet os med en af dem, bestaaende af Smør, Ost, Brænde m. m., og som her var høist velkommen.

Efterretningen om Hr. Kjerstrups mislykkede Luftreise i de Tydske Aviser, begynder med de Ord: "Det synes som en uheldig Skjebne hviler over enhver Dansk, der giver sig af med Luftseilads. Anmeld. troer, at man i dette Tilfælde er lidt for haard mod Skjebnen. Kan det end ikke nægtes, at Hr. Kjerstrups Forberedelser til en Luftreise to Gange mislykkede, saa maa man dog tillige tilstaae, at det vilde være at fordre for meget af Lykken eller Skjebnen, at den skal gjøre physiske Umuligheder mulige. Desuden var det ikke Luftseiladsen, som her mislykkede (thi Hr. Kjerstrup var jo ikke kommen 2 Alen fra Jorden) men Indretningen, som var uhensigtsmæssig. Naar Ballonen er saaledes indrettet og fyldt som den bør være, og Luftskipperen besidder det Mod og den Aandsnærværelse, som han bør besidde, er der vel ingen Tvivl om, at hans Foretagende vil lykkes, hvad enten han hedder

Robertson eller Kjerstrup, hvad enten han er Dansk eller Udlænding.

I Altona blev Keiser Napoleons Fødselsdag høitideligholdt d. 15 Aug. i den catholske Kirke i Overværelse af den Franske Divisionsgeneral Grev Monrad, alle Officierer ved de i Hamborg garnisonerende Franske Tropper, og mange af Hamborgs og Altonas anseelige Indbyggere. Det derværende Kongel. Militaire var opstillet lige fra Porten til Kirken.

To foregivne Americanere, som vare antagne i et Caperselskab, bortrømte nyligen med Caperbaaden, som laae ved Dronningmøllen ved Helsingøer. De bleve forgjeves eftersøgte, og ere formodentlig flygtede til den Engelske Fregat; thi om Natten, medens Mandskabet var i Land, havde den ene Vagt med en Dansk Mand, da den anden kom ombord, og under det Foregivende, at han ikke skjøttede om at være i Land, tilbød sig at gjøre hans Vagt. Tilbudet blev modtaget, og begge de saakaldte Americanere, som nu var ene, havde god Leilighed til at rømme deres Vei.

Ved Christiansands Priseret ere allerede 5 af de ved Norge opbragte 47 Skibe blevne priisdømte. Navnene paa disse Skibe ere: la Change, Successs, Marin, la Conjuncture, Eliza. Ved samme Ret vare indtil d. 4 Aug. 34 Prisesager paadømte.

I Husum bortsælges d. 22 d. M. det af Caperen Patrioten opbragte og af Priseretten i Flensborg priisdømte Skib die drey Gebrüders betydelige Ladning, bestaaende af 30208 Yard Velvetin, Tickséts og Velveret, 5376 dito Cachemir, 30626 dito Callicoes, 3600 dito Pique, 80 Stykker Muselins Tørklæder, 208 dito Bomulds Tørklæder, 6582 Yards Dimity, 34374 Cambrics, 500 Dusin dito Lommetørklæder, 5200 Pund Blaatræ.

I Christiansand sælges d. 12 Sept. ved offentlig Auction det af Caperen Mynden indbragte og siden prisdømte Americanske Skib Anna Marias Ladning, bestaaende af 400,000 Pd. Puddersukker, for største Delen hvidt og lysebrunt Havannasukker. Skibet er af 230 Tons Drægtighed.

For omtrent 20 og flere Aar siden var Rosenborg Have, som bekjendt, en Samlingsplads for Hovedstadens elegante Verden, især om Søndagen,

og Cavaleergangen var saa opfyldt med Folk, at man ikke uden stor Umage kunde trænge sig derigjennem. Siden Frederiksberg Have blev aldeles omdannet, tabte Rosenborg Have sine fleste Besøgere og vedblev ikkun at være en Spadseergang for Børn og for gamle Folk, hvis Kræfter ikke tillod dem længere Vandringer. I de sidste to Aar, især i det nærværende, synes den imidlertid at have vundet endeel af sin tabte Glands tilbage, hvortil de smagfulde Anlæg, hvormed den er bleven prydet, og den Omhue, hvormed de fredes mod kaad Ødelæggelseslyst, ikke have bidraget lidet. Den Fornøielse, som Haven forskaffer de talrige Spadserende, forhøies om Søndag Eftermiddag endnu derved, at Hautboisterne af det Kongel. Livjægercorps opfører smaae Concerter. Denne Musik er ligesaa behagelig som vel besat, da den næsten indbefatter alle Instrumenter, som høre til Harmoniemusik, nemlig Fløiter, Hoboer, Clarinetter, Trompeter, Basuner, Pauker o. s. v. Musikchorets bekjendte Duelighed lader intet tilbage at ønske, hvad Udførelsen og Præcisionen angaaer.

Eet af de skjønneste Mindesmærker, Menneskeligheden har opreist sig i Kjøbenhavn, er det Kongelige Institut for Døvstumme: en Frugt af Hædersmanden Professor Castbergs utrættelige Bestræbelser for at fremme Menneskeheld. Ved Kongelig Gavmildhed har Institutet nu en smuk Gaard paa fire Etager i Sølvgaden med tilhørende Have. Menneskevennen kan ikke besøge dette Sted uden med et rørt og taknemmeligt Hjerte. At see ulykkelige Mennesker, som i hele den levende Natur forhen ikke fandt en eneste Gjenlyd af deres tause Klager, som mangle de ædleste Gaver, Naturen har skjenket os, Hørelsen og Mælet, til at udtrykke deres Tanker og Følelser, at see saadanne Mennesker under en ædel, indsigtsfuld Lærer, som saa at sige anden Gang skjenkede dem Livet, forvandles fra maal- og hørelsesløse Skabninger, til nyttige og agtværdige Medlemmer af Staten, hvilket herligt, hvilket henrykkende Syn! Institutet tæller nu 31 Lærlinge, som alle i større og mindre Grad have gjort god Fremgang i Skrivning, Regning, Religion, Historie, Geographie, Haandarbeider &c. De undervises af 3 Lærere og 1 Lærerinde, under Prof. Castbergs Overbestyrelse. Ved Gaarden er ogsaa et temmelig stort Gaardsrum, hvor de fornødne gymnastiske Redskaber findes og Eleverne i deres Fritimer kunne more sig med alle Slags Legemsøvelser. Adskillige af dem ere allerede komne saavidt, at de snart kunne demitteres. De ere næsten alle muntre og sunde, og paa ingen af dem seer man noget Spor af deres beklagelige Forfatning: et Beviis paa, hvor meget man i dette Institut søger at lette og formilde deres Skjebne. Paa de Haandarbeider, de forfærdige, vinder Stiftelsen omtrent 200 PC. og der er ingen Tvivl om, at enhver Menneskeven med Glæde vil offre her sin Skjærv paa Menneskelighedens skjønne Alter. Men uagtet Fordelen er saa betydelig sælges Elevernes Arbeider dog langt billigere end udenlandske af samme Slags. Med hvilke Haandarbeider de Døvstumme sysselsættes sees af følgende i disse Dage offentlig udstillede Sager: No. 1. 100 Stkr. Tobaksdaaser, hvoraf 8 à 5 Rd., 28 à 3 Rd., 44 à 2 Rdlr. 3 Mk., 9 à 2 Rdlr. No. 2. 58 Stkr. Kikkerter, hvoraf 16 à 10 Rdlr., 8 à 6 Rdlr., 15 à 3 Rdlr., 9 à 2 Rdlr. 3 Mk., 10 à 2 Rdlr. No. 3. 48 Stkr. Perspektivkasser, hvoraf 24 à 6 Rdlr., 24 à 3 Rdlr. No. 4. 2 Stkr. Cameræ obscuræ, hvoraf 1 à 6 Rdlr., 1 à 3 Rdlr. No. 5. 8 Stkr. Mikroskoper, hvoraf 6 à 3 Rdlr., 2 à 2 Rdlr. No. 6. 3 Stkr. Luper med Hornindfatning à 1 Rdlr. No. 7. 17 Par Salatskeer og Gafler à 2 Rdlr. — Summaen for det Hele udgjør 832 Rdlr. 3 Mk.

Auctioner. Den 27de Augusti: Copiist Münster, Løsøre paa Nørregade. D. 28de: Bredenberg, Løsøre i Borgerg. No. 126. D. 31te: Copiist Brask, Løsøre i Sølvgaden No. 246. D. 4de September: Copiist Brask, Kramvare m. m. hos Major Wasserfall.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 21 Augusti. Tre Maaneder 431. — Spec. 445¼, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 43½ ß. D. C. — Hamb. Cours 435 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Stockholm, d. 3 Augusti. I Ørebro ere af Indqvarteringscommissionen 1000 Værelser satte i Beredskab til de Deputeredes Optagelse. Men

over 200 Værelser staae endnu ledige, fordi kun faa af Ridderstanden ere ankomne, og adskillige Stæder tilsammen kun have sendt een Deputeret.

Paris d. 9 Aug. Moniteuren meddeler følgende vigtige Skrivelse fra Ministeren for de udenlandske Anliggender til Hr. Armstrong, Paris den 5 Aug. Min Herre! Jeg har forelagt H. M. Keiseren og Kongen Congressens Act af 1 Maji, uddragen af de forenede Staters Tidende, som er bleven mig tilsendt. Hs. Maj. havde ønsket, at denne og alle de øvrige forenede Staters Regjerings-Acter, der have Hensyn til Frankrige, altid officiel vare blevne ham meddeelte. I Almindelighed har Han kun faaet samme paa anden Haand og efter lang Tids Forløb. Af denne Forsinkelse er der opstaaet store Ubehageligheder, der ikke vilde have fundet Sted, dersom disse Acter hurtig og officiel vare blevne meddeelte. — Keiseren har skjenket den almindelige Embargo, som de forenede Stater have lagt paa alle Fartøier, sit Bifald, fordi dette Skridt, om det end var skadeligt for Frankrige, dog ikke var krænkende for dets Ære. Det har derved mistet sine Colonier Guadeloupe, Martinique og Cayenne. Keiseren har ikke beklaget sig derover. Dette Offer bragte han de Grundsætninger, der bevægede Americanerne til Embargoen, da de hellere selv vilde lukke sig Havene end underkaste sig de Love, der foreskrives af dem, der ville opkaste sig til deres Herrer. — Acten af 1 Martii har ophævet denne Embargo og i dens Sted sat en Forholdsregel, der især strider mod Frankriges Interesse. Denne Act, som først meget sildig er kommen til Keiserens Kundskab, forbød de Americanske Skibe Handelen med Frankrige, i det den authoriserede Handelen med Spanien, Neapel, Holland d. e. med Lande, som staae under Fransk Indflydelse, og bestemte Confiscation mod de Franske Skibe, der maatte løbe ind i de Americanske Havne. Repræsallier vare retfærdige og — en Omstændighed, hvorved intet Forlig lod sig tænke — Frankriges Værdighed bød dem. Et Beslag paa alle Americanske Skibe var en nødvendig Følge af den Forholdsregel, Congressen havde valgt. — Nu tager Congressen denne Forholdsregel tilbage. Den tilbagekalder Acten af 1 Martii, de Americanske Havne aabnes igjen for den Franske Handel og Frankrige er nu heller ikke mere lukket for Americanerne. Endelig paatager Congressen sig den Forbindelighed, at reise sig mod den af de krigførende Magter, som maatte vægre sig ved at erkjende de Neutrales Rettigheder. — Under denne Tingenes Stilling er jeg bemyndiget, at erklære Dem, min Herre, at det Berlinske og Maylandske Decret er tilbagekaldet, og at deres Virkning vil ophøre fra 1 Nov. d. A. af, vel at forstaae, at som en Følge af denne Erklæring og saa Engellænderne ophæve deres Conseil-Beslutninger og frasige sig de nye Blocadegrundsætninger, som de ville indføre, eller at de forenede Stater i Overensstemmelse med den af Dem meddeelte Act, ville holde deres Rettigheder hos Engellænderne i Agtelse. — Med en ganske særdeles Fornøielse, min Herre, gjør jeg Dem bekjendt med denne Keiserens Beslutning. H. M. elsker Americanerne; deres Vel, deres Handel ligger i Planen af hans Politik. Americas Uafhængighed er een af Frankriges skjønneste Hæderstitler. Siden den Tidspunct har Keiseren med Fornøielse forstørret de forenede Stater, og under alle Omstændigheder vil han betragte alt hvad der kan bidrage til Americas Flor og Frihed som overensstemmende med hans Riges Interesse.

I Anledning af den Yttring i en Skrivelse fra Lord Wellington til Grev Liverpool, dat. Alvirca d. 11 Julii, "at han anseer Ciudad Rodrigos Forsvarelse som meget hæderfuld for dets Gouverneur Don Andres Herrasty", anmærker Moniteuren følgende: "Meget smukt. Man maa kun endnu vide, om Don Andre Herrasty vil sige det samme om Lord Wellington og hans Armee. Man paastaaer, at denne Gouverneur forevisер Breve fra Lord Wellington, som opmuntre ham til, at forsvare sig, og lovede at understøtte ham, og er meget misfornøiet over, at det ikke er skeet."

Wien, d. 8 Aug. Den for ikke længe siden udløbne og med tilstrækkelige Levnetsmidler forsynede Flaade, under Capit. Paschaen, bestaaer af 16 Skibe, hvoriblandt 7 af større Rang, 4 Fregatter og adskillige Corvetter, Brigger ꝛc. Da der nu ligeledes er udløben en Russisk Flaade fra Sebastopel, saa kan man med det første vente Efterretning om et Søslag.

Paris d. 8 Aug. Moniteuren indeholder atter adskillige officielle Efterretninger, men ikke af synderlig Vigtighed. Ved Fortet Conception havde Engellænderne anlagt Miner, for at faae det til at springe i Luften, da de ikke vilde forsvare det. De tændte dem virkelig ved de recognoserende Franske Troppers Nærmelse, men Explosionen var ikke almindelig, og kun 2 Bastioner bleve beskadigede. De Keiserl. Tropper have nu besat Fortet. — Pladsen Almeida indsluttes. — En Expedition, som Gener. Sebastini har sendt mod Castril, paa Grændserne af Murcia, har aldeles adspredt en Insurgenthob, som et fra Murcia kommende Detachement regulaire Tropper var stødt til. Alle Fienderne bleve dræbte eller fangne. Adskillige Stæder, saasom Huesca, Oria &c. have derpaa sendt Deputationer, for at underkaste sig. — Ved Cadix blev en fiendtlig Goelette med Colonialvarer tagen i Engellændernes Paasyn af eet af den Franske Flottilles Fartøier. Saadanne Priser gjøres dagligen. — Paa Kysten mellem St. Malo og Cancale har en stor Mængde fremmede Fugle indfundet sig, der opæde Kornet paa Marken. Nogle mene, at de komme fra Sverrig og kalde dem Reisefugle, andre paastaae, at de komme fra Tydskland og ere Buffons saakaldte Tydske Papegøyer eller Korsnebbe.

Prindsen af Ponte-Corvo er fra Badene i Plombiere kommen tilbage til Paris, og har allerede været ved Hove. Man siger, at der venter ham en høi Bestemmelse.

I Landsbyen Saint-Leu-Taverny ved Paris eiede Kong Louis af Holland tilforn et Slot, som havde tilhørt Hertugen af Orleans. Heraf kan man forklare sig det antagne Navn van der Leu, under hvilket denne Fyrste nu reiser. Saaledes reiste i sin Tid Gustav den Tredie under det antagne Navn af Greve v. Haga, efter Slottet Haga ikke langt fra Stockholm.

Det Spanske Regiment Princessa, som var eet af de Regimenter, der rømte fra Nyborg, er i en Fægtning d. 5 Julii, ikke langt fra Xeres, bleven sprængt af 100 Mand Franske Dragoner og mistede henved 200 Mand. Spanierne tabte i det Hele ved denne Leilighed 1500 Mand.

Fra Mexico allene har Spanien i Aaret 1804 faaet 27,090,000 Piastere i Guld og Sølv.

Følgende er den nyeste Opgivelse over Befolkningen af alle under Britisk Herredømme værende Lande i og uden for Europa:

I de Europæiske Lande overhovedet, Maltha undtagen	16,531,000 Sjele.
Paa Maltha	88,000 —
I Ostindien	47,000,000 —
(Men deriblandt findes endnu ikke en Million Europæere.)	
Paa Godthaab	70,000 —
I Canada	195,000 —
I Ny-Foundland	25,000 —
I Ny-Skotland og Ny-Brunsvig	150,000 —
I Jamaika	353,000 —
I Ny-Holland	6,467 —
Summa	64,418,467 Sjele.

I geogr. Ephemeriden for Febr. d. A. findes et Udtog af Felix Lagorios Dagbog over en Reise til Mingrelien. I denne berettes følgende: Førsten af Imiret, den ulykkelige Salomo, der efterhaanden tabte sin Magt, sine Indkomster og sin Anseelse, fører et elendigt Liv. Han vandrer omkring som en fattig, ulykkelig Fredløs, der frygter for at blive arresteret. Dronningen af Mingrelien, Enke efter Først Nadian, er temmelig smuk og 38 Aar gammel. Siden hendes Gemals Død lever hun som en Zigeunerinde, da hun aldeles ikke understøttes af Kong Salomo. Ledsaget af 100 til 200 Adelige af hendes Undersaattere, som Elendigheden har gjort til hendes Jevnlige, streifer hun omkring fra den ene Landsby til den anden. Indbyggerne ere forbundne til at underholde hende og hendes hele Følge. Hun bad Lagorios's Broder at medbringe hende til næste Forraad 1 Dusin Servietter, 100 Tallerkener og 1 Dusin Knive og Gafle. Man seer heraf, at det ikke maa være synderlig bevendt med hendes Huusgeraad, og at hun er een af de fattigste Dronninger i Verden. — Mærkværdigt er det isvrigt, at de vildeste Mingrelier kjende Napoleons Navn og Bedrivter.

I samme Tidsskrivt gjøres det Forslag, at inddele Verden i sex Parter, da Landtungen Panama deler Amerika med større Føie i to saadanne Hoveddele end Wolga og Dwina Europa og Asien.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 92

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 25 Augusti, 1810.

Min Herre!

Saa kan man da endelig eengang have den Fornøielse at gaae i Parterret! — O, hvor jeg længes efter den velsignede September Maaned! For jeg skal gaae paa Parterret, det skal jeg; min gamle Knurpotte maae sige hvad han vil. — Gud velsigne den brave Spørger i Dagen! — Jeg skal vise ham at jeg kan overvinde Fordomme, saa flink som nogen Kjøbenhavnsk Dannequinde; dette Navn har jeg ellers aldrig kunnet lide, thi det har stedse været nævned ved Siden af en Dumhed, f. Ex. at vi skulde sende vore Smykker i Banquen; at vi skulde lade være at gaae med Tyll, og anden deilig Engelsk Stads, at vi skulde fordoble Tilsynet over vore Huse . . . Ja, hvad veed jeg alt hvad vi skulle? Men fordi Landet har den smule Krig, derfor behøve vi ikke at blive Stoddere, eller see ud som Sviin uden for Huset, og lugte af Sod og Røg inden for det: den Krig vedkommer os desuden ikke mere; thi nu er der jo gjort Anstalter at Byen ikke kan bombarderes tiere, og saa maae de sørge, som det rager; men nu staaer Ordet: Dannequinde da eengang paa et fornuftigt Sted, og jeg skal ærlig gjøre Mit til at udrydde den Forbom, at Dannequinder ikke kunde gaae paa Parterret. Min Faster, som opdrog mig, var sammensat af Fordomme; — hun indbildte mig, at et sædeligt Fruentimmer ikke kunde gaae allene paa Bal med en ung Mandsperson; at hun ikke kunde gaae allene paa Gaden om Aftenen; at man skulle vide hvor et ungt Fruentimmer gik hen om Dagen; kort sagt — hun skulde være et Barn, der stedse gik i Ledebaand. Alle disse Fordomme har jeg overvunden, og er nu ligesaa fri og rask, som alle mine Veninder, og nu — jeg giftede mig for at faae Frihed, og komme fra gamle Faster, og nu er jeg Dannequinde, og vil handle efter mit Hoved, og paa Parterret vil og skal jeg, og det den første Aften der spilles, og jeg har alt hvervet 10 andre Dannequinder, baade unge og smukke, der i Selskab med mig ville bryde Isen, og trodse den Fordom, at Parterret ikke er Pladsen for Dannequinderne. Det er ellers fortredeligt, at jeg stedse skal have Klammerie med min Mand, for hver smule Fornøielse jeg skal have. Jeg blev nu saa glad da jeg læste det indsendte Forslag i Dagen; men, min Mand — veed De hvad han sagde? — "Herre Gud! Skal den offentlige Velanstændighed da nu have det sidste Dresigen? — Mænd af Cultur og Smag krympede sig i de sidste Aaringer ved at besøge Parterret, fordi Brændeviinsflasker, Eeder, Ribbestød, Tvetydigheder og Grovheder havde indtaget det Sted, der, tilforn, var Smagens og gode Sæders Domstol; og med denne Flok vil man nu blande vore Qvinder!" (De kan nok høre, at min Mand er gammel, og maaler alt med sin gammeldags Alen?) Jeg blev rigtig meget fortredelig over denne Snak, og sagde ham temmelig bittert, at Spørgeren vel neppe var en Antiquitet, der nærmede

sig det halve Secul. (Min Mand er over sine 40 Aar.) "Nei, min Hjerte, nei! svarede han mig, med et Smiil der ret ærgrede mig, Forslaget er for ungt dertil!" — Og hvad har Du da paa Forslaget at sige? spurgte jeg. "Du regner det for Intet, hvad jeg alt har sagt?" — Hum! svarede jeg, Brændeviinsflaskerne bleve vel i Lommerne naar der vare Fruentimmer paa Parterret; Ederne — dem ere vi vante til — de fleste raske Fyre bande jo baade i Klubber og andre Selskaber; — Ribbestød, — ih, vi kom der jo ikke aliene, og vore Mænd, eller Ledsagere ville nok forsvare os. — "Og Du ville udsætte Dig for at komme et Sted, hvor sligt Forsvar var nødvendigt? — Desuden, hvo indestaaer Dig for, at ingen ny dramatisk Feide kan opkomme? — ved den Bredalske sprang man over Hovedet paa hinanden, nedtrampede hinanden, og hvo der ikke vilde deeltage i Feiden reddede sig ved et Spring i Parterrelogerne; hvad om et saadant Optrin forefaldt? Hvad skulle den svage Qvinde gribe til i det fuldtproppede Parterre, om en ulyksalig Ildebrand opkom, naar Røg og Trængsel bortfiernede hendes Ledsager, og gjorde ham det umueligt at finde sin tabte Skat? — Redning var næsten umuelig." Ja, naar Himlen falder ned, svarede jeg. Lad min Mand sige hvad han vil! — Jeg gaaer paa Parterret; der seer man bedre, og bliver bedre seet, naar man har en smule skikkeligt paa sig, og seer en smule skikkelig ud, for, i Logerne tager man sig slet ikke ud mere. Min Mand snakker om min Tilstand — just derfor vil jeg moere mig, og naar jeg først har Glutten, saa lader jeg den bringe derhen og giver den Die; — det gjorde jeg i Fjor i Klubben; men jeg vil haabe Directionen er høfligere end Klubdirectionen var; thi de forbød det ordentlig, og det var impertinent, thi en Moder maae dog vel give sit Barn Føde, skulde jeg troe? — Men nu er der en Ting, som ligger mig paa Hjertet, og som jeg vil raadføre mig med Dem om; — naar der klappes paa Parterret, skulle vi da klappe med? Jeg mener jo, men min Cousine mener nei. — Jeg vil baade klappe og trampe; thi det er ogsaa en Fordom, at Danneqvinderne ikke maae have Stemme paa Comoediehuset, og mig synes det er bedst at udrydde alle Fordomme paa eengang. Det er kommen mig i Hovedet, at De, min Herre, eller en anden vranten Skribent kunde faae i Sinde at forstyrre vor Fornøielse ved at skrive mod Forslaget; men gjør De det, saa sværger jeg Dem til, at jeg skal udpibe Dem den første Gang jeg seer Dem paa Parterret; kan De hjelpe os, og især mig, og roese Forslaget, saa min gamle Knurpotte mærker det ikke nytter om han allene stamper mod Braaden, saa skal De have Tak, og jeg vil haabe De er for høflig til at fordærve os Legen. Jeg har alt leiet 5 stærke Sjouere, der skal kjøbe mig og mine 10 Hjelperinder Parterrebilletter à tout prix; mere kan jeg ikke gjøre til den gode Sags Fremme. Jeg kjæmper saa meget jeg kan for at udrydde Fordomme. — Vil De staae mig bi, saa tilklappes Dem herved Biefald af Deres

ærbødige Tjenerinde

Karen Fordomsfri.

Ørebro.

Denne Stad, som ved Rigsdagen er bleven saa mærkværdig, har kun en eneste lige Gade, der blot paa den vestgothlandske Side snoer sig noget; paa begge Enderne ere Bommer med zirlige Poster; kun hist og her træffer man enkelte Tvergader, men som ikke betyde meget og tildeels ikke ere brolagte. Husene ere af Træ, rødt anstregne, og paa den sædvanlige Maade tækkede med Græstørv; nogles Omfang, Størrelse, Tegltag og store Vinduesruder vidne dog om deres Eieres Velstand. Der gives her adskillige gode Kramboder; Gaderne ere, paa de brolagte nær, i den Aarstid, det regner stærkt, overordentlig smudsige, fordi de aldrig feies. En liden Flod deler Staden i to lige Dele; over samme er anbragt en Bro, hvis Buer ere af Kampestene, der ere forenede ved Jernbolter og en løs Jernkjæde. Fra samme speiler, ligeledes paa høire Side, Slottet sig midt i Vandet. Denne store hvidfarvede Bygning af Sandsteen, flanqueres paa alle fire Sider af fire med Skydehuller forsynede Taarne, der ere lavere end Bygningen selv, og tjener Landshøvdingen i Nerike til Bolig. Vinduerne ere paa gammel Viis smaae; Indgangen er bagved over en Bro. Den indere

Gaard er formedelst sin Høide og Snæverhed frygtelig mørk. Haven er saa slet som man kun kan tænke sig den. Fra begge Sider af Broen kan man gaae til den bag Slottet liggende aabne Plads, som paa to Sider er omgiven af en Muur. Floden falder over et naturligt og konstigt Vandfald, omtrent ½ Miil fra Staden, i Hjelmaren. Først paa den halve Vei bliver den seilbar, og her indskibes det Gods, man vil forsende hiin Sides Vandet; man finder der ogsaa Magaziner og Verfter. — Hospitalet ligger i Enden af Byen; det er en hvid Bygning af Steen, der udmærker sig meget fra de øvrige Huse, fordi den er høi og ligger ene. I samme findes baade et Sygehuus og et Daarehuus, hvis Beskaffenhed er meget maadelig. Reenligst er det i Kjøkkenet og paa Loftet; i et Slags Kirke, som her findes, prækes engang om Maaneden. Stiftelsen staaer under Landshøvdingens særdeles Opsyn. — I Aaret 1785 fandtes i den nordlige Deel af Staden 122, i den sydlige 167 Huse, som efter den Tid ere blevne meget forøgede. Indbyggernes Tal beløb sig i Aaret 1795 til 1368 af Mandkjønnet og 1510 af Qvindekjønnet, tilsammen 411 Familier. I Staden findes et Bogtrykkerie, hvorfra der udgives en Avis, Ørebro Tidning kaldet, en liden Boglade og en Latinskole; ved samme skal der være et i fire Værelser fordeelt Arkiv for Nerike, d. e. en Samling af alle de Documenter, der vedkomme denne Provinds eller Personer, der have staaet i visse Forhold til den. Indvaanerne eie 20 Skibe, der gaae 6¼ Fod dybt, og af Handlende findes her 30.

Forskjellen mellem at ville og kunne.

En Italiener kom engang til Cracau, uden at have en Skilling i Lommen, uden Bekjendtskaber og uden Udsigt til at faae noget paa Borg i Gjestgivergaardene. Nød, som lærer nøgen Kone at spinde, lærte ogsaa vor nøgne Italiener at udtænke et Middel, hvorved han kunde bringe sine slette Financer i Orden igjen. Han lod nemlig bekjendtgjøre i alle offentlige Blade, at han paa en bestemt Dag Kl. 5 vilde offentlig vise sin Færdighed i Springekonsten og springe ned fra det høieste Taarn i Cracau. Alle Adgangene til Taarnet i en Omkreds af 2000 Alen skulde til den Ende spærres og hvo som vilde i Nærheden være Vidne til dette mageløse Konststykke, maatte forsyne sig med en Billet, som kostede to Polske Gylden. Alle strømmede nu til, for at kjøbe Billetter, og inden faa Dages Forløb havde Konstneren adskillige tusinde Gylden i sin Lomme. Den berammede Dag kom. Hele Cracau var paa Benene for at see den sjeldne Springer. Alle Boderne vare lukkede, alle Haandværksfolk holdt Fyrabend, alle Forretninger standsede. Enhver stimlede hen til Taarnet, deels med, deels uden Billet; man trængte, man stødte, man puffede sig frem fra alle Kanter. Alle Øine vare henvendt paa Springeren, der vimsende frem og tilbage paa Vægtergangen af det høie Taarn, bestandig saae ned til Jorden og maalede Høiden med Øinene. Det berammede Klokkeslæt kom, men Springeren, som vedblev endnu bestandig at vimse frem og tilbage, rystede med Hovedet og fægtede med Hænderne. Klokken slog 5, men Springeren stod endnu paa det gamle Sted; Klokken slog 6, og han stod der endnu. Omsider bleve Tilskuerne utaalmodige og endeel af dem raabte med een Stemme: "Vil I da ikke springe, Monsieur!" — Italieneren bukkede sig dybt og raabte med Armene over Kors: "Jeg vil gjerne, mine Herrer og Damer, men jeg kan ikke!" — Tilskuerne trak nu hjem hver til sit, mange glade over, at den stakkels Mand ikke havde brækket Halsen, andre fortrydelige over at være bleven skuffede i deres Forventning.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Fra Maribo skrives, at man i næste Aar kan vente en Papirsmølle i Vinterbølle, der ligger ved Vordingborg. Papirfabriquerne ere unægteligen eet af det Slags, som vi meest trænge til. I Sjælland haves kun to: den Ørholmske og Drewsenske. Den Roeskildske har allerede længe været i uvirksom Stand. Begge de to førstnævnte kunne ikke levere saa meget Papir, som vi her i Landet behøve, og man er derfor nødt til at forskrive baade Tryk- og Skrivepapir fra Tydskland, og formedelst vor ufordeelagtige Cours at betale det i

dyre Domme. En Balle Trykkepapir, som man for Krigen kunde have her for 12 Rdlr., betales nu med 40 til 45 Rdlr., og et Riis Skrivpapir, som for kun kostede 3 til 4 Rdlr., kan nu neppe haves for 12 Rdlr. Den nærmeste Folge heraf er, at næsten ingen kan i denne Tid tænke paa at lade trykke Bøger, og at vi snart maa ophøre at have en Litteratur, dersom Papirpriserne saaledes skulle vedblive at stige. — Man bør imidlertid haabe, at denne Industriegreen vil værdiges den Opmærksomhed, den fortjener, og at man ved Understøttelser og Opmuntringer vil søge at forskaffe Landet flere Papirmøller.

Frederiksberg By har i lang Tid, som bekjendt, været en Samlingsplads for fattige Mennesker, hvis Tal i den senere Tid, da mange af Kjøbenhavns formuende Indbyggere valgte sig deres Sommeropholdssteder i denne By, lidt efter lidt formindskede sig. Men imidlertid findes dog endnu Fattige nok der, af hvilke adskillige, til ikke liden Uleilighed for de Spadserende, trods Fattigvæsenets Aarvaagenhed, give sig af med at tigge paa de offentlige Veie. Commissionen for Frederiksberg Fattigvæsen har nu foiet den gamlige Foranstaltning, at fattige Pigebørn sysselsættes med Straaflетning. Hr. Hattefabrikør Henrichsen lader daglig en Jomfru gaa derud, som underviser disse Børn heri fra Kl. 1 til 4 à 5 om Eftermiddagen. Blot ved maadelig Flid kan en Fletter fortjene 2 til 6 Mk. ugentlig. 20 Børn ere allerede antagne. — Det vilde være at ønske, at man paa flere Steder paa Landet, hvor man mangler offentlige Arbeidsanstalter, vilde paa lignende Maader søge at sysselsætte fattige Børn med nyttige Haandarbeider.

Den nylig til Paris afreiste Kgl. Cabinetscoureer Lieuten. Glass, er i disse Dage kommen her tilbage igjen.

Hr. A. Ehrenholdt her i Staden forfærdiger et Slags moderne Silke Mandshatte, som have stor Lighed med de brugelige Straahatte, og temmelig godt modstaae Regn. De faiholdes i hans Bopæl i Borgergaden No. 105. 1ste Sal.

Det Kongelige Institut for Døvstumme har ikke, som i forrige Numer har været anført, sin egen Gaard; men boer til Leie, da det endnu ikke har kunnet overkomme noget passende og beleiligt Sted til den Priis, Stiftelsen kan staae ved at give.

Den Rigsdags-Tidende, som udgives i Orebro, betales med 1 Rdlr. 12 ß. Bco. for 50 Numere.

Udtog af en Skrivelse fra Kiel af 16 Aug. 1810. Vor fortjente Overpræsident og Curator for vort Universitet, Hr. Greve v. Ranzau, som for sin Helbreds Skyld har opholdt sig henved $1\frac{1}{2}$ Aar i Frankerig, er nu ankommet hertil og har tiltraadt begge sine Embeder. Baade Staden og Universitetet ere berettigede til at love sig alt af en Mand, hvis dannede Forstand, elskværdige Sæder og ypperlige Caracter allerede for længe siden have forskaffet ham Adkomst til en ligesaa sand som almindelig Agtelse. — Den bekjendte duelige Naturhistorikers, vor tabte Fabricius's efterladte betydelige Samling Naturalier, er af Hs. Majest. bleven afkjøbt den Afdødes Enke, til Bedste for vort Universitet. Ligeledes har Justitsraad og Prof. Wiedemann tilbudt sig at foræere Universitetet sin Naturaliesamling, og det har behaget Hs. Maj. med allernaadigst Velbehag at antage dette Tilbud. — Den nyopdagede Sundhedsbrønd ved Bramstedt har givet vore Historikere og Oldgranskere Anledning til at efterspore Fortidens Aarbøger, og det er bleven oplyst, at Kilden allerede i Aaret 1681 har yttret den lægende Kraft, hvis Virkninger nu igjen saa almindeligen ere blevne stadfæstede. Efter trykte Beretninger blev Brønden opdaget ved en Hændelse. En Dreng paa 14 Aar, som i mere end eet Aar leed af Feberen, befandt sig eengang paa Marken, da han havde et Anstød af sin Sygdom. Han saae Vand vælde ud fra Roden af et Egetræ, øste deraf med sin Hat, tog et godt Drag, og blev frisk paa Stedet. Han fortalte denne Cur til sin Fader, som underrettede sin syge Naboerske om Brøndens Undervirkning, og hun blev ligeledes helbredet. Brønden blev derefter jevnligen besøgt, og Tilløbet af Mennesker blev efterhaanden saa stort, at den derværende Præst von Stöcken i Segeberg Amt, som holdt en Prædiken ved Brønden under aaben Himmel, anslog sine Tilhøreres Antal til 3000. Hvor længe Brønden vedligeholdt sit gode Navn, er ikke nøie bekjendt. Saa meget vides ikkun af gamle Kirkebøger, at Penge, som vare indkomne ved Brønden i Aaret 1688, bleve laante til Kirken i Bramstedt. Lige saa lidet er man nøie underrettet om

Aarsagen til Brøndens Miscredit. Dens Rygte tabte sig lidt efter lidt, indtil den i Aaret 1761 igjen begyndte at blive bekjendt. Tilløbet var ogsaa den Gang meget betydeligt, og man havde anbragt et Tag (Skuur) over Kilden, som efterhaanden forsvandt ved Tidens Tand; maaskee ogsaa ved Tyvehaand. Med Grund tør man haabe, at Mindet om denne lægende Kilde, som nu tredie Gang er opdaget, ikke vil uddøe, da konsterfarne Mænd have anstillet paalidelige Undersøgelser over dens Virkning, som daglig yttrer sig paa mange Lidende, og da der fra Regjeringens Side intet forsømmes for at vedligeholde og at udbrede den Nytte, som denne Brønd stifter. Saaledes er Dr. Grauer nylig af Hs. Majest. bleven beskikket til Læge, og man kan med Tillid vente sig af denne Mands Duelighed, at ingen, som søger Hjelp ved Brønden for sine Sygdomme, vil forlade den utilfredsstillet.

I Kjøbenhavn drives i denne Tid en ikke ubetydelig Handel med Priseparter. Mandskabet paa Caperfartøierne, som enten ikke har Lyst, Leilighed eller Mod til at oppebie de opbragte Skibes Prisdømmelse eller som ønsker at faae Penge strax imellem Hænder, sælge sine Priseparter for en bestemt Sum, hvoraf det faaer en Deel strax udbetalt og Resten naar det opbragte Skib ved Overretten er prisdømt. Man har allerede betalt for en eneste Mands Part 4000 Rdlr. Den hele Handel kan lignes med et Lotteriespil. I et i forrige Uge frikjendt Skib havde næsten alle Caperfolkene solgt deres Parter for 1600 Rdlr. og derover for hver Part: en Handel, hvorved adskillige Speculanter bleve tagne ved Næsen. Det morsomste er, at Priserne paa disse Parter falde og stige tilligemed Sandsynligheden om de opbragte Skibes Prisdømmelse, der, som man let indseer, sædvanlig grunder sig paa skjæve Slutninger, urimelige Formodninger og løse Rygter.

I Trondhjemsavis læses følgende Bekjendtgjørelse: Ved nøiagtigste Undersøgning er befundet, at Hestekjød er for Mennesker en aldeles sund, styrkende og velsmagende Føde, og Hr. Professor Wiborg i Kjøbenhavn har i et Skrivt udførligen afhandlet dette til almindelig Efterretning. I Anledning heraf har det Kongelige danske Cancellie i en Skrivelse til dette Stift af 15de

Junii d. A. tilkjendegivet, at Hans Majestæt Kongen vil med allernaadigst Velbehag ansee, at de Fordomme, som endnu ere mod Hestekjøds Spisning, maatte ganske vorde udryddede, og at Nogen ville her, ligesom allerede er skeet i Kjøbenhavn, modtage Privilegium paa Hesteslagteriet. — De, som her i Byen attraae at erholde Privilegium paa Hesteslagterie, ville altsaa melde sig derom hos Magistraten jo før jo heller. — Tillige bekjendtgjøres herved: 1) at saadant Privilegium meddeles under det for Hesteslagteriet i Kjøbenhavn bestemte Vilkaar, nemlig: "At enhver Hest, som "bliver bestemt til at slagtes, forud skal synes "af en examineret Dyrlæge, og et Mærke indbrændes i Hovene til Tegn paa, at Kjødet er sundt "og spiseligt, samt at Hovene skal blive hængende "ved Kroppen, indtil at Kjødet er solgt;" og 2) at af forbemeldte Hr. Professor Wiborgs Skrivt om Hestekjøds Spisning har Magistraten ladet trykke endeel Exemplarer, som blive nedlagte hos Raadstuetjener Tockstad i Krambodgaden, for af ham at udlaanes til dem, som forlange samme. — Trondhjems Raadstue, den 9 August 1810. — Bendeke. Blom. Lie.

I Weimar er udkommen en Tydsk Oversættelse af J. Meermann's paa Hollandsk udgivne Reise igjennem det nordlige og nordostlige Europa i Aarene 1797 til 1800. Reisen igjennem Danmark og Norge udgjør 220 tæt trykte Sider, og indeholder mange interessante Bemærkninger og Efterretninger om vort Fædreneland. Blandt andre har Anmelderen fundet følgende, som han troer ikke er almindelig bekjendt. Ved Frederikshald havde Frederik den Fjerde ladet paa det Sted, hvor Carl den Tolvte faldt, opreise en Pyramide af 20 Fods Høide, paa hvis fire Sider der var anbragt Basreliefs af hvidt Marmor. To af samme, hvoraf den ene forestillede Freden og Retfærdigheden, og den anden en Løve, ere for nærværende Tid indmurede over Fæstningsportene. Christian den Sjette lod denne Støtte tage bort, for ikke at give Anledning til Forargelse fra Sverrigs Side, og i dens Sted staaer nu der, hvor Kongen faldt, et simpelt hvidt Kors. Endnu førend Meermanns Ankomst døde i Frederikshald en Mand, over 100 Aar gammel, der, som Trompeter havde under Beleiringen overbragt Monarken et Brev.

Aalborg, den 19 August. I Gaar blev af den hertil ankomne commanderende General, S. T. Hr. Generalmajor von Tellegvist, Commandeur af Dannebrogen, holdet speciel Revüe over Byens 2de Borger-Compagnier og det borgerlige Jægerkorps, alt under Anførsel af Hr. Stadshauptmand Borup og Corpsernes Høistcommanderende, saavelsom over det 3die Jydske Infanterie-Regiments Depot-Mandskab under Anførsel af Depot-Commandeuren Hr. Capitain von Müller, hvorved tillige af de forskjellige Corpser bleve gjorte adskillige Øvelser og Evolutioner, for hvis Udførelse den commanderende General bevidnede samtlige Vedkommende sit fulde Bifald.

Kjøbenhavns Vexelcours den 24de Augusti. Temmelig ustadig. I Almindelighed 435 à 436 à vista. — Hamb. Cours to Maaneder 435.

Postefterretninger.

Constantinopel, d. 11 Julii. Krigen mellem Russerne og Tyrkerne bliver bestandig mere levende. Da Storherren erfoer, at Baba Pascha var bleven slaaet og fangen, og Storviziren nu har hele den Russiske Armee imod sig, besluttede han, selv at stille sig i Spidsen for 200,000 Mand, som han har forsamlet ved Adrianopel. Han vilde i Slutningen af denne Maaned drage i Marken. — Den Engelske Gesandt har i Gaar havt sin Afskedsaudience hos Storherren.

London, d. 4 Aug. (Over Frankrige.) Prindsregenten af Portugal har givet den Engelske Minister i Portugal Sæde og Stemme i Krigs- og Financeraadet, og den i Tajo commanderende Engelske Admiral Overcommandoen over hele det Portugisiske Søvæsen i Europa. — Den Division, der nylig afgik fra Algesiras, under Gener. Lacy, for at angribe de Franske i Ronda, er efter forgjeves Forsøg at komme did, kommen tilbage til Gibralter. — Lord Prevost modtog d. 2den d. M. fra Contreadmiral Sir Edmund Nagle den officielle Efterretning om en Convoys Borttagelse ved den Norske Kyst. Lorden beklager, at Capitainerne (?) ikke have gjort det mindste for at modsætte sig Fienden, men ventede at tages i Besiddelse. — Det hedder, at Regjeringen agter at sende en særegen Mission til Sicilien. — 13 rigladte Chinaskibe ere ankomne til Portsmouth. — Man forsikkrer, at 24 Capitalister i London have tilbudet sig hver især at gjøre et Forskud af 250,000 Pd. St. for at tilveiebringe de 6 Mill., som udfordres til at anlægge det af Lord Melville foreslagne Skibsværft og Arsenal i Norfleet. — Fortet Conception blev ødelagt, fordi man befrygtede at sammes Forsvar vilde tvinge Armeen til at levere et Slag i Slætten. — Man venter snart Krigsfangernes Udvexling med Danmark. — Vore Blade sige, at et neutralt Skib har været Aarsag til Convoyens Forlis ved Norge i det det betimelig underrettede de Danske Brigger om hiins Nærmelse og svage Bedækning.

Paris d. 10 Aug. Vor unge Keiserinde befinder sig fortræffelig. Hendes Frugtsommelighed vil blive erklæret paa Hds. allerhøieste Gemals Fødselsdag.

Dresden d. 12 Aug. Kong Louis befinder sig i Töplitz saa ilde, at han i nogle Dage ikke har forladt sin Stue.

Kongen af Vestphalen ankom d. 10 d. M. til Ritzebüttel.

Sø-Bestyrelsen i Antwerpen sættes paa en ganske ny Fod.

I Lorient ankom d. 2 d. M. en Agent fra de forenede Stater.

Den 25 Julii var Landgangen paa Sicilien endnu ikke iværksat. Men alting var i største Spænding. Kong Joachim var snart i sit Hovedqvarteer i Piale, snart i Reggio.

Den Franske Keiser har udnævnt Forsten af Neufchatel til General-Oberst for Schweizer-Tropperne i Fransk Tjeneste.

Stockholm, d. 10 Aug. Fregatten Amadis, der var sendt til Petersborg for at afheute Grev Stedingk, er kommen tilbage med uforrettet Sag, da Greven forbliver endnu noget længer paa sin Post. — Her er udkommen en Kgl. Forordning, hvori befales, saa meget som mueligt at afholde sig fra at bruge fremmede Ord og Talemaader i almindelige Bekjendtgjørelser og Actstykker.

Moniteuren indeholder følgende interessante Artikel. Siden Hollands Forening med Frankrige finde Helgolands fuldproppede Magaziner intet Afløb meer. Der anlægges bestandig ny, men alting er opfyldt og mange Varer maa blive liggende under aaben Himmel. Dette Exempel er det eneste i sit Slags, og viser, hvor stor Engel-

lands Elendighed er. Fra den Synspunct betragtet maa man tilstaae, at Hollands Forening med Frankrige er et skrækkeligt Stød for den Engelske Handel. Var Holland bleven tidligere forenet, vilde Engelland meget tidligere kommet i den skrækkelige Crisis, hvori dets Handel nu befinder sig. Banquerotterne i London følge rask paa hinanden, Vexelcoursen er bleven 40 PC. slettere og Bankpengene have ophørt at have den Caracteer, der er disse Papirer egen. De ere blot sædvanlige Papirpenge, som med hver Dag taber deres Credit. — 20 Krigsskibe vare seilede med 600 Kjøbmandsskibe til Østersøen, og havde ingen anden Hensigt end at drive Smughandel paa Fastlandet. De Danske have taget 50 af samme, der ere over 20 Millioner (?) værd. Russerne have confisqveret 80 af samme. Disse Skibe fare under falsk Flag, have falske Papirer, falske Expeditioner, og falske Franske Licenzer. De udgive sig for Americanere, Spaniere 2c., føre endog falske franske Certificater fra Franske Consuler hos sig; intet spares, men alt dette lykkes dog kun for en Deel, og naar, som man siger, Preussen forbyder Colonialvarers Indførsel, og de Franske Tropper besætte endnu nogle andre Havne, saa vil den Engelske Handel ved disse Forholdsregler befinde sig i en ny Forlegenhed. Caperen Wagram er i Stralsund bleven tagen af Engellænderne. Dette er atter en uheldig Omstændighed for deres Handel. De give de Franske god Anledning til igjen at tage hiint Lands Kyster i Besiddelse, og i Fremtiden vil Smughandelen desto sikkrere fordrives derfra. — Naar man seer, at alle disse vovede Speculationer ere disconterede af Banquen i London; naar man seer, at en Mængde Ottomanske Skibe, som fra Maltha kom med Colonialvarer til de Franske og Italienske Kyster, forskaffede Frankrige uhyre Hjelpekilder, og naar man betænker, at disse Varer ligeledes disconteres af Banquen i London, saa maa man spørge: hvad vil der blive af den Londoner Banques Papir? Speculanterne i Europa ville engang forfærdes over, hvorledes de saalænge kunde sætte Liid til en Nation, der, grundet paa Handelen, kun lever af Handel, men som det er kommen saa vidt med, at den kun drives ved Hjelp af Licenzer. Da Engelland fandt derpaa, maatte Frankrige gjøre det samme, og sætte Egensindighed istedet for de høimodige Grundsætninger, der udgjøre den almindelige Handelsret.

Under den 25 Julii er udkommet et Keis. Fransk Decret af følgende Indhold. Fra 1 Aug. af maa intet Skib afseile fra Vore Havne til fremmede Havne uden at være forsynet med et af Os egenhændig undertegnet Licenz. De fra Vore Havne afseilende Skibe, der ere bestemte til andre Havne i Vort Rige, skulle være pligtige at begive sig directe didhen. Der skal gives dem Cautionsbeviser i Vore Douane-Bureaux og den undertegnede Borgen skal ikke være ophævet førend benævnte Cautionsbeviser med en Certificat, at samme er ankommen til Vore Havne i Frankrige, er tilbageleveret. De Fartøier, som drive Middelhandelens Kystfart, maa expederes til Kongeriget Neapel. Men for at være forvisset om denne Bestemmelse, maa de medføre Cautionsbeviser, der maa være ledsagede af en Ankomstcertificat fra vor Consul i Neapel 2c. 2c.

Udenlandske Efterretninger.

Efter Fredsslutningen med Frankrige i Enden af Aaret 1801 gjorde man i det Brittiske Parlement følgende sandselige Beregning over Engellands Nationalgjeld: Naar man antog denne Gjeld i Guld, og et Menneske, som sov 6 Timer om Natten, vilde anvende den øvrige Tid, altsaa daglig 18 Timer til at tælle den, saa vilde han, naar han hver Minut talte 100 Guineer, og om Dagen 108,000 Guineer, behøve 11 Aar 160 Dage til at tælle; men talte han Gjelden i Engelske Kroner, hvoraf 4 gaae paa et Pd. Sterl., behøvede han 46 Aar og 275 Dage. Vilde man optælle den hele Sum i Guineer og lægge den ene ved den anden i en ret Linie, saa blev denne Linie 1305 geographiske Mile lang; men optalte man Gjelden i Krondalere, og lagde dem ved hverandre, da vilde et saadant Sølvbaand halvanden Gang omslynge hele Jordkloden. Til at gjemme denne Sum i Guineer vilde udfordres en Kiste af 277,538½ Cubikfods Indhold. Vilde man transportere denne Sum i Guld, og læssede 10 Centner paa hver Trodshest, behøvede man 7047 Heste; og vilde man paa samme Maade transportere den i haarde Sølvdalere, da 106,117 Heste. Hvor uhyre vilde en lignende Beregning over Engellands nærværende, endnu mere tiltagende, Statsgjeld blive?

Ved Keiser Napoleons Formæling i Paris blev der udkastet blandt Folket en Skuepenge, endnu mindre end en liden Dansk Sølvskilling, ganske fortræffelig udarbeidet. Paa den ene Side sees Keiserens og Keiserindens veltrufne Brystbillede og paa den anden en Helt, som fører Uskyldigheden til Kjerlighedens brændende Alter, med Omskrift: Napoleon Emp. et Roi, M. Louise d'autriche. Skriften er saa fiin, at den neppe kan læses med ubevæbnede Øine, men derhos lige saa ypperlig som Figurerne.

Selskabssang

under Rigsdagen i Ørebro 1810 *).

Kom, hulde Enighed!
Fæst i vor Kreds dit Sted,
Du, Engles Fryd!
Du med serafisk Smil
Kom himmelsk skjøn og mild!
Magten, mod Venskab grusom, vild,
Med Vælde bryd!

Ædling! o! glem det ei:
Kun paa Almeenhelds Vei
Man vorder stor!
Da under Dig Enhver
At Du af Herkomst er,
Dobbelt man Agt da finder værd
Hver Grund, hvert Ord.

Værdige Troens Mænd,
Som for Oplysningen
Jer Retning fik!
Hvor værdigt Eders Kald!
Og det Jer hædre skal,
At I og Staten, mod dens Fald,
Imøde gik.

Borgermand! vær Dig lig,
Ei det Exempel svig,
Du nylig gav.
I Handel, Drift og Iid
Hv almeennyttig Flid!

*) Af Ørebro Tidning.

Kjerlighed hædrer da Din Tid,
Savnet Din Grav.

Du, brave Agermand!
Du, ei Andres Tyran,
Ukonstlet fro!
Naar Stormens vilde Hvin
Paladset gjør til Ruin,
Bliver med trygt og roligt Sind
Du i Din Boe.

Rækker hinanden Haand,
At ei vort Samfundsbaand
Brydes igjen.
Søger Oplysningen —
Sikker hos Ven hos Ven —
Hylding tilhør Foreningen:
Kraft giver den.

J. K. Høst.

Kjøbenhavn, d. 20 Augusti. Den Kongelige Svenske Gesandt har, i Følge ham, i en Depesche fra Ørebroe af 21de dennes, paalagt Befaling, i Dag meddeelt Vort Hof, at Hs. Durchl. Prindsen af Ponte-Corvo er bleven eenstemmig valgt til Sverrigs Kronprinds og Tronfølger. Det var i den sidste Uge forudseet, at det Svenske Riges Stænders Valg vilde falde paa denne ved saa mange store Egenskaber udmærkede Franske Prinds og Hærfører. Hans Ophold i Danske Provindser for 2 Aar siden, da han havde en saa betydelig Hær under sin Befaling, har gjort Danske Undersaatter altfor vel bekjendte med denne Prindses fortræffelige Egenskaber og blide Caracteer til at ei enhver, der har kjendt Hs. Durchl. her i Landet, med Deeltagelse skulde see ham gaae en saa høi Bestemmelse i Naboe-Riget imøde.

Auctioner. Den 30te Augusti: Copiist Brask, Løsøre paa St. Anne Plads. D. 3 Sept. Proc. Wilse, Løsøre i Laxegaden. D. 5te: Proc. Delbanco, Løsøre i Reverentsgaden.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 93.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 28 Augusti, 1810.

Bidrag til Prindsen af Ponte Corvo Marskalken Bernadottes Historie. *)

Prindsen af Ponte Corvo's Ophøielse til Tronfølger af Sverrig er een af de Begivenheder, som i denne Tid har tildraget sig Almeenhedens største Opmærksomhed. Denne Helt, den første Franske Prinds, som Kongstaden har havt den Lykke at see inden for sine Volde, har, som Anfører for en Armee, der havde sin Samlingsplads paa Dansk Bund, allerede for to Aar siden, altsaa længe forend nogen Dødelig kunde ahne hvad der siden hændte sig i Sverrig, og hvad der nu er Frugten af disse Hændelser, været kjendt, agtet og æret af enhver Dansk Medborger, der veed at sætte Priis paa sand Heltedaad og ædel Menneskekjerlighed. Hvad Rygtet fortalte om hans Daad og Aandsstorhed bekræftedes end mere ved hans Nærværelse. Kaaret til Sverrigs Kronprinds og bestemt til at knytte Venskabsbaandet imellem os og dette Naborige end tættere, maa i dette Øieblik ethvert Træk af hans Heltelív læses med dobbelt Deeltagelse, og det er af den Grund, at nærværende Skildring af hans Bedrivter, tagen af et Blad, der udkommer paa det Sted, hvor han eenstemmigen blev valgt af Sverrigs Stænder, leveres Skilderiets Læsere.

Alle Folkeslags og Tiders Maade at bedømme og prise store Hærførere har været og er den samme. Storheden og Følgerne af deres Bedrivter ere Aarsagen hertil, men de allene udgjøre ikke Maalestokken. Hannibals og Dauns Navn glimre tilligemed Scipio og Frederik den Store, uagtet de bukkede under, og Luxemburgs Seire have ikke kunnet fordunkle Wilhelm af Oraniens Ære.

Mange Hærførere gives alligevel, som af deres Samtidige ansees for store Generaler, men ikke ere det, og mange, som kun ved andres Talenter blive ansete derfor. Saaledes er intet vanskeligere og farligere end en rigtig Beskrivelse og Bedømmelse over saadanne Mænd; allermindst kan man i et flygtigt og indskrænket Dagblad fremsætte andet end blandede Optegnelser over saadant et Emne. Den Mand, som vi her agte at skildre, aftvinger, om jeg saa maa udtrykke mig, Samtidens og Efterverdenens Erkjendtlighed og Hylding, med samme Kraft, hvormed han virker paa dem, som omgive ham, og med hvilken han frembringer de Handlinger, som forkynde hans Storhed. Disse Handlinger skulle i Korthed fremsættes, og Læseren maa selv afgjøre, hvilken Fordring paa Opmærksomhed Maleriet kan gjøre. Denne store Mands Kundskaber have i det mindste berettiget ham til en stor og almindelig Virkekreds, og hans Ophøielse var en Følge af disse og den Franske Revolution, uden hvilken han sikkerlig endnu havde været mindre kjendt, i det mindste ikke saa almindeligen.

Prindsen af Ponte Corvo er født i Paris d. 26 Januarii 1763. Hans Forældre vare fattige og saaledes ikke istand til at give ham en Opdragelse, som kunde skjenke hans store Sjelevner en tidligere Dannelse. Hvor meget bør han derfor just høiagtes, at han, berøvet denne Skole for Sjelen,

*) Af Ørebro Tidning.

nødt til at tilbringe den blomstrende Alder af sit Liv i Ukyndigheds raa Tilstand, dog ved egne Kræfter udviklede og skabte sig selv til en stor Mand. Af Mangel paa Byrd, paa Ahner og paa alt andet, som kan regnes for Livets Nødvendigheder, maatte han allerede ved sin Indtrædelse i Verden, erfare den største Modgang, den: ved Forældres Fattigdom at være uden al Underviisning. Imidlertid opvoxte vor Helt, og Formaalet for hans Ønsker var at faae en Plads blandt hans Fædrenelands Forsvarere. Paa Ærens Bane troede han sig ved sin Tapperhed at kunne opløfte sig af Støvet til en høiere, ædlere og for store Mænd mere passende Virkekreds end den, Fødselen tilkjendte ham. Han tog derfor 1779 Tjeneste ved Regimentet Royal-Marine, hvis Chef var Merle d'Ambert. Denne hans Tjenestetid er indhyllet i Mørkets uigjennemtrængelige Flor, og man veed ei meer end at han 1789 endnu stod som Underofficier ved samme.

Men nu udbrød Revolutionen. Al Rang ophørte, og Frihed og Lighed indtoge dens Plads. Snart saae vor Helt adskillige af sine gamle Cammerater i Slagene vinde Navnkundighed, og disse besluttede han at tage til Mønster. Med Glæde ilede han til den Franske Armee, og inden kort Tid see vi ham, bedækket af Laurbær, prydet med Seierstegn vende tilbage til sit Fødested. Han stred først mod Republikens Fiender; hans Tapperhed, som skyede ingen Fare, hans beundringsværdige Fatning i de vanskeligste Stillinger, vakte Opmærksomhed og han befordredes til Brigadegeneral. Ikke forblindet af denne Medgang, som langt overgik hans Formodning, forblev han urokkelig under alle Omskiftninger, stor i Modgang, endnu større paa Bredden af sin Undergang. Han vedblev at gavne sit Fædreneland og blev befordret til Divisionsgeneral. Østerriges Nederlag ved Lohn, Blokeringen af Maynz og i Særdeleshed Overgangen over Rhinen, hvorved han var blandt de første paa Broen, lagde Grunden til hans Hæder. Foruden den Mængde Træfninger, han deeltog i, fegtede han ogsaa d. 24 Junii 1794, med sin Division i Slaget ved Fleurus. Næste Aar deeltog han, som forhen er anført, i Overgangen over Rhinen d. 2 Julii 1795 ved Neuwied, og i Aug. samme Aar erobrede han Altdorf.

Lykken begunstigede de Franske Vaaben, og Formaalet for alle Franske Operationer blev derfor, at Moreaus Armee skulde forene sig med Sambre- og Maas-Armeen; men just som denne Hær stod i Begreb med at iværksætte denne Forening med General Moreaus ved Donau, just da man ventede af denne Forening de meest afgjørende Begivenheder, forandrede den ustadige Krigslykke sig.

Medens Erkehertug Carl med sin venstre Fløi syntes at ville modsætte sig Moreaus videre Fremtrængen ved Lech, gik han med Kjærnen af sin Armee ved Ingolstadt over Donau, og angreb Sambre- og Maasarmeens høire Fløi, som anførtes af vor Helt. Striden var ikke mindre blodig end afgjørende for Østerrigerne. Efter en Modstand, som ikkun Helte kunne gjøre, maatte Bernadotte, aldeles slaaet, for første Gang lade Fienden beholde Pladsen og Seieren. Dette Slag, saa mærkværdigt i vor Helts Historie, stod d. 22 Aug. ved Teiningen. General Wartensleben truede imidlertid Fronten af Sambre- og Maasarmeen, medens General Hotze søgte at komme den i Ryggen. Af saadanne Omstændigheder tvungen, maatte General Jourdan, som var den Franske Armees Overgeneral, retirere. Efterat han havde tabt Slaget ved Würzburg fortsattes det med ragtsom Skyndsomhed, meget vanhæderlig for de Franske Vaaben. Ved Tilbageflugten anførte Bernadotte med megen Tapperhed Bagtroppen.

De Franske Soldater havde ved alle Slags Plyndringer, Presninger og voldsom Letsindighed gjort sig saa forhadte, at de endog under Løbet af deres Seire manglede tilstrækkeligt Tilførsel. Men nu udbrød Tydskernes med Forskrækkelsens Lænker undertrykte Had i fulde Flammer imod dem. Man afskjar dem ikke blot al Tilførsel, men Bønderne, i Særdeleshed i det Bambergske, toge endog adskillige mindre Afdelinger, som havde skilt sig fra Hovedcorpserne, til Fanger, og dræbte dem. For og bag, paa alle Sider bleve Franskmændene angrebne; de Lande, hvorigjennem de droge, syntes at have reist sig i Hobe. Vel opbrændte Franskmændene af den Grund adskillige Byer, men derved opirredes Indvaanerne endnu meer. Saa høit steg Forbittrelsen paa begge Sider. Bernadotte, langt fra at bifalde disse Yderligheder fra Fransk Side,

befoel at straffe hver Udsvævelse, men dette frembragte ikke den Virkning, han ønskede, da alle hans andre Medkrigere ei opfyldte paa samme Maade Menneskelighedens Pligter.

Næste Aar deeltog han i Bonapartes seirende Feldttog i Italien, og ved Overgangen over Floden Tagliamento udmærkede han sig meget. Bernadotte var ved denne Leilighed paa høire Fløi. Derpaa fremrykkede vor Helt til Palma-Nova og tog sin Silling ved Floden Torre. Den følgende Dag eller d. 18 Martii rykkede han mod Gradisca, som strax overgav sig. Han var selv med sine Adjutanter i største Fare. Iblandt dem, som tjente under hans Faner ved denne Beleiring, var Murat, den nuværende Konge af Neapel.

Ved saa glimrende Foretagender paa Fransk Side havde den Franske Nations Fiender tabt Modet tilligemed Kjærnen af deres Tropper og Stater. For endnu mere at opvække ædel Kappelyst blandt Generalerne, skrev det fuldbyrdende Directorium til adskillige Chefer for den Italienske Armee og iblandt andre til Bernadotte:

"Borgergeneral! De tappre Divisioner fra Rhinen have udmærket deres Forening med den Italienske Armee ved Seire, og deres Anførere viist sig værdige at forene de ved Strandene af denne Flod samlede Laurbær med dem, som deres Vaabenbrødre høstede ved Etsch. De, Borgergeneral, har i Særdeleshed viist, at De er bekjendt med den nye Krigsskueplads og de Manoeuvres, som den fordrer. Prinds Carl har ved Gradisca gjenkjendt den, hvis Dristighed og Duelighed han ofte frygtede i Tydskland."

Ved Gradisca standsede ikke vor Helt, men gik siden lige til Krain, hvor han indtog Hovedstaden Leybach. Bonaparte sendte ham strax derefter til Paris, for at overbringe de Seierstegn, som bleve tagne ved Peschiera. Efter sin Ankomst til denne Stad vilde man befordre ham til Commandant i Marseille, men han vilde hellere gaae tilbage til sine Vaabenbrødre, med hvilke han forhvervede sig Europas Beundring og Høiagtelse. Medens dette stod paa sluttedes Freden i Campo Formio og den ødelæggende Krig fik i kort Tid en Ende.

Vor Helt, lige stor Statsmand som Kriger, savnede ikke under Freden Leiligheder til at gavne sit Fædreneland. Han udnævntes d. 18 Febr. til Ambassadeur i Wien, hvor han viste en Duelighed i Underhandlingsveien, som vilde gjort den største Minister Ære.

Da hans Huus blev mishandlet og hans Liv truet i Wien, vendte han tilbage til Paris. Han formælede sig nu med en Søster til Joseph Bonapartes Gemalinde, men blev, da Krigen udbrød strax derpaa, udnævnt til Chef for en Observationsarmee. Da Jourdan gik over Rhinen, indtog Bernadotte Manheim, og strax derpaa Heidelberg. Kort derefter nedlagde han Commandoen og gik igjen til Paris, hvor han blev Krigsminister. Men snart begyndte Avindsygen at forfølge ham, og han nedlagde sin Post. Imidlertid skede den bekjendte Revolution, og Keiseren udnævnte ham til Statsraad. Siden fik han Commandoen mod Oprørerne i Vendee, og til Belønning for hans udviste Duelighed blev han den 19 Maji 1804 Marskalk og siden Chef for Æreslegionens 8de Cohorte. Da Mortier blev tilbagekaldet fra Hannover, fik dette Land en ny og mild Befalingsmand i Bernadotte.

Iblandt hans første Foretagender var det, at han indsluttede Bremen, af hvilken Stad han begjerte 1½ Million til Laans, men som vægrede sig at forstrække disse Penge. Ved Standsningen af al Tilførsel blev Staden tvungen til at give 250,000, hvorimod den fik Forskrivninger og fri Seilads paa Weser. Hamborg gav en lige Sum, og nu kom Raden til Lübeck, som forklarede, at det hverken havde Credit eller Penge. I Aaret 1805 erholdt Bernadotte Sværdordenen fra Preussen og kort efter Hubertsordenen fra Bayern.

Imidlertid betalte Lübeck 78,430 Rdlr. i Conventionspenge, og nu frigav vor Helt Farten paa Stockenitz i Lauenborg, som var standset. Uagtet disse Penge og al den Mildhed Seirvinderen viste, kunde det dog ikke hindres, at Hannover som et erobret Land led meget. 3000 Mand bleve udskrevne, som inddeeltes i to Regimenter og maatte gaae til det Indre af Frankrige. Man bør alligevel ikke med Taushed forbigaae den Menneskelighed, som Hannoveranerne roste vor Helt for. Han indskrænkede Troppernes Underhold, lod sig selv betjene af det Kgl. Kjøkken, tildeelte Officiererne Penge istedet for den Mad, de skulde have for Værdien. Han lindrede de Fat-

tiges Byrder og da en stor Brødmangel opkom i Sommeren 1805, skaffede han Sæd fra Frankrige. Ligesaa lod han adskillige Regimenter gaae til deres Hjemstavn, og Resten, som var 20,000 Mand stærk, gik fra Hannover ved Krigens Begyndelse 1805 med Østerrige. Med en Hurtighed, som caracteriserer Napoleon i alle hans Handlinger, gik han mod Østerrigerne og ødelagte deres Magt, da de troede ham være fjern fra dem. — Da Churførsten af Bayern hverken ved Overtalelse eller Trudsler lod sig bevæge til at træde paa Østerrigernes og Russernes Side, gik General Mack over Inn og Krigen var erklæret. Medens de øvrige Franske Armeecorpser gik løs mod Østerrigerne, underhandlede Bernadotte i Cassel om frit Gjennemtog, som og skede den 17 Sept. Derpaa rettede han sin March mod Würzburg, og videre paa Napoleons Befaling til Nordling, nordost om Ulm. Denne Vei førte gjennem det Preussiske Gebeet flere Dagmarcher. Uagtet Preussen havde erklæret sig for neutralt, gik Bernadotte igjennem Anspach paa sin Keisers Befaling. Pour gagner tout il faut hazarder tout (for at vinde alt maa man vove alt) skal den Franske Keiser have krævet til vor Helt og befalet ham, uden Indvending at gaae igjennem det Anspachske. — Preussen havde ingen Armee at give sin Neutralitet Eftertryk med, ei heller om det end havde havt den, var det Kongens Villie paa den Tid at bryde med Napoleon. Preussen, styrtet i de Ulykker, som vare en Følge af dets Cabinets Politik, nævntes nu ikke mere med samme Agtelse som før, og fra den Tid Polen blev deelt, regner man Begyndelsen til Preussens Forfald. — Den 3 Oct. rykkede Bernadotte ind i Anspach til Uffenheim, og uagtet alle Protester gik han igjennem dette neutrale Land og ankom d. 6 Oct. til Weissenburg. Efter Preussiske Efterretninger gik over 100,000 Franske igjennem dette Land, og uagtet Marskalk Bernadotte, under strængeste Straf forbød alle Excesser, hændte det alligevel, at adskillige Byer bleve plyndrede og paa adskillige Steder Mishandlinger begaaede. Ved dette raske Skridt kom de Franske Østerrigerne i Ryggen, som stode stille i deres Stillinger ved Iller. Imidlertid indsluttedes General Mack i Ulm, som, da han hverken havde Mod at slaaes eller Klogskab nok at hjelpe sig ud af Forlegenheden, capitulerede d. 17 Oct.

Imidlertid stod vor Helt mellem München og Inn og forfulgte General Kienmeyer, og indtraf d. 12 Oct. i Bayerns Hovedstad. Kienmeyer forenede sig med Russerne under Kutusow, saa at han blev 60,000 Mand stærk. Alligevel drog han sig tilbage, og nogle Franske Batailloner af Bernadottes Corps gik over Inn d. 27 Oct. og han selv med Bayrerne sydost over Salzburg imod Klagenfurth, Hovedstaden i Kärnthen. Men da Wien blev indtaget af de Franske Tropper vendte vor Helt sig mod Böhmen og gik over Donau d. 15 Nov. ved Stein. Den Franske Armees høire Fløi stod d. 30 Nov. ved Nicolsburg, dens Centrum langs efter Schwartzenau i Positionen ved Turas, og venstre Fløi ved Brünn. D. 1 Dec. stødte det Bernadottske Corps til Storarmeen og Dagen derpaa eller d. 2 Dec. 1805 leveredes det blodige Slag ved Austerlitz, hvor Bernadotte anførte den Franske Armees Centrum.

Efter dette mærkværdige Slag, hvilket forvoldte den allierede Russisk-Østerrigske Armee et Forlis af 40,000 Mand, vendte Soult og Bernadotte sig med den Keiserlige Garde til Ungern; men den Tydske Keiser, hvis sidste Haab beroede paa Udfaldet af Slaget ved Austerlitz, tænkde nu kun blot paa at forkorte Krigens Plager, og indgik derfor en Stilstand, som grundfæstede Freden i Presburg.

I den Krig fik Bernadottes Krigsære en ny Glands. Ved de Befordringer, som Keiseren befoel 1806, blev han heller ikke forglemt, men i Decretet af 6 Junii blev han i Betragtning af hans Tjenester, og sin under alle Farer prøvede Tapperhed udnævnt til Hertug af Ponte Corvo.

Ved denne Tid udbrød Krigen mellem Preussen og Frankrige, og Bernadottes og Davousts Corpser, hvilke udgjorde den Franske Armees Centrum, gik over Bamberg imod Gera. Den første betydelige Træfning stod ved Saalburg, hvor nogle Preussiske Batailloner vilde gjøre de Franske Overgangen stridig. Da denne Flod var passeret blev General Tauenzien, som stod med 9000 Mand ved Schleitz, omringet. Han havde da intet andet Valg end at give sig fangen eller slaae sig igjennem, hvilket sidste han gjorde; men med stort Forlis af Folk, og hele Bagagen, som faldt i Bernadottes Hænder.

(Fortsættes.)

En skrækkelig Hændelse.

Løverdagen den 25de d. M. Kl. $8\frac{3}{4}$ om Aftenen kom undertegnede i Selskab med tre andre Borgere her i Staden gaaende paa Nørrebro og vilde ind til Byen, men da vi kom forbi Peblingesøen hørte vi et ynkeligt Skrig om Hjelp og Redning fra den Side, hvor de afbrændte Grunde ligge. Vi ilede til, og erfarede nu med Forbauselse, at dette Nødskrig kom fra en med Græs overgroet Brønd, som et Menneske var styrtet i. Da vi ikke havde det mindste Redningsmiddel ved Haanden, var her intet andet Raad for, end at to af os maatte lade sig fire ned i Brønden, medens de andre holdt dem fast ved Fødderne. Dette skete og de Nedfirede vare saa lykkelige at faae fat paa Haanden af et Menneske (som vi i Mørkningen ikke kunde see), og at trække det op. Det var et ungt Fruentimmer, som nu ynkeligen bad os om at redde endnu et Menneske, et Pigebarn paa 15 Aar, som paa samme Tid som hun var styrtet i Brønden. Vi ilede strax hen til Vagten og fik de fornødne Redningsredskaber, men kunde, et Par Timers Anstrængelse uagtet, ikke faae den Druknede op. Pigebarnet var sunket til Bunds, og Brønden var, som vi ved Undersøgelse erfarede, 20 til 30 Alen dyb. Denne Brønd, som ligger ved den afbrændte Accisebod, er ikke længer end omtrent 10 Skridt fra Fortouget. En Politiebetjent, som, efter Foranstaltning, blev hentet og sat som Vagt paa dette farlige Sted, for at forekomme, at ikke flere skulde komme til Skade her, svarede, da een af de Tilstedeværende sagde, at der var en anden ligesaa farlig Brønd i Nærheden, "at dette kun var et Sandhul, hvori der stundom var lidt Vand." For at overbevise os om, hvorvidt hans Udsagn var grundet, gik vi den anden Dags Morgen derud, for at undersøge det saakaldte Sandhul, og fandt nu, at ogsaa dette var en Brønd af omtrent 20 Alens Dybde, og heller ikke længer end 10 til 12 Skridt fra Landeveien. Vi ansee det for vor Pligt, at gjøre Vedkommende opmærksomme paa disse to farlige Brønde, som man bør ønske og haabe, enten strax ville blive tilkastede eller ogsaa saaledes indhegnede, at de ikke vorde uskyldige Menneskers Grav.

M. Schouboe.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Tordags otte Dage solgtes ved Auction 140 paa Nicolai Kirkegaard liggende Ligstene, hvorved ialt indkom omtrent 3000 Rdlr. Man troer, at Kirkegaarden til næste Foraar vil blive sløifet. Kirkens indvendige Begravelses-hvelvinger ere allerede i forrige Aar blevne rensede, og Ligkisterne, hvoraf 4 af Kobber, solgte. Een af disse Kister havde et Sølvbeslag, som veiede 290 Lod. Saaledes forsvinder lidt efter lidt denne Hovedstadens ældste Kirke, den første, hvori Luthers Lære forkyndtes her i Landet. Man paastaaer, at der under Kirken gaaer en hvelvet Gang til det gamle Huus paa Hjørnet af Øster- og St. Jørgensgade, som i de catholske Tider har været et Munkekloster.

I Anledning af den Yttring i Engelske Blade, at man venter at en Fangeudvexling snart vil komme istand med Danmark, anmærker den Danske Statstidende, at den Danske Regjering aldrig har laant eller nogensinde vil laane Øre til en Privatovereenskomst desangaaende med det Engelske Cabinet. Fasthed i Grundsætninger og Overholdelse af det eengang offentlig vedkjendte System har hidtil været og vil altid blive den Danske Regjerings Særkjende.

I Morgenblatt f. gebild. Stände findes en Række af interessante Breve under Overskriften: Wahlfart nach Rom von Oehlenschlæger.

Mariboe, den 21 Augusti. Det priisdømte Skib blev i Nysted d. 20de dennes bortsolgt til en Skipper fra Femern for den Sum 5500 Rdlr. D. C. — 1 Lpd. Rakisker Hør kostede fra 8 Rdlr. til 10 Rdlr. 3 Mk. Den simplere Sort blev betalt næsten ligesaa dyrt. 1 Stke. Seildug kostede 52 Rdlr. — I Gaar og i Dag have vi havt det skjønneste Høstveir man kan ønske sig. Alt er i fuld Virksomhed. Prisen paa en Koe til at slagte er nu 80 Rdlr. Et almindeligt Lam koster 5 Rd. a 5 Rdlr. 3 Mk. For en mager Gaas forlanges 2 Rdlr.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 28de Aug. Tre Maaneder 453. — Spec. 455; som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 53 ß. D. C. — Hamb. Cours 445.

Udenlandske Efterretninger.

I Orebro Tidning af 15 Aug. læses følgende under Overskriften: "Reflexioner angaaende Thronfølgen. (Indsendt.)" Paa det vigtige Emne, som paa dette Rigsmøde forekommer, at udvælge en Thronfølger efter vor aldrig noksom savnede Kronprinds Carl August, er hver Svensk Borgers Opmærksomhed fæstet, og Spørgsmaalet angaaer ikke heller mindre end vor Fremtids Bestand og Tilværelse som selvstændig Stat. Man omtaler i Almindelighed flere, som Spørgsmaalet er om, men her er hverken Stedet at anstille en Sammenligning mellem disses personlige Værd, eller at forklare hvem den almindelige Stemmes Ønske synes at bestemme. Vi indskrænke os i vor Dom ene til visse almindelige Reflexioner over nogle af disse. — Forfatteren mener, at det ikke kan nægtes, at ved Kongen af Danmarks Udvælgelse dannedes ufeilbar en større Stat, hvis forenede Kræfter i samme Grad skulde udgjøre et stærkere Forsvar mod fiendtlige Angreb, end hvert Rige for sig selv kunde tilveiebringe, men at en souverain Konge ikke vel kunde forlade sit eget Rige og hidflytte som Kronprinds. — Høisalige Kronprindsens Broder, Prindsen af Augustenborg, vedbliver Forfatteren, er almindelig elsket og er bekjendt for at besidde store Dyder. Hvor behageligt skulde det ikke være det Svenske Folk, paa ham at kunne overflytte samme oprigtige Kjerlighed, som det bar til hans elskede Broder? Men — mon Sverrig kan ansees at være saa uafhængigt, at det ikke behøver Beskyttelse og Forsvar af en større udenlandsk Magt? Visselig ikke; og kan der vel i dette Tilfælde blive Spørgsmaal om nogen anden Magt end Frankrige, hvis naturlige Bundsforvandt Sverrig bør være? Vil vel Frankriges store Keiser med det Svenske Folk samtykke i dette Valg, og stemmer dette Valg overeens med hans egen Interesse, som maa være den eneste Grund for hans Bevaagenhed at skjenke os sin Beskyttelse? Have vi fuldkommen Anledning til at troe, at han hellere bifalder dette Valg end noget andet? Man kan i nuværende Forfatning ikke vente at en saa dybtseende Regent som han, skal bestemt erklære sin tydelige Villie eller Ønske, men han har derimod fuldkommen Rettighed til, af det Svenske Folk at vente, at det af sig selv bør mærke Gangen af hans Politik, og i det mindste gaae ham i Møde, om han med Gaven af et frit Valg tillige lader følge et ikke utydeligt Vink om hans Ønske, hvilket ikke kan være ubekjendt for alle. Man det indrømmes, at Sverrigs Vel trænger til en fuldkommen Feltherre, og at dennes Virksomhed kan indskrænkes og modarbeides, om Feltherren og Kronprindsen ikke forenes i een Person, saa spørges: besidder Prindsen af Augustenborg saa store militaire Talenter, at han kan baade organisere og anføre den Svenske Armee paa en Maade, som fuldkommen opfylder dens Bestemmelse? — Om man ved denne Ledighed var blottet for alle andre Udveie, end den at søge at hjelpe sig frem med Gisninger, saa faaer af alle muelige Gisninger den allermeest Sandsynlighed, at Keiser Napoleon helst skulde ønske sin Broders Svoger, Prindsen af Ponte Corvo, til Sverrigs Kronprinds. Slægtskabets Attractioner skulde der forene sig med Politikens og egen Interesse, saa meget mere som i denne Prindsens Person forenes den store Statsmand, den store Hærfører, den velgjørende Menneskeven og den kraftfulde, modne Mand, som formaaer at regjere uden at kunne misledes. Men mon man behøver at veilede sig gjennem blotte Gisninger, og mon ikke baade Keiser Napoleons og Prindsens fælles Ønsker ere satte i et nøiere Lys end Gisningers Vildraadighed ene formaaer? Skulde det vel være umueligt, at som Erkjendtlighed for den frivillige Opfyldelse af Ønsker, som den trodsede, uimodstaaelige Magt snart skulde kunne forvandle til Befalinger, en betydelig Sum kunde af Prindsens store Formue indsættes i den Svenske Banque; at de Pommerske Domainer kunde af hans egen Formue indløses, og at ved hans Indflydelse den Svenske Handel kunde faae et friere Løb? Den, som kan gjendrive disse Muelígheder, prøve det! Vi troe imidlertid, maaskee med stor Grund, at disse Muelígheder snarere nærme sig til Virkeligheder. — Prindsen af Ponte Corvo er født 1763. Som Helt har han beseiret Naturens egen Kraft. Som Statsmand har han bidraget til Frankriges Vel, uden al Egennytte. Som

Seiervinder har han været en Skytsengel i Hannover. Som Menneskeven skal han velsignes endog af Svenske Fanger. Som enkelt Mand er han maadeholden, uden al Yppighed eller forfængelig Pragt, og efter samme Grundsætninger opdrages hans 11 aarige velartede Søn. Vil man indvende, at han ei er født af høi Stand, saa svarer jeg, at de successive Trin, han var nødsaget til at gaae for at komme til den Høide, paa hvilken han nu staaer, gjorde ham nærmere bekjendt med Forfatningen af alle Stænder i en Stat, og den egen Fortjeneste, som opløftede ham fra den ene Høide til den anden, maa være saa meget større, som han ei kunde regne paa nogen Bistand af den medfødte Ret til Lykke, som Fordomme og Vanen, ofte ufortjent, tilkjende den høie Byrd. — Af Religion er han ei Katholik, men Protestant. Han skiller sig saaledes ganske lidet og blot i visse ubetydelige Omstændigheder fra vor antagne Religionslære, og Overgangen fra hans til vor er saa umærkelig, at den ei, uden alt for stor Ukyndighed, kan give Anledning til den mindste Dadel. — Snart at kunne lære det Svenske Sprog er, med hans Kundskaber, ganske let, og maaskee lettere end for vore fordums Tydske Prindser Frederik og Adolf Frederik, hvilke, uagtet deres første Ukyndighed i vort Sprog, vare velgjørende Regenter over et Folk, som endnu velsigner deres Minder.

———

Gustav IV. vil endnu en Tidlang opholde sig i Sachsen.

London d. 11 Aug. (over Frankrige). Det hedder, at Canning gaaer i et overordentligt Statsærinde til Sicilien. Man troer der vil uddeles Licenzer til Franske Vines Indførelse.

Paris d. 14 Aug. Efterretningerne fra Leiren ved Piale gaaer til d. 24 Julii. Fienden fyrer af og til med Kugler, men uden at anrette nogen Skade.

Den 29de f. M. havde det Sicilianske Hof endnu ikke forladt Palermo.

Posteefterretninger.

Nyork, d. 11 Julii. Mr. Jackson er kommen her tilbage fra Philadelphia, og har strax derpaa afsendt en Paketbaad til Falmouth. — Det hedder, at vor Regjering har befalet, med Magt at afværge ethvert nyt Skridt mod vor Handel fra de krigførende Magters Side. — Vore Regjeringsblade anbefale paa ny Embargoen, som det bedste Middel i nærværende Dieblik.

London, d. 11 Aug. (Over Frankrige.) Ogsaa Buenos Ayras har erklæret sig uafhængigt, afsat Vicekongen og oprettet en Overjunta; men denne Provinds vil desuagtet blive i nøie Forbindelse med Moderlandet.

Fra Italien, d. 8 Aug. Indtil den 28de Julii var intet foretaget mod Sicilien. General Stuart skal ved Messina have sammentrukken 15 til 20,000 Sicilianere.

De Skibe fra Teneriffa, som bleve tagne i Beslag i Rusland, have faaet Tilladelse at udløbe med Russiske Producter, men deres indehavende Ladninger forblive under Beslag.

Paris d. 16 Aug. I Gaar blev Hs. Maj. Keiserens Fødselsdag høitideligholdt. Efter Messen gav Keiseren, omgiven af Rigets Store, den Hollandske og Illyriske Deputation en Audience. Paa den førstes Tale svarede Keiseren: "Mine Herrer Deputerede fra det lovgivende Corps, de Hollandske Armeer til Land og Vands og Mine Herrer Deputerede fra Min gode Stad Amsterdam! I tredive Aar vare I stedse en Bold for Tingenes Afvexling. I tabte eders Uafhængighed, da een af eders Republiks Storofficiantere, under Engellands Begunstigelse, hidkaldte Preussiske Bajonetter til at afgjøre eders Raads Diliberationer. Den Gang blev eders Fædres politiske Forfatning sønderslidt, og den blev det for evigen. — I bleve en Deel af den første Coalition. Som en Følge heraf erobrede de Franske Armeer eders Land: en Skjebne, der var uadskillelig fra Engellands Forbund. Efter denne Erobring bleve I regjerede af en særegen Bestyrelse, men eders Republik var en Deel af Riget. Eders første Pladse og eders Lands vigtigste Positioner, bleve besatte af Mine Tropper. Eders Bestyrelse forandrede sig, ligesom de i Frankrige hinanden fortrængende Meninger forandrede sig. — Da Forsynet kaldte mig paa Verdens første Trone, maatte jeg, i det jeg bestemte Frankriges Skjebne, ogsaa ordne de Folkeslags Lod, som udgjorde en Deel af Riget, meddele alle Velgjerningerne af en fast Orden; udslukke hos alle Anarchiets Onder. Jeg endte den Uvished, der svævede over Italien,

ved at sætte Jernkronen paa Mit Hoved. Den i Pyrmont herskende Regjering tilintetgjorde Jeg. Jeg skrev i Min Mediationsact Schweiz's Constitution og forenede dette Lands Localeiendommeligheder og Erindringerne fra samme Historie med den Keis. Krones Sikkerhed og Rettigheder. — Eder gav Jeg en Prinds af Mit Blod til Behersker. Det var et naturligt Baand, at bringe eders Riges Interesse og Rettigheder i Overeensstemmelse sammen. Mine Forventninger bleve skuffede. Jeg har ved denne Leilighed viist mere Langmodighed end Min Caracteer og Mine Rettigheder egentlig tillode. Omsider maatte Jeg gjøre en Ende paa eders pinlige Uvished, og forkorte en Dødskamp, der fortærede eders Kræfter og Hjelpemidler. Jeg aabnede Fastlandet for eders Konstflid. Den Dag vil komme, da I ville bære Mine Ørne paa de Have, der ere blevne berømte ved eders Forfædre. Da ville I være eder, dem og Mig værdige. Alle de Forandringer, der fra nu af skulle finde Sted paa Europas Overflade, ville have det tyranniske, blinde, sit eget Vel ødelæggende, System til Grund, som den Engelske Regjering har bestemt til at sætte Handelen uden for alle Love og underkaste sig Licenzernes vilkaarlige Herredømme. — Herrer Deputerede ꝛc., siger Mine Undersaatter i Holland, at Jeg er tilfreds med det Sindelav, de har viist Mig; at Jeg ikke tvivler om deres Troskab; at Jeg stoler paa, at de ville forene deres Anstrængelser med alle Mine øvrige Undersaattere, for igjen at erobre Sørettighederne, som fem af Engelland udklækkede Coalitioner have frarøvet Fastlandet. Siger dem, at de bestandig kunne gjøre Regning paa Min Beskyttelse.

Paris d. 17 Aug. Moniteuren indeholder Efterretninger om Krigsbegivenheder i forskjellige Egne af Spanien. Tortosa er indsluttet. Garnisonen har fra d. 6te til d. 12 Julii gjort adskillige frugtesløse Udfald. I Murcia hersker den største Urolighed. Opstandshøvdingerne stride om Magten. Cadix Beleiringsarbeider ere tilendebragte. I Staden selv skal der have været en Revolution, hvori Gouverneur Castannos og et andet Medlem af Juntaen dræbtes. — Divisions-General Serras er d. 29de f. M. rykket mod Fortet Senabia, hvor 3000 Spaniere fandtes, og som er vigtigt, fordi det forsvarer de snævre Passer i Portugal og lukker dette Riges Samfærsler med Gallizien. Wellington anbefaler den Spanske

Commandant at forsvare det paa det yderste, men denne svarede, at han ikke vil kunne holde sig længe, da de Franske have svært Artillerie, men at han vil indslutte sig i Fæstningen, naar W. vil kaste een Engellænder derind mod to Spaniere. — Hertugen af Elchingen indslutter Almeida fra alle Kanter. — Prindsen af Eslingen har d. 1 Aug. udstedt en Proclamation til Portugiserne, hvori han opfordrer dem til roligen at give sig under den Franske Keisers Beskyttelse og forsage de troløse Engellændere.

Warschau d. 13 Aug. Den Franske Lovbog skal nu ogsaa indføres i Departementerne Cracau, Radom, Lublin og Siedlce.

Stockholm d. 14 Aug. Efter den Russiske Gesandts Forlangende er No. 9 af den almindelige Opinions Organ, hvori fandtes noget om Valget af en Tronfølger og de dertil foreslagne Candidater, blevet taget under Beslag.

Følgende er det Brev, som Gouverneuren i Senabia tilskrev Lord Wellington: Mylord! De opfordrer mig til at indslutte mig med mine 3000 Spaniere i Fortet Senabia, og lover at undsætte mig. De har lovet Gouverneuren i Ciudad Rodrigo at komme ham til Hjelp, naar han holdt sig tyve Dage. Han har holdt sig dobbelt saalænge, og De har ikke opfyldt Deres Løvte; det er altsaa tydeligt nok, at De ikke vil gjøre noget for det ulykkelige Spanien; for at oppuste dets Tvedragt lover De Hjelp, som De aldrig agter at yde. Da de Franske have svært Artillerie, vil jeg ikke længe kunne gjøre Modstand. Imidlertid vil jeg indslutte mig i Fæstningen, naar de kaster een Engellænder mod to Spaniere derind, og saaledes vil medvirke til dets Forsvar. Giv mig 1000 Engellændere, saa vil jeg give 2000 Spaniere.

Under Artiklen Amsterdam d. 13 Aug. melder Moniteuren følgende: Et Skib, som skulde være ladet med Salt, er blevet anholdt i Maas-Sluys Douanererne undersøgte det, og fandt snart at det var ladet med Engelske Varer, som strax bleve anholdte. Capitainen havde forsøgt, at gjøre Douanererne beskjenkede; han selv undkom og tog sex Baller med, men som man fik siden igjen; og saa en Blikdaase med Papirer fra London, som han havde kastet i Vandet, blev snart funden igjen.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 94.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 1 September, 1810.

Bidrag til Prindsen af Ponte Corvo, Marskalken Bernadottes Historie.

(Sluttet.)

Imidlertid foregik det bekjendte Slag ved Auerstädt. Den 17 October befandt Bernadotte sig i Eisleben, da han erfoer, at den Preussiske Reservearmee under Prindsen af Würtemberg var ankommen til Halle. Uden Ophold gjorde han Dispositioner til Angreb. General Dupont fik Befaling at gaae imod Halle, men Divisionen Drouet at blive tilbage som Reserve. Slaget begyndte den 18 Oct. og Preusserne sloges, skjønt uden Plan, meget tappert. De Franske indtoge Halle. Prindsen af Ponte Corvo fik i denne Træfning 5000 Mand til Fange, hvoriblandt 2 Generaler; 34 Canoner og 4 Faner erobredes. Han forfulgte de slagne Preusser og forsøgte tillige med Marskalk Lannes og Murat at afskjære den forfulgte General Blücher fra Oder. Efterat Hohenlohe havde capituleret ved Prenzlau, var blot Blüchers Corps, som havde forenet sig med det Weimarske Corps, tilbage af hele den Preussiske Armee. Paa alle Sider forfulgt drog denne tappre Kriger sig til Lübeck, for der bag Trave at kunne forsvare sig. - Den 5 Nov. ankom han til Lübeck og allerede den 6 var Prindsen af Ponte Corvos Fortrop under Cæsar Berthiers Anførsel for Lübecks Porte. Angrebet udeblev ei længe. Mod Burgthor rettedes Angrebet, som forsvaredes af Hertugen af Brunsvig-Oels. Træfningen var skrækkelig blodig, og uagtet Cartætsche-Ilden, trængte de Franske dog frem igjennem Porten. Et rædsomt Blodbad begyndte, som varede i 4 Timer, i hvilken Tid Blücher flygtede fra Lübeck. Staden, som blev indtagen med Storm, led skrækkeligen, og skulde lidt endnu mere, om ikke Prindsen af Ponte Corvos menneskelige Opførsel havde stillet de Franske Krigeres Raserie. Ved denne Leilighed forhvervede vor Helt sig en større Ære ved sin Omsorg for den ulykkelige Stads Bedste, end ved selve Seiren. Hans Dagsbefaling, hvori han formanede Tropperne til Menneskelighed, og paa det strængeste befalede Orden, er et talende Bevis paa hans menneskelige Tænkemaade. Maatte hver Kriger, ligesom denne Feldtherre, blot i menneskelige Handlinger søge sin fornemste Ære, saa skulde han aldrig savne Verdens Taknemmelighed og de Overvundnes Erkjendtlighed!

Da Prindsen af Ponte Corvo truede den følgende Dag at angribe General Blücher, capitulerede han i Rathan. Ligesaa tog vor Helt af det Svenske Corps, som laae i Travemünde og ei kunde undkomme for Modvind, flere 1000 Mand til Fange, af hvilke mange, som nu ere komne tilbage, med een Mund ophøie den Menneskelighed, som caracteriserer Hertugen af Ponte Corvo.

Fra Lübeck marcherede vor Helt til Polen og ankom did i Slutningen af Nov. med hele sit Corps. Prindsen anførte den venstre Fløi af den Franske Storarmee i Slaget ved Pultusk d. 26

Dec. Dette Slag kostede paa begge Sider mange Folk, og var, skjønt blodigt, til ingen Nytte, og ei afgjørende. I Egnen af Osterode havde Bernadotte sit Hovedqvarteer. Her blev han angreben af Russerne under General Markow. Heftigst var Striden ved Byen Pfarrersfeldschen, hvor Russerne toge Fanen fra det 9de Franske Linieinfanterieregiment, og dette tilbagetog samme. Medens de Franske rykkede over Mohrungen, for at omringe Russerne, stødte den paa Recognescering udsendte Prinds Dolgorouki med sin Dragondivision over Bruckendorf paa Mohrungen, gjorde der et Bytte af alle Prindsen af Ponte Corvos Equipager og hans Cancellie, og tog 3 Officierer og 120 Mand til Fanger. Dette forhindrede alligevel ikke Russernes Nederlag. Striden varede til ud paa Natten, og først da Russerne havde trukket sig tilbage til Liebstadt, tog igjen Prindsen af Ponte Corvo sin Position ved Elbing, for at forene sig med Marchal Ney. — Efter Slaget ved Preussisk Eylau besatte Prindsen af Ponte Corvos Corps Braunsberg, Frauenburg, Mühlhausen, Preussisk Holland og Stranden af Frisch=Havet. Ved Foraarets Begyndelse aabnedes Felttoget paa ny. Den 5 Junii kom det til en hidsig Træfning ved Spandeu, hvor vor Helt blev saaret, og hans Corps anførtes i Slaget ved Friedland ei af ham selv, men af General Victor.

Efter Freden i Tilsit commanderede Prindsen af Ponte Corvo de Franske Tropper i den nordlige Deel af Tydskland. Hans Hovedqvarteer ombyttedes adskillige Gange, men var især i Hamborg. Ved Krigen, som udbrød med Østerrige, commanderede han den Sachsiske Armee. Blandt andre Træfninger, hvori han var som Gjæst, var han ogsaa blandt Anførerne i Slaget ved Wagram. Alle disse Bedrivter have spredt en ny Glands over de Laurbær, som Prindsen af Ponte Corvo i Forveien har vundet, og altid skal han derfor regnes blandt de Mænd, som ved deres Tapperhed frelste, ved deres Klogskab gavnede og ved deres Menneskelighed hædrede deres Fædreneland.

Efterat man nu, skjønt ufuldkomment, har viist alle de Egenskaber, som pryde Statsmanden, Hærføreren og Menneskevennen, staaer endnu tilbage at fuldende Tegningen:

Noget om hans huuslige Liv.

Hvad man kjender af Heltens Handlemaade som Ægtefælle og Fader, staaer i den skjønneste Overenstemmelse med det gode Hjerte og den ædle Caracteer, som i alt det øvrige udmærker ham. Lykkelig ved den uskrømtede Hengivenhed, han har nydt, er han og sin Lykke værd som et lysende Exempel paa Reenhed i Sæder. — En 11 aarig Søn, med et gammelt celtisk Navn, Oscar, har af Naturen faaet alt hvad den besidder lysende og skjønt. Faderen lever i og for ham, og en ypperlig Opdragelse, belønnet med alle Forbud paa en tidlig Modenhed vidner om hans oplyste Ømhed. Sikkerlig skal denne Søn udbrede en ny Glands over dette store Navn og fremtræde i Verden, værdig den Stamme, fra hvilken han udsprang, værdig Napoleons Tidsalder og værdig det ædle Folk, i hvis Skjød han dannedes.

Bidrag til John Colletts Minde.

Den værdige og patriotisksindede Grosserer og Ridder Collett, bekjendt for hans Kundskaber og Kjerlighed for Landvæsenet, og hans Hengivenhed for Norge, havde een for Landvæsenet saare heldig Tanke, som hans alt for tidlige Død dræbte i Fødselen, men den fortjener at opbevares til Minde om hans daadfulde Liv.

Den 17de Februarii 1809 tilskrev han een af sine Venner, og bad ham at lade circulere blandt Venner og Velyndere i Hovedstaden privatim følgende:

"Jeg ønskede meget til et bedre Agerbrugs Fremme i Norge at faae kjøbt en passende Gaard i Aggers Sogn, hvor man kunde anstille Forsøg i Landvæsenet, og dermed forene en Indretning for theoretisk og praktisk at oplære unge Mennesker i en mere videnskabelig og systematisk Jorddyrkning, og at undervise dem i Brugen af de nyere opfundne Agerdyrkningsredskaber m. m. Bestyrelsen maatte ei overdrages til nogen Forpagter, som skulde leve af Gaarden, men til en kyndig og ærlig Mand, der skulde have anstændig Løn, og som det blev paalagt at drive Gaarden efter foreskreven Plan; ham paalagdes tillige at aflægge aarlig et detailleret Regnskab over Indtægt og Udgift, samt

at give en Beskrivelse over det, som dagligen foretages med oplysende Anmærkninger."

"Penge maatte tilveiebringes til Gaardens Indkjøb og Besætning, deraf kunde i de første Aar ei svares Rente, men i Tiden vilde det rigelig lønne sig, og give god Udbytte, og være af særdeles Nytte for Landet. Jeg vil selv indgaae for 4 Actier à 500 Rdlr., og paatage mig at besørge alt Indkjøb, Anskaffelse af en kyndig og ærlig Mand til at forestaae Indretningen, sørge for at udfærdige Planen til Inddeling og Dyrkningsmaade, og det mere, som kunde vedkomme Bestyrelsen."

"De fleste Mænds Vilkaar i Norge ere formedelst Krigen blevne ret maadelige, de nødes til at indskrænke sig, i hvor varmt de end føle for den gode Sags Fremme; man tør og kan ei vente Alt derfra, men maaskee tør man forhaabe af Danmarks og Norges ædle Mænd i Hovedstaden, som føle Varme for Norge og det bedre Agerbrugs Fremme der, at de vilde tiltræde som Interessentere i denne Forsøggaard, og deri tage Actier à 500 Rdlr., hvis Værd vil aldrig tabe sig. Flere end 20 Actier à 500 Rdlr. fra Hovedstaden behøves ei, den øvrige Capital vil blive sammenskudt i Christiania. Det er et Interessentskab for Venner og ædle Mænd og Damer, aldeles privat, og derom ønskes ingen offentlig Indbydelse eller Bekjendtgjørelse. Naar Planen er fuldbragt, vil det blive passende offentlig at bekjendtgjøre Indretningen."

Paa denne Indbydelse til et Interessentskab, som blev overleveret til den Afdødes Ven, Hr. Agent Erichsen, og af ham omsendt til hans Venner, og siden til flere, have følgende tegnet sig:

Frederik de Coninck, for een Actie.
Baronesse Iselin, een Actie.
Marie Anna Clement, fød de Coninck, een Actie.
C. W. Duntsfeldt, een Actie.
Frid. de Coninck, een Actie.
E. Erichsen, een Actie.
Fr. Tutein, een Actie.
Rosenwinge Kolderup, een Actie.
J. C. Ryberg, een Actie.
Karen Sal. Hjort: Jeg tager een Actie, og denne Actie skjænkes tillige herved til Understøttelse.
Schmidten, een Actie.

Lautrup, een Actie.
Hans Peter Kofoed, een Actie.
J. B. Scavenius, een Actie.

Var den værdige Collett ikke saasnart død, vilde Planen tilvisse været udført, thi i Hovedstaden var det ei vanskeligt at finde brave Mænd og Koner, som vilde understøtte og fremme hans Plan. Deres Navne staae her til behagelig Erindring for den Afdødes Venner.

Om fremmede Ords Fortrængelse.

I Stockholm er, som forhen i dette Blad har været anført, ved en egen Forordning befalet, at man i offentlige Bekjendtgjørelser, Actstykker, Documenter og Skrifter saavidt muligt skal afholde sig fra at bruge fremmede Ord og Talemaader. Denne Forordning er maaskee dobbelt nødvendig i Sverrig, hvor Modersmaalet er saa bebræmmet med fremmede Ord, at man ikke engang har skjøttet om at have et Ord for Skuespil, men betjener sig af det tvetydige Ord Spectakel. Men havde det ikke været hensigtsmæssigere om man havde udgivet et af Regjeringen authoriseret Lexicon over de Ord, der skulde bruges istedet for de fremmede, førend det paalagdes Concipisterne at afholde sig fra at bruge dem? Er det altid afgjort, at de nyskabte Ord ere rigtige sammensatte eller overensstemmende med Sprogets Aand? Er det ikke langt bedre at bruge et fremmed Ord, som hver Mand forstaaer og som fuldkommen udtrykker det Begreb, man vil forbinde dermed, end et nyt, hvis Betydning man maa gjette sig til? Hvilke Misforstaaelser kan der ikke opstaae, naar man saaledes vil overlade det til den første den bedste Ord-Smed at støbe og snedde Ord efter eget Tykke? Maa man ikke med Føie sige om mangen een af visse Sprogrensere, hvad Buttler siger om sin Hudibras:

— he could coin or counfeit
New words with little or no wit
Words so debas'd and hard no stone
Was hard enough to touch them on. *)

*) Han kunde mynte eller eftergjøre ny Ord med liden eller ingen Vid, Ord saa lave og haarde, at ingen Steen er haard nok til at prøve dem paa.

Man har dadlet Campe, fordi han med en Flid, der fortjener Agtelse og Beundring, har søgt at rense det Tydske Sprog for de fremmede Udtryk, man har paatrængt det, og deri gjorde man Uret; men han søgte med en til Pedanterie grændsende Rensesyge at ville paatrænge sit Modersmaal lutter nyskabte Tydske Ord, hvoraf mange ere tvungne, sprogstridige og uforstaaelige, og deri gik igjen han for vidt. Er det at sørge for Sprogets Reenhed, naar man belæsser det med Udtryk, hvis urigtige Sammensætning endog falder den Enfoldigste i Øinene, eller hvis Mislyd saarer endog det groveste Øre?

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Flensborg af 25 Aug. 1810. Det er bekjendt, hvor meget vor oplyste Regjering har bestræbt sig for at afskaffe de ligesaa skadelige som upassende Begravelser i Kirkerne, og saavidt mueligt at fremme Kirkegaards-Anlæg uden for Kjøbstæderne. I en Bye, som vores, der, tæt bebygget, er omgivet med Bakker og som tæller henved 12,000 Indbyggere, er Uleilighederne af Kirkegaardenes Vedblivelse indenfor Stadens Omkreds længe bleven sporet. De religiøse Fordomme, som maaskee hos en eller anden satte sig imod en Forandring, synes at have maattet vige for rigtigere Begreber, og eenstemmigen har man erkjendt Gavnligheden af Kirkegaardenes Henlæggelse uden for Staden, hvortil sund Fornuft og et oplyst Sundhedepolitie for længe siden have raadet. Vore Kirkepatroner have en Tidlang med roesværdig Nidkjerhed sysselsat sig med denne Sag, og Hs. Maj. har i Overeensstemmelse med de af dem gjorte Forslag ved et nylig udstedt allernaadigst Rescript resolveret, at der uden for Staden skal anlægges to Kirkegaarde af tilstrækkelig Omfang, og at ingen Begravelser i Kirkerne eller paa Stadens Kirkegaarde længere maa finde Sted, saasnart de nye Kirkegaarde ere indrettede. Med det første vente vi et Reglements Bekjendtgjørelse angaaende disse nye Begravelsespladser, der i Tiden ville blive prydede med saadanne Anlæg, som svare til deres Bestemmelser. Saaledes sørges der fra een Side for at frede om de Dødes Hvile og at bevare deres Minde; beklageligt er det at maatte tilføie, at der derimod endnu stedse gives Mennesker, som ved Niddingsdaad forkorte hinandens Dage. Et sørgeligt Exempel derpaa have vi nylig oplevet. En meget velhavende Bonde her i Egnen, som for et Par Aar siden havde giftet sig med en Enke, hvis Datter hans yngste Søn havde ægtet, døde pludselig, og da der ved Undersøgelsen fandtes Spor af Gift, opdagedes det, at han var forgivet i en Pandekage, hvori hans Ægtefælle havde blandet Rottekrud. I sit første Forhør tilstod hun strax Gjerningen, og kunde ikke angive anden Grund dertil, end at der ikke havde hersket megen Samdrægtighed imellem hende og hendes Mand, og at hun derfor havde troet, at burde skaffe ham af Dage jo før jo heller.

Meldalen, den 1ste Augusti 1810. Endeel mørke Skyer, der optaarnede sig over den sydlige Horizont, lode i Gaar formode et forestaaende Tordenveir, og allerede før Middag hørtes i denne Egn hule Tordendrøn i et langt Fjerne; Lynild og Tordenslag vedblev uafbrudt til Kl. 4 om Eftermiddagen, og Tordenveiret var Egnen saa nær, at Lynilden og de rædsomste Tordenslag saaes og hørtes til samme Tid. Paa Gaarden Syrstad, omtrent 300 Skridt fra Beboernes Huse, havde endeel Faar søgt Lye for den nedstyrtende Skylleregn, under et lidet Fyrretræ; her slog Lynilden ned. Paa Fyrretræet, omtrent 2 Alen nedenfor dets høieste Top, blev et Stykke Bark afslaaet, og nede ved Træets Rod var et Stykke Bark løsnet, og en Gren spaltet. Flere Spor af Lynilden kunne ikke opdages paa Fyrretræet; men af de sammenklyngede Faar bleve 24 Stykker dræbte; af disse fandtes 12 liggende tæt op til Træstammen, de andre laae adspredte i en videre Afstand omkring Træet, indtil 20 Alen derfra. Paa nogle af de dræbte Faar var Kjødet tæt under Huden paa enkelte Steder ligesom gjennemtrængt af Blod, og havde Udseende som om Dyret skulle været tilføiet Slag af et haardt Legeme; Huden paa disse Steder havde paa dens indvendige Side blodige Pletter og Striber. Paa alle de dræbte Faar var anus meget, men dog mere og mindre udsprængt; iøvrigt vistes ingen Beskadigelse, hverken paa de indvortes eller udvortes Dele; alle havde Udseende som Faar, der slagtes i

fund Tilstand. Paa Jordens Overflade kunde intet Spor af Lynildens Nedslag opdages. — Tordenveiret bragte en saare velgjørende Regn, og Luften vedbliver at være blid. Kold Luft og Mangel paa Regn havde engang moxen tilintetgjort vort Haab om en taalelig Kornhøst; nu oplives Haabet paa ny, til Glæde for alle i Almindelighed, og for de mange fattige Huusmands-Familier i Særdeleshed, der i denne Trængselstid sukke svært under Savnet af Livets første Nødvendigheder.

Odensee d. 28 Aug. Hvad skal man i øvrigt sige om Tiderne? — saa spørges der allevegne med en ængstelig Mine. — Dyrtid kan det næsten ikke kaldes, da der egentlig ingen Forslag er mere i Penge. Alt hvad der duer til Noget opskrues i Dagetal. Den ene Sælger lukker Munden høiere op end den Anden, og her hjelper ingen Snak. Vil man have det (og det skal man jo!), maae man give hvad der forlanges. En Baad (d. e. 3 à 4 Læs) Gulvesand kan nu allene med Hjemkjørsel koste 13 à 14 Rdlr. her i Odensee. Hver Favn Brænde koster blot 4 Rdlr. at hjemkjøre fra Skoven o. s. v. o. s. v. Kummerfuldt er det under disse Omstændigheder for de fastlønnede Embedsmænd, smaae Pensionister eller de mindre søgte Næringsbrugere, især naar Familien tillige er noget talrig, som ogsaa medfører høiere Indkomstskat.

Viborg d. 27de August. Høsten er nu i fuld Gang, da vi i Torsdags fik Varme og Tørreveir igjen. Rugen er mindre i Kjernen end i Fjor; Havren, der tegnede saa maadelig, er i Regnen bleven meget god. Ulven har i Skaltz By, 2 Mile herfra, i Onsdags Nat og nok en Nat i samme Uge revet 12 Stkr. Faar og 3 Qvier, som stode ude om Natten, den ene af dem døde strax; af Faarene døde nogle. Man bør haabe, at en almindelig Klapjagt, naar Høsten er endt, vil vorde foranstaltet til disse Udyrs Ødelæggelse. Foruden Kornpugere og Smørpugere, ere nu ogsaa her opstaaet Kirsebærpugere. Saaledes har Bønderne for sorte Kirsebær (som før har kostet 3 à 8 ß. Pd.) i denne Tid her paa Torvet forlange 20 ja 30 ß. for Pdt., men dog maatte sælge nogle for 20 à 16 ß. Sukkerets Dyrhed gjør sit til at qvæle dette Aagerie. Og en Skam er det, at der ikke i enhver Bondehave plantes de villigt voxende Kirsebærtræer.

Et Par sorte Matroser fra de hertil opbragte Americanske Skibe have i denne Tid gjort sig lystige paa Kjøbenhavns Gader. Een af dem, som for femte Gang blev bragt i Politiearrest i Torsdags Aftes Kl. 11, beviste ved sit Exempel, hvor megen Smidighed og Legemsstyrke de Sorte besidde. Over ti Vægtere vare om at transportere ham, men desuagtet vred han sig dog hvert andet Skridt fra dem, og da de vilde binde ham paa en Stige, snoede han sig saaledes, at de aldeles ikke kunde faae Bugt med ham. Bagefter maatte bestandig følge en Vægter, der ligesom ved en Revue, opsamlede Morgenstjerner, Kabuser og andre Vægter-Insignier der tabtes under Kampen. Den Sorte, som formodentlig troede, at man antog ham for en Engelskmand, vedblev uafladelig at raabe: I am an american man! I am an american man! (Jeg er en Americaner! Jeg er en Americaner!) Tilsidst maatte Vægterne tage fat i Armene og Benene paa ham, og saaledes slæbe ham op paa Politiekamret.

Under d. 26 Aug. er anordnet en almindelig Embargo paa alle Skibe og Fartøier i Havnene og Stæderne langs med Elbkysten saavelsom paa den hele vestlige Kyst af Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, fra hvilken Embargo allene skulle være undtagne de med Kongel. Caperbreve forsynede armerede Fartøier, som ville udløbe for at gjøre Fienden Afbræk.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 31 Aug. Meget ustadig. Fra 454 til 459. — Spec. $461\frac{1}{4}$, som udgjør for 1 Rdlr i Spec. 4 Rdlr. 59 ß. D. C. — Hamb. Cours 450.

Postefterretninger.

Amsterdam d. 25 Aug. I Følge et her bekjendtgjort Keis. Decret fra St. Cloud af 18de d. M. er nu den Hollandske Armees Indlemmelse i den Franske bleven bestemt. De syv Hollandske Linieregimenter komme til at udgjøre 4 Franske. Veteranerne optages blandt de Franske Veteraner. Ligeledes er det med alle de øvrige Hollandske Corpser.

Constantinopel d. 12 Julii. Ogsaa Mufti har sendt alt sit Sølvtøi i Mynten. Græker-

ne, Armenianerne og Jøderne i det Tyrkiske Rige er paalagt en Krigsskat af 3 Mill. Piastre. — Ved Indgangen til Seraillet vaie 4 Hestehaler, som et Tegn paa, at Storherren vil drage i Marken.

Semlin d. 29 Julii. Paa Grændserne af Servien fægtes meget hidsigen mellem Insurgenterne og Tyrkerne. Et Corps Servier paa 1200 Mand, der beleirede den lille Fæstning Bania, bleve faldne i Ryggen af 12,000 Tyrker, medens Besætningen gjorde et Udfald. Servierne vilde bleven aldeles nedsablede, om ikke en Undsætning af Cavallerie havde gjort Luft for dem. Czerny Georg har tilbagesslaaet et Corps af 4000 Tyrker, der kom fra Nissa.

Neapel d. 6 Aug. Een af vore Convoyer er desværre falden i Fiendens Hænder. Den var afgaaet fra Neapel under Sølieutenant Teisseires's Befaling, som havde 4 Krigsfartøier hos sig. Kongen sendte ham strax Fregat-Capitain Caracciolos Division, bestaaende af 6 Canonbaade, til Hjelp. Den 24 Julii traf han Convoyen ved Amantea og lod den lægge sig under et Batteries Beskyttelse. Den 25de blev den angreben af en Engelsk Fregat og 4 andre Krigsskibe sammesteds og efter en tapper Modstand af 6 Timer saae man sig nødsaget til at forlade den og at give den til Priis for Fienden. Denne landede derpaa med 7 til 800 Mand, førte en Deel af Convoyen bort med sig og brændte Resten. Af Dræbte og Saarede have vi kun mistet faa, af Fanger aldeles ingen.

Imellem Wien og Petersborg er Coureergangen i denne Tid meget stærk. Idelig en holdes i Wien hemmelige Statsraad, som den Franske Gesandt bestandig er overværende ved. Rimeligvis er det Moldaus og Vallachiets Skjebne og overalt Forholdene med Porten, som her raadslaaes om.

Paris, d. 19de Aug. Moniteuren af 17de meddeler atter Efterretninger om Fægtninger med Insurgentcorpserne i Spanien, der, hvor ærefuldt Udfaldet end hver Gang er for vore Tropper, dog tjene til et sørgeligt Beviis paa, at næsten halvtredieaars Erfaring er saa godt som spildt for de forblindede Spaniere, og Oprørsflammerne endnu rase næsten i enhver Provinds af dette ulykkelige Rige.

Landeveien fra Bayonne til Madrid kan nu, da den er tilstrækkelig besat med Gens d'Armes, uden Fare passeres, men dybere ind, især i Egnen af Arragonien, drive Insurgenthobe endnu bestandig deres Spil, og man maa ofte levere Fægtninger med dem. I Burgos har man hængt 30 paa eengang.

Efter de seneste Efterretninger staae Russerne endnu for den faste Leir ved Schumla. Man vil paastaae, at der virkelig underhandles om Fred.

Den Franske Keiser ventes til Düsseldorff.

I Paris oprettes nu et Marineraad.

Den Engelske Flaade krydser endnu bestandig mellem Toulon og Corsica, og en anden mindre for Livorno.

I Münchenske Blade gjendrives det Rygte, at 10,000 Mand Bayerske Tropper skulde marschere til Spanjen under Gener. Wrede, og forsikkres, at hele den Bayerske Armee er sat paa Fredsfod.

Fra London skrives over Frankrige at Øen Anholt skal befæstes til en Militairstation, og at Fangeudverlingen med Frankerige kommer istand.

Den 2 Augusti var endnu ingen Landgang skeet paa Sicilien.

London d. 11 Aug. (Over Frankrige). Regjeringen har tilladt en Deputation fra Kjøbmændene, at Engelske Skibes Ladning maa for en Tredeel bestaae af Franske Vine og Resten Korn, grovt eller fiint Meel, paa det Vilkaar, at Frankrige tillader Engelske Skibe, hvis Ladning for ⅓ indeholder Colonialvarer og Engelske Manufacturer eller Ostindiske Varer, at løbe ind. Brændeviin er ligesom forhen forbuden. — Omkring Lissabon anlægges Forskandsninger, og Signaler paa Kysterne, paa det Skibene strax kunne forsamle sig paa visse Puncter. — Gen. Mej. Lumley er afgaaet til Portugal, hvorhen ogsaa 3 Regimenter begive sig.

Udenlandske Efterretninger.

Efter offentlige Blade vil den Sachsiske Armee i næste Efteraar trække sig sammen ved Dresden; men man veed ikke om den skal danne en Leir eller Cantonnering.

Prindsen af Ponte Corvo er ikke, som man i Svenske Blade har paastaaet, af protestantisk, men af catholsk Religion.

Af Bladet den almindelige Opinions Organ er atter et Numer blevet forbudet i Stockholm. Blandt alle de Flyveblade, som den gjenindførte Trykkefrihed saavelsom Tidsomstændigheder fremavle i Sverrig, er dette det frieste. Man paastaaer, at det udgives af et Selskab.

(Af Ørebro Tidning). Oversigt over Forbundene mellem Sverrig og Frankrige. En Fredstractat mellem Sverrig og Frankrige hører til de største historiske Sjeldenheder, thi aldrig, uden i vore Tider, bekrigede disse Magter hverandre umiddelbar og med Armeecorpser. Allianser og politiske Baand forenede dem siden Aarhundreder tilbage i Tiden, og de Svenske ansaaes for Nordens Franskmænd *). — Uden forhen at være kommen i betydelige politiske Forhold, sluttedes, under Gustav Adolf, d. 13 Jan. 1631, mellem Sverrig og Frankrige en Alliance mod Østerrige, da den Franske Regjering, under Richelieus Ministerium, lovede, saalænge Krigen varede, aarligen at betale Sverrig 240,000 Rdlr. Subsidier. — Disse Forhold vedvarede endnu indtil 1668. Istedet for Franske fik Sverrig nu Hollandske Subsidier. Til de Spanske Nederlandes Opretholdelse indgik det et Forbund med Engelland og Holland — i den bekjendte Storpensionair Jean de Witts Tid — mod Frankrige og Ludvig XIV. Denne Triple-Alliance, den eneste af det Slags i Sverrigs Aarbøger, gik alligevel ikke langt og blev, uden videre Følger, d. 14 April 1672, forvandlet til en Alliance med Frankrige mod Holland. — Den 10 Nov. 1738 sluttedes i Stockholm en Subsidietractat med Frankrige paa 10 Aar, hvilken fornyedes 1747 og 1754. Subsidiesummen, 900,000 Rdlr. Banco, som skulde betales i 3 Aar, bestemtes ved en Tractat af 1754 til 133,333 Rdlr. aarligen. Under Syvaars Krigen skulde den Svenske Krone af Frankrige erholde 3 Mill. 150,000 Livres aarlige Subsidier for de Tropper, som overføres til Pommern mod Preussen. 1764 sluttedes paa ny en Subsidietractat mellem begge Magter. Det samme indtraf under Gustav III's Regjering. — Ved en preliminair Handels- og Søfarts-Convention, undertegnet d. 25 April 1741 i Versailles, erholdt begge Staternes Undersaatter fri Handelsrettighed i begges Havne uden at erlægge høiere Afgivter end de Indfødte. — Denne Tractat stadfæstedes ved en provisorisk Convention i Versailles d. 1 Julii 1784, mellem Grev de Vergennes og den Svenske Gesandt Baron Stael v. Holstein. Ved dette Forbund, som bestaaer af 14 Artikler, fik ligeledes de Franske den ved Fredstractaten 1809 fornyede Tilladelse at have Vareoplag i Gothenborg, og blev Øen St. Barthelemy i Vestindien afstaaet til Sverrig.

*) Dette Navn fik de Svenske neppe for andet end fordi de i Fiinhed og udvortes Anstand af alle nordiske Nationer meest ligne de Franske.

I Ørebro Tidning af 18 Aug. læses følgende: Til Forfatteren af Reflexioner over Thronfølgen: (Indsendt.) Min Herre! Deres Anmærkninger røbe en oplyst Tænkemaade, et lyst Blik paa vor virkelige Tarv, vor politiske Stilling og endnu mere: en varm Følelse for Fædrenelandet; jeg yder Dem derfor min Erkjendtlighed og min Høiagtelse. — Men i Fuldstændigheden af Deres Reflexioner har jeg savnet den Anmærkning, at da Prindsen af Ponte Corvo er en moden Mand, som længe har kjendt Krigens saavel Farer som Moisommeligheder, hvilke sidste han deelte fælles med Soldaten, saa er han Menneskelighedens Helt, hvilket Hannoveranernes og vore Landsmænds Høiagtelse saa tydelig vidner om, hos hvem man mindst af alt har at befrygte nogen overdreven Krigslyst, uden i en trængende Nød, og da paa den anden Side det givne Vink at vælge Prindsen af Ponte Corvo er det høieste Beviis paa den store Monarks Velvillie, som af en ædel Mand saa skjønt kaldes Frankriges og Aarhundredets Helt, kan det ligesaalidet befrygtes, at han skulde ville forstyrre sit eget Værk og den Magt, han selv under Fiendtligheder skaanede, og nu saa oplyst bestræber sig for at give en Betydenhed og Anseelse for Frankriges sande Interesse saa vigtig. — Han kan ei ville tilbagetage med den ene Haand hvad han saa ædelt har givet med den anden, og med Fordringen af Hjelpetropper til andre Lande, som man har søgt at udsprede, ville svække den indere Styrke af vort Fædreneland, som han ædelmodigen opreiste af sit Fald, og igjen gav en Plads blandt Europas Magter. — Nei, Frankriges Helt kan ei, uden at skade sig,

uden at være, hvad han aldrig har været, inconsequent, vilde styrte et Folk, som saa ærefuldt kaldes Nordens Franskmænd; — og disse Hjelpetropper, som vi med Vanskelighed skulde kunne levere, vare de ikke for ham, som behersker 50 Millioner Mennesker, et Intet. — Det er og uimodsigeligt og hører til Udviklingen af Deres Ideer, at Freden i og uden for Riget bedst bevares, naar i Spidsen for Nationalstyrken staaer en Helt med de fortræffeligste Egenskaber, som paalægge Avindsygen Taushed, oplive Modet og gjøre Lydighed til en glad Pligt. Eller skulde man troe Freden, endog med Engelland, vort Flags Sikkerhed og Anseelse bedre vedligeholdt og beskyttet af nogen end af Helten Bernadotte? — Nei, M. H. endog de, som sige saa, troe det ikke. — Det synes blot at være et Spindelvæv, som alt for svagt indhyller enkelte Speculationer mod Fædrenelandet. — Det staaer fast, at hver Fædrenelandsven maa ønske Prinds Ponte Corvo til Sverrigs Thronfølger.

Orebro d. 21 Aug. Efterat Hs. Kgl. Maj. i Henseende til Rigets Tronfølge havde indhentet saavel Rigsstændernes hemmelige Committees som Statsraadets underdanige Tanker, og efter den førsties store Pluralitet samt det sidstes eenstemmige Ønske, har H. K. Maj. i Følge Rigets forsamlede Stænders modne Overlæg foreslaaet Hans Førstelige Høihed Prinds Johan Baptist Julius Bernadotte, Første af Ponte Corvo, til Sverrigs Riges Kronprinds og Hs. Kongel. Majestæts Efterfølger paa den Kongel. Svenske Throne. — Hans Kongelige Majestæt har herved, som et af Rigets Grundlove foreskrevet ueftergiveligt Vilkaar, tilføiet, at benævnte Prinds, i Tilfælde at Han vælges til Sverrigs Thronfølger af Rigsstænderne, maa, inden Hans Ankomst paa Svensk Bund, have antaget den rene Evangeliske Lære, og at han da undertegner en ligedan Forsikkring, som den Rigsstænderne for Høisl. Hs. Kgl. Høihed Kronprindsen oprettede.

I Philip's og Lee's Bomuldsspinderie i Manchester, som indbefatter en vidtløftig Strækning af Bygninger, bruges Kulgas til Belysning i det Store. Man destillerer Steenkul i Jern-Retorter, leder Gassen igjennem Jernrør i store Conservatorer, hvor den renses, og derpaa til det Sted, man vil belyse, i Piber, der tildeels ligne Argandske Lamper. I det hele Manufactur har man 910, og hele Bekostningen af Belysnings-Apparatet (Renterne af den Sum, det først har kostet at indrette og dernæst hvad der medgaaer til Istandholdelsen iberegnet) er 600 Pd. St. aarligen, som er det Halve af hvad Tællelys koste. Den i Begyndelsen ubehagelige Lugt har man, efter Physikeren Murdorfs Vidnesbyrd, vidst at forebygge.

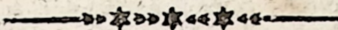
I Anledning af en Artikel i the Sun, hvori det hedder, at Engellænderne i Fægtningen ved Almeida kun have mistet 250 Mand, anmærker Moniteuren: "Efter de seneste Efterretninger fandt man 460 Døde paa Valpladsen; man har taget 400 til Fanger, og alle Beretninger sige, at Engellænderne have havt 808 Saarede. Engellænderne anslaae deres Forlis til 270 og lyve altsaa $\frac{2}{3}$. Men det er sædvanligt saaledes med alle deres Beretninger. Iøvrigt stemme alle de Efterretninger, man har fra Armeen, overeens med Prindsen af Eßlingens Indberetning."

Mariboe, d. 27de Augusti. Den 23de Augusti kom en stor Flaade øster fra og vilde nok til Engelland. Den bestod af 200 Skibe. Henimod Aften hørtes nogle svære Canonskud. D. 24de dennes Kl. 6 om Aftenen laae den lige ud for Unsevigen under Seil nord paa. D. 23de om Natten forud laae den uden for Moulskov for Anker og lettede om Morgenen Kl. 3. D. 24de om Eftermiddagen hørtes en stærk Skyden vester paa. D. 25de Aug. om Formiddagen løb 2de Baade ud fra Kramnitze Gab. De bleve drevne ind under Moulskovs Vagter af 2 fiendtlige Capere, som fyrede paa dem af alle Kræfter; men ved vore kjække Jyders Standhaftighed, der vare paa deres Post, som Mænd, bleve de lykkeligen og vel frelste. En Matros fra ovenmeldte Baade blev truffen af en Kugle. Han ligger paa Sygestuen i Nakskov. D. 26de var Flaaden reent ude af Sigte. Den gjorde nogle faa Skud med Bomber, da den seilede forbi Korsenakke, som dog ei naaede Landet; formodentlig var det Prøveskud eller og for at skrække. — Den 24de dennes om Aftenen blev en Prise indbragt til Nysted, som var lastet med Tømmer og Brædder. D. 19de skal en Engelsk Kuff være indbragt til Vordingborg af Caperfører Dam; den er lastet med Silke og Caffe. — I Fyen bydes allerede 8 Rdlr. for 1 Tde. af det paa Marken staaende Byg, og der har endda været dem, som endnu ikke vilde sælge for den Priis.

Hr. Isenkræmmer Klein har solgt sin Gaard No. 14 paa Østergaden til Hr. Kjøbmand Feyerschow for 50,000 Rdlr.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 95.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 4 September, 1810.

Til mine Medborgere og Medborgerinder.

(Indsendt.)

Hver stræbe i sin Stand, og holde det for Lykke,
Om Staten vinder ved hans største Mesterstykke.
Ewald.

Blandt de Særsyn, som denne Tid frembringer, er unægtelig den Overdaadighed, man seer, i Forening med den Klage, man hører over Finantzernes slette Tilstand, ikke eet af de sjeldneste. Jeg er ikke istand til at gjennemskue det Offentlige; men sund Fornuft kan begribe, og sunde Øine kunne sée, at, dersom Regjeringen skal kunne beskytte os mod et nyt Overfald af en mægtig og stedse os omsvævende Fiende, saa maae det koste meget, langt mere end Staten er istand til at udrede, dersom vi ikke med forenede Kræfter arbeide paa at vedligeholde vor Selvstændighed og Hæder. Danske og Norske Brødre! Mon vi gjøre alt hvad en Nation kan, for at vedligeholde os i Farens Stund? Vise vi det uforfærdede Mod, der udfordres, ikke allene i Kampens Time, naar Vaaben klirre mod Vaaben, men ogsaa ved de Opofrelser, de Anstrængelser, den Taalmodighed, den Enighed, den Uegennyttighed, der udfordres medens Krigens uudeblivelige Følge, høi Cours, tærer paa Landets Marv? — Saa vist som den Mand sjelden er stor Helt, der bag den varme Ovn dadler den modige Helts Krigsplaner, saa vist er den heller ingen Patriot, der i store Selskaber, med Glasset i Haanden og Klubbroderen ved Siden, klager med barnagtig Utaalmodighed over en med Krigen følgende Ulykke, den han, medens han klager, selv forøger. Lader os hellere ærligen hjelpe til de Finanzers Oprettelse, hvis Fald ingen Regjering, uden hver enkelt Mands ivrige Medvirkning, kan afhjelpe. Den Mand eller Qvinde, der i dette Øieblik samler Klude til Papiirfabrikerne, er udentviol langt nyttigere for Staten end den, der med Hænderne i Skjødet, paatager sig at sætte Klude paa de Huller, han troer at opdage i dens Bestyrelse. Skoemageren holder den for en Vindmager, der forsikrer ham, at han, uden nogensinde at have seet eller øvet Professionen, kan danne og sye et Par Ungerske Støvler, men den ærlige Mester holder sig fuldkommen berettiget til at sætte Façon paa Staten. I Stedet for at arbeide paa at sye saa skjønne, stærke og magelige Støvler, at Fremmede maatte faae Lyst til at kjøbe deres Fodtøi hos ham, sætter han sig hen i en Klub, og trækker Regjeringens Handlinger saaledes paa Læst, at han derover glemmer Læsten og Beegtraaden i sit eget Huus; men hans Haandværk forsømmes, og hans Kunder maae betale, ikke allene det dyrere Læder, men ogsaa Kost og Tæringen ved dette Kandestøberie, saavel som den større Pragt i Klæder, der udfordres til at være i større Selskaber. — Kjøbmanden troer han har gjort

alt sit for Staten, naar han gjengiver det Offentlige nogle Tusinde Rigsdaler af de Tønder Guld, han fortjente i dets Skjød, og som han endog undertiden har tilvundet sig med dets Tab. Med Stolthed lægger han sin større Skjærv paa Fædrenelandets Alter, og mener, at denne Skjærv berettiger ham til at tale om Ting, der langt overgaae hans Synskreds, medens den jævne Vei, der aldeles staaer i hans Magt, den, ikke at udsuge Land og Medborgere ved at bringe Nødvendigheds og Vanes Artikler til saa uhyre Priis, at Embedsmanden og alle, som have faste Indkomster, sukke, oversees af ham; han hengiver leende de Penge, han vandt fra Statens Borgere, som Gave fra sig selv, og holder sig skadesløs for dette indbildte Tab ved at knurre, fordi han maa betale for den Værn og Sikkerhed, han nyder. Detaille-Handlere seer i aftagende Overdaadighed en Indskrænkning i sin Næringsvei, derfor taler han høit mod hver Indretning, Regjeringen kunde gjøre til at indskrænke den skadelige Luxus; men han vaander sig jammerlig over den stigende Cours, skjøndt den egentlig betales ham af Kjøberne. Embedsmandens Hustrue, saavel den Militaires, som Civiles, vil ikke give Borgerens og Kjøbmandens noget efter i Pragt: Tyll, Flor, Blomster, Fjedre, uægte Smykker, kort sagt, alt hvad der hører til unyttig Pynt, maae tilveiebringes; Manden veed som oftest, at han ved hver overdreven Fordring af den forfængelige Hustrue forværrer sit Lands Finantzer, men — Konen klapper og græder, og den svage Mand glemmer at være Finantzminister i sit eget Huus, medens han vover at laste de offentlige Finantzers Bestyrelse. Saaledes forenes Egoisme, Svaghed, Stolthed, Forfængelighed om at forværre et Lands Finantzer, der, om Regjeringen ikke er en undergjørende Guddom (hvilket alle disse Kandestøbere dog synes at fordre) nødvendig maae være maadelige.

Danske, Norske Brødre! I Kongens og Fædrenelandets de evig hellige, i Forfædrenes de uforglemmelige Navne, besværger jeg Eder — Lader os sønderbryde de skjændige Mismods, Overdaads og Egennyttes Lænker, der ene befordre vor Ødelæggelse! — Fædrenelandet raaber, dets Raab var altid helligt for Danske og Norske. Frederikshalds brændende Huse vidnede om Forfædrenes varme Patriotisme. Det i 3de Aar beleirede Kjøbenhavn viser, at den Stad er uovervindelig, der beskyttes af Borgere, hvis Hjerte slaae høit for Fædreneland og Konge. Med varm Hu velsigne vi de Oldtids Helte — Vi ere deres Efterkommere — Vee os om vi kunde vanslægte!

Vogn op Dans og Nors Genius! Tael høit til Dine Sønners og Døttres Hjerter; Du lod os nyde mange Aars Fred og Velstand under en blid Regjering i det elskede Fædrenelands Skjød. Saa ville vi da og med Kjæmpekraft stride for denne elskede Moders vedvarende Held og Hæder. Let, med Kjerligheds og Troskabs Baand, slynge vi os til Kong Frederik den Folkefader, og Verden skal skue hvad urokket Troskab, Standhaftighed, Tarvelighed, og Danskhed formaae.

Om Børsauctioner.

Det i saa mange Henseender umoralske Ordsprog: den, som ikke lukker Øinene op, maa lukke Pungen op, gjelder ingensteds mere som en uomistødelig Regel, end ved Auctioner. I enhver anden Handel kan Kjøberen gjøre Fordring paa redelig Behandling fra Sælgerens Side, og om end Omstændighederne ikke altid tillade, ved Søgsmaal, at faae Erstatning, vil den uredelige Sælger dog aldrig finde noget Medhold i Almeenhedens Omdømme, og det Skaar, han derved lider i sit offentlige Rygte, er ofte en langt føleligere Straf, end den, Domstolen kan paalægge ham. Men ganske anderledes er det paa offentlige Auctioner. Her opoffrer man frivillig enhver Fordring paa redelig Behandling. Kjøberen kan paa tusinde Maader blive ført bag Lyset, og alt hvad man svarer ham paa hans Indsigelser er de i Grunden intet sigende Indvendinger: hvorfor saae De Dem ikke bedre for; det er solgt ved offentlig Auction o. s. v. Vist nok er det hver Kjøbers Pligt, at være forsigtig, og tage Skade for Hjemgjeld, naar han har forsømt denne Pligt; men de almindelige Conditioner, efter hvilke Varer sælges, især ved Børsauctioner, ere saaledes beregnede paa at tvinge Kjøberen til at tage dem imod, i hvilken Tilstand de end befindes, at al menneskelig Forsigtighed her er unyttig.

"Varene — hedder det sædvanlig i disse Conditioner — som fra Hammerslaget af, ligge paa Kjøberens Regning og Risico, sælges i den Stand de ere og forefindes, saaledes som de forinden Auctionen have været til Eftersyn, uden mindste Indvending fra Kjøbernes Side. Varene modtages inden 8 Dage, og i modsat Fald sættes de, uden foregaaende Dom eller Søgsmaal, til offentlig Auction, og sælges paa første Kjøbers Regning." Kan der tænkes en større Ubillighed end at man skal være tvungen til at modtage Varene i den Stand de ere og forefindes, uden mindste Indvendig, og at Sælgeren skal kunne tiltage sig den imod al sund Moral stridende Frihed, at tvinge Kjøberen uden Søgsmaal, uden foregaaende Dom, at sælge de af ham kjøbte Varer paa hans Regning? Vel bruger Sælgeren her den Forsigtighed at sige: "Varene sælges saaledes som de forinden Auctionen have været til Eftersyn". Men hvor mange Tilfælde gives der ikke, hvor dette Eftersyn ikke er til mindste Nytte? Er det for Ex. mueligt at see ind i en Balle Bomuld, om den indvendige er bedærvet, eller i et Fad Caffe *), om det er blandet med haverert Gods? Kort sagt, gives der ikke saa mange Slags Varer, ved hvilke det er aldeles umueligt ved et saa løseligt Eftersyn at overbevise sig om Beskaffenheden, og er nogen istand til at beregne alle de Bedragerier, som her kunne foregaae? Redelighed, er i Handel og Vandel en herlig Ting, og det er Pligt at stoppe ethvert Smuthul for Svig og Bedragerie. Men ville saadanne Smuthuller ikke altid staae aabne for uredelige Sælgere, saalænge saadanne Conditioner skulle være gjeldende, saalænge den tomme Udflugt, at Varene sælges i den Stand de ere og forefindes skal være en Kappe til at skjule al muelig Underfundighed? Heller ikke burde den Clausel finde Sted, at Varene, i Tilfælde af at de inden den bestemte Tid ikke afhentes, sælges uden foregaaende Dom eller Søgsmaal paa første Kjøbers Regning, thi

*) Naar man f. Ex. har liggende en Række af 20 Fade Vine, og det første er godt og de øvrige slette, saa kan man lade Kjøberen prøve det første Fad, og naar han siden klager over, at de øvrige ikke svare til Prøven, saa spørger man ham: har De ikke hørt Conditionerne oplæse?

at ingen bør kunne tage sig selv Ret er een af de første Grundsætninger for enhver fornuftig Lovgivning.

Hvad nytter det overalt at Varene ere til Eftersyn, naar det alligevel skal være en almindelig Condition, at de skulle modtages i den Stand de ere og forefindes, uden mindste Indvending fra Kjøberens Side? Sælgeren frakjender jo her Kjøberen enhver Ret til at gjøre Indsigelse, og paalægger ham jo at modtage dem, om de end befindes slettere end de ved Eftersynet har været? Hvorledes en heel Handelsstand siltiende kan samtykke i saadanne Conditioner, har altid været mig ubegribeligt.

Efter Forordningen for Mæglerne "skulle disse staae til Ansvar for, at de kjøbte Varer ere overeenstemmende med de forevisté Prøver, og om Varene uden forudtagne Prøve kjøbtes, at de svare til den Qvalitet, han til den Kjøbende har opgivet"; men denne Bestemmelse gjelder kun for de Varer, der sælges under Haanden, Forordningen nævner ikke dem, der sælges ved Auction, og om den end havde nævnt dem, annulleredes denne Bestemmelse ganske ved den ubetingede Condition, som offentlig oplæses paa Auctionsstedet, "at Varene sælges i den Stand de ere og forefindes, og saaledes maa modtages uden mindste Indvending fra Kjøberens Side". Imidlertid seer man dog her, at det aabenbar har været Lovgivernes Hensigt, at Mægleren skulde staae til Ansvar for, at de Varer, han sælger, svare til Prøven. — Man indvende ikke at Conditionerne ere saa skarpe for at forebygge al Tvistighed; og at ingen redelig Mand leverer slettere Varer end hans fremlagte Prøver udviise. Men hvortil behøver man da den al Indvending tilintetgjørende Condition, at Varene sælges i den Stand de ere o. s. v. Er for den Rene ikke Alting reen? Det staaer i Sælgerens Magt at indestaae Kjøberen for at han ikke bedrages; men det staaer ingenlunde i Kjøberens Magt, saa nøie at eftersee Varene, at han jo kan blive bedragen, og om han end vilde, hvad der næsten er umueligt, paatage sig denne uhyre Umage, saa tillades det ham ikke og kan heller ikke tillades ham, da det vilde foranledige alt for megen Uleilighed.

For at forekomme alle de anførte Misbrug

vilde det være godt: 1) om det blev reent forbudet at sælge Varer paa de sædvanlige Auctions-Conditioner; 2) at det blev paalagt Vedkommende, at fremlægge en Prøve af hver Qvantitet Varer for sig selv betragtet, og at de skulde være pligtige at levere dem i alle Henseender overeenstemmende med Prøven.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Tillæg til Reglementet af 28de Martii 1810 for Kaperfarten og Prisernes Behandling. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge &c. &c., Gjøre vitterligt: At Vi, for end ydermere at sikkre dem, som af Vore Kapere opbringes, mod mislig Behandling, samt til at fremskynde Prise-Sagernes vedbørlige Afgjørelse, have fundet det nødvendigt at tillægge Vort under 28de Martii d. A. udgangne Reglement for Kaperfarten følgende nærmere Bestemmelser: §. 1. Ligesom det ved Reglementet for Kaperfarten §. 21 er paalagt de Dommere til hvem den første Undersøgelse i Opbringelses-Sager betroes, at de inden 24 Timers Forløb skulle begynde, og med muligste Hurtighed fuldføre Forhørerne i Prise-Sager; saa befale Vi dem endvidere herved at drage Omsorg for, at det opbragte Skibs Mandskab og Passagerer kunne være afhørte i det seneste inden 6 Dage efter Opbringelsen, og, som Følge heraf, efter den Tids Forløb tilstædes fri Communication med Landet. §. 2. Finder nogen Undersøgelses-Dommer ved Forhørets Begyndelse, at det ikke uden Hjelp vil blive ham muligt, inden bemeldte Tids Forløb at fremme Forhøret saavidt, bør han øieblikkelig gjøre Indberetning til Over-Øvrigheden, som da har strax at constituere een, eller efter Omstændighederne flere, lovkyndige Mænd til Assistance for Undersøgelses-Dommeren. I Kjøbenhavn gjøres saadan Indberetning fra Søe-Retten directe til Vort Danske Cancellie. §. 3. Naar et opbragt Skib og dets Ladning ved Prise-Rettens Dom frifindes, og den Opbragte, ved at lade Dommen forkynde for sin Vederpart, erklærer sig tilfreds med samme, bør Opbringeren, saafremt han vil appellere, inden de i Kaperreglementet forskrevne 24 Timer, derom afgive sin Declaration for Dommeren paa det Sted, hvor Dommen bliver ham forkyndt, hvorefter denne uden Ophold indberetter den passerede Appels-Declaration til Prise-Retten. §. 4. Opbringeren bør, under saadanne Omstændigheder, til ydermere Sikkerhed for den Erstatning og Godtgjørelse, som hans Vederpart af Vor Over-Admiralitets-Ret muligen kunde vorde tilkjendt, melde sig hos Prise-Retten inden den 6te Dag, Middag Kl. 12 at regne, fra Appellens Declaration, med tilstrækkelig Caution, beregnet til ½ Deel, eller i det mindste ¼ Deel af det anholdte Skibs og Ladnings Værdie, efter Prise-Rettens Eragtning i ethvert enkelt Tilfælde. Skulde der opstaae nogen Tvivl eller Tvistighed angaaende Cautionens Tilstrækkelighed, afgjøres saadant af Prise-Retten, ved en inappellabel Kjendelse, som skal afsiges inden 24 Timer, og Cautionen derpaa inden andre 24 Timer være stillet. §. 5. Naar paa denne Maade Appel er declareret og Caution stillet, oversendes Sagens Documenter fra Prise-Retten til Over-Admiralitets-Retten, hvorfra de ikke maa udleveres, inden Sagen ved Dom er afgjort. — Er derimod enten Appel ikke declareret, eller Caution ikke stillet, inden de ovennævnte Terminer, ved hvis Beregning Søn- og Helligdage undtages, meddeles den Opbragte paa Begjering en Attest desangaaende af vedkommende Dommer, hvorefter Prise-Retten udleverer ham hans Skibs-Papirer, imod at han fyldestgjør hvad Ham ved Rettens Dom er paalagt; og Anholdelsen ansees dermed aldeles ophævet. §. 6. Ligesom privat Forlig imellem Opbringeren og den Opbragte ikke tilstædes, fra den Tid Opbringelsen er fuldbyrdet indtil Prise-Rettens Kjendelse eller Dom er afgivet, saaledes skal det ogsaa være forbudet den Opbringer, som paa Prise-Rettens Frifindelses Dom har erklæret Appel og stillet Caution, derefter, i Følge indgaaet Forlig med den Opbragte, igjen at frafalde Appellen. §. 7. Naar et opbragt Skib ved Prise-Rettens Dom er frikjendt, med eller uden Omkostninger, og Skipperen ønsker at disponere over Skibet og sammes ligeledes frigivne Ladning — den fra Vederpartens Side insti tuerede Appel uagtet — da skal saadant være ham tilladt, imod at han stiller fuld Sikkerhed for

Skibs og Ladnings Værdie. Til den Ende har han at henvende sig med Begjæring desangaaende til Dommeren paa det Sted, hvortil Skibet er indbragt; denne indkalder saavel Skipperen, som Kaperen eller dennes Befuldmægtigede, og modtager deres Declaration, om de ere enige i at ansee den under Processen med Hensyn paa Rets-Gebyhrernes Beregning ansatte Værdie som nøiagtig. Er nogen af Parterne misfornøiet med samme, paalægger Dommeren ham, inden en vis Tid paa egen Bekostning at foranstalte et Oversyn, hvorved det da skal have sit Forblivende. Anseer Caperen den Sikkerhed, som af den Opbragte tilbydes, for utilstrækkelig, bør Documenterne strax indsendes til Prise-Retten, som inden 24 Timer har at afgjøre Trætten ved en inappellabel Kjendelse. §. 8. Naar Værdien er bestemt, og Caution stillet, hæves Anholdelsen, og Skibet tilligemed dets Ladning overlades Skipperen til fri Raadighed; dog har han, om han vil afseile, først at henvende sig til Vor Over-Admiralitets-Ret, som bestemmer hvorvidt de til samme indsendte originale Skibspapirer kunne udleveres ham, imod at der af disse efterlades notariale Gjenparter. §. 9. Naar et opbragt Skib ved Prise-Rettens Dom er frikjendt, og Sagen fra Opbringerens Side indankes for Over Admiralitets-Retten, skal en saadan Sag, fremfor alle andre, af bemeldte Ret paakjendes. §. 10. Ingen Losning af et anholdt Skibs Ladning maa, blot paa Grund af Opbringerens Begjæring, tilstædes, med mindre han stiller tilstrækkelig Sikkerhed for ½ Deel eller i det mindste ¼ Deel af Skibs og Ladnings Værdie, efter Undersøgelses-Dommerens Eragtning i ethvert enkelt Tilfælde.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 27 Augusti 1810.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

I Gaar aabnedes den Kongel. Skueplads med et nyt Stykke: Snedkeren i Lifland eller Peter den Stores Reise, efter Duval. — Paa det nyindrettede Parterre til 4 Mk. pr. Person saae man her for første Gang to Damer.

Violinspillerinden Jomfru Scharff gav d. 26de f. M. en Concert i Aarhuus.

Fra Valløe Saltværk er blevet bekjendtgjort, at efter den Norske Regjeringscommissions Beslutning er Udsalget af Salt ved Værket herefter og indtil videre, uden Anvisning tilladt. Prisen for en Tde. ordinairt Salt à 250 Pd. er 8 Rdlr., grovkornet Salt à 250 Pd. 8 Rdlr. (Foustager p. Stykket 72 ß.)

I Horsens bortsolgtes ved Auction d. 31te f. M. en heel Deel Sager, som have henhørt til det forrige Franske Lazareth, hvoriblandt 259 Sengesteder, og dernæst alle til de Franskes Bagerier, Slagterier og Magaziner der i Staden hørende Inventarier.

I Gaar solgtes paa Børsen Skibet Caroline for 37,000 Rdlr., Skibet der Sthör for 34,000 Rdlr., Skibet Harmonie for 7,900 Rdlr.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 4 Septbr. Tre Maaneder 460 til 466. — Hamb. Cours 480.

Udenlandske Efterretninger.

Wien d. 22 Aug. Ved Rudschuck skal der atter være forefalden en blodig Fægtning.

Efter Breve fra Italien af 15 Aug. havde man indtil den Tid ingen Efterretning om nogen Landgang paa Sicilien. Om det er alvorlig meent med denne Landgang eller om Anstalterne dertil blot ere en Demonstration, for at sysselsætte en Deel af den fiendtlige Land- og Sømagt paa Sicilien og afholde Engellænderne fra at fæste deres hele Opmærksomhed paa Portugal og Spanien, derom ere Meningerne deelte.

Paris, d. 24 Aug. Dags Moniteuren indeholder et Keiserl. Decret, i Følge hvilket den 1ste Junii 1811 uddeles 200,000 Fr. blandt 12 af de Fabriker, der have forfærdiget meest Druesukker. — Ogsaa i Toulon er d. 15 Aug. løbet et Skib paa 80 Canoner af Stabelen, som kaldtes Sceptre.

Amsterdam, d. 28 Aug. Alle Franske Tropper, der ikke høre til vort Lands bestemte Besætning, ere nu i Bevægelse, for at forlade samme. Det 67de og 16de Linie- og 24de lette Infanterie-Regiment marcherer i disse Dage over Herzogenbusch og Breda til Frankrige. En anden Afdeling af disse Tropper gaaer over den østlige Grændse.

En vis Banini i Paris foregiver, at have opfundet den Konst, paa en usynlig Maade at correspondere, uden Brev, Bud, Post eller Telegraph i en saadan Ruf, at man i 24 Timer kan forplante en Efterretning fra Paris til — Peking. Han tilstaaer, og det med Grund, at man i Begyndelsen vil lee ham ud, men at han, naar Opfindelsen bliver fundet anvendelig, vil være den, der leer sidst. — Man er saa vant til saadanne Projecter, at kun faa lægge mere Mærke dertil. For adskillige Aar siden anmeldtes ligeledes i Avisen Opfindelsen af en uhyre stor Luftballon, der skulde føre nogle 100,000 Mand til Engelland. Men det blev ved Anmeldelsen, og man saae aldrig Opfindelsen. Formodentlig vil det gaae ligesaa med Baninis Correspondeer-Konst. Hvad behøvede han at udsætte sig for at belees i Forveien, naar han virkelig havde gjort en saadan Opfindelse? Eller troede han maaskee, at nogen skulde komme ham i Forkjøbet?

Stockholm, d. 21 Aug. Som en Følge af Kronprindsens Valg kan det nu ansees for afgjort, at Rigsdagen med det første vil forflyttes hertil fra Ørebro, og i det mindste vil vare til Enden af October, paa hvilken Tid man med Sikkerhed venter den ny Kronprinds. Staden Ørebro vil i ingen Henseende være skikket til at modtage ham paa en værdig Maade. — Kongen skal siden nogle Dage befinde sig upasselig.

London, d. 19 Aug. (Over Frankrige.) Privatbreve fra America tale om en Of- og Deffensiv-Alliance, som skal sluttes mellem de forenede Nordamericanske Stater og de Sydamericanske Naboprovindser. — Man vil paastaae, at der er udbrudt Uroligheder i Mexico, og at man har arresteret Gouverneuren og nogle Geistlige. — Juntaen i Cadix har overdraget Hertugen af Orlanes Commandoen i Catalonien. — De Deputerede fra Venezuela og Caraccas reise med det første hjem igjen. Foreløbigen har man aftalt nogle Indretninger til Fordeel for den Engelske Handel.

I Franske Blade læses følgende Efterretninger fra London under 18de Augusti. Hoftidenden af 11te indeholder følgende Beretninger: Fra Lord Wellington over den i Portugal forefaldne Træfning. Alverca d. 25 Julii. Fortogtens Cavallerie under Brigader Cranford blev i Landsbyerne ved Fortet Conception til d. 21de Julii, da Fienden nødte det at gaae tilbage til Almeida. Fortet Conception ødelagdes. I Gaar Morges angrebes Brigader Cranford ved Daggry af et stort fiendtligt Corps Infanterie og Cavallerie trak sig over Broen Coa tilbage. Med Smerte maa jeg melde, at Tropperne under hans Befaling have ved denne Leilighed tabt mange Folk. Fienden gjorde herpaa forskjellige Angreb for at tage Broen over Coa, men sloges alligevel hvergang tilbage. Som jeg hører har Cheferne for det 43de, 52de og 95de Regiment, Oberstlieutnanterne Barclay, Bechwith og Hull meget udmærket sig paa denne vanskelige Dag. I sidste, som er dræbt, har Kongen tabt en især fortjent Officier. Brigadegeneral Craufurd laade ogsaa Mærke til, at det tredie Portugisiske Jægerregiment under Oberstlieutnant Elder holdt sig meget kjekt. — Gen. Craufurds Beretning til Lord Wellington: "Carvellpal den 25de Julii. Mylord! Jeg har den Ære at underrette D. Ex., at Fienden i Gaar fremrykkede med 3 til 4000 Mand Cavallerie, en anseelig Deel Canoner og et stærk Corps Infanterie, for at angribe min Division. Ved første Syn af den fiendtlige Colonne som Cavalleriet og Artilleriebrigaden, som ogsaa Capitain Rost, der havde 4 Canoner, i Fægtning med det fiendtlige Cavallerie og Artillerie; dette var af svært Skyts. Alt som vi saae at den fiendtlige Magt udbredte sig, trak vi os efterhaanden til Fæstningen. Paa dens høire Side stod Infanteriet hen til Floden Coa, i en ufordeelagtig Stilling, som man dog maatte tage for at dække Cavalleriets og Artilleriets March igjennem Snævrerne der fører til Broen. Efterat dette var iværksat trak Infanteriet sig efterhaanden tilbage og det i saa god Orden, som det paa en saadan slet Plads var muligt. Vi holdt os derpaa saalænge vi ansaae det for nødvendigt i en Stilling ved Broskandsen for at forskaffe Tropperne Tid til at tage deres bag Floden. Broen forsvartes derpaa med største Kjækhed; til min Sorg har dog det 43de Regiment og endeel af det 95de lidt meget. Om Eftermiddagen hørte Ilden op og henimod Morgen rykkede jeg med mine Tropper, der havde opført sig meget tappert, til Carvillhal. Craufurd. — — Efter den tilføiede særskilte Liste er i Slaget d. 24de dræbt 1 Oberstlieutenant, 1 Capitain, 2 Lieutenanter, 3 Sergeanter, 22 Solda-

ker og 3 Heste; saaret 10 Officierer, 10 Sergeanter, 164 Gemene og 12 Heste, desuden savnes 82 Soldater og en Lieutenant. En Portugisisk Officier er saaret. — Man seer om faae Tid et Hovedslag i Møde i Portugal. General Regnier er ved Alkantara gaaet over Tajo for at støde til Massena. General Hill er stødt til Lord Wellington. J. Parke er udnævnt til Brittisk Consul paa Island. Hertugen af Brunsvig-Oels's Legion i Irland skal nu gaae til Portugal. Broval, som Oprørsraadet i Cadix sendte til Sicilien, for at føre Hertugen af Orleans derfra til Cadix, har af Ferdinand IV. faaet den Sicilianske Orden. — Colonialvarerne ere, siden den Franske Regjerings Kundgjørelse om Decreternes betingede Tilbagekaldelse, stegne her 10 Procent og store Opkjøb ere gjorte. — Efter Breve fra Caraccas af 14de Junii vare Creolerne (de i Colonierne fødte Hvide) den Gang i Besiddelse af denne Provindses Regjering, og havde erklæret den for uafhængig. De andre Vicekonger havde erklæret sig mod Caraccas og paa begge Sider traf man Anstalter, der lode befrygte Krigsoptrin. — Fregatten Melampus har i de ostindiske Vande taget et fiendtlig Skib paa 208 Læster, der havde inde 134,000 Pd. Caffe, 10,000 Pd. Sukker, 5000 Pd. Indigo, 8000 Pd. Elfenbeen o. s. v. — Iblandt de 47 Skibe under vor Convoy, der bleve tagne af de Danske, vare 18 Americanere. — Ved Carlscrona ligge 7 Svenske Linieskibe, der dog kun ere halvbemandede. — I Cadix er til d. 21 Julii ikke noget mærkeligt forefaldet. Ved Staden har man opdaget en ny Brønd, hvis drikkelige Vand kom meget vel tilpas. Foruden de forrige Frivillige i Cadix er nu ogsaa der oprettet en frivillig Artilleriebataillon. — To af General Lacys Officierer ere overgangne til Fienden med hele Angrebsplanen mod la Ronda, hvoraf der altsaa ikke blev noget. — Da forskjellige fra Vera Crux forventede Pengetilsendelser ere udeblevne, saa har man i Cadix, for at bestride de meest trængende Udgivter, aabnet et Laan, der ogsaa snart blev fuldstændigt. — Fra Tanger ere 4 Førselskibe ankomne til Cadix med 140 Oxer og andre Levnetsmidler. — General Lacy er med sit Corps i St. Roch. Casa Major er paa Fregatten Komus kommen tilbage til Lissabon fra Algier, efterat have sluttet Fred med Deyen af Algier for Portugal. — Capitain Maurice, der engang udmærkede sig ved

Diamantklippens Forsvarelse paa Martinique, er udnævnt til Commandant paa Øen Anholt i Kattegat. — Parlamentet er atter udsat til den 1ste November. — I Følge Efterretninger fra vor Flaade ved Toulon have 6 til 7 fiendtlige Linieskibe ofte lettet Anker, men ere strax vendte tilbage igjen til Havnen. Den fiendtlige Flaade, under Viceadmiral Allemand, bestod af 12 Linieskibe, hvoriblandt 3 paa 120 Canoner, og af 10 Fregatter. Desuden var der endnu 4 Linieskibe i den indre Havn.

Amsterdam d. 25 Augusti. Keiseren forventes hertil i Midten af September. Store Tilberedelser gjøres til hans Modtagelse. I Haag er udkommet en Forordning, at man ikke maa skaffe Møblerne i de store Huse af Veien, da Keiseren medbringer et talrigt Følge af betydelige Personer, som maae der indlægges. — Keiseren har skjænket 15,000 Gylden til de Fattige af alle Religioner i Middelburg. — Man venter, at Keiseren vil lade bygge et Keiserligt Palai i Haag.

Valencay, d. 17 Aug. I Forgaars høitideligholdtes her Keiserens Fødselsfest med megen Høitidelighed. De Spanske Prindser kjørte i en sexspændt Vogn til Kirken, hvor Besætningen ogsaa befandt sig. Efter Messen gjorde Tropperne skjønne Øvelser. — Om Aftenen var almindelig Illumination. Prydede med Æreslegionens store Baand uddeelte Prindserne den Dag til hver Soldat 3 Franker og til hver Underofficier 6 Franker.

Dresden, d. 23 Aug. Man troer, at Kong Ludvig, som nu bruger Eger-Brønden i Toplitz, for nogen Tid vil opholde sig i Prag. I disse Dage ere hans Vogne, som underveis vare blevne tilbage, ogsaa ankomne til Toplitz. — Vor Konge befinder sig upasselig i Pillnitz.

Hamborg, d. 28 Aug. I Dag er General Grev Rosen og Oberst Grev Mørner tilligemed Kammerjunker Lindenskjold, en Søn af den nu værende Erkebiskop i Upsala Lindblom, dragne her igjennem paa deres Reise til Paris, hvorhen de begive sig for at lykønske Prindsen af Ponte Corvo til sin Udvælgelse som Svensk Tronfølger.

Livorno, d. 12 Aug. Hertugen af Otrante (Fouche) har efter sin Ankomst hertil leiet et Skib, hvorpaa han efter Nogles Paastand afgaaer til Neapel, efter Andres til Øen Elba.

Paris d. 23 Aug. Dags Moniteuren leverer følgende Nyheder fra Spanien: Andalusien. Den unge meget udmærkede General Gerard har ved Expeditionen mod Ronda fuldkommen opnaaet sit Maal. Engellænderne vare ilede Insurgenterne til Hjelp, men have strax ladet dem blive i Stikken igjen og paa en skjændig Maade igjen indskibet sig. — Bataillonschef Gand af det 100de Regiment, som commanderer en bevægelig Colonne paa Grændserne af Estremadura, er meget fornøiet med den Adfærd Capitain Leclerc af 21de Chasseurregiment, Capitainerne Villeneuve og Gelle, og et Spansk Compagnie fra Sevilla har viist i de forskjellige Fægtninger, som hans Patrouiller have udholdt mod Røverne. — Fra Portugal. Almeidas Løbegrave ere aabnede. Den Engelske Armee bliver Tilskuer af vore Operationer. — General Reynier har indtaget Penamacor og Monsanto, begge to vigtige Forter. Han fandt hvert af dem besat med 15 Canoner og rigelig forsynet med Levnetsmidler. Fortet Monsanto var især i Ry for, at være uoverviindeligt. Portugiserne forlode dem, da vore Tropper nærmede sig. Hvad nytter det, sagde de, at vi indslutte os i vore Fæstninger, da Engellænderne lade os blive i Stikken. — Fra Gammel-Castilien. Lieutenant Aliberti, som commanderer en Trop fra Villaton, har med 60 Mand havt en Fægtning med en fire Gange saa stærk Bande Insurgentere. Efterat han havde aflagt de største Prøver paa Raskhed adspredte han dem.

I Franske Blade læses en Engellænders Brev fra Lissabon af 26 Julii, hvori berettes, at de seneste Efterretninger fra den Engelske Armee ere af 23de s. M., at den paa den Tid endnu uforandret havde samme Stilling, men at den, efter Sigende, vilde trække sig tilbage fra Albroca, hvor den har en befæstet Leir; at de Franske synes at manoeuvrere saaledes, at de ville indslutte den Engelske Armee, men at de ikke kunne komme over Bjergkjæden uden at lide et Nederlag, i Fald Lord Wellington, som han sikkerlig gjør, vil modsætte sig dem; at de Engelske i Smaafegtninger beholde Overhaand, men at dette er til liden Nytte; at mange troe, at de Franske inden en Maaned ville være Mestere af Lissabon; at General Hill og selv de la Romana, som det hedder, have Befaling at forføie sig til Hovedarmeen, fordi de Franske ere svage ved Badajoz; at der ved Massenas Armee skal være mange Syge, hvilket ikke er rimeligt, da det endnu ikke er saa sildigt paa Aaret; og derhos blive bestandig endnu Tropper nok til at bekrige Engellænderne. (Man veed, at d. 24 Julii, altsaa en Dag sildigere end denne Efterretning, var General Craufurd trængt tilbage ved Fortet Conception, som er taget i Besiddelse af de Franske.)

Keiser Napoleon ventes d. 11 Sept. til Düsseldorff.

Til de Herrer Subscribentere i Norge.

Da adskillige af Skilderiets ærede Subscribentere staae i den Formening, at dette Blad forsendes med den ugentlige Ridepost herfra til Norge, saa maa Udgiveren her erindre, at i allerhøieste Rescript af 5 Martii d. A. til General-Postdirectionen, har Hans Majestæt allernaadigst paalagt Directionen, "muligst at sørge for, at bemeldte Blad ved givne Leiligheder forsendes til Norge med afgaaende Extraposter". Efter Overenskomst med den høie Direction forsendes Skilderiet paa denne Maade til Christiania, hvorfra det da videre befordres i hele Norge med de ordinaire Poster. Men da Extraposterne i den senere Tid ere afgaaede sjeldnere, saa indseer man let, at Bladet heller ikke kunde sendes ugentlig, ligesom det udkommer, saaledes som Tilfældet er i Danmark. Da man imidlertid har Haab om, at Extraposterne snart vil begynde at gaae oftere og ordentligere end hidtil skeet er, saa maa Udgiveren bede de Herrer Subscribentere i Norge, indtil dette skeer, at bære over med, at Bladet ikke ankommer saa bestemt og ordentligen, som han ønskede. Udgiveren gjør med saa meget større Grund Regning paa denne Overbærelse, som han troer, at hans Blad har og bør have en større og varigere Interesse end et simpelt Nyhedsblad. Iøvrigt maa her endnu erindres, at Papirets Dyrhed ikke tillader at trykke et større Oplag, end der til Subskribenterne ved hvert Qvartals Begyndelse afsættes, og at der altsaa ikke kan leveres de i et Qvartals Løb tilkommende Subskribentere flere Numere end der haves Forraad af.

Udgiveren.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 96

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 8 September, 1810.

Hvorledes skal Mandfolkets Aften-Leede omdannes til Virksomhed? og Underviisning i Haand-Arbeider forenes med Skole-Underviisningen? saa at hverken denne eller hiin er til Skade for eller ophæver den anden.

Jeg handler her om Haand-Arbeider, fornemmelig og egentlig for Bondestanden; thi andre Stænder har gemeenlig deres Arbeider passelige til hver Tid, saavel Dagen, Aftenen, som tildeels Natten med; og ved Haand-Arbeider forstaaer alle de Arbeider, som ikke egentlig ere Productions- eller Frembringelses-Arbeider, hvorved han fremvirker de raae Jordens Frugter, Kornvare, Hør, Hamp, Kartofler 2c. Ved Bondens egentlige Arbeider forstaaer jeg altsaa at pløje, saae, slaae, meje, tærske, kjøre, og for Fruentimret at lave Mad, brygge, bage, rense, sælde, spinde, binde, gjøre Lærred. Og ved Haand-Arbeider de Gierninger, hvorved enten disse raaere Vare maae forædles, eller hvorved begvemme og begvemmere Redskaber gjøres til de raae Vares Frembringelse, og denne Frembringelses Formerelse og Forbedring.

Agerdyrkerens egentlige Arbeider ere meget forskiellige efter Aarets forskiellige Tider, og tillige ofte meget paaskyndende, svære og trættende, f. Ex. Foraars-Ploiningen med videre og Kornhøsten. Men igien har han andre Tider, paa hvilke hans Arbeider ere linde og jævne, og andre, da han endog har mange Timer tilovers.

Hans linde og jævne Arbeider ere efter Sædens Nedlægning om Foraaret: Tørveskiæring, Klining, Tækning, Huusreparationer, Høe-Slætten. De Tider, da han har Timer tilovers, ere Vinterens lange Aftener og Morgenstunden; thi da han ej behøver mere end 7 Timers Søvn, og Dagens Lys om Vinteren ofte ej gjør ham Dagen brugbar længere end 8 Timer, saa følger, at han endda i Døgnet har 9 Timer tilovers. I det Ringeste, naar en halv Time til Aftensmad og en halv Time tilsammen til Af- og Paaklædning er fraregnet, har 8 Timer tilovers.

De linde og jævne Arbeider for Mandfolket efter Tilsaaeningen, saavelsom Fruentimrenes jævne Arbeider i Foraars-Ploiningen indtil Bygsæden, burde formeres med den meget forsømte Hauge-Dyrkning. Pigerne burde grave i Haugen, Konen saae, luge, plante; Manden og Karlen kuulgrave, hægne omkring Haugen, skuffe, beskiære Træer, vande, hyppe 2c. og om Efteraaret efter Kornhøsten hielpes ad at indbringe Haugens Frugter.

Fruentimret har ingen ledige Timer. Ikkun Mandfolket i Siællands fleste Egne, Lollands og flere Stæders, synes at være et andet Menneske-Slags, og hverken at ligne deres egne Fruentimmer eller andre Mandfolk. Fra det mørknes om Aftenen indtil det lysner om Morgenen kalde de Nat. I al den Tid ansee de det for Forbrydelse

at røre deres Haand ved nogen Ting, med mindre det er Kortet og Tobakspiben. Roser man Andres Virksomhed; opmuntrer til lige Flittighed; saa synes de ikkun som Leeret at stivnes end mere ved Solens opvarmende Virkninger. Jeg har troet, at det var en høi Grad af Dovenskab, men maaskee det ligesaasnart er en Spansk Stolthed eller uforstandig Ære-Følelse. Forandring er neppe heri at vente uden fra Skolen af; men heri synes den korte Læsetid at være i Vejen, allerhelst saa længe man er saa langt tilbage i det allernødvendigste, som nu, formedelst den hidtil uordentlige Skolegang, da Dagen maatte udstykkes til imellem 40 til 100 Børn. Dog har Prøve, anstillet i mine Skoler sidste Vinter, viist, at Arbeids-Anstalter meget godt kan foretages i Skolerne, uden derved at hindre de nødvendige Skole-Øvelser, eller fratage Tiden fra Børnene til Huusbondens Skade.

Jeg giorde et Forslag for Industrie-Selskabet paa Holsteinborg, som for det meste blev fulgt, og hvis væsentlige Indhold var følgende:

1) Mandfolket er mest tilbage, derfor bør fornemmelig tages Hensyn til sammes Virksomhed.

2) Drengene burde vænnes til ikke allene de nødvendige Arbeider, som de ikke kan, men endog til at udøve dem paa de Tider, som de ikke ere vante til at bestille noget i.

3) De burde vænnes til de Arbeider, som de ikke kan, til at spinde paa Haandteen til Reeb, at flette Halskobler, Seeler, Grimer, Stav-Puder, Pile-Kurve, at binde Halm-Kurve, Biekuber, at snoe Halm-Takke-Simer ec. (Man maatte maaskee synes, at disse Halm-Arbeider kunde være farlige at have for om Aftenen, men nei! I Jylland snoer de saaledes deres Takkesimer om Aftenen uden at mindste Fare spores deraf). Ogsaa lidet at snedkre, bødkre, at være behændige med Øxen, Baandkniven, Tængselen. Der ere Bønder, saa ubehændige, at de ei kan hugge deres Plov.

4) Til at lære disse Arbeider burde just og bruges den Tid, som Mandkiønnet lader være ubrugt, og det er Aftenen. Derved haves disse betydelige Fordele: at Bondens Arbeide ei forsømmes (thi han bestiller Intet om Aftenen). Ei den nødvendige Skolegang, som ei kan tilsidesættes for Haand-Arbeidets Skyld; herved læres tillige Børnene det, der kunde være nyttigt for dem i Tiden, og de hertil bleve tilvante at bruge den Tid vel, som enten ikke bliver brugt, eller bliver brugt ilde.

5) Indretningen skulde være denne: a) Paa det ikke Gangen og Tidsspilden med at gaae skulde blive alt for stor, skulde den ordentlige Skolegang til Læsning ec. være heel-daglig. b) Hver Dreng skulde begynde paa et af disse Haand-Arbeider, naar han var kommet i øverste Klasse. c) Han skulde ikkun gaae til Arbeids-Lære hveranden Aften; thi den anden Aften burde han ufravigelig bruge til at lære en Skole-Lectie i. Denne Arbeids-Aften burde være Aftenen af den Dag, han havde været i Læseskolen. Saaledes, hvis han hver Mandag, Onsdag og Fredag gik i Læse-Skolen, saa skulde han sædvanlig Tid gaae af Læse-Skolen, sysle hiemme, spise Nadvere, og strax gaae igien i Arbeids-Skolen, da havde han de andre Aftener, som umiddelbar gik foran hans Læsedag i Skolen, til Lectie-Læsning *). d) I disse Aften-Arbeider maatte ligesaalidet være Forsømmelse, som i den ordentlige Læse-Skole. Under Mulct skulde han altsaa møde, med mindre Snefog, Sygdom, hans Huusbonds allernødvendigste Brug af ham, en enkelt Aften, giorde hans Komme umuelig, som da maatte bedømmes af Skole-Commissionen. e) Da intet herom er Kongelig forordnet, burde herpaa søges Kongelig Approbation, som neppe vilde nægtes **). f) Men da mange Aftener ere mørke, saa skulde Arbeidstiden bestemt ikkun gives i de maanelyse Aftener fra 15de October til ultimo

*) Dette gik meget godt, endogsaa for Udflytterne. Kl. omtrent 3½ af Læseskole og Kl. omtrent 6 vare de i Arbeidsskolen, og forbleve der til Kl. 9 til 10.

**) Dette blev forandret. Ingen Mulct og Ansegning, men Præmie udsat, og dette havde den meget forskielligste Følge. De fleste Børn kom endog i de Aftener, da det ei var maanelyst, og da man ei havde tilladt Skolegang om Aftenen uden i Maaneskin af Forsigtighed, saa tillagde de selv Lys, samt betalte Læreren for disse Aftener; hvilket man da samtykkede uden at opmuntre dertil, saasom Børn og Forældre vare enige deri. Men tvertimod fulgte og, at en Byes Børn, nærmere ved Hullested end Udflytterne, formedelst Huusbondernes Vrangvillighed bleve ganske borte.

Martii, paa det ingen af Børnene skulde staae Fare for at fare vild om Aftenen. De Aftener, hvori det ei var Maaneskin, skulde Børnene paa egen Haand øve det de af Haandgierning havde lært, og tage med sig til Eftersyn og Bedømmelse af sin Arbeidslærer, hver Søndag Eftermiddag, naar intet Maaneskin var, og naar Maaneskinnet atter begyndte, fortsætte sine Haand-Arbeider hver anden Aften, indtil de havde faaet den fornødne Færdighed i Arbeidet.

6) De burde ej nøjes med at lære een Haandgierning, men de burde lære enhver, som kunde gives Anviisning til, uden at spørge Forældre og Huusbonder derom. Altsaa saasnart eet var lært til Gavns, skulde et andet Haand-Arbeide tages fat paa, for ligeledes at læres til Gavns og saa fremdeles.

7) De første Haand-Arbeider burde være de letteste for Kræfterne; thi for Sielen eller Forstanden ere de ikke vanskelige. Det første og simpleste synes at spinde paa Haandteen til Reeb, eller Halm-Arbeider, saa Pile-Kurve-Fletning, endelig Træe-Arbeiderne.

8) Naar Skole-Commissionen samledes, skulde og Haand-Arbeidernes Fremgang erfares, og om Foraaret examineres eller giøres Prøver deri, ligesaavelsom i alt det Øvrige *).

9) Selskabet lønner i hvert Sogn Een, eller Flere, som skulde undervise i disse Arbeider, og da maaskee Rum kunde fattes, skulde han møde i Skolen, og Underviisningen skee der.

10) Dersom Forældre eller Huusbonder selv tillægger Materialierne, saa beholder de og det fuldførte Arbeide. I andet Fald maa Materialierne kiøbes, men da ogsaa Arbeidet sælges til Gavn for Indretningen **).

*) Da Præmie-Indretningen blev fulgt, saa havde dette ikke Sted.

**) I Hyllested og Vandsløs Skoler bleve Halmarbeider i sidste Vinter foretagne. Børnene lærde at giøre smaae Kiste-Kurve, Kurve med Hank og Laag, og i Hyllested Skole tillige Biekuber; Lærerne af Bondestanden. I Holsteinborg-Skole, foruden Halm-Arbeider, ogsaa at spinde paa Haandteen, snoe Reeb, flette Hampegrimer m. m. af den virksomme Kirkesanger Jensen. Børnenes Forældre tillagde selv Halmen; men Hr. Greven gav frit af sine Skove til hver Skole de nødvendige Hasselkieppe til at binde Halm-Arbeidet med, Kurve, Biekuber rc. — Men her maa jeg erindre en herlig Afbenyttelse af Pilegviste, som en indqvarteret jydsk Soldat fra Aggersøe lærte en af Udflytter-Drengene, da denne ei for ondt Veir en Aften kunde komme i Skolen, og ganske giør de sieldnere Hasselkieppe overflødig. Han tog Pilegviste af den almindelige saa kaldede tydske Piil, af et lige Skud, og Længde 5 eller 6 Qvarteer. Dersom de i den tykke Ende vare ¼ Tomme i Giennemsnit, flekkedes de i 3 Dele, og hvis de i den tykke Ende havde firetolvtedeel Tommes Tvermaal, flekkedes de i 4 Dele. Denne Flekning gaaer meget let. Man tager en rund Pind af haardt Træe, syv- til ottetolvtedeel Tomme i Tvermaal og af et Qvarteers Længde. Begge Ender maa være ganske lige afskaarne. I den ene Ende skiærer man 3 dybe Skurer lige til Pindens Centrum, saa at der bliver 3 skarpe Egge i Enden af Pinden til at flekke en Pilegvist i 3 Dele med; i den anden Ende skiærer man 4 dybe Skurer ligeledes til Centrum, saa at der i den Ende bliver 4 skarpe Egge til at flekke en Pilegvist i 4 Dele med; alleneste at disse Skurer i Enderne af Pinden ei blive butte; thi saa brækkes Flekningerne; men ende sig langsomt, en god Tomme op i Pinden fra begge Ender af. Man skiærer da i Pilegvistens tykke Ende i Marvens Side en liden Split tvers over, og fra Marven igien en halv Split ud ad mod Barken, saa at Flekpindens skarpe Egge til 3 Flekninger sættes i hver Split; da man med et jevnt Tryk heel igiennem splitter Pilegvisten i 3 Dele. Flekpinden har man i høire, Pilegvisten i venstre Haand, trykker ned med høire, holder imod med venstre, indtil hele Pilegvisten er deelt i 3 lange Strimler. Ligeledes giør man, naar Pilegvisten er lidet tykkere; men da skiær man i den tykke Ende af Pilen et Kors igiennem Marven, sætter den Ende af Pinden, som har 4 Egge, i Korset, og splitter samme ad i 4 lange Strimler. Derefter tager man hver Strimmel for sig, og skiær det Træede, ind ad mod Marven, væk, saa der bliver kun en ganske tynd Bredde af Træe ved Barken, eller med Barken paa. Disse Strimler bruger man lige saa godt som de tynde Skinner, man udflekker af Hasselkieppene til at binde Halmarbeider med. Jeg har og brugt disse tynde Pilestrimler til at ombinde Poder med i Stedet for Bast, og det har lykkedes; ikkun at man undgaaer at bøie dem ud ad; thi saa vil de gierne brækkes; men stedse at bøie dem ind ad, saa at Barken eller Barksiden vender ud ad. Jeg troer og, at de lige saa godt kunde bruges til at binde Tækningen eller Langhalmen fast med, som enten hele vriede Pilegviste eller Tækkegarn. Og disse Pilestrimler ere baade langt lettere og hurti-

gere at giøre, samt ulige nemmere at bekomme; thi disse kan hver Mand forskaffe sig, uden enten at stiele eller kiøbe dem i dyre Domme.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

De smukke Sommerdage, som vi nyde i dette Øieblik, holde Hovedstadens Indbyggere rigelig skadesløse for det Savn, som den langvarige Kulde i Foraaret og det siden indtrufne ustadige Veirligt saa levende lod dem føle. Hver Dag seer man Rosenborg- og Frederiksberg-Have samt de øvrige Spadseregange i og uden for Byen opfyldte med Mennesker; men især om Søndagen er Vrimmelen talløs. Da de Høikongelige Herskaber paa denne Dag undertiden pleie at seile i Canalen i Frederiksberg Have, saa lokker dette en endnu større Mængde derud end sædvanligt, og enhver Dansk føler den inderligste Glæde ved at see det elskede Fyrstepar med sine Børn fremstille et sandt Billede paa den huuslige Lyksalighed, som det saa høilig fortjener at nyde, og i hvilken Henseende det ogsaa er et Mønster for sine Undersaatter. — Foruden disse Tourer besøges Charlottenlunds Skov, der ligger omtrent tre Fjerdingvei fra Hovedstaden, ligeledes flittigt af Kjøbenhavnerne, især om Søndagen. Allerede om Morgenen tidlig seer man Kareter, Chaiser, Wienervogne, Holsteenskevogne, Ryttere paa egne og paa leiede Heste strømme derud. Men da Vognleiens nærværende Dyrhed ikke er afpasset efter de Flestes Finantser, saa tiltræder den største Mængde Touren til Fods, og uden at skræmmes af Veiens Længde eller Besværlighed, vandrer selv mangen ung Dame fra Hovedstaden kjekt derud ved sin Elskers Side. Da der i Skoven er Leilighed til at faae Mad, Caffe, Thee o. s. v. kogt, saa ere de Kjørende gjerne forsynede med store Madkurve; andre lade den Barnevogn, som maa befordre et Par smaae Glutter, tillige tjene til at transportere deres Proviant; atter andre bruge den simpleste Maade, og bære den enten i Hænderne eller Lommerne. De Bænke og Borde, hvoraf der dog ikke findes faa i Skoven, ere snart besatte med større eller mindre Selskaber;

hvem det ikke lykkes at finde en Plads derved, leirer sig uden Omstændigheder i Græsset. Paa et Sted drikkes Caffe, paa et andet Thee; hist holdes et rigeligt Aftensmaaltid, her spises en tarvelig Vesperkost; et Steds er det Viin og Punsch, et andet Øl eller Brændeviin, et tredie maaskee alle disse Drikke tilsammen, som oplive Gjæsterne; og for at intet skal mangle, som kan gjøre Fornøielsen fuldkommen, have nogle omvandrende Musicantere paataget sig at sørge for de Tilstedeværendes Underholdning. Hist og her høres ogsaa en munter Sang. Ved Solens Nedgang begynde Fodgjængerne at sætte sig i Bevægelse hjem ad, og den Deel af Strandveien, som er nærmest ved Hovedstaden, er opfyldt med en uafseelig Række Folk, som have nydt Dagens Glæde, og med kjendelig Fornøielse vende tilbage til deres Boliger.

Aalborg, den 30 August. Paa en Tid, da Træers Plantning og Opelskning synes at fortjene en særdeles Opmærksomhed, er det saare kjert, at kunne meddele følgende Efterretning om de af forhenværende Fæstebonde og nu siden 1807 Selveier **Peder Poulsen i Vadsholt**, Uldsted Sogn, i Vensyssel, ved egen patriotisk Drift, foretagne Træplantninger. — Ved en Synsforretning holdet i Sommeren 1809, befandtes i 3de af ham anlagte Haver 36 Pæretræer, 74 Æbletræer, 50 Blommetræer og 40 Kirsebærtræer, i alt 200 Frugttræer fra 8 til 16 Aar gamle, og alle i god Vext. Desuden fandtes i hans Frøe- og Planteskole over 200 Stkr. af sammeslags Frugttræer fra 1 til 7 Aar gamle, samt endnu et Viintræ. — Foruden 770 Stkr. vilde Træer, som i Aaret 1799 befandtes i hans Træhaver, bestaaende af almindelig, Sei- og Poppelpiil, Hesseler, Esper, Elmer, Ahorn, Acasie, Linde, Bøge, Rønner, og Castanietræer samt Hvidtorn, har han fra 1800 af plantet 2,450 italienske Poppelpiler. Af Poppelpilerne har han overladt til andre over 1200 Stkr., af Elmer 44, af Rønner 100, af Esker 84, af Frugttræer 34 Stkr., og tillige selv plantet nogle deraf hos Naboerne. — Af de vilde Træer har han Tid efter anden udplantet nogle til en liden af ham paa hans Eiendom opelsket Skov. — Foruden dette Træplantnings-Arbeide har han allerede som Fæster, ryddet af sin Mark 98 Læs store og 30 Læs smaae Steen, opført 132

Alen enkelte Steendiger, $2\frac{3}{4}$ Al. høie og $2\frac{1}{2}$ Al. brede, samt gravet i sin Mark 1144 Al. Vandgrøfter. — I øvrigt bør tilføies, at det kongel. Landhuusholdningsselskab har allerede tvende Gange med Præmier belønnet denne Bondemand for sin udviiste sjeldne patriotiske Flid.

Viborg, d. 3 Septbr. Mølleren J. Rasmussen i Bogense har opfundet en Maade hvorpaa man kan anvende al Slags Steen til Grubesteen og ganske undvære de Engelske. — Det er moersomt, at see i Khns. Adresseaviser godt jydsk Smør averteret for 28 Rdlr. Fd. da det her neppe er at faae under 40 Rdlr.; ja mange forlange 50 Rdlr., ligeledes jydsk Ost 16 ß. Pdt. og her i Jylland koster den 20 ß. i det ringeste. En Pot Fløde, som i Kjøbenhavn faldbydes for 16 ß. koster i Viborg 32 ß.; Lysene ere ligesaa dyre her som i Khn. og Tællen forlanges her 10 Rdlr. for Lpd. For en Væder til Slagtning 16 Rdlr. o. s. f. I Odensee koster 3 a 4 Læs Gulvsand nu 14 Rdlr. Høsten gaaer frem med raske Skridt. Havren er ikke endnu moden. Rugen er meget tør. Viborg Torvepriser d. 1ste Sept. Gammel Rug Tdn. 12 Rdlr., ny Rug 10 Rdlr. Smør 3 Mk. 8 ß. Pd. Orekjød 28 ß. Fersk Flesk 36 ß. Æg Snesen 24 ß. — Den 1ste September kom den commanderende General S. T. Hr. Generalmajor og Commandeur af Dannebrog von Tellequist til Viborg fra sin Inspectionsreise i Jyllands nordre og vestre Egne. Han saae den 2den Sept. om Morgenen det herværende 2det jydske Regiments Depots og Borgerskabets Manøvrer og reiste i Dag tilbage til Randers.

Ribe, d. 4 Sept. I Hr. Hempels Fyenske Avis No. 122 anføres under Artikel, Indenlandske Efterretninger: "Pastor Bojsen i gammel Hadersleb er den eeneste her i Dannemark bekjendte Mand, som ikke allene har prøvet, men endog dyrket Runkelroer, og af det ved Udblødning udtrukne Sukker, kogt en Sirup, som i Huusholdning fortrinlig kan bruges." I Anledning heraf meldes, at ogsaa Hr. Kammerherre Rosenørn Teilmann til Nørholm ved Warde, har dyrket Runkelroer og deraf uddraget Sirup.

I den Hempelske Avis læses følgende: Hvilken ulykkelig Indflydelse Pengekursen kan have paa en selv meget kyndig og virksom Landmand, viser Landsdommer Hoffs nylig udkomne korte men høist interessante Fremstilling af sin Virkekreds i Dannemark. I en Tid af 15 Aar har Landsdommeren eiet 7 Godser, men ikke igjen afhændet noget Gods, uden under sin Besiddelse at have gjort betydelige Forbedringer paa samme. Den Skygge, hvori det af Provst Zartmann og Konrektor Tetens til Landsdommer Hoff solgte og af den Første under Hoffs Opbud igjen tilbagekjøbte Asmildkloster er indhyllet i, kunde ønskes noget opklaret. Man seer ellers af denne til Deeltagelse vækkende Fremstilling, at i Jylland ogsaa Præster og Skolemænd afgive sig med at prange, som da vel og betaler sig bedre end videnskabelige Sysler.

Stege, den 20de August. I afvigte Nat er en Fange undvegen fra Møens Tugthuus.

Mariboe, den 24de August. Det daglige Regnveir, som har fundet Sted, siden Hundedagenes Begyndelse, er nu, ved deres Slutning afløst med et meget smukt og klart Veir og temmelig Varme, hvilket opliver Landmandens Haab om en lykkelig Høst, der allerede er i fuld Gang. — Igaar bleve nogle Barcasser udsendte fra det mellem Møen og Stevns krydsende fiendtlige Skib, for at tage en Caper, som seilede tæt under Møens Klint, men da Barcassernes Mandskab saae de fra Landet tililende Militaire, vendte de igjen tilbage til deres Pleiemoder. — Den 26de Aug. Man har i Gaar og Forgaars hørt en meget levende Canonade. Lyden syntes at komme fra Sydvest. — Endnu er her det skjønneste Høstveir med megen Varme. — I Fredags Nat søgte nogle engelske Barcasser at bortstjæle nogle Bagde og Jagter i Kramnitze Havn, men da de bleve imodtagne med Musketskud, dreiede de af med en lang Næse. Siden have de forsøgt paa det samme, men fandt igjen vore kjække Krigere vaagne paa deres Post. — I Nyested hersker i denne Tid en Art af Forraadnelsesfeber, hvoraf mange ligge syge, dog skal den ikke være farlig. I et Huus har allene 7 lagt deraf. — Igaar hørtes paa ovenmeldte Sted en stærk Canonade. — Den 24de blev dertil indbragt en Prise af Caperfører Hansen, lastet med pommerske Bjelker. 2de andre Capere maatte forene sig med ham, da et fiendtlig Skib ilede til for at forsvare Prisen. I Nyested Havn ligge nu 7

Priser. — En Bonde i Sørup, ved Navn Jørgen Madsen, har i afvigte Aar efter 3½ Tde. Udsæd af Hvede, høstet 70 Tdr. Hvede. — Saadant et Land er Lolland! — Natten imellem den 27de og 28de dennes, rasede her en stærk Torden. Den slog ned paa forskjellige Steder, men skal ingen Skade have gjort. I Krønge slog den ned 3 Steder; men uden Virkning. — Imellem Kl. 4 og 5 om Morgenen slog den ned i Mariboe Søndre Søe. — Paa Falster slog Lynilden ogsaa ned paa Volsøe Byes Mark og dræbte for 1 Mand 4 Køer.

Den til Stokholm bestemte Franske Gesandt Hr. Alquier er paa Reisen derhen ankommet hertil Staden. Ligeledes er den hidtilværende Kgl. Gesandt i Holland, Kammerherre Grev. Moltke, i disse Dage indtruffet her.

Viinprisernes Dyrhed er Aarsag i, at vore Viinhandlere lave i Aar en langt større Mængde Kirsebærviin end i de forrige Aaringer. En Følge heraf er, at man betaler 24 til 25 Mk. for en Fjerding Kirsebær. En eneste Viinhandler skal have kjøbt for 3300 Rdlr. Kirsebær.

I denne Tid opholder sig her i Kjøbenhavn en ung Mand ved Navn Joseph Bittner fra Bøhmen, der besidder en udmærket Færdighed i at slibe Glas. Han sliber de skjønneste Figurer og Allegorier, ligesom de forlanges, og lader sig nøie med en meget billig Betaling.

Hr. Litteratus J. Werfel agter, efter den kyndige Landbruger, Oberste Falkenskjolds Opfordring, at levere en Dansk Oversættelse af Schwerz's fortræffelige Skrift: "Anleitung zur Kenntniß der Belgischen Landwirthschaft," som Hr. Obersten har paataget sig at gjennemsee. Prisen bliver for Subskribenterne 3 Rdlr. paa Tryk- og 5 Rdlr. paa Skrivpapir. Subskriptionen modtages paa alle Byens Boglader.

Odense, d. 4 Sept. Fyen har i denne Tid mistet en sand Ædling af sine Godsejere — den som Christen og Menneskeven lige agtværdige Hr. Generalmajor Schøller til Margaard. Ikke er det hverdags Smiger, men Sandheds fortjente Offer, der bringes hans Minde, naar man her nævner nogle faa Træk i den Afdødes ædle Caraktеer. Gustav Schøller elskede Religion og Oplysning. Huusandagt og offentlig Gudsdyrkelse (og det fortjener dobbelt at bemærkes i vore Tider!) vare Navne for ham af megen Betydenhed. Han afholdt sig ikke fra Kirken, saalænge han kunde flotte sin Fod, og førtes endnu den sidste Søndag han levede, næsten livløs fra Uggersløv Kirke. Men som Religionen var hans Hjertes vigtigste Anliggende, var det og hans Glæde, at gjøre den gjeldende for sine Medchristne, og overhovedet at fremme Oplysning hos Unge og Gamle, ved Gudshuses Forskjønnelse, Skolers Opbyggelse, nye Psalmebøgers Uddeling til Uformuende ꝛc. Hans Huus var ægteskabelig Lyksaligheds og stille Glædes Bolig. Som Godseier elskede Gustav Schøller sit Gods. Stedse betragtede han det, med alt hvad han eiede, som et Laan, som noget Betroet, hvorfor han engang skulde aflægge Regnskab. Ikke ansaae han det som en riig Indtægtskilde; han vilde ikke vorde riig ved sine Bønders Sveed; meget mere satte han sin Glæde i at fremme deres Glæde, deres Velstand. Ikke forhøiede han Landgildet efter Tiderne; det var tilforn ubetydeligt, efter nærværende Tids-Omstændigheder hartad intet. Ja han har endog gjort det til ubrydelig Lov, at hverken han selv eller hans Arvinger eller nogen tilkommende Margaards Eier maae forhøie det. Frydelig var derfor og det Forhold, der fandt Sted imellem ham og Bønderne. De elskede ham, som han elskede dem. Som Grund for nysnævnte Bestemmelse anfører han selv den Lyst, den Beredvillighed, den Troskab, med hvilken hans Bønder altid havde efterkommet hans Villie. Endnu i sit Livs sidste Dage arbeidede han paa en Plan til at grundfæste deres Fremtids Held. Derfor var ogsaa Budskabet om hans Død et Tordenslag for Godsets samtlige Mænd. Kuns den Tanke trøster dem, at den forstandige og dydige Ægtefælle, som er tilbage, og hvem Mandens Ord og Ønske er høieste Lov, skal end med flere Blade smykke Gustav Schøllers ligesaa fortjente som uvisnelige Egekrands. — — I disse Dage har det været en qvælende Hede; dog er Morgen- og Aften-Luften temmelig kold. Brevposten fra Kjøbenhavn, som først indtraf hertil i Gaar Middag, skal have havt en vanskelig Overfart.

Paa Auctionen i store Kongensgaden d. 6 d. M. vare Priserne saaledes: Ukkerm. Tobak 24 til 27 ß. Virginia Tobak 44½ til 50 ß. Brasil. Sukker 6 Mk. 1 ß. til 5 Mk. 12½ ß., brune dito 5 Mk. 1 ß. til 4 Mk. 8½ ß. Hvide Havanna 6 Mk. 3½ ß. til 6 Mk. 6½ ß., brune dito 5 Mk. 12 ß. til 6 Mk. 1 ß. Sort Peber 5 Mk. 12 ß. til 5 Mk. 13 ß. Geor. Bomuld 8 Mk. 1 ß.

til 8 Mk. 3 ß. Alt. Eddike 56 Rdlr. Orh. Thy 13 Rdlr. til 13 Rdlr. 40 ß., Haysan 14 Rdlr. 4 ß. Chicorie 28 Rdlr. 2 Mk. pr. 100 Pd.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 7de Septbr. Tre Maaneder. I Begyndelsen 462, siden 458 til 459. — Spec. 480, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 77 ß. D. C. — Hamb. Cours 480 to Maaneder.

Estafetteefterretninger.

En i Morges ankommen Estaffette har medbragt følgende Nyheder:

Fra Frankfurt skrives under d. 30 Aug., at det Franske Hovedqvarteer samme Dags Morgen virkelig er opbrudt til Hannover, men at Divisions-Gener. Grev-Compans endnu bliver der 5 til 6 Dage, for at ordne Overgivelsen af de forskjellige Lande til Bayern og Würzburg. Divisionen Friant er paa Marchen. Prindsen af Ponte Corvo ventes med det første til Frankfurt. — Kong Louis's Sundhedstilstand i Toplitz har forværret sig saa meget, at han maa holde Sengen. — Capudan Pascha har ladet en Sclavonier, der stod under Fransk Beskyttelse, afskjære Ørene, fordi han ikke vilde gjøre visse Forklaringer. Paa den Franske Ambassades Forestillinger, forføiede Portens Marinemnister sig strax til den Franske Chargé d'Affaires, med heitidelige Undskyldninger for denne Handling. — Journal de l'Empire forsikkrer, at Londons Bank har udstedt en uhyre Mængde Papirpenge, og at en Guinee, som kun gjelder 21 Shil., betales nu med 23 Shil. Engelland vil synke under Ruinerne af sine Papirpenge, naar den Franske Regjerings Forholdsregler efterkommes, og dens Agenter i fremmede Havne indsee, at de med Colonialvarer ankommende Skibe ikke ere fra America, men fra London, og at deres Papirer ere falske. Man forfærdiger dem i Engelland og sælger dem offentlig. — I Wien tales om en ny Bancoseddel-Skat. Enhver Gylden Bancosedel skal betale 6 Kr. og da forsynes med en Stempel. F. Ex. En Bancoseddel paa 100 Fl. betaler 10 Fl. — Ved Reductionen af den Østerrigske Armee vindes 10 Mill. Gl.

Udenlandske Efterretninger.

Den Svenske Regjering havde d. 24 Aug. endnu ikke ladet bekjendtgjøre i Stockholm Prindsen af Ponte Corvos Udvælgelse til Sverrigs Kronprinds.

Stockholm d. 24 Aug. Kongen har strax efter Prindsen af Ponte Corvos Udvælgelse til Tronfølger, udnævnt Admiral Grev Wachtmeister til Gouverneur paa Øen Gothland. — Den Pommerske Committee har efter Kongens Befaling begivet sig til Ørebro. — Efter en Reisendes Beretning fra Finland sloife Russerne Sveaborg og holde inde med Cadethusets Bygning i Aabo.

I Paris havde man nylig det utrolige Rygte, at Toget til Sicilien var aldeles opsat.

Paris d. 26 Aug. I de til de forenede Stater udstedte Franske Licenzer, tillades det i Frankrige at indføre: de Franske og Hollandske Coloniers og Asiens og Africas Fastlands Frembringelser, under den Betingelse: igjen at udføre for Værdien af de indbragte Ladninger (Indførselstolden uberegnet), Franske Frembringelser og Fabricater, fra hvilke dog undtages Tobak. Skibene maa være forsynede med et Brev fra den Franske Consul, hvori findes en Linie af Chifre og en Avis af Affeilingens Dato. Man er meget nysgjerrig efter at vide, om Engellænderne ville tillade Skibe, der ere forsynede med saadanne Licenzer, at løbe ind. — Licenzer af nærmere Bestemmelse ere hidtil endnu ikke blevne uddeelte; det synes, at paa Indigo og Cochenille nær, ingen andre Artikler ville blive tilladte end de, der ved de forrige Licenzer vare bestemte. — Efter en i Moniteuren leveret Liste over de Franske Krigere, der i Slagene ved Thann, Eckmühl, Eslingen og Wagram ere blevne qvæstede paa Arme og Been, beløber deres Tal sig til 1769.

Efter en anstillet Undersøgelse er det blevet befundet, at Byen Barths Indvaanere ikke have gjort sig skyldig i nogen forbuden Handel, men at Stedets Kjøbmænd endog have undslaaet sig for at indlade sig i at kjøbe de dem tilbudne Skibe og Ladninger, som de ved Dars krydsende Engellændere have taget og prisdømt.

I August Hefte af politisches Journal læses en Efterretning om de Engelske Krigsfanger i Frankrige, hvoraf erfares, at disses Tal beløber sig til 12000. Uagtet den Engelske Regjering allerede længe ikke har sendt dem nogen Pengehjelp, understøtter den Franske dem dog paa det ædelmodigste, og denne Understøttelser har man især Privatfolk at takke for. En Kone med fine Børn, som lever hos sin Mand eller sin Familie og som den Franske Regjering ikke regner blandt Fangernes Tal, faaer 4 Sols dagligen; ligesaa meget faae Honoratiores, blandt hvilke regnes de Ikke-Stridende, Passagererne, Skibs-Masters, Undermasters paa Skibe af 8 Tons. Alle Folk over 55 Aar og derover,

saavelsom Qvæstede, der have mistet et Been eller ere udygtige til videre Tjeneste, faae daglig 3 Sols, og enhver Fange, der behøver denne Understøttelse, 2 Sols. — I de forskjellige Depoter har man desuden oprettet Skoler, hvori Ungdommen undervises. De Syge, som ikke trænge til at komme i Hospitaler, faae de fornødne Lægemidler. — Undermastere af et Skib under 80 Tons, Ikke-Stridende, Soldater, Søfolk, Søsoldater rc. faae daglig 1 Pd. Brød, 1 Pd. Kjød og 1½ Sols i Penge. Fremdeles to Gange maanedlig Brænde, eengang Salt, tørt Grønt og om Sommeren Viinæddike. Hver 18de Maaned faaer Fangerne nye Klæder.

Ved at meddele en Skrivelse fra det Engelske Hovedqvarteer i Portugal, hvori det hedder, at man for første Gang har havt fortræffelige Efterretninger fra en fornem Officier ved den Franske Armee, anmærker Moniteuren blandt andet, at dersom Engellænderne havde havt saa fortræffelige Efterretninger, hvorfor lode de da Craufurds Division næsten tage til Fanger, i det mindste sprænge? Naar de Franske desertere saa let, hvorfor lader sig da ikke en eneste af de 20 til 30,000 Franske, som sukke i Engelsk Fangenskab, af Gulddynger overtale til at gaae over til Engellænderne? Blandt den Engelske Armees Hjelpetropper seer man faa Franske; blandt de Franskes Hjelpetropper mange Engelske. De Franske Regimenter tælle nu 3000 Engellændere og Skotter, der ere blevne hvervede i Fangedepoterne; deriblandt regnes ikke engang de Irlandske Fanger, der have taget Fransk Tjeneste. Engellænderne kunne ikke opvise et saa stort Antal Franske, der føre Vaaben mod deres Fødeland.

Efter Breve fra Tyrkiet vilde Storherren i Slutningen af Julii Maaned støde med en Armee paa 200,000 Mand til Storvizíren, som endnu staaer ved Schumla.

Den Franske Armees Hovedqvarteer blev d. 27 f. M. forflyttet fra Frankfurt til Hannover.

Constantinopel d. 26 Julii. I Følge Efterretninger fra Persien forsamles ved den ny udbrudte Krig mod Rusland en Armee af 100,000 Mand.

Ved Stormen mod Rutschuck d. 4 Augusti skal, i Følge Privatefterretninger, Menneskeforliset have været 10,000 Mand.

De seneste Efterretninger fra Constantinopel gaae til d. 26 Julii. Russernes gjentagne Angreb mod de faste Stillinger ved Schumla og paa Grændsepladsen Akalcigha i Storarmenien skal være mislykkede; Storvizíren har faaet saa stor en Forstærkning, at hans Armee nu udgjør 80,000 Mand, hvoraf man formoder, at Russerne ville opgive deres videre Forsøg paa Schumla; Krigsrustningerne i Constantinopel fortsættes med Iver. — Capudan Pascha søger i det sorte Hav at dække Kysterne fra Varna til Donaus Udløb og gjøre Tilførslen af Levnetsmidler vanskelig for Russerne. Han har ogsaa gjort en Demonstration mod Halvøen Krimm, for at dele Russernes Kræfter. De fra Persiens Side begyndte Fiendtligheder mod Rusland ansees ogsaa for vigtige. — Den Engelske Gesandt Adair har d. 14 Julii forladt Constantinopel, og hans Efterfølger Canning har allerede havt et Velkomstbesøg af Portens Tolk. — General Kamenskoy har d. 3de og 4de forsøgt en Storm paa Ruschuck, men er blevet slaaet tilbage af Tyrkerne.

I den Russiske Hoftidende berettes ogsaa, at Kamenskoy Forsøg mod Schumla er mislykket, men derimod forsikkres, at hans Broder aldeles har slaaet Storvizírens hele Armee, som har angrebet ham ved Schumla. Varna bloqueres.

Corsøer d. 3 Sept. Fra Langelandsbeltet indkom i Gaar en Convoy, bestaaende af 3 Orlogsskibe, 1 Fregat, 1 Brig, 1 Cutter og omtrent 200 Coffardieskibe. Denne Convoy gik ualmindelig adspredt, og blev i Gaar Eftermiddag til ud paa Aftenen heftig beskudt af Roeflottillen, som gjorde 4 Skibe til Priser, hvoraf 3 ere indbragte hertil, ladte med Hvede, Talg, Potaske, Seildug o. s. v. Convoyen laae i Nat til Ankers i Beltet og gik i Morges Nord efter, ikke efterladende noget fiendtligt Skib her i Sprogøebeltet. — D. 4de og 5te Sept. Ingen fiendtlige Skibe i Sprogøebeltet eller i Sigte i de øvrige Belter Nord og Syd.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 97.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 11 September, 1810.

Hvorledes skal Mandfolkets Aften-Leede omdannes til Virksomhed? og Underviisning i Haand-Arbeider forenes med Skole-Underviisningen? saa at hverken denne eller hiin er til Skade for eller ophæver den anden.

(Sluttet.)

11) Da slige Arbeids-Lærere, for hvert Skole-District nu ikke findes *), maatte Selskabet sørge for, at de kunde erholdes. Dette formodes at kunde skee paa flere Maader. Det simpleste synes at være: At Selskabet accorderede med Nogle i Omkredsen, som kan alle disse Haand-Arbeider, saa de mødte visse Tider og Stæder, og der gav den Underviisning for Andre, som igjen skulde være Lærere i Skole-Districterne, og nyde Betaling efter hvad man kunde blive accorderet om for hver Aften **).

12) Til Aften-Arbeiderne burde ogsaa regnes: At kunne gjøre Træskoe. Disse i vore Tider saa vanskelige Artikler at bekomme; men tilsidst, som Arbeide, der fordre Styrke.

13) Snedkeriet burde for det første ei gaae videre end til at høvle, finke og lime. Bødkeriet neppe videre end til at lægge Baand paa Kar. Huggeriet neppe videre end til at gjøre Greeb, Skovl og Plov, at ophugge Hjul-Fel, Axelstokke, Kiepstokke, og tage Træet paa den behørige Kant.

Dette Forslag blev antaget uden hvor Anmærkningerne viser det, og i mine Skoler fulgt. Ogsaa blev paa denne Maade Leilighed for den confirmerede Ungdom, som vilde øve sig mere i Skrivning, Regning og Læsning, at det kunde skee een eller flere af de øvrige Aftener; hvilket ogsaa skede i Vændsløb, Holsteinborg, Krummerup og Bierre Skoler. I Hyllested-Skole ikke, fordi ingen der af den confirmerede Ungdom vilde møde. Haand-Arbeide-Underviisning blev og given i Skafterup-Skole, Qvislemark Sogn af Hr. Skolelærer Petersen, som havde nogle Børn, der og vandt Præmie for Halm-Kurve-Arbeider. — Heraf sees da, at Arbeids-Anstalter kan indføres i Skolerne; at den Dovenskab eller Stolthed kan forandres til Flittighed, Duelighed og rosværdig Ære-Følelse, naar enten nogen ædeltænkende Mand eller Selskab vil overtage sig Bekostningen med Aften-Lærernes Lønninger m. m. Eller Regieringen vilde give Befaling ud dets angaaende: At Aften-Arbeider skulde finde Sted, lægge denne Foranstaltning under Skole-Commissionerne, og bemyndige disse til at paalægge Skole-Districtet Om-

*) Dette behøvedes ikke; thi man fandt i hvert Skole-District Een, som kunde binde Halmkurve og Kuber, og vare villige til at lære Børnene.

**) I Hyllested og Vændsløb Skoler gaves til Lærerne af Bondestanden hver Aften 8 Skill. Men Hr. Jensen og Hr. Petersen have, saavidt jeg veed, hverken fordret eller modtaget noget Vederlag af Selskabet.

kostningerne. Saadanne ere: a) Skole-Løn i de maanelyse Aftener. b) Lys. c) Varme i Skole-Kakkelovnen. Regner man nu blot fra 1 Nov. til ultim. Martii 3 Aftener for og 3 efter Fuld-Maane, saa bliver det omtrent 30, høit 35 Aftener. 8 Still. Aftenen er 15 til 17 Mk. 8 Sk. Og et Lys med nogenledes stor Væge i hver Aften (thi disse grovere Arbeider, som ei behøver saa klart Skin, som Skrivning og Regning, kan mueligen være nøiet med et Lys, naar Mængden ei er alt for stor, ved at sidde i en Omkreds eller langagtig Firkant med Lyset i Middelpuncten), 8 Skill. Stkt. eller 4 Mk. Pd., 8 til Pd. Nu siges de at koste 5 til 6 Mk. Pd. (thi skiønt Landmanden har maattet levere det overblevne Byg fra Udskrivningen til Kiøbenhavns Proviiderings-Commission, for henimod den halve Priis af hvad han ellers kunde faaet derfor; saa har Landmanden dog ei engang det Vederlag derfor, at man faae et Lys af Proviiderings-Commissionens; men man kjøbe dem andre Steder for hvad Priis Enhver vil have derfor), blev atter 15 til 17 Mk. 8 Skill., Brændselet uberegnet, som, naar enkelt Mand eller Selskab vilde og kunde give det, maatte lægges paa Skole-Districtet.

Men her er nu ei taget Hensyn til Qvinde-Kiønnet. Aarsagen, at i mit Forslag ei blev meldt om Samme, var deels, som meldt, at det ei var saa langt tilbage i Virksomhed, som Mandkiønnet, deels, at, naar Prøve skulde anstilles, saa var det bedst at see hvorledes det løb af med en Deel, forinden man overtog Alt. Men da nu det Første dog saa vel lykkedes, saa fremsættes og mine Tanker om det Andet *).

Qvinde-Kiønnet er ikke uvirksomt; men dets Arbeider ere ikke gode nok. Jeg forbigaaer Spindingen, undtagen at Skotrok burde indføres, som neppe skeer uden i Skolerne, fordi man har Uvillie til dem, da de bruges i Forbedringshusene. Herved kunde deels faaes rigtigt Begreb om Spinding, deels Tid vindes til flere Arbeider. — Stopningen er for en stor Deel usel; Syeningen, som oftest, ei bedre, og strækker sig sielden længere end

*) Dette Følgende er et Forslag, som nyligen er giort Selskabet i Henseende til Pigeborns flere og forbedrede Haandfærdigheder, samt hvorledes samme formenes at kunde udføres.

til at sømme, sye Forklæder og Skiørter. — Hver Pige burde sye og skiære sit eget Tøi. — Binding eller Strikning forbigaaes. Men Vævning burde indføres. Paa Odden i Ods Herred her i Siælland har hver Gaard-Kone sin Væv, og væver, fra omtrent Ploven kommer ud og Spindingen ophører, alt det Garn, som hun og Pigen om Vinteren har spundet. — Bagning og Brygning, de 2de væsentlige Nødvendigheder for Menneskets Vedligeholdelse og Sundhed, burde læres noget mere Grundigt om, end det Datter og Pige seer paa Moder, uden at vide, hvorfor.

Men foruden de Arbeider, som ere nødvendige for Gaard-Konen, burde og tænkes paa Arbeider, som kunde være nødvendige for Huuskonen og Inderstен. — Gaardkonen har nok med Madlavning, Spinding, Binding, Syening, Have-Dyrkning, Vævning at bestille, især da hun er nødt til at fabrikere til Tieneste-Folkets Klæder; men Huuskonen, om hun end kunde lade sig leie i Dag-Arbeide hele Sommeren igiennem, har hun dog Timer tilovers, Vinter og Foraar, hvori hun spinder for Andre, eller kunde bestille noget Andet, mueligen mere fordeelagtigt. Ikke kan Pigeborn af Bondestanden vide i Forveien, om de skal blive Gaard- eller Huuskoner, og i første Fald, om Omstændigheder, før deres Død skal bringe dem ud af Gaarden. Det var da gavnligt for dem, i Barndommen at lære saadanne Haand-Arbeider, der kunde være dem mere indbringende og Landet nyttige, tillige saadanne Arbeider, hvorved de kunde anbringe megen ledig Tid til Nytte. Efter Udskiftningen maa hver Gaardmand have en liden Pige til at vogte Lam og Giæs. Naar disse Dyr ere vante lidt til Orden, saa har Pigen gemeenlig intet Andet at bestille end at læse lidt paa en Skole-Lectie, at lege med sig selv og at keede sig. I Stedet for at keede sig om Sommeren skulde Barnet lære Noget Vinter-Aftenerne, foruden det Nødvendige for en Gaardkone paa Landet, ogsaa til at more og gavne sig, som Barn, under Vogtningen om Sommeren, og til at gavne sig og Staten som Huuskone eller Inderste i Fremtiden. Den norske Bondepige har sin Haandreen under Vogtningen at spinde paa. Jeg seer ikke, hvorfor den lille danske Vogterinde ei og kunde have Noget i Hænderne, som hun i en Hast kunde slænge fra

sig, eller tage med sig, naar hun skulde løbe efter Lammene. Binde kunde hun vel, men da derved skal tages ind og ud, ere rette og vrange Masker at iagttage, saa er jeg bange for, at dette for Barnet paa egen Haand er vanskeligt at udføre; og liden Nytte er det, naar Barnet har giort det galt, at oprænke det Bundne, for atter at binde eller strikke det om igien. Mere passende for Barnet var uden Tvivl Andet, til Ex. at filere, (dersom Moden blot ei saa tidt omtumlede os fra Eet til et Andet) ogsaa filere de grovere Slags, som ei henhørde til Pynt, men til Nytte, saasom Uld-Net, Ruser, Fiske-Garn ꝛc.; at flette Halm eller Straae til Straae-Hattene, deels Ringene, der udgiøre Hatten selv, deels Kantningen derom. Dette synes saa meget mere rigtigt, som Emne til Arbeidet er baade indenlandsk og behøver ingen Forberedelse. Kunde Dette eller noget Andet, der mueligen kunde bidrage til Fabrikers Opkomst eller Flor, og for den lille Piges eller Huuskonens og Inderstens Gavn findes passeligt, saa maatte og til at lære Saadant, vælges saadanne Aftener, da hverken Barnets Hiemmelæsning, og Huusmoderens Arbeide skulde tilsidesættes. Da Smaae-Pigerne tages troig i Brug om Aftenerne, fornemmelig til Kartning om Vinteren, og dem knappelig pleier forundes Tid til en Skole-Lectie, saa kan ikkun Løverdag og Søndag Aftener bestemmes, som de Aftener, hvori Pigebørn kunde gives Underviisning. End ikke Søndag Aften kunde Sligt skee, da den umiddelbar gaaer foran deres Skole-Dag, og de da skulde lære deres Skole-Lectie; men da ingen anden Aften kan gives, foruden Løverdagen, saa bliver det Nødvendigt, at Skole-Lectien læres Søndag Eftermiddag, og Søndag Aften, førend Skolegangen anvendes for Haand-Arbeiderne. Her blev da ligeledes enten af ædelmodige Personer at bestemme Fruentimmer Haand-Arbeider, som skulde læres, og betale Lærerinder i Samme; eller hvor saadanne ikke fandtes, at skee af Skole-Commissionerne. Dog anseer jeg det passeligst, at ikke egensindige Huusbonder skulde være fortrædelige nok til at hindre Ungdommens Underviisning, naar alligevel Bekostninger anvendes paa Samme; at det blev en Nødvendighed, under Mulct, at Børnene, baade Drenge og Piger, disse visse maanelyse Aftener, da deres Huusbonders Arbeider ei hindredes, mødte i Skolen, og at Mulcterne bleve at anvende til Præmier, eller om ingen faldt, da en liden Sum gaves godvillig af Personer og Selskaber, eller af Commissionerne paalagdes Skole-Districterne.

T. M. B. Galskiøt,
Sognepræst for Hyllested, Vændsløb og Holsteinborg.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Udskrivningen af Godtgjørelsespenge for de i Aaret 1808 præsterede Militairkjørseler i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen. Hans Majestæt Kongen har under 28de Augusti d. A. resolveret: at de i Aaret 1808 præsterede Militairkjørseler i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen skulle godtgjøres Kjøbstæderne med 40 Lß. og Landdistricterne med 20 Lß. for hver Miil, som de have kjørt med tvende Heste, og at de i Overeensstemmelse hermed fornødne Godtgjørelsespenge skulle repateres over samtlige Kjøbstæder og Landdistricter uden Undtagelse, efter det Plougtal, efter hvilket de under 20 Jan. d. A. udskrevne 4 Rdlr. 24 Lß. pr. Ploug ere blevne reparterede. Dog har Allerhøistsamme tillige befalet, at af Godtgjørelsespengenes hele Beløb for 1808 ikkun ⅜ for nærværende Tid skulle reparteres og godtgjøres; hvorimod de øvrige ⅝ skulle reparteres og godtgjøres ved de tvende næste Udskrivninger af Godtgjørelsespenge for Kjørseler, hvergang med Halvdelen. — Da nu efter de indsendte Fortegnelser den hele Godtgjørelsessum for de af Kjøbstæderne, saavelsom af Landdistricterne, i Aaret 1808 præsterede Kjørseler, naar det fraregnes, som er blevet i Beholdaf de under 10 Jan. d. A. udskrevne Kjørselspenge, og derimod tillægges Godtgjørelse for nogle forhen præsterede og hidindtil ikke godtgjorte Kjørselspenge, udgjør circa 300,000 Rdlr., saa bliver af hver Ploug at betale næsten 16 Rdlr., for at tilveiebringe denne Sum. — Efter Hans Majestæts fornævnte Befaling skal af disse 16 Rdlr. imidlertid nu strax ikkun 6 Rdlr. pr. Ploug tilveiebringes og godtgjøres, og hvad der ved denne Udskrivning indkommer mere, end ⅜ af den hele

Godtgjørelsessum for præsterede Kjørseler for 1808, skal ved en tilkommende Repartition for Kjørseler fraregnes Summen, der da skal udredes. — Rentekammeret lader herefter forfatte de fornødne Beregninger og Liquidationer, for at bestemme, hvilke Summer Kjøbstæderne, Klosterne, Godserne, Amterne, Landskaberne og Koegene have enten at betale, eller, efter Afdrag af deres Qvota, at modtage, og vil forsyne Oppebørselsbetjentene med de fornødne Indtægts- og Udgivts-Ordrer, hvilket, i Følge Hans Majestæts Befaling, herved bekjendtgjøres, og tilføies tillige, at de Summer, som herefter svares, skulle, under Straf af Execution, betales inden 6 Ugers Forløb efter den Tid, som af vedkommende Oppebørselsbetjente nærmere vil blive bekjendtgjort. Under Rentekammerets store Segl. — Givet i det Kongelige Rentekammer i Kjøbenhavn, den 1ste September 1810.

———

Den Kongel. Gesandt ved det Franske Hof, Geheimeconferentsraad v. Dreyer, Storkors af Dannebrogen, er nylig afgaaet ved Døden efter Følgerne af en Operation, som han havde maattet underkaste sig formedelst Steensmerte. Fædrenelandet taber een af sine nidkjereste og talentfuldeste Embedsmænd i ham. Næsten et halvt Aarhundrede havde han beklædt diplomatiske Poster udenlands i Rusland, Polen, Engelland, Spanien og tilsidst i Frankrige, og paa ethvert Sted vundet en ligesaa almindelig som fortjent Agtelse. Skjøndt han allerede havde naaet en Alder af henved 80 Aar, vedblev han dog endnu indtil sine sidste Dage at arbeide med den samme Iver og Driftighed, som havde udmærket ham igjennem hele hans lange Bane.

Odensee, d. 4 Sept. Af Nyheder herfra kan anmærkes, at et Fruentimmer for begaaet Uorden i Løverdaas Eftermiddag spadserede med Fedelen en Times Tid paa Flakhaven. Maatte denne Straf kuns være lige saa afskrækkende som den er riig paa lystige Tilskuere af begge Kjøn! Hvor meget der har været ivret imod private Skillingsbilletter, maatte man dog i Mangel af noget bedre ønske slige udgivne, da det snart er umueligt at klarere Consumtion, Brevporto og slige Udgivter. De skal rigtig nok ud, men Pengene kan Folk jo ikke skabe, og hvorledes da, naar al Skillemynt er begravet eller udvandret? Gid der dog før var raadet Bod paa dette Pengeopkjøb. (Nogle Grillenfængere kalde det et Nationalran!); thi underligt er det dog at høre, at der inde i Landet drives Handel med Statens Mynt. Men det er da intet Nyt mere! Ulykkelig er vist nok ellers den Professionist og næringsdrivende Borger, som nu ikke regner sit Arbeide efter Coursen. — Fødemidler og Bygningsmaterialier er den for længe siden anvendt paa. Som en Følge heraf koster nu og en god Gaard her i Byen fra 10 til 12,000 Rdlr. og derover. Private Jorder ere her ligeledes i denne Tid solgt for 800 til 1000 Rdlr. pr. Td. Land. Af Ønsker kunde endnu tilføies, at de evindelige Trommeslag vare lidt sjeldnere, som overalt den nidkjære Udraaber overdøver sig selv med sin stærke Stemme, hvorover Hensigten af de paa denne Maade til almindelig Efterlevelse anmeldte Bekjendtgjørelser oftest forfeiles. For Slettens Beboere, som de Mange der have at passere Canalveien, var det og ønskeligt, om det ufremkommelige Stykke Vei ved Hr. J Nielsens Pakhuus uden Nørreport maatte istandsættes, medens den gode Aarstid endnu tillod det, da man, naar Vinteren kommer, nasten ikke uden Risico af at brække Vognene eller at vælte, kan slippe over dette Sted. Der blev vel i Foraaret gjort lidet derved; men dette synes utilstrækkeligt.

Mariboe, d. 25de August. I Dag ved Middagstid blev 2 danske Baade jaget paa Stranden ved Moulskov af 2 engelske Fartøier, som af den derværende Vagt og nogle tililende Bønder meget kjækt forhindredes i at tage Baadene. Fægtningen varede 1 Time, uden at der paa dansk Side blev truffen nogen, skjønt de engelske Kugler fløi et Par tusinde Skridt op i Landet, man har derimod megen Sandsynlighed for at Fienden ikke slap saa vel. — Caperfører Hans Hansen Bager fra Nykjøbing har i Slutningen af forrige Maaned indbragt til Vordingborg en svensk Slup paa 26 Commercelæster, lastet med Caffee, Sukker, Bomuld, engelsk Sirtz og Farvetræe m. v., som efter al Formodning bliver priisdømt, da den er fraskaaren en engelsk Convoi. — Den svenske Capitain Isaak Unonius, som var paa det til Vordingborg indbragte Fregatskib med de 16 Canoner, er efter Ordre, fra vedkommende høie Sted, heftet og som

Arrestant bragt til Kjøbenhavn den 23 August om Aftenen Kl. 9, da han skal have skudt paa vore Canonbaade under russisk Flag. Der menes at Skibet bliver priisdømt. — Priserne paa Fødevare ere hos Spækhøkerne i Vordingborg paa nogle faa Dage stegne temmelig, saasom: 1 Pd. Smør 4 Mk. 8 ß., 1 Pd. færsk Flæsk 2 Mk., røget kan ikke faaes for Penge, 1 Pd. holsteensk Ost 1 Mk. 4 ß. — Uagtet Vordingborg er omgivet med megen Skov, er Brændet dog steget til en uhyre Priis, nemlig 19 til 20 Rdlr. for en Favn Bøgebrænde, som dog næsten ikke er at faae. — Hr. Bastland med Flere udruster fra Vordingborg en Caper, som hedder Vordingborg. Den er allerede afgaaet til sin Bestemmelse for at istandsættes og bemandes.

Den talentfulde Violinspillerinde Jfr. Scharff, som for nærværende Tid foretager en musicalsk Reise i Provindserne, agter ogsaa at begive sig til Hertugdømmerne og der at opføre Concerter i de fornemste Kjøbstæder. Udentvivl vil hun derved forøge den Berømmelse, som hendes sjeldne musicalske Talent og Færdighed i at behandle sit Instrument for længe siden har forskaffet hende hos alle Kjendere i Hovedstaden og paa hvad andet Sted, hvor hun har ladet sig høre.

Hr. Capitain Bumann, som har været 13 Maaneder i Engelsk Fangenskab i Prisonet Greenlow i Skotland, er lykkelig og paa en behændig Maade undsluppen fra sit Fangenskab og i disse Dage ankommen i sin Families Skjød her i Hovedstaden. Han beretter, at vore krigsfangne Landsmænds tyranniske Behandlingsmaade i Engelland overgaaer al Forestilling. Alle Fangerne behandles, uden Forskjel paa Stand og Alder, paa een og den samme Maade. Da Capitainen d. 10 Oct. 1809 ankom til Greenlow om Aftenen Kl. 8, kastede man ham, efterat han allerede havde gaaet 16 Engelske Mile til Fods, i Fængslet, uden at han fik det mindste at nyde. Da han beklagede sig over, at han var overmaade sulten, svarede man ham, at han ikke kunde vente at faae nogen Mad eller Drikke førend næste Middag. Hans og Folkenes Tøi blev indtil næste Morgen liggende uden for Pallisaderne paa Marken under Bevogtning; en Maade, hvorpaa alle ankommende nye Krigsfanger behandles. Den Føde, Fangerne faae, bestaaer hele Ugen igjennem, Onsdag og Fredag undtagne, af intet andet end en Suppe, som til 600 Mand koges i en eneste stor Gryde. I Suppen for hver Mand kommes et halvt Pund Engelsk gammelt Kokjød og en Smule Gryn. Hver Mand faaer $1\frac{1}{2}$ Pund Engelsk blødt Brød om Dagen, som, for at svare til Vægten, er saa raat, at kun Sulten kan tvinge til at spise det. Hver anden Onsdag faaer hver Fange to raadne Sild, og dertil 3 Kartofler til Middagsmad, og hver ottende Dag et Pund salt Klipfisk af samme Beskaffenhed. Tidt og ofte har Capitain Bumann og flere andre krigsfangne Danske Sømænd bedet Commissairerne om, at der maatte sørges for, at Vedkommende, som ved Licitation have paataget sig at forsyne Fangerne med Levnetsmidler, maatte levere dem bedre Føde; men alle Bønner vare her frugtesløse. Det var dem aldeles ikke tilladt at faae stærke Drikke, det være Brændeviin eller Øl. Uden Forskjel paa Stand eller Alder bleve 40 til 60 Fanger kastede ind i et eneste Rum paa neppe 10 Qvadratalens Størrelse, hvor der var anbragt 3 Hoider med Hængekøier. Fangerne have aldeles ingen Frihed til at komme længer end i den Gaard, der ligger indenfor Pallisaderne, i hvilken der findes adskillige, som allerede have siddet noget førend Krigen var erklæret. 150 Mand Engelske Soldater holde bestandig Vagt her, og om Natten ere Lygterne rundt omkring Pallisaderne tændte, hvilket gjør det umueligt for nogen Fange at undkomme. Desuden bliver om Natten hvert Rum lukket med Bolt og Laas, og ingen Fanger tør have Lys hos sig. Men hvad der gjør dette skjændige Fængsel aldeles utaaleligt for de ulykkelige Fanger, er den Omstændighed, at en stor Balle, hvori alle maa forrette deres Nødtørft, staaer her om Natten, og udbreder en pestagtig Lugt over hele det indknebne Rum. Forseer nogen Fange sig i mindste Henseende, saa bliver han kastet i det saakaldte black hole: et mørkt og fugtigt Hul, hvori han maae sidde to til tre, ja vel ofte ti Dage. Da nogle af Fangerne i Julii Maaned d. A. forsøgte at underminere Fængselet, for paa denne Maade at faae deres Frihed, og deres Foretagende blev opdaget, satte man alle Fangerne, uden Forskjel, i hele tre Uger paa halv Rançon, hvilket foraarsagede en saa stor Nød, at en Deel

af dem maatte af Sult spise Kartoffelskaller, som laae omkring i Gaarden. De Danske Krigsfangers Tal i Greenlows Prison var omtrent sex Hundrede og nogle og Tredive. Efter Bestemmelse skulde Fangerne have hver niende Maaned Klæder, men de fleste faae dem kun hver attende, og overhovedet uddeles de meget ulige.

I en Skrivelse fra en Dansk Krigsfange i Greenlow Depot d. 1 Aug. 1810 berettes, at Capitain Berg, der tilligemed Capitain Bumann vilde flygte fra sit Fangenskab, atter er blevet indbragt i Fangehuset. Ogsaa i dette Brev klages over vore fangne Landsmænds Mishandling i Engelland, men at der er ingen Muelighed i at befries fra dette Fordømmelsessted uden ved en Fangeudvexling. Capitain Olsen fra Trondhjem har faaet sit Skib frigivet og er nu tilligemed Folkene afreiste. Capit. Kaald og Loche vente dagligen ligeledes at faae Tilladelse til at afreise.

Hr. Kjerstrup er nu, skjønt noget seent, fremkommen med et Forsvar for sit sidste mislykkede ærostatiske Forsøg. "Han haaber paa hiin Side Oceanet at bane sig Vei til det Maal, han forgjeves stræbte efter i Europa (i Kjøbenhavn?)" Han beklager sig over, at i nogle offentlige Blade Bekjendtgjørelsen af hans Luftreises Udfald deels var ondskabsfuld og usandfærdig, og til Beviis herpaa anfører han, at hverken hans Kjole eller nogen af Snorene brændte, men at den første fulgte med Ballonen. Apparatet var vel ufuldkomment, men ikke af Mangel paa Agtelse for Publicum. Hans frivillige Deportation er det bedste Beviis han kan give paa, hvor høi en Priis han sætter paa det offentlige Omdømme. — Anmelderen maa beklage, at America eller Africa eller Asien eller maaskee endog Australien nu skal faae at see hvad vi Kjøbenhavnere to Gange forgjeves have frosset og svedt for baade i Citadellet og paa Exerceerpladsen.

Priserne paa Colonialvarer ere i disse Dage stegne meget. Ordin. Caffe er i Dag bleven betalt paa Børsen med 9 Mk. 12 ß.; for bruun Havanna begjertes 6 Mk. Nogen vigtig Grund til denne Stigen gives der ikke; thi da deels Forraadet af disse Varer, som her i Kjøbenhavn er stort, endnu kan ventes at blive forøget ved de hertil opbragte Ladninger, ligesom de efterhaanden prisdømmes, deels enhver Afløbskilde er fuldkommen stoppet, saa er der ingen anden rimelig Grund for Colonialvarers Stigen end den, at deres Indførsel herfra til Hamborg maaskee snart kunde blive tilladt igjen. Til vort eget Forbrug have vi Forraad nok.

I Orebro Tidende af 16 Aug. findes en Bedømmelse over Hr. Grundtvigs Skrift: Er Nordens Forening ønskelig? Et Ord til det Svenske Folk, og Hr. A. Nielsens Skrift om samme Emne. Rec. siger, at Hr. Gs. Stiil er let og naiv, og hele dens billedrige og noget sværmeriske Sving røber, at Forf. tillige er Skjald. Til Exempel anfører Rec. den historiske Apostroph til det Svenske Folk. Rec. giver det Grundtvigske Skrift Fortrinet for det Nielsenske.

Det dramatiske Selskab i Helsingøer bygger nu et nyt Skuespilhuus.

Hs. Majestæt har allernaadigst befalet, at Advocaterne i Høiesteret, saavelsom Procuratorerne ved Over- og Underretterne i begge Rigerne, skulle forsynes med Embedsbestallinger, og, som Følge heraf, lige med andre kongelige Embedsmænd gjøre Indskud i den almindelige Enkecasse til Pension for deres muelige Enker, samt at dette Indskud, hvilket for Hs. Majestæts lønnede Embedsmænd beregnes efter deres Løn, skal for Advocater og Procuratorer bestemmes saaledes, som om de første af disse havde en aarlig Embedsindtægt af 1500 Rdlr. og de sidste af 500 Rdlr.

Ved et af afg. Brandcapitain og Kleinsmedmester Ole Jensen, af Kjøbenhavn, under 7de Februarii d. A. oprettet Testament, er Frue Kirkeskole her i Staden indsat til Universalarving, saaledes, at alt hans Efterladenskab, rørligt og urørligt, paa nogle Gaver nær, som udbetales den Afdødes Svend og Tjenestepige, henfalder til bemeldte Skole. Ligeledes tilfalder bemeldte Skole i sin Tid den Capital, som, ifølge Testamentet, udsættes paa Rente for Testators Søster og Svoger, der for deres Levetid nyde hver 50 Rdlr. aarligen, saa længe de leve.

———

Under 8 Septbr. d. A. er udfærdiget et Canceellie-Patent, angaaende at Skibe, som ere ladede med Colonialvarer, skulle afvises fra Havnene og Ladestederne i Kongens Riger og Lande, af følgende Indhold: For endvidere muefigst at samvirke til

Opnaaelsen af de forenede Continental-Magters fælleds vigtige Formaal: at afskjære Fiendens Handel, har Hs. Maj. Kongen fundet Sig foranlediget allernaadigst at anordne og befale: at intet Skib under hvilketsomhelst Flag, være sig neutralt eller venskabeligt, herefter maae tilstedes Adgang til Havnene eller Ladestæderne i Kongens Riger og Lande, naar dets Ladning bestaaer af Colonialvarer; men ethvert saadant Skib, venskabeligt eller neutralt, hvis Ladning findes at bestaae i Colonialvarer, skal ufortøvet afviises, uden at maatte udlosse den indehavende, i Colonialvarer bestaaende Ladning, under Straf af sammes Confiscation."

Kjøbenhavns Vexelcours d. 13 Sept. Tre Maaneder 458. — Spec. 476, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 73 ß. D. C. — Hamb. Cours 470 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

I Cassel er udkommet en Kongel. Anordning angaaende de med Kongeriget Vestphalen forenede Hannoverske Provindsers offentlige Gjeld. Indtil det ved en Lov forandres skal denne Gjeld bestyres særskilt fra de gamle Departementers Gjeld. Renterne deraf skulle betales af den offentlige Skat, og beregnes til 2 PC. Der skal nedsættes en Commission til denne Gjelds Afgjørelse, og til samme indleveres alle Obligationer, Gjeldsfordringer o. s. v.

I Følge Efterretninger fra Caraccas af 4 Julii vare Creolerne Mester af denne Provindses Regjering. De andre 4 Spanske Provindser have erklæret sig imod de første. Man føier paa begge Sider Anstalter, af hvilke man formoder blodige Optrin.

Rostok, den 3 September. Strax efter at de Franske Tropper vare indrykkede her i Staden, blev al Forbindelse land- og søværts afbrudt, og alle de Magasiner, hvori de søværts indkomne Colonialvarer befandtes, bleve forseglede og besatte med Vagter. Lignende Forholdsregler bleve tagne i Wismar. — Det er til Dato ei bleven tilladt at udføre Colonivarer herfra Staden. Det er ligeledes hidindtil ei bleven tilladt noget Skib at afgaae herfra hverken med Ladninger eller Ballast. — Afsætningen af Colonialvarer er for nærværende Tid kun indskrænket til Stadens egne Indvaanere. Bemeldte Artikler ere stegne i Prisen og ville sandsynlig blive endnu dyrere, hvis Forbudet mod sammes Indførsel søværts ei skulde blive hævet. Da Udskibningen af Kornvare ei er tilladt, hersker der en almindelig Uvirksomhed i Handelen med bemeldte Artikler. Enhver vil sælge, men der viser sig ingen Kjøbere. Saavel her i Staden, som paa Landet, ligger der endnu betydelige Beholdninger af Rug og Havre. Eierne af samme ville lide et betydeligt Tab, hvis Korn-Udskibningen ei snart skulde blive tilladt. Høsten er nu for største Delen tilendebragt og har havt et velsignet Udfald saavel i Henseende til Mængde som Godhed, dog gives der enkelte Partier af den nye Hvede, hvori der er kommen Brand.

I Engelske Blade skrives fra Bilbao og St. Ander, at General Portiers sidste Expeditioner have havt sørgelige Følger. De Franske have paalagt Biscayerne til Straf en Afgivt af 3,500,000 Realer og 12,000 Mand ere fra Vittoria paa Marchen, for at besætte denne ulykkelige Provindses Stæder og Havne.

I dagligt Allehaande gjendrives det i Upsala trykte Udtog af et Brev fra Orebro af 13de f. M., hvori tales om en Courers Ankomst fra Paris med Forslag fra Prindsen af Ponte-Corvo, i Tilfælde af hans Udkaarelse til Tronfølger, at indsætte 8 Mill. Livrer i den Svenske Banque, indløse de i Frankrige sequestrerede Skibe ꝛc. — Udgiveren af Kjøbenhavns Skilderie havde tidligere end de Tydske Aviser kunnet meddele sine Læsere hiint Udtog, men han ansaae det for alt for usandsynligt og uauthentisk til at fremkomme offentlig dermed.

Fra Orebro skrives, at H. M. Kongen vil begive sig til det lille Landsted, som kaldes Rolighed.

En Papirhandler i Marseille har vundet i det Lyonske Lotterie 760,000 Franker, som nok ikke er langt fra 7½ Tønder Guld i Danske Penge.

Paa en Jagttour besøgte Keiser Napoleon nyligen Fabricanten Oberkampfs Manufactur i Jouy, hvor Neapolitansk Bomuld med Fordeel bruges istedet for den indiske. Keiseren drak over Bordet den 75aarige Oberkampfs Skaal, som ei var hjemme, og som for 50 Aar siden kom til Jouy med 50 Louisd'orer og nu eier 15 til 16 Millioner!

De sidste Tropper af Divisionen Drouet marcherede den 21 Aug. igjennem Bayonne til Spanien. Den er 12,000 Mand stærk.

Hertugen af Otranto er i største Skynding reist fra Allessandria til Paris.

Engellænderne have Natten d. 15de f. M. atter kastet Congrevske Raquetter ind i Triest, hvor 6 aftakklede, forhen Russiske Krigsskibe ligge, men det hele Bombardement stiftede ikke mindste Skade. Hver af disse Raquetter veiede 15 til 18 Pd.

Ved Rutschuks Bestormelse, som varede tre Dage, skal ogsaa den Russiske Gener. Sivers være falden. Man anseer ved dette Slag dette Aars Feldttog tilendebragt. Alle vaabendygtige Tyrker maa gribe til Vaaben. Storviziren Jussuf Pascha er en Olding paa 70 Aar. Han har kun eet Øie.

15,000 Mand Franske marchere igjennem det Vestphalske. Til den Øvelses-Leier, som skal holdes ved Cassel, føies nu store Anstalter.

I Paris er ved Placater det unge Mandskab fra Conscription i Aar 1811 fra Seinedepartementet blevet opfordret til at indfinde sig ved deres Mairier, for at lade deres Navne indføre i Conscriptionslisterne.

Prindsen af Eckmühl (Davoust) bestemmes Commandoen over et eget Corps.

Udtog af et Brev fra Stockholm d. 17 Aug. 1810. Den for uskyldige og sørgende Søskende saa attraaede Stund synes at nærme sig, da Rigsmarskalkens, Grev Fersens, Uskyldighed ved oplyste og nidkjere Dommeres Mellemkomst bliver fuldkommen bestyrket og kundgjort. I Sorgens og Skrækkens Øieblik var det en øm og hengiven Broders første og helligste Pligt, at anholde hos en mild og retfærdig Konge om den nøieste Undersøgelse, samt betroe Lovenes Omsorg og Beskyttelse det Huus, som den forrige Rigsmarskalk beboede og hvorfra hans ulykkelige Søster maatte flygte for sine Forfølgere og sin Broders Mordere. — Den eneste Trost, som blev tilbage for Venskab og Hengivenhed, var det sikkre Haab og Overbeviisningen om, at en nøie Undersøgelse af alle de Forhandlinger og Documenter, der forefandtes, skulde kraftigen lægge hans Uskyldighed for Dagen. — Ved et langtvarigt Ophold i fremmede Lande har den ulykkelige Grev Fersen sikkerlig der endnu

dem, som retfærdiggjøre ham og som med Venskabets og Agtelsens Deeltagelse beklage hans uskyldige Lidelser, og de sørgende Venner, han i Sverrig efterlod, have det levende Haab, at Tiden skal retfærdiggjøre hans Minde. Erindringen om Forfædres Dyd, deres efterladte Exempler paa Mod og Standhaftighed under Lykkens uheldige Afvexlinger, om deres redelige Hengivenhed for Fædrenelandet, udslettes aldrig hos en Slægt, som arvede deres Tænkemaade og hvilken, uagtet miskjendt og forurettet, har et usvigeligt Haab om en gladere Fremtid, ved Bevidstheden af opfyldte Pligter og en rolig Samvittigheds Vidnesbyrd.

Kongen og Dronningen af Sverrig, som hidtil have beboet det Hrrtugelige Residenceslot, flytte nu ind i de egentlige Kongel. Værelser, og overlade den nyvalgte Tronfølger det første: en Forandring, som var saa meget mindre nødvendig for den afdøde Kronprinds, som han som Ugivt behøvede et mindre Antal Værelser.

Det var først Bondestanden og siden de øvrige Rigsstænder, der enstemmigen valgte Prindsen af Ponte Corvo til Tronfølger.

Charade.

Hørt fra en elsket Piges Rosenlæber,
Mit første er hver trofast Beilers Fryd;
Knap fød, mit andet grumt sin Fader dræber,
Men strax til Løn for denne Diævledyd
Et ufød Barn det efter Livet stræber;
Mit tredie Led er Heltens største Pryd.
Mit Hele aarlig eengang til Dig kommer,
Men endnu aldrig kom det nogen Sommer.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posten i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststræde No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 98.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 15 September, 1810.

Det ægte Shawl.

Høistærede Hr. Udgiver!

Jeg er en stakkels, forladt, ulykkelig Kone, som i sin store Nød tager sin Tilflugt til Dem og beder om Trøst og gode Raad. Ak, det blev ikke sjungen for min Vugge, at det skulde gaae mig saa galt i Verden! Min Fader var Lieutenant og Postmester i Callundborg og min Moder af Fødsel virkelig Frøken. Jeg var deres eneste Datter, og i hvorvel de ikke havde nogen Medgivt i Penge at give mig, medgave de mig dog det, hvad der var meer end Penge, alle Slags Talenter: Claveerspil, Brodeerkonst, Dans, Fransk og andre Qvaliteter. Jeg var, uden at rose mig selv, Perlen blandt Callundborgs Piger, og alle Callundborgs Ynglinger, lige fra Borgermesterens ældste Søn Niels indtil Byskriverens Troels, beilede til min Haand. Men jeg saae med Foragt ned paa alle mine Beilere; for jeg havde besluttet, aldrig at gifte mig med nogen Callundborgianer eller anden Kjøbstædsklods. Jeg havde hørt tale saa meget om Kjøbenhavn, at jeg hellere vil være Madame i Kjøbenhavn end Frue i Callundborg. Nu handte det sig engang paa et Bal paa Raadstuen, at jeg blev ganske skarmeret i et ungt Menneske fra Kjøbenhavn, der valtsede som en Engel, havde et kruset Titushoved, og store Bakkenbarter, og deilige Øine, og bredre Skuldre, kort sagt, en Mand, som jeg tydelig kunde see paa, at jeg kunde leve lykkelig med. Vi bleve snart nøiere bekjendt sammen og neppe vare vi færdige med den sjette Dans, førend alting var kant og klart. Han lovede mig evig Troskab, og forseglede vor Pagt med tusinde Kys. Om Morgenen talde man i hele Callundborg om intet andet end Postmesterens Datters Forlibelse. Det kom snart min Fader for Ørene. Han lod mig kalde til sig og spurgte mig, om jeg ogsaa kjendte den unge Kjøbenhavner og om jeg vidste at han kunde føde en Kone? "Ak, bedste Papa," svarede jeg, "vore Hjerter mødtes, symphatiserede ved første Øiekast. Om han kan føde en Kone veed jeg ikke, men at han elsker mig, det veed jeg, det føler jeg! Hvor der er Hjerterum, der er ogsaa Huusrum, hvor der er Huusrum, der er ogsaa Sengerum, hvor der er Sengerum, der er heller ingen Nød for Udkomme." — Min Fader modsatte sig Giftermaalet; min Moder ligesaa; men hvad bryder Kjerligheden sig om det fjerde Bud? Om Morgenen førend Fanden fik Skoe paa sad jeg med min Elskede paa en Pindevogn og rullede afsted til Kjøbenhavn: den Stad, som mit Hjerte fra min Barndom af saa meget længtes efter at kunne leve i. Aldrig saasnart vare vi ankomne til Kjøbenhavn, førend min Kiereste meldte sig hos Præsten paa St. Hans Hospital, der uden mindste Indvending og for en meget billig Betaling viede os sammen. Vore Forlovere vare en Parykmager i Pistolstrædet og en Barbeersvend fra Vortehude. Nu vare vi da lovlige Ægtefolk, som

hver Mand i Byen maatte respectere for hvad de vare. Jeg skrev nu strax hjem til min Fader og Moder og bad dem bønlig om Forladelse for hvad der var skeet. Men jeg fik intet Svar. Nu havde jeg da ingen at forlade mig paa end min Hjerte Elskede og han sørgede ogsaa for mig, som det tilkommer en tro og oprigtig Ægtemand. Han havde ingen fast Employ., bandt sig heller ikke til nogen enkelt Næringsvei, men havde dog sine Garn overalt ude. Han levede af at spille Kegler uden for Porten og L'hombre og Basset og Boston paa Billardhuse, og tjente af og til ogsaa en Skilling som juridisk Commissionair og Formularskriver. I Begyndelsen var det vel knapt for os, men da Krigen brød ud og der aabnedes saa mange Veie for en skikkelig og stræbsom Mand til at fortjene Penge, saa kom vi os godt. Vi fæstede os Værelser til 300 Rdlr., anskaffede os smukke Meubler og Klæder og levede paa en anstændig Fod. Blandt andet forærede min Mand mig et ægte ostindisk Shawl, som havde kostet 200 Rdlr. Naar jeg gik paa Gaden gloede alle Fruentimmer efter mig og naar jeg var paa Concert, i Klubben eller paa Comoedien vare alle Øine henvendte paa mig. Shawlet klædte mig, naar jeg selv skal sig det, ganske sypers. Men ak, den Gang tænkde jeg ikke, at dette skulde blive Aarsag til en Skilsmisse! Nu skal De bare høre hvorledes det gik til. Saalænge jeg havde det Shawl vare vi aldrig i Forlegenhed for Penge. Hvad enten vi skulde have Fremmede, eller paa Comoedien, eller see en Æronot eller Schwerenot, som de kalde ham, gaae ned i en Luftmaskine, eller reise til Dyrehaugen eller kjøre i Kane, saa var Shawlet altid, som min Mand kaldte det, "ein Hälfer in der Noth." Vi sendte det da kun hen til Konen i Pæretræet, saa fik vi strax 50 Rdlr. laant paa det. Det var saa bekjendt paa Assistencehuset, at den Madame, som vurderer saa mangen en galant og fornem Mands Tøi, ikke behøvede at see længe paa det førend hun raabte: "50 Rdlr.!" Dette Shawl var saaledes en sand Huusven i Glæde og Sorg. Vi kunne bruge det som omtrent Laplænderne deres Rensdyr, der baade ere dem til Gavn og Fornøielse. Men nu hændte det sig en Dag, at min Mand var i stor Forlegenhed for Penge. En Menneskeven, som, da vi kom til Kjøbenhavn, havde laant ham 400 Rdlr., og som var saa ædelmodig at lade dem henstaae i tre Aar mod lovlig Rente af 4 PC. og en Douceur af 200 Rdlr., havde overdraget en Procurator at indkræve disse Penge for ham. Procuratoren, der, som de fleste Procuratorer, havde et Hjerte som Steen, indfandt sig hos os med fire andre Personer, hvoraf den ene havde en tyk Bog under Armen, som han kaldte Rettens Middel, og forlangte Pengene paa Stedet udbetalte. Procuratoren paastod, at han vilde have rede Penge, men Rettens Middel var der saa nobelt og honet, at ville lade sig nøie med tilbørlig Sikkerhed, det være nu en vederheftig Mands Caution eller Prætiosa, eller Bosskab eller andet Tøi. Her vare nu gode Raad dyre. Penge havde min Mand ikke; Caution kunde han ikke skaffe, og alt vort Tøi var deels leiet, deels tinglyst. "Ja, saa er der intet andet Raad for, sagde Procuratoren til min Mand: end at De spadserer i Slutteriet!" Hvad, sagde jeg, min Mand i Slutteriet? Nei, det skeer aldrig! Jeg vil see paa den, der tør vove at slide min Mand bort fra min Side, og i det samme sluttede jeg ham fast til mig. "Ikke saa hastig, lille Madam! — sagde Procuratoren med et Smil, som den levende Satan grinede tydelig igjennem — ikke saa hastig! Saadanne Comediestreger gjelde til Vandsbeck. Vi skal nok faae Deres Mand transporteret til Slutteriet, det har ingen Nød. Retten maa og vil have sin Gang, enten den saa fører til Slutteriet eller Stokhuset. Men jeg seer De har et ægte Shawl paa, Madam! Siden De holder saa meget af Deres kjere Mand, saa kunde De jo udløse ham med det? Min Kone skal saa have et Shawl. Jeg har allerede længe lovet hende et. Jeg tager det som god Betaling for de 700 Rdlr., saa veed jeg det er betalt. Det har ikke kostet Dem 200 Rdlr." — Hvad, sagde jeg, ganske opbragt: mit Shawl skal jeg give hen? Deres Kone skal gaae og paradere med mit Shawl? Nei, heller skiller jeg mig fra min Mand, hvor tungt end Skilsmissen falder mig, end fra mit Shawl. Man kan leve uden Frihed, men ikke uden Shawl. Jeg kan altid faae min Mand udløst fra Slutteriet, men jeg kan aldrig vente mere at faae et ægte ostindisk Shawl. Desuden kan jeg ikke lade mig gjøre til en Fabel for hele Byen af en Procura-

tormadame. "Ja, saa maa Deres Mand spadsere med os", sagde Procuratoren, og i det samme tog Rettens Middel temmelig haardt fat i ham og vilde føre ham afsted. Min Mand saae med rørende og ømme Blik paa mig og raabte: Lise, søde Lise, frels mig, frels mig! Børnene klyngede sig omkring mig og raabte: Moder, frels Fader! "Jeg vilde frelse Dig med mit Liv og Blod, min Bedste, jeg vilde gaae i Ilden for Dig — det veed Du, men mit Shawl kan jeg ikke give." — Saa afsted! raabte den hannibalske Procurator, og nu maatte jeg see min stakkels ulykkelige Mand, som jeg elsker og agter saa høit, trækkes — i Slutteriet.

Deres hengivne

Lovise Trofast.

Charade.

Mit første Led er Kummers Lægedom,
Fra Sindet Sorgens Taagesky den spreder.
Uskyldigheds Symbol, er Fugl saa from,
Betegne mine tvende næste Ledder.
Du finder den i Herrens Helligdom,
Og Bonden gjerne Leie for den reder.
Mit Hele hjemme Lys og Ly Dig yder,
Men varsom Omgang med det strængt det byder.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Bladet Tiden No. 154 læses følgende: Trondhjem d. 27 Junii. Her og i Omegnen ere alle Varer stegne uhørt, paa Salt og Tobak nær, som ere faldne noget. Det første kan faaes for 9 Rdlr. Tønden og Tobakken for 4 Mk. Pundet. Handelen synes ellers at faae noget Liv, da her daglig forauctioneres Tobak, Hvedemeel, Riis o. s. m. Hvedemeel koster 1 Mk. Skaalpundet og Riis det samme omtrent. Trælasthandelen begynder som at standse noget, da den dog var paa det bedste for en Maaned siden; Bonden fik 200 til 220 Rdlr. for en Stabel Bord (100 Tylter) 4 Alen lange, $1\frac{1}{2}$ Tomme tykke og $8\frac{1}{2}$ Tomme brede, og som forhen betaltes kun med 80 til 100 Rdlr. Stabelen. — Tonen er i Norge, som paa andre Steder, saa blandet, at man neppe kan beskrive den, dog synes jeg, at man med Rette kan kalde den overhovedet god, især i det Nordenfjeldske. Smaae Uordener, som dog kunne volde store Onder, kan man saa langt fra Olympen ikke undres over. Hos Landmanden skeer i Almindelighed betydelige Forbedringer ved Jorddyrkning og Vævning; men Fabrik-Anlæg ville ikke frem, da faa have de fornødne Kundskaber og ventelig ingen af disse har eller kan faae hvad næst Kundskab er det væsentlige, Penge. Rigmanden finder vel mere Sikkerhed for sine Penge paa andre Veie. De fleste Penge anvendes i Handel, baade nyttig og skadelig. Her er ogsaa Hoveder, der komme frem med Opfindelser, hvortil Normanden vist ingenlunde er mindre skikket end andre, men de møde desværre hos Landsmænd mere Undertrykkelse end Understøttelse, og udlees naar de i Godtroenhed have sat til hvad de selv kunne have.

De Herrer Interessentere i det Kongelig Octrojerede Danske Asiatiske Compagnie, anmodes herved, af Directionen for samme, behageligen at møde udi en General-Forsamling Onsdagen den 19 September førstkommende om Eftermiddagen Klokken $4\frac{1}{2}$ Slet, for at lade sig forelægge Ballancen til 11 April 1810 og erfare Compagniets Tilstand, der i Overeensstemmelse med Compagniets Octroj gjør det umueligt, at noget Udbytte ved dette Aars Slutning kan uddeles pr. Actie til Compagniets Interessentere. — Directionen for det Kongelig Octrojerede Danske Asiatiske Compagnie.

Ved Auctionen paa Børsen d. 13 Sept. solgtes hvide Cattuner à 22 Rdlr. 1 Mk. til 40 Rdlr. 1 Mk. 8 ß. Stk.; Tvist, Pakker à 9 Pd. 46 Rdlr. til 48 Rdlr. 3 Mk. Pakken, Dito à $4\frac{1}{2}$ Pd. 27 Rdlr. 5 Mk. til 36 Rdlr. 4 Mk. 2 hele Actier i den Danske og Norske Speciesbanque à 1261 Rdlr. til 1270 Rdlr. Stkt., og 2 qvart dito à 322 Rdlr. Samme Dag solgtes 2 Statsfonds, et paa 500 Rdlr. og et paa 40 Rdlr. Species à 256 Rdlr. D. C. pr. 100 Rdlr. Species.

Paa Børsauctionen d. 14 Septbr. over en Deel Fayence var Priserne meget høie. For en Kammerpotte betaltes 18 til 20 Mk., for en dyb Tallerken 5 Mk. o. s. v.

Under 12 Septbr. d. A. er udfærdiget et Cancellie-Patent, angaaende Friegivelse af Handelen med indiske Lægemidler, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.

Mariboe, d. 10 Septbr. Sidst i Julii Maaned indbragte en Caper et stort tremastet saare riigladt americansk Skib under Hestehoved-Batteriet ved Grønsund. Da nogle Kjøbmænd fra en nærhosliggende Kjøbstæd fik Efterretning herom, kom de tililende, i Haab om at faae Noget at fortjene som Commissionairer ved Skibsladningens Udlosning, Salg o. s. v. Skibet var saa stort og saa lastet, at det ikke kunde flyde over en Grund, for at bringes nærmere op mellem Landene i Sikkerhed, med mindre der ved Hielp af et andet Fartøi blev udlosset noget af dets rige Ladning. Da nu Vedkommende, der havde Lyst til at være Commissionairer, befrygtede at en anden Handelsmand fra samme Bye, med hvem de ikke vare i Slægt, skulde vorde Commissionerne med Skibet betroet, overtalede de Caperen til, hellere at gaae til Kjøbenhavn med sin Prise, hvilket han og besluttede sig til. Men endnu samme Formiddag som han var gaaet ud om Morgenen, blev hans rige Prise ham frataget af en Engelsk Fregat, som laae paa Luur bag en Hug af Moens Klint, hvorved Rhederiet i Kjøbenhavn mistede en betydelig Fordeel. — Et af de store til Vordingborg indbragte Skibe er priisdømt. Værdien af Ladningen, som for det meste er Salt, af hvilket en Deel skal oplosses ved Gaabense, at Skibet kan flyde ind til Vordingborg, er meget betydelig.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 14 Septbr. Tre Maaneder 460. — Hamb. Cours 2 Maaneder 475.

Posteefterretninger.

London d. 28 Aug. (over Frankrige). Vor Regjering har nu virkelig meddeelt Licenzer for Skibe til Frankrige, som henbringe Varer, for igjen at tilbagebringe ⅔ Viin og ⅓ Korn. — I Haab om at der som en Følge af det Berlinske og Mailandske Decrets Tilbagekaldelse vil blive et større Samqvem med det faste Land, ere Priserne i de sidste Dage steget her noget. — Efter Breve fra Canton af 23 Maji 1809 skulle Corsarerne i de derværende Havne paa ny have udøvet de største Røverier og bragt hele Provindsen til at skjelve. De have tvunget Indbyggerne til at kjøbe sig Freden for en stor Pengesum og stærk Contribution. Regjeringen er ikke istand til at vove en Dyst imod dem, og har først anmodet den Engelske Capit. Anstin at udruste et Skib mod disse Røvere, men derpaa igjen frabedet sig denne Hjelp. — Banquierhuset Brickwoods og Comp. Fallit beløber sig til 1 Mill. 200,000 Pd. St. — Fra Jersey skrives under d. 15 Aug., at man der har Efterretning om, at der i Boulogne og Cherbourg gjøres store Forberedelser til et Angreb paa denne Øe.

Paris d. 2 Sept. Den forrige Bisp og Prinds af Geneve, J. M. Paget, er død i en Alder af 75 Aar.

Fra Bayonne skrives under d. 23 Aug., at Wellingtons Armee har taget en concentreret Stilling ved Visen og at Engellænderne ikke kunne forstyrre Almeidas Beleiring, uden at vove et almindeligt Slag. Massena har taget en fordeelagtig Stilling for at dække Beleiringen.

For at erstatte Tabet af Capit. Carracciolos Flottille, som Engellænderne deels have taget, deels ødelagt d. 25 Julii ved Amantea, lader Kongen af Neapel hastigst bygge fladbundede Fartøier til at overføre Cavalleriet til Sicilien. Ogsaa bygges og udrustes ivrigen et stort Antal Canonchalouper.

Ved Nissa forøger den Tyrkiske Magt sig meget. 4 Paschaer ere stødte til Storvizirens Armee. Tyrkerne have en Hovedbevægelse i Sinde saavel mod Servierne som mod Russerne i Krain. Man gjør alle Anstalter, for at forbyde dem Overgangen over Morawa.

Da den 1 September en Fransk Artillerie-Transport gik igjennem Eisenach, sloi en Vogn med Karduser i Luften. Adskillige Huse paa begge Sider af Gaden styrtede sammen, og deres Beboere bleve begravede under Ruinerne. Ilden greb strax om sig, og 38 Huse lagdes i Aske. 54 Mennesker havde man indtil d. 2den Sept. fundet døde, men Tallet af de Lemlæstede og Halvforbrændte vidste man endnu ikke. Virkningerne af den heftige Explosion følte hele Staden.

Ved Hertugen af Auerstädts Stab findes 500 Officierer. Hvilke Tropper der endnu komme til Hannover vides ikke, lige saa lidet som hvor længe Hovedqvarteret vil blive der eller hvor det skal hen.

Regjeringen i Amsterdam har ladet en Priis-courant trykke, efter hvilken i Sept. Maaned Colonialvarer skulle sælges i Kramboderne.

De Østerrigske Troppers March til de Tyrkiske Grændser vedvarer endnu, men end ikke Overofficiererne kjende deres Bestemmelse. I Moldau og Vallachiet skal den Russiske Regjering have forundt de Østerrigske Undersaattere fortrinlige Begunstigelser.

Ved Rutschucks Bestormelse skulle Russerne have lidt et uhyre Forlis. Ogsaa ved Schumla var Tabet i de forskjellige yderst haardnakkede og blodige Fegtninger paa begge Sider stort. — Capit. Pascha skal i det sorte Hav have taget 2 Russiske Fregatter og adskillige Skibe med Levnetsmidler og Vaaben, bestemte for Armeen.

Endnu høres hverken at Divisionen Friant har forladt sin hidtil havte Cantonnering mellem Bodensee og Øvre-Neckar eller at der er Tropper i Anmarch fra den venstre Rhinbredde.

Det hedder, at den Sachsiske Armee til Efteraaret trækker sig sammen ved Dresden.

Ved Schumla have Russerne taget 1 Pascha, en Mængde Officierer ꝛc. og 40 Faner.

Moniteuren har atter erklæret, at ingen Oprindelses-Certificat uddeles, og at alle de, der forevises, ere falske. De Franske Agenter saavelsom de allierede Magters Agenter confisquere overalt Colonialvarer. De ere lutter gode Priser og komme alle fra den Engelske Handel.

Paris, d. 31 Aug. Den herværende Criminalret har fældet følgende mærkværdige Dom: François Guillon, Handlende; Bivard, Toldcasserer; Chevalier, Toldlieutenant; Beranger Artilleriesergeant; Herve Sømand; Groffard Fiskehandler; Elguin og Bezard Landmænd; Legoute Sømand og Legrand, alle boende i Departementerne Finisterre og Cotes du Nord, vare anklagede, nemlig: Guillon, at han har ladet et Skib indløbe i Fransk Havn, der havde ligget for Anker ved den Engelske Kyst og som i Frankrig havde indført Engelske Vare, nemlig Colonialvare fra Engelske Colonier og kommende lige fra Engelland; Bivard, Chevalier, og Beranger, anklagede for, at de med Villie og Vidende om Forbrydelsen havde understyttet Guillon; Herve, Groffard og Elguin, at de med Forudvidende havde hjulpet Guillon, som ogsaa Bezard, Legoute og Legrand. Efter 3 Dages Overlæg dømte igaar Criminalretten Bidard og Chevalier til 8te Aars, og Beranger til 5 Aars Slaverie i Lænker, Guillon og Herve til 3 Maaneders Fangenskab, Elguin til 2 Maaneders og Bezard og Legoute til 1 Maaned i Fængsel. Grofford og Legrand friekjendtes. Desuden ere Guilion, Herve, Elguin, Bezard og Legoute dømte til at bøde i Penge 180,000 Franker og 6000 Franker i Retsomkostninger. Denne Dom opslaaes paa alle Hjørner.

Udenlandske Efterretninger.

I Europäische Staats-Relationen, Supplementhæftet for 1809, findes følgende interessante Bemærkninger under Overskriften: Begge Fredsslutningerne eller den ny politiske Ligevægt. "Hvad jeg i 6te Bind af Staatrelationerne under Titel af den ny politiske Ligevægt har sagt, er nu indtruffet. Europa er deelt i to store Conføderationer, den sydlige og nordlige, mellem hvilke Østerrige staaer i Midten og danner Tungen i Vægtskaalen. I næste Hefte skulle de statistiske Forandringer anføres, som Fredsslutningerne i Wien og Frederikshamn have frembragt; nu ville vi kun tale om de politiske. Ved den Wienske Fred bliver den Franske Keiser den øverste Styrer af alle Frankriges, Spaniens, Portugals, Italiens, Schweitz's, en Deel af Polens og hele Rhinforbundets samtlige Anliggender. Ved Freden i Frederikshamn byder den Russiske Keiser over hele Rusland, Siberien, Sverrig og en Deel af Polen. Saalænge altsaa begge Keisere ere enige, vil ikke allene hele det faste Land af Europa være nødt til at følge deres Love, men de kunne ogsaa udbrede deres Indflydelse over andre Dele af den gamle Verden. Thi jeg veed ikke hvad der skulde hindre begge, naar de kaste Tyrkiet over Ende, at fordrive Englænderne fra Indien og erobre de nordlige Kyster af Africa. Vi have i vore Dage seet i faa Aar saa mange Kongeriger og Troner indstyrte, hvorfor skulde det ikke kunne skee, at nye Troner i det gamle Grækenland, i Asien, i Egypten og det Carthaginensiske Gebeet skulde stige frem igjen. "I Aaret 1780, sagde Schwedenburg, vil den Tyrkiske Maane gaae blodrød og for evig ned. Nogle Aar derefter vil den hele Africanske Kyst erobres af Spanien og Frankrige. Paa Ruinerne af Carthago vil der reise sig en Stad, hvorfra hele Africa vil faae sine Love. I America vil der opstaae to frygtelige Fristater, der Aarhundreder igjennem ville blive uovervindelige o. s. v." Har en Sværmer allerede forudsagt dette for mange Aar siden, hvorfor skulde nu ikke en Politiker vove det? Men begge Keiserne maa blive enige eller ikke, i begge Tilfælde have vi store Ting at vente. Blive de enige, saa dele de den gamle Verden imellem sig, blive de uenige, saa knuse de den. Da Resultaterne i det første Tilfælde ikke ere saa problematiske, saa ville vi kun

tale om dem i sidste Fald. — Om altsaa den gode Forstaaelse mellem begge Riger skulde ophøre, saa var der vel ingen Tvivl om, at Storbritannien vilde slaae sig paa Russisk Side. Ogsaa Preussen og Sverrig vilde nok tvinges til dette Forbund *). Hele Nordens Søe- og Landmagt vilde saaledes blive rustet mod Sønden. At da alle Øer (?) og Have vilde bedækkes af Engelsk-Russiske Flaader er ikke at tvivle om, thi de Engelske gjøre dette jo allerede nu allene; men at ligeledes den sydlige Landmagt, saalænge den af Napoleon er militairisk organiseret og anført, snart vil oversvømme de nordlige Provindser, derpaa har den forbigangne Krigshistorie givet os tilstrækkelige Beviser. Kun en overordentlig Begivenhed, eller ved vedholdende Kamp tilveiebragt Folkevandring, kan aabne de nordiske Folkeslag Adgang til Sønden; men da vil ogsaa Barbariet træde ind igjen, som, ved lignende Begivenheder tilveiebragt, i det fjerde og femte Aarhundrede efter Christi Fødsel, har kunst al gammel Cultur. — I den store Kjæmpestrid mellem Frankrige og Rusland vil meget komme an paa, til hvilken Side Østerrige slaaer sig **). Dette Keiserdømme er vel ved de ulykkelige Krige, som det har ført mod Napoleon, sjunket i sin fordums Storhed. Imidlertid er det mellem begge de store Riger endnu saa stærkt og kraftigt vedligeholdt, at det bestandig har en betydelig Vægt i den politiske Vægtskaal. Slaaer det sig til Russisk Side, saa staaer det Fare for, fra Polen og de Illyriske Provindser, at adskilles i Midten. Men slutter det sig til Fransk Side, saa har det i Polen en Formuur, og fra Italien og Tydskland af strax en kraftig Støtte, der tjener den hele Franske Magt til Reserve. Keiser Napoleons Ord: "han anseer det Østerrigske Monarkies Vedligeholdelse for fordeelagtig for Europas System og Frankriges Tarv", synes ikke at have været blotte politiske Udflugter. Han har ved Freden i Wien godtgjort det. Ved de deri fastsatte Afstaaelser blev vel Østerrige paa høire og venstre Side omgivet af Franske Bunds-

*) Dette falder nu bort, da en Fransk Prinds er kaldet til den Svenske Trone og Preussen ved flere end eet Baand er forbunden med Frankrige.
Udgiv.

**) Nu er der ingen Tvivl om, at Østerrige, i saadant et Tilfælde, slaaer sig til Fransk Side.

forvandte, som i Tilfælde af fiendtlig Sindelav mod Frankrige kunne flankere det og endog trænge ind i dets Hjerte; men det blev paa den anden Side saa dækket mod Rusland, at det fra den Kant kun paa een Side aabent, strax kan have en mægtig Understøttelse fra Polen, Tydskland og Italien. — Rusland har ved de sidste Fredsslutninger faaet Finland og atter en Deel af Polen igjen, hvorved det umiddelbar behersker Sverrig og Preussen. Men begge Magter ville ikke saa snart glemme det, at de have maatte afstaae disse Provindser til deres Beskytter, og altsaa i det nordiske Forbund ikke stride med det Eftertryk, som den sydlige kjæmper."

Stockholm, den 28 Aug. Stockholmsposten for i Dag leverer følgende Tale, holden for det Høilovl. Ridderskab og Adelen i Anledning af det forestaaende Tronfølge-Valg d. 21 Aug. 1810 af G. W. af Tibell, General-Major m. m.

Høivelbaarne Hr. Baron og Landmarskalk!
Høilovlige Ridderskab og Adel!

Da Rigets Høil. Stænder nu skulle skride til et nyt Thronfølgevalg efter vor aldrig nooksom savnede og begrædte Kronprinds Carl August, turde det tillades mig for Hr. Baronen og Landmarskalken samt Høil. Ridderskab og Adelen at anføre de Grunde, hvorpaa jeg bygger den Stemme, der ved Valgacten tilkommer mig at give. — Sverrigs Selvstændighed som Stat og dets fordeelagtige udvortes Forhold samt Rigets indvortes Rolighed og Vel ere de Vilkaar, som det Svenske Folk ønsker at see befordrede og opfyldte ved den Prinds, som til Sverrigs tilkommende Tronfølger bør udsees. — I Henseende hertil bør man først begynde med Europas nuværende Stilling, og Sverrigs Beliggenhed relatif til samme. — Da Europa bestod af mange Stater af første Rang, skulde Vanskeligheden at komme overeens om Erobrings- og Delingsplaner imellem alle disse, næsten lige betydelige Magter, udgjøre de mindres Værn og Garantie. Aarhundreder henrandt i denne Tingenes Stilling, indtil Polens Deling brød det første Led i denne Kjæde. De østlige Magter fik derved en høist betydelig Forstørrelse, men Frankrige, som fik intet, beholdt dog sine Fordringer og Fordelen af Præjudicatet. Revolutionskrigen udbrød, og dens Følger var, at de mindre Stater bleve

Erstatningsmidler for de stores Forlis, og at de fleste middelmaadige nøie sluttede sig til nogen vis af de større, for ei paa deres Side at indgaae som Fremtids Compensationer. Det forrige Europæiske Ligevægts-System forandrede nu sin Form; det er nu ei meer alle Europas større og mindre Stater, som gjensidigen modveie hinanden; der er især tre store Magter, som, omgivne af deres Allierede, deels kappes om den udelukkende Overmagt, deels modveie hverandres Kræfter. — Den Brittiske Magt seer sine talrige og hidtil næsten ubeseirede Flaader beherske alle Havne. Den Russiske med 40 Millioner Indvaanere strækker sig fra Torneaa til Donaus Udløb. Det Franske Føderations- og Alliancesystem indslutter det vestlige Europa fra Oceanet til Niemen, fra Nordcap til Calabrien. Frankrige med 42 Millioner Indvaanere udgjør Middelpunctet; de nærmest omkringliggende Stater udgjøre med samme et fælles Heelt, formedelst et føderatift Forbund, og de opløste have indgaaet Allianccer, som i Forening med Familiebaand eller Landenes naturlige Beliggenhed og Statsinteressen, ogsaa befæste dem ved det almindelige Forbund. — Sverrig befinder sig omgiven af alle trende nu opregnede Europas største Magter. Øster- og Nordsøen gjør det til Nabo af Havherskeren; i Østen er det efter Aarstiderne meer og mindre sammenhængende med Rusland, i Vesten og Sønden grændser det til Danmark, som udgjør en Deel af Fastlandsforbundet. — Med 2 Millioner Indvaanere og en saadan Beliggenhed kan det umueligen haabe i Fremtiden at beholde en saa fuldkommen uafhængig udvortes Selvstændighed, som de mindre Stater under det forrige Ligevægtssystem havde, og da ei kunde beholde. Denne Sandhed er høist ubehagelig, men desto uimodsigeligere; hvilket Erfaringen tydeligen har viist. Maatte Staters Vanheld og de Vrag, vi selv have efterladt i det ulykkelige Skibbrud, hvorfra høimodige og redelige Mænd reddede os, blive advarende Vink, ei paa ny, med samme Fordomme om Europas Stilling, at kaste os i samme og maaskee i større Ulykker. — Sverrig har endnu kun sluttet Fred med sine Fiender, men ei antaget det System, som skal sikkre dets Fremtids Selvstændighed; Sverrig maa saaledes nødvendig erklære sig; det maa nødvendig ganske og aldeles antage et af de store Europæiske Statssystemer, og at den naturligste Forbindelse i saadant Fald er med den Magt, af hvilken vi have meest at haabe og mindst at befrygte, samt at Frankrige er for os i denne Stilling, indrømmer enhver. — Vanskeligen kan altsaa et beleiligere Tilfælde træffe sig, med mere Værdighed og Fordeel at indgaae i det politiske System, vi maa antage, end ved Valget af en Fransk Prinds til Rigets Tronfølger. Ingen Medgivt kan blive vigtigere for Sverrig end den, han medbringer, nemlig Sikkerheden for Rigets Selvstændighed, Hæder og Vel skal udgjøre baade en Stats og personlig Interesse for det Franske Keiserhuus, hvilket i Sverrigs Styrke og tiltagende Kræfter skal see sine egne i samme Grad voxe. — Sverrigs indvortes Stilling i nærværende Dieblik fordrer ogsaa et særskilt Hensyn. Den sidste Krigs Modgange, Rigets lidte Forlis, en trykkende Statsgjeld og stridig Tænkemaade have nedslaaet Sindene; der udkræves en stor Hævekraft til hastigen at bøie dem til den Punct, som fordres til at sætte os tilbage i den Stilling, vi bør og kunne indtage. — Ankomsten af en Fransk Prinds som Rigets Tronfølger, omgiven af den Glands, som pryder Napoleons Helte, skal oplive alles Sind, vække et nyt Haab, og udbrede en udeelt Tillid til Kraften og Evnen at udføre hvad den prøvede Erfaring udtænker og bereder. Alles Tanker skulle da forenede henvendes til et fælles Maal, med forenet Mandskraft opløfte vort Fædreneland til den høiere Bestemmelse, Napoleons Interesse ligesaa kraftig som vor egen fordrer at vi skulle opnaae. — Den sjeldne Enstemmighed med hvilken den almindelige Stemme, ved Spørgsmaalet om Tronfølgen, allerede gjenlød fra alle Munde Prindsen af Ponte Corvos Navn, vilde gjøre det overflødigt her at sige noget om hans personlige Egenskaber, af hvilke enhver allerede synes at vente en kraftfuld, men lovbunden Styrelse. — Prindsen af Ponte Corvos Feldttoge i Tydskland, Italien og Polen vidne om Hærførerens Duelighed og Heltens Mod. Kaldet i en af de vanskeligste Tidspuncter til at reorganisere de Franske Armeer, kan jeg personligen bevidne den Enthusiasme, som dette Valg vakte, baade hos Troppsrne og i Landet, samt Virkningen af de

Anstalter han under sin korte, men nidkjere Forvaltning føiede. — Som Ambassadeur ved eet af de største Hoffer i Europa, under den meest indviklede Stilling mellem begge Regjeringerne har han viist samme Kraft og Beslutsomhed, som udmærkede Hærføreren, og i den civile Styrelse af de Hannoverske Lande har han tilvundet sig ved sin Retskaffenhed og Popularitet alles Kjerlighed og Hengivenhed. Han har saaledes som Embedsmand været brugt i Styrelsens fornemste Grene; han kjender saaledes Regjeringsanliggendernes Gang og Mecanisme, da han selv med Hæder har havt at gjøre med dem alle. Han har fra de lavere Grader ved egen Fortjeneste opsvinget sig til Marskalkestaven; han vil derfor i alle Stænder, i alle Classed, i alle Grader vurdere og opsøge Fortjenesten, og vide at skille den fra Lykkens Tilfældigheder. — Det simple og indgetogne Levnet, som Prindsen altid førte, skal give ham et nyt Værd hos et tarveligt og alvorligt Folk, som elsker Kjærnen og ei Ydreglands. Vant, som fordums Privatmand, til med Nøiagtighed at beregne sin oeconomiske Stilling, skal han med en Huusfaders Ømhed behandle sit nye Fædrenelands Financer, naar en Dag Forsynet kalder ham til at bestyre dem. — En elleveaarig Søn, vil ved Tronfølgens nøiere Befæstelse forøge vort Haab om Fremtids Roilighed, og hans gode Egenskaber synes love at Han en Dag skal træde i en værdig Faders Fodspor. — En grundet Hengivenhed for vor frie Statsforfatning kunde et Øieblik opvække den Frygt, at en mægtig understøttet Prinds skulde maaskee stræbe efter at frembringe i samme Indskrænkninger; men da Regjeringsformen tillægger Kongen heel og udeelt den udøvende Magt, skulde et saadant Ønske være uden billigt Formaal og den store Lovgiver, som gav de nye Stater, han skabte en aldeles paa samme Hovedgrunde hvilende Statsforfatning, som den vi nu have, og som i forhen enevældig styrede Stater indførte en lovbunden Regjeringsform, vil visselig ikke ønske eller understøtte nogen Indskrænkning i de hos os ældgamle Rettigheder, som han frivillig skjænkede andre Folkeslag; desuden findes intet eneste Exempel paa, at han søgte at faae mindste Indflydelse paa andre Landes indvortes Styrelse; blot de, som med Vaaben bleve erobrede, have af Seierherren faaet deres Organisation. Nationens Kjerlighed skal desuden blive Maalet for den tilkommende Kronprindses Bestræbelser, og denne vindes sikkrest, naar Prindsen viser Agtelse og Hengivenhed for de Love og Indretninger, Nationen er saa ivrigen hengiven. Prindsen af af Ponte Corvo har desuden i alle Tidsskifter viist sig med en udmærket Varme de Grundsætninger hengiven, som udgjøre Formaalet for et retskaffent, frit Folks Ønsker. — En Hærfører, som har høstet saa mange Laurbær, behøver ikke at ønske Krig, for i den Henseende at leve i Historien. Han skal tvertimod med fuld Kundskab om de Ulykker, som ledsage endog den lykkeligste Krig, søge at undvige alle Anledninger, som kunne forstyrre Freden, som uundgaaelig nødvendig til at læge vore dybe Saar. Men skulde vore Grændser fordre Forsvar, hvilket Haab lyser da ei for Fædrenelandets Sønner, at see en saa krigserfaren og seiervant Helt! Landeværnet skal da, med fuld Tillid til Regjeringens faderlige Omsorg for dets Fornødenheder, og med fuld Vished om Stridens Udfald, ile til sine Faner. — Disse ere mine Grunde, hvorfor jeg har givet min Stemme til Hans Førstel. Høihed, Prinds J. B. J. Bernadotte, Første af Ponte Corvo, for at udkaares til Sverrigs Riges Kronprinds, under de Vilkaar, Hs. Kongl. Maj. i hans naadige Proposition behagede at fremsætte.

Opløsningen paa Charaden i forrige Numer er: Januar.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posten i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales quartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststræde No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 99.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 18 September, 1810.

Peder Pedersens underdanigste Rapporter fra Kjøbenhavn til sin Herre i Jylland.

No. I.

Herren har gjort meget Ret i at sende mig til Kjøbenhavn som Spion; thi Herren kan aldrig troe, hvor forskrækkelig meget der er at spionere her i denne Tid, og jeg skal indberette saa forunderlige Ting, at baade Herren og Fruen og Junkeren og Frøkenen skal have nok at moere dem med nu, da Aftenerne begynde at blive lange; men, da det kunde være muligt, at Spion-Breve ikke gik ret sikker med Posten, saa er jeg falden paa at lade mine Beretninger indføre i Kjøbenhavns Skilderie, saa faaer Herren dem vist, og til Overflødighed skal jeg numerere dem, for at Herren kan see, om der mangler nogen. Herren kan ikke finde noget imod Respecten deri; thi, at man kan tilskrive endog Kongen og Dronningen paa Prent, det har Herren jo seet i Politievennen.

Vidste jeg nu kun, hvad jeg skulde begynde med! Om det skulde være angaaende den nye Parterreindretning paa Comoedien, eller Prindsen af Ponte Corvo's forventende Ankomst, eller Tyrken og Tyrkinden, som staae i Blikkenslagerens Boutik paa Kjøbmagergaden, eller de mangfoldige politiske Nyheder, som man faaer at høre, enten Posten er ankommen eller ikke (thi jeg troer sikkert, at Selskabet for indenlandsk Konstflid opmuntrer ogsaa Nyhedernes Fabrication, og det er ret; thi, hvorfor skal vi betale Løgne i de tydske Aviser, naar vi kan gjøre dem selv. Jeg skal dog see, om der er nogen paa Udstillingen). Ak, Herre Gud! jeg er virkelig i den største Forlegenhed, og skulde hjerteligen ønske, at jeg havde nogen Mangel paa Overflødighed af Materialier til mine Rapporter.

Men, jeg troer, jeg skal begynde med en ganske alvorlig Ting, som er forefalden i disse Dage, og som kunde sætte Herren i nogen Forundring, dersom Han erfarede den uden at jeg havde rapporteret derom. Det er, at der paa engang endeel Folk har troet, de nye Tyverigsdalers-Sedler var ikke saa gode som de gamle Ti- og Femrigsdalers, og saa ere de strømmede til Banken i nogle Dage med Tyverigsdalers-Sedlerne og have forlangt dem byttet mod smaae Sedler, og jeg blev selv forskrækket da jeg hørte det; thi jeg vidste nok, at Herren havde faaet bare Tyverigsdalers-Sedler for de sidste Stude, der gik til Holsteen; men saa spurgte jeg Herrens Fætter, Justitsraaden, hvad der var om den Ting, og han loe af mig og sagde, "det kunde jo ikke tænkes, at Regjeringen vilde foretage sig noget, som kunde svække nogen af vore Penges Credit i en Tid, hvor der saa meget kommer an paa at vedligeholde al muelig Credit, og at der vidst var opfunden Rygter af ondskabsfulde Mennesker, som havde givet Anledning til dette Støierie, og at det var ret en Skam at udsprede slige Rygter og ligesaa en Skam strax uden videre

Undersøgelse at fæste Troe dertil, hvilket altsammen slet ikke stemmede overeens med den Patriotisme og Danskhed, som der dog blev saa meget snakket om, og at man ret kunde ærgre sig over de mange Skin-Patrioter, der gaves, m. v." Jeg kunde da ikke undlade, ligeledes at ærgre mig, med hvilken Ærgrelse jeg har den Ære at kalde mig

Herrens underdanige Tjener.

No. 2.

Jeg haaber, at den over Kallundborg afsendte Caffee er ankommen, og at Fruen har været fornøiet med Qualiteten. Det var ret tilpas, at jeg fik den kjøbt; thi Herren har nok seet i Collegial-Tidenden, at der nu slet ingen Colonial-Vare mere maa føres ind, og siden den Tid begynde Priserne endnu mere at stige paa dem, skjønt man siger, der skal være nok af dem i Landet. Forbudet er skeet for Continental-Systemets Skyld, og Herrens Broder i Aalborg faaer nok afbestille det Skib med Sukker, han venteede; thi da han dog lever paa Continenten, saa burde han saa meget mere holde sig Continental-Systemet efterretteligt. Herren maa ellers ikke blive vred, at jeg ikke havde udspioneret den Ting i Forveien. Det gaaer mig nok ligesom mange andre Spioner, som først komme ret efter Tingenes Sammenhæng, naar de ere forbi, hvilket ogsaa er det mageligste. Men nu skal jeg ret spionere paa om det virkelig skulde komme dertil, at alle muelige fremmede Vare skulde forbydes, som der er bedet om i Politievennen. I Viinkjelderen meente de i Gaar, det kunde ikke lade sig gjøre, for saa kunde der ingen Viinkjelder mere være til. Herrens Fætter meente ligeledes: "at det vilde have sine Vanskeligheder; thi naar man ret gik ind i Tingen, saa vilde der nok findes endeel fremmede Artikler, som med al muelig Tarvelighed neppe kunde undværes, med mindre vi skulde aldeles indskrænke os paa at fylde vor Mave og bedække vor Krop, ligemeget hvormed; hvilket efter hans Formening kunde føre derhen, at vi blev henviist til Ege- og Bøgeskovene, for at tage til Takke med hvad vor Herre havde beskjæret der. Han meente, at en vis Forfinelse i vore legemlige Fornødenheder, Føde, Boelig og Paaklædning, stod i umiskjendelig Sammenhæng med aandelig Dannelse, og at, iblandt andet, Luxus var Konstens Fostermoder, i hvilken Anledning man ikke maatte drive Indskrænkningen for vidt, ifald man vilde tage Hensyn til noget mere og høiere end Kroppen. At Caffe, Thee og Sukker kunde undværes i nogen Tid, det havde ingen Tvivl, og at man gjerne burde undvære dem, naar Statens Stilling gjorde det nødvendigt, det var Borgerpligt; men i Almindelighed var det en Nation mere værdigt at stræbe derhen, at fremmede Fornødenheder kunde betales med indenlandske Producter og Fabricater, end at de kunde undværes. Han beklagede fornemmelig de brave Normænd, dersom al muelig Handel skulde ophøre; thi deres Jern, Kobber og Trælast kunde de dog ikke umiddelbar mætte sig af." — Jeg forstaaer mig ikke ret paa disse Ting; maaskee Herren har bedre Indsigter deri, og saa forbliver jeg

Herrens underdanige Tjener.

Om Rygter og Rygtemagere.

Troer Du, Din usle Skjærv berettiger til
At sprutte Gift, og frek at skynde, naar Du vil?
Peg paa den Ting, Du troer at kunne være bedre!
Viis Feil, men tal med Agt, med Frygt om Landets Fædre!

Ewald.

For at bortlede Athenienserens Bagtalelse fra sig selv paa andre Gjenstande afskjar Alcibiades Ørene og Halen paa sin skjønne Hund og lod den saaledes løbe ud iblandt Folk. Nu havde man nok at tale herom og lod hans øvrige Handlinger være i Fred. Men ikke enhver stor Mand ønsker at sysselsætte enørkesløs Hob paa denne Maade, ikke enhver Stats Pøbel er saa nøisom som den Atheniensiske. Tidsalderens Forfinelse medfører Klubber, Spille- og Drikkehuse og andre Tumlepladse for den snaksomme Ørkesløshed, hvor man udklækker ondskabsfulde Rygter og morer sig med at udsprede dem. De løbe da som et Lyn fra Mund til Mund, antage tusinde Skikkelser og blive tilsidst til saadanne Vanskabninger, at selv den, der avlede dem, ikke gjenkjender dem mere. Baade i det offentlige

og private Liv undergrave saadanne Rygter de første Grundstøtter til Almeenheld og Borgerlykke. Skadelige politiske Rygter svække den Tillid, der er saa nødvendig for en Regjering til at handle med Kraft og Eftertryk i Nødens og Farens Time, udbrede en ugrundet Frygt og Engstelighed blandt Folket og udslukke efterhaanden det Mod og den Fædrenelandskjerlighed, hvorved en Stat ene kan bestaae. Og hvo er det, som i Almindelighed smedder og udbreder saadanne Rygter? Mennesker, uden Hoved og uden Indsigter, der hverken kjende til Landets indvortes eller udvortes Forhold, men som troe at kunne styre Statens Ror, uden at de ere istand til at styre deres egen Huusholdning. I ethvert Ølhuus troer man sig berettiget til at tale om Statens Anliggender, og det saa sande og gamle Ordsprog: "Skomager bliv ved din Læst," gjelder i intet Fag mindre hos den store Hob end i Politiken. Det er en Videnskab, som enhver indbilder sig at være født med, og at forstaae uden nogensinde at have lært den. Vil man vise en Uhrmager til rette i hans Konst, uden at have lært den, saa svarer han: "min Ven, det forstaaer De ikke!" Og det store Uhrværk, som kaldes Staten, der er sammensat af saa mange tusinde fine Hjul, dette Uhrværk bedømmer dog Uhrmageren, uden videre Betænkning, naar han kommer i Klubben eller i Selskaber. Statskonsten udkræver grundige Indsigter i Staternes ældre og nyere Historie, i Landenes forskjellige Forhold til hinanden, i deres geographiske Beliggenhed og physiske Beskaffenhed: og denne Videnskab, paa hvis Studium Bernstorffer, Rosenkrantzer og andre store Statsmænd have anvendt deres hele Liv, denne Videnskab tør en for hver videnskabelig Dannelse blottet Borger vove at tale om? Hvor mange gives der ikke, selv blandt de dannede Stænder, der see Skjæven i Regjeringens Øie uden at kunne see Bjælken i deres eget? Hvor mangen en Mand mestrer ikke uden for sit Huus Regjeringens Handlinger, som han hverken rigtig kjender eller rigtig forstaaer at bedømme, medens han hjemme forsømmer at være en Fader for sine Børn, en Mand for sin Kone, en Husbonde for sit Tyende? Hvor mangen en Mand afsætter ikke ved sit Glas Viin Konger og Førster, og troer igjennem dette at kunne skue bedre ind i Regenters Planer, end i

det simple Huuslivs Sysler? Hvad vilde Fader Holberg sige, dersom han i dette Øieblik stod op af sin Grav og saae Bremenfeldernes og Geerternes Slægt endnu blomstre langt frodigere, end i hans Tider, da han med Satirens Svøbe søgte at fordrive den fra Dansk Bund? Vilde hans udødelige Aand ikke harmes over, at hans Satire end ikke i 80 Aar har baaret bedre Frugter? Medborgere! Glemmer ikke hvorledes eders Fædre handlede i tredie og fjerde Frederiks Dage, da Danmarks Trængsler og Farer maaskee vare langt større end nu! Ved Daad, ikke ved tomme Ord søgte de at hævde deres Lands og deres Konges Hæder. De stode alle som een Mand, og derfor stod ogsaa Danmark fast og urokket, da alting truede det med Fald. Afmægtig kjæmpede en forbittret og stærkere Fiende mod en Muur af trofaste Danske Borgere. Kun ved saadanne Borgeres kraftige Medvirkning saae fjerde Frederik sig istand til, efter at have udholdt Skjebnens haardeste Stød: Krig, Pest og Brand, at indløse sine udstedte Papirspenge, efterlade Millioner i sit Skatkammer og bringe sine Undersaatters Velstand til en Pynt, som opvakte Verdens Beundring. Istedet for at dadle Regjeringens Foretagender, bør I hellere revse eders Døttre for deres Flanevurrenhed, eders Sønner for deres Læsagtighed, eders Qvinder for deres Ødselhed. I det I ved Tarvelighed, Orden, Stræbsomhed og Flid forbedre eders huuslige Omstændigheder forbedrer I ogsaa Landets Financer. Fordømmer fra eders Huus Overdaadighed og Glimresyge; thi disse ere eders virkelige Blodigler. Lader Staten være Stat og virker heller redeligen hver for sig i den indskrænkede Kreds, der betroedes eder, med al den Iver, der anstaaer Borgere af en Stat, der endog efter tre Aars Krig nyde større Borgerfrihed, Borgersikkerhed og Borgervelstand end mangt et andet Land midt i den tryggeste Fred. Hvad have I da at klage over? Eders Cours? Hvor mange Stater i Europa have da i denne Tid en bedre Cours? — Krigen? Er I da bedre end hele det øvrige Europa? Eller troe I at den store Tordensky, som drog sig lige fra Pofloden til Torneaa, just skulde gaae eders Isse forbi? — Dyrhed? Gives der da et Land, hvor Alting i Forhold til Pengecoursen er lettere end i Danmark? Værer derfor

taknemmelige, og glemmer ikke, at eders Kyster ere forsvarede mod Sørøveres Overfald, at enhver Mand for de Opoffrelser han gjør, nyder Sikkerhed for sit Liv og sin Eiendom. Sammenligner eders Kaar med andre Landes, og I ville finde, at I hidtil maaskee har lidt mindst af alle. Men for ikke at forværre eders Forfatning bør I vedblive at vise samme urokkelige Hengivenhed og usvigelige Troskab mod Land og Konge, som i Aarhundreder have udmærket Danske Mænd. Laaner ikke Øre til dem, der ved foruroligende Rygter, som Ondskab eller Dumhed har udklækket, vil svække eders Mod og Urokkelighed! Svarer enhver, der under Navn af Patriot, vil mestre Regjeringens Foretagender og ved Sybille Spaadomme misleder eder, med Digteren:

"Stræb i din egen Kreds! saa er du Patriot!"

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Patent, angaaende nogle Undtagelser fra det almindelige Embargo paa alle Skibe og Fahrtøier langs med Elbkysten og Vestkysten af Hertugdømmene Slesvig og Holsten, for saavidt den indenlandske Skibsfart angaaer. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: At Vi med Hensyn til den trængende Nødvendighed for den indenlandske Omsætning, have allernaadigst fundet for godt at bevilge følgende Undtagelser fra det af Os, formedelst Tidsomstændighederne paabudne almindelige Embargo paa alle Skibe og Fartøier langs med Elbkysten og Vestkysten af Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsten: 1. Alle indenlandske Fartøier, som føre indenlandske Producter og Fabrikater fra et Sted i Vore Hertugdømmer til et andet Sted i bemeldte Hertugdømmer, imod Nykartest, for saavidt saadant ikke er forbudet ved Placaten af 9de August d. A. skulle være frietagne fra det almindelige Embargo. 2. Ligeledes skulle de Fartøier og Baade, som beviisligen bruges blot til Fiskerie, være undtagne fra bemeldte Embargo, for at gaae paa Fiskerie langs med Kysterne. 3. De saaledes fra Embargoen undtagne Skibe, Fartøier og Baade maa dog paa ingen Maade, eller under noget Foregivende bruges til at transportere forbudne Varer eller noget ikke-europæisk Produkt. 4. Handler nogen imod dette Forbud (§. 3), da skulle de Varer som antreffes, samt det til sammes Transport brugte Fartøi være forbrudt, Halvdelen til Vor Kasse og den anden halve Deel til Angiveren. Desuden skal den Paagjeldende, uden nogen Undtagelse, belegges med Tugthusstraf fra tre til tolv Maaneder, efter Sagens Beskaffenhed. — Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 14de Septbr. 1810.

Frederik R.

Bekjendtgjørelse. — Hans Majestæt Kongen har allernaadigst tilkjendegivet dette Collegium, hvorledes Allerhøistsamme har med Mishag erfaret, at flere Rygter i den seeneste Tid ere satte i Omløb, fornemmelig i Residentsstaden, hvilke paa den ene Side ere ligesaa blottede for al Grund, som de paa den anden Side bære Præg af ondskabsfuld Opdigtelse i den Hensigt at svække den offentlige Tillid og forurolige Hans Majestæts troehengivne Undersaatter, især den større Mængde blandt disse, der i første Øieblik mangler Leilighed og Adgang til at forvisse sig om slige Rygters Usandfærdighed. — Kongen har derhos paalagt Cancelliet, til Alles Beroeligelse, at kundgjøre: at ethvert Rygte om forestaaende Tildragelser, som kunde være nedslaaende og foruroeligende for Residentsstadens Indvaanere og Hans Majestæts øvrige Undersaatter, hvis urokkelige Hengivenhed og usvigelige Troeskab Hans Majestæt med landsfaderlig Tilfredshed erkjender, er at betragte som aldeles ugrundet Opdigtelse, udruget af Ondskab og ombaaret af Ørkesløshed. — I at efterkomme denne allerhøieste Befaling, finder dette Collegium sig tillige forbunden til, at erindre samtlige Hans Majestæts Embedsmænd om, at de, i Medfør af Embeds Eed og Pligt, bør lade sig være magtpaaliggende at opdage, og uden Skye at fremstille til fortjent Undgjeldelse, de Ildesindede, som ved falske Udspredelser søge at vildlede den alt for lettroende Mængde. — Det Kongelige Danske Cancellie, den 15de September 1810.

Mariboe, d. 10de Septbr. Fredagen d. 7 Septbr. blev fra Gaardmand Anders Michelsen i Paarup, da han og hans Huusfolk vare til Hove, ved Indbrud bortstiaalen 1300 Rdlr., nogle sig: 1500, hvoriblandt var endeel hele Penge, og adskillige Fruentimmer Gangklæder. — I sidste Tordenveir, som rasede over Falster afvigte 28 August strax efter Dag, slog den 4 Køer ihjel for Sognefogden i Vaaelse, og saa tæt ved Flydebatteriet, som ligger i Strømmen i Grønsund, at Vandet kastedes over hele Batteriet. Havde den slaaet ned i selve Batteriet og ramt Krudtforraadet, var alt gaaet i Luften. I forrige Tordenveir slog Lynilden ned i Herskabets Stald paa Schørringe, kløvede en Stolpe og tændte — — — men blev strax dæmpet igjen. — Den 28de August udbrød ogsaa over Vordingborg, en usædvanlig stærk Torden, som slog ned adskillige Steder i Byen, men gjorde ingen Skade. Paa Nyeraad Mark, der ligger en god Fjerdingvei fra Vordingborg, slog den ned og dræbte en Hest og beskadigede en Anden saaledes, at den neppe kommer sig mere; den slog tillige ned i en stor Eeg og splittede den ad. Den paafølgende Regn var saa skyllende, at Folk begyndte at blive noget alvorlige.

I en Skrivelse fra en Dansk Sømand i Engelsk Fangenskab, af 1 Augusti d. A., anføres et skrækkeligt Exempel paa Brittisk Grusomhed. Capitain Griss's Tømmermand, Simon Simonsen, stod nylig i Vinduet i Fangehuset. Skildvagten advarede ham, at han skulde gaae bort fra Vinduet; men da han ikke strax efterkom denne Befaling, fyrede Soldaten paa ham, hvorved han blev saa stærkt saaret, at han døde nogle Dage derefter. Saaledes besudler den Engelske Regjering sig med uskyldigt Dansk Blod.

I the Times bebreider man os Danske for Utaknemmelighed mod Engelland, "fordi vi ikke forsømme nogen Leilighed til at skade dets Handel og angribe dets Krigsskibe".

Ved Overadmiralitetsretten ere adskillige af de Skibe, som have været priisdømte ved Underretten, blevne frigivne. Den rigeste hertil indbragte Americaner (the Leyon), hvis Ladning vurderedes for 700,000 Rdlr., er i disse Dage bleven frigivet ved Underretten.

Den 10de Tome af Suhms Danmarks Historie er i Lærde Efterretninger anmeldt med fortjent Berømmelse: Den aandrige Recensent tilføier flere interessante Bemærkninger; saaledes (siger han) viser den Omstændighed, at Danmark allerede i ældre Tider af Fremmede kaldtes navalis Dacia: at det sortladne Hav allerede da var bekjendt som de Danskes Vei til Roes og Magt, som det da og altid og ene vil blive, saa længe Danmark skal vedblive at være en for sig selv bestaaende Stat. Og et andet Sted ved at omtale den Kongelige Dannebrogsorden hedder det, at Sagnet om hint Korses Nedfald af Himmelen er en Fabel, er en Bemærkning Suhm, der skrev i det attende Sekel, gjerne kunde have sparet sig, men som maaskee vil blive nødvendig at gjøre for nittende Sekels Historieskrivere. Ved Ønsket om fuldstændigt Register til det hele Suhmske Værk gjør Recensenten til Slutning følgende Bemærkning: "Nei det er ikke ved slige videnskabelige Arbeider man i vore uvidenskabelige Tider kan gjøre Støi og Opsigt, eller rectere den Vind, hvorfor vi saalænge have beskyldt vore tydske Naboer, til vi nu selv ere blevne i høi Grad inficerede, som snart hver en vor Avis er Beviis paa, da den tilforn for sin Beskedenhed saa høit selv af Fremmede agtede Danske, nu ikke kan udklække et Vindæg, uden han derved skal kagle i Avisen og Allskens Døgnblade."

Mariboe, d. 13de Septbr. 1 Tde. Hvede af dette Aars Grøde betales her med 10 Rdlr. — Provstinde sal. Wulf her i Byen hædrede ogsaa Generalforsamlingen den 4de Septbr., Provindsialbogsamlingen angaaende, med at forære Stiftelsen adskillige tydske og danske Bøger, hvoriblant 2de meget sjeldne Haandskriver, nemlig: 1) Kong Christian den 4des Breve. 2) Rigtig Copie af een Kong Christiani qvarti Calender, hvori han med egen Haand havde skrevet som følger. — Et dumdristigt Menneske, formodentlig den, som har begaaet det betydelige Tyverie i Paarup, har været paa adskillige Steder i Omegnen ved Mariboe og har med dragen Kniv villet tvinge eenlige Folk til at afkjøbe noget Lærred, som han førte med sig.

I denne Tid ankomme saa mange Svenske hertil Kjøbenhavn, at adskillige ikke have kunnet faae Plads i Gjestgivergaardene.

Man har længe været i Tvivl om, hvorvidt en Prioritetshaver er forbunden til at lade sin Prioritet blive staaende i en Eiendom, naar denne afhændes til en anden, og det ikke udtrykkelig har været forudbetinget i Kjøbecontracten. En Hof- og Stadsretsdom har nylig opløst denne Tvivl. For ikke længe siden døde en Huuseier her i Staden, i hvis Huus den Mand, han havde kjøbt det af, havde en Prioritet, og i hvis Kjøbecontract var fastsat, at Pengene skulde blive staaende uopsagte i en vis Tid for ham og Arvinger. Da Huset nu efter Eierens Død skulde sælges ved Auction, negtede Sælgeren at lade sine Penge blive staaende, paastaaende, at han havde solgt Huset til den Afdøde paa hiint Vilkaar, men at han ikke skjøttede om at indgaae samme Betingelse med en tredie Mand. Det gik nu til Proces; Prioritetshaveren blev dømt til at lade Pengene henstaae saa længe, som han i Contracten havde forbunden sig til, uden Hensyn til, at Huset blev afhændet til en anden. Det blev derpaa kjøbt ved offentlig Auction af Hr. Capit. Roesleff.

De Herrer Jacob S. Meyer og Wulff Salomon have kjøbt Grosserer L. Zinns Gaard i store Kongensgade for 45,000 Rdlr., og derpaa igjen solgt den til Hr. Kjøbmand Breslauer for 46,000 Rdlr.

Madam Mette Marie Hansen, Enke efter Tobaksfabrikør Valentin Hansen, solgt, og Capitaine og Grosserer Daniel Guldberg kjøbt Gaarden No. 18 i Frederiksberggaden for 15,000 Rdlr.

Fortegnelse over de Konst og Flids-Frembringelser som i September 1810 ere foranstaltede udsatte af Selskabet for indenlandsk Konstflid, i Kongens Klubs Værelser i Gaarden No. 14 paa Østergade. — Frederik Wilhelm Drøge, Formskjærer og Tegnemester No. 106 paa Østerbro. No. 1. Messingform til Kattuntrykkeri af egen Opfindelse. Slige Former, som han tillige selv forarbeider, bruges her, og koste fra 10 til 12 Rdlr. Stykket. — Tvende uden for Haandværksstanden, der ikke ville nævnes Offentligen. No. 2 En Broderramme. Den har en dobbelt ny Indretning. Formedelst en Laas med Nøgle kan Tøiet indspændes uden Besværlighed i kort Tid, og uden at det beskadiges; hvilket ikke kan skee med de sædvanlige Broderrammer. For at de, som brodere meget, ikke skulle lide paa Helbreden, ved den idelige Sidden, er den og indrettet saaledes, at de baade kunne staae og sidde. Snedkermester Kellermann, Aabenraa No. 239 paatager sig Bestillinger. Koste 40 Rdlr. No. 3. En dito simplere, koster 13 Rdlr. No. 4. En dito ikke indrettet til at staae ved. Koster 10 Rdlr. En saadan Ramme er bestemt til Gave for det Fruentimmer, som til den tilkommende Udstillingsboutik for qvindelige Arbeider, der med det første vil vorde aabnet, leverer et udmærket og fortrinligt Stykke Arbeide. — Niels Iversen Bredal, Maler, Nørrevold No. 227. No. 5. En Farvelade med giftfrie Farver i Skaller, efter de tydske. Anbefales af Stadsphysikus til Brug for Børn. En tydsk, som sættes hos, koster 5 Mk., den danske 3 Mk. 8 ß. De Handlende gives 16 PC. Rabat. No. 6. En Farvelade med giftfrie Farver, i Form af en Bog med Kapsler, efter de tydske. Prisen 4 Mk.; Rabat for Handlende 16 PC. Den tydske koster 15 Mk. Fortrinet ved den danske er et nettere og renere Udvortes, og at Kapslerne bestaae af brændt Pibeler, og ere lakerede, istedet for at de tydske for det meste ere af brændt Pottemagerler, overtrukne med en Gummifarve, som opløses ved Brugen. No. 7. En Farvelade med Tuskfarver efter de engelske og franske. Prisen 10 Rdlr. uden Rabat. Disse Farvelader ere anbefalede af de militaire Instituter. No. 8. En Æske med Brevoblater, efter de engelske. Prisen 4 Rdlr. pr. Pund, Loddevis 1 Mark. Paa et Lod gaaer 184 af de store og 283 af de smaae. En Prøve af de forhen her forfærdigede danske Oblater, er hosat. (Fortsættes.)

Paa Børsen havde man i Dag den behagelige Efterretning, at Lieutenant Falsen har med to Canonbaade taget en Engelsk Brig ikke langt fra Anholt. Den Engelske Capitain er skudt.

Mathias Rolde, Borgermester i Lübeck, har ophørt at betale med 2 Mill. 500,000 Mark Bco. Allene fra Paris var der indløben paa ham for 1 Mill. 400,000 Mark Bco. Vexler.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 18 September. Uagtet den kom bedre fra Hamborg, begjertes og betaltes dog paa Kjøbenhavns Børs 465 à 466 for tre Maaneder. — Spec. 478, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 75 ß. D. C. — Hamb. Cours 2 Maaneder 470.

Posteftterretninger.

Digteren Baggesen er bleven meget heftig syg just som han var i Begreb med at reise tilbage til Tydskland.

I Frankfurt er i denne Tid fra Paris stor Søgning efter Perler og Ædelstene. Af Diamanter spørges kun efter de store og af det hvide Slags.

Fra London berettes, at den krampagtige Tilstand, hvori den Engelske Handel befinder sig, har foranlediget Oprettelsen af et nyt Selskab af Capitalister, der sammenskyder en Fond af 5 Mill. Pd. St. og skal føre Navn af Handels-, Laane- og Interessent-Selskab.

I Mexico har man opdaget nye, meget rige Guldgruber.

Journal de l'Empire var det første Franske Blad, der meddeelte Efterretning om Prindsen af Ponte Corvos Udvælgelse til Tronfølger.

I Freyburg anlagdes d. 25de f. M. Ild paa alle fire Kanter af Byen. Paa tre Steder fandt man svovlede Stykker Træ og paa det fjerde en Pakke Krudt. Lykkeligviis blev denne Mordbrand opdaget. Der er nu udlovet en Belønning af 1000 Fr. for Opdagelsen.

Ogsaa i Speyer er nu opstaaet en Projectmager ved Navn Riem, der har opfordret alle i Frankfurt tilstedeværende Kjøbmænd til at understøtte hans Opfindelse: at brevvexle i et Chiffersprog, der kan læres i en Time og som blot bestaaer af 4 Puncters Sammensætning, ved Hjelp af hvilke man i nogle Secunder kan bringe enhver Efterretning til Amsterdam, Leipzig, Hamborg rc. og faae Svar derpaa.

Hamborg d. 14 Sept. I Dag er Greve v. Rosen kommet herigjennem paa sin Tilbagereise fra Paris til Ørebro. Han forlod Paris d. 9de d. M. H. D. Prindsen af Ponte Corvo har modtaget den ham tilbudne Tronfølge og vil, efter Forlydende, inden 14 Dage tiltræde sin Reise til Sverrig.

Da Gustav IV. Adolph d. 30 Julii ankom til Berlin indcasserede han de fornødne Penge hos Banquier Ridder Freger, hos hvem han ogsaa spiste. Allerede førend hans Ankomst havde han, efter Forlydende, indbuden den Svenske Gesandt, Baron v. Taube, til en Sammenkomst uden for Berlin, men som denne troede at burde negte ham. Gustav forføiede sig derpaa selv til Berlin og havde adskillige Sammenkomster med Baron v. Taube, i hvilke han, som det hedder, gjorde det Forslag, frivillig at give Slip paa den Svenske Trone, naar man vilde vælge hans Søn, den tiaarige Prinds Gustav, til Tronfølger. Da Forslaget var frugtesløst, tiltraadte Gustav Adolph igjen Tilbagereisen fra Berlin d. 3 Aug. over Leipzig og begav sig til Herrenhuth, hvorhen han allerede længe har havt i Sinde at reise.

London d. 31 Aug. (over Frankrige). General Hill, der formedelst den Franske Gener. Reyniers Bevægelse var marcheret til Castel Branco, er, da denne synes at ville støde med 25,000 Mand til Massena, igjen paa Veien at forene sig med Lord Wellington. Tropperne lide ualmindelig af den overordentlige Hede; det 5te Regiment begrov allene paa een Dag 5 Mand, som om Morgenen endnu vare fuldkommen sunde. — I Darmouth er ankommen et Parlamentairskib med 2 Americanere ombord, som bringe Depecher fra Gener. Armstrong til de forenede Staters Minister ved Hoffet i St. James. — Paa Tonnant er ogsaa ankommen en Deputent fra Valencia, der ansøger om Hjelp. — I Falmouth er ankommet et Americansk Skib, der har tilbagelagt Reisen fra Newyork i 16 Dage. Det har medbragt Depecher fra Hr. Pinckney; det medbringer ogsaa den Efterretning, at den Americanske General Decatru er udløben med 12 bevæbnede Skibe, for at beskytte den Americanske Handel.

Fra London skrives over Frankrige under d. 31 Aug., at i Følge Efterretninger af 18 Aug. fra Corunna ere de Franske endnu ikke rykkede videre frem. — Fra de i Cadix-Bugten liggende Spanske Krigsskibe er Algesiras og Asia seilede til Engelland; Glorioso, Paulo, Neptunus, hver paa 74 Can., til America; Falgeneso og Lorenzo paa 74 Can., Principe og St. Anna paa 112 Can. til Havannah. I Cadix Havn ligge endnu St. Elmo og Montanez paa 74 C. og Minho paa 50 Can.

I Philadelphia har man brændt Mr. Jacksons Billede uden for den Gjæstgivergaard, som han var taget ind i. Nogle af Urolighedsstifterne ere blevne paagrebne og arresterede. Gjæstgivergaarden er tilføiet betydelig Skade.

London d. 29 Aug. (Over Frankrige). Admir. Berkley har faaet Overcommandoen over den hele Portugisiske Sømagt, og Lord Wellington og den Engelske Gesandt Stewart have faaet Sæde og Stemme i Regentskabsraadet i Portugal. — I Anledning af Fægtningen i Egnen af Almeida skal en General være bragt i Arrest. — Angaaende de gjensidige Armeers Stillinger, har man følgende Efterretninger: Lord Wellington har endnu bestandig sit Hovedqvarteer i Celorico; han har rømmet Alverca, og, som det hedder, ødelagt de derværende Veirmøller, ligesom han overhovedet bestræber sig for, saa meget som mueligt at blotte den Egn, han forlader, for Underholdsmidler, ja selv for Indbyggere. De Franske ere med deres Hovedcorps virkelig gaaede over Goa, men havde endnu ikke ladet sig see paa hiin Side Pinhel. Deres høire Fløi, som er ganske adskilt fra Hovedcorpset, manoeuvrerer mod Provindsen Traz os Montes, og syntes derfra at ville værne sig Mundingen af Duero, hans Forposter befandt sig d. 29 Julii i Puebla de Sanabria, ikke langt fra Braganza, fra hvilken Stad den Portugisiske General Silviera var rykket ud med 200 Dragoner, for at observere dem. Desformedelst var man ogsaa i de første Dage af Augusti yderst bekymret i Oporto. I Følge Efterretninger fra denne Plads af 7de d. M., var man sammesteds igjen noget beroliget. Imidlertid har man af Forsigtighed allerede bragt noget Gods ombord, for i Nødsfald at føre samme til Engelland. Paa venstre Side af det Franske Hovedcorps opererede den Franske General Regnier fra det Spanske Estremadura af. Hans Forposter befandt sig i Begyndelsen af Augusti ved Sammenløbet af Rio de Monte og Tajo. En anseelig Deel af hans Corps stod endnu bestandig i Pennamacor og Sebreira. Det mod Badajoz staaende Franske Corps var i de første Dage af Augusti igjen rykket frem over Barquillot, Zafra og Xeres de los Cavalleros; men man kjendte ikke sammes Styrke. Romanas Armee stod lige imod ham i Barrarotta og Salonterra. Romana selv opholdt sig i Olivenza.

Det til London ankomne Skib Tonnant, som forlod Cadix d. 1 Aug., havde General Fergusson ombord, der i største Skynding tillige med Capit. Stackpole bringer Depecher til London. Den Dag, han forlod Cadix, afseilede ogsaa den Spanske Flaade derfra til Minorca, ledsaget af 2 Engelske Linieskibe. Fienden havde i nogen Tid underholdt en levende Ild. Sir Keate commanderer den i Cadix liggende Engelske Escadre.

Gouverneuren paa Jamaica er kommen tilbage til London. Aarsagen, hvorfor han forlod denne Øe, vides endnu ikke.

Paa Napoleons Fødselsdag d. 15 Aug. mønstrede Kongen af Neapel, ved Kysten lige over for Messina, sin hele Armee, uden at Fienden, hvis Sømagt bestaaer af 5 Linieskibe paa 74 til 80 Canoner, 25 til 30 Fregatter, Brigger og Corvetter, og af 80 til 90 Canonchalouper, vovede at forstyrre denne Hoitid.

I Amsterdam nedbrydes igjen adskillige Triumphbuer og Æreporte, som man i Anledning af Keiserens forventede Ankomst havde opreist, da man ikke venter Monarken førend i næste Efteraar.

Fra Amsterdam skrives, at man der i de sidste Uger har brygget en overordentlig Mængde Øl, da mange Folk vænne sig af med Thee og Caffe for deres høie Prisers Skyld. (Ogsaa i Kjøbenhavn brygges og afsættes i denne Tid en overordentlig Mængde Dobbeltøl, som nu bruges almindelig fordi Viinpriserne ere saa høie).

Den Russiske Hoftidende leverer en Indberetning fra Overgeneralen Grev Kamenski I. angaaende en Seier, som de Russiske Tropper have tilkjæmpet sig over Tyrkerne d. 23 Julii. Tyrkerne angrebe med en Magt af 30,000 Mand og truede med at gjennembryde begge Flankerne af det Russiske Centrum. Udfaldet var, at Fienden blev aldeles slaaet, og maatte søge sin Redning ved at flygte ind i Fæstningen. Valpladsen var bedækket med fiendtlige Liig. Blandt den store Mængde Fanger, der faldt i Russernes Hænder, vare nogle Paschaer og et stort Antal forskjellige Embedsmænd med Janitscharernes bedste Partiegjængere. De erobrede 40 Faner og 2 Commandostaver.

Rettelse. I nogle faa Aftryk af forrige No., P. 1561. Note **) 2 Lin.: Russisk læs: Fransk.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 100.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 22 September, 1810.

Nogle Stropher af en gammel Høstsang.

Jeg har fundet denne Sang i et Haandskrift, som Haanden viser, er fra 17de Seculi Slutning, og jeg troer ikke, at den nogensinde er trykt, hvorved da Litteraturen heller ikke just har tabt stort, da den kun har søje poetisk Værd. Ganske forkastelig forekom den mig dog ikke heller; især med Hensyn paa den Tid den skriver sig fra, og fordi den kan tjene som Sidestykke til den bekjendte Majmaanedssang, der fordum brugdes naar man paa Landet red Sommer i By.

Titelen paa denne Høstsang er: En dejlig Taksigelsessang at takke Gud med for hans Velsignelse, naar man haver indhøstet, samt videre at tilbede sig daglig Guds Forsjun og Ophold. Sjunges med den Melodie: Chrysillis! du mit Verdsens Guld. Fremsat af H. Chr, W.

Hvo denne Hr. H. C. W. er, har jeg ikke kunnet komme efter, og, saa vidt jeg kan skjønne, forekommer han ikke i det Wormske lærde Lexicon.

R. Nyerup.

Vi kjøre nu vort Qvædelæs —
Det sidste Læs — i Gaard
Af Korn i dette Aar.
Os bør nu ej som Taabegjæs
At kjække hen i Vind
Og skrige af galent Skind;
Nej vi maa
Nu som da,
Der vi først tog Leen fat,
Qvæde ud,
At vor Gud
Ene gav os Høstens Skat.
Marken er klippet bar,
Klædt er vort Hus og Gaard
Med Markens Uld og Fædt *)
Saa net og tæt.

Det er jo tvert mod Lov og Dom,
Hvor Godset stjæles hen
Foruden Forloven. **)
Det gjelder da, vi seer os om,
At ikke Tyvesag
Skal komme paa vor Bag,
Om vi tog
Som et Drog
Takkeløs Guds Gaver bort,
Og vi ej
Under Vej
Gav vor Skyld til Himlens Port.
Som Musen stjæl' sig frem
Fra Stub i Laden hjem,
Gir Ingen et godt Ord,
Faaer dog sit Foer;

*) Fædt — et forældet Udtryk — er ligebetydende med Uld.

**) Af Forlover ɔ: Cautionist, Borgen. Accenten falder her paa den urigtige Stavelse.

Saa vi og ej et Haar
End Musen bedre vaar, *)
Om vi uhjemled aag
Vort Korn i Krog.

Vor Mand og Hjemmel, Gud! du est
For hvert et Halmestraa,
For hvert et Korn derpaa,
Fra første Trav' til sidste Rest.
Til dig vi er' bekjendt
Den Lykke, du har sendt.
Saa vi vil
Haabes til,
At du følger Læsset frem;
Lykken vor
Uden Skaar
Hel og holden vogner **) hjem.

Med Flid og nyttig Tidsfordriv
Er Sommeren fuldbragt.
Nu maa vi have iagt
Den Vinter, der saa stind og stiv
Vil træde for vor Dør,
Og paa os kaste Kløer.
I den Agt
Af al Magt
Har vi samlet ind vor Høst,
At vi ej
I den Nej
Skulde lide Bræk og Brøst.
Hunden man rede har,
Før man paa Jagten får.
Regnkappen tår man paa
Før i Regn man gaaer.
For Vinter Ødeland
Kommer os slet paa Haand,
Har vi nu gjort Forskud
Saavidt forud.

Vær med os inden Port og Dør,
O Hjertens milde Gud!
Den ganske Vinter ud.
Vær med os, naar det sneer og tøer.

*) Det er efter den gammeldags, endnu paa Landet brugelige Udtale, isteden for vare.

**) Istedenfor ager. Dette Verbum mindes jeg ikke at have seet før.

Naar Norden hænger ud
Sin sorte Vadmels-Klud,
Naar Nordost
Som en Kost
Qvister digt paa Folkes Skind,
Slaaer med Is,
Som med Ris,
Saa at Huden snærper ind,
Vær da vor Vintertrøst,
Som du vor Sommerlyst
Har vær't i beste Mag
Til god Behag.
Den lange Vinternat
Vær du vor ædle Skat,
Som du varst Rigdom vor
I Sommers Flor.

Du Tærskemandens Id og Verk
Med Lyst lad gaae afsted,
Som udi Høst er skeet.
Lad Plejelshilden være stærk,
Lad Kornet drysse fri,
Saa Bunken kan staae bi.
Malt og Meel,
Brød og Øl
Giv af Kornet fedt og godt.
Halm og Straa
Qvæget maa
Slikke op hver Visk og Tot.
Bevare Faar og Fæ,
Lad trives alt vort Kræ
Og holde Huldet ved
Med Førlighed.
Velsigne Kalv og Ko,
Velsigne Lade og Lo,
Velsigne al vor Bo
Med Lyst og Ro.

O gode Gud! i Tøjle hold
Den graadig Ildebrand,
Den beget Tyvehaand.
Satan, den grumme Trold,
I Næsen læg en Ring,
Lad ham gaae langt omkring,
Ej formaae
Os at naae
Med sin glubske Ulveklo.

Berigtigelse ved Hr. Biskop Hansens Anmældelse om theologisk Litteratur paa Landemodet 1810.

I Anledning af Hr. Professor Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler siges P. 34. "Dette "Qvartalskrift tog sin Begyndelse 1806, og er "efter Forfatterens Plan en Fortsættelse af den "hensovede, men hos alle Europas Lærde, i uforglemmeligt Minde levende, Prof. Jacob Badens udgivne Universitets-Journal, der tog sin "Begyndelse 1793, og endtes med Aaret 1801. "Baden var en Discipel af Tydsklands Hejne, "og det kan med Sandhed siges om ham, at Disciplen blev som hans Mester. Han blev Danmarks Hejne. Ideen til en saadan Journal "og dens Udførelse, kunde altsaa ikke ventes af "Nogen i hans Tid med større Held, end fra en "Baden. Den var vel ikke nye i Tydskland, "men i Danmark var den det, hvor vi ingen anden litteraisk Journal da kjendte end den berlingske lærde Tidende. Litteratur-Journalen, som "var vor Badens Arbejde og som stod under "hans Redaction, denne vigtige lærde Dommer, "var vegen til Side; og andre efterhaanden fremtraadte, vare ikkun ephemeridiske, og forsvandt "snart". Hans Højærværdighed ville tillade, at jeg berigtiger de flere Urigtigheder, som findes i dette Stykke, da de ellers let som Sandheder kunde indsnige sig i vor Litteratur-Historie.

Det er urigtigt at Jacob Baden var en Discipel af Hejne, thi begge vare de omtrent jevnaldrende, begge nok derfor til en Tid Lærlinger. Gesner i Göttingen og Ernesti i Leipzig vare Badens Lærere i den latinske og græske Filologi. At Baden var Danmarks Hejne maa være sagt med Hensyn til begges utrættelige Flid og Virksomhed, thi i øvrigt ere deres litterariske Fortjenester af ganske forskællige Slags. Vel arbejdede de begge i Grækenlands og Roms Guldgruber, men i gandske forskællige Hensigter som begges litterariske Produkter vise. I Litteratur-Journalen, der saavidt jeg ved tog sin Begyndelse 1779, har Baden ikke mindste Lod eller Del enten som Redaktør eller Medarbejder. Baden skrev derimod fra 1767 til 1779 den kritiske Journal, der nød en Anseelse og en Agtelse, og i Følge deraf havde en Indflydelse paa vor Litteratur, som vel neppe noget kritisk Blad hos os enten har havt, faaer, eller nogensinde maa gjøre sig Regning paa; hvilken Masse af sande Domme, og rigtige Begreber af Smag og Oplysning, har den ikke udsaaet iblant os? Det er Hr. Professor Rahbeks Dom om den Journal i Danske Tilskuer 1804 No. 52 P. 414, jeg her har anført, hvor man overalt vil finde Jacob Badens videnskabelige Fortjenester oprigtig og fuldstændigen skildrede uden Svolst men belagt med uimodsigelige Kændsgerninger. Men at Badens kritiske Journal og hans Universitets-Journal vare to periodiske Værker af gandske forskællige Tendens, har Hr. Biskopen overset, og derfor i Anledning af den sidste Journal omtalt Badens Fortjenester som Resensent. At oplyse Publikum om det kjøbenhavnske Universitets Læreres Handlinger og Foretagender til Lærdoms og Videnskabers Drift og Forfremmelse — om de Lærendes Flid i Fremgang og Studeringer — samt de Opmuntringer og Belønninger, hvormed Universitetet paaskjønner sine Elevers Flid og Duelighed — endeligen om de anseelige Legaters og Stipendiers Anvendelse og Uddeling, som ere betroede til Universitetets Forvaltning — vare Hovedhensigterne med denne Journal. Derimod var Skrifters Resension kun en Bihensigt, og resenseredes derfor ikke heller andre; end de vigtigste f. Ex. Kapellanens Hr. Birckners om Trykkefriheden, eller de Skrifter den Forevigede tilstilledes, mod Begæring om deres Resension, som Hr. Biskop Hansens eget Skrift om Gejstlighedens Gravitet. Endeligen maa jeg bemærke: at saa smigrende sagt det er om Jacob Baden: at han lever i uforglemmeligt Minde hos alle Europas Lærde, saa overdreven tør det dog og være sagt om en dansk Lærd, hvis originale lærde Fortjenester vare af dansk Sprog og Litteratur. Vist nok var Baden i det mindste i Tydskland fordelagtig bekændt. Bevis herfor har jeg fundet i Gatterer's Histor. Journal XII. Stk. fra 1778, hvor just hans kritiske Journal meget fordelagtig omtales og bedømmes. Men kun danske Lærde der dyrke Videnskaber, som interessere enhver kultivert Stat som de mathematiske eller Naturvidenskaberne, og i disse Videnskaber gjøre ny Opdagelser, tør vente at

blive bekændt hos alle Europas Lærde. Sal. Geus ved sit Prisskrift om Minerkunsten er saaledes bleven almindeligere bekændt for alle Europas Lærde end selv Holberg nogensinde bliver det, og Navnet Vahl er bekændt ved Tago og Moskova, hvor ellers man vel ikke af Navn kænder en eneste dansk Lærd. Vore øvrige Lærdes berømmelige Navne have hidtil nok ikke gaaet videre end til Tydskland, og endda her er Kændskabet til dem ofte meget ufuldkommen, som naar Dr. J. C. Nicolai i sin i Aaret 1808 udgivne Geschichte der Medicin gjør P. 535 den som Læge og Oldgrandsker berømte Oluf Worm til den samme som Jens Worm, der over hundrede Aar efter skrev det bekændte lærde Leksikon.

Gustav Ludvig Baden.

Politisk Oversigt.

Ogsaa den henrundne Maaned udmærker sig ved en ligesaa uventet som vigtig politisk Begivenhed. Europas Opmærksomhed har i den senere Tid med Føie været henvendt paa Sverrig: et Rige, hvis Trone i kortere Tid end to Aar har været to Gange ledig, og hvis Stænder i samme Tidsrum to Gange have maattet samle sig for at kaare en Tronfølger. Med forskende Blik ventede man i og uden for Sverrig paa den i Ørebro samlede Rigsdags Udfald, indtil man endelig med eet erfarede, at Prindsen af Ponte Corvo, en i den Franske Krigshistorie berømt Hærfører, var bestemt til at beklæde Sveas gamle Kongestoel. — De i Sverrig anstillede Undersøgelser angaaende Aarsagerne til Rygtet om Prinds Christian August's Forgivelse ere endnu ikke tilendebragte, og have hidtil ikke udbredt det Lys over denne vigtige Gjenstand, som man saa iørigen ønskede. Livlægen Rossi er imidlertid bleven landsforvist, fordi han ved det Kongelige Ligs Aabning ikke iagttog sine Embedspligter.

I Spanien, hvor Krigsluen endnu raser i sin hele Rædsomhed, sønderslides Folket af Oprørsaand, Borgerkrig og vilde Lidenskaber. Landet ligner et ildsprudende Bjerg, hvis Luer bestandig faae ny Næring af dets skjulte Indere. Vel bortmeier den Franske Tapperhed hele Skarer af Insurgentere, hver Gang de vove sig ud af deres hemmelige Smuthuller eller indlade sig i nogen Fægtning; men Oprørsfæden ligger saa dybt, at den skyder ligesaa frodig op som man afkapper dens braadefulde Spirer. Men hvad der bidrager meest til at vedligeholde denne Oprørsaand er den ulykkelige Omstændighed, at Spanien paa tre Sider støder til Havet, og at Europas fælles Fiende derfor paa saa forskjellige Kanter kan kaste sine Agenter, sine Guineer og sine Tropper ind iblandt et Folk, der beherskes ligesaa meget af Overtro og Fanatisme, som det er en Bold for egennyttige Klerkes Rænker. Som Mordbrændere flygte Engellænderne til deres Skibe, naar de have kastet Branden ind i det ulykkelige Rige. Intet Land kunde derfor ved sin geographiske Beliggenhed, under en Krig med Engelland, blive farligere for een af Fastlandsmagterne end Spanien. Cadix holder sig endnu bestandig, men hvor længe det endnu vil kunne holde sig, bliver et andet Spørgsmaal; thi fra Fransk Side fortsættes alle Beleiringsanstalterne med Iver.

I Portugal staaer Wellington, som det lader, i en meget fast Stilling, uangribende, men hidtil ogsaa uangreben. Alle Rygterne om hans Armees nærforestaaende Indskibning have ikke stadfæstet sig. Dersom man kan troe Engelske Efterretninger, er den Engelsk-Portugisiske Armee i Portugal 60,000 Mand stærk, af hvilke Wellington anfører 20,000, General Hill 10,000, Beresford 10,000, og af hvilke i de forskjellige Garnisoner ligge 10,000. At denne Armee ikke vil kunne udrette noget mod den langt overlegne Franske, naar denne først har faaet Bugt med Spanien, derom er ingen Tvivl.

Øen Sicilien er endnu bestandig ikke erobret, og tjener til Beviis paa, at ingen Skillevæg er stærkere, ingen Befæstning mindre uindtagelig end den, Naturen selv har sat. Uagtet Faro di Messina, der skiller Calabrien fra Sicilien, paa de smalleste Steder ikke er over en Fjerdingvei bredt; uagtet der paastaaes, at i Oldtiden, da Messina blev taget af Carthaginenserne, mange af Indbyggerne reddede sig ved at svømme, og uagtet man har troet, at Landgangen paa Sicilien kunde, naar en stærk Østenvind blæste, udføres i en halv Time, er denne med saa megen Krigsklogskab anlagte og

med saa megen Iver paaskyndte Landgang hidtil dog bleven forhindret, især af de i Strædet krydsende Engelske Skibe. Landgangsflottillen har hidtil ligget i Calabriens Havne, lige fra Tropea til Reggio for Anker, under frygtelige Batteriers Beskyttelse, og bestaaer af ikke færre end 800 Fartøier og 80 Canonchalouper. Kong Joachim, som selv anfører Toget, beboer en paa Høiden af Piale opreist Pavillon, og den Engelske General Stuart staaer i Messina med 15 til 20,000 Sicilianere, som han der har sammentrukket.

Kampen imellem Rusland og Porten fortsættes med Forbittrelse og Eftertryk. Det synes som Storherren, der troer at det gjelder om hans Krone, handler i dette Øieblik med en Kraft, der er sjelden i Osmanernes Historie, og hans Tropper fegte med en Tapperhed, Standhaftighed og Orden, som røber en langt høiere Grad af Krigskonst og Krigsdannelse, end man er vant til hos Tyrkerne. De Seire, som Russerne tilkjæmpe sig, kjøbes ikke uden med store Opoffrelser. Især synes Tyrkerne at gjøre fra de Fæstninger, de Russiske Tropper beleire, meget hidsige Udfald, som sædvanlig skee med en anseelig Magt. Saaledes bestod det Corps, som den 8de Julii gjorde et Udfald fra Schumla, af 12,000 Mand. Vel mislykkede Tyrkernes Hensigt at omringe Russernes høire Fløi; men at disse maa have lidt meget, uagtet de dreve deres Fiender paa Flugten, synes af meer end een Omstændighed at fremlyse. Imidlertid lider ogsaa Storherren stor Mangel paa det, der er lige saa nødvendigt til at føre Krig som Krudt og Kugler — Penge, og man seer nu, at alle Fortællingerne om de uhyre Skatte, som de Tyrkiske Keisere Tid efter anden skulde have opdynget, ere intet uden Fabeler. Man seer sig nødsaget til at tage sin Tilflugt til Indbyggernes Sølvtøi, og, for at foregaae alle patriotiske Muselmænd med sit Exempel, har Mufti selv sendt sit Sølv i Mynten. Iøvrigt synes Porten at holde gode Miner med Engelland. Vel er den Engelske Gesandt Adair afreist fra Constantinopel, men af et Brev fra denne Minister sees, at de venskabelige Forhold imellem hans Hof og Porten endnu vedvare; og at han forlader sin Ambassade med den Overbevisning, "at dette mægtige Rige har fast besluttet at forsvare sin Uafhængighed paa det yderste, opfylde sine Forbund, og i Nødsfald opbyde sin hele Magt for at udføre dem".

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Bekjendtgjørelse. — Fra Premier-Lieutenant og Ridder Falsen, som med 2 Canonbaade og 4 Canonjoller har været detascheret til Læsøe, for om mueligt at erobre nogle der i Farvandene sig opholdende fiendtlige Luggere, er indkommen følgende Rapport, dateret Canonbaaden Litr. E. No. 7. til Ankers ved Fladstrand den 13de Sept. 1810, og af følgende Indhold: "Jeg "har herved den Ære at melde Erobringen af den "engelske Orlogskutter the Alban, armeret med "12 Stkr. 18pundige Caronader. — I Gaar Mor-"ges modtog jeg Melding om at den opholdt sig "ved en strandet Hollænder Norden om Læsøe. "De 4 Joller, der ei kunde roe med Canonbaadene, "overlod jeg da strax til Second-Lieutenant og "Ridder Linde med Ordre at følge mig snarest "mueligt, medens jeg med de 2 Baade Litr. E. "No. 6 og 7 lettede af Aalborgs Dyb og roede "Cutteren imøde. Kl. $2\frac{1}{2}$ Eftermiddag var jeg "den paa Skuddistance og begyndte Affairen, som "uafbrudt varede til Kl. $6\frac{3}{4}$, da det endelig lykke-"des Lieutenant Linde, ved en over min For-"ventning gaaende Anstrængelse, at arbeide sig med "Jollerne op til mig. Meget mishandlet paa "Seil, Takkelage og Skraag strøg Cutteren da ved "det første Lag fra den forenede Flotille. Dens "Capitain Thomas og 5 Mand fandt jeg skudte; "foruden disse 1 Lieutenant, 1 Master, 1 Doctor, "1 Secretair og 29 Mand ombord, hvoraf 5 vare "saarede. Vi have havt det Held aldeles ubeska-"digede at ende Affairen". — "Det er mig en kjær "Pligt at anbefale Maaneds-Lieutenanterne Mag-"nusen og Knudsen for deres gode Conduite og "raske Færd, saaledes ogsaa det hele Mandskab, "der ved deres Anstrængelse i 26 Timer uafbrudt "paa Aarene har gjort sig fortjent". — "Efter "Fangernes Udsagn er Cutteren 4 Aar gammel, "og den bedste engelske Seiler i Hans Majestæt "Kongen af Danmarks Farvande." — Hans Majestæt har med Tilfredshed lagt Mærke til den

kjække Maade, paa hvilken Premier-Lieutenant og Ridder Falsen med 2 Canonbaade har angrebet denne fiendtlige Cutter og erobret samme, og det har behaget Hans Majestæt at lade saavel ham som de øvrige i hans Rapport nævnte Officierer og det hele Mandskab tilkjendegive Allerhøistsammes særdeles Velbehag for deres ved denne Leilighed viiste Kjækhed og Anstrængelse. — Hovedqvarteer Frederiksberg Slot, d. 18 Sept. 1810.

F. Bülow,
Generalmajor, Hans Majestæts tjenstgjørende General-Adjutant og Chef for General-Adjutant-Staben, Ridder af Dannebrog.

Placat for Danmark, om hvad der bør erlægges for den, ved Forordningen af 8 Februarii d. A., befalede Tinglæsning af Arvefæste- eller Fæstebreve; samt om at Tinglæsningen af de ved Forordningen af 25de Junii d. A. befalede Paategninger paa Fæstebreve, skal skee uden Betaling. Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge &c. &c., Gjøre vitterligt: Da Vi i den 6te §. af Forordningen dateret 8de Febr. d. A. allernaadigst have bestemt: at Fæstebreve og Arvefæstebreve i Vort Rige Danmark skulle, ligesom de norske Bygselsedler, læses paa næste Ting efter deres Udstædelse, og Vi ligeledes ved den 13de §. i Vor Forordning af 25de Junii d. A. have fastsat: at Paategninger paa Fæstebreve, om de Forandringer, der herefter skee ved Fæstestedernes Hartkorn, skulle til Tinge læses, ligesaavel som de nye Fæstebreve selv; men der i ingen af disse Vore Forordninger er bestemt, om Rettens-Betjente for denne Tinglæsning skulle nyde nogen Betaling, og, i saa Fald, hvor stor denne Betaling skulde være; saa ville Vi herved allernaadigst have anordnet: at der for Tinglæsningen af et Arvefæstebrev (forsaavidt det ikke tillige er at betragte som et Eiendomsskjøde) ligesom og for et Fæstebrev, skal, naar en Gaard ved noget af disse Documenter overdrages, betales 32 Sk., og, naar blot et Huus overdrages, 16 Sk.; men at derimod Tinglysningen af de ved den 13de §. i Forordningen af 25de Junii sidstleden befalede Paategninger paa Fæstebreve, om Forandringer i Stedernes Hartkorn, af Rettens-Betjente skal foretages uden Betaling. — Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 18de August 1810.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen, efter allerunderdanigst Forestilling fra Cancelliet, at resolvere følgende: "Det ved Cancellie-Patent af 29 October 1808, bekjendtgjorte Forbud imod Handel med indiske Lægemidler skal indtil videre være ophævet; og det skal være Eierne af saadanne Medicinalvarer tilladt, frit at drive Handel med disse Varer, dog ikkuns i Kongens Riger og Lande." Denne allerhøieste Befaling bekjendtgjøres herved for alle Vedkommende til vedbørlig Efterlevelse. — Det Kongelige Slesvig-Holstenske Cancellie, den 12 Septbr. 1810.

I Trondhjems Avis læses følgende: "Skadefro Mennesker har fundet forgodt at udsprede, at jeg deels paa Ledingberg Markederne og deels her paa Stedet, skal have ladet opkjøbe Smør i Partier, og budet for samme indtil 1 Rdlr. pr. Mrk., for igjen at udsælge det. Rygtemagerne lægger endnu til, at jeg er Aarsag til den høie Pris Silden er steget i, og, at jeg ogsaa af denne skal gjøre Høker-Udsalg. For den, som kjender min Tænke- og Handlemaade, ville det være overflødigt, at igjendrive disse ligesaa usandfærdige, som fornærmende Rygter; men da dette ikkun kan være Tilfældet med faa, finder jeg fornøden at offentliggjøre, at jeg aldrig hverken selv eller ved andre, paa noget Marked, har ladet opkjøbe Smør, ikke heller her i Byen, eller andensteds har kjøbt Smør, for igjen at sælge det. For det Smør, som jeg i d. A. har kjøbt til min Husholdning, har jeg betalt 1 Ort og 20 ß. à 2 Ort pr. Mrk. Jeg har ikke havt andet Smør at udsælge, en 10 Fjerdedeel-Tønder, som en Kjøbmand Elias Rønneberg i Walderhoug indsendte mig i sidstleden Junii Maaned til Udsalg, og hvilket Smør jeg afhændede i partieviis til forskjellige her i Byen, hvis Navne jeg kan opgive. At jeg handler med Sild, fælles med andre Fiskevarer, er nok som bekjendt, men at jeg dermed har drevet anden, end Kjøbmandshandel, er usandfærdig. Endskjøndt Selvbevidstheden om Rygternes Usandfærdighed, er nok til at berolige mig, finder jeg mig dog nødsaget til, her-

ved at udsætte en Belønning af 50 Rdlr. til den eller de, som bevisligen kan opgive mig Ophavsmanden til disse Rygter, eller herefter udspreder samme, paa det at jeg kan drage saadanne Løgnere for Domstolene til vedbørlig Undgjeldelse. — Trondhjem, den 11te September 1810.

F. Bing."

Af de 47 Skibe, som vore 5 Orlogsbrigger have opbragt ved Norge, er det Pappenborgske Skib Jfr. Fredericka, Skipper Cornelius Jansen, blevet frigivet.

De i Foraaret begyndte, men ved Aarstidens Hindringer afbrudte Forelæsninger over Pestalozzis Elementar-Underviisnings-Methode, fortsættes af Hr. Doctor og Stiftsprovst Plum Søndagen d. 23 September og nogle følgende Søndage Kl. 1 præcise i Forsalen til Høiesteret paa Palaiet ved Frederiksholms Canal.

Paa Godset Oehe i det Schleswigske har nylig tildraget sig en rædsom Begivenhed. En omreisende Musicant kom til en Bondegaard og udbad sig en Veiviser for at finde ud af en Skov, som han skulde gjennemvandre. Han fik en 10 Aars Dreng med sig. Da Barnet udeblev usædvanlig længe, begyndte Forældrene at lede efter det, og fandt det omsider dødt i Skoven. Hele Legemet var forskaaret og sønderslidt paa den grusomste Maade. Forældrenes Følelser ved saa skrækkeligt et Syn lade sig ikke beskrive. Musicanten er bleven anholdt, men hidindtil har ved de anstillede Forhører intet kundet udbringes imod ham.

Mariboe, d. 10 Septbr. Sidst i Julii Maaned indbragte en Caper et stort tremastet saare riigladt americansk Skib under Hest hoved-Batteriet ved Grønsund. Da nogle Kjøbmænd fra en nærhosliggende Kjøbstæd fik Efterretning herom, kom de tilstende, i Haab om at faae Noget at fortjene som Commissionairer ved Skibsladningens Udlosning, Salg o. s. v. Skibet var saa stort og saa lastet, at det ikke kunde flyde over en Grund, for at bringes nærmere op mellem Landene i Sikkerhed, med mindre der ved Hjelp af et andet Fartøi blev udlosset noget af dets rige Ladning. Da nu Vedkommende, der havde Lyst til at være Commissionairer, befrygtede at en anden Handelsmand fra samme Bye, med hvem de ikke vare i Slægt, skulde vorde Commissionerne med Skibet betroet, overtalede de Caperen til, hellere at gaae til Kjøbenhavn med sin Prise, hvilket han og besluttede sig til. Men endnu samme Formiddag som han var gaaet ud om Morgenen, blev hans rige Prise ham frataget af en Engelsk Fregat, som laae paa Luur bag en Hug af Møens Klint, hvorved Rhederiet i Kjøbenhavn mistede en betydelig Fordeel. — Et af de store til Vordingborg indbragte Skibe er prisdømt. Værdien af Ladningen, som for det meste er Salt, af hvilket en Deel skal oplosses ved Gaabense, at Skibet kan flyde ind til Vordingborg, er meget betydelig.

Posteefterretninger.

Stockholm d. 7 Sept. Undersøgelserne angaaende Kronprindsens pludselige Død fortsættes. Over 100 Personer ere allerede blevne afhørte, uden at man har kunnet opdage Oprindelsen til Rygtet om denne Gjenstand. Ligesaa fortsættes Forhøret angaaende Grev Fersens Mord. Men om dets Udfald kan intet Bestemt siges. — En Deel af den Engelske Flaade ligger endnu bestandig ved Carlscrona, hvor adskillige af vore Skibe have lagt ud. — Kongens Tydske Livregiment har faaet Befaling at begive sig til Pommern, og faaer sin Garnison i Greifswalde. — Kongen har efter Ansøgning i Naade entlediget Grev Fabian Reinh. Fersen fra sin Post som Overkammerherre og Grevinde L. v. Fersen, født Piper fra sin Plads som Dronningens Overhofmesterinde.

Senateur Lucian Bonaparte skal i Følge nogle Efterretninger være reist med sin Familie til Philadelphia ombord paa et Americansk Skib.

D. 25 Augusti havde atter en heftig Fægtning Sted i Bugten ved Sicilien, der varede over 6 Timer, og hvorved paa begge Sider vexledes over 4000 Skud. Det manglede kun, at Strømmen skulde have gaaet stærkere, saa var Landgangen paa Sicilien samme Dag bleven iværksat. Den Neapolitanske Marine havde 10 Døde. Engellændernes Tab var meget større, og den Baad, hvori den Engelske Commandant befandt sig, blev skudt i Sænk.

Ved et Keis. Fransk Decret af 4 Aug. er det blevet ethvert med Licenz seilende Skib forbuden at tage Reisende ombord til Engelland eller derfra Reisende til Frankrige, naar de ikke ere forsynede med et af Keiseren selv egenhændig undertegnet Pas. Enhver Reisende, der befinder sig ombord paa et med Licenz forsynet og til Engelland gaaende eller derfra kommende Skib, skal arresteres. Ethvert Skib, der handler imod denne Befaling, skal strax belægges med Beslag og en Indberetning skal desangaaende gjøres Keiseren.

Almeidas Beleiring fortsættes end langsomt, ikke som en Følge af Wellingtons gode Manoevres, men som en Følge af Vanskeligheden at transportere Levnetsmidlerne og adskillige Corpsers Detachering til at tilintetgjøre Levningerne af de Insurgenthobe, der endnu lade sig see i Biscaya.

Moniteuren indeholder atter Efterretninger fra Spanien. Løbegravene ved Almeida ere blevne aabnede Natten fra d. 15de til d. 16 Aug. Fra d. 20de til 25de vare 11 Batterier færdige. Overalt maatte man sprænge den klippefulde Grund med Krudt. Den frygtelige Ild fra Fæstningen tillod ikke at blive i Løbegravene. Men næste Nat bleve de gjorte dybere og bredere af Mineurerne. Den 26de om Morgenen begyndte man at beskyde Pladsen med 65 Ildsvælge, hvilken Ild levende blev besvaret. Men Kl. 4 bragtes den til at tie. Kl. 7 sprængte en Bombe Hovedkrudtmagazinet i Luften. Explosionen var frygtelig. Marchal Massena lod derpaa Fæstningen opfordre til at capitulere. I Marchallens Brev til Gouverneuren hedder det: at Almeida ligger i Aske; at hele det Franske Beleiringsartillerie er opstillet i Batterier; at det er umueligt for den Engelske Armee at komme Gouverneuren til Hjelp; at man tilbyder ham ærefulde Vilkaar, og at han skal betænke Ciudad Rodrigos Skjebne, som ogsaa vil blive Almeidas, naar det til Unytte vedbliver at forsvare sig. — Gouverneuren afsendte derpaa nogle Officierer som Parlamentairer. Der underhandledes adskillige Timer, men da man ikke blev enig begyndte Ilden igjen om Aftenen Kl. 8. Tre Timer derefter blev en af 7 Artikler bestaaende Capitulation undertegnet. — Den 20de rykkede de Franske Tropper ind i Staden. Garnisonen sendes som Krigsfanger til Frankrige. I Pladsen fandt man 98 Canoner, mange Levnetsmidler og Krigsforraad. — — Ballasteyros har gjort Forsøg paa at trænge frem til Cordova, men blev med 6000 Mand dreven tilbage af Gener. Girard og forfulgt indtil Zafra. — Cadix's Beleiringsarbeider fortsættes ivrigen. De uhyre Batterier paa Rheden sættes i fuldkommen Stand. De Landgange, som Fienden iværksatte, for at operere i Rondas Bjergegne, ere hver Gang med Held blevne slaaede tilbage. — D. 3 Aug. gjorde Garnisonen i Tortosa et Udfald. De første Franske Poster maatte vige, men siden blev Fienden med stort Tab drevet tilbage i Fæstningen.

Constantinopel d. 8 Aug. Tre Tyrkiske Skibe, som i en heftig Storm ere blevne beskadigede i det sorte Hav, ere komne tilbage for at repareres. Ogsaa den Russiske Flaade skal i samme Storm have lidt saa meget, at Capit. Pascha, der krydser i Vandene ved Sebastopel, har hindret den i at løbe ind, og sætter sig i Beredskab til at angribe den med Fordeel. — General Kamenskoi skal have afsendt et Corps af 12000 Mand, for at bemægtige sig Rutschuk, hvilket i en Storm paa denne Stad er blevet slaaet tilbage og forfulgt af Garnisonen og Indbyggerne, som have reist sig i Masse. Man tæller i denne Fægtning 2 døde Russiske Generaler, foruden et betydeligt Antal fangne Officierer. — D. 4 d. M. ere Hestehalene blevne opreiste paa Seraillets Porte, og man troer, at Storherren nu ikke længer vil tøve med at begive sig til Armeen. — D. 11 og 12 Aug. skal atter være forefaldet en blodig Fægtning ved Schumla.

Grev Philip v. Cobenzl er død i Wien den 30 f. M.

Den Companske Division befinder sig endnu i Frankfurt, hvor adskillige af den Franske Armees Qvarteermestere blive Vinteren over. Af det sidste formodes, at Franske Troppers Gjennemmarch vil finde Sted i næste Maaned.

Efter en Beregning, som det Vestpreuss. phys. oeconom. Selskab har bekjendtgjort, har blot det flade af Ostpreussen mistet ved Krigen og den derpaa fulgte Qvægsyge 26 Mill. 342,101 Rdlr. Regner man Kjøbstæderne med, saa er dette Tab fuldkommen 40 Mill. I den hele Landstrækning er i Aaret 1807 død af 92,905 Indbyggere 23,329.

Det var Greverne Mørner og Rosen, som overbragte Prindsen af Ponte Corvo Efterretningen om hans Udvælgelse til Tronfølger. Prindsen modtog i en Tid af 3 Dage Lykønskninger.

De 50,000 Rdlr. i Classelotteriet ere vundne paa No. 25400 i Hr. Linds Collection.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 21 Septb. Tre Maaneder 473. — Hamb. Cours 480 to Maaneder.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 101.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 25 September, 1810.

Hvorfor ere de ædle Metaller saa sjeldne og de fleste Pengecourser saa slette i Europa?

Det er en almindelig Klage i Europa, at de ædle Metaller med hver Dag formindskes og at i samme Forhold Papirspengenes Værdie synker. Begge Dele have frembragt en Forstyrrelse i det europæiske Financevæsen, som udbreder tusinde Slags Onder over de forskjellige Folkeclasser. Det er ikke uinteressant at undersøge Aarsagerne til disse Metallers Formindskelse og den offentlige Credits Synken.

At der i de fleste Stater aldrig har existeret saa meget Sølv som der blev udstedt Repræsentativer eller Papirspenge, derom er der ingen Tvivl; thi havde dette været Tilfældet, saa kunde i Rusland f. Ex. en Hollandsk Ducat i dette Øieblik umuelig være stegen til den uhyre Værdie af 10 Rubler og 50 Copeker i Bankenoter. Aarsagen til Papirspengenes Slethed er altsaa dobbelt: 1) De ædle Metallers Formindskelse og 2) den offentlige Credits Synken.

Metallerne ere blevne formindskede ved de mange Millioner i Sølv, som Europæerne i en Række af saa mangfoldige Aar have slæbt til China for unyttige Varer, især Thee; thi indtil for nogle faa Aar siden maatte alle Chinesiske Varer, i det mindste $\frac{2}{3}$ af hele Kjøbesummen, betales af Europæerne med Sølv. Dernæst indførte bestandigen alle Gesandtskaber saavel fra Europæerne som Asiaterne, og især de skatskyldige Førster, store Summer i Juveler og Guld i dette Rige. China er derhos en lukket Stat i Henseende til de ædle Metallers Udførsel, thi det Lidet, der gaaer til Japan og andre Asiatiske Lande, kan aldeles ikke komme i Betragtning. Men ikke allene Keiseren opdynger paa denne Maade de ædle Metaller. Enhver af hans Ministere er sædvanlig en Croesus. Hos Vicekongen af Canton kunde ingen faae Audience, som ikke bragte en Foræring af 15,000 Pjastre. En Chinesisk Saltcasserers Post kaster i faa Aar en Million af sig, og den faldne Premierminister Ho-schon-taung eiede allene i Guld og Sølv 3 Millioner 300 Tusinde Pund Sterling, foruden en overordentlig Mængde Juveler, hvoriblandt der fandtes 200 Snore Perler, af hvilke adskillige vare uskatterlige formedelst deres Storhed. China er saaledes unægtelig et Svælg for de ædle Metaller, og alle Nationer bidrage til at fylde det *). Ogsaa til Levanten og America gaae Aar ud og Aar ind mange Millioner i klingende Mynt. Den dybeste Brønd kan med Tiden udtømmes, naar man bestandig øser deraf, og de ædle Metaller maa ogsaa nødvendig formindske sig, naar Afløbskilderne ere saa mange og saa store. Jo mere Europæernes Lyst til Luxusvarer fra andre Verdensdele, hvor man maa tilkjøbe sig disse Varer for Sølv, fordi

*) Zimmermanns Taschenbuch für Reisen, 1810, S. 354 og 355.

man ikke kan tilbytte sig dem, stiger, desmere maa Massen af Sølvet i Europa formindskes, og som en naturlig Følge heraf Sølvet stige og Papiret falde i Værdien. Man har selv i Fredstider seet Exempler herpaa hos os i det Smaa. Det er bekjendt, at vort Asiatiske Compagnie, hver Gang det sendte et Skib til China, lod det medtage en anseelig Sum i Piastre. Ved saadan en Leilighed stege altid Piastrene adskillige Procenter.

Men ikke blot de ædle Metallers Formindskelse er Aarsag til de nærværende slette Pengecourser i de fleste Europæiske Stater. Creditens Synken er her den vigtigste Aarsag. Ligesom det gaaer med Kjøbmanden i det Smaa, gaaer det her med Staterne i det Store. Vi kalde Kjøbmanden solid saalænge hans Vexler, d. e. hans Navn, overalt honoreres. Det er os ligegyldigt om han eier en Tøndeguld eller en Million, naar vi kun vide at han er en redelig Mand og at han ikke indlader sig i Speculationer, der overgaae hans Evne. Men i det Dieblik vi mærke, at han har for mange Vexler i Omløb, at han indlader sig i for vidtløftige Speculationer, at han betaler en alt for høi Disconto, i samme Dieblik synker ogsaa i samme Forhold hans Credit. Det er ganske det samme med Staterne. Saalænge de i uforstyrret Ro drive deres fredelige Sysler: Handel, Skibsfart og Konstflid, saalænge deres Indtægter fuldkommen svare til Udgivten, ligesaa længe honoreres ogsaa deres Vexler og staaer deres Credit fast og urokket. Men saasnart Krigsfurien lader sig see indenfor deres Grændser, ødelægger med grusom Haand hver fredelig Syssel, river Landmanden bort fra sin Ploug og Professionisten fra sit Værksted, aftvinger Staten store Udgivter til Forsvarsvæsenets Vedligeholdelse og Grændsernes Beskyttelse, da er det naturligt, at Indtægternes Formindskelse og Udgivternes Forøgelse maa bringe den offentlige Credit til at synke.

De Europæiske Stater have nu i henved to Aarti hver paa sin Viis i større og i mindre Grad udholdt en høist unaturlig og udmattende Kamp. Mange hundrede Tusinde Mennesker, ene sysselsatte med Krigsfærd, vare i denne Række af Aar tabte for den productive Virksomhed. Saa mange Tusinde Hænder kunde umuelig berøves Jorden og Værkstederne, uden at deres Savn maatte blive føleligt, og de bleve forvandlede fra producerende Lemmer til blot fortærende. Men ikke nok at Productionen betydeligen formindskedes herved, Udgivterne til de uhyre Armeer, som paa Tydsklands og Italiens Sletter næsten bestandig vare paa Benene, overstege de fleste Landes Kræfter, og de kunde ikke tilveiebringes uden ved Hjelp af bekostelige Laan og creditsvækkende Repræsentativer. Til dette Onde kom endnu et langt større, at de i de undertvungne Lande udskrevne Krigsskatte skulde betales i klingende Mynt, og at de til Erobreren afstaaede Landes Indbyggere strømmede ind med deres Papirspenge, for saa hastig som mueligt at skille sig ved dem til enhver Priis. Dette er Østerriges Financehistorie. Kun en hastig Fred og en nøiere Forbindelse med det Franske Keiserhuus kunde redde dette Riges Cours, som, begge disse heldige Omstændigheder uagtet, dog endnu er 680, fra at stige til 1000 og derover.

De i Handelshistorien næsten uhørte Pengecourser, som nu ere saa almindelige i de fleste Europæiske Stater, vise tydeligen, at Europa har ført en Kamp, der overgaaer dets Kræfter. Østerriges og Ruslands Cours er saa slet som den aldrig har været. Engelland, hvis Papirpenge, skjønt under et andet Navn og en anden Form, ere saa uhyre mange, at det neppe kan betale Renterne, kan heller ikke vedligeholde sin Credit og dets Pengecours begynder allerede mærkelig at forværre sig.

Intet uden Fred kan ophjelpe Europas Financevæsen, og intet uden dets fælles Fiende: Englands Betvingelse, kan tilveiebringe Fred. At bekjæmpe det Brittiske Søuhyre er altsaa det samme som at arbeide paa at forbedre Financerne, skjenke Jorden, Konsterne og Haandværkerne deres Dyrkere igjen, og fremkalde nyt Liv og ny Virksomhed i Europa.

Molboeske Caractertræk.

"Saaledes bære de sig alle ad", raabte en Theatercasserer ærgerlig, da en Skuespillerinde skulde have en Benefice for 25 Aars Tjeneste. "De jage og jage med at spille de 25 Aar igjennem, for desto hastigere at faae en Benefice!"

En Mand, der var kjed af Livet, styrtede sig en Gang i Vandet, og en Dagleier, der arbeidede i Nærheden, trak ham to Gange op igjen. Nu hængte Hypochondristen sig i et af de nærmeste Træer. "Hvorfor har du ikke tredie Gang reddet ham?" spurgte man Dagleieren. "Ih, fordi han var gjennemvaad, og jeg troede han vilde tørre sig."

"Du skal have $\frac{1}{16}$ Deel af de Priser, vi gjøre, Jochum," sagde en Capercapitain til een af sine Matroser. "Nei, Hr. Capitain," svarede Jochum: "under $\frac{1}{32}$ Deel gjør jeg det Tordenen lyne mig ikke."

— — —

"Gammelt og Nyt!" Hr. Major, 4 ß. — "Gammelt" skjøtter jeg ikke om. Lad mig faae "Nyt" for 2 ß."

— — —

"Han var Graver og kunde blive 98 Aar gammel?" — "Ja, Newton blev jo 84 Aar gammel!"

— — —

"O, min Søn har et ypperligt — et sjeldent Genie! Jeg sværger Dem paa, han kunde blive Regimentsqvarteermester om det skulde gjelde."

— — —

"Det seer meget mørkt ud i denne Tid," sagde en Politiker, der sad paa en Viinkjelder og læste de nylig ankomne Aviser. "Ja, bi kun til Provideringscommissionen har faaet sin Tælle," raabte en Mand, der sad i Kakkelovnskrogen, "saa vil det nok blive lyst!"

— — —

"Hvorfor er eders Æg saa ugudelig dyre?" spurgte en Kone en Bonde paa Torvet. "Det er ingen uden Kortsen Skyld i, Moerlille!" Hvem er Kortsen? "Det er en Mand, som skal boe i Adelgaden og som ligger og gjør Dyrtid paa Alting."

— — —

"Har De været i Generalforsamlingen i Dag?" "Ja jeg har. Theen var ypperlig. Men vi fik ingen Punsch."

— — —

"Hvor gjelder Reisen?" "Til America." "Hvad vil De gjøre der?" "See * gaae op i en Luftmaskine."

— — —

"Naa da," raabte en Mand, da han saae Comoedielogerne averterede til Auction, "saa har da endelig Theatret ogsaa gjort Opbud! Ja, begynde Creditorerne først med at lade Logerne sælge ved Auction, saa ende de nok med Acteurerne og Actricerne."

— — —

"Har De læst i Avisen, at Forpagter * ikke vil overlade nogen af Deres Colleger noget af sit Smør, Hr. Grosserer?" "Det fornøier mig, for jeg har mit hele Pakhuus fuldt af Smør." "Han vil heller ikke overlade Aagerkarle noget." "Det gjør mig ondt, for saa ville mange i Kjøbenhavn blive nødte til at spise tørt Brød."

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

I Generalforsamlingen i det Kgl. Asiatiske Compagnie d. 19 Sept. fremlagdes en Evaluations-Beregning for afvigte Aar, efter hvilken en Acties nuværende Værd er $352\frac{1}{4}$ Rdlr., naar man blot regner Compagniets nuværende Eiendom i Danmark, uden Hensyn til dets Eiendomme uden for Europa og den Erstatning, det ved Fredsslutningen kan vente sig. For at betrygge Compagniets Credit, Creditorerne deres Tilgodehavende, og Interessenterne den Capital, de have indskudt; blev det besluttet, at for afvigte Aar intet Udbytte skulde gives af Actierne, uagtet Compagniet dog i samme Aar har vundet paa Varer, Skibet Dannebrog rc. 72000 Rdlr. Dette Compagnie, som er eet af Landets vigtigste Instituter og som hidtil trods alle mødende Conjuncturer har holdt sig i henved to Aarhundreder, har i dette lange Tidsrum undergaaet saa mange og saa forskjellige Skjebner, at en Actie nu var saa godt som intet værd, nu betaltes med 1800 Rdlr. Kraftigen understøttet næsten af alle vore Konger har det bestandig reist sig igjen med dobbelt Glands naar det stod paa Bredden af sin Undergang. Man kan og bør haabe, at enhver patriotiskfindet Medborger heller i nogen Tid vil give Slip paa Udbyttet som et frivilligt Offer paa Fædrenelandets Alter, end ved utidig Frygt eller usagkyndige Menneskers Skraal

lade sig forlede til at afhænde dem og ved denne Afhændelse til en urimelig ringe Priis skade Compagniets Credit, og fremskynde dets Opløsning, som Handelsaand og Handelsegennytte hemmelig lurer paa. Naar Freden engang kommer vil Compagniet igjen svinge sig ligesaa hastig i Veiret, som det ved uheldige Krigsconjuncturer er sjunken, og man maatte være meget enfoldig, om man ikke indsaae, at en Actie, især efter vor nærværende Pengecours, skulde være mere værd end den under nærværende paniske Skræk sælges for.

Da Hr. Hofmechanicus og Ridder Pløtz's forskjellige mechaniske Instrumenter ikke have kunnet finde en bequem Plads i den af Committeen for Konstflids-Selskabet foranstaltede offentlige Udstilling, saa har han, efter Anmodning, foranstaltet samme offentligen udstillede i hans Bopæl paa St. Anne Plads No. 60 fra Kl. 12 til 2 hver Søgnedag saalænge som Konstflids-Selskabets Udstilling varer. Hr. Pløtz, som giver enhver, der tager hans Arbeider i Øiesyn, mundtligen den fornødne Oplysning, har derfor ikke fundet det nødvendigt at lade en Fortegnelse derover trykke. Anmelderen troer imidlertid, at deels mange, som endnu ikke have seet disse Arbeider, ville ved at finde dem optegnede her, faae Lyst til at tage dem i Øiesyn, deels at en saadan Optegnelse, naar den ikke blot betragtes mercantilsk, fortjener al muelig Offentlighed i alle Tidsskrifter, da den især vil interessere alle udenbyes Læsere, som deraf ville erfare, hvorvidt man har bragt det hos os i Konstfliden. Følgende ere de udstillede Arbeider: No. 1. En Physiometrace eller Tegnemachine af Hr. Pløtz's egen Opfindelse. No. 2. En stor og en mindre Pentagraph eller Storkesnabel. No. 3. En Secretair, hvorved man kan skrive to Breve paa eengang. No. 4. Model til en Væverstol, som formedelst en Dreievinde kan sætte hele Stolen i den fornødne Bevægelse. No. 5. Et Reise-Barometer af sjelden Indretning, som indbefatter et Hygrometer, Thermometer og en Compas. No. 6. En Delings-Skive, hvormed man kan dele saavel den lige Linie som dens Peripherie i alle muelige Dele. Tillige kan man med dette Instrument skjære og bore alle Slags Hjul til Uhre ꝛc. No. 7. En Machine, hvormed man kan skjære og valtse 24 Hjul paa eengang. No. 8. En Parallelograph eller Logather, med hvilken man kan tegne en Plan eller Landkort med største Nøiagtighed. No. 9. Adskillige Passer, Standcirkler o. s. v. med forskjellige Maalestokke ꝛc. No. 10. En Cirkel efter den nyeste Engelske Patentcirkel, som indbefatter næsten et heelt mathematisk Bestik. No. 11. Et nyt opfundet Signet, til at sætte over et Navn, saaledes udarbeidet, at det ikke uden største Vanskelighed kan eftergjøres. No. 12. Et electrisk Fyrtøi. No. 13. Et Luft Pressions-Fyrtøi. No. 14. En dobbelt Portefeuille-Secretair. No. 15. En Machine til at skjære alle muelige Slags Skruer. No. 16. En Portativ Nodestoel og Ovalcirkel.

Foruden de i Fortegnelsen over Konstflids-Selskabets foranstaltede offentlige Udstilling anførte Sager, som Hr. Dannebrogsmand og Fabrikør Groening har ladet udstille, findes endnu følgende fra ham leverede Arbeider: 1) En meget smuk Sypose i Form af en Stjerne, sammenbunden af heelt Straa med Virer. 2) En Maskine til at skjære Straaet paa eengang i 12 lige Dele til Fletning, forfærdiget af Mechanicus Hoffmann, efter en af Hr. Groening opgiven Idee. Maskinen er formedelst Knive af Staalfjedre indrettet saaledes, at man ved at tage disse ud, paa en let Maade kan slibe dem, og at den saaledes kan bruges i mangfoldige Aar.

Den 3 Oct. holdes atter i den Rauske Gaard Auction over en stor Deel Engelsk Fayance.

Ved Overadmiralitets-Retten frigives i denne Tid en Deel af de ved Underretten prisdømte Skibe. Følgen heraf er, at mange, som have kjøbt Parter i disse Skibe i det visse Haab, at de skulde blive condemnerede ved Overretten og som have betalt anseelige Summer for dem, tabe betydeligen. Men i intet Skib er der solgt og kjøbt flere Parter end i the Swift, den rigeste af de her hidtil opbragte Americaner. Man regner, at en Actie-Part i dette Skib, saafremt det prisdømmes ved Overretten, bliver 30,000 Rdlr. og en Mandspart henved 20,000. I disse Dage har man betalt for en Part 6000 Rdlr.

Ved Priseretten i Christiansand ere indtil d. 6 Sept. 89 Sager paadømte. Et betydeligt Antal deraf angik de af vore 5 Orlogsbrigger opbragte 47 Skibe, hvoraf hidtil kun 1 er frigivet. De øvrige frigivne ere især Pappenborgske Skibe.

Fortsættelse af Fortegnelsen over de Konst- og Flids-Frembringelser, som ere foranstaltede udsatte af Selskabet for indenlandsk Konstflid (see No. 99.). — Niels Iversen Bredal, Maler, Nørrevold No. 227. No. 9. a) 2de Rammer til Miniaturportræter, efter engelsk Form, malet som Agat paa Glas, koster 7 Rdlr. No. 9 b) Nogle Prøver af Stenarter, malede paa Glas, tjenlige til at indlægge som Forsiring. No. 10. Nogle Prøver af haardt Massearbeide, efter det franske og engelske. Dets Priis kan blive næsten ⅔ Deel ringere end Billedhuggerarbeide. Det behøver ikke at krideres, hvorved det fine i Arbeidet tabes. — En norsk Bonde i Hardanger. No. 11. Tvende saakaldte Tollekniive af poleret Staal med Hjortehornsskaft. Han skal sælge dem for 2 Rd. Stykket. — C. Petersen, Kobbersmedmester, gammel Strand No. 9. No. 12. Prøver af Tørvekul, som han brænder paa sin Torvemose. I over et Aar har han dreven sin Profession ligesaa godt ved disse Kul, som ved de bedste engelske Steenkul. Han har og solgt mange Hundrede Tønder af dem til Kobbersmede og andre Smede. Prisen er 16 til 18 Mark pr. Tønde. — Holger Mølsted, Gibsermester, Gothersgade No. 6. No. 13. Forskjellige Prøver eller nogle og 60 Stykker Arbeider af Papir maché, en Fabrication, som han nylig har begyndt paa. Iblandt dette Arbeide findes Hans Majestæts Statue, fuld Corpus, i Garderuniform; Dito Buste; Buster af Socrates og Antonin; Amour og Børne-Bacanter. Disse Buster og et Pyntehoved, koste 6 Rdlr. Stykket. De øvrige Stykker, hvoriblandt en Bernstorffs Medaillon, og tvende Fugle, koste fra 5 Rdlr. til 1 Mk. Stykket. — Kellermann, Snedkermester, Aabenraa No. 239. No. 14. En Støvleknegt af Mahognie, til at lægge sammen. Deri tvende Støvlekroge. Prisen er 8 Rdlr. Af ham er ogsaa Foden gjort til No. 2. — Abraham Meier, Parykmager, Vognmagergade No. 90. No. 15. Lakerede Træ-Snustobaksdaaser. Prisen er 9 til 10 Mk. Stykket. — Christian Møller, Bogbinder, Vognmagergade No. 59. No. 16. Forskjellige Prøver af marmorerte Papirer. Prisen er 3 ß. Arket. — P. Mørk, Gjørtlerm., Gothersg. No. 338. No. 17. En Gemaktlampe. Prisen er 100 Rdlr. No. 18. Tvende Par Dørbeslag. Koster 5 og 12 Rd. No. 19. En Svinge 4 Rd., og tvende antique Hoveder hver 2 Rd. Af ham er ogsaa Gjørtlerarbeidet paa No. 2. — F. Dumont, Amagertorv No. 6. No. 20. En Blomsterkurv. Koster 30 Rd. — Drengene paa det kongelige Opfostringshuus, store Kongensg. No. 269. No. 21. Fire forskjellige Sorter Vidske. Prisen er fra 1 til 4 Rd. No. 22. Prøver af forskjellige Prepper af Kork. De pletterede koste 2 Mk. 8 ß. Stykket, og de andre 2 Mk. No. 23. Prøver af Kork-Støvlesaaler, P. fra 2 Mk. 8 ß. til 3 Mk. — I. Irrgang, Forgylder, Hjørnet af Ulke- og Dybensgade No. 183. No. 24. En Sang med Musik for Klaveer. Prisen er 24 Rd. No. 25. Søvnen af Wessel. Koster 30 Rdlr. No. 26. Møisomhed af samme. Koster 30 Rd. — Johan Frederik Rossau, Toismed, Aabenraa No. 239. No. 27 Et Falser. Falseredskaber ere før Krigen komne fra Engelland. Prisen er 6 til 8 Rd. efter Størrelsen. I Følge fremviste Attester ere de ligesaa gode som de udenlandske. — Karl Kolle, Syngelærer, Studiistrædet No. 70 og 71. No. 28. Tvende Prøvekorter af forskjellige Sorter coulørte Papirer. Prisen er fra 3 Mk. til 3 Mk. 4 ß. Bogen. — N. Jacob Marstrand, Mekanikus og Dannebrogsmand, Silkegaden No. 45. No. 29. En Pedal-Harpe. Den ny Mekanisme af hans egen Opfindelse bestaaer deri, at Gaflerne, som paa de nye og franske Harper frembringe de halve Toner, kunne paa hans Harper, formedelst en Skrue, gjøres løse fra Mekanismen, og saaledes efter Behag stilles til at gribe Strengen mere eller mindre. Koster 400 til 450 Rdlr. See Selsk. Skr. 5 Hefte. No. 30. En perspektivisk Tegnemaskine. Prisen er 30 til 35 Rdlr. See Selsk. Skr. 4 Hefte. No. 31. En ny Patentrulle i Model. Rullen selv kan prøves hos Opfinderen. Prisen er 60 til 70 Rd. — Frederik Freund, Myntsmed og Eleve i Metalarbeide-Institutet, Stormg. No. 200. No. 32. En Klup til at skære Skruer med, med tilhørende 12 Par Bakker og Bore. Prisen er 80 Rd. No. 33. En Rulle til en Podagrastol, Parret vil koste 20 Rd. No. 34. En Jernlysestage, hvoraf Parret koster 14 Rd. No. 35. En Staaltang, Prisen er 4 Rd. — Didrik Peter Adrian, Kobbersmedsvend og Eleve i bemeldte Anstalt, Gothersg. No. 114. No. 36. En pole-

ret Kobber-Thekjedel. Prisen er 10 Rd. No. 37. En poleret Messing-Kaffekande. Prisen er 2 Rdlr. — Elever fra det kongelige Dovstumme Institut, Sølvgaden No. 414 Litr. A. No. 38. Syv Stykker Tobaksdaaser, hvoraf fire ere af indenlandsk Træsorter. Koste 2 til 3 Rdlr. Stykket. No. 39. Fem Stykker Theaterkikerter. Prisen er fra 2 til 10 Rd. De udenlandske med forsølvede Ringe, men med Saffians-Fouteral, koste 16 Rdlr. Ved Sammenligning vil det befindes at de i Henseende til Glassenes Klarhed og til Sammensætningens Kraft til at forstørre og trække den betragtede Gjenstand, ikke give de Udenlandske noget efter. No. 40. To Stykker Perspektivkasser; den ene med 12 Stykker smaa illuminerede Prospekter af Kjøbenhavn og dens Omegn, den anden med 18 deslige Kobbere. Prisen er 3 til 6 Rd. Kobberpladerne til de 12 Stykker, som findes i begge Slags, er stukne af Hr. Grosch, Landskabsmaler; de 6 nye, som findes i det sidste Slags Perspektivkasser, af Hr. Roosen, Lærer ved Stiftelsen. Kobberne ere illuminerede af 2 af Børnene. No. 41. Fire Stykker Mikroskoper med hulslebne Glas til at lægge Insekter eller andre Gjenstande imellem. Prisen er 3 Rdlr. Stykket. — J. J. Lund, Sadelmagermester, Hjørnet af Rosenborgg. og Gothersgaden No. 250. No. 42. En Gyngehest af Læder. Formentlig bedre end de hollandske. Koster 44 Rdlr. — Hans Søbek, Snedkermester, Studiistr. No. 95. No. 43. Et Divanbord. Skufferne med Fjere. Prisen er 120 Rdlr. — Valentin Jansen, Hattemager, Pilestr. No. 105. No. 44. En rund Hat og en Chapeaubas, en trediedeel af Pap og to trediedele af Filt. Ny Opfindelse. Den første 6 Rdlr. 3 Mk.; den sidste 15 Rdlr. No. 45. En Chaco, af samme Masse, med Blikplat. 12 Rdlr. — O. C. Windstrup, Sanct Pederstrædet No. 125. No. 46. Hornkamme, hvis Finhed overgaaer de hidtil bekjendte. De skjæres med en Maskine, som han har opfunden, lige igjennem, og lige dybt paa begge Sider. Koster 1 Rd. Dosin. 12 ß. Stykkevis. No. 47. Prøve af Lygtehorn, som formentlig er lige saa godt som det hidtil indførte engelske. Koster 27 Rd. for 100 Stykker af Mellemsort. No. 48. Et Trækkejern, forhen forskreven. Koster 6 Rdlr. Et udenlandsk er vedlagt. No. 49. Et Kompressions-Fyrtøi. Koster 10 Rdlr. — A. K. Sparrevogn, Uhrmager, Laxeg. No. 194. No. 50. Et Log-Uhr. Koster 60 Rdlr. Over denne Opfindelse er i Videnskabernes Selskab oplæst en Beskrivelse af Kommd. og Ridder Løwenørn. No. 51. Et Metalthermometer. Har det Fortrin fremfor dem, som haves udenfor Vinduerne, at man i Stuen, og naar Vinduerne ere frosne, kan nytte samme. Koster 50 Rdlr. — Fred. Gätcke, Bøssemager, i Schleswig. No. 52. En Dobbelbøsse. 180 Rdlr. Schlesw. Holstensk Courant. Dens Fordele fremfor de udenlandske overlader han til Sagkyndige at bedømme. — A. N. Gudman, Skomagermester, lille Kongensgade No. 89. No. 53. Sko af Katskind. Skindet er dansk tilberedt Lammeskind. Farven er af ham selv opfundet. Kouløren er ægte. Skindet kan faaes figureret af forskjellige Mønstre, og ufigureret. De engelske Katskinds Sko koste 4 Rdlr. Parret; Prisen paa de danske er 16 Mk. — Frederik Grøening, Dannebrogsmand, Amagertorv No. 7. No. 54. En Dame-Straahat, hvis Pul er meget konstigt flettet i eet Stykke, koster 25 Rdlr. No. 55. En Mandfolkehat af Straa. 8 Rd. No. 56. En Mandfolkehat af Silke og Spaan. 8 Rd. No. 57. En Mandfolkehat af Spaan. 6 Rd. — D. C. F. Schultz, Inspekteur ved Kronborg Geværfabrik. No. 58. Model af en af ham opfunden Tørv-Æltemaskine. — P. Eliesen, Assessor, Eviegaard ved Moss. No. 59. Prøver af uldne Tøier, forarbeidede paa Eviegaard af Uld, hvoraf og er Prøver. — N. Nissen, forhen Kjøbmand i Christiania, nu i Eidsvold. No. 60. En Straahat af en af ham i Christiania paabegyndt Fabrik. Koster 6 Rd. No. 61. Fra hans Piberørsfabrik i Eidsvold, 2de Piberør, af hvilke det ene indvendig har et Glasrør. Koster 2 Rdlr. Stykket. — Fajancefabrikken i Kellinghusen. No. 62. Adskillige Prøver af dens Arbeide. En Tallerken koster 3 St. Sch. Holst. Kour. — J. A. Zille, Rebslager, St. Gjertrudstr. No. 209. No. 63. Nogle Prøver af de Sadelgjorder, som han forfærdiger. Prisen er fra 4 Mk. til 2 Mk. 4 ß. Alen. Har med Attest godtgjort at have leveret til samme Priis og af samme Godhed som de engelske. — Jacob Schwartz, Snedkermester, Klosterstrædet No. 86. No. 64. Tvende Komoder, med en usædvanlig Indlægning 250 Rdlr. — J. G. Lappe, Bogbinder, Farveg. No. 144. No. 65.

Nogle Ark Papper af Papirsnitler. Prisen er 7 Rdlr. 48 ß. Bundtet. — J. Cantor, Lakerer, Snarregaden No. 12. No. 66. Lakerede og forgyldte Brødkurve. Prisen er 8 Rdlr. Parret. — A. Magnus, Saddelmager, Kristenbernikovstrædet No. 252. No. 67. Trende Sadeler. Koster 45 Rd. Stykket. (Fortsættes.)

Paa Sorgenfri, hvor Hs. H. Prinds Christian og hans Søstre Prindsesserne, saavelsom hans Broder Prinds Ferdinand, have deres Sommersæde, var i Gaar et Høstgilde, som høitideligholdtes i Slotshaugen og Lunden. Hs. H. Prinds Christian gav her sit Regiment denne sande landlige Fest. Den store Allee var om Aftenen oplyst med Lamper. I Baggrunden stod en Støtte, prydet med Blomsterkrandse og Agerdyrkningens Attributer. Bag Støtten ved Indgangen til Grotten hang en Kreds af Lamper. Under en af Hs. Hds. Regiments Hauboister opført Musik dansede Officiererne, Soldaterne rc. Dansen varede til langt ud paa Natten. Saavel Hs. Høihed som Prinds Ferdinand, Prinds Wilhelm og Prindsesserne beærede denne landlig uskyldige Fest med deres høie Nærværelse og toge Deel i Dansen. Ogsaa mangfoldige af Kjøbenhavns Indbyggere havde indfundet sig her for at deeltage i denne Høitid.

Hr. J. Weel har kjøbt Gaarden No. 38 i Kronprindsensgade for 36,000 Rdlr.

I Loverdags solgtes ved Auction paa Børsen Asiatiske Actier for 261 til 270 Rdlr., foruden Omkostninger 3 PC. — I Dag solgtes havareret Virginia Tobak for 49 til 50 ß. Pundet.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 25 Septbr. Tre Maaneder 484 à 485. à vista 490. — Spec. 481, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 78 ß. D. C. — Hamb. Cours 500 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

I London gaaer det Rygte, at der underhandles om en ordentlig Postgang imellem Frankrige og Engelland.

Almeida er en liden Fæstning i Provindsen Tralosmondes i Portugal paa Grændserne af Spanien. Allerede i Aaret 1663 er her forefaldet en hidsig Træfning imellem Portugisirne og de Franske.

Fra Ungern af 5 Sept. Vor Lands-Tidende indeholder følgende: Fra Tyrkiet erfarer man intet Nyt: et Beviis paa, at det ikke seer der alt for godt ud for Russerne. De ville vanskelig holde sig paa den venstre Donaubredde i Bulgarien. Den mislykkede Storm paa Rudschuck har kostet dem 7000 Mand. Blandt de Døde findes Generalerne Menzikoff, Sievers og nogle flere. Da Capit. Paschaen behersker med den Tyrkiske Flaade det sorte Hav, saa lide Russerne Mangel paa Munition og Levnetsmidler. Et Corps Tyrkisk Cavallerie skal ved Bazardschek have erobret en ikke ubetydelig Artillerietrain. I det Russiske Rige er i denne Tid Udskrivningen stærk.

Førsten af Neuschatel paatager sig med det første Forretningerne som General-Oberst over Schweizerne.

Trient, d. 3 Sept. De nyeste Efterretninger fra Neapel af 28 Aug. fortælle: Den Fransk-Neapolitanske Armee øves dagligen i Ind- og Udskibning, i Roen og andre Manøvres, Landgangen vedkommende. Kong Joachim er for det meste nærværende derved. Til hver Division af Canoneerchalouper hører et vist Antal Barker, der ligge for Anker bag samme, og til disse igjen et vist Antal Tropper. Paa det første Løsen veed enhver Soldat sin Plads, og der udfordres kun faa Minuter til at sætte en heel Division i Bevægelse. Synet af Sundet ved Messina er iøvrigt yderst interessant. Paa venstre og høire Side af Scilla ligge nemlig vore Divisioners Canonchalouper, og bag disse henved 800 Barker og andre fladbundede Fartøier. Langs med Kysten af Sicilien strækker der sig en Linie af 150 Engelske Linieskibe, Fregatter, Cuttere, Brigger, Bombardeergallioter og Canoneerchalouper, der fra Faro di Messina mod Sønden en halv Miil. Afstanden mellem begge Flaaderne er over en Fjerdingvei. Den duelige Skibscapitain Basan og andre erfarne Søfolk have atter undersøgt Strømmens Gang i Sundet og fundet, at de store Engelske Skibe i samme kun med stor Vanskelighed, og, naar Vinden er østlig, aldeles ikke, kunne manøvrere. — Kun de med Roer forsynede fiendtlige Canoneerchalouper ere istand til, ved en magelig Østenvind at sætte sig i Bevægelse. Men disse ere vore Canoneerchalouper lig i Tallet, om ikke overlegen. — Man troer, at Landgangen vil gaae for sig, saasnart Nætterne blive længer.

London d. 8 Sept. (Over Frankrige). Efter nylig ankomne Depecher fra Lord Wellington i Celerico af 18 Aug. skal Massena endnu vente Forstærkning. Ogsaa Wellington har af Cadix fordret en Forstærkning af 4000 Mand. De nyligen fra Spithead afgaaede Tropper ere ligeledes bestemte for ham. — De Deputerede fra Carracas, som for ikke længe siden ere ankomne her og have havt adskillige Audiencer hos Marquis Wellesley, have det Ærinde at udvirke en Forsoning imellem Provindsen Carracas med det ny Regentskabs Conseil i Cadix ved Storbrittanisk Mægling, og man forsikkrer, at de have ikke forfeilet denne Hensigt. — Cadix Avisen indeholder en truende Befaling mod Carracas's Adskillelse fra Moderlandet. Juntaen erklærer denne Provinds i Blocadestand, og befaler at opbringe og confisquere de derfra afgaaende Skibe. — Forsamlingen af de Spanske Cortes paa Øen St. Leon er udsat til d. 15 Sept. — Marquis Romana har faaet Overcommandoen i Valencia, og Ballasteros er udnævnt til Gouverneur i Valencia. — Lissabon d. 18 Aug. Hr. Stuart, vor Minister, har vægret sig ved at modtage den Post, som Regentskabet har tilbudet ham. Insurgentarmeen er i Bevægelse, og vi vente hvert Øieblik Efterretninger om et Slag mellem to af deres Divisioner og de Franske. I Slutningen af næste Maaned begynder den regnefulde Aarstid.

Venedig d. 1 Sept. Den Flottille, som d. 27 Aug. er udløben fra vort Arsenal, bestaaer af 1 Fregat paa 36 Canoner, 3 Corvetter og andre Smaafartøier, tilsammen af 9 Seilere. Den krydser imellem Malamocco og Chiozza, og dens Bestemmelse er at fordrive Engellænderne fra vore Farvande.

Wien d. 12 Sept. I Forgaars forlod Keiseren Luxemburg, for at gjennemreise nogle Østerrigske Provindser. — Det Laan, som Banquieren, Bar. v. Eskeles, skal aabne i Holland og Belgien, vil, i Følge Efterretninger fra Paris, uden Tvivl, komme istand. — I Ofen har en Ildebrand d. 6te Sept. lagt 600 Huse i Aske. Ilden opkom hos en Bødker, der udbrændte Fade, og forlod sit Arbeide. — Uhrmager Degen, hvis Flyveforsøg i Prater nylig mislykkede, har i Luxemburg i Hoffets Nærværelse gjort et lykkeligt Forsøg og er fløiet til en Landsby i Nabolavet og derfra tilbage.

Hertugen af Valmy (Kellermann) befinder sig i Frankfurt. — Divisions-Gener. Grev Compans er ankommen til Hannover, hvor man ogsaa venter Hertugen af Auerstädt, med hvem de til Generalstaben og Hovedqvarteret hørende Tropper tillige ville indtræffe. De til Armeecorpset hørende Tropper komme fra Frankfurt, Hanau 2c. Deres videre Bestemmelse vides endnu ikke.

Efter en i London udkommen Cabinetsordre tillades Handelssamqvemmet med Frankrige paa følgende Vilkaar. Der udstedes Licenzer til alle Skibe under alle Flag, det Franske undtaget, for at indføre Korn, Meel, Slibestene, Frøsorter, Olivenolie og Viin. Men Vinens Qvantitet tør dog ikke overstige ⅓ af Skibets Tøndemasse; Skibet maa ogsaa have indført paa samme Licenz Brittiske eller Ostindiske Manufacturvarer, Sukker og Caffe indtil Beløbet af ⅓ af dets Tøndeindhold til Frankrige. Iøvrigt kan Skibet ogsaa være forsynet med et Fransk Licenz. Fra Engelsk Side skal ufortøvet udstedes Licenzer. Men fra Fransk Side, siger man, vil det ikke skee førend d. 21 November.

Den berømte Physiker J. W. Ritter har efterladt en betydelig Samling af Haandskrifter. Førend hans Død har han bestemt, at denne Samling i en Tid af 6 Aar skal staae hans Venner og overalt enhver Sagkyndig aaben til Afbenyttelse hos hans Ven, den berømte Chemiker Dr. Gehlen i München.

Auctioner. D. 28 Sept. Fuldm. Iversen, Løsøre i Adelgaden. J. E. Ravnstrup, Løsøre i Brolæggerstrædet No. 77. D. 1 Oct. Copiist Brask, Løsøre i Vimmelskaftet. Proc. Top, Løsøre i Gothersgaden. Secret. Stilling, Kramvare paa Hjørnet af Helliggeiststrædet og Amagertorv. D. 2den: Proc. Top, Løsøre efter afg. Fuldmægtig Broder Landorph i Tolbodgaden No. 49. D. 3die: Fuldm. Saxild, Løsøre ved gl. Strand. D. 8de: Advocat Dreier, Løsøre i store Helliggeiststræde. D. 9de: Fuldm. Saxild, Bøger efter Grosserer Colsmann.

Opløsningen paa Charaden i No. 98 er: Vindue.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 102.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 29 September, 1810.

Hr. Simon Studenstrups naadigste Gjensvar paa Senior Peder Pedersens underdanige Rapporter.

I.

Jeg kan mafoi ikke andet end rose Ham, min kjere Peder, for den Iver, hvormed Han til Dato har rapporteret mig alle Noviteter og Curiositeter i Kjøbenhavn. Han har, som Han veed, allerede længe havt min Bevaagenhed og Affection, og Hans Umage og Uleilighed skal hverken blive ubelønnet eller upaaskjønnet. Saasnart den Fyenske Forvalters Contract er ude, skal jeg placere Ham paa samme Forvalters Post. Jeg haaber ogsaa, at Han vil vedblive hver Postdag at fortsætte Hans underdanige Rapporter. Men i Besynderlighed ønskede jeg, at Han vilde gaae ind i nogle af de mange Klubber i Kjøbenhavn, hvor man sædvanlig har alle Noviteter fra første Haand, og at Han meest vilde holde sig til Damerne, da det er dem, som man snarest kan faae noget Nyt at vide hos. — Betreffende Smørret, da ønskede jeg gjerne, under Haanden at erfare om Providerings-Commissionen i Aar seer sig istand til at overlade noget under 200 Rdlr. Tønden, om man kan vente meget fra Holsteen, om Kjøbmændene og Spekhøkerne have meget Forraad deraf v. s. v., saasom jeg har 200 Tønder liggende, hvoraf de 100 ere fra i Fjor, som jeg i December Maaned agter at sende ned til Kjøbenhavn. Jeg har allerede været buden 48 Rdlr. for Fjerdingen, men det forekom mig som det var Synd at sælge det for saa godt Kjøb, eftersom jeg er vis paa at faae de 60 Rdlr. naar jeg vil bie til Vinteren kommer. — De sidste Species jeg sendte Ham skal Han ikke sælge under 29 Mk., saasom jeg kan have den Fornøielse at melde Ham, at en Patriot har forsikkret mig, at Coursen inden man veed et Ord er 550. Han skal heller endnu ikke sælge de sex blissede Hingster, men Han kan see Tiden an og sætte Bæsterne paa Foer i Knapsteds Gaard eller i de tre Hjorter. Ligesaa skjøtter jeg endnu ikke om at sælge de 40 Stude, jeg sidst sendte til Kjøbenhavn. De skal staae indtil Coursen har reist sig lidt. Naar den er 550 kan Han lade dem stryge. Jeg er, som Han nok veed, en Patriot, og skjøtter ikke om at udsuge min Næste. Man skal lade andre leve med. — I Henseende til Tyverigsdalersedlernes Nedsættelse er jeg nu kommet mig af min Embarras, eftersom Han forsikkrer mig, at det Hele kun var blind Allarm og Spargement; men for at være fuldkommen sikker troer jeg det var bedst, at Han istedet for Tyverigsdalersedler i Fremtiden sender mig ny Kobbertoskillinger, om Han ogsaa maatte give 8 ß. eller 1 Mk. i Agio paa hver Rigsdaler. For jeg har, som Han nok veed, liggende adskillige Tusinde Rigsdaler i Sølv Markstykker til Erindring om "frivillige Offere paa Fædrenelandets Alter," og

for at have Samlingen complet, vilde jeg gjerne have ligesaa stor en Sum i ny Kobber Toskillinger. For jeg er, som Han nok veed, en Patriot, og ønsker gjerne at redde al Metalmynt fra at vandre ud af Landet. — Vi har desværre i Aar atter havt en velsignet Høst, jeg siger desværre, for baade mine og de fleste Proprietairers Lofter og Lader ere fulde af Sæd, og Kornpriserne ville ikke reise sig. Gud naade os om vi ikke havde Smørret at løbe paa! Jeg har gjort adskillige af mine Herrer Colleger den Proposition, at man her til Lands i denne alt for velsignede Tid burde bære sig ad med Sæden som det Hollandsk-Ostindiske Compagnie med Nelliker, thi for ikke at fordærve Priserne lader det hvert Aar brænde en velsignet Hob af denne Artikel, og Hollænderen er mafoi ingen Nar, det har han viist ved saa mange Leiligheder. Men mine Herrer Colleger meente, at det fra den patriotiske Side ikke ret vel lod sig gjøre, og Han veed jeg er en Patriot.

2.

Jeg er Ham meget obligeret, min kjere Peder, for den sidst sendte Transport Toskillinger. De ere virkelig meget nette, og jeg skal ogsaa trolig holde paa dem. Skipperen, som bragte dem, maa imidlertid have sladdret af Skolen, for man har i hele Egnen begyndt at mumle om, at jeg paa anden og tredie Haand lader opverle Sølv- og Kobbermynt. Det er ret slemt, at man ikke kan slaae Beegplastere paa saadanne canaliøske Munde. Imidlertid er det endnu godt, at ingen tør vove at skrive offentligt om sligt og at det nu overalt ikke meer er Mode hos os, at læse Blade og Pamphleter og Libeller. Det var en skammelig Tid, den Gang man paa enhver Kro og i enhver Avis skraalte paa Publicitet. En Mand, som jeg, der har mange hemmelige Fiender og Misundere, vilde jo være reent ulykkelig, om Alt hvad der spargeres om mig skulde komme paa Prent. — Da jeg, som Patriot, ønsker ligesaa meget at skade Fienden som at gavne Ham, min kjere Peder, saa skal jeg, til Bevis paa min Affection og Bevaagenhed, proponere Ham noget, hvorved Han par bleu kan tjene mange Penge, naar Han griber det rigtig an. Jeg veed Han sidder med Kone og mange Børn, og kan trænge til hver Emolument. Jeg har to Tørvebaade liggende, som jeg offrerer Ham. Han kan, som saa mange andre gjøre baade her i Jylland og i Kjøbenhavn, udruste dem til Caperbaade, og see at Han kan faae Participantere deri. Baadene kunne rigtig nok ikke ret godt holde Søen, men til Caperbaade ere de gode nok. Man har jo seet mangen en Sildebaad tage den største Americaner. Jeg skal sende Ham Baadene med det allerførste. Naar Han har faaet dem, saa maa Han skynde sig med at udruste dem og besætte dem med 24 Mand og fire Svingbasser. Det kommer ikke saa nøie an paa hvad det er for Karle; naar de have lange Buxer og blaa Trøier paa, saa kan mafoi ingen Djævel see enten de ere Skomagere og Skrædere eller søvante Matroser. Svingbasserne kan Han let overkomme hos en Jernkræmmer paa Vestergaden, og skulde Han i denne Tid, hvor hele Verden udruster Capere, ikke kunne faae dem der, saa kan jeg tjene Ham med de fire, der staae som Afvisere udenfor min Port. Naar Han pusser dem lidt kan de nok gaae med. — Naar Han har Alting kant og klart, saa giver han hver Baad et brillant Navn, saasom Carl Magnus, Røveren, Canaillen, Cartouche ꝛc., og lader udgaae en Indbydelse til Participantskab, hvori Han maa fortælle, at det skeer af bare Patriotisme og for at gjøre Fienden Afbræk, og jeg har intet imod at Han nævner mig som den, der har opmuntret Ham dertil. Til hver Baad udsteder Han 12 Actier og hver Actie lader Han sig betale med 400 Rdlr. for en Krydstour paa to Maaneder. Hver Gang en Krydstour er ude, anmoder Han Interessenterne om Tilskud til en anden, eller tredie, eller fjerde, og det bliver Han ved med saalænge som Interessenterne have Lyst og Penge og Mod til at skade Fienden. Tages der en Prise, saa har Han som Bestyrer gjort sin Lykke, mon cher Pierre, og tages der ingen, saa lader Han, naar Pengene ere fortærede, Interessenterne sammenkalde og spørge: om de vil give nyt Tilskud, da i modsat Fald Baadene maa sælges. Svare de nei, saa sætter Han Baadene, og Svingbasserne, og Kikkerten, og Gryden, og det hele øvrige Inventarium til offentlig Auction, for Alting maa her gaae offentlig og redelig til, og hvad der nu kommer ud af det Hele, det deler Han blandt Participanterne, efterat Han samvit-

tighedsfuld har frabraget sit Salarium og Honorarium. Seer Han, det er i denne Tid ligesaa nem en Vei at komme til Penge som til Navnet Patriot.

Kjøbenhavns Cathedralskole.

Som noget, der characteriserer Nutidens Stemning for en offentlig, ikke uvigtig, Læreanstalt, fortjener det at bemærkes, at den her værende Cathedralskole, der før den nye Skoleforandring i 1797 havde saa liden offentlig Tillid, at endog ikke Formuende af Stadens Indvaanere, uagtet de dermed forbundne Opoffrelser, foretrak Provindsernes Latinskoler for denne, og selv efter denne Forandring aldrig, naar man undtager det samme Aar, hvorudi denne fandt Sted, forend i de senere Aar har havt det høieste (i den forhen gjeldende Anordning) lovbestemte Antal af 100 Disciple, for nærværende Tid ei alene har dette høieste Antal, som i Skolen maa antages, og har alt i nogen Tid havt Samme *), men endog har et Antal af omtrent 70 unge Mennesker (for en stor Deel Sønner af Byens Honoratiores), som ere anmeldte til Indtrædelse i Skolen til det nye Skoleaars Begyndelse i October, endskjønt ikke flere end ti til tolv Pladser formodes til den Tid at ville blive ledige. Saa smigrende som denne umiskjendelige Yttring af Publicums Tillid til denne Læreanstalt maa være saavel for den høie Direction for Universitetet og de lærde Skoler som for Skolens værdige Rector og dens øvrige Lærere, saa ubehageligt maa det paa den anden Side være for de Forældre og Værger, der, af Mangel paa Plads, ikke kunne faae deres Ønsker for deres Børns eller Myndlingers Indsættelse i Skolen opfyldte, enten at nødsages til at maatte betroe deres Sønner eller Myndlinger mod deres Tilbøielighed til andre Instituter eller vel endogsaa aldeles at maatte forandre disse Unges videnskabelige Bestemmelse. Endskjønt det ikke kan fordres, at Enhver, der kan betale, skulde blot paa denne Grund have Rettighed til Optagelse i en af Regjeringen organiseret Læreanstalt, der foruden andre Prærogativer, f. Ex. at nyde sine eventuelle Trængende Understøttelse saavel i Skolen som ved Universitetet, har Formodningen for sig om den bedstmulige Besættelse af Lærerpersonalet, er dog det for Kjøbenhavns Latinskole bestemte Maximum af 100 Disciple under disse Omstændigheder for lidet for en saa stor Bye som denne. Vel er i den senest udgivne almindelige Skoleanordning Intet bestemt i Henseende til Disciplenes Antal i denne Skole, og Mange vilde maaskee derfor vente, at nu, ved den store Mængde af Aspiranter og da intet lovbestemt Maximum lægger Hindringer i Veien, saa mange Anmældte, som maatte befindes værdige til Optagelse, vilde blive antagne; men da Antallet af Disciplene i hver Classe allerede nu synes snarere for stort end for lidet, vilde vel Skolens nuværende Classeindretning og Locale vanskeligen tilstede et større Antal af Disciple end tilforn. For altsaa at tilfredsstille Publicums Ønske, uden at skade Skolens Tarv, synes det at være det mest hensigtssvarende Middel at udvide den herværende Skole paa den Maade, at den fik dobbelte Classer, saaledes at der vare 2 Classer (Littera A og B) af I Classe, ligeledes af 2den Cl., og, om det var nødvendigt, ogsaa af den 3die eller øverste Classe. Da der i disse dobbelte, aldeles parallele Classer, maatte doceres det Samme og saavidt muligt af de samme Lærere, vilde Opflytningerne i de høiere Classer og Dimissionen selv kunne skee uden al Forskjel saavel fra Classen A som B, og altsaa ingen Hindring være for at lade et til Hovedstadens Størrelse svarende forholdsmæssigt Antal unge Mennesker deeltage i en Indretning, der har vundet et saa utvetydigt Bifald. Anmælderen kjender ei nøie nok Skolens nuværende Locale til at kunne vide, hvorvidt Dette maatte lægge Hindringer i Veien for Iværksættelsen af dette Forslag, som er mangen for sine Børns Vel omhyggelig Faders Ønske; men han kan ei tvivle paa, at jo Skolens Rector vil gjøre Alt, hvad der staaer i hans Magt, for at muliggjøre det. Og sikkert tør det i det Ringeste haabes og ventes, at den forventende nye Skolebygning, der maaskee vil finde et passeligere Sted end det, hvor den afbrændte Skole stod, vil modtage en saadan Udvidelse, at denne den indvortes Indretnings Udvidelse ei skal kunne forhindres af Localets Udvortes.

*) See Engelstofts Annaler, 3 Qv. 1809. S. 120. 1 Qv. 1810. S. 102.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende et nyt Toldsted paa Gaarden Alexandria ved Fiskerleiet Vedbek. — Til Lettelse for Kystboerne mellem Kjøbenhavn og Helsingør, og for Mellemhandelen mellem den sjellandske og skaanske Kyst har Hans Kongelige Majestæt den 13de Martii d. A. befalet Oprettelsen af et Toldsted paa Gaarden Alexandria ved Fiskerleiet Vedbek. — Da dette Toldsteds Indretning nu er kommen saavidt, at Toldklareringer der kunne fra 1ste October d. A. modtages, bekjendtgjøres herved følgende til almindelig Underretning: Tolddistriktets Grændser gaae fra hiin Side Fiskerleiet Skovshoved til denne Side Fiskerleiet Espegjerde. — For Ladning og Losning paa denne Strækning bygges ved Alexandria en Broe, ved hvilken enhver, som vil ud- eller indføre de nedenfor tilladte Varer, har at anlægge og over Fartøiet og Varerne at gjøre paa Alexandria Angivelse og Toldklarering efter Anordningerne, som ved andre Toldsteder. — Naar Broen er færdig, bliver den det eneste lovlige Landingspunkt paa bemeldte Kyststrækning. Dog kunne Fartøier føre Tømmer, Bræder og deslige fra Rungsted eller Nivaa samt andre Ting fra eller til Fabrikkerne ved Kysten, naar derom forud skeer Anmeldelse ved Toldstedet, saa at ingen Ladning eller Losning, den af færsk Fisk undtagen, foretages, forinden efter Tilsigelse en Betjent kommer tilstede, som over det Angivne udsteder en Passeerseddel, hvormed Varerne efter deres Beskaffenhed og Bestemmelse ledsages. — Da den store Handel maa ville søge de større Markeder Kjøbenhavn eller Helsingør, og i Stranddistriktet ikke foregaae betydelige Ud- eller Indførseler, saa blive til Klarering sammesteds ikke andre Fartøier eller Varer at antage end de, som Landenes Beliggenhed og Trang til hinandens gjensidige Frembringelser naturlig føre derhen. — Paa Grund heraf maae til Udklarering i Stranddistriktet ikke antages andre Varer end Heste og Qvæg, Uld, Huder, fede Varer, dansk Kornbrændeviin, Kunst- og Haandværksvarer og andre indenlandske raae eller forædlede Frembringelser, saa og indenlandske Kornvarer og Bælgfrugter, Kartofler og Havesager grønne og tørre, naar forbemeldte Varer ellers ere tilladte at udføres. — Ligeledes kunne fra Stranddistriktet lovligen udføres fremmede og frigjorte Varer, som i Kjøbenhavn eller Helsingør ere kjøbte, og med Told-Passeerseddel derfra forsynede ved Almuens Folk almindelig føres over til Skaane, saasom Hør, Hamp, Sukker, Kaffe, Krydderier, Kramvarer og deslige, naar Udførselen ellers er tilladt. — Endelig kunne ogsaa kjøbenhavnske eller helsingørske Credit- og Transitoplagsvarer lovligen fra Distriktet udføres om Vinteren, naar Veien gaaer over Isen fra Vedbek. Men Indholden maa være opgiven i Toldsedlene fra Kjøbenhavn eller Helsingør, og Transitgods af ubekjendt Indhold maa ledsages sammesteds fra med særdeles Toldpasseerseddel, som forevises Betjentene fra Distrikt til Distrikt, hvorefter den virkelige Udførsel af Strandtoldforvalteren paa Alexandria paasees og attesteres. — Til Indklarering kunne i Stranddistriktet antages alle Slags Bygningsmaterialier, som Landboen lader komme fra Sverrig til eget Brug, ligeledes stort og smaat Qvæg, Fjerkræ, Fiske færske, salte og tørre, Uld, Huder og Skind, Korn og fede Varer, Dynevaar, svenske grove Lærreder indtil 60 Traader i □ af ½ Tomme, Dreiel, naar 1 □ Alen veier over 4 Lod, uldne Varer af 2den og 3die Klasse efter Toldforordningens Tarif og andre saadanne hjemmegjorte Varer, som svenske Almuesfolk pleie at føre herover i smaa Partier, naar Indførselen ellers ikke er forbuden. — Men naar ikke Nødstilfælde, saasom Stranding eller deslige, indtræffer, maae i Stranddistriktet og ved Toldstedet ikke antages til Fortoldning de i Toldforordningens Tarif betegnede Creditoplagsvarer, ei heller andre til Creditoplag ikke berettigede Varer, uden forsaavidt de af Omegnens Beboere maatte i smaa Partier og kjendeligen til eget Brug begjeres indførte. — De saaledes paa Alexandria fortoldede Varer kunne allene til Lands føres til Kjøbenhavn, Helsingør eller andre Toldsteder, hvor da Toldsedlen hjemler deres fri Indførsel. Skulde det imidlertid i Nødstilfælde indtræffe, at Nogen begjerte at losse ved Alexandria, for siden der igjen at indlade, da ledsages Varerne fra Alexandria blot med Følgeseddel til Fortoldning paa det Sted, hvorhen de ere bestemte. — Forseelser mod Toldvæsenet ved dette Toldsted behandles efter Anordningerne ligesom ved andre danske Toldsteder. — Derefter Vedkommende kunne vide sig

at rette. — Vestindiskguineiske Rente- og General-Toldkammer, den 20de September 1810.

Med den inderligste Glæde har det Kjøbenhavnske Publicum seet Deres Majestæter Kongen og Dronningen tillige med begge Deres Kongelige Høiheder Prindsesserne i denne Sommer ofte promenere nu i Frederiksbergshave, nu i Alleen. Saaledes have Deres Majestæter og Prindsesserne under en af disse Promenader nylig beæret Hans Excellence Herr Geheime-Conference-Raad Greve Rosencrone med naadigst Besøg paa hans Lyststed i Frederiksbergs Allee, hvor det Allerhøieste Herskab behagede at opholde sig nogen Tid og at lade sig opvarte med Thee.

I Kjøbenhavns Latinskole er i de to sidste Uger bleven holdt den aarlige offentlige Skoleexamen, hvortil Stadens Honoratiores ved et trykt latinsk Program af Skolens Rector Dr. Nissen have været indbudne. Programmet afhandler det Spørgsmaal, "hvorvidt det danske og selv det græske Sprog mangler Latinernes Ablativ eller ei." Dets Titel er. Quaeritur utrum sermo vernaculus et ipse sermo graecus Ablativo Latinorum careat, an non careat.

Den 27 Sept. solgtes paa Børsen: Virgin Tobak: 4 Mk. til 4 Mk. 7½ ß. Moscobade Sukkere: 5 Mk. 6½ ß. til 5 Mk. 9½ ß. Brasilie Sukkere: 6 Mk. 4 ß. til 6 Mk. 8½ ß. Hvide Brasilie Dito: 6 Mk. 5 ß. til 6 Mk. 7½ ß. Hvide Havannah Dito: 6 Mk. 9½ ß. til 6 Mk. 11½ ß. Gule Dito Dito: 5 Mk. 11 ß. til 5 Mk. 14½ ß. Vestindisk Caffe: 10 Mk., 9 Mk. 15 ß., ei solgt. Sort Peber: 5 Mk. 8 ß., ei solgt. Indigo: 10 Rdlr 5 Mk. 8 ß.

Udtog af en Skrivelse fra det Slesvigske, af 22 September 1810. Da de politiske Nyheders Forraad i dette Øieblik er meget ringe, saa er vor Opmærksomhed for det meste henvendt paa andre Gjenstande. En af de Ting, som opvække en almindelig Nysgjerrighed, er en usynlig Pige, der ventes i vore Egne, og der skal besidde stor Færdighed i at besvare Spørgsmaale, som forelægges hende. Undertiden udfalde Svarene efter de Spørgendes Ønsker, undertiden ikke. Af hvilken Aarsag Damen vedbliver at være usynlig, indsees ikke; nogle ere saa ondskabsfulde at paastaae, at hun, imod Manges Sædvane blandt hendes Kjøn, ikke

sætter Tillid nok til sin Skjønhed, for at lade sig see offentlig. — Reisende have fortalt, at der i Kjøbenhavn arbeides paa en ny Luftballon, som skal overgaae alle de forrige i Størrelse. Om og naar den vil gaae op, har man ikke berettet os. — Høsten er nu lykkelig tilendebragt allevegne baade her i Landet og i Marskegnene. Hveden har allevegne været ypperlig; Rugen, Byget og Havren har ligeledes paa de fleste Steder udfaldet efter Ønske; derimod har den langvarige Tørke tilføiet Boghveden megen Skade, og paa mange Steder har Høsten været langt ringere end ellers. I Marskegnene har man avlet megen Rapsæd. Før Krigen blev et stort Qvantum af denne Artikel udført til Holland. For nærværende Tid formindskes Udførselen betydeligt ved Skibsfartens Standsning; men da vi her i Landet have gode Oliemøller, saa er det at vente, at Rapsæden ikke desmindre vil finde god Afsætning. — Græs haves i Mængde og paa Smør er der følgelig heller ingen Mangel; imidlertid er denne Artikel dog i meget høi Priis, da den søges stærkt og især udføres til Hamborg. Fedt Qvæg sælges for meget godt Kjøb, men Heste ere dyre. Udenlandske Hesteprangere betale 4 til 500 Rdlr. for et Par maadelige Vognheste, som ellers kostede omtrent 100 Rdlr. — Colonialvarene vedblive at være i taalelig Priis. Caffe betales med 20 Lß., fiint Sukker med 24 Lß. og Thee med 1 Rdlr. 8 Lß. Pundet. En Flaske maadelig Rødviin koster 24 Lß. — Blandt de vacante Embeder her i Landet er for nærværende Tid Sognekaldene til Bornhøved i Segeberg Amt og til Haretoft i Gottorf Amt, samt Diaconaterne i Sønderborg og Ulderup. Ligeledes er Subrectoratet i Husum ledigt, da Hr. Decker, som beklædte det, er bleven udnævnt til Rector i Tønder af Magistraten sammesteds i afgangne Rector Forchhammers Sted.

Paa Refsnæs skal et Engelsk Orlogsskib være kommet paa Grund, og uagtet al anvendt Umage endnu ikke have kundet blive flot igjen, uagtet det allerede skal have staaet paa Grund i 3 Dage.

Fortsættelse af Fortegnelsen over de Konst- og Flids-Frembringelser, som ere foranstaltede udsatte af Selskabet for indenlandsk Konstflid (see No. 101.). — A. Erenholt, Mekanikus, Borgergaden No. 105. No. 68. Trende Hatte af Sil-

ketøi, som komme Spaanhattene temmelig nær. Koster 4 Rd. — P. C. Uldahl, Pilestræde No. 123. No. 69. Et opretstaaende Fortepiano. K. 800 Rd. — J. Pingel, Snedker, Østergade No. 60. No. 70. En Kasse med adskillige af ham forfærdigede Holzskruer. Forhen kom de alene udenlands fra. Prisen er fra 4 til 1 Rdlr. Grosset. No. 71. En Maskine, Hvorpaa de skjæres. — H. Irgens, Blikkenslager, st. Kjøbmagerg. No. 23. No. 72. En Kakkelovnskjerm. 100 Rdlr. No. 73. Nogle Thebakker, fra 25 til 40 Rd. No. 74. Nogle Blomsterkrukker, fra 10 til 20 Rd. No. 75. Nogle Glassouteraler. De første, som ere gjorte udenfor Engelland og Frankerig. Fra 16 til 40 Rd. — Brødrene Rudolphi, Tin- og Metalstøbere, Gothersgaden No. 349. No. 76. Et Prøvekort af forgyldte, pletterede, Messing-, Metal- og Tinknapper. Fra 4 Rdlr. til 8 ß. Dosinet. Kortet viser hvad enhver Sort koster. No. 77. Et Prøvekort af lakeret Tin-Dukketøi. Fra 3 Rd. til 1 ß. St. Kortet viser ellers ethvert Stykkes Priis. — H. Pløtz, Ridder, St. Annaplads No. 60. No. 78. En konstig Laas. 55 Rd. No. 79. En Sirkel. 15 Rd. No. 79. En Portefeuille med Indretning til at skrive to Breve paa eengang. 80 Rd. No. 80. En Sekretair for en Blind. 50 Rd. No. 81. Et Elektrisk Fyrtøi. 30 Rdlr. Adskillige af denne Konstner tilbudne Maskiner har Selskabet ikke tordet imodtage, fordi de, ved Foreviisning af enhver anden end ham selv, let kunde beskadiges. — P. Storsa, Konstarbeider og musikalsk Uhrmager, Gothersgaden No. 10. No. 82. En Model til hans Hørpræparerings-Maskine, som han forfærdiger, naar den forlanges. No. 83. Et Uhr, som spiller Fløitestykker. Koster 1200 Rdlr. No. 84. Model til en Trommel. — Jens Hammer, Tjener hos Kommandeur Løwenørn, Hjørnet af Gammeltorv og Nygaden No. 90. No. 85. Et Skrivertøi, med 12 Staalskriverpenne. Koster 4 Rd. 1 Mk. No. 86. Et Reise dito med dito. Koster 3 Rd. 2 Mk. No. 87. En Lommepen med 4 Blade. Koster 1 Rd. 2 Mk. — F. Coppy, Konstdrier og Instrumentmager paa Faudegaard i Fyen. No. 88. En Rok. Den har været forevist i Selskabet, og er af Hendes Majestæt Dronningen, i Følge offentlig Bekjendtgjørelse, tilstillet Landhuusholdningsselskabet til Gave for en Spinderske. — Knevenskjold, Forgylder, st. Kjøbmagerg. No. 63. No. 89. a) Tvende Skilderierammer, den ene ægte Forgyldning, 20 Rd.; den anden uægte 5 Rd. b) et Hoved. — C. W. Kyhl, Rustmester og Bøssemager, Vigantsgade No. 217. No. 90. Et Gevær. Prisen 60 Rd. No. 91. En af ham opfunden ny Laas til Jagtgeværer, der er simplere end de gamle, af hvilken een vedlægges. P. 24 Rdlr. — J. K. Holst, Snedkermester, Reverentsg. No. 205. No. 92. Et Mahognie-Chatol. Koster 400 Rdlr. — A. C. Engelstrup, Nørrebro No. 11. No. 93. En Kasse med forskjellige Prøver af Hagel, som ere støbte deels i Former, deels i Vand, lige saa gode som de hollandske og tydske. P. en Gros 2 Mk. 8 ß. pr. Pd. — J. K. D. Ledder, Bogbinder, Nørrebro No. 43. No. 94. Prøver af Pappapiir. P. fra 1 til 3 Mk. A. No. 95. Prøver af Prespapiir for Klædefabriqueurer. P. 4 til 6 Mk. Arket. No. 96 Prøver af coulørte Papirer. P. 4 Mk. 8 ß. Bogen. No. 97. Prøver af Kortpapir. P. 1 Mk. Arket. No. 98. Prøver af Papir, forarbeidet af en af ham tillavet Masse, 1 Mk. til 3 Mk. Arket. — J. A. Schorn, Voxdugsfabrikør, Nørrebro lige over for No. 11. No. 99. Et Prøvekort af forskjellige Voxduger. P. fra 10½ til 30 Rdlr. Stykket. — No. 100. Trende hele Stykker. Prisen er paasat. No. 101. Prøver af Gigttaft. Arbeidslønnen 10 Mk. Alen. No. 102. Prøver af Gulvtepper, som kunne gjøres i det Store. No. 103. Komodebetræk. Prisen fra 2 Rdlr. efter Størrelsen. — L. A. Hinrichsen, Straafabrikør, Høibroplads No. 52. No. 104. Fire Sykurve. P. 3 Rdlr. No. 105. Fire Bordvaser. P. 4 Rdlr. No. 106. Fire Straablomster. P. 1 Rdlr. 2 Mk. No. 107. Tre Straahatte. No. 1. 4 Rd., No. 2. 6 Rd., No. 3. 8 Rd. — E. Aaman, Uhrmager, Holmens Kanal No. 248. No. 108. Et astronomisk Sekundeuhr. P. 120 Rd. — W. Hoffmann, Mekanikus, st. Kongensg. No. 54. No. 109. En af ham opfunden Mathematisk-Delingsmaskine, ved hvilken man kan dele enhver given Længde i saa mange lige eller ulige, store eller smaa Dele, som forlanges. P. 1500 Rdlr. No. 110. Et Reisebarometer, til at maale Høider med. Ved en anbragt Skrue

kan Qvægsølvet i Røret indelukkes. Med samme et Thermometer til at berigtige Barometeret. P. 60 Rd. No. 111. Tre forskjellige Thermometre. Fra 9 til 30 Rdlr. No. 112. Tvende Maalestokke med forskjellig Deling, hvormed man kan maale den Tiendeel af en Linie, og tillige Periferien af en Diameter. Fra 15 til 20 Rdlr. No. 113. En Pantograph eller Storksnabel. 80 Rd. No. 114. To Klubber, den ene med 12 Par Bakker og Bolter, den anden med 6 Par dito og dito. 25 til 60 Rd. No. 115. Seglpresse. 40 Rdlr. No. 116. Instrument til at sætte Spidsen paa Penne. K. 4 Rd. No. 117. Skrue til et Pult at staae ved. P. 8 Rd. No. 118. En Alen. Paa den ene Side engelsk, paa den anden Side tydsk Maal. 5 Rd. No. 119. Gaffel med to Udtræk. 8 Rd. No. 120. Stangsirkel. P. 10 Rdlr. No. 121. Saugstel saa god som de schweizerske, og bedre end de engelske. P. 3 Rd. No. 122. Krumsirkel, som tillige er Videmaaler. P. 3 Rd. No. 123. Tvende Lommesirkler. P. 8 Rd. No. 124. Glasmaal for Uhrmagere. P. 4 Rdlr. No. 125. Trende Stykker Skrueblik for Guldtrækkere; finere og bedre kunne de ikke haves fra Schweitz. P. 2 Rdlr. Stykket. (Fortsættes.)

Kjøbenhavn, d. 29 Septbr. Det har allernaadigst behaget Deres Majestæter Kongen og Dronningen og Deres Kgl. H. Prindsesserne Caroline og Vilhelmine, i Formiddags at tage den offentlige Udstilling af Konstflid i Øiesyn og skjenke samme deres høieste Bifald. I Gaar har det ligeledes behaget D. Kgl. Hdr. Prinds Christian og Ferdinand samt Prindsesserne Juliane og Charlotte, med største Velbehag at tage Udstillingen i Øiesyn.

Tromsøe, d. 8 Aug. Tre Danske Cutterbrigger have i sikker Havn indbragt 14 Engelske Priser, og flere ville nok følge.

Vordingborg, d. 21 Sept. Natten imellem den 18 og 19 d. M. blev Hr. Wilkens Gaard paa Baagøe lagt i Aske ved sin 18aarige Tjenestepiges Ondskab, som antændte Ild i nogle Torv, der stak Gaarden i Brand. Aarsens tørre Tid tillod ikke Manden at redde det ringeste. Pigen er, efterat have tilstaaet Gjerningen, blevet hæftet.

Mariboe, d. 24 Septbr. I disse Dage har Hr. Secretair Petersen til Engelholm solgt sit tilhørende Gods og Gaard Bekkeskov, ved Præstøe beliggende, til een i Vestindien forhenværende Byfoged Hr. Justitsraad Smidt, for 200,082 Rdlr. — Det Kgl. Rentekammer har under 8de dennes tilskrevet Hs. H. Hr. Stiftamtmand Morgenstierne saaledes: "Da det i Henseende til Prisepenge, som fordeles imellem saa mange forskjellige Personer, ville være langt lettere, naar den ved Vor Forordning af 8de Febr. d. A. paabudne Indkomstskat af 4 PC., strax ved Prisernes Realisation blev indbetalt i Vor Casse af det hele netto Beløb, som udbringes af hver Prise, forend Prisepengene fordeles imellem de flere Vedkommende end at disse efter Forordningen er skeet, hver for sig, enkelt skulle angive sin Andeel til Indkomst Ydelse, saa ville Vi allernaadigst at Vort Rentekammer med Brevvexling med Vort Admiralitets- og Commissariats-Collegium foranlediger at Indkomstskatten paa denne Maade indeholdes i de begge Vores Etater tilfaldende Prisepenge med 4 PC. af det hele netto Beløb forinden Uddelingen skeer, hvorimod de Enkelte af bemeldte Etater, som erholde Deel i Prisepengene, fritages for videre at angive Denne til Indkomstskats Ydelse." — D. 20de dennes passerede en Flaade Nysted, der bestod af omtrent 150 Seilere. Dens Bedækning var en Tredækker med en Canonbaad paa Slæbetoug, 3 Fregatter, 1 Cutterbrig og nogle mindre Krigsskibe. 1 Fregat blev tilbage. — 1 Tde. Byg af dette Aars Grøde betales med 7 Rdlr., 1 Tde. Havre med 5 Rdl., 1 Tde. Hvede er steget til 12 Rdlr. — D. 21 Sept. hørtes her en skrækkelig Canontorden. Det ene Drøn fulgte uophørlig paa det andet. Det var som om Jorden rystede under Fødderne. Efter indløben Efterretning var Anledningen denne: Et fiendtligt Fregatskib løb om Morgenen paa Grund ved Albuen. Vore Canonbaade søgte at bemægtige sig det, men bleve forhindrede derfra af 3 fiendtlige Rangskibe. Om Eftermiddagen satte de Engelske selv Ild paa det, saa at det brændte endnu ved Solens Nedgang. Det skal have været lastet med 7 a 8000 Tdr. Hvede.

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 28 Sept. Tre Maaneder 488, hvortil Banquen afgav. — Hamborg. Cours 2 Maaneder 500.

Postefterretninger.

Til London ere fra de forenede Stater ankommen Depecher med et Skib, der afgik fra Newyork d. 3 Aug. Den imellem Moselle og Vixen forefaldne Affaire har vel opvakt nogen Misfornøielse, men som dog vil blive formildet ved en Undskyldning fra den Engelske Commandants Side. Den Franske Minister i Washington har nylig gjort Forslag, der have havt en for de Franske Planer gunstig Virkning.

Efter Forestilling fra den Svenske Minister i Paris er et af en Fransk Caper i Dünkirchen opbragt Svensk Skib, som har været nødt til at indløbe i en Engelsk Havn, blevet frigivet ved Priseretten.

De paa Brasilien handlende Engelske Kjøbmænd have intet Held havt.

London, d. 8 Sept. (Over Frankrige. Det Portugisiske Hofs Forflyttelse til Brasilien har gjort en Ende paa de ædle Metallers Transport til Europa, og heraf vil man udlede den nærværende store Sjeldenhed af rede Penge. — I Østersøen skal man have confisqueret en stor Mængde Skibe, under det Paaskud, at de ere Engelske.

I Paris hedte det d. 16 d. M., at Prindsen af Ponte Corvo d. 19 eller 20 vilde tiltræde sin Reise til Sverrig.

I Rochelle sporede man d. 7 d. M. om Morgenen Kl. $7\frac{3}{4}$ et Jordskjelvs Stød.

I Paris tales om Kongen af Spaniens forestaaende Reise.

Fra Petersborg hedder det under d. 1 Sept. at Fæstningen Rutschuk endnu ikke er tagen. Indvaanerne i Wallachiet og Moldau ere blevne opfordrede til en almindelig Bevæbning, men, trætte af Krigens Trængsler, synes de kun lidet tilbøielige hertil. Men der tales om en ny Russisk Armee, der skal rykke ind i Moldau og Wallachiet, for at beskytte begge Provindser mod et Overfald af Tyrkerne. Keiser Machmud skal under stor Pomp med en talrig Armee være marcheret ad Adrianopel, hvor han vil forene sig med Storvizirens Armee.

I Følge Skipperefterretninger lider den Engelske Flaade i Østersøen stor Mangel paa Vand, Slagterqvæg og Grønt. Ved de Pommerske Kyster kunne de ikke faae noget, thi langs med samme er der givet Befaling at skyde hver Engelsk Baad, der nærmer sig, i Sænk, og nedhugge eller fange Mandskabet.

Ved et Keis. Fransk Decret ere alle gamle Franske Guld- og Sølvmynters Værdie bleven nedsat.

Moniteuren meddeler Engelske Efterretninger fra Cadix, hvori det hedder, at den ny Engelske Admiral er meget virksom og belaver sig paa at tage Trocadero tilbage igjen, da uden dette Fort den der liggende Escadre ikke vil kunne holde sig i Vinter.

Det hedder, at Prindsen af Ponte Corvo undervises i dette Dieblik i den Lutherske Lærdom af en evangelisk-luthersk Præst i Paris.

Efter Forlydende gaaer den Hollandske Garde til Spanien.

Man venter atter Keiser Napoleon endnu i dette Aar til Amsterdam.

I Østerrige er udskreven en Formueskat af 10 PC. af al bevægelig og ubevægelig Eiendom.

Den forrige Konge af Sverrig er reist ad den Russiske Grændse til.

Et Engelsk Krigsskib har vovet sig ind i Marstrands Havn, for at indhente en Dansk Caper. Da det trodsede Commandantens Forestillinger brugte denne Magt imod Magt. Skibets Capitain blev dræbt og Mandskabet taget til Fanger.

Gen. Armstrong, Americansk Gesandt i Paris, er derfra reist tilbage til America og Hr. Russel skal beklæde hans Post som Charge d'Affaires.

Madam Barthurst har i Franske Blade opfordret sin Mand, som nok finder det raadeligst at skjule sig, ufortøvet at opgive sit Opholdested, da han kan være forvisset om den Franske Regjerings Beskyttelse.

I den Brüsselske Tidende gjendrives det urimelige Rygte, at man i Frankrige vil indføre Papirspenge.

Hs. Maj. Kongen af Danmark har allernaadigst resolveret: at alle Hanseatiske med Keis. Franske Licenzer forsynede Skibe maa have fri Adgang til samtlige Havne i Allerhøistsammes Stater, med Indbegreb af de ved Elben og Vestkysten af Hertugdømmene beliggende Havne, og at det skal tillades dem at indføre saadanne Varer, hvis Indførsel ikke ved Kgl. Anordninger er forbuden, og igjen ind- og udføre Landets Producter.

Fra Constantinopel skrives, at Storherrens Afreise til Armeen er uigjenkaldelig bestemt. Et Corps af 12,000 Mand Asiatiske Tropper er marcheret til Schumla og 10,000 Mand ny Tropper ankomne i deres Sted. Det Tyrkiske Rige har endnu i ingen Krig viist en saadan Anstrængelse som i denne. Leiren ved Schumla anslaaes allene tilligemed Vicorpserne til 120,000 Mand, uden at regne Leiren ved Adrianopel. Kosrew Pascha er afgaaet til Warna og danner af de fra Asien kommende Tropper et eget Corps, med hvilket han vil falde Fienden i Flanken.

Med dette Numer sluttes Qvartalet.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 103.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 2 October, 1810.

Peder Pedersens underdanige Rapporter.

3.

Herren skal have saa mange Tak for den mig gunstigst tilbudne Forvaltertjeneste, og jeg skal saa meget det staaer i min Magt stræbe at gjøre mig Herrens naadigste Protection og Bevaagenhed værdig. Men hvad Noviteterne anbelanger, da er det, siden den sidste Placat om Rygter er udkommen, meget vanskeligt at faae noget Nyt at vide. Uden for Klubberne ere Folk saa bange for at aabne Munden, at Nyhederne begynde at blive ligesaa sjeldne som gamle Kroner og Rigsorter. Herrens gode Raad, at gaae ind i een af Kjøbenhavns mange Klubber, ønskede jeg gjerne at følge, men Herren kan aldrig troe hvad det koster Umage og Uleilighed at komme ind i disse skabede Klubber. Man maa ordentlig under Haanden hverve Stemmer ligesom til en Polsk Rigsdag eller et Engelsk Parlamentsvalg, og det koster mange Penge. Førend man kan optages i en Klub, bliver man hængt op paa et sort Brædt og maa saaledes hænge der, ofte til offentlig Spectakel, i hele otte Dage. Medens man saaledes staaer i denne Gabestok, gjør Klubgjæsterne tusende Anmærkninger over eens Caracteer, Metier o. s. v. Den ene siger dit og den anden dat, og enhver har Lov til at fremkomme med saa megen Løgn han vil. Naar Udstillingstiden er omme, saa skrider man da endelig til Balloteringen, som man kalder det. Men ligesom Soldaten kun løber Spidsrød, naar hele Paraden er opstillet, saaledes ballotteres kun paa en saakaldt Forsamlingsaften, naar ret mangt Medlemmer ere sankede. Ved saadan en Leilighed kommer det da an paa, om man har mange Venner og Velyndere, som forstaae at hverve Stemmer. Har man dem ikke, saa dumper man uden Naade igjennem, og saa har man maattet høre al den Skoftiseren og Kritiseren for ingen Ting. Herren vil altsaa let indsee, at det er ingen Spøg for mig, som Herrens bestaltede Agent, at underkaste mig en saadan Critik, og at det desuden i denne Tid, hvor Vinen og Punschen og Conjakken er saa dyr, vilde blive alt for bekosteligt, at hverve saadanne Stemmer. Imidlertid skal jeg dog ikke undlade, at opstøve saa mange Nyheder, jeg kan overkomme, især paa Viinkjelderne og paa Børsen.

Betræffende Smørret, da har jeg gjort mig al muelig Umage for at indhente de nødvendige Oplysninger til behageligst Afbetjening, og jeg kan ikke andet end give Herren de bedste Fortrøstninger. De Fynske Skippere, som ligge her i Havnen, holde sig tappert og ville ikke sælge en Fjerding under 50 Rdlr., men deres Smør har rigtig nok den ypperlige Egenskab, at man endnu i tre Dage efter at man har nydt det har Smagen i Munden, og er fra den Side betragtet altsaa meget drøit. Spekhøkerne holde paa det, de have, som, med Herrens Tilladelse, Fanden paa en Sjel. Jeg kjender to brave Mænd, som have svoret paa, at de ikke ville sælge et Lod Smør førend til

Vinter, for de sige som ret er: "man bør altid tænke paa den Fattige, og han trænger jo meest dertil naar Vinteren er der." Herren gjør altsaa meget Ret i, at lade sit Smør ligge til Vinteren kommer, og de 100 Tønder fra i Fjor kan ogsaa gjerne taale at ligge, om de end skulde være lidt harske, for i denne Tid gaaer Alting med, jeg var tilfreds det var den rene Vognsmørelse. — De 2000 Specier, Herren sidst sendte mig, ligge endnu ganske rolige i min Pult og vente paa bedre Tider. Om Herren aldrig havde givet mig Ordre, endnu ikke at sælge dem, havde jeg dog ikke skilt mig ved dem, for jeg, som kommer daglig paa Børsen, kan nok lugte Lunten. Herren skulde aldrig troe hvad denne Børs i denne Tid er et interessant Sted! Fordum var det kun Kjøbmænd og Mæglere og Skippere man saae her, men nu træffer man paa Folk af hver Stand og hver Rang, geistlige og verdslige, civile og militaire Personer. For Herren maa vide, enhver har lidt liggende paa Kistebunden. Den ene nogle Specier, den anden noget Thee, den tredie Bankefonds, og enhver arbeider trolig paa at ophjelpe Coursen. Det er pure Ondskab og Bagvaskelse og Skumlerie, at man paa vor egen Børs arbeider uafladelig paa at ødelægge vor Cours. Nei, alle de Folk, der i denne Tid give sig af med saadanne Affairer, er lutter Hædersmænd, lutter brave Mænd, der, som det i Kjøbmandssproget hedder, ønske, at vor Cours maatte falde saa dybt, at den aldrig reiser sig mere. Jeg kan derfor ret ærgre mig, naar jeg seer disse brave Mænd saa skammelig bagvaskede. Man skal nylig have seet et satirisk Skilderie, som forestiller en stor Hest med Vinger, der pidskes og spores frem af tre Ryttere, der alle sidde paa dens Ryg. Under Hesten stod Coursen og over Rytterne: Commercen. Kunde man bareste komme efter Ophavsmanden, saa skede han en — Af Kobbertoskillinger vil jeg neppe kunne skaffe Herren mange flere; rigtig nok udgives der daglig mange fra Banken, men der findes saa mange Patrioter, der ligesom Herren gjemme paa dem, for at forekomme at de ikke skal vandre ud af Landet, at næsten aldrig en Toskilling kommer i Omløb. Dette har den gode Virkning, at Tiggeriet standses derved, da sjelden nogen har en Toskilling at give en Betler, og i disse besværlige Tider kun faa nænne at give en Otteskillingsseddel.

4.

Jeg condolerer Herren af mit ganske Hjerte i Anledning af den velsignede Høst. Herre Gud hvad skal man gjøre; man maa finde sig i sin Skjebne, og jeg siger med Kong David: det er bedre at falde i Guds end i Menneskenes Hænder. Men Herren maa give sig til Taals, Tiderne kan jo let forandre sig, og et eneste Uaar kan gjøre alting godt igjen. Desuden maa Herren som alle andre søge at gjøre sig betalt i Smørret. Vil Folk ikke betale Brødet, saa skal de min Tro betale Smørret, og Smørret er jo ligesaa uadskilleligt fra Brødet som Legemet fra Sjelen. — At canaliske Munde tale ondt om Herren, det fortryder mig meget, men Herren skal ikke bryde sig noget derom, for intet er værre for Herrens Colik end Ærgrelse. Herren maa huske paa Frederik den Anden, der lod et Skandskrift flytte længer ned, paa det Folk kunde læse det tydeligere. Det var i gamle Dage man bekymrede sig om hvad Folk sagde, og at der gaves noget, som kaldtes den offentlige Stemme. Nu er det galant og fiint og fornemt at lade Folk snakke saa meget som de vil, og lade det, der siges, gaae ind af det ene Øre og ud af det andet. Naar de kun ikke komme paa Prent dermed, saa byder man sig en god Dag om alt Skumlerie.

Literaire Mærkværdigheder.

I.

I Beckers: Neue Erholungen 10de Bind 1810, findes en Oversættelse af de tre første Acter af Prof. Sanders Knud Lavard, under Forfatterens eget Navn. Paa Titelsiden staaer, umiddelbar under Prof. Sanders Navn, følgende: "Dette Sørgespil er oprindeligviis skrevet i det danske Sprog og i forrige Aar opført paa Kongens Fødselsdag. Det kappedes om denne Ære med et andet Sørgespil: Palnatoke af Oehlenschläger og vandt Seier-

— Derover opstod literaire Stridigheder mellem begge Partier, hvorved begge Digtere foranlediges til at udarbeide deres Sørgespil i det tydske Sprog og saaledes ogsaa at bringe dem til det tydske Publicums Kundskab". — For disse Blades Læsere, der vide, at dette indeholder flere aabenbare Usandheder, behøves der ikke at føies nogen Anmærkning til denne simple Bekjendtgjørelse.

2.

I Zeitung f. die elegante Welt f. 1810 No. 130, findes en Recension over den tydske Oversættelse af Oehlenschlägers Hakon Jarl. Recensentens Paastand er, at Stykket ingenlunde svarer til den gamle nordiske Poesies Betydning og Aand, og ingenlunde fremstiller den scandinaviske Helteverdens jevne Liv i dens frygtelig vilde Skikkelse; han meener ogsaa blant andet, at Thoras Kjerlighed kun er bleven digtet for den sidste Scenes Skyld. Han kan og ikke heller finde sig i denne hendes Kjerlighed til en Mand, "der kun blev hende troe i tvende Maaneder og der viser sig som den grusomste Vellystling." Historien har han derved naturligviis ikke taget Notits af; skjønt det ikke er let at fatte, hvorledes man uden at kjende til den gamle nordiske Historie, kan dømme om Aanden i det gamle Norden, om hine Tiders Liv og Sæder, og om hvad Kjerlighed i hiin Tid var, og i hiin Tid formaaede. Recensionen begynder saaledes: "Ubekjendt med det gammelnordiske Sagn, der har givet Stoffet til dette Sørgespil, kunne vi ikke angive, hvorvidt Digteren har fulgt det og om han er afveget derfra". — Man skulde efter disse Ord troe, at Stykkets Emne var taget af, man veed ikke hvilken gammel ubekjendt islandsk Saga, og det er dog et historisk Factum, som hos os neppe nogen, der gaaer til Universitetet med Haab om at staae sig godt i sin Historie, er uvidende om. I Sandhed man veed ikke, enten man meest skal beundre den grundige Forkeerthed i at dømme offentligen om Ting, som man er sig bevidst ikke at forstaae sig paa, eller den genialske Naivitet i at begynde sin Dom med reent ud at tilstaae dette.

Dog det er jo Hoffærdighed, der som oftest indgyder Mod til at give sig af med det, som man ikke har Evne til. Og at Hoffærdighed, en ret lav Hoffærdighed nemlig, understyttet af den Uforstand, der troeligen pleier at følge den, er i Stand til at gjøre Underværker, behøve vi rigtig nok ikke at lære af Fremmede.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under den 29 Sept. er fra det Kongelige Slesv. Holst. Cancellie udstedt til alle Vedkommende følgende Circulair: Hs. Kgl. Majestæt har allernaadigst befalet, at tilkjendegive samtlige Civil-Authoriteter i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen til allerunderdanigst Efterlevelse og videre Kundgjørelse for Vedkommende:

At den nylig valgte Kronprinds af Sverrig med det første vil reise derhen og ved denne Leilighed gaae igjennem Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, og at Hs. Kgl. Høihed skal bevidnes paa denne Reise al muelig Beredvillighed og alle de Æresbevisninger, der tilkomme en Kronprinds.

I disse Dage er udkommet et ikke umærkværdigt lidet Skrift under Titel: Kort Fremstilling af min Virkekreds i Danmark, af Hoff, Landsdommer. Ved at kjøbe Jordegodser og forhøie deres Verdie ved passende Forbedringer havde Forfatteren samlet sig en reen Formue af 240,000 Rdlr. D. C. Men Pengecoursens ufordeelagtige Gang, som saa meget forøgede Summen af den Gjeld, han skyldte i Slesv. Holsteensk Courant, og en svækket Helbred, som i Aaret 1809 tvang ham til at reise til Wisbaden, ved hvilken Leilighed hans Bo maatte opgives til Creditorerne og hans Eiendomme sælges med Tab, fordi de skulle sælges, frembragte følgende uheldige Resultat, som findes paa sidste Side af benævnte Skrift: Beregning over min Boes Masse: Mine solgte Eiendomme her i Jylland, udgjøre med Løsøre-Auctioner omtrent 293,000 Rd.
Tilgodehavende efter Obligationer her
i Danmark omtrent . . . 200,000 —

Dansk Cour. 493,000 Rd.

Min Gjeld i Danmark, D. C.	257,781 —
Min anmeldte Gjeld fra Holsteen og flere Steder Slesv. Holst. Cour.	138,415 —
Summa	396,196 Rd.

Man seer heraf, at den sidste Sum er langt over en halv Mill. Rigsdaler i Dansk Cour. og at Forfatterens Gjeld nu langt overstiger Summen af den betydelige Formue han i Aaret 1809 eiede. — En vigtig Advarsel for enhver, der indlader sig i for store og vidtløftige Entrepriser!

Den af Hr. Etatsraad og Notarius Publicus Olsen i sin skjønne Tale paa den jødiske Friskoles sidste Stiftelsesdag bebudede Skole for fattige Pigebørn af den jødiske Religion er nu bragt til Virkelighed. Ved et Sammenskud af 10,000 Rdlr. til et Fond og 1800 Rdlr. aarligt Bidrag er denne Stiftelses Tilværelse for bestandig sikkret. Efterat Repræsentanterne for bemeldte Menighed allerunderdanigst havde ansøgt Hs. Majestæt om, at denne Skole maatte bære Hendes Kgl. Høihed Kronprindsesse Carolines Navn og at Hendes Kgl. Høihed maatte være dens høie Beskytterinde, har Hs. Majestæt allernaadigst resolveret følgende: "I Anledning af vedlagte allerunderdanigste Ansøgning fra Repræsentanterne for den jødiske Menighed i Kjøbenhavn, ville Vi allernaadigst have Vort Cancellie paalagt, at tilkjendegive samme, at Vi, i det Vi med allerhøieste Velbehag anseer den roesværdige Nidkjerhed, med hvilken den jødiske Menighed stræber at forbedre den fattige Ungdoms Underviisning og Dannelse, tillige med allernaadigst Tilfredshed indvilliger Repræsentanternes fremsatte Ønske, at maatte give den af dem oprettede fattige Pigeskole Navn af Caroline-Skole, og at Vor høitelskede kjere Datter, Hendes Kgl. Høihed Kronprindsesse Caroline, maa være denne Stiftelses Beskytterinde."

Slutning af Fortegnelsen over de Konst- og Flide-Frembringelser, som ere foranstaltede udsatte af Selskabet for Indenlandsk Konstflid (s. No. 102.). — W. Hoffmann, Mekanicus, store Kongensgade No. 54. No. 126. Buemaal. No. 127. Anslaglinial. Prisen 1 Rd. 3 Mk. No. 128. Transversallinial. P. 1 Rd. 4 Mk. No. 129. Vinkel. 1 Rdlr. No. 130. Dybmaaler. Saa ubetydeligt det lader, dog nødvendigt ved Dreining og Filning. 5 Mk. No. 131. En mathematisk Vinkel. P. 15 Rd. No. 132. En mathematisk Linial. P. 15 Rdlr. No. 133. En Spindel med Delingskive og et af ham forbedret Ovalværk. Dreierbænke. Efter deres mindre eller større Fuldkommenhed, fra 200 til 1000 Rdlr. No. 134. Et Sæt Dreiejern med Skruestaal, Gaffel med 12 Stykker Krusruller, med tilhørende 6 Gafler. — P. S. Lystrup, Konstdreier, Brogaden No. 12. No. 135. En Spinderok af Ibenholt og Elfenbeen, med Messinghjul. Der kan spindes og haspes paa den paa eengang. Tenen hæves ved en Donkraft. 90 Rdlr. — Christiansfeldts Blikkenslagerarbeide. No. 136. En rød lakeret Urtepotte, en dito Blomsterkurv. P. paa den første 7 Rdlr.; og paa den sidste 5 Rdlr. — Christiansfeldts Tinfabrikation. No. 137. Et Par røde lakerede Lysestager 4 Rdlr. 2 Mk.; et Par marmorerede Dito 3 Rd. 4 Mk.; en Lysestage 2 Rd. 3 Mk.; en Blomstervase 3 Rdlr.; en Dito 2 Rdlr. — Wilhelm Dan, Uhrmagersvend, Grønnegaden No. 273. No. 138. Et Cylinderuhr. P. 80 Rdlr. — Enkeel Modeller. No. 139. Model til en Nøddeknækker. No. 140. Et Reiseskatol med skjulte Gjemmer. No. 141. En Skammel, til at lukke sammen. No. 142. En Frugtkurv, indleveret af Professor Becker. — J. J. Møller, Læderlakerer, st. Grønneg. No. 288. No. 143. Lakerte Lædergehænger med støbte Beslag. — Brødrene J. og P. Holm, Nyhavn No. 23. No. 144. Et Stykke Seildug, vævet efter den engelske og americanske Maade. Et Stykke paa 52 Alen koster 70 Rd. De Russiske af samme Godhed koster over 80 Rdlr. — H. Mansis, Snedkermester, Amagertorv No. 6. No. 145. En Komode af Birketræ. — J. Irrgang, Forgylder, Hjørnet af Ulke- og Dybensgade No. 183. No. 146. Hoff-Fos, malet paa Glas. K. 24 Rd. — H. K. Knudsen, Skuespiller og Dannebrogsmand, Kultorvet No. 136. No. 147. Et Merskumspibehoved af hans Fabrik Allegorie paa 2den April. Figurerne ere skaarne af Billedhugger Ratske, som døde paa Hjemreisen fra Rom. Sølvbeslaget er af Guldsmed Gyesen, og Piberøret af Konstdreier Grauman. — S. Røed, Garvermester, Rosenborggaden No. 164. No. 148. Rødt Kalveskind til Støvlefoder, af egen Fabrication. P. 3 Rd. En Bog vedlægges indbunden af et bedre Stykke Skind

af Bogbinder Lappé. Indsenderen har ellers bemærket, at han ikke har bedre Skind færdig, skjøndt han kan forarbeide det bedre. — Helman Satlertz, store Kannikestræde No. 31. No. 149. Lampetter, Pibehoveder og Svampdaaser. No. 150. Legetøi. Prisen fra 15 til 3 Mk. Dosin. — Raadvads Fabrik i Jægersborg Dyrehauge. No. 151. I Satz Bjelder, af lige Godhed som de Kønigsberger, I Stk. Gardin Bøile. Spillebords-Hængsler, Messing Klap-Hængsler. Dito Skabs-Hængsler. Messing Ildtøi. 3 Par Satz Metal Uhr-Klokker. I Satz støbte Jern-Portklokker. Messing-Lyseplader. Dito Nøglehuller. 8 Sorter Skruespore og Spendespore. Messing Vaser 6 Sorter. Vonthager 3 Sorter eller Kroge. Vorstabel Stager af Messing. Messing Lampe-Kroge. Hvide Metal-Knapper. Uhr-Nøgler. Gule Metal-Knapper. Sophaskruer. Sophakrog. Støbt Fyrtøi. Gryde; støbes 17 Størrelser. Skaftepande; støbes i 7 Størrelser. Strygjern med Fod og 2 Bolte. Runde Stegepander. Spader, engelsk Facon med Skafter. Baglastskuffer med Skafter. Disse Varer ere af lige Godhed med engelsk Arbeide. Skovsaug. Langsaug. 5 Sorter Spader. Poleret Ildtøi. Disse Poster ere af lige Godhed med tydsk Arbeide. Alle disse Sorter kunne i Isenboderne sælges 25 pro Cent under den Pris, som de koste fra udenrigske Steder. — Gudumlunds Fabrique. No. 152. En Urtepotte og en Sauceskaal.

Viborg, d. 28 Sept. Toftmarked var i Aar begunstiget af det usædvanlige skjønne Veir, som i en 3 Uger har været vedholdende. Men Alting var ublue dyrt, der gjør et modsat Indtryk paa alle dem, der skal forsyne en Huusholdning. Gaaseprangeriet, der nu er drevet til en mageløs Høide, da alle Landets Gjæs drives til Landets østre Kyster og kjøbes om Midsommer, voldte at der forlangtes først 4 Rdlr. for Stykket; men de solgtes dog for 3 Rdlr., 15 og 13 Mk. Smør kostede Pdt. 60 a 68 ß. Bondeost 32 ß. Pundet. Sæderug 12 Rdlr. Tdn. Brødrug 10 Rd. 16 ß. Byg 8 Rdlr. Æg Snesen 20 a 26 ß.

I forrige Aar udgav vor lærde og utrødne Historiegrandsker, Hr. Dr. Baden i Odense, et lidet Skrivt: "til Hr. Geheime-Conferentsraad F. v. Moltke, om vor Danske Histories Fader Saxo Grammaticus og Trangen til en nye Udgave og Oversættelse af Saxos paa Latin skrevne Danske Historie." Det er Udgiveren saare behageligt, at kunne fra en sikker Haand melde, at der i nærværende ellers for dansk Litteratur saa ufordeelagtige Periode har fundet sig 2de patriotiskfindede Mænd, Hr. Apotheker Mülertz i Scheen, Medlem af det Kongl. Norske Videnskabers Selskab ꝛc., og Hr. Kjøbmand Mülertz i Callundborg, hvilke med en forbindtlig Skrivelse have ladet Hr. Landsdommeren tilstille tvende Anviisninger, hver paa 250 Rd., som Bidrag til en nye Oversættelse af Saxo, den man ved flere lignende Opmuntringer saaledes tør haabe at komme for Lyset.

Mariboe, d. 26de September. I Dag laae en Caper ved Kramnitze, som havde opslaaet et Telt paa Landet, hvorudi han og hans Folk opholdt sig for at efterfee og lade deres Geværer. Ved en ulykkelig Hændelse gik et Gevær af, hvorved en af Mandskabet blev skudt og faldt død ned paa Stedet; en Anden blev saaret i Armen. — Et Orlogsskib som ligger for Anker mellem Lolland og Femern, udsendte igaar en Barcasse med 10 Mand, for at tage en tom Baad fra Rødbye, som kom seilende fra Femern, men blev tilligemed Mandskabet igjen frigivet. — En Skolelærer her i Stiftet har paa omtrent ½ Skp. Land avlet i Aar 15 Lpd. Humle. — Brændeviinsbrænder Peder Christensen her i Byen er den første, som, i Følge det Kgl. Brænderies Opfordring, har anstillet Forsøg med at anvende Bærme til Paasæt i Ølets Sted. Forsøget svarede til hans Forventning; dog mener han, at ved flere gjentagne Forsøg vil det med Tiden blive endnu bedre. — September vedbliver at glæde os med sit skjønne, yndige Veir. Dog begynder Efteraarskulden at indfinde sig Morgen og Aften; det har endog frosset lidet om Natten. Alt er i fuldkommen Virksomhed med at pløie og tærske til Vintersæden, men paa Tærskere er her en stor Mangel og ere neppe at erholde for Penge. Jorden trænger meget til Regn, da den paa sine Steder er saa haard, at Landmanden ikke kan behandle den som han ønsker. Prisen paa Gjæs er nedfalden til 9 à 10 Mk., som endda er dyrt nok. Nogle have endog været saa ublue at forlange 2 Rdlr. 3 Mk. for en Gaas, men da eierne mærkede at de til den Priis ikke kunde afsætte dem og de ikke havde Lyst til selv

at fortære deres Gjæs, bleve de nødte til at nedspænde Buen. — Herremænd, Landsbypræster, Forpagtere, Brændeviinsbrændere, Kjøbmænd o. s. v. leve i den gyldne Alder; Pensionister og Embedsmænd, der have fast Løn, leve derimod i Jern-Alderen. — Hist og her i Stiftet har Orme indfundet sig paa Agerne og i pletteviis afødt Græsog Kløverrøderne.

Under 25de September d. A. har det behaget Hs. Majestæt allernaadigst at resolvere, at den for Kongeriget Norge anordnede interimistiske Regjeringscommission skal ophøre med Novbr. Maaneds Udgang indeværende Aar, til hvilken Tid den har at afslutte sine Forretninger og Regnskaber, og skulle derimod fra 1 Decbr. næstkommende af de Forretninger, som nu besørges af Regjeringscommissionen, overtages og besørges af Vicestatholderen allene. Og har det behaget Hs. Majestæt, tillige at tilkjendegive samtlige Commissionens Medlemmer, at Allerhøistsamme med allerhøieste Velbehag erkjender de heldige Anstrængelser hvormed de have rygtet det vigtige Kald, som blev dem anbetroet, da Hs. Majestæt under Norges afsondrede Stilling overdrog dem den nærmeste Omsorg for et Land, der er Hs. Majestæts Krone saa magtpaaliggende, og et Folk, der er Allerhøistsammes Hjerte saa kjert.

Hamburger Correspondent af 12 September anmelder Licitationen af 600 Skpd. jydsk Uld, som efter Hs. Maj. allernaadigste Befaling afholdes den 5te October af det Kongelige General-Land-Oeconomie og Commerce-Collegium, med den tilføiede Bemærkning, at da dette var Beviis paa Mangel af denne Artikel her i Landet, kunde man vente, at Uldpriserne i Tydskland vilde stige. Her veed man, at det er ingenlunde Mangel paa Uld, der har foranlediget denne Licitation, men at den holdes i Følge det antagne System, at give Indkjøb for offentlig Regning den størst muelige Publicitet, og skaffe enhver af Statens Indvaanere lige Leilighed til at tage Deel i Liverancen.

Ved den fra Justitiarius i Høiesteret, under 29de Junii d. A., indkomne og Hs. Maj. forelagte tabellariske Forklaring angaaende Høiesterets Arbeid i den da forløbne Marts Session, er det oplyst, at der i bemeldte Session ere i Høiesteret afgjorte 161 Sager, nemlig af Ordens Sager 112, af Justitssager 43, og af Anticiperede 6, samt at

der af Ordenssagerne ere 41 tilbage; men naar der fra disse sidste undtages 26 Sager fra Colonierne, hvilke, i Følge kongelige Befalinger af 9de Julii 1808 og 29de Decbr. 1809, skulle, indtil videre, henstaae upaadømte, bliver der egentligen ikkun 15 Sager af Ordenen tilovers til næste October og Januarii Sessioner, og de ere alle udsatte i Følge kongl. specielle Bevillinger, efter Parternes Ansøgninger, paa saadanne Grunde som ere befundne antagelige.

Paa Priisauctionen d. 1 Oct. solgtes Lumpen i Topper for 7 Mk. $11\frac{1}{2}$ à 7 Mk. $12\frac{1}{2}$ ß. Pd., Dito i Stykker 7 Mk. 6 à 7 Mk. $8\frac{3}{4}$ ß. Pd., Hvide Suckere 7 Mk. $3\frac{1}{2}$ à 7 Mk. 10 ß. Pd., Hvide Havannah dito 1 Rdlr. $9\frac{1}{2}$ ß. à 7 Mk. $10\frac{1}{2}$ ß. Pd., St. Croix dito 1 Rdlr. $6\frac{1}{2}$ ß. à 1 Rdlr. $12\frac{1}{2}$ ß. Pd., Bomuld 8 Mk. 1 ß. à 8 Mk. 8 ß. Pd., beskadiget dito 1 Rdlr. 6 ß. à 8 Mk. $10\frac{1}{2}$ ß. Pd.

Den 1ste October solgtes paa Børsen: 9 og 10 Fods 4skaarne Frederichshalds Fyrrebord 8 Rd. 4 Mk. pr. Tylten. 8 Fods dito dito 6 Rdlr. 3 Mk. 8 ß. 6 og 7 Fods dito dito, 5 Rdlr. 3 Mk. til 5 Rd. 6 Mk. 8 ß. 9 og 10 Fods dito Granebord 7 Rdlr. 3 Mk. 11 og 12 Fods dito dito 9 Rdlr. 3 Mk. 8 ß. 11 og 12 Fods 4skaarne Friderichshalds Bord 9 Rdlr. 3 Mk. til 9 Rdlr. 4 Mk. 8 ß. 9 og 10 Fods dito dito 7 Rdlr. 5 Mk. til 7 Rdlr. 5 Mk. 8 ß. 10 og 12 Fods Fyrrevrag 7 Rd. 8 ß., 7 Rd. 1 Mk., 7 Rd. 40 ß. 10 og 12 Fods Grannevrag 7 Rd. til 7 Rd. 1 Mk. 11 og 12 Fods Friderichshalds Maals Fyrrebord 9 Rdlr. 5 Mk. 9 og 10 Fods dito dito 7 Rd. 4 Mk., ei solgt. 11 og 12 Fods Friderichshalds Fyrrevrag 7 Rdlr. 1 Mk., ei solgt. 9 og 10 Fods dito dito 7 Rdlr.

I Dag solgtes paa Børsen: Drojaner Hamp 190 Rdlr. pr. Skpd., Riga reen Hamp 197 Rdlr., Drojaner Pas Hamp 174 Rdlr., Pas Hamp 182 Rdlr. 3 Mk., Udskud Hamp 167 Rdlr. 3 Mk., Hampeblaar 146 Rdlr., Marienborger Kronhør 220 Rdlr., Drojaner Rakitscher Hør 220 Rdlr., Cadix Salt 19 Rdlr. 3 Mk. pr. Tønde.

Auctioner. Den 10 Oct. Secret. Gundelach, Løsøre i No. 211 ved Vestervold. Proc. Wilse, Bøger og Instrumenter i Admiralgaden No. 161. D. 11te: Saxild, Løsøre i Dronningens Tvergade. Treschow, Løsøre i Sværtegaden. D. 12te: Brask, Løsøre i lille Norske Løve. Top,

Dito i lille Strandstrædet. Saxild, Dito paa Hjørnet af Borger- og Dr. Tvergade. Hornbech, Dito, i Kronprindsessegaden No. 393. D. 13de: Brask, Dito i nye Kongens Gade. Wilse, Dito i St. Pederstrædet No. 110.

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 2 Octbr. Tre Maaneder 506. — Spec. 511¼, som udgjør for 1 Rdlr. i Species 5 Rdlr. 11 ß. D. C. — Hamb. Cours 510.

Postefterretninger.

I Anledning af en Efterretning i Engelske Blade, at 300 Skibe med Ladninger ere afseilede fra Gothenborg til Engelland, anmærker Moniteuren: Denne Efterretning, som strider mod det, man veed af Tractaten mellem Frankrige og Sverrig, er neppe trolig. Imidlertid vise Efterretninger fra Rostok, Wismar og fra Østersøen, at Gothenborgs Havn staaer Engellænderne aaben. Man maa altsaa tilskrive dette det Slags Mellemregjering, der har fundet Sted. Den Svenske Nation er for retskaffen, til at den ikke skulde opfylde sine Forpligtelser.

Franske Blade melde: "Da det er alle vore Kjøbmænd vitterligt, hedder det i Engelske Blade, at betydelige Partier Colonialvarer ere landede ved de Hollandske Kyster, saa følger heraf, at man ikke har fundet dem i Landet, men at Forbudene ere blevne overtraadte, og at vore Varer have fundet en Vei til at naae det Indere af Frankrige og Tydskland."

Den Franske Caper Eleonore, Capit. Blake, har siden d. 1 Sept. krydset ved den Engelske Kyst og der taget 8 Engelske, Americanske og Portugisiske Skibe, tildeels med rige Ladninger. Men hidtil har man endnu ikke havt nogen Efterretning om, at nogen af disse Priser er indløben i nogen Fransk Havn.

Dronningen af Neapel er kommen for tidlig i Barselseng, men, som man haaber, uden skadelige Følger for hendes Sundhed.

Den berømte Musicus Kreuzer har i Egnen af Narbonne brukket den venstre Arm ved at styrte af Hesten.

Kongen af Preussen har i en egenhændig Skrivelse aldeles frikjendt Førsten af Hatzfeld i Hertugdømmet Nassau, som var af Fiscalen tiltalt for at have undladt at bortskaffe Geværerne fra det Berlinske Tøihuus kort forend den Franske Armees Indrykkelse.

I Følge et Keis. Fransk Decret skal det Hollandske Gebeet inddeles i følgende ni Departementer: Zuyder-Zee, Maasmunding, Scheldemunding, Rhinmunding, Over-Yssel, Ysselmundingen, Friesland, Vester-Ems og Øster-Ems. Amsterdam er Hovedstædet i Departementet Zuyder-Zee, bestaaende af de forrige Departementer Amsterland og Utrecht med samme Districter og Arrondissementer; Maasmunding-Departem. bliver det samme som det forrige Departem. Maasland, foruden de Dele, der allerede er slaaede til Departementerne Rhinmunding og begge Nether. Departement. Scheldemunding bliver saaledes som allerede anordnet er. Rhinmunding-Depart. bliver ligesom forhen anordnet, undtagen at Arrondissementet Breda, der var slaaet til begge Netherne, forenes med Departem. Rhinmunding. Ysselmunding-Depart. skal bestaae af det forrige Depart. Yssel efter den gamle Inddeling. Ligesaa Depart. Friesland af det forrige af samme Navn. Depart. Vester-Ems skal bestaae af Departementerne Groening og Drenthe, Øster-Ems Depart. af det forrige Departement Ostfriesland efter den gamle Inddeling.

Førend den Americanske Gesandts Afreise fra Paris skal han, efter Forlydende, have modtaget en Note, hvori det blandt andet hedder, at alle Americanske Skibe, der indtil d. 1 Nov. maatte være ankomne i Franske Havne, skulle være indbefattede under de Mailandske og Berlinske Decreter; at Decretet af 23 Martii 1810 skal tilbagekaldes, saasnart Intercoursacten er ophævet; at alle Americ. Skibe, der ikke have taalt, at deres Flag er blevet denationaliseret af den Engelske Cabinetsordre, frit maa indløbe i og afseile fra de Franske Havne; at Americ. Skibe skulle faae Licenzer, og at de ere det eneste udenlandske Flag, der har faaet samme; at Amer. Skibe skulle have Tilladelse at indløbe i Franske Havne, naar de ere ladede med Amer. Frembringelser for Fransk eller Amer. Regning. — Fremdeles erfarer man, at den Franske Regjering skal have bevilget, at al, i Følge Decretet af 23 Martii, sequestreret Americansk Eiendom, skal frigives igjen, saasnart det samme skeer med Fransk Eiendom i America.

Warschau d. 17 Sept. I Følge Efterretninger fra Gammelgallizien besættes den ny Provinds Tarnopel temmelig stærkt med Russiske Tropper. Endeel Østerrigske Tropper gaae nu til Bukowina ved den Tyrkiske Grændse.

Stockholm d. 18 Sept. Her er saa stor en Mangel paa Tran, at Gadernes sædvanlige Belysning neppe vil finde Sted i Vinter. — Ikke langt fra Gothenborg laae for 8 Dage siden 500 Skibe, der under Convoy agtede at afgaae til Østersøen. — Her er nu udkommen en Samling af alle til Collegium Medicum indkomne Rapporter, Breve ꝛc. om Kronprinds Carl Augusts Sundhedstilstand, Sygdomstilfælde, pludselige Død, Aabning og de sandsynlige Aarsager til hans Død. Meget mærkelige ere i denne Samling to Indberetninger fra Prof. Lodin i Linkjøping, hvori Prindsens pludselige Sygelighed efter hans Ankomst til Sverrig, og det man blev vaer ved Ligets Aabning, kun alt for vel leder til den sørgelige Mistanke, at en langsom Forgivelse har fundet Sted.

I Morning Herald læses en Skrivelse fra Montel-Bay af 2 Sept., hvori det hedder, at den Franske Armee kun befinder sig 50 Engelske Mile fra Oporto, og ventes fra den ene Dag til den anden; at næsten alle Kjøbmænd og fornemme Indbyggere have forladt Stedet og ankomme med Convoy; at de Franskes Magt anslaaes til 80,000 Mand, men at den Engelske kun bestaaer af 25,000 og den Portugisiske af omtrent et lignende Antal; at den Portugisiske for det meste anføres af Engelske Officierer, og at Engellændernes Armee tæller 5 til 6000 Syge.

I et Brev fra Brigadegeneral Hill fra Castel-Bianco af 23 Aug. klages over, at Armeen lider Mangel paa de første Fornødenheder, og at hans Division paa en uafbrudt March af 3½ Mile har mistet 17 Mand.

En Fransk Krigsret har dømt den Polske Greve Hieronymus Pagofsky, for den Forstaaelse, han har havt med Fienden, fra Livet.

I Østerrige skulle nu, efter Keis. Befaling, alle geistlige Godser, der tilhører Stifter og Klostere, sælges mod Betaling i klingende Mynt, og Stifterne og Klosterne faae igjen Erstatning i Statsobligationer.

Den Serviske Hovedleier paa hiin Side Morawa er overordentlig stærkt befæstet. Den bestaaer af en Trekant og 7 Forskandsninger, der alle staae i Forbindelse sammen ved Løbegrave, hvori Vogne og Tropper kunne passere under Fordækning. Deligrad, Hovedskandsen, udgjør Pynten af Leiren. Angribes nu een af de 7 Redouter, saa kunne strax Tropper fra den nærmeste Redoute ile dem til Hjelp igjennem de s[illegible]e Løbegrave, og paa denne Maade understøtter den ene Redoute den anden. Der bliver, saa vil man paastaae, Tyrkerne intet andet tilbage, end at tilintetgjøre Samfærslen mellem Krain og Servien og angribe Servierne fra to Sider, fra Bosnien og Albanien af. Ogsaa ved Seniza, paa Grændserne af Albanien samles et Corps Arnauter, og nogle 1000 Servier rykke frem mod dette Tyrkiske Troppecorps.

Tyrkerne anvende alt for at forsvare Fæstningen Rutschuk, og Russerne for at erobre den. Det er altsaa meer end sandsynligt, at denne ualmindelig store og skjønne Stad vil blive ødelagt.

Stormen har drevet den Tyrkiske Flaade tilbage fra det sorte Hav til Constantinopel, men den skal skyndsomst istandsættes og løbe ud igjen. Wechabiterne have gjort et Indfald fra Arabien i Syrien; men Paschaen af Damaseus har standset deres Fremrykken. Den Russiske Armee ved Donau skal være 50,000 Mand stærk, medens Storvizirens ved den ankommende Forstærkning er voxet til 200,000 Mand.

Moniteuren melder fra Amsterdam, at 50 PC. Afgiften af Colonialvarer beløber sig allerede til 80 Millioner, uden at regne de confiskerede Engelske Fabrikvarer. — Man seer heraf, hvilken uhyre Mængde af disse Varer der maa findes i Holland.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posten i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales qvartaliter med 6 Mk. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststræde No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 104.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 6 October, 1810.

Om Fruentimmers Ansættelse til Haandværker.

I No. 85 af dette Blad har man meddeelt Læserne en Circulaire fra Magistraten i Kjøbenhavn, hvori den ønsker vedkommende Oldermænds Erklæring angaaende en fra Cancelliet tilstillet og dertil indkommen Skrivelse, i hvilken det er foreslaaet, at samtlige Laugs- og Frimesteren uden Undtagelse maatte antage Fruentimmer i Lære som Drenge og Svende, for derved at afholde Piger fra at søge Underhold paa en ulovlig Maade og formindske Udbredelsen af den veneriske Syge. — Et Forslag, hvis Formaal er saa vigtigt, fortjener en nærmere og offentlig Drøftelse. Men en saadan Drøftelse bør være frimodig og upartisk. Ingen utidig Roselyst, der er vor Tidsalder saa egen, ingen eensidig Betragtning bør blande sig her i vore Domme.

Undersøgelsen af hiint Forslag beroer paa følgende Spørgsmaales Besvarelse. 1) Er det virkelig saa, "at ikke sjelden Mangel paa Leilighed til, ved Tjeneste hos en anstændig Familie at erhverve Livets Underhold, er een af de virksomste Aarsager der bevæger Piger her i Staden til at søge Underhold paa en ulovlig og for dem selv ødelæggende Maade"? 2) Kan, om dette virkelig var Tilfældet, den veneriske Sygdoms Udbredelse formindskes ved Fruentimmers Ansættelse til Haandværker. 3) Er det muligt ved Forbud at forebygge, at Svende og Drenge vise usømmelig Begegnelse mod de i Lære værende Fruentimmer, naar de bestandig skulle arbeide sammen paa eet Værksted?

Hvad det første af disse Spørgsmaale angaaer, da er det vist, at Kjøbenhavn snarere har Mangel end Overflødighed af Tjenestepiger, der ønske at erhverve deres Underhold paa en lovlig Maade i en anstændig Familie Tjeneste. Klagen over slette Tjenestepiger har aldrig været almindeligere end nu. Kan man end ikke nægte, at mange unge, flanevurne, forlystelsessyge, med enhver huuslig Syssel ubekjendte og til Stadsmøer opdragne Huusmødre selv bidrage meget til deres qvindelige Tyendes Fordærvelse, saa maa man dog tillige tilstaae, at Usædelighed, Stadsesyge og Letsindighed har tiltaget saa meget blandt Tjenestepigerne, at der aldeles ikke er noget Udkomme med en stor Deel af dem. Man see engang hvor udpyntede disse Piger ere om Søndagen, hvorledes de prunke i Silke og Sirts og Flor og sige: om det er muligt for en Pige, der vil erhverve Livets Ophold paa en lovlig Maade, at klæde sig saaledes blot af sin Løn? Kjøbenhavn har 100,000 Indbyggere; regner man at blandt disse kun findes 5000 Familier, hvoraf enhver behøver en Tjenstepige, saa er det let at indsee, at enhver Pige, der skjøtter om at slaae sig skikkelig igjennem, meget godt maa kunne faae Tjeneste her i Staden. Men Aarsagen, hvorfor saa mange Piger søge deres Underhold paa en ulovlig og for dem selv ødelæggende Maade, ligger deels deri, at der ikke betimeligen

er sørget for deres moralske Dannelse, deels i deres alt for store Tilbøielighed til Stads og Vellevnet. Deres Uskyldighed er ikke sjelden tilfals for den første den bedste Forfører, naar de kun kunne faae Leilighed til at tilfredsstille deres Forfængelighed og Sandselighed. — Hvad det andet og tredie Spørgsmaal angaaer, da er det temmelig aabenlyst, at netop den veneriske Sygdom end mere vil udbredes ved et saadant nøiere Samqvem mellem Fruentimmer og Mandfolk af de lavere Stænder. Ikke at tale om, at de i Lære værende Piger bestandig ere udsatte for at høre alle de pøbelagtige og usædelige Udtryk, som man stundom tillader sig paa Værksteder, saa er det ogsaa vist, at Leiligheden til Forførelse og usædelig Omgang, netop derved bliver større. Forbud ville her kun hjelpe lidet. Mesteren kan ikke bestandig være tilstede, og var han det end, saa vilde han i en Tid, da man er saa forlegen for at faae Folk, udsætte sig alt for meget for at miste dem, naar han vilde spille en Moralists Rolle paa sit Værksted. De fleste af disse Mennesker ere desuden alt for lidet cultiverede, til at de ved Forbud skulde kunne afholdes fra at vise de Fruentimmer, der arbeide med dem, en Begegnelse, som jo, uagtet den i deres Oine ikke ansees for andet end Løier, dog af den dannede Mand maa kaldes usædelig. Svendene af adskillige Professioner ere desuden endnu langt tilbage i sædelig Dannelse, og Hang til Brændeviinsdrik, Sviir &c., som ikke er sjeldent iblandt dem, gjør deres bestandige Omgang til en farlig Klippe for unge Fruentimmers Moralitet. Betænker man, at de paa et Værksted sammenarbeidende Svende ofte bestaae af Folk af forskjellige Nationer og forskjellig Tænkemaade, af Mennesker, der for det meste leve i ugift Stand og ved Omgangen med løsagtige Qvinder have tabt al finere Følelse for Kjønnets Bestemmelse, saa kan man heller ikke undres over, at man paa saadanne Steder stundom tillader sig de usømmeligste og slibrigste Udtryk. At sætte unge Fruentimmer hen paa saadanne Steder vilde være at aabne for dem Veien til Ødelæggelse. Men lader os antage, hvad ingen Sagkyndig kan eller bør antage, at et saadant dagligt Samqvem mellem Professionister af Mand- og Qvindekjønnet ikke kunde blive farligt for det sidstes Sædelighed; lader os antage, at en-

hver Mester virkelig kunde indføre et saadant Værkstedspolitie, at Svendene ikke tillode sig nogen usømmelig Begegnelse mod de i Lære værende Piger, hvad skulde der da blive af et saadant Fruentimmer, naar hun engang var bleven Svend, og altsaa uden for Arbeidet frit kunde drikke og svire i andre Svendes Selskab? Vilde det ikke være at fordre for meget, om man paastod, at hun i denne fri Omgang med Svende og Drenge skulde kunne bevare sin Uskyldighed mod saa mange Fristelser? — Fra Sædelighedens Side er der altsaa ingen Tvivl om, at jo hiint Forslags Iværksættelse vilde have flere skadelige end gavnlige Følger. Men indvender man, er det da aldeles umueligt for Fruentimmer at lære Haandværker ligesaa godt som Mandfolk og gives der ikke i Frankrige og i flere Lande Fruentimmer, der arbeide som Professionister? saa svarer jeg jo. Jeg har intet imod at Fruentimmer sættes til at lære Haandværker, (endskjønt Qvindens naturligste Bestemmelse er at sørge for Kjøkkenet, Fadeburet &c.) men da maa Indretningen ogsaa være saaledes, at der ikke arbeider andre end Fruentimmer paa et og samme Værksted, under en Mesters Opsigt: en Ting, som ikke lader sig tænke hos os. Jeg kjender kun et eneste Tilfælde, hvor man her til Lands betjener sig af Fruentimmerhænder til en Haandværks Drivt: det er Tobaksspinderierne. Men der bruges de ikke til andet end til at pille Tobaksblade &c., og naar de have naaet en nogenledes moden Alder, tage de sædvanlig ud at tjene &c.

Hvad skal man da gjøre, vil man spørge, for at skaffe Fruentimmer af de simplere Classer lovligt Udkomme og derved formindske den veneriske Syge? Man skal begynde, svarer jeg, med at forbedre deres Moralitet og vænne dem til Tarvelighed. Hvorfor opretter man ikke Søndagsskoler for saadanne Fruentimmer, hvor de istedet for at gaae paa Danseboder kunne sysselsættes med noget nyttigt og gavnligt? Hvorfor bestemmes der ikke en Nationaldragt for Tjenestepiger, der kunde sætte Skranker for deres overdrevne Stadselyst og opmuntre Huusfliden? Man see engang Bønderpigerne, de klæde sig i lutter hjemmegjort Tøi, og Usædeligheden er langt mindre hos dem end blandt Pigerne i Kjøbstæderne. Yppighed i Klædedragten bør udryddes, Huusfliden opmuntres, Sæ-

deligheden befordres blandt denne Classe af Qvindekjønnet. Kun naar dette skeer, og Forførelsen da straffes med større Strænghed, bliver det muligt at udrydde en Syge, der forgifter den første Kilde til Menneskets Tilværelse.

Erklæring i Anledning af Skilderiets foregaaende Numer.

For nogle faa Venners Skyld har Forfatteren af Knud Lavard oversat sit Stykke paa Tydsk. Een af dem har frivillig besørget Oversættelsen indrykket i Beckers Erholungen, og tillige skrevet den paa Titelbladet staaende Anmærkning. Saasnart Undertegnede læste den, skrev han til Hr. Hofraad Becker i Dresden, og bad ham, at rette disse Urigtigheder, der imidlertid ei bevise andet end Indsenderens Ubekjendtskab med det Kjøbenhavnske Theaters Historie og Indretning.

Sander, Professor.

(Indsendt.)

Tillokket af den mærkværdige Bekjendtgjørelse i Dagens No. 164, har Indsenderen tvende Gange været paa Charlottenborg, for at see Heyer's nye Malerie, der, efter Udgiverens Forsikkring i bemeldte Numer, forestiller Hero, som i Legemesstørrelse fra Taarnet nedskuer efter Leander's Liig; men har været saa uheldig at blive nægtet Indgangen. Indsenderen er en Ven af gode Malerier, og kunde maaskee overtale sig til at kjøbe det omtalte. Da hans Værelser imidlertid ikke ere over 12 Fod høie, og Hero's Størrelse tilligemed Taarnet, der ventelig er i Proportion til hiin, synes at gjøre nogen Vanskelighed: saa vilde Dagens Udgiver meget forpligte ham ved i sit Blad at oplyse Indsenderen, hvor stort dette Malerie muesligen kunde antages at være. Maaskee at Besvarelsen med Tiden kunde lede til det ligesaa vigtige som gamle Spørgsmaals Oplosning, hvormange Alen ¾ bredt Klæde den rhodiske Kolos brugte til et Par Pantalons? Sikkert vil Dagens Udgiver, hvis Iver for Videnskaberne allene overtræffes af hans fortrolige Bekjendtskab med samme, ikke længe lade Indsenderen vente paa en ham saa magtpaaliggende Efterretning.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Summarisk Underretning om den Danske og Norske Species-Bankes Tilstand til 30 Junii 1810, da dens 19de Aar sluttedes: I. Bankens Capital-Fond, som af Interessentskabet er indskudt 3,000,000 Spec. Rdlr. Paa Reserve Fondet er i Behold 79,613 Spec. Rdlr. 82 ß. Paa Vindens og Tabens Reserve-Conto, ligeledes 249,836 Spec. Rdlr. 28 ß. Paa Vindens og Tabens Contoen var fra 1 Julii 1809 til 30 Junii 1810 indvundet i Renter og Deposito-Premier 150,654 Spec. Rdlr. 88 ß. De sædvanlige løbende Omkostninger, som efter Conventionens 9 §. Lit. B. udredes af Indtægten paa Vindens og Tabens Contoen, vare fra 1 Julii 1809 til 30 Junii 1810 i alt 8,134 Spec. Rdlr. 82 ß. II. Naar fra Indtægten paa Vindens og Tabens Contoen 150,654 Spec. Rdlr. 88 ß. drages Omkostnings-Udgiverne 8,134 Spec. Rdlr. 82 ß. bliver tilovers 142,520 Spec. Rdlr. 6 ß. Naar derfra skal udredes det for Bankens 19de Aar bestemte Udbytte à 4 pro Cent, som udgjør: 1) for 6,000 gamle Actier, hver paa 400 Rdlr. pr. Actie, à 16 Rdlr. 96,000 Spec. Rdlr. 2) for 6,000 nye Actier, à 100 Rdlr., 4 Rdlr. Spec. pr. Actie 24,000 Spec. Rdlr. 120,000 Spec. Rdlr. bliver tilbage 22,520 Spec. Rdlr. 6 ß. som paa Vindens og Tabens Reserve-Conto er bleven overført, og tillagt de fra forrige Aaringer denne Conto tilskrevne 249,836 Spec. Rdlr. 28 ß. bliver tilovers i Behold den Summa 272,356 Spec. Rdlr. 34 ß. III. Paa Vindens og Tabens Reserve-Conto, hvis Beløb, efter den under 28 Sept. f. A. fremlagte Summariske Underretning til 30 Junii 1809 var 369,645 Spec. Rdlr. 28 ß. Er i afvigte Bank-Aar fradragen: som Tab paa Bankens Courant-Sedler ved Udbyttes Udbetaling til Interessenterne i Courant efter Dagens Cours 119,809 Spec. Rdlr., i Behold 249,836 Spec. Rdlr. 28 ß. IV. Ved Cours-Forandring har Banken indtil 30 Junii dette Aar,

efter opgjort Realisations-Beregning, en Underballance af 553,053 Rdlr. 89 ß., men samme er ikkun temporaire, og forandrer sig ligesom Coursen er høi eller lav paa den Dag, naar Realisations-Beregningen bliver opgjort, eller ligesom Coursen staaer paa den Dag, naar Bankens Beholdning af Courant-Sedler og disconterede Courant-Vexler bliver reducerede til Species. V. Af det foregaaende erfares, at Banken, efter at have udredet sine Bestyrelses-Omkostninger og sit Udbytte, har for dens 19de Aar fra 1 Julii 1809 til 30 Junii 1810 endnu tilovers paa sin a) Reserve-Fond 79,613 Spec. Rdlr. 82 ß. b) Vindens og Tabens Reserve-Conto 272,356 Spec. Rdlr. 34 ß., 351,970 Spec. Rdlr. 20 ß. c) drages samme fra ovenmeldte temporaire Tab ved Cours-Forandring 553,053 Spec. Rdlr. 89 ß., bliver en temporair Underballance for indeværende Aars Regnskab af 201,083 Spec. Rdlr. 69 ß.

Grosserer Daniel Guldberg har kjøbt Huset i lille Kongensgade No. 53 bag St. Nicolai Kirke for 6,400 Rdlr.

Den 3 October solgtes paa Børsen: Virginia Tobak for 4 Mk. 4 ß. til 4 Mk. 9¼ ß. pr. Pd. Maryland Dito 4 Mk. 4½ ß. til 4 Mk. 13½ ß pr. Pd. Hvide Havannah 6 Mk. 12 ß. til 7 Mk. 9½ ß. pr. Pd. St. Croix Sukkere 6 Mk. 2½ ß. til 6 Mk. 6¾ ß. Norsk Kummen 24 Rdlr. 1 Mk. pr. Tønden. Jern-Plader 73 Rdlr. 3 Mk. pr. Skpd. 6 Alens Bræder 8 Rd. 2 Mk. til 8 Rd. 2 Mk. 8 ß. Tylten. Svenske Steenkul 8 Rd. 5 Mk. 8 ß. Tønden. Muskat Viin 329 Rdlr. til 331 Rdlr. pr. $\frac{3}{4}$°. Gammel Mallaga Viin 11 Mk. pr. Bouteillen. Nye Maatter 6 Mk. 8 ß. til 7 Mk. pr. Stykke.

Den afdøde Prof. og Ridder Zoegas efterladte fuldstændige Topographie over Rom, forfattet i det Danske Sprog og Frugten af 20 Aars Arbeide, besørges udgiven af Dr. Koes, der i denne Tid befinder sig paa en Reise til Grækenland.

Estaffetefterretninger.

En i Morges ankommen Estaffette har medbragt følgende Nyheder:

Petersborg, d. 15 Sept. De for de næste 4 Aar sluttede Drikkeforpagtninger, indbringe Staten aarligen 58 Mill. Rubler. — De confiscquerede Ladninger af Skibene fra Teneriffa ere endnu ikke solgte. — Vexelcoursen paa vor Børs falder endnu bestandig. I Gaar var den 8⅞ ß. Bco for Rubelen paa Hamborg, og paa Paris 100 Centimer.

Wien, d. 22 Septbr. Her er udkommen en Bekjendtgjørelse, hvori man opfordrer Gener. Feldtmarch. Lieutent. D. de Moitelle og Pladsmajor E. E. Lefevre, der ved Laybachs Overgivelse tillodes, paa deres Æresord ikke at tjene, at vende tilbage til den Keiserl. Armee, men desuagtet begge egenmægtigen gik til Frankrige, hvor de endnu opholde sig, til at indfinde sig inden 3 Maaneders Forløb, da de i Tilfælde af Udeblivelse skulle ansees efter Krigsartiklerne.

Constantinopel, d. 10 Aug. I Ægypten er atter udbrudt en indvortes Krig, og det efter Engellændernes Anstiftelse. Den bekjendte Engelske Agent Petrani, der falskeligen udgiver sig for en Svensk General-Consul, har opægget Bayerne mod Porten og Paschaen af Cairo. Feldttoget er aabnet ved Gizsch. Engellænderne have saaledes bortdraget Paschaen af Cairos Opmærksomhed fra den Flottille, de have i det røde Hav. — Hüssein Pascha er ankommen fra Asien med 10,000 Mand af de skjønneste Tropper. — Chefen for Wechabiterne, Soond, har afbrudt al Forbindelse med Engellænderne. En ung Araber, der udmærker sig ved Veltalenhed og strænge Sæder, udgiver sig for Guds Sendebud, og har reist sig mod denne Chef, for at lære de udartede Mennesker en ny, fornuftig Moral. Folket paastaaer, at han gjør Underværker, og at hans Sendelse staaer tydelig skreven paa hans høire Arm.

Paris, d. 25 Sept. I Gaar holdt Keiseren igjen et Handels Conseil. — En Deel af Garden afgaaer til Fontainebleau.

London, d. 21 Sept. (Over Frankrige.) Her have tre betydelige Fallissementer fundet Sted, hvoraf det ene beløber sig allene til 1 Mill. 200,000 Pd. St.

Wien, d. 22 Sept. Staden Czistow er ved Capitulation gaaet over til Russerne, som en Følge af det under 7 Sept. vundne Slag. Den har sat Russerne i Besiddelse af den Tyrkiske Flottille og store Forraad af Levnetsmidler og Krigsmunition. Staden ligger tæt ved Donau, mellem Nicopoli og Rutschuk.

Neapel, d. 14 Sept. D. 11 fandt et Udbrud af Vesuv Sted. Lavaen havde forenet sig i en eneste Strøm og flød over Markerne indtil 1 Miil fra Resina. Kl. 9 om Aftenen var Lavaen ½ Miil bred og udflød 10 til 12 Fod høi. Havde den flydt endnu i 2 Timer var Landsbyen Resina bleven opslugt af den. Ved Lava-Strømmen ødelagdes omtrent 1000 Dages Pløieland.

Rom, d. 12 Sept. Napoleon, de Franskes Keiser rc., har decreteret og decreterer som følger: Alle Præster i Departem. Rom og Trasimeno, der paa Opfordringen at aflægge Os Eden, have vægret sig derved, eller af Ukyndighed om Kirkens Forskrifter og de af vor Herre Jesus Christus paalagte Pligter, vægre sig derved, ere som saadanne Rebellere mod den verdslige Magt, og erklæres for udygtige til at udøve Præste-Functioner i Vort Rige. Napoleon.

Med Caperiet gaaer det i Aar, tvertimod al Formodning, høist maadelig. De mange Skibe, der i Foraaret bleve opbragte og for største Delen ved Priseretten condemnerede, bevægede mange Mennesker til at sætte betydelige Summer i denne Speculation. Mange have kjøbt Priseparter i de opbragte og ved Underretten prisdømte Skibe, og betalt dem meget høit, i den Tanke, at de ganske sikkert vilde blive prisdømte ved Overretten. Men nu, da saa mange ved Underretten prisdømte Skibe ere blevne frigivne ved Overretten, og adskillige Opbringere endog dømte til at betale de Opbragte en meget betydelig Erstatning, saa er Modfaldenhed almindelig, og de Summer, der tabes, ubeskrivelig store. Der er ingen Tvivl om, at disse feilslagne Forhaabninger ville have den umiddelbare Følge, at Caperiet vil standses, om ikke ganske ophøre, og mange Mennesker sættes ud af Virksomhed derved. Men hvad der vil bidrage endnu mere hertil er den Omstændighed, at vore Capere næsten sjelden eller aldrig opbringe noget Skib i denne Tid, da Engellænderne alt for stærkt convoyere saavel deres egne Coffardieflaader, som mangfoldige andre Skibe, der drive Smughandel.

Fra det Kgl. General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium er os under 29de f. M. tilhændekommet Hans Majestæts allerhøieste Reskript af 21de næstforhen, saaledes lydende: "Vor synderlige Gunst tilforn. Paa indkommen allerunderdanigst Ansøgning fra Interessenterne i Kjøbenhavns Handels-Lauge og Vort General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegio derom gjorte allerunderdanigste Forestilling, ville Vi allernaadigst have gjort Undtagelse i det i Forordningen af 4 Aug. 1742 indeholdte Forbud imod at Detailhandlere handle en Gros, ligesom Vi og herved allernaadigst bevilge og tillade, at Interessenterne i Kjøbenhavns Handels-Lauge, som i deres Udsalg ere bundne til en vis Qvantitet af Maal og Vægt, paa derom indgivende Ansøgning, maa af Kjøbenhavns Magistrat meddeles Bevilling til, uden Indskrænkning, ogsaa en Gros at handle med samme Vare-Artikler, som de ere berettigede at handle en Detail med, imod at de af denne udvidede Næring svare forhøiet Næringsskat." Hvilket til alle Vedkommendes Efterretning herved bekjendtgjøres. — Kjøbenhavns Raadstue d. 1 Oct. 1810. — Over-Præsident, Borgemestere og Raad.

Aalborg, den 30te Septbr. Fredagen d. 21 Sept. fuldførtes den i Stiftsavisen bebudede sjette Høitidsdag i den borgerlige Realskole. Et meget talrigt Selskab havde forsamlet sig paa Kompagniehuset i denne Anledning, Ungdomsfesten aabnedes med en Concert og en Cantate, der af Byens duelige Organist og Kantor Hr. Kabell, i Forening med flere Dilletantere, blev udført til fælleds Fornøielse. Indretningens Bestyrer, den virksomme Hr. Dr. Frost, tolkede i en saare passende Tale, der afhandlede: Hvor ønskeligt det er, at Forældre og Lærere fælleds arbeide mod Tidsalderens Ustadighedsaand — sine Ønsker og varme Forhaabninger for dette sit Fosterbarns Flor og Varighed under Nutidens Ustadighedsaand, for hver kjerlig Fader og Moder, hver ædel Mand og Qvinde, hver elsket Søn og Datter, for alle Aalborgs ædle Indvaanere. — Paa sidste Ribe Marked vare Priserne omtrent følgende: 1 Tde. Rug 10 à 12 Rdlr., 1 Pd. Smør 4 à 5 Mk., 1 Lpd. Ost 4 à 5 Rdlr., 1 Kande Honning 2 Rd., 1 Gaas 12 à 14 Mk., en god Koe 50 à 60 Rdlr., 1 Faar 10 à 12 Rdlr., Kartofler 4 Mk. Skpn., 1 Otting Gulerødder 2 Mk. 8 ß. o. s. v. — Efter Beretning, skal en stor Drivt Gjæs, som vare opkjøbte i Vensyssel eller Hanherrederne, være anholdte og confiskerede paa hiin Side af Hobroe eller Mariager, fordi de skulde været bestemte til Prang i hine Egne. Det var nok at ønske, at i det mindste Gjæssene lode være at emigrere, for ikke derved at forøge Savnet af dem, og forhøie deres Priis.

I Handelen er der i denne Tid atter foregaaet en betydelig Revolution. Den er foranlediget deels ved det udkomne Forbud mod Colonialvarers Indførsel, deels ved Coursens Stigen. Næsten alle Varer ere som en Følge heraf i en Tid af nogle Uger stegne betydeligen. Caffe er løbet op til 10 Mk. 4 ß. Pundet, hvid Havannah til 7 Mk. 12 ß., Tobak til 4 Mk. 12 ß., Hollandsk Bedstgods til 4 Mk. o. s. v.

I disse Dage er paa en Møbelauction bleven solgte en Morter og Støder af Malm, hvorpaa Aarstallet 1661 stod. Dette Stykke, som var 151 Aar gammel, blev betalt med 8 Rdlr. 2 Mk.

I Dag er solgt ved Auction paa Børsen Asiatiske Actier for 257 til 268 Rdlr. Stykket, foruden 3½ PC. Omkostninger.

I Randers Amts Avis opfordres Bondepigerne nu og til at aflægge de oftest uskjønne Kyser, og i deres Sted bære selvforfærdigede Straahatte. Ligeledes ivrer Politievennen imod den alt for umaadelige Brug af Fjerdyner, som en nationalsvækkende Skik, hvorimod henvises til vore haardføre Forfædre, som i Oldtiden laae paa vilde Dyrs Skind, der ogsaa udgjorde deres Overdyne.

I Anledning af den Svenske Kronprindses Reise til Sverrig gjennem Sjælland har Hs. Majestæt Kongen befalet Kammerherre Grev Moltke, Divisionsadj. v. Qvalen og Hofjunker Moltke at reise ham til Ledsagelse imøde til Korsør. Kammerherre Generaladj. Lindholm fører Prindsen over Sprogøbeltet. Den Svenske Minister Oxenstjerna, som er bleven udnævnt til Commandør af Nordstjernordenen, er reist Prindsen imøde til Hamborg, hvor H. K. Høihed ankom d. 3die d. M.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 5 Octbr. Tre Maaneder 514. — Hamb. Cours 510.

Postefterretninger.

Et Keiserl. Fransk Decret befaler, at afbetale den Romerske Stats offentlige Gjeld, hvoraf Renterne beløbe sig til 2,500,000 Fr. Til denne Afbetaling er anviist en Capital af 50 Mill. i National-Domainer.

Amsterdam, d. 17 Sept. Her anstilles nu de strængeste Undersøgelser angaaende Declarationen af Colonialvarer, og der confisqueres desaarsag mange. Da Angiverne faae ⅓ af Værdien, er dette Angiverie nu et indbringende Fag, der ikke mangler Lysthavere. En Bagers Søn, der befandt sig blandt Douaniererne, har angivet sin egen Fader for at have lagt Dølgsmaal paa Colonialvarer. Dette foranledigede et uroligt Optrin, hvorved en Douanier, som Nysgjerrigheden havde trukket derhen, blev ihjelskudt af en Borger. — Det hedder, at de hidtil værende svære Paalæg, i hvilke vi ventede nogen Lettelse den 1ste Januarii, skulle vedblive for hele det tilkommende Aar. Vi smigre os nu med det Haab, at faae en Keiserlig Fransk Prinds til General-Gouverneur.

Det Wienske Patent angaaende geistlige Stifters og Klosteres Salg i klingende Mynt har frembragt den modsatte Virkning, som man ventede. Coursen paa Augsburg, som to Dage førend Patentet udkom var 420 til 430, steg den 18de til 500. Aarsagen var den, at man ventede en kortere Termin for Afdragsskatten end 15 Aar.

I Ostindien vedvarer i Provindserne Oude og Bandelcund endnu Krigen, og i andre Provindser befrygtes en Opstand. Adskillige Engelske Corpser ere marcherede did.

General Grev v. Rosen er kommen tilbage til Stockholm fra sin Sendelse til Paris, og har medbragt en Skrivelse til Kongen fra den Franske Keiser, der i de forbindtligste Udtryk tilkjendegiver Høistsamme sit Bifald i Anledning af Kronprindsens Udvælgelse. Denne Første har ligeledes medsendt et Brev til Hs. Kgl. Maj., hvori han tilkjendegiver sin Taknemmelighed for Kongen og Nationen, saavelsom hans faste Forsæt, at berede den førstes Tilfredshed og den sidstes tilkommende Vel.

I Stockholm har man befalet, at sætte om Aftenen et brændende Lys i første Etage af hvert Huus, da Løgterne i Fremtiden ikke kunne tændes.

Et Skib fra Helgoland har bragt til London den Efterretning, at man befrygter de Franske ville gjøre et Angreb paa Øen og ødelægge de derværende Magaziner.

Da Keiser Napoleon d. 23 f. M. var paa den store Parade i Thullerierne, var den Portugisiske Legion ogsaa tilstede. Keiseren lod den danne en Kreds og talde til Officiererne, Underofficiererne og Soldaterne. Gener. Carcome, der commanderer Portugiserne, oversatte Keiserens Ord. Hs. Maj. sagde, at han er fornøiet med dem i deres sidste Feldttog, saavel i Henseende til det udviste Mod som den iagttagne Krigstugt; . . . at han med Tilfredshed bemærkede, at under hele Felttoget ikke en eneste Soldat deserterede . . . at han nu spørger dem, om de vilde vende tilbage til Portugal . . . at han maa sige dem, at en Deel af deres Landsmænd, forførte af Engellændernes Rænker, have grebet til Vaaben mod Frankrige . . . at Engellænderne fortælle samme at de samtligen have

fundet deres Død . . . — Her kunde Keiseren ikke blive længer ved, der reiste sig et almindeligt Skrig i Linierne: Send os til Portugal! Vi ville aabne Øinene paa vore Landsmænd, vi ville sige dem, hvorledes I behandler os i eders Tjeneste! — Ingen troere Soldater skulle I have under eders Ørne . . . Alle vore Landsmænd ville vi kalde til eders glimrende Faner! . . . Efter disse Ord svor Officiererne, Underofficiererne og Soldaterne, at blive bestandig troe. — Da Keiseren kom tilbage fra Paraden, der varede 4 Timer, saae han i Marchal-Salen endnu engang de Hollandske og Portugisiske Officierer. Medens han talde med dem, tog een Ordet i alles Navn og gjentog atter Forsikringen om deres Troskab. Vi ville være i Portugal hvad vi vare i Tydskland o. s. v.

Ved Rhinbredden har en Fisker fundet et overordentlig stort Laarbeen, som veiede 75 Pund. Man formoder at det er af den længe uddøde Kæmpe-Elephant fra Ohio i Cannada.

Stockholm d. 21. Sept. En Dansk Caper, der blev forfulgt af en Engelsk armeret Chaloupe, søgte Beskyttelse i Marstrands Havn. Den Engelske Chaloupe forfulgte den. Men den Engelske Anfører lod sit hele Mandskab skjule sig under Dækket, saa at man troede det var en Fiskerbaad, der tilhørte een af Stadens Indvaanere. Men neppe var det Engelske Fartøi Caperen ganske nær, førend hele Mandskabet kom op paa Dækket igjen, og tilredte Caperen saaledes, at den maatte overgive sig og følge med. Nu bleve Fæstningens Canoner rettede mod den overmodige Fiende og et Par Svenske Chalouper efterseendte, der bragte saavel den Danske Caper som den Engelske Chaloupe i Triumph tilbage.

I Engelland er siden Revolutionen præget for forskjellige Regjeringer for 99 Mill. 923,354 Pd. St. i Guld- og Sølvmynter.

Kongen af Preussen og Kongen af Vestphalen have gjensidigen ladet tilstille hinanden deres store Kongelige Orden.

21 Franske Licenzer ere ankomne til Hamborg.

Der tales om Forandring, der forestaaer Wallisierland og Graubünden, hvorved de komme i nøiere Forbindelse med Frankrige.

I Livlægerne Dr. Pontins's og Prof. Barcelius's Indberetning til Præsidenten for Coll. Med.

i Stockholm, beklage begge disse berømte Læger, at man af ganske utilstrækkelige Grunde har erklæret, at den afdøde Kronprindses Fald af Hesten ingenlunde har bidraget til hans Død, i det man derved bortrydder den eneste sandsynlige Dødsaarsag og giver Mistanken om Forgivelse frit Spillerum, da Hjernens Aabning efter en Forgivelse med de fleste mineralske og vegetabilske Gifter viser samme Tilstand hos Blodkarrene, som man finder under Apoplexien. Det er altsaa nu umueligt i Publicums Mening at gjendrive det ustadfæstede Rygte ved videre Undersøgelse. Grev Fersen har skriftlig yttret for Kmh. Grev Sparre, at de, der have gjort Indberetningen, skulde undersøge Tarmene og Maven, men at disse allerede førend deres Ankomst vare reenvaskede og lagte i en Olycasse.

Et Rygte siger, at Kongen af Engelland skal have havt apoplectiske Tilfælde, der opvække Frygt for hans Liv.

I en Skrivelse fra en Krigsfange i Mahon hedder det, at de Baleariske Øer have stiftet et Slags Opstand og at man der har kuldkastet Douanen og ikke vil betale noget mere for Ferdinand VII.

Arragoniens Armeecorps, som General Suchet anfører, har forenet sig med Cataloniens Armeecorps og Marchal Macdonald har paataget sig Overcommandoen over samme. Hans Hovedqvarteer er i Lerida. Han lader begynde med Tarragonas Beleiring.

Storherren er ankommen med en betydelig Forstærkning hos Storvizirен og en endnu anseeligere Undsætning er paa Veien. Forstærkningen i det Hele skal beløbe sig til 300,000 Mand (som nok er overdrevent). Hele det Europæiske Tyrkie skal være traadt under Vaaben og Storherren have svoret: snart og lykkelig at ende Krigen med Rusland.

I Petersborg er d. 19 Sept. bekjendtgjort en med Iilbud ankommen Efterretning om en over Tyrkerne d. 7 Sept. vunden Seier, over 40,000 Tyrker og ganske ødelagt dette Korps, ved Landsbyen Batoe. Ogsaa den Tyrkiske Flotille er ødelagt. 176 Fanger toges og en Pascha af 3 Hestehaler. 5000 Fanger gjordes. Staden Sistov har overgivet sig til Russerne.

Ogsaa Regjeringen paa Batavia lader nu forfærdige for 200,000 Rdlr. Papirsmynt.

350 Statuer fra Villa Borghese i Rom ere ankomne til Paris, og skulle opstilles i Museum Napoleon.

Man siger, at den forrige Konge af Holland vil i Fremtiden opholde sig paa hans Moders Gods Pont sur Seine.

Udenlandske Efterretninger.

Ikke langt fra Rom har man i forrige Aar opgravet Huse af det gamle Tusculum; ved videre Eftersøgen har man blandt andet ogsaa fundet 7 kostbare Statuer, hvis Værdie skal være overordentlig stor. Man har ogsaa opdaget en Deel af Friserne af et gammelt Tempel, som var fortræffelig udarbeidet.

Prindsen af Wales har foræret den Persiske Gesandt et Uhr af stor Værdie og ganske ny Opfindelse, som er opfunden af Congreve.

Appellationsretten i Paris er nu sysselsat med en ganske usædvanlig Retssag, der forhandles ved dens høitidelige Sessioner. En Søn paa 70 Aar, gjør Fordring paa sin Faders Stand og Navn, og paastaaer, at en Olding paa 90 Aar i lang Tid har anmasset sig samme, for at bemægtige sig en for ham fremmed Familiens Formue. Fader og Søn have deres Actor og Defensor, og Processen trækker bestandig mange Tilhørere til Domhuset.

I Journal de l'Empire læses følgende interessante Begivenhed, som har tildraget sig i Egnen af Versailles: En ung Bondepige gav en Commissionair 30 S. paa det han skulde melde Gensd'armeriet, at hun i St. Cyr vilde gjøre en vigtig Opdagelse og Forklaring. En Brigadeer og nogle Gensd'armer forføiede sig derpaa til det dem betegnede Sted, og her aflagde den ulykkelige Pige den Bekjendelse, at hun havde ombragt det Barn, hun havde født, og opgav tillige det Sted i en Skov, hvor hun havde nedgravet det. Gensd'armerne begave sig ufortøvet derhen, for at opgrave det Liig, som Forbryderskeen skulde constatere. Men al Eftersøgen var forgjeves. Man førte nu den Ulykkelige til Sikkerhedsbetjenten, for hvem hun gjentagende bekræftede sit første Udsagn. Man lod Hr. Voisin, hvis Indsigter og Redelighed fortjene den fuldkomneste Tillid, kalde; men efterat denne erfarne Fødselshjelper havde undersøgt den Anklagede, yttrede han med fuldkommen Overbevisning, at Pigen aldrig havde født et Barn og gav en Attest derpaa. Man paastod nu at Pigen skulde sige, hvad der havde bevæget hende til at fremkomme med en Usandhed, hvorved ikke allene hendes Ære, men ogsaa hendes Liv var bragt i stor Fare, og nu tilstod hun, at hun havde sagt en Usandhed, men at hun, fordreven af en rasende Moder fra det faderlige Huus, og fortvivlet over de frugtesløse Forsøg som Tjenestepige at finde lovligt Underhold, ikke har næret noget andet Ønske, end at ende sit elendige Liv, og dette har hun, uden at begaae et Selvmord, ikke troet at kunne opnaae lettere end ved at være sin egen Anklager.

I Egnen af Orleans døde for ikke længe siden en gammel Kone, der næsten sit hele Liv igjennem har tigget. Da man forseglede hendes Efterladenskab, fandt Dommeren 24 Skjæpper (?) med 1 Soustykker og Liards, og en Skjæppe med 6 Livres-, 3 Livres- og 24 Sousstykker, som hun allesammen havde sammentigget. Førend denne Opdagelse havde den gamle Kone end ikke en eneste Paarørende, men nu er hendes Familie yderst talrig.

Grækerne i Feodosia (det forrige Kaffa) i Krimm, have oprettet et Skuespillerselskab, hvor man opfører græske Originalstykker: en Omstændighed, som nok neppe har fundet Sted siden det græske Riges og det græske Sprogs Undergang.

Under d. 2 Oct. d. A. er igjennem det Kgl. Danske Cancellie udfærdiget en Placat for Danmark og Norge, af følgende Indhold: "Hs. Maj. har allernaadigst befalet: at Ingen herefter maae udgive noget Blad, hvori politiske Nyheder eller Efterretninger blive meddeelte, uden dertil af Allerhøistsamme at være forundt speciel Privilegium; samt, at de nuværende Udgivere af saadanne Blade, saafremt de agte at fortsætte disse, skulle henvende sig til vedkommende Politiemester, for at erholde Underretning, saavel om de Betingelser, under hvilke ovennævnte Privilegium kan ventes tilstaaet, som og om de Forholdsregler, de indtil videre have at følge."

Legationsraad G. N. Nissen, Ridder af Dannebrogen, er udnævnt til Censor for alle i Kjøbenhavn udkommende politiske Blade.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 105.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 9 October, 1810.

Den rigtige Peder Pedersens underdanige Rapporter.

III.

Aa! Herre Gud! Nei, det er dog alt for galt, Herre! Jeg havde ret glædet mig over, at Herren tilskrev mig paa Prent og altsaa bifaldt min Idee og jeg havde allerede skrevet en ny Rapport; saa kommer der en anden Peder Pedersen (Herrens Fætter kalder ham Pseudo, men jeg vil ikke have brugt det Ord; thi han kunde indstævne mig for Forligelses-Commissionen og jeg maatte siden avertere i Adresse-Avisen, at det ikke skulde komme ham til Skade paa hans gode Navn og Rygte), og skriver Herren til og han er i Stand til at snappe mig bort baade Forvalter-Tjenesten og Caper-Udrustningen, dersom jeg ikke oplyser Tingen strax. Men Herren har nok mærket noget paa de 2000 Specier, da Herren vidste, at det ikke var den rigtige Sum og jeg skal nok lade være at nævne den rigtige. Herren kan nu kræve de 2000 Speciers Beløb af denne Peder Pedersen, og det kan i Grunden heller ikke skade, at Herren har to Spioner for een uden større Bekostning. Jeg skal i Fremtiden numerere mine Rapporter med romerske Tal, saa veed Herren Beskeed, og naar den anden Pedersen vedbliver at numerere med arabiske Tal, saa kan Herren kalde ham den arabiske og mig den romerske Spion og Herren vil nok vide, hvem der skal have Forvalter-Tjenesten. Saa følger nu min underdanige Rapport III.

Jeg havde gjerne sendt Herren flere Kobber-Toskillinger, men jeg er bange, ligesom Herren, at den forbandede Skipper, som overbragte de sidste, har sluddret; thi, der bliver ordentlig snakket om i Byen, at der allerede skulde være Folk, som kjøbte Toskillingerne op i den glade Forhaabning, at ved Coursens idelige Falden de endnu kunde have deres Profit deraf. Rigtig nok gjør andre sig lystige derover og sige, man kunde dog i denne Tid kjøbe Guld og Sølv og ædelige Ting bedre Kjøb end disse Toskillinger og det var altsaa ubegribeligt, hvorledes man kunde give Agio paa dem, hvilket jeg maa lade beroe paa sig selv, da jeg ikke forstaaer mig paa disse fine Beregninger; men, naar jeg tager i Betragtning det ene med det andet, saa holder jeg dog for bedst at bie lidt med videre Indkjøb.

I Henseende til Specierne og Studene holder jeg mig Herrens Befaling efterrettelig. Det har en ganske god Gang med Coursen og jeg tænker, den kommer nok hen hvor Herren vil have den. Kunde jeg bare ret komme efter, hvorledes det egentlig har sig med denne Cours, og hvorfor vore Penge skal være snart mindre, snart mere værd end fire Uger eller fire Dage forhen, skjønt der ikke er foregaaet den mindste Forandring hverken med os eller med Pengene. Herren kan nok tænke, at jeg hører forskrækkelig meget snakke derom, baade paa Viinkjelderen og i Klubberne (thi,

det forstaaer sig, at jeg er som reisende Medlem i nogle ganske honette Klubber), og at enhver vil komme ret paa Tingens Grund; men det er forekommet mig, ligesom de fleste fandt meget lettere Viinflaskens end Cours-Forandringens Grund. Herrens Fætter siger: "det er Spil og Indfald altsammen og der gives ingen reel Grund, hvorfor Coursen skulde være heller 500 end 400 eller 300 og alle redelige Mennesker skulde arbeide imod sligt Spil og søge at befordre den almindelige Tiltroe til Nationens Kræfter, som vist vare store nok til at hjelpe sig op igjen, saa snart Omstændighederne nogenledes vilde forandre sig o. s. v." — Han veed nok intet om Herrens Specier og Stude og jeg tier da ogsaa ganske stille dermed.

Med Smør-Priserne gaaer det saa saa. Der er opstaaet en christeligsindet Forpagter, som synes at ville arbeide Herren imod, men jeg troer, han vil ikke have Kræfter nok dertil.

Jeg takker Herren ret meget for Deres store Omsorg for min Lykke i Henseende til Caper-Udrustningen. Jeg kan ikke nægte, at jo Tænderne ere løbne mig i Vand, saa meget mere, da jeg selv allerede forhen havde tænkt paa sligt. Thi sandt er det, at jeg kan ærgre mig somme Tider, naar jeg tænker, at jeg har pløiet Jorden i saa mange Aar og neppe bragt det saa vidt, at jeg kan drikke mig en Sopken saa ofte som jeg vil, og at der er dem, som have pløiet Vandet i nogle faa Dage og nu ikke ere bange for at drikke deres Flaske Viin, om den ogsaa koster 14 Mk. 8 Sk. Herren har nu saadan en prægtig Fermitæt ved slige Leiligheder og er ikke bange for nogen Ting, som kunde gjøre en anden betænkelig, saa at jeg ret maa beundre Herren deri. Jeg har desværre ikke kundet bringe det saa vidt endnu; der er en Slags Ømhed, eller hvad jeg skal kalde det, i min Krop, der kommer mig i Veien hvert Øieblik. Saaledes tænkte jeg i Gaar Aftes, da jeg kom fra Klubben og gik forbi Nikolai Kirkegaard, at, dersom nu de gamle Tørvebaade (jeg kjender dem nok) blev lække og sank, eller kantrede, fordi Folkene ikke forstod noget af Seiladsen (hvorpaa der skal være Exempler), og de 24 Mand da druknede, paa en vis Maade ved min Skyld, saa kunde jeg neppe mere forbigaae Kirkegaarden med Rolighed, i det mindste ikke saa længe de bortsolgte Liigstene endnu ligge der, som tindre saa besynderlig i Maaneлys. Jeg skal imidlertid nærmere overveie den Ting og Herren kunde foreløbigen sende Baadene hid.

Med Nyheder er det for nærværende Tid ganske flaut her og man faaer behjelpe sig med at kritisere Gammelheder. Jeg har dog lovet at fortælle om den nye Parterre-Indretning, som bestaaer deri, at der er to Parterrer istedet for eet og at der skal kunne gaae Damer paa det første Parterre, hvorover der er opkommet moralske Undersøgelser, om det var anstændigt, at Damer gik i Parterret tillige med Mandfolk, hvilke Undersøgelser dog synes mig heelt forunderlige, da man ikke forhen har anstillet dem i Henseende til Pladslogerne. Der klages ogsaa over, at det andet Parterre ikke altid skal være det behageligste Opholdssted formedelst nogle urolige Personer, som indfinde sig der og formedelst Trængselen, som nu og da skal være saa stor, at man endog er falden paa den Mistanke, at der kunde have indsneget sig nogle Uvedkommende. For at opdage dette har man foreslaaet, at Parterristerne skulde tælles ud af en lille Dør, ligesom Faarene i Porten. Herved forbliver jeg &c.

P. S. Herren maa ikke blive vred, at der kommer saa meget for Handsker i min Regning. Jeg skal jo dog læse alle offentlige Blade saa snart de komme ud og nogle deraf kan man virkelig ikke læse uden Handsker, dersom man ikke vil have sine Fingre ganske sorte.

Nye Opmuntringer til indenlandsk Industrie.

Industriens Opmuntring i vort Fædreneland er i dette Øieblik et Anliggende, der er af høiste Vigtighed for hele Nationen. Der glæder derfor Udgiveren, at han her kan oprette den afdøde Justitsraad Michael Wulf Giøe et fortjent og værdigt Minde, i det han leverer de værdige Executorers Skrivelse til det Kongelige Danske Cancellie, ved hvilken deres Udkast til Fundatsen blev indsendt, som den paafulgte Kongelige Approbation, og den af dem i Junii Maaned indeværende Aar til det Kongelige Danske Cancellie indgivne

foreløbige Plan til Industrieskolers Oprettelse paa Gieddesdals Gods.

* * *

Til det Kongelige Danske Cancellie.

Efterat vi den 24 Aug. 1803 havde sluttet Skiftebehandlingen efter afg. Justitsraad M. W. Give og til Amtet indleveret det af os udstædte Skiftebrev, gave vi os den Frihed under 21 Oct. s. A. til det K. D. Cancellie at indsende vores Indberetning om Skiftets endelige Slutning og Boets beholdne Formue m. v. Aaret derpaa d. 27 April saae vi os nødsagede til at indberette de Indsigelser, som imidlertid vare gjorte af Justitsraad Gives Arvinger, og det høie Collegium vil kalde i Erindring den Proces, som vi i den Anledning med bemeldte Arvinger ved Hof- og Stadsretten have maattet udføre. Ved Dommen tabte Arvingerne deres Paastand, men da de ikke have erklæret sig tilfreds med den afsagte Dom, have vi maattet oppebie de 3 Aar, inden hvilke det endnu kunde blive dem tilladt at appellere. Denne Tid er nu forløben, og vi saae os istand til med Sikkerhed at kunne forelægge det høie Collegium følgende Udkast til en Fundats, ved hvilken vi med den fuldkomneste Overbeviisning ere forsikkrede om at have handlet i Testators Aand og overeensstemmende med hans velgjørende Hensigt.

Uagtet den Afdøde ved sin Disposition har meddeelt os den meest uindskrænkede Magt til at handle efter vort eget Tykke uden alt Ansvar, skylde vi dog os selv at fremlægge vore Handlinger og vor Fremgangsmaade for Regjeringens Øine, og at udbede os Dens allerhøieste Bifald til den Fundats, som vi have anseet for den gavnligste, med Justitsraad Gives formodede Hensigt meest overeensstemmende. Vi give os tillige den Frihed at lade følge en Gjenpart af vores siden Boets Slutning førte Kassebog, hvoraf det K. D. K. vil see Grund for vor Formodning, at den til Understøttelse for Gieddesdals Godses Fattige bestemte halve Deel af den beholdne Formues aarlige Renter vil kunde afgive en Beholdning til Understøttelse for den Trængende af hans Slægtninge, ligesom og for den Formodning, at Overskuddet fra Brudegaverne vil blive tilstrækkeligt i Forening med Renten af den sammensparede Extrafond til de med en Industrie-Skoles og et Laane-Instituts Indretning forbundne nødvendige Udgivter. Vel tilstaae vi, at begge Indretningers Virkekreds vil blive meget indskrænket, men de ville og upaatvivlelig gavne, og vi tør haabe, at Exemplet skal opmuntre til flere og større.

Kjøbenhavn d. 25 Nov. 1809.

Treschow.

Paa egne og Medexecutors Vegne.

Forrige Eier af Gieddesdals Gaard og Gods under Roeskilde Amt, afgangne Justitsraad Michael Wulf Give, har i den af ham under 12 Maji 1795 oprettede testamentariske Dispositions 18de Post Ord til andet saaledes forordnet:

"Naar al min Gjeld er betalt og alle foranbenævnte Capitaler til enhver især udredet, samt "alle andre af mit Boe og sammes Behandling "flydende Omkostninger bestridet, skal med den over"skydende Capital forholdes paa følgende Maade, "nemlig: Samme besørges om mueligt paa anta"gelig Maade forsikkret udi Gieddesdals Gaard og "Gods, eller i dessen Mangel udi andet sikker Pant, "af hvilken Capitals Renter, efter deres Størrelse "aarlig udbetales til min Sal. Broders Enke Provst"inde Anne Sophie Give, saalænge hun lever, fra "100 Rdlr. til 150 Rdlr., til min Søsterdatter "Mad. Winge i Kiøbenhavn 50 Rdlr. til 60 Rdlr., "til min gamle Karl Christopher Hansen 30 Rdlr., "og til den gamle Mogens Nielsen ligeledes her "paa Gaarden 20 Rdlr. Men naar disse Benævnte "ved Døden afgaaer, vælges ingen i deres Sted, "efterdi Renten da bliver at anvende til Fattige "af Gieddesdals Gods og Brudegave for de Piger, "som komme ind paa Godset og blive givte med "Godsets Gaardmænd, til hvilke den halve Sum "af bemeldte Overskuds Renter uddeles paa deres "Bryllupsdag, saaledes, at enhver Brud ikke be"kommer ringere end 50 Rdlr. og ikke høiere end "100 Rdlr. Overskuddets øvrige halve Capitals "Renter uddeles til Gieddesdals Godses egne meest"trængende Fattige, saaledes: at enhver ikke nyder "ringere aarlig end 5 Rdlr. og ikke høiere end 10 "Rdlr. Da nu denne overskydende Capitals Stør"relse ikke førend Skiftets endelige Slutning kan "bestemmes, ei heller Antallet til at nyde Destri"buts fastsættes, saa bemyndiges Executores til den

"Tid og ved mit Boes Tilendebringelse at forfatte "over samme saadanne Fundatser, som de finde "passende og overeensstemmende med foranførte "min Villie, samt deraf paa behørige Steder til "Sikkerhed i Tiden besørge Gjenparter afleveret."

I Overeensstemmelse med ovenanførte har Executores Testamenti i bemeldte Justitsraad Gives Boe forfattet en Fundats, hvoraf følgende indeholder det Væsentlige.

1. Ifølge det udstedte Skiftebrev beløb afg. Justitsr. Gives Boes beholdne Formue ved Skiftets endelige Slutning d. 24 Aug. 1803 sig til den Summa 58,084 Rdlr. 3 Mk. 7⅔ ß., hvilken Capital, for Regnskabets større Beqvemmeligheds Skyld, forøges til 58,100 Rdlr., bliver paa Grund af den anførte 18 §. i afg. Justitsraad Gives testamentariske Disposition bestemt til at være den Fond, af hvis aarlige Renter de i samme §. benævnte Pensioner ꝛc. herefter skal udredes.

2. Til at bestyre denne Fond, til at udbetale Pensionerne, til at bestemme og uddele de aarlige Legater, og til i Almindelighed at foretage, beslutte, samt udføre Alt, hvad der i mindste Maade staaer i Forbindelse med afg. Justitsraad Gives velgjørende Hensigt, ere Executorerne af hans sidste Villie allene berettigede.

3. Naar een af Execut. ved Døden eller paa anden Maade skulde afgaae fra Legaternes Bestyrelse, foreslaaer den tilbageblivende 2de vederhæftige og retskafne Mænd for det Kgl. Danske Cancellie, af hvilke dette Collegium da vælger den, som skal træde i den afg. Execut. Sted; den da tiltrædende Execut. bliver den anden i Ordenen, hvad Rang han end maatte have, og saaledes forholdes stedse naar en af Execut. afgaae.

4. I Tilfælde at Execut. i nogen Punkt af Bestyrelsen skulde blive af ulige Meninger, andrage begge deres Grunde for det Kgl. Danske Cancellie, hvis Decision da bliver at følge.

5. Ligesom 52,000 Rdlr. af Justitsr. Gives Boes Midler siden 11 Junii 1798 paa Grund af hans sidste Villie have været udsatte paa Rente med første Prioritet i Gieddesdals Gaard og Gods, saa er end videre af Boets øvrige ved Skiftets Slutning beholdne Formue, saavelsom af de fra Pensionerne ꝛc. siden den Tid besparede og oplagte Renter, den Capital af 8000 Rdlr. i Aaret 1808 bleven udsat paa første og lige Prioritet med førstnævnte Summa i bemeldte Gaard og Gods.

6. Ved den 1 §. i denne Fundats er det bestemt, at den Fond, hvis aarlige Renter skal udrede Pensionerne ꝛc. er 58,100 Rdlr. Af denne Capitals aarlige Renter udbetales forlods Pensionerne, det øvrige af Renten deles i 2 lige Dele, af hvilken den ene Deel anvendes aarlig til Understøttelse for Gieddesdals Godses Fattige, i Overeensstemmelse med Testators egen Bestemmelse; den anden halve Deel anvendes til at udbetale Brudegaver, saaledes som ligeledes i den testamentariske Disposition er bleven fastsat.

7. Af de til Pensioners Nydelse i Testamentet benævnte Personer leve nu ikke flere end Enken Winge og Christopher Jensen, som af en Feilskrivelse i Dispositionen er kaldet Chr. Hansen. Enken Winges Pension have Execut., i Betragtning af Levnetsmidlernes stegne Priis, i Aaret 1804 forhøiet fra 60 til 120 Rdlr., og, i Betragtning af, at hun under Kbhavns Bombardement 1807 ganske er bleven berøvet alt det, hun eiede, er givet hende 100 Rdlr., og tillagt hende til Huusleie 30 Rdlr. aarlig. I Henseende til Christopher Jensen forbliver det ved de ham tillagte 30 Rdlr., hvorimod han, i Tilfælde at Alderdom og Svaghed gjør ham trængende, ikke bør være udelukket fra Adgang til de Fattiges Legat.

8. Naar en af fornævnte til Pension berettigede ved Døden afgaae, falder den saaledes ophørende Pension til Brudegave- og Fattiges-Legaterne.

9. Den Andeel i Renterne af Capital 58100 Rdlr., som tilfalder de Fattige, skal hvert Aar i en af de første Dage i Julii Maaned af Execut. i en Samling, som holdes enten paa Gieddesdal eller hos Sognepræsten i Greve, uddeles blandt Godsets Fattige, i Overværelse af bemeldte Sognepræst og Godseieren, og have Execut. i Forveien at indhente nøiagtige Kundskaber om de Fattige, som af de 4 Sognepræster, i hvis Sogne Gieddesdals Gods er beliggende, blive bragte i Forslag. Skulde noget af den aarlige Rente blive tilovers, efter at Uddelingen til Godsets Nødlidende er skeet, bliver dette Overskud hvert Aar at anvende til Understøttelse for de Trængende af Justitsraad Gives egen Slægt, og for de Huusmænds Familier paa

Godset, som, uagtet de just ikke kunne henregnes til Fattige i Ordets egentlige Forstand, dog i Betragtning af uheldige Omstændigheder kunde for Øieblikket behøve Hjelp for at afvende Armod. Under den Betingelse, at saa meget aarlig kan blive tilovers, efterat Uddeling er skeet til dem, som til at nyde Fattiges Legater i Følge Testamentets udtrykkelige Bud ere berettigede, have Execut. tillagt Testators Søsterson Marcus Gise Barfoed, som har været i den Afdødes Huus, som er yderlig trængende, og hvis skrøbelige og svage Omstændigheder og Forfatning gjøre ham uskikket til selv at kunne forhverve noget, en aarlig Understøttelse, hvilken dog intet Aar maa overstige 100 Rdlr.

10. Den anden halve Deel af den i § 1 bestemte Fonds aarlige Rente anvendes til Brudegaver for de Piger, som blive givte med Gieddesdals Godses Gaardmænd.

11. Uagtet Bondergaardenes Antal paa Gieddesdals Gods meget ved Parcellering er bleven forøget, siden Gaardbrugerne bleve Selveiere, er det dog ikke endnu i lang Tid sandsynligt, at saa mange Piger hvert Aar skulde blive givte med Gaardmænd, at de aarlige Brudegaver kan medtage de halve Renter af den til Brudegaver og Fattiges Legater henlagte Fond; det ansees altsaa overeensstemmende med Testamentet, at anvende det Overskydende til andre velgjørende Indretninger, som sigte til det samme Maal, og ligesaa meget bidrage til at opnaae Testators Øiemed, der var at afværge Trang, befordre Velstand og gjøre Gieddesdals Godses Beboere til lykkelige Mennesker. Til at opnaae dette Øiemed kan ingen Indretning være mere hensigtsmæssig end en Industrieskole og et Laane-Institut, og Execut. ere derfor overbeviste om, at handle ganske overensstemmende med Testators Villie og i hans Aand, naar de bestemme, at det fra Brudegaver aarlig Overskydende skal anvendes til at bekoste og underholde Industrieskoler paa Godset, saavelsom til at oprette et Laane-Institut.

12. Gjenstanden for Industrieskolen skal være at danne den opvoxende Ungdom til Arbeidsomhed, til at anvende sin Tid og sine Kræfter til eget og Medborgeres Vel, til Færdighed i de Haandværker, de Sysler, som nærmest henhøre til Landmandens Næringsvei og Virkekreds, til med Letthed at udføre de daglige Arbeider, som passe til hans Stilling og Bestemmelse, til at bringe Egnens nu brugelige Producter til større Fuldkommenhed, benytte nye Gjenstande og Anledninger til Erhverv; kort, til med den største Fordeel, der kan opnaaes, at benytte sin Tid, sine Kræfter. Underviisningsmaaden og Gjenstande maa for det første bestemmes efter Godsets Beskaffenhed, locale Omstændigheder og det lave Trin af Cultur, paa hvilket dets Ungdom endnu staaer; ogsaa skal der sørges for, saavidt mueligt, at sætte disse Industrieskoler i Forbindelse med Godsets Læreanstalter.

13. Laane-Institutets Formaal skal blive, ved rentefrie Laan paa en efter Omstændighederne bestemmende Tid at understøtte saavel Gieddesdals Godses Gaardmænd som Parcellister og Jordbrugende Huusmænd, naar de ved et eller andet uheldigt Tilfælde ellers maatte vorde satte tilbage i deres Agerbrug; at hjelpe dem til at anskaffe sig en forbedret Qvæg- og Faareavl, bedre Agerdyrknings-Redskaber, ædlere Kornsorter til Udsæd, Kløverfrøe, Rapsæd m. v., Frugt- saavelsom vilde Træer til Plantning, med et Ord, alt hvad der hører til en forbedret Agerdyrknings og Landvæsens Fremme.

14. Til at bestride de ved fornævnte velgjørende Indretninger forefaldne Udgivter have Execut. foruden det aarlig fra Brudelegatet Overskydende, bestemt Renten af en Extrafond, stor 5500 Rdlr., som de siden Boets endelige Slutning den 24de Augusti 1803 have sammensparet og gjort frugtbringende; dog blive de aarlige Administrations-Omkostninger først fra bemeldte aarlige Renter at afdrage. Til saasnart muligt at sætte disse Indretninger i Gang, have Execut. bestemt den nu havende Cassebeholdning: 1089 Rdlr. 67 ß.

15. Til Administrations-Omkostninger, Protocollerne, Correspondence, Skrivematerialier, Brevporto m. v. bestemmes aarlig 100 Rdlr. for begge Executorerne; dog tillades dem desuden at gjøre sig betalte for deres nødvendige Reiser efter rigtig Regning. Med fornævnte Administrations-Omkostninger troe Execut., at de kunde blive skadesløse; deres Ansvar, deres Arbeide, deres Tidsspilde er et Offer, som de haabe, at de med sand Glæde ville frembære paa Medlidenheds og Velgjørenheds Alter.

16. Over den aarlige Indtægt og Udgivt

holder Administrationen en af Amtet authoriseret Protocol, hvori denne Fundats indføres tilligemed Forklaring over Stiftelsens Capitaler; Administrationen fører desuden en Journal og en Correspondence-Protocol, samt indsender hvert Aar til det Kgl. Danske Cancellie en fuldstændig Indberetning om Stiftelsens Tilstand og Forfatning.

17. Under Gieddesdals Gods og de Beboere, som under denne Benævnelse kunde haabe at nyde Deel i ofg. Justitsraad M. W. Gives Legater, forstaaes Beboerne paa alt det Bondergods, som ved Justitsraadens dødelige Afgang har hørt under Gieddesdals Gods, saavelsom de nu paa Hovedgaards-Taxten bosatte Jordbrugende Familier, og ingen anden.

18. Disse ere de Puncter, som Execut., efter Tingenes nærværende Stilling, ansee passende at indføre i denne Instrux. Skulde Tid og Omstændigheder tilraade Forandringer, staae samme i Executorernes Magt, efter dertil at have indhentet Regjeringens Samtykke.

19. Af denne Fundats udstedes 3de ligelydende Gjenparter, hvoraf den ene indleveres i det Kgl. Danske Cancellie, den anden i Amts-Arkivet, og den tredie tilligemed Administrationens Protocoller, Documenter og Administrationens Kasse, hvis Beholdning aldrig maa være større end det løbende halve Aars Rente, forbliver hos den første Executor.

Kjøbenhavn d. 25 Nov. 1809.

Cancellie-Skrivelse af 27 Januarii 1810 til Hr. Conferentsraad Treschow og Hr. Cancellieraad Hansen i Roeskilde.

Cancelliet har allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt den af Hr. Conferentsraad og Hr. Cancellieraad, som Executores efter afgangne Justitsraad Michael Wulf Give, indsendte Kassebog, samt Forslag til en Fundats for Anvendelsen af det ved bemeldte Justitsraad Gives testamentariske Disposition stiftede Legater.

Det har derpaa behaget Allerhøistbemeldte Hs. Majestæt under 8 d. M. allernaadigst at resolvere saaledes:

"Indbemeldte Instrux for Anvendelsen af de ved afgangne Justitsraad Gives testamentariske Disposition stiftede Legater, ville Vi allernaadigst have approberet. Executorerne i bemeldte Stervboe tilkjendegives Vort allerhøieste Velbehag med deres Bestræbelser for at udbringe Legaterne til størst mueligt Gavn for det Offentlige; og ville Vi derhos have forrige Raadmand Hansen, beskikket til virkelig Cancellieraad med gratis Bestalling."

Denne allerhøieste Resolution skulle Man herved tjenstligst meddele de Herrer Executorer til behagelig Efterretning i det Man tilbagesender fornævnte Kassebog og Udkast til Fundatsen.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Prof. Niemanns interessante Forststatistik der Dänischen Staaten har allerede forhen været omtalt i disse Blade. Følgende Bemærkninger af dette Værk fortjene endnu at anføres her: De kostbare Anstalter til Flyvesandets Dæmpning paa Cronborg Amt, som man 1738 hædrede med en Mindestøtte, have ikke været af Varighed. I Aaret 1792 lod man hele Strækningen overdække med Tang, og indslutte med en Steendam af 9173 Favnes Længde, som endnu godt vedligeholdes. — Blandt alle Danske Øer udmærker Langeland sig ved sin Frugtbarhed, sin Velstand, sine maleriske Naturscener og sine fortræffelige Landveie. Laaland har fladt, lavt Land ligesom Marsken, og den fedeste Jordbund. — I Jyllands skovrige Egne ernære over 4000 Mennesker sig af at gjøre Træskoe, og dette foranlediger en aarlig Pengeomsætning af 3 til 4 Tønder Guld. — Den overdrevne Udførsel af Trælast fra Norge og Skovenes uforsigtige Oprødning, har gjort mange Haandteringer, f. Ex. Saltsyderier paa den vestlige Kant, Jern- og andre Brug umuelige. I den indere Deel af Landet, hvorhen Menneskene maa drage, er vel Skov nok, men det er Tid at holde til Raade med dette Forraad, om ikke hele Landet skal blive øde. (Da Pontoppidan priste de Mill. Rigsdaler, som Norge fik udenlands fra for sit Fyrretræ, spaaede Capit. Lürken i det Kjøbenhavnske Magazin Nød og Elendighed). Paa Flid og Industrie mangler det ikke i Norge.

Paa 7000 Qvadratmile leve vel kun 900,000 Mennesker, men paa dyrkede Steder er Folkemængden større end i de dyrkede Dele af Danmark. I Lier Præstegjelds Dalstrækning leve 3000 Mennesker paa hver Qvadratmiil. — Redelighed er Normandens Arvedyd. I Træhusene frygter man intet Indbrud, intet Tyverie. Mange have ingen Vindues-Skuder og mange lukkes aldrig. Egene ere borthuggede, nu seer man dem kun i Grevskabet Laurvig og Jarlsberg, og i Christiania Stift. De fleste Skove tilhøre smaa Sogne, der ofte bestaae af 8 eller flere Bønder, som hugge der, efter eget Behag, umaadelig og uskaansomt. Kongen tilhøre kun de faa Skovstrækninger ved nogle Bjergværker og i Grevskabet Laurvig. — De uhyre Skovbrande ere endnu ikke sjeldne. — Saugmøller med flere Blade ere endnu sjeldne. Holland faaer sin Trælast næsten kun i Tømmer, og skjærer den paa sine egne Møller. Tjære brændes i Gruber, og kun endnu paa faa Steder i Ovne. — Potaskesyderierne vare i Aaret 1783 26 i Tallet og leverede 134,836 Pund. Det Meste forbruges ved de indenlandske Glashytter og Koboltværker. Udførslen af Trælast skal i de senere Aar have beløbet sig til over 5 Mill., men tilforladelige Efterretninger herom haves ikke. — Valløe Saltværk forfærdiger paa 10 Pander 25,000 Tønder aarligen, og derved sysselsættes 450 Mennesker. Aarligen forbruges 4000 Favne Brænde.

Paa en fordeelagtig Maade at nedsalte Kjød. Til et Creatur, som veier omtrent 14 a 15 Bismpd. tages $\frac{1}{8}$ Skjeppe (eller 6 Potter) spansk Salt; Kjødet hugges i Stykker paa 8, 10 a 12 Skaalpund, sættes paa Kant i Karret, og pakkes saa tæt sammen, som muligt. I Karret sættes en Tap. Hver Morgen og Aften, i 10 Dage, tappes Lagen af og atter slaaes paa Kjødet igjen. Efter 10 Dages Forløb kan Kjødet optages og ophænges, eller og røges forinden. Ved denne Behandlingsmaade bespares en betydelig Qvantitet Salt, Kjødet er altid beqvemt til at koges, uden forud at lægges i Vand, og det har bedre Smag, end naar mere Salt end ovenanført forbruges. (Af Christiania Avis.)

I Tirsdags Aftes den 2den October opkom Ild i Bondebyen Seest, en halv Fjerdingvei fra Kolding. Ilden udbrød af et lille Huus, der, tilligemed 2 andre hosliggende smaae Huse, lagdes i Aske. Til Lykke var det stille Veir, ellers havde hele Byen været i Fare, da Ilden var meget heftig og varede fra Kl. 8 om Aftenen til henimod 8 a 9 om Morgenen. (Af Ribe Avis.)

Det Kongelige General-Land-Oeconomie og Commerce-Collegium bekjendtgjør herved, at de, ved den i bemeldte Collegio under 5te d. M. holdte Licitation, gjorte Bud paa Leverance af jydsk Uld, ikke approberes. (Af Handelstidenden.)

Udenlandske Efterretninger.

London, d. 17 Sept. (Over Frankrige) Vi have i Gaar modtaget Breve fra St. Petersborg indtil d. 23 Aug. Bernadottes Udvælgelse til Værdigheden af Kronprinds af Sverrig har opvakt her stor Sensation. Man frygter almindelig, at den Franske Regjering vil paastaae det fra Sverrig i sidste Krig acquirerede Gebeets Tilbagegivelse; man venter og saa en nær forestaaende Forandring i Ministeriet. Marchen af et til Forstærkning for Grev Kamensky bestemt Corps af 15000 Mand er for Øieblikket contremanderet. — Moniteurens Anmærk. Prindsen af Ponte Corvos Udnævnelse til Værdigheden af Kronprinds af Sverrig er en viid Mark til Forhaabning for Engelænderne. Forfængelig Haaben! Den for begge Keisere af Frankrige og Rusland uventede Begivenhed har ikke været en Følge af Kulde imellem dem. Finland er af Sverrig afstaaet til Rusland; Provindsen er Russisk, og det er een af de Fordele, som dette store Rige har af en Alliance med Frankrige. Finland var en for Rusland nødvendig Provinds for at centralisere Riget. Grev Kamensky har de fornødne Tropper til at forsvare de af ham ved Donau erobrede Provindser. Naar Keiser Alexander anseer det for hensigtsmæssigt at sende friske Tropper derhen, hvo kan da forhindre ham deri? Keiser Napoleon er Rusland vis ligesom Rusland er

Frankrigs vis. Det er os kjert, at have Leilighed at gjøre denne Forklaring; thi i en Tid af fjorten Dage hører man i Europa kun tale om Anseendet af en Krig. Disse Rygter udspredes, for at opmuntre det Engelske Folk, og give det Bevæggrunde til Haab, at drage sig ud af den ulykkelige Tilstand, hvori det befinder sig. Troppebevægelserne i det Mecklenborgske have kun det Øiemed, at forekomme den Engelske Smughandel. — Vi sige Valget af Prindsen af Ponte Corvo er en Begivenhed, der ikke var beregnet. Kongen og Folket have frivillig valgt denne Prinds af Had til Engelland og i Opposition mod den Engelske Konge, der, endskjønt han, siden sin Ulykke, som Skik er, blev fornægtet og forladt af Engelland, alligevel mistede sit Kongerige, fordi han var den sandseløse og rasende Politik tro, der nu til Dags udmærker Engelland. (Monit.)

Stockholm d. 25 Sept. Henimod Oct. ventes Hoffet her tilbage igjen fra Ørebro. — Paa den Pommerske Kyst ankomme med det første en Svensk Fregat, ledsaget af 2 Cuttere. (Hamb. Børsenh.)

Ørebro den 26 Sept. I et overordentligt Ordenscapitul i Forgaars behagede det Hs. Maj. at erklære, at Høistſ. allerede d. 21 f. M. har udnævnt H. K. H. Kronprindsen til Ridder af Seraphinordenen, med Rettighed til at bære Sværd- og Nordstjernordenernes Tegn, som og til Ridder af den store Sværdordens Kors. (Hamb. Cor.)

Paris d. 26 Sept. Samfærslen til Vands mellem Paris og Antverpen ved Canalen St. Qvintin er nu aabnet. En af de første Følger heraf vil være den, at Priserne paa Steenkul, som Paris faaer fra Nord- og Jemappe-Dep., snart ville falde. (S. B.)

Scilla d. 5 Sept. I Gaar har den Engelske Contre-Admiral Martin atter havt 2 Timers Fægtning med vor Flottille. I Dag fornyedes Angrebet endnu langt heftigere. Tropperne forlode ved det fiendtlige Angrebs Løsen Strandbredden, for ikke at udsættes for Fiendens Ild. Da den Engelske Flottille var i et Canonskuds Vidde fra vor Embossage-Linie begyndte Ilden. To Gange blev Fienden dreven tilbage under sine Batterier; omsider fik 1 Fregat og 3 Brigger Befaling, at føre hele Flottillen igjen frem imod os. Nu begyndte paa ny en skrækkelig Træfning, og 200 Ildsvælg underholdt en uafbrudt Ild. Fregatten og de 3 Brigger gave vore Canoneerchalouper og Transportskibe to Gange det glatte Lag, men disse udholdt tappert Stormen. Fregatten og de 3 Brigger maatte, fulde af Huller, redde sig til Messinas Havn. Een af Engellændernes Brigger har lidt meget, og 5 til 6 Canonchalouper vare trufne og maatte tages paa Slæbetouget. Vi have kun mistet en eneste Matros, og kun 5 saaredes. 6 Canoneerchalouper og 5 Transportskibe ere let beskadigede. (Hamb. Cor.)

Memel d. 23 Sept. Greven af Gottorp har faaet sine forventede Passe fra det Russiske Hof, og tiltraadt sin Reise til Petersborg. (Børs. H.)

Til de Herrer Subskribentere i Kjøbenhavn.

Papirpriserne og Trykkerlønnen ere, som bekjendt, siden Krigens Udbrud, stegne overordentlig meget. En Balle Trykpapir, som før kunde haves for 12 Rdlr., maa nu betales med 47 Rdlr. Udgiveren har altid ønsket, at kunne overlade sit Blad for en saa billig Priis som mueligt, da han anseer dette for det bedste Middel til at skaffe det saa mange desflere Læsere. Det var ogsaa af den Grund, at han hidtil med betydelig Opoffrelse overlod Subskribenterne det for samme Priis som før Krigen. Men da han ikke længer seer sig istand hertil, saa bliver Prisen fra October af 7 Mk. 8 ß. Qvartalet. Denne Forhøielse af 24 ß. vil man saa meget mindre finde ubillig, som denne Priis kun skal gjelde saa længe Trykkematerialierne ere saa dyre, men bestemt skal nedsættes igjen, naar disse blive billigere.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 106.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 13 October, 1810.

Nye Opmuntringer til indenlandsk Industrie.
(Sluttet.)

Udkast til en Plan for de paa Gieddesdals Gods oprettende Industrie-Skoler, indsendt af Bestyrerne af de Gioeske Legater i Junii Maaned indeværende Aar til det Kongelige Danske Cancellie.

Saasnart vi ved det Kongelige Danske Cancellies Skrivelse af 27de Januarii indeværende Aar vare blevne underrettede om, at den af os for afg. Justitsraad Gioes Legater forfattede Fundats havde fundet Hans Majestæt Kongens allerhøieste Bifald, ansaae vi det for Pligt, saa hastig som muevligt at sætte de i bemeldte Fundats foreslagne velgjørende Anstalter i Gang. Industrieskolerne syntes os fortrinlig at fordre Opmærksomhed, da intet Folk kan stige til Lykke og Velstand uden Vindskibelighed, hvorimod denne, naar først Grundvolden dertil er bleven ret lagt, gaaer frem af sig selv, voxer daglig, og udbreder sig i nye Grene, af hvilke hver enkelt Green bliver igjen i sin Vei Moder til en talrig Afkom, der aldrig ophører at frembringe Liv og Virksomhed. Naar trængte overalt Landets Industrie saa heilig til alle Kræfters Anstrængelse som i nærværende Dieblik?

Hensigten af de Industrieskoler, som vi ønske at kunne anlægge paa Giedddesdals Gods, er at danne den opvoxende Ungdom til Færdighed i de Sysler, de Haandarbeider, som staae i nærmest Forbindelse med Land-Almuens Virkekreds, at veilede denne Ungdom til Kundskab om, hvorledes den med største Fordeel kan anvende sin Tid, sine Kræfter til eget og Statens Vel. Denne Hensigt kan paa ingen Maade bedre opnaaes, end ved at sætte Industrie-Lære-Anstalterne i Forbindelse med Læseskolerne i de Sogne, i hvilke Gieddesdals Gods er beliggende; vel kan dette ikke formedelst Mangel af duelige Lærere og beqvemme Skolebygninger i alle Sogne strax blive iværksat, men Planen hertil kan dog strax i Forening med Amtets Skoledirection blive afhandlet; naar vi da om samme ere bleven enige og den derpaa af Regjeringen er bleven authoriseret, skal vi til at udføre den, række hinanden en kraftfuld broderlig Haand, og vi tør da haabe at see den inden føie Tid sat i Gang.

For strax at lægge Haand paa dette vigtige Arbeide have vi udkastet følgende Hovedpuncter, som vi indstille, om de maatte blive sendte til Amtets Skoledirections Betænkning, da vi derefter tør haabe det Kongelige Danske Cancellies Beslutning angaaende de Hovedsætninger, som kunde lægges til Grund for den udførligere Plan til Læse- og Industrieskolernes Forening.

§. 1. Læreanstalterne i de Sogne paa forrige Roeskilde Amt, i hvilke Gieddesdals Gods er beliggende, skal efterhaanden, dog saa hastig mue-

ligt, saaledes indrettes, at Industrieskoler kunde sættes i Forbindelse med Læseskolerne.

§. 2. Børnenes Inddeling i Classer i Forhold til deres Alder, Kundskaber og Færdigheder lægges til Grund for denne Skole-Indretning. Det er Savnet af en saadan Inddeling, der hidtil har gjort Almueskolerne til Skoler for Tankeløshed og den Konst at dræbe Tiden med intet at bestille. Classe-Inddelingen er ved det provisoriske Reglement i enhver Læseskole allerede anordnet, og den vil vinde en endnu større Fuldkommenhed, den vil endnu blive gavnligere for Land-Almuens Dannelse, naar Classerne hver Time kunne afløse hinanden i Læse- og Industrieskolen, da en saadan bestandig Afvexling mellem Forstands- og Legems-Øvelser vedligeholder Børnenes Lyst og Opmærksomhed, og forjager den Kjedsommelighed, der er en uundgaaelig Følge af flere Timers Stillesidden med Bogen i Hænderne.

§. 3. I Læseskolerne kan det ikke undgaaes, at jo Børn af begge Kjøn maa tage Deel i fælles Underviisning; ogsaa er der mangehaande Arbeider, i hvilke begge Kjøn kunde deeltage ved Læreanstalterne i Industrieskolen; men her forekomme og mange practiske Kundskaber, som synes mere passende for det ene Kjøn end for det andet.

§. 4. Saaledes er det passende for Drengene at lære de første Haandgreb i Brugen af Kniv, Saug og Øxe, hvorved de sættes istand til selv at kunne forfærdige og istandsætte de uundværligste Agerdyrknings- og Landbrugs-Redskaber; de bør særskilt undervises i at forfærdige store Kurve, Liigkister m. m. af Piil og Straae, med faa Ord i alle de Haandarbeider, som fordre Styrke og større Legemskræfter end de, der sædvanlig ere Fruentimmeret tildeelte. Endelig bør og Drengene af Industrieskole-Lærerne undervises i de for Soldaten nødvendigste gymnastiske Øvelser, hvorved de fra Barndommen af kunde blive dannede til deres ærefulde Kald som Fædrenelandets Forsvarere. Derved skulle de og aflægge det tunge, plumpe og dorske Væsen, som hidtil ikke sjelden har gjort den sjellandske Bonde uskikket til at udføre sit Landarbeide med Lethed og Behændighed.

§. 5. Pigerne maa særskilt undervises i at sye, spinde, væve Baand, i de finere Straaefletninger m. m. Den Værdie, til hvilken Landmandens endog mindst kostbare Producter kan stige under den arbeidslærte Danske Qvindes Haand, er uberegnelig.

§. 6. Piger saavelsom Drenge kunne tage fælles Underviisning i at strikke, sortere Uld, binde Fiskergarn, gjøre Biekuber; i Kundskab om Medicinske Planter, hvorledes disse skulle samles, tørres og bevares, med faa Ord, i alle de landlige Sysler, som af begge Kjøn med lige Lethed og Færdighed kunne foretages.

§. 7. Ihenseende til Børnenes Inddeling i to eller flere Classer maa Industrieskolen rette sig efter den Inddeling, som for Læseskolerne bliver vedtaget; men ihenseende til Læretimernes og Skoletidens Bestemmelse formene vi, at begge Læreanstalternes Forening gjør en Forandring nødvendig i de Bestemmelser, som desangaaende findes i §§. 8, 9, af det provisoriske Reglement. Efter vort bedste Skjøn kan i begge Læreanstalterne fra 1ste April til 1ste Sept. Maaneds Udgang undervises fra Kl. 8 til 12 om Formiddagen og fra 2 til 4 om Eftermiddagen; i de øvrige Maaneder kunde Underviisningen begynde om Formiddagen Kl. 9 og vedvare til Kl. 1, da den eller de yngste Classer gaae hjem, de ældre Classer derimod vedblive Eftermiddags-Underviisningen fra 2 til 4. Sex Timers daglige Underviisning er nødvendig for Børn fra 12 til 14 Aar, især i den Folkeclasse, som tidlig bør vænnes til stadigt og anstrængt Arbeide.

§. 8. Skolebygningerne i de Sogne, i hvilke Gieddesdals Gods er beliggende, ere alle af den Beskaffenhed, at de maa ombygges, naar de skulle svare til det, der fordres i Almueskole-Reglementets §§. 49, 50; Skoledistricternes Beboere i bemeldte Sogne ere og saa formuende, at denne Udgivt paa ingen Maade for dem kan være trykkende, og ved denne Ombygning maa sørges for 2 Stuer til Industrieskolen og den fornødne Plads til Redskabernes og Materialiernes Bevaring. Den større Bekostning, som dette volder Districtets Beboere, kommer ikke i Betragtning i Forhold til de Fordele, som deraf tilflyde deres Børn, som endog tilflyde dem selv, da ogsaa de vinde ved det Arbeide, hvortil deres Børn blive oplærte.

§. 9. Da hele Skoledistrictet ifølge ovenan-

førte bidrager til Industrieskolens Bygning med dertil hørende Indretninger af Borde, Bænke m. m., saa taler Billighed for, at alle til Districtet hørende Børn bekomme fri Adgang til Underviisningen, hvad enten deres Forældre boe paa det saakaldede Giedddesdals Gods eller ikke. Dette Godses Beboere vilde gjøre sig aldeles uværdige til deres afdøde Velgjørers Godhed, dersom de kunde vorde misundelige over, at deres Naboer nyde godt af denne velgjørende Indretning.

§. 10. Lærere og Lærerinder i Industrieskolen antages og lønnes af Executorerne for afg. Justitsraad Gises Legater; disse Lønninger, Materialiers og Redskabers Anskaffelse og de flere til Skolens heldige Fremgang nødvendige Udgivter udredes af Brudelegatets aarlige Overskud saavelsom af Renterne af den oplagte Extrafond, saafremt noget deraf kan bespares fra det Brug, hvortil de ere bestemte.

§. 11. Alt hvad i Industrieskolen forarbeides, bortsælges ved offentlig Auction eller paa anden Maade, ligesom Executorerne finde samme fordeelagtigst. Af den Priis, som for hvert Stykke erholdes, bekommer det Barn, som har forfærdiget Arbeidet, 10 PC., og den Lærer, under hvis Anførsel det er forarbeidet, ligeledes 10 PC., som Belønning for begges anvendte Flid.

§. 12. Industrieskolen staaer under Sognepræstens umiddelbare Opsyn og Bestyrelse; Overtilsynet tilkommer Amtets Skoledirection i Forening med Executorerne for de Giseske Legater.

§. 13. Regnskabet i Industrieskolen føres af den ved Læseskolen ansatte Lærer, under Sognepræstens nærmeste Tilsyn, og aflægges til fornævnte Executorer ved hvert Aars Udgang. Af dette Regnskab lade Executorerne følge en Extract med den aarlige Indberetning, som de om Legaternes Bestyrelse indsende til det Kongelige Danske Cancellie.

Disse ere de Puncter, over hvilke vi tør udbede os, at Amtsdirectionens Betænkning maae høres.

Endvidere have vi besluttet, saasnart Omstændighederne tillade det, at oprette et Institut paa Giedddesdals Gods, i hvilket den allerede voxne Ungdom kan blive veiledet i alle til et velordnet Landbrug henhørende Dele, hvor Godsets Beboere kan lære at kjende de bedste Agerdyrknings-Redskaber, den for Egnen fordeelagtigste Dyrkningsmaade, hvorledes de bedst kunne forskaffe sig en forbedret Qvæg-, Faare- og Svine-Avl, hvor de kunne lære at dyrke de for Egnen passende Handelsværter, at plante Træer m. m. Saasnart vi hertil kunne bekomme en beqvem Jordlod og en duelig Bestyrer, skulle vi saa hastig som mueligt arbeide frem til dette Maal.

Treschow. Hansen.

Til Udgiveren af Kjøbenhavns Skilderie.

Udgiveren af Kjøbenhavns Skilderie har i dette Blads No. 102 d. A. indrykket nogle Bemærkninger over Kjøbenhavns Cathedralskoles nutidige Frequents o. s. v., i Henseende til hvilke jeg udbeder mig Tilladelse til at meddele følgende Berigtigelser, som jeg haaber De vilde have den Godhed at give Plads i Deres Blad.

Da Angivelsen af det Antal af Ynglinge, som have været anmældte til Indsættelse i Skolen til det nu begyndte Skoleaar, saaledes som det i Bladet er anført, maa formodes at hidrøre fra og at grunde sig i min mundtlige Yttring til adskillige af de Forældre eller Værger, som sidst have anmældt Saadanne hos mig, saa troer jeg deri at have Anledning til at ønske denne Angivelse berigtiget derhen, at de Nyanmældtes Antal har været 65 istedet for 70, som det i Skilderiet er angivet til. Af dette Antal ere, ved de i sidste Halvaars Løb og efter den afholdne Examens Udfald indtrufne Vacancer, 18 nye Disciple blevne antagne i Skolens forskjellige Classer. At jeg har modtaget saamange Anmældelser til det endog ringere Antal af Pladser, som kunde formodes at ville vorde ledige, grundede sig deri, at jeg da havde noget Haab om, at en Foranstaltning muesligen kunde være bleven truffen, hvorved de samtlige Anmældte, paa en Maade, kunde have seet deres Ønsker opfyldte. Iøvrigt vare de Anmældte af aldeles forskjellige Stænder. Endeligen tillader jeg mig endnu den Bemærkning, at, endskjøndt Skolens Protocoller vise, at det i de senere Aar før Skolens Reform 1797 var i Særdeleshed de ringere og fattigere Borgeres Børn, som da besøgte Skolen,

maa dog vel den i Bladet bemærkede Omstændighed, at formuende og fornemmere Folks Børn da ei indsattes i denne Skole, ogsaa søges deri, at, da nogle private Instituter, som Efterslægtens- og Borgerdydsskolen, havde reist sig ved Siden af denne Skole, disse i deres Indretning og Omfanget af Underviisningsgjenstande mere fyldestgjorde Tidernes Aand, medens den saakaldte Latinskole beholdt sin ældgamle Indretning og dermed forbundne Upasseligheder. Imidlertid finder jeg dog endnu i disse Aar enkelte Embedsmænds og ei uformuende Borgeres Børn, som endda have benyttet sig af Skolen.

Kjøbenhavn, den 6te October 1810.

N. Lang Nissen,
Rector scholæ.

* * *

Da Ovenstaaende Intet indeholder, som svækker Rigtigheden af de i bemældte Numer fremsatte Bemærkninger, har Udgiveren Intet at erindre herimod. Dog maa han blot bemærke, at han ved sin Yttring, "at den herværende Latinskole havde for den nye Skoleforandring i 1797 saa liden offentlig Tillid, at endog ikke Formuende af Stadens Indvaanere, uagtet de dermed forbundne Opofrelser, foretrak Provindsernes Latinskoler for denne", tænkte sig (hvilket ogsaa synes at maatte være indlysende af Udtrykket "Provindsernes Latinskoler") længere tilbage i Tiden, før Borgerdydsskolen eller andre lignende private Skoler vare til, og at altsaa, da alle offentlige Latinskoler i ældre Tider havde ens Organisation, den af Hr. Rectoren angivne Grund til Forbigaaelse af den herværende Latinskole ikke kunde finde Sted.

Om et Slags Søgræs eller Tang, kaldet Ulva eller Conferva (Linnée *), tjenlig til Papirfabrikker og maaskee til Madratsers Stopning.

Det var hændelsesviis, at jeg i sidste Julii Maaned, i og ved Strandbredden her ved Holbek, traf

*) Af Fiskerne her i Egnen kaldet: Snekkefedt, fordi det er sæbeagtigt, dog vedklæbende, og meget vanskeligt at faae pillet af Garnene.

endel opskyllet af dette Søegræs, hvoraf det, som havde ligget længst for Solen, var ganske afbleget og hvidt, men det, som endnu laae i Flodemaalet, nærmest smukt Søegrønt. Jeg tog af begge nogle Prøver hjem med mig, og saa meget at jeg efter at det Grønne var afvasket i Brøndvand og tørret paa et Trækloft, lod det udpille og karte ligesom Uld, dog meget lettelig, da det blev fint og lod sig sammenrulle i Tøjer eller Taver som til at spinde paa en Rok, hvilket dog ikke blev forsøgt. Et større Qvantum forskaffede jeg dernæst, nemlig et lidet Læs fra Strandbredden, aldeles grønt, som blev lagt i forskjellige Kar, og flere Gange i 2 à 3 Dage givet Parkvand og derefter optaget og Vandet afknuet. Noget deraf lod jeg koge i en stor Jerngryde, omtrent en Time, deels for endmere at optage det Saltagtige, og deels for, efter min Formodning, at give det mere Styrke til Behandling, hvilket sidste dog ei erfaredes. Endel deraf blev opbragt paa et Trækvindsloft, thi Veirliget var meget ustadigt og afvexlende med Torden og Regn og Solskin, at det i fri Luft vilde blive vanskelig med Tørringen.

Imidlertid indsendte jeg den 11 Aug. til en sagkyndig Ven i Kjøbenhavn 3 Prøver af det, som fuldkommen var bleven tørret paa Loftet, nemlig No. 1 i raae Tilstand bleget for Solen; No. 2. Ligeledes hvidbleget fra Strandbredden, men udblødt i ferskt Vand og kogt; og No. 3. Meleret grønt og hvidt paa samme Maade behandlet og derefter lettelig kartet. Mine ved Indsendelsen til Opløsning anbragte Spørgsmaale vare disse: a) om No. 1 og 2 kunde bruges ved Papirfabrikkerne som til Karduspapir, der i Priis er steget fra 16 Mk. pr. Lpd. forhen til nu 16 Rdlr.? og b) No. 3, det Melerte: om det kunne anvendes som en Slags Vatt til Sengetepper i Katun eller Lærred, isteden for den kostbare Lammeuld og Bomuld? Og jeg havde da den Fornøielse i Svarskrivelse af 25de s. M. at modtage fyldestgjørende Efterretning, at nemlig No. 1 og 2 kan bruges til Karduspapirer, naar det udvasket tørret leveres til Ørholms Papirfabrik imod En Mark dansk pr. Lpd., og No. 3, naar det skulde anvendes til Fyld, maatte det meget nøie udvaskes, thi ellers vilde det trække Fugtigheden til sig af Luften formedelst de saltagtige

Dele de ellers kom til at indeholde. Om da det sidste saaledes som det fordres for Sundhedens Skyld, ikke almindeligen kan anbringes til Stopning i Tepper m. v., saa glæder jeg mig dog ved, at dette Slags Søgræs som ikke ansees for eller jevnføres med de flere Slags Bendel- og Klover-Tang, som især er tjenlig til Saltkogning som og er i Mængde, ligesom hint i Tusinde Læssevis, er at faae samlet ved de Danske Kyster efter en Paalands Storm i October og November Maaneder, da den er fuldmodent, letter sig fra Havbunden, og i store Strækninger eller Plader flyder oven paa og driver for Vinden.

Efter denne Anmeldelse, hvorved jeg forbeholder mig til sin Tid at fremsætte en mere beqvem Maade til Vaskning og Tørring, end den jeg i Hast og i ubeleilig Tid maatte antage; tør maaskee fra vedkommende Sted en Opfordring blive offentlig bekjendtgjort til denne Slags hidtil ubekjendte Industries Fremme, da det er mig vitterligt, at den Ørholmske Papirfabrik kan under sin Behandling ugentlig modtage og forbruge 200 Lispund af denne Sovert.

Holbek, den 6te October 1810.

J. Wirth,
Kammerraad.

Indbydelse til Subscription

paa et Prospect af nuværende Levninger af Niels Ebbesens Borg: Nørreriis.

Som vort Fædreland, fra Oldtiden af, var rigt paa Mænd, der ved dansk Daad og dansk Tapperhed tilvandt sig det hædrende Navn af Dannemænd; saa synes det at være Nutidens fortjenstfulde Kald, med omhyggelig Haand at opsøge enhver Levning af Nordens svundne Kjempetid, og ved Skuet af dens ærværdige Minder, at bøde paa Historiens mangelfulde Optegnelser. — At levere et lidet Bidrag til disse, Oldforskernes agtværdige Bestræbelser, var det Forsæt, som jeg fattede, og af Velyndere bestyrkedes i, da jeg under mit militaire Ophold i Aarhuus, besaae det Sted, hvor den Ypperste af Nordens faldne Kjemper Niels Ebbesen af Nørreriis har levet. Det er en behagelig Plads imellem Randers og Aarhuus, ikke langt fra Herregaarden Ridstrup. Man finder endnu Ruiner af de Volde og Grave, som fordum omgave Borgen, og i Jordbunden paa forskjellige Steder Spor af hensmuldrede Steen. I Midten af Pladsen hæver sig en ærværdig Eeg, der ved sin Ælde synes at bebude, at den i fremfarne Dage har givet Helten Skygge, naar han fra trættende Leding vendte tilbage i Fredens Ly, og, skjønt Fortidens lidet paaskjønnende Historieskrivere intet melde om denne, som om andre Mærkværdigheder ved Ebbesens Bolig, er den dog for Nutiden paa nye bleven mærkelig ved den korte Indskrift, som Danmarks første Søkriger Steen Bille egenhændigen indgrov i den. — Da Stedet altsaa fra antiqvarisk Side har saa megen Interesse, og desuden ved sin behagelige Beliggenhed og de skjønne Skovgrupper, som omgive det, tilbyder et ikke ufrugtbart Thema til et smukt Naturmalerie, troer jeg, at denne Egn — kobberstukket af en duelig Konstner — ikke vil være nogen uvelkommen Gave for Yndere af indenrigske Landskabesstykker. Kobberet bliver i middelmaadig Folio, illumineret efter Naturen, omtrent 16 Tommer langt og 12 Tommer høit, og Hr. Kobberstikker Grosch, der har paataget sig dette Arbeide, vil vist besørge det til Publikums Tilfredshed. Prisen for Subskribenterne er 2 Rdlr., der siden forhøies for andre Kjøbere, og Subskribentsamlerne tilstaaes de sædvanlige Fordele. — Subskription modtages indtil Udgangen af December Maaned d. A. i Sjelland hos Hr. Lotto-Assistent Brorson, samt Hhr. Boghandlere Schultz og Brummer i Kjøbenhavn, i Fyen hos Hr. Hempel i Odensee, og Hr. Pastor Storch i Kjerte, og i Jylland hos Hr. Adjunct Tauber i Aarhuus, og hos Undertegnede.

Cantonnementsqvarteret Gylling, den 15de September 1810.

Edward Storch,
Premierlieutenant ved det fyenske Infanterie-Regiments 4de Bataillon.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Uagtet vi i Aar aldeles ikke have havt nogen Overflødighed af Frugt her i Sjelland, seer man

dog hos vore Frugthandlere Viindruer af dette Aars Væxt, hvoraf en Klasse ofte veier tre Fierding Pund. Dette kan tjene til Beviis paa hvad vort nordlige Clima ved en større Omsorg for Haugedyrkningen alt formaaede at frembringe.

Blandt de Artikler, som i en ualmindelig Grad ere stegne siden Krigen maa især regnes Kride. Skjønt Kride er en indenlandsk Frembringelse blev en Tønde deraf, som i Fredstider kun kostede 24 ß., i disse Dage ved Auction paa Børsen betalt med 5 Rdlr. 24 ß.

Uagtet Posten i Gaar (d. 12) førend Børsens Slutning endnu ikke var kommen, lode adskillige Hædersmænd sig dog betale 565 til 570 for tre Maaneders Banco. Man seer her Hovedkilden til dette store Onde. — Men uagtet Coursen gaaer saa ufordeelagtig, ere Vareptiserne dog endnu bestandig flaue.

Af en Skrivelse fra Rom, dat. d. 2 Martii. Camucini har malet Thorwaldsen i Dansk Costume, og nu forfærdiger denne den sidstes Brystbillede, som har foranlediget dette Bytte. Koes, der for den Danske Regjering har forfattet en Fortegnelse over Zoega's efterladte Skrifter, saavelsom Brønsted, der begge agtede at reise til Grækenland, vende, formedelst den Umuelighed at faae Passer, tilbage til deres Fædreneland.

I Gaar solgtes paa Børsen: Havanna Sukker i Tønder 5 Mk. 8 ß. à 7 Mk. 6 ß., Tamarinder $17\frac{1}{2}$ ß. pr. Pd., Gummi Arabicum 2 Mk. 11 ß., Congo 21 Mk. 2 ß., Kampoy à 12 Pd. Netto pr. Kiste, 41 Rdlr. 3 Mk. pr. Kasse.

Ved Aalborg Priseret er prisdømt Skibene: Delphino, die Vorsichtigkeit, die Krone.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 12 Oct. Tre Maaneder 565 til 570, à vista 575. — Hamb. Cours 555.

Postefterretninger.

Wiens Cours var d. 9 Oct. 780½.

Moniteuren anmærker i en Note følgende: "Gothenborg og Østersøen skulle lukkes for Engellænderne. Der er indløben Franske Flaader i Jahde og Ems. Batterier og talrige Detachementer Franske Douanierer besætte Hollands og

Tydsklands Kyster indtil Østersøen. Helgolands Magaziner, hvori der ligger over for 200 Mill. Varer, finde ingensteds Afsætning. Man maa bringe hvad der ikke er fordærvet tilbage til Engelland. Men for at føre Folket i Vildfarelse, opdigter man Efterretninger, som det kan synes godt om. Man skildrer det Fastlandet som staaende i Luer og bedækket med Blodhave. Det gjør os meget ondt for Engelland. Fastlandet er i dyb Rolighed og vil ogsaa blive saaledes.

I Børsenhalle meldes under d. 9 Oct., at Kronprindsen af Sverrig ventes om nogle Dage til Hamborg, og at Kronprindsessen vil følge sin Gemal om 14 Dage.

Fra Paris skrives under d. 30te Septbr.: Kronprindsen og Kronprindsessen af Sverrig ere reiste derfra til Monfortaine, for at tage Afsked med Dronningen af Spanien, og det synes, som Afreisen til Sverrig er bestemt til i Morgen. — Den Kgl. Svenske General-Consul, Hr. Segneul, reiser i Forveien. (Alt. Merc.)

Ved et Keiserl. Fransk Decret af 23 Sept. er bestemt, at den resterende Hollandske Regjeringsgjeld skal afbetales af den Franske Regjering med saakaldte Bons. Denne Gjeld bestaaer af 3 Slags: 1) 24 Mill., som de Holl. Ministerier skyldte for Tjenesteforvaltningen i Aaret 1810. 2) De resterende Renter af den offentlige Gjeld, hvilke Restancer ere reducerede til 30 Mill., og 3) Vexelbreve, som Skatten i Amsterdam har at betale for Tjenesten i Aaret 1808 og 1809, og som beløber sig til 6 Mill. 600,000 Fr. (Samme Blad.)

Fra Leiren ved Piale have Natten den 8de Septbr. Recogneseerbaadene og 2 Canots, besatte med 25 Grenaderer, gjort en Landgang i den sydlige Forstad af Messina, og, efter at have foruroliget Fienden, igjen forladt samme. (S. B.)

I Dresden er anordnet en Afgivt af alle Engelske eller Colonialvarer, der ved Confiscationer i andre Lande eller ved Opbringelse ere komne i den derværende Handel. (S. B.)

Prindsen af Ponte Corvo er udnævnt til Generalissimus for den Svenske Armee. (S. B.)

I det Tyrkiske Ministerium er foregaaet en pludselig Forandring. Hagi Halib er formedelst

sin høie Alder afgaaet og Schaker Achmed Efendi udnævnt til Kaimakan i hans Sted. (S. B.)

Statsr. og Gener. Gouvern. Grev Essen og Hofmarchal v. Platen have faaet Befaling at forføie sig til Helsingborg, for der at modtage Kronprindsen. (S. B.)

Moniteuren leverer Engelske Efterretninger fra Gothenborg af 10 Sept. hvori berettes at en Engelsk Convoy af 25 Skibe er bleven adspredt i en Storm mellem Paternoster Klippen og Christiania, men at 2 af disse Skibe ere komne tilbage til Gothenborg. — Den Hollandske Colonie Amboina er d. 19 Feb. bleven tagen af Engellænderne.

Fra London skrives, at et Corps Engelske Tropper afgaae til Corunna, og at en Expedition bestemt skal afseile til Dünerne. Nogle mene, at den har en vigtig Bestemmelse i Østersøen. — Bevægelserne i Vlissingen lade formode, at den derværende Flaade snart vil udløbe, maaskee til Vestindien. (A. M.)

Udenlandske Efterretninger.

I Wielands Merkur læses atter en Reisendes Efterretninger om den afdøde, i saa mange Henseender mærkværdige Prof. og Hofraad, Dr. Beireis i Helmstädt. Af Mærkværdighederne i hans Konstcabinet, siger den Reisende, interesserede mig især den Würtembergske Præst Hahns Regnemaskine, som med utrolig Hurtighed tilkjendegiver den opgivne Summas Facit; den berømte Otto Guerikes hele Apparat tillige med de halve Kugler, hvormed han 1654 viste det Riges forsamlede Stænder Luftens Kraft, i det 24 Heste, som spændtes for samme, efterat Luften var udpumpet deraf, ikke vare istand til at trække dem fra hinanden; derpaa endelig de bekjendte Vaucansonske Automater; en Fløitespiller, en Trommeslager, og en And, alle i naturlig Størrelse. Anden havde intet Overtræk, hvorved man endnu tydeligere kunde blive bekjendt med Konstværket, der bestod af lutter smaa Metalstykker. Den efterlignede alle en levende Ands Gebærder, snaddrede og aad Korn af Haanden. — Beireis talde derfor om disse Automaters uhyre Priis, og at han, da han som Dreng læste derom, udraabte: Fader! dem maa jeg have! Da hans Fader havde slaaet ham og irettesat ham for hans Begjerlighed efter disse Automater, bad han ham om Forladelse og kyssede ham, sigende, at han vil og skal vide at forskaffe sig dem ved stor Anstrængelse. Det var den Gang mit Forsæt, tilføiede han, nu har jeg dem, thi Menneskets Villie er almægtig, hvad jeg vil, det kan jeg. Ogsaa kan jeg i en Tid af nogle Timer opfinde hvilken Ting, De maatte forlange af mig. Jeg har den rigtigste Logik, og den leder mig ved min dybe Indsigt i den menneskelige Natur, paa alt. Mærkværdig var endnu en Vogn af hans egen Opfindelse, der gik ved et indere Drivværk, en Magnet der bar 64 Pund og et Mikroskop, der forstørrede 64 Mill. Gange. Hans ikke ubetydelige Malerie-Samling, indbefattede vist mangt et fortræffeligt Stykke. Efter hans Forsikkring besad ingen Regent paa Jorden en saa kostbar Samling; thi den indbefattede enhver stor Mesters første Forsøg og Hovedværk. De Summer, der vare anvendte derpaa, overgik al Forestilling, og naar den Russiske Keiserinde eller Hertugen af Orleans gav paa Auctioner 20 og 30,000 Rdlr. Commission, saa gav han ubetinget Ordre at kjøbe dem, og blev saaledes Eier deraf. Til min Samlings Fuldkommenhed, sagde han, mangle kun endnu to Stykker. Men jeg haaber bestemt at faae dem med det første; thi blandt den ulykkelige Hertug af Orleans Efterladenskab ere de blevne solgte i Engelland for 270,000 Pd. St. og skulle nu sælges ved en Auction, hvor jeg har givet ubetinget Commission. Kostbarere end alt andet ere de fine Lüberkühnske Apparater, om hvilke den, der ikke har seet dem, neppe kan gjøre sig en Idee. De indeholde de fineste Dele af det menneskelige Legeme, indsprøitede i Vox. Hvert af samme ligger imellem smaa klare Glasplader, og har sit eget paa en Stift siddende Mikroskop. Naar man betragter dem med blotte Øine, seer meget kun ud som en rød Prik af et Naalehoveds Størrelse; igjennem Mikroskopet seer man tydeligen det Indres beundringsværdige Bygning. Den hele Skat gjemmes i et Futteral, omtrent af en Haands Størrelse. Førend Lüberkühn døde skal han have testamenteret sin umyndige Søn disse Præparater, Kronen af hans Arbeide, paa

det Vilkaar, at de skulde blive i Familien. Da ogsaa Sønnen snart derefter døde, ønskede Arvingerne at sælge dem, og Keiserinden af Rusland, som eiede de øvrige, overdrog Først Orlow at kjøbe dem. Man forlangte 14,000 Rdlr.; Førsten pruttede. Beireis erfarede dette, ilede med Extrapost derhen, udbetalte, medens man skiftede Heste, de 14,000 Rdlr. og vendte mere end lykkelig tilbage til Helmstädt. Den ubehagelig overraskede Første reiser efter ham, byder ham Fordeel, beder, truer, bander, men Beireis bliver ubevægelig. "Første, svarede han, om vor Herre selv steg ned fra Himlen, og sagde til mig: Beireis, see, jeg vil give Dig hele Tydskland — Europa — Asia — Africa — America — hele Verden og alt hvad deri er — giv mig denne Æske; saa svarede jeg alligevel: det kan jeg ikke!" (Fortsættes.)

Paris's Befolkning, som man før anslog til 800,000 Sjele og derover, er, efter de nyeste Opgivelser, kun 550,000. — I de forskjellige Hospitaler og offentlige Sygehuse i denne Stad behøves aarligen til de Syges Bespisning to Millioner, hundrede og tredive tusinde Pund Kjød. Denne Opgivelse er efter et offentligt Opraab til den Mindstbydende. (Hamb. Corresp.)

Mairen i Clairfontaine i Egnen af Soissons er bleven dræbt netop da han vilde gaae ud af Kirken, hvor han havde holdt et Barn over Daaben. Denne Ulykke var en Følge af et ungt Menneskes Uforsigtighed, der vilde hilse den i hele Landsbyen saa yndede Mand med et Glædesskud. (S. B.)

Mariboe, d. 8 October. Udtog af en Søemands Skrivelse fra Nakskov af 4de October. I Maji Maaned d. A. gik jeg til Caps, hvor jeg i Sommer har gjort 4 Priser, dog er den ene frigivet, hvorfor jeg var budet 600 Rdlr.; men da jeg ei agter at berige Speculantere, vover jeg Alt, for at vinde eller tabe Alt. De 3 øvrige ere prisdømte i Underretten; om vi beholde dem i Overretten, vil Tiden lære. Den ene er en Dæks-Nordbaad, Dristigheden, Capitain Oluf Norin, den samme, som i Krigen, vi havde sidst med de Svenske, hærjede Øen Seierøe, hvor Hr. Pastor Raffenberg den Gang var, og som blev plyndret. Den blev igjen taget paa et andet Tog af Caperfører Duus, som forandrede den til en Dæks-Nordbaad, hvormed han seilede paa Fragt. Da vi havde Noget bag Øret, toge vi ham paa hans Udseiling fra Aarhuus. Han feilede adskillige Papirer og havde 70 Pd. Indigo inde, som han først angav ved sin Udløsning. Det 3die var en Galease, som vi ogsaa indbragte til Aarhuus. Den var bestemt til Mariboe til Hr. J. Sidenius; dog havde han ei andet at bevise sin Reise med end en simpel Adresse. Den var baglastet. Grunden til dens Prisdømmelse var: Det var en Aalborger Galease, taget paa sin Reise med Munderingsstykker fra Jylland til Norge af de Engelske og solgt af dem til de Svenske; da han ei havde Kjøbebrev, er det at formode, at de Engelske af egen Myndighed, uden det Engelske Admiralitets Vidende har solgt Skibet. — Jeg er nu paa en ny Krydstour, men har ei faaet Noget endnu. Vi var vel ude og saae til den Engelske Flaade, der sidst gik igjennem Beltet, men fik Intet; dog slap den ei saa ganske. Canonbaadene fra Nakskov toge et. Et løb paa Grund, som de Engelske selv satte Ild paa. Caperfører Nielsen indbragte et, som han skar ud af Flaaden, til Svendborg. En jydsk Caper skjar Ankertouget over paa et, men kunde ei tage det med sig, da de Engelske bleve det vaer. Caperfører Hein var 2de Gange i Flaadens Midte, men de Engelske holdt et vaagent Øie med dem og tog de slette Seilere paa Slæbetoug. — Ved det sidste Marked i Sarkjøbing vilde alle sælge Heste, men ingen kjøbe, da de bleve holdte i en alt for uhyre Priis. Den største Deel vare saa gamle og forslidte, at de høiligen trængte til at gaae til Hvile. For en halvgammel mager Hest blev forlangt 350 Rdlr. — October begyndte med et ligesaa skjønt Veir, som September endte. Formedelst det vedholdende stille Veir begynder Brødmangelen at blive almindelig følelig. Under saadanne bedrøvelige Omstændigheder føler man først Savnet af Vandmøllerne, der fordum have været ved Mariboe og i Maglemer under Grevskabet Knuthenborg, der ere nedbrudte. Uagtet det truer hver Dag med Regn bliver den dog borte, som meget sinker Vintersæden, da det paa mange Steder er umueligt at bearbeide Lollands stærke leeragtige Jorder, som det sig hør og bør. (Af Mariboe Avis.)

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 107.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 16 October, 1810.

Hr. Simon Studenstrups naadigste Gjensvar paa Senior Peder Pedersens underdanige Rapporter.

3.

Det var ret en slem og fatal Affaire, min kjere Peter, at en uvedkommende Person, en Anonymus har formastet sig til at blande sig i vor Correspondence og forplumre os den hele Sag. Men nu til Dags veed man sig jo ikke sikker for Svig, Bedrag og Falskneri hvor man dreier og vender sig. Og hvad er vel Skyld herudi uden den canaliske Oplysning? Fra det Dieblik man begyndte at skrive Bøger for Bønder og oprette Læsebibliotheker for Almuen var det ude med den gamle Ærlighed. Det har jeg desværre længe maattet føle her paa Godset. Vor ny Præst er ogsaa een af de opklarede Herrer, som bestandig raabe paa Oplysning og Cultur og jeg veed ikke hvad. Han har begyndt paa tusinde alamodiske Fixfaxerier. Saaledes har han blandt andet indført en ny hedensk Læremaade, som han kalder den Pestelozziske eller Pestelenziske, og som for saavidt svarer til sit Navn, at den er en sand Pestelenz for den kjere Ungdom. Jeg har reent ud sagt ham, at jeg ikke vil vide noget af sligt, og at Børnene paa mit Gods skal undervises paa gammel christelig Viis og efter samme ABC Bog, som jeg og alle mine Forfædre høipriselige Hukommelse ere blevne underviste efter. Men mener Han, min kjere Peder, han bryder sig noget om mine Trudsler? nei, men gjør han ei. Han er uforskammet nok til at rive mig i Næsen, at jeg har afstaaet min Jus vocandi (hvilket jeg har gjort fordi jeg er en Patriot) og at jeg ikke kunde foreskrive ham, hvorledes og hvorefter han skulde lade Børnene undervise. Havde jeg bareste Lov til at gjøre hvad jeg vil. Jeg skulde mafoi lære den Karl noget andet. Men nu maa jeg tie, fordi jeg har bundet et Riis til min egen Bag. Ak, min kjere Peder, de gamle Tider vare dog gode Tider! Den Gang var en Herremand baade Herre og Mand paa sit Gods som i sit Huus. Der var nu vor gamle Præst Hr. Christophersen. Han var en høilærd og ærværdig Mand, men han bekjendte dog, at han stod under mig og at jeg var baade hans geistlige og verdslige Øvrighed. Naar han prækede var Kirken, ikke som nu, ganske tom, men propfuld af Mennesker. Men han prækede ogsaa saa det havde Fynd og Klem, og naar han talde om Helvedes Pøl og Brand og Himmerigets Fryd og Gammen, saa reiste Haarene sig paa Alles Hoved og alle Øine stode i Vand. Ja, mit Hjerte bløder, naar jeg tænker paa den salig Mand. Han var en Præst som det sig hør og bør. Han talde, klædte sig, aad og drak med Gravitet, og naar han havde sin hvide Paryk og sin Silke Samarie paa, saa faldt alle i Støvet for den Gudsmand. Han talde paa Prækestolen

aldrig som vore nymodens Spradepræster om Dyd og Moral og Opdragelse og anden verdslig Tant. Han passede sin Avling som en brav Mand, men spildte ikke sin Tid paa at lære Bønderne Hauge-dyrkning eller paa at holde Læsecirkler for Bønder-drenge. Han spilte sit Slag Kort saa godt som hver anden naar han var hos mig eller Fogden, men han forsyndede sig ikke med at gaae paa Comoedie eller i Concert naar han kom til Kjøbstaden. Men den Gang opdroges ogsaa Bondeungdommen christelig og sædelig. Man indbildte den ikke, som nu, at Jorden løb rundt som et Rokkehjul eller at Stjernerne vare lutter Verdener og Sole og andet saadant lærdt og hedensk Paafund. Man lærte den sin Børnelærdom og dermed basta. Men nu vil man jo ordentlig gjøre Lærde af vore Bønder og derfor gaaer det ogsaa som det gaaer, og derfor ere de ogsaa saa kjephøiede. Og det bliver hver Dag galere. Nu har vi faaet en Degn hertil, som er en reen Springfyr. Navnet Degn, som hans Formand, salig Peer, bar med saa megenÆre og Berømmelse, er ham ikke godt nok: han kalder sig Kirkesanger, et uchristeligt Navn, som i min Ungdom ingen skulde have vovet at antage. Denne Grønskolling har ogsaa begyndt paa at indføre ny Sæder og Skikke her paa Godset og ligner vor ny Præst op ad Dage, saa man med Rette her kan sige: Krage søger Mage. Han er een af de modens Karle, som man cultiverer og perfectionerer paa Seminariet, som det kaldes, hvorfra man vel ogsaa ret snart kan vente sig Gravere og Klokkere. Jeg har mine tusinde Ulykker med den Person, for han er saa selvklog og selvraadig. Han vil ordentlig foreskrive mig hvorledes der skal synges i Kirken og underviises i Skolen, og raaber bestandig paa at han er Seminarist, og at det ikke er nu som i gamle Dage, da en Degn var et Slags subaltern Person, en geistlig Domestique. Han hitter paa tusinde Slags Spilop, og er gaaet saavidt, at han ordentlig har villet forføre den kjere Ungdom til at spise det rene pure Hestekjød. Han lærer Drengene at voltigere og exercere og manoeuvrere, og alt det uden at spørge mig derom. Han ligger hele Søndagen hos Bønderne og forelæser dem Campes og Salzmanns og Rochows og andre hedenske Philosophers og Authorers forargerlige Skrifter. Men jeg har reent ud sagt ham, at, hvad enten han var Seminarist eller Jansenist, saa skulde han give Slip paa disse Lapperier, for jeg taaler dem ikke. Men han raaber bestandig paa, at han er Seminarist og at jeg har intet at befale over ham. Og saa gjør han sig saa gemeen med Bønderne, at det ordentlig gjør mig ondt for den geistlige Stand, som han paa en Maade dog kan henregnes til. — Jeg kan ikke beskrive ham, min kjere Peter, hvad det i denne Tid er kjedsommeligt at være Herremand. Var det ikke, at man nuomstunder, som Patriot, maa søge at sikkre sine Penge, saa havde jeg allerede for længe siden skilt mig ved mit Gods. Man veed ikke om man er kjøbt eller solgt. Respecten er borte, Bønderne ere næsvise, Præsterne kjephøiede og Degnene gjør hvad de vil. Jeg har saa ofte tænkt: hvad vilde min salig Fader sige, dersom han kunde see op til os fra sin Grav og lade sig fortælle: hvorledes det nu gaaer til her paa Godset. Ak, vilde han udraabe i sin Fureur, hvor er den Træhest og det Halsjern, med hvilke jeg holdt saa god Justits paa Godset? Hvor er min høire Haand, Jesper Ridefoged, med hans tykke Tyremie, som alle Bønder toge Hatten af for? — Borte — forsvundne — forjagne af den forbistrede Oplysning, vilde jeg svare ham. Han mærker nok, min kjere Peter, at jeg er kommet i et Slags Extase. — Men jeg vil ikke bryde Ham længer med mine Calamiteter, for jeg veed de gaae Ham meget nær. Jeg vil heller afbryde og gaae over til en anden Materie.

Betreffende Coursen, da gaaer det bedre end jeg havde ventet, og hvorledes vilde det see ud med os Herremænd og hele Handelsstanden, som dog unægtelig er Statens Støtte, om den ikke gik som den gaaer? Jeg kan ikke andet end rose Hans Conduite, min kjere Peter, at Han ikke har solgt Studene, uagtet jeg havde givet Ham udtrykkelig Ordre, at lade dem stryge naar Coursen kom i de 550. Nu kan han gjerne lade dem staae indtil den kommer i 600, som nok snart vil skee, og det de koste i Foder vil Coursen nok betale os igjen. Men gjør iøvrigt som han bedst synes, for han kommer jo daglig paa Børsen og kan altsaa see dybere ind i Tingene end jeg, som boer i en Afkrog. Men inden den er i 600 skal Han

paa ingen Maade sælge dem. Rigtig nok gjør det mig ondt for mit stakkels Fædreneland, for jeg er, som Han nok veed, en Patriot, og uagtet jeg har udsvedt alt mit Latin, saa husker jeg dog endnu min gamle Præcepters Ord: Salus populi lex suprema, men Herre Gud, om ogsaa jeg vilde sælge mine Stude til en Cours af 550, saa er der jo dog saa mange af mine Colleger, som ikke ere saa patriotiskfindede, og een Svale gjør ingen Sommer, siger man jo for et gammelt Ord. — Med Skipper Jeppe Jepsen sender jeg Ham endnu 100 Tønder Smør; jeg har ladet dem vel salte, at de godt kan taale at staae, om det end var i to Aar. Under 60 Rdlr. Fjerdingen skal det ikke sælges. For Forpagter Ordholder behøver han ikke at frygte, min kjere Peter, for jeg maa reent ud sige Ham, at jeg blandt alle vore Forpagtere ikke kjender en eneste Ordholder, og at denne altsaa maa være en fingeret, falsk Person, der vil gjøre sine Hoser grønne eller have Løier med Publicum.

Hans velaffectionerede ꝛc.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Med ligesaa megen Veemod som Harme seer man nu vor Cours ved tusinde Cabaler og Handelskneb dreven op til 610!! Ikke vore Financer, som umueligen kunne have forværret sig 200 PC. i kortere Tid end sex Uger; ikke Hamborgerne, hvis egen Fordeel kræver, ei at lade vor Papirmynts Værdie synke for dybt, men en liden Hob Mennesker, der gjøre sig Statens Nød til en Næringsvei, er i dette Øieblik Aarsag til denne horrible Cours, som den ordentlig har søgt at fremvine, og som fortærer Landets bedste Marv. Man beraaber sig vel sædvanlig paa, at Wiens Cours endog er værre end vores, men man glemmer, at der gives bragdne Kar i alle Lande. Det er især ved at lade trassere paa sig, at dette skjændige Spil med Landets Vel drives. Vi have under hele Krigen seet, at vor Cours bestandig kom slettere fra vor egen Børs end fra Hamborg, og hvad skal Udlændingen vel tænke, naar han seer, at man, saaledes som Tilfældet har været i Fredags, lader sig, endog førend Postens Ankomst, betale 570 for tre Maaneders Banco, medens Coursen paa Kjøbenhavn i Hamborg kun har været noteret 545? Saalænge som Courssiouerne og deres Handlangere ikke opdages, og straffes som Landsforrædere, er der neppe noget Haab om, at dette store Onde vil kunne standses. Det virkelige Banco, der bruges i denne Tid, staaer nok i intet Forhold til den Mængde der fingeres og kun bruges til at drive Aager med.

Man kan neppe gjøre sig nogen Forestilling om hvor høit Alting i denne Tid betales paa Meubelauctioner i Kjøbenhavn. Ikke at tale om Sølvet, som betales med 16 Mk. Loddet, saa ere alle andre Ting forholdsviis ligesaa dyre. For et Pund forarbeidet Kobber betales 8 Mk. 8 ß., for 1 Pd. Tin 8 Mk. Men hvad der betales dyrest er Speile, Linned og Sengeklæder.

Medens Kjøbenhavns Adresseavis saa godt som har mistet en ældgammel staaende Artikel: Bøger: har den faaet to nye, nemlig Loger og Caperactier. Det er en sørgelig Varsel for Litteraturen, naar den fortrænges af saadanne Artikler!

Mariboe, d. 11de October. Stege den 7de Oct. Igaar bleve de 3 til Slaveriet dømte Personer pidskede til Kagen. De 2de sidste holdte hver for sig en kort Tale til deres forrige Kamerater, hvorudi de opmuntrede dem til, at skye de Laster, som havde været Aarsag til deres ulykkelige Forfatning, og at de især maatte vogte sig for nogle af de moenske Piger; de have forledet os, sagde de, og ville forlede endnu flere. — Til den offentlige Falbydelse paa Sviin paa Kjerstrup den 9de dennes, mødte kun faa Lysthavende. Nogle vare bortsolgte i Forveien underhaanden; formodentlig vare de ikke de mindste eller sletteste, til hvad Priis vides ikke. Af Levningerne blev for en liden mager Griis budt 14 à 15 Rdlr. 1 Mk., med 10 ß. Omkostninger af 1 Rdlr. Det gjorte Bud blev af Eieren, Hs. Exellence Hr. Geheime-Conferentsraad Levetzau v. Raben, ikke ratificeret. — Prisen for sligt et magert Væsen af Griis skulle være 20 Rdlr. B. S. (Mariboe Avis.)

Placat, angaaende Forbud imod landværts Indførsel af Colonial-Varer i Hertugdømmene. Hs. Majestæt Kongen har under 10de dennes allernaadigst behaget at resolvere: At ligesom efter Cancellie-Patent af 8de Septbr. d. A. intet Skib under hvilkensomhelst Flag, det være venskabeligt eller neutralt, herefter maae tillades Adgang til Havnene eller Ladepladsene i de kongelige Riger og Lande, naar dets Ladning bestaaer i Colonialvarer, men at saadant Skib skal afvises uden at maae losse den i Colonialvarer bestaaende Ladning under Straf af Confiscation, saaledes skal ogsaa den landværts Indførsel af Colonialvarer i Hertugdømmene under samme Straf være forbuden. — Hvilken allerhøieste Resolution herved bekjendtgjøres til Vedkommendes Underretning og allerunderdanigste Efterlevelse. — Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer, den 11te October 1810.

Fra Biskoppen over Nordlandenes og Finmarkens Amter er til Cancelliet indberettet følgende ædle og uegennyttige Handling. En Finn, ved Navn Ole Larsen, havde tjent 40 Aar hos nogle Bønderfolk paa Gaarden Solberg i Tranøe Sogn, Hans Hansen og hans Hustru. Forinden deres Død havde de lovet, for hans troe Tjeneste at give ham fornødent Ophold til hans Død; men han overlever dem. Hans Alderdom og Svaghed gjør ham uskikket til at erhverve sig selv Noget. De 3 sidste Aar havde han ingen Løn faaet hos de Afdøde. Han begjerede ved Skiftet af Arvingerne i dette ikke uanseelige Boe, en passende Løn for disse Aar; men de nægtede ham samme, og vilde paa ingen anden Maade bidrage noget til hans Forsørgelse i Fremtiden. Factor Lorents Peter Jessen, der havde tilbyxlet sig Gaarden, gjorde dem da det Tilbud, at underholde ham, saalænge han, Jessen lever, uden nogen Godtgjørelse, men imod at Arvingerne forbinde sig at betale eengang for alle til Tranøe Skolecasse 100 Rdlr., hvortil de efter lang Omhandling fandtes villige. I denne Anledning har Cancelliet, igjennem Biskop Krogh, ladet bemeldte Factor L. Peter Jessen tilkjendegive Collegiets Agtelse og Tilfredshed med hans menneskekjerlige og patriotiske Handlemaade. (Coll. Tid.)

En Coffardiebrig, Colbiørnsvigen kaldet, tilhørende Eieren af Næs Jernværk i Norge Hr. Jacob Aall, Ridder, blev den 19de Aug. sidstl. taget af Fienden i Finske Bugten og har siden den Tid været besat af Engelske. Briggen var ladet med østersøiske Producter af Hamp, Hør, Seilduge, Talg, Fjær og Tjære, og blev affendt med en engelsk Besætning af en Midshipman og 5 Matroser, som vare satte ombord i Briggen fra en engelsk Fregat. Man havde imidlertid af den Norske Besætning ladet Briggens Skipper Henrik Jensen af Dybvaag Sogn, Tømmermanden Peder Hansen Ulevaag af samme Sogn og en liden Dreng, blive ombord i Skibet, og da Briggen Natten til d. 2den Oct. sidstl. var uden for den Norske Kyst, 9 Mile fra Landet, fattede disse 3 raske Nordmænd den Beslutning, at overmande den Engelske Besætning. Efter et blodigt Slag, hvorved 2 Engelske Matroser bleve kastede overbord og en Matros stærk saaret, lykkedes det dem at tage Commandoen fra de Engelske og at indbringe Briggen til Havnen Hesnæs, hvorfra den siden under Kgl. Canonfartøiers Bedækning er indkommen til Arendal. (Bagen.)

Med Kongel. Bevilling for Selskabet for Norges Vel er indrettet en Fragtkjørsel mellem Christiania og adskillige af Norges Kjøbstæder, hvortil alle Vogne og Redskaber ere færdige, og som efterhaanden, saa hastig det fornødne kan ordnes, iværksættes. Den Fragtvogn, som gaaer mellem Christiania og Drammen, afgaaer første Gang d. 15 Oct. Den trækkes af 3 Heste og er indrettet til 3 Passagerer og indtil 1 Skippunds Fragtgods. I Fragt betales for hver Person (uden videre Udgivt) 3 Rdlr. 48 ß., og for Pakker over 9 Lod (thi mindre Pakker maae ikke befordres ved denne Indretning) indtil 1 Pd. inclusive, 8 ß., og for hvert Pund mere 2 ß. (Christ. Avis.)

Udfaldet af den latinsk-juridiske Examen i dette Quartal har været ualmindelig heldigt. Af 8 Candidater, der havde meldt sig til den skriftlige Prøve, indsandt 7 sig ved den mundtlige, og de erholdt alle Caracteren Laudabilem, hvorpaa der i endeel af de foregaaende Aar ikke haves Exempel.

I Kjøbenhavns Adresseavis falbydes et smukt ostindisk Shawl for 1200 Rdlr.!!

I Gaar betaltes paa en Meubelauction 16 Mk. for hvert Lod gammelt Sølv.

Viborg, d. 11 Oct. At man (især hvad den nu af saa mange Aarsager velhavende Landboe angaaer) ikke allene kan erhverve mange Penge, men endog veed at bruge dem i denne Tid, saae man nylig paa Auctionen paa Kjelbgaard i Salling. Der betaltes et Lod forarbeidet Sølv med 4 a 5 Rdlr., et Par brugte Hørlærreds Lagen med 30 a 35 Rdlr., en af Køerne kostede 205 Rdlr., en Qvie 112 Rdlr., en Kalv 30 Rdlr., ja et Salttrug gik i 60 Rdlr. og en Sengs Klæder i 500 Rdlr., og i saadant overdrevent Forhold til Værdien blev det meste betalt. (Viborg Avis.)

Cancelliet har modtaget Forespørgsel om, hvem det paaligger, hos Districtets Beboere at indkræve Mulcterne for forsømt Skolegang, og om disse, i Mangel af mindelig Betaling, directe af Skolecommissionen kunne foranstaltes inddrevne ved Udpantning af Sognefogden, samt om denne, i saadant Tilfælde, derfor tilkommer lige Betaling, som for andre Udpantnings-Forretninger. I den Anledning har bemældte Collegium tilkjendegivet Vedkommende, at det anseer det passende, at Skolepatronen lader Mulcterne indkræve, og, naar disse da ikke erlægges, begjerer Udpantningsordre hos Amtmanden, og at Sognefogden, ved at inddrive Mulcterne, tillige gjør sig betalt for sin Forretning. (Coll. Tid.)

Kjøbenhavns Magistrat har bekjendtgjort Følgende: Da det er bragt i Erfaring, at ikkun lidet af saavel Flesk som Kjød i den senere Tid er indført fra Landet her til Staden; saa finde vi os deraf foranledigede til herved at bringe Landboerne Placaten af 22 Junii 1808 i Erindring, hvorefter det allernaadigst er bevilget: At enhver Landboer maae til Axeltorvene i Kjøbenhavn indføre baade fersk og saltet Flesk og Kjød af alt Slags, (Hestekjød for første allene undtaget), og der bortsælge samme saavel i store som smaae Partier. — Kjøbenhavns Raadstue, d. 5te Oct. 1810.

Under 24 Martii d. A. har Cancelliet tilskrevet samtlige Overøvrigheder, i hvis Districter der boer Physicusser, saaledes. — Da det er af Vigtighed, at der ved ethvert Apothek, foruden Apothekeren selv, findes en duelig og paalidelig, helst examineret, Medhjelper, der i Apothekerens Sygdom eller Fraværelse i kortere eller længere Tid kan forestaae Apotheket, eftersom en uduelig eller mindre kyndig Svend eller Dreng i saa Tilfælde

vilde kunne afstedkomme uoprettelig Skade ved urigtige Lægemidlers Udlevering eller ved en urigtig Tilberedelse af dem, som ere foreskrevne; saa skulde Man herved tjenstligst anmode Dem om, behageligen at ville anmode den i Deres District boende Physicus om, ved Apothekernes Visitation at paasee, at der ved ethvert af dem findes en saadan Medhjelper, samt derhos tilholde samtlige Apothekere i hans District, at give ham i Forveien Underretning om, hver Gang de paa flere Dage forlade deres Apotheker. (Coll. Tid.)

Under 21de Julii d. A. har Cancelliet anmodet Svendborg Amts Skoledirection at tilkjendegive Sognepræsten Hr. Møller i Bjerreby paa Thorseng og Sognepræsten Hr. Bech i Tvede, at Collegiet med megen Tilfredshed har erfaret de af dem for Skolevæsenet gjorte Opofrelser. Den første, Hr. Møller, har nemlig forbundet sig til at give til sit Sogns 3de Skolelærere 60 Rdlr. aarligen, indtil deres Kaar paa anden Maade kunde forbedres, og den sidste, Hr. Bech, har næsten ganske alene contribueret til at lønne en, istedet for en ubrugbar Degn og Skolelærer, antagen Seminarist i en Tid af mere end et Aar. (Coll. Tid.)

Den berømte Mineralog Leopold v. Buch har nylig udgivet sin Reise i den nordligste Deel af Norge og Sverrig. Han har efter Barometret optaget Høiden af hele det bekjendte Land mellem Iishavet og den bothniske Bugt. Han har derhos ikke allene iagttaget Fjeldenes Beliggenhed, Vegetationen, Kildernes og Hulenes Temperatur, men ogsaa alt hvad der har Hensyn til disse fjerne Nordboers Sæder og Uddannelse. Værket er udkommet i Berlin under Titel af Reise nach Norwegen und Lappland, von Leopold Buch, 2 Octavbind, med Landkort. Man læser med Fornøielse deri Beskrivelsen over de maleriske Fjeldegne i Norge, Dovrefjeld o. s. v. Man maa forundres over, at Vegetationens Grændser, der i Schweiz gaaer til en Høide af 1000 Favne, endnu under den 62de Grad N. Br. strækker sig over 660 Favne. Det synes som Oceanets Nærhed formilder denne Egns Kulde. Under den 70 Grad ved Alta i Vestfinmarken, voxer Birketræer endnu i en Høide af 70 Favne over Havets Overflade. Middel-Temperaturen i Julii Maaned er 14

Grader efter Reaumur; ogsaa er Alta i den beboede Verden den nordligste Egn, hvor der avles Korn. Under den 70de Grad N. Br. logerede vor Reisende hos en fattig Præst, i hvis lille Bibliothek han fandt Racines og Molieres Værker, Orlando af Ariost og Miltons tabte Paradis.

Vor Roeflottille i Beltet har i Forening med nogle Capere taget 9 Skibe af en Engelsk Convoy paa 120 Seilere, som var convoyeret af 3 Linieskibe, 3 Fregatter og et Par mindre Fartøier. Disse Priser ere bragte i sikkre Havne under vore Batteriers Beskyttelse, og Engellænderne, som forsøgte at gjenerobre dem, have med uforrettet Sag maattet vende tilbage.

I Dag er det af Capit. Rasmussen opbragte Skib Vigilant blevet prisdømt ved Overadmiralitetsretten.

Reglementet for Caroline-Skolen er nu færdigt. Dets væsentlige Bestemmelser ere følgende: Alle fattige Pigebørn af Forældre, som bekjende sig til den jødiske Religion, optages i Skolen, dog maa de ikke være under 6 eller over 13 Aar. De underviises i den jødiske Religion, bibelsk Historie, Dansk Læsning og Stiil, saaledes at de kunne, naar de forlade Skolen, taaleligen opsætte deres Tanker i det Danske Sprog, Tydsk Læsning, Skrivning, Regning, Geographie, i Særdeleshed Fædrenelandets, Tegning og lidet Sang, Hørspind, Linnedsyening, Strikning, Stopning, Skræddersyening efter Maal og Brodering; desuden maa Bestyrelsen være betænkt paa, med Skolen at forbinde en Industrie-Anstalt, hvori Børnene sysselsættes med et og andet til Industriefaget henhørende Arbeide. Endelig drager Bestyrelsen Omsorg for, at Eleverne, saavidt dette lader sig gjøre, blive øvede i Huusgjerning. Foruden fri Underviisning erholde Børnene uden Betaling Læ- og Skrivebøger, samt andre til Underviisningen henhørende Fornødenheder. De forsynes endvidere, naar Skolens Indtægter dertil ere tilstrækkelige, hvert Aar med 1 Sæt Klæder, 2 Par Skoe, 2 Par Strømper og 2 Særke. De nyde Underviisning indtil Bestyrelsen finder det passende at demittere dem, efter deres Bestemmelse; men de kunne ikke uden dennes Samtykke forlade Skolen. Eleverne deles i 3 Classer og underviises efter en Timetabel. Hvert Aars October Maaned holdes Hovedexamen, og naar den er fuldendt holder Skolen paa sin høie Beskytterindes Fødselsdag d. 28 Oct. en Høitidsdag, paa hvilken der uddeles Præmier. Af den Fordeel, som Skolen har deels af Haandarbeide, deels af Industriearbeide, nyder dens Casse $\frac{2}{3}$ og Børnene i Forhold til deres Arbeide $\frac{1}{3}$. Det saaledes Fortjente henlægges for Børnene, indtil de med Bestyrelsens Samtykke forlade Skolen. Skolens første Lærerinde nyder, foruden fri Bopæl i Skolens Bygning, frit Brændsel og Lys samt 250 Rdlr. aarlig Løn.

Udtog af en Skrivelse fra Ringkjøbing af d. 12 Oct. I Mandags Formiddags d. 8de d. M. landede nogle Engelske ved Sønderviig paa Klitten ved Vesterhavet, 1 Miil her fra Byen. Men forend den her liggende Commando kunde naae hethid og Kystmilitsen samles, bortranede Engellænderne fra een Mand 6 Køer og 1 Stud, og fra en anden 13 Faar; nogle Høns, Seil og andre Skibsredskaber. En Engellænder blev paagreben og sidder her i Arrest. De andre gik til Søes til en i Frastand liggende Orlogsbrig.

Corsøer, d. 15 Oct. En meget stor Convoy er herfra at see nord paa. Den ligger formedelst contrair Vind til Ankers mellem Romsøe og Sprogøe. De i Beltet liggende Orlogsskibe ere seilede med til dem. — En Fransk og Svensk Coureer kom i Aftes hertil over Beltet.

Nakskov, d. 13 Oct. I Langelandsbeltet ere ingen fiendtlige Skibe.

Kjøbenhavns Vexelcours den 16 Octbr. Tre Maaneder 600. — Spec. 567½, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 5 Rdlr. 59 ß. D. C. — Hamb. Cours 600 a 610.

Udenlandske Efterretninger.

Fortsatte Efterretninger om Prof. og Hofr. Beireis (see forr. No.). Hvad den store Diamant angaaer, da erfarede han kun, at den var uskatteerlig, at intet Rige i Verden formaaede at betale den, og at den efter Eierens Død ikke skulde komme i nogens Haand. Hemmelighedsfuld tilføiede Beireis: Opstige skal den til den oprindelige Kilde, hvorfra den udgik. Den er det kostbareste i min Samling, og den Menneskehed uværdig, som ikke veed at sætte Priis paa mig. Da Prinds Heinrich af Preussen, hvem Beireis behandlede som Pa-

tient, kom til Helmstädt, ilede B. til ham, og viste ham som den nyeste Mærkværdighed i sit Cabinet den store Diamant. Rystende med Hovedet viser Prindsen den Ring, han har paa, hvorpaa Beireis løfter sin op, og frapperer Prindsen ved sin Brillantrings Ild. Begge, siger B., ere kun Uslinger; dette er den ægte Diamant, og tog i det samme den store, røde, uanseelige Steen op af Lommen. Dog, kun Kjenderen veed at sætte Priis paa den, og jeg indseer nok, at jeg maa lade den slibe. Nogle Hundredetusinde Rigsdaler er den da mindre værd; men maa man ikke gjøre meget for Tossers Skyld? Da han med en Reisende engang talde om Verdens store Mænd og gjorde Hentydninger paa sig selv, kom han omsider paa Friedrich den Anden. Jeg ærer ham fortrinlig, tilføiede han, og lader endnu længe efter hans Død mynte mit Guld med hans Præg. Endnu vil der findes her nogle Smaakister. Han henter en saadan frem, blæser Støvet af og brækker den Berlinske Mynts Segl. Jeg sendte mine Guldbarrer derhen og lod mig mynte Friedrichsd'orer deraf. — Det var især hans chemiske Kundskaber, der lagde Grunden til hans Formue; thi han solgte for betydelige Summer Anvisninger her til een og hist til en anden Tilberedelse. Han stod i Forbindelse med Hollændere, der benyttede sig af hans Kundskaber i det Store og viste sig meget taknemmelige. Især skal han have lært dem den bedre Tillavelse af Carmin og derved erhvervet en stor Deel af sin Rigdom, hvis Ry han gjorde sig saare megen Umage for at forstørre. At han var meget forfængelig og vindig, sees bedst deraf, at han engang med egen Haand afskrev Prof. Viborgs Plantefortegnelse, udgav den for sin egen, og tilbød sig at sende de samme Vexter og Frøarter, som Viborg havde tilbudet sig at sende.

Postefterretninger.

I Rusland udkommer en ny Toldrulle. Begyndelsen er gjort med den vigtigste Afdeling, der indeholder Tarifen over Material- eller Specerivarer og træder i Kraft d. 1 Oct. Tolden erlægges ikke i Conventionspenge, men i Indløsningsbeviser. Indtil Coursen igjen er 300 Rdlr. skal 100 Rdlr. i Conventionsmynt betales med 300 Bancosedler. (A. M.)

Kronprindsen af Sverrig er d. 11 Oct. ankommen til Hamborg og taget ind hos Senator Schulte. (S. B.)

Den berømte Londonske Banquier Abraham Goldsmith, Handelsfælle af Huset Goldsmith, der sædvanlig besørgede de Laan, Regjeringen gjorde, er nylig ved Døden afgaaet. Dette Huses Anliggender skulle være i Uorden, og dette Dødsfald har opvakt en saadan Sensation paa Londons Børs, at Stocks faldt 2 PC. Men de hævede sig dog snart igjen til deres gamle Standpunct. (Børs. Halle.)

I Fremtiden skulle alle Tyrkiske Skibe, der løbe ind i Triest, betragtes som neutrale. (A. M.)

Engellænderne have nylig forsøgt at indtage den vigtige Post paa Den Hela (i Vestpreussen), og Flekken af samme Navn har ved denne Leilighed liidt meget ved Bombardement, men de Engelskes Forehavende er hidtil ikke lykkedes dem. (A. M.)

Den 1 Nov. paatager Erkehertug Carl sig igjen Værdigheden som Generallissimus over den Østerrigske Armee. (Børsen Halle.)

Ørebro d. 3 Oct. Erkebisp Lindblom er afreist herfra til Helsingøer, for der at modtage H. K. H. Kronprindsens Troesbekjendelse. — Rigsstænderne anstrænge alle Kræfter, for i næste Uge at kunne slutte Rigsdagen. (Hamb. Corresp.)

Stockholm d. 2 Oct. Kongen har udsat 3000 Rdlr. Banco for Opdagelsen af Ophavsmanden af Tumulten d. 20 Junii og Deeltagerne i Rigsmarskalk Fersens Mord. — I Morgen afreiser General Stedingk til Søderkøping, hvor en Deel af Skjærgaardsflaaden indtil videre skal stationeres. (Alt. M.)

Salzburg er d. 30 Sept. høitideligen igjen bleven forenet med Baiern, som det i en Tid af 1000 Aar har været skilt fra. (Hamb. n. Zeit.)

Den bekjendte Uhrmager Degen i Wien, hvis Vinger nylig bleve stækkede af tilstimlende Folk, har med Monarkens Understøttelse gjort i Luxemburg en lykkelig Luftfart ved Hjelp af hans Flyvemachine og en Luftballon. Han svingede sig to Gange saa høit som Stephanstaarnet, dalede derpaa, og fløi igjen i Veiret, afskjar Snoren, som holdt ham, fløi over Staden, svævede længe over samme og dalede derpaa tre Mile fra Wien, hvor han ubeskadiget og i stor Pomp kom tilbage.
(Hamb. Corresp.)

Paris d. 3 Oct. Betydelige Qvantiteter Sukker og Caffe, som deels ere tagne af vore Capere, deels af vore Douanierer i Hamborg, Antwerpen, og Cöln confisquerede, ere underveis og ventes her med det første. (Alt. Merk.)

I Egnen af det lille Sogn Boizeau saae man d. 19 Sept. et glimrende Luftsyn, som, da alle dets Dele havde forenet sig, fremstillede en meget betydelig Luftkugle, der trak sig ad Norden. Dens Flugt var forbunden med en Larm, som man tydelig kunde høre i en Omkreds af ¾ Vei, og den trak alle lette Gjenstande, som den underveis stødte paa, til sig. Da den drog over en Bæk, trak den Vandet til sig, som siden faldt ned som Regn. Pludselig hævede den sig og dannede en Ildstøtte, dalede derpaa noget, og forsvandt, uden at efterlade andet end en tyk Taage, men som imidlertid ikke havde nogen Lugt. Det hele Luftsyn varede tre Qvarteer og gjennemløb et Rum af en halv Linie. (A. M.)

Perpignan d. 26 Sept. Marchal Macdonald har forsynet Barcellona med Levnetsmidler for 3 Maaneder. General Matthieu er Gouverneur der. (Hamb. C.)

Fra den Spanske Grændse d. 16 Sept. For den Franske Armees 3 Armeecorpser i Portugal er anseelig Forstærkning i Anmarch, i det samtlige ved samme anstillede Regimenter have faaet Completteringsbatailloner, som hidtil ere blevne dannede i Depoterne og øvede i Vaaben, og nu, da ny Depoter siden nogen Tid ere oprettede, afgaae til deres Corpser, for at complettere samme og tildeels gjøre dem overcomplette. En lignende Forandaltning har fundet Sted i Henseende til Armeen i Spanien. — Den nordlige Deel af Estremadura mellem Tajo og Guadiano er nu rolig og besat af Franske Detachementer. Fra hine Egne have allerede siden en rum Tid alle Insurgentbander trukket sig bort. Men desto vildere er Krigsluen i det sydlige Estremadura. Her ere Spanierne i Besiddelse af den stærke Fæstning Badajoz, og tæt ved den Spanske Grændse holde Portugiserne og Engellænderne den Portugisiske Fæstning Elvas besatte. Nærheden af begge disse faste Pladse og de udbredte Bjergkjæder, der skille Estremadura fra Provindsen Mancha og Andalusien, tilbyde de i denne Egn omkringtrækkende Insurgentcorpser sikkre Tilflugtssteder, naar de paa deres Toge slaaes eller forfølges af de Franske Tropper, der staae imod dem. Paa den venstre Bredde af Guadiana staaer la Romanas Armeecorps, fordeelt i flere Afdelinger, men som kun ere sammensatte af meget faa Spanske Linietropper og for det meste af bevæbnede Bønder. Efter det Reynierske Corps's Afmarch fra Guadianas Bredder ere Spanierne i Besiddelse af Egnen af Badajoz og det lader ikke som der fra Fransk Side vil foretages noget alvorligt Angreb paa Badajoz førend Cadix er undertvungen. De Franske ere imidlertid dog Mestere af de vigtigste Poster i Syd-Estremadura. De have udholdt nogle lykkelige Fægtninger med Insurgenterne, som de ville fordrive derfra og holdt sig i deres Stillinger. Ogsaa ere begge til Andalusien førende Hovedveie i de Franskes Vold, der især have været betænkte paa at vedligeholde deres Samfærsler med Sevilla, som Middelpunctet for deres Magt i det sydlige Spanien. Derimod er et særeget Insurgentcorps i Besiddelse af Bjergdistrictet mellem Villa da Reyna og Hinojosa, og foruroliger endog fra Tid til anden den nordlige Deel af Provindsen Cordova. Tropper fra Mortiers Armeecorps, nemlig General Gazans Division, holde den nordlige Deel af Provindsen Sevilla indtil Mundingen af Guadalquivir besat, og forhindre derved La Romanas Corps, saaledes som det skal have været Engellændernes Plan, at sætte sig i March til St. Lucar, og tvinge den Franske Armee til at ophæve Cadix's Beleiring. Ogsaa er der langs med Kysten, fra den Portugisiske Grændse til Guadalquivirs Udløb, fordeelt Troppe-Detachementer, der ere tilstrækkelige til at forhindre en fiendtlig Landgang i denne Egn. (S. B.)

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posten i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales qvartaliter med 7 Mk. 8 ß. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 108.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 20 October, 1810.

Marias Fødselsdag,
som høitideligholdes i et Selskab
den 28 October 1810.

—

En Olding.

Vore sorte Dage
  Bringe Frygt og Sorg:
Overalt omtoner Klage
  Bondens Hytte, Fyrstens Borg!
Solen seer kun mine Taarer:
Glædesraab mit Hjerte saarer.
  Ak! hvi vækker Fryd
  Sangens Jubellyd?

Chor.

Dannerfolkets Myriader
Elske Tvillingrigets Fader.
  Høit, med Glædens Tordenbrag,
  Hilser da Marias Dag!

En Mand.

Vor Fredriks Skytsaand talte
  Hans Sorger og hans Fryd:
"Dig Alles Fader kaldte
  "Til prøvet Kongedyd!
"Dog Meer, end Livet vaier,
"Hvad Thronen sieldent eier,
  "En Mage uden Svig,
  "En Himmel gav jeg Dig!" —

Chor.

Fredriks Trøst i mørke Dage
Blev en himmelgiven Mage:
  Høit, med Glædens Tordenbrag,
  Hilser da Marias Dag!

En Yngling.

O! salig den Mand,
  Der elskes saa saare!
Thi Kjærlighed kan
  Aftørre hver Taare.
I Engler, velsigner
  Maria med Fryd!
Thi Eder Hun ligner
  I Ømhed og Dyd.

Chor.

I Engler, velsigner
  Maria med Fryd!
Thi Eder Hun ligner,
  Hun, Qvindernes Pryd.

En Mø.

Amors Rose sjeldent trives
I en Thrones Glands:
Haanden uden Hjerte gives,
Som til Leeg og Dands.
Myrthekrandsen smykker,
Medens Kronen trykker.
Dog Maria valgte selv
Jordens Eden, huuslig Held!

Chor.

Myrthekrandsen smykker,
Medens Kronen trykker:
Vor Maria valgte selv
Jordens Eden, huuslig Held.

En Moder.

Fromme Dronning, evig fryder
Modernavnet Dig!
Thi ved Dine Døttres Dyder
Er Du lykkelig.
Ja, for dem Du leve!
Himlen dem omsvæve!
Og, som Bedstemoder, see
Deres hulde Spæde lee!

Chor.

Dine Døttre leve!
Himlen dem omsvæve!
Og, som Bedstemoder, see
Deres hulde Spæde lee!

Fire Stemmer.

Alle Danske Dig lovsynge,
Dig, Maria Dannebod!
Varig Lykke Dig forynge!
Freden skjenke Overflod!

Nyd end længe med Din Mage
Fredens hæderfulde Dage!
Høit, med Jublers Tordenbrag,
Hilses Fædrelandets Dag!

Chor.

Alle Danske Dig lovsynge,
Dig, Maria Dannebod!
Varig Lykke Dig forynge!
Freden skjenke Overflod!
Nyd end længe med Din Mage
Fredens hæderfulde Dage!
Høit, med Jublers Tordenbrag,
Hilses Fædrelandets Dag!

Et Ønske, tilegnet Sundhedscollegiet.

Det er ikke usædvanligt, at man paa Auctioner sælger Klæder, Sengeklæder, Linned, Underklæder, Handsker, Drikkekar, Tobakspiber, Secreter ꝛc., der kort tilforn have været brugte af Mennesker, som ere døde af smitsomme Sygdomme. De sælges uden at de i Forveien ere blevne gjennemrøgede eller luftede, og kjøbes af Folk, som uden videre Betænkning betjene sig deraf. Paa denne Maade forplantes ofte Smitten, uden at man veed hvor den kommer fra, og Graven skjuler da Virkningerne af en Efterladenhed, hvis sørgelige Følger saa let kunne forekommes. I disse besværlige Tider, hvor saa mangen en Familie seer sig nødsaget til, at kjøbe og strax at bruge saadanne Sager, fordi alt hvad der skal kjøbes af ny ikke kan opveies med Penge, er det dobbelt Pligt at vaage over, at de af smitsomme Sygdomme døde Menneskers Efterladenskab ikke sælges førend det af Vedkommende er blevet tilbørlig gjennemrøget og udluftet. Til den Ende vilde det være at ønske, at det blev enhver Indcassator paalagt, først at forskaffe sig Sundhedscollegiets Attest paa, at de Sager, der sættes til Auction, kunne uden Fare kjøbes, og at denne Attest blev offentlig oplæst paa Auctionssteder, førend det tillodes ham at lade saadanne Ting sælge. Ogsaa havarerede og beskadigede Fødevarer, hvis

Nydelse kan stifte ligesaa megen Skade som Ting, der indeholde Giftsmitte, burde aldrig sælges ved Auction, førend dette Collegium havde ladet dem undersøge og givet Vedkommende Tilladelse dertil.

Lovgivninger.

Forordning om en extraordinaire Korn- og Fourage-Leverance af Ager og Engs Hartkorn i Danmark, for Betaling, til Kongelig Tjeneste. Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge ꝛc. Gjøre alle vitterligt: At Vi, efter nærværende Tids Omstændigheder, finde nødvendigt til Vor Tjeneste at udskrive en extraordinaire Korn- og Fourage-Leverance af Ager og Engs Hartkorn i Vort Rige Danmark, for hvilken Leverance Vi ville tilstaae Yderne en bestemt Betaling. Thi byde og befale Vi: 1. Af hver Tønde saavel contribuerende Ager og Engs Hartkorn, som privilegerede Hovedgaardstakters, Grevers og Friherrers privilegerede Godsers, Hirschholms Godses, de Rettens-Betjente og Skovriderne tillagte Gaardes, Præstegaardes, Kjøbstædjorders og Vore egne Færgegaardes, samt alt andet privilegeret Ager og Engs Hartkorn, af hvad Navn nævnes kan (Degneboligers alene undtaget), skal leveres i Sjellands Stift (med Undtagelse af Øen Samsøe) 5 Skjepper Rug, 1 Tønde 2 Skjepper Havre, 110 Pund Høe og 119 Pund Halm; af fornævnte Øe Samsøe 2 Skjepper 2 Fjerdingkar Rug, 5 Skjepper Havre, 55 Pund Høe og 60 Pund Halm; i Lollands og Falsters Stift 5 Skjepper Rug, 1 Tønde 2 Skjepper Havre, 72 Pund Høe og 72 Pund Halm; i Fyens Stift 6 Skjepper Rug, 1 Skjeppe Byg, 7 Skjepper Havre, 66 Pund Høe og 66 Pund Halm; samt i hvert af Jyllands fire Stifter 6 Skjepper 1 Fjerdingkar Rug, 4 Skjepper 1 Fjerdingkar Byg, 1 Skjeppe $2\frac{1}{2}$ Fjerdingkar Havre, 32 Pund Høe og 32 Pund Halm; dog alt med følgende Undtagelser og nøiere Bestemmelser: a) at i Sjellands og i Lollands og Falsters Stift skal det være de Ydere, som maatte ønske det, tilladt, i Stedet for $\frac{1}{3}$ af Havren, at levere Byg efter et Forhold af 5 Skjepper Byg imod 1 Tønde Havre, og i sidstmeldte Stift desuden at levere 1 Skjeppe Hvede for hver Skjeppe Rug, dog at i begge Tilfælde bør derom inden næstkommende November Maaneds Udgang skee Anmeldelse til vedkommende Amtmand, som derefter giver Amtstuen den i saa Henseende fornødne Ordre og efter bemeldte Maaneds Forløb indsender Anmeldelserne til Vort Rentekammer, hvorimod ingen Forandring i disse Leverancer tillades, naar Amtmanden ikke derom inden næstkommende 1ste December har modtaget den befalede Anmeldelse fra Yderne; b) at under lige Betingelse, som nysnævnte, i Henseende til Anmeldelse for vedkommende Amtmand, maae i Jyllands Stifter de Ydere, som ønske det, levere for hver Skjeppe Byg $1\frac{1}{2}$ Skjeppe hvid Havre, naar denne er frie for Svingel; c) at paa de Steder i Jyllands Stifter, hvor ikkun avles sort eller let Havre, bør, i Stedet for Havre, leveres Byg, nemlig: 5 Skjepper Byg for hver Tønde Havre; og d) at af Tyrsting og Hids Herreder i Aarhuus Amt, af Liusgaard og Fiends Herreder i Viborg Amt, af Vrads og Hammerum Herreder i Ringkjøbing Amt, og af Slaugs Herred i Ribe Amt skal intet Høe og Halm leveres. 2. For de Kornvarer og det Høe og Halm, som saaledes leveres, ville Vi tilstaae Yderne følgende Betaling, nemlig: i Sjellands Stift 6 Rigsdaler 40 Skilling pr. Tønde Rug, 3 Rigsdaler 64 Skilling pr. Tønde Byg, 3 Rigsdaler 8 Skilling pr. Tønde Havre, 4 Rigsdaler 32 Skilling pr. Læs Høe af 32 Lispunds Vægt og 2 Rigsdaler 64 Skilling pr. Læs Halm af 24 Lispunds Vægt; i Lollands og Falsters Stift 7 Rigsdaler 48 Skilling pr. Tønde Hvede, 5 Rigsdaler 72 Skilling pr. Tønde Rug, 3 Rigsdaler 64 Skilling pr. Tønde Byg, 2 Rigsdaler 64 Skilling pr. Tønde Havre, 3 Rigsdaler 80 Skilling pr. Læs Høe og 2 Rigsdaler pr. Læs Halm; samt i Fyens og Jyllands Stifter 5 Rigsdaler 88 Skilling pr. Tønde Rug, 3 Rigsdaler 56 Skilling pr. Tønde Byg, 2 Rigsdaler 64 Skilling pr. Tønde Havre, 3 Rigsdaler 80 Skilling pr. Læs Høe og 2 Rigsdaler pr. Læs Halm, der kan godtgjøres dem ved Liquidation i Vore Skatter. 3. Kornvarerne skulle være gode, sunde, dygtige og vel rensede, saaledes at Kornet for forsvarlige Kjøbmandsvarer kan passere. Og leveres samme overalt med løst og strøget Maal, samt uden noget Opmaal,

enten det skeer med heel eller halv Tønde, Skjeppe eller Fjerdingkar. 4. Ligeledes skal Høet og Halmen være af forsvarlig Godhed og af den Beskaffenhed, som ved Forordningerne af 28 Julii 1784 og 5 December 1792 er anordnet. Dog skal samme leveres i sammenbundne Knipper eller Bundter, hvert af 15 Punds, i Stedet for efter bemeldte Forordning af 1 Lispunds, Vægt. Og, endskjønt Halmen skal i Almindelighed leveres i halv Havre- og halv Rug-Halm, saafremt Vedkommende ei ville gjøre Leverancen med Rughalm alene, hvilket de selv have Frihed til at udvælge, saa skal det dog paa de Steder i Lollands og Falsters Stift, hvor beviisligen haves Mangel paa Rug- og Havre-Halm, ogsaa være tilladt, i Stedet for saadan Halm, at levere et lige Qvantum Hvede-Halm. 5. Af Kornvarerne samt Høet og Halmen skulle Yderne holde ¼ Deel i Beredskab til at kunne udredes til næstkommende 1ste November, men de øvrige ¾ Dele til at kunne udredes efter samme Maaneds Udgang, alt før Resten, eftersom det af vedkommende Oppebørselsbetjente, i Følge de Ordrer, som dem derom tillægges, maatte paafordres. Til den Tid, som saaledes af Oppebørselsbetjentene nærmere opgives, blive da de af det contribuerende Hartkorn udskrevne Kornvarer, samt det deraf udskrevne Høe og Halm, af Yderne at aflevere paa de Steder, som dem af bemeldte Betjente anvises. Men de af det øvrige Hartkorn udskrevne Kornvarer og det deraf udskrevne Høe og Halm afhentes hos Yderne ved Kongereiser, hvori Brugerne af det privilegerede Hartkorn tage Deel med det contribuerende Hartkorns Brugere efter de ved Forordningen af 30te April 1809 for Kjørseler til militaire Tjeneste foreskrevne Bestemmelser. I øvrigt skeer Leverancen uden Udgivt for Yderne til Magazinleie eller andre Omkostninger. Og maae Oppebørselsbetjentene ikke lade den Deel af det udskrevne Korn, samt Høe og Halm, der medgaaer til Vor Landmilitaire-Etats Fornødenhed her i Riget, levere til Oplag hos sig. Men samme bør af dem efterhaanden, som det af vedkommende militaire Embedsmænd hos dem reqvireres, foranstaltes fra Yderne leveret directe til de militaire Magaziner eller Bagerier. 6. For denne Korn- og Fourage-Leverance staae vedkommende Godseiere til Ansvar, ligesom for Skatterne af deres Godser. Og, forsaavidt nogen Yder efter betimelig Tilsigelse maatte udeblive med sin Leverance paa bestemt Tid eller Sted, bliver Leverancen strax at foranstalte anskaffet ved Licitation eller, ifald Tiden ikke tillader saadant, da underhaanden, hvorefter det, som Bekostningen paa denne Anskaffelse beløber mere, end den i foregaaende §. 2 bestemte Betaling, bliver uden Ophold hos Yderne at indkræve og i fornødent Fald ved de for Skatters Betaling anordnede Tvangsmidler at inddrive. 7. Da ved denne Forordning ikkun er udskreven her i Riget den Qvantitet Kornvarer og i Sjellands, Lollands og Falsters, samt Fyens Stifter den Qvantitet Høe og Halm, som er antagen nødvendigen at ville behøves til Vor Tjeneste, saa kunne Yderne vente, at disse udskrevne Qvantiteter Kornvarer og Fourage i Aarets Løb fra 1ste November dette Aar til 31te October næste Aar nødvendigen ville vorde opkrævede, hvorimod de Qvantiteter Kornvarer og Fourage, som af ældre Udskrivninger her i Riget ikke maatte være opkrævede hos Yderne inden næstkommende 1ste November, herved løsgives. Skulde derimod noget af det ved denne Vor Forordning i Jyllands Stifter udskrevne Høe og Halm ikke behøves modtaget, ville Vi derom til sin Tid lade Vedkommende underrette, hvilke da derfor heller ingen Betaling erholde. 8. For Resten forholdes i Henseende til den herved udskrevne extraordinaire Korn- og Fourage-Leverance og dens Modtagelse, med videre, efter Vore i lige Anledning forhen udgivne Forordninger. Og ville Vi, i Betragtning af denne Udskrivning, ikke lade den ordinaire Fourage efter Forordningen af 28de Julii 1784 udskrive for det Aar fra 26de October 1810 til 26de October 1811, ligesom og den ved Forordningen af 5te December 1792 paabudne Oplagsfourage herved for dette Aar løsgives. — Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 11 October 1810. — Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Forordning for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, angaaende en overordentlig Leverance af Rug, Havre, Høe og Halm. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge

til Danmark og Norge, 2c. 2c., Gjøre vitterligt: at Vi atter have fundet det nødvendigt, til Vor Tjeneste i dette og det næstfølgende Aar, at udskrive en overordentlig Leverance af Rug, Havre, Høe og Halm. Thi byde og befale Vi herved: 1. Af enhver Ploug i Landdistricterne i Vore Hertugdømme Slesvig og Holsteen skal overordentligen leveres 1 Tønde og 2 Skjepper Rug, 3 Tønder og 2 Skjepper Havre, 200 Pund Høe og 200 Pund Halm. Dog skulle de Districter, som ere pligtige at levere det ordinaire Magazin-Korn og Fourage, være frietagne for at levere det herved udskrevne Høe og Halm. 2. Det Plougtal, som er blevet lagt til Grund for den, ved Vor allerhøieste Forordning af 12te Sept. 1809 anordnede, overordentlige Korn- og Fourageudskrivning, skal ligeledes ved nærværende Udskrivning tjene til Grundvold, og de i fornævnte Forordning indeholdte Undtagelser skulle ligeledes nu finde Sted. 3. I Henseende til de adelige og andre Godser og Jordeiendomme, hvilke af Eierne ere bortforpagtede paa en vis Tid, da ere Forpagterne af saadanne pligtige til at paatage sig og at indestaae for Opbevaringen og Leverancen af det Qvantum Korn og Fourage, der, i Følge denne Forordning, maatte blive reparteret paa deres i Forpagtning havende Jord. 4. For det Korn- og Fourage-Qvantum, som, i Følge denne Forordning leveres, ville Vi, efter en billig Priis, som i sin Tid nærmere skal vorde fastsat, give Godtgjørelse, og dernæst lade den saaledes beregnede Sum afkorte i Vore Undersaatters Afgivter, eller eventualiter af Vor Kasse rede Penge udbetale. — Thi befale Vi samtlige Gods- og Jordeiere og Forpagtere, at have det paa dem reparterede Qvantum Korn og Fourage, som paabudet er, i Beredskab til Aflevering til 1ste Novbr. dette Aar; hvorimod de Korn- og Fourage-Qvantitæter, som af den under 12te Septbr. 1809 anordnede Udskrivning indtil den 1ste Novbr. d. A. ei ere blevne reqvirerede, for Fremtiden ei skulle blive reqvirerede; ligesom Vi og forpligte Vore Overdicasterier og samtlige Embedsmænd til at vaage over denne Anordnings Efterlevelse, hvorhos tillige de, som ved Eftersyn maatte findes ikke at have de paa dem reparterede Qvantitæter i Beredskab, da skulle være pligtige, uden nogen Godtgjørelse, at levere det befalede Qvantum dobbelt. — Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 11te October 1810.

Frederik R.

Placat, angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Høe og Halm i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen for Aaret 1811, tilligemed Bestemmelse af Priserne, hvormed de Magasinkorn- og Fourage-Qvantitæter fra Aaret 1810, som in natura ei ere blevne reqvirerede, skulle betales. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, 2c. 2c., Gjøre alle vitterligt: At Vi for Aaret 1811, som sædvanligen, have anordnet den aarlige Udskrivning af Magasinkorn, Høe og Halm af de Districter i Hertugdommene Slesvig og Holsteen, som hidindtil have leveret samme, med een Tønde Rug og een Tønde Havre af hver Plov, tilligemed to Læs Høe og to Læs Halm af hver Plov i Marsken og eet og et halvt Læs Høe og eet og et halvt Læs Halm i Geestdistricterne, hvert Læs Høe à 600 Pund og hvert Læs Halm à 480 Pund dansk Vægt, saaledes at de udskrevne Qvantitæter ei skulle leveres strax, men indtil nærmere Ordre opbevares in natura hos Undersaatterne. — Thi byde og befale Vi alle Vore Undersaatter, som til den anordnede Leverance ere pligtige, at holde de herved udskrevne Magasinkorn- og Fourage-Qvantitæter i Beredskab, fra 1ste Novbr. d. A. af, for at kunne levere samme, saasnart det forlanges. Og, ligesom det er Vor Villie, at Rentekammeret skal paasee denne Vor Befalings Efterlevelse, saa kunne og de, som ved Eftersyn skulde findes, ei at have det anordnede Korn- og Fourage-Qvantum i Beredskab, vente at blive paalagt det Dobbeltes Aflevering uden Godtgjørelse. — Den herved udskrevne Rug, Havre, Høe og Halm, hvis Aflevering in natura i Aaret 1811 ei maatte findes nødvendig, skal betales i Penge til en Priis, som i sin Tid nærmere vil blive bestemt. Og befales herved tillige, at de Korn- og Fourage-Qvantitæter af Udskrivningen pro 1810, hvis Leverance in natura indtil 1ste Novbr. d. A. ei er bleven reqvireret, skulle betales med følgende

Priser: een Tønde Rug med 2 Rdlr. 34 Lß.; een Tønde Havre med 1 Rdlr. 34 Lß.; eet Læs Høe med 5 Rdlr.; eet Læs Halm med 3 Rdlr.; som inden dette Aars Udgang erlægges til vedkommende Oppebørselsbetjente. — Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 11 October 1810.

F r e d e r i k R.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Til Commissionen for Oldsagerne er Tid efter anden indsendt. Fra Hr. Candidat Guldbrand et stort og velconserveret Slagsværd; fra Hr. Pastor Købke i Egtved under Ribe Stift, en Jerntang og et Steenlaag; fra Hr. Kjøbmand Aabel i Sæbye, en Stridshammer og to Steenknive; fra Hr. Studiosus Winholt nogle Pergamentsdocumenter fra det 14de, 15de og 16de Aarhundrede; fra Hr. Røttger Colsmann, endeel Pergamentsblade med Munkeskrift, 4 gamle historiske Kobbere, 12 Portraiter af gamle berømte Mænd, en antik Pokal, og til Commissionens Bibliothek Lückii Sylloge numismatum cum fig.; fra Hr. Candidat Askehoug 9 gamle Mynter, fundne i Norge; fra Hr. Professor Tauber i Roeskilde, en Steenkile og et kileformigt Metalkar; fra Ubenævnte: et Slagsværd, en Hellebard med Skaft, et huult Metalkar fra Søborg Mose, tvende Røgelsekar, hvoraf det ene har Runeskrift, 4 norske Primstave, et Par sølvbelagte Sporer, fundne ved Stiklestad.

(Af Colleg. Tidenden.)

Det er bekjendt, at afdøde Kammerherre Bernt Anker i Christiania skjænkede i levende Live betydelige Summer aarligen til Hjelp for Trængende, og at han i Særdeleshed understøttede mange fattige unge Studerende. Saadanne ubestemte Understøttelser ophørte ved hans Død, hvilket har foranlediget mange Anmodninger om Hjelp, som hidtil have maattet forblive uopfyldte. I Anledning deraf har det behaget Hans Majestæt, paa derom gjort Forestilling fra Administrationen for det ankerske Fidei-Commiss, under 12te Maji d. A., allernaadigst at resolvere saaledes: "Vi ville allernaadigst hove tilladt, at Administrationen for det ankerske Fidei-Commiss maa, af dets Midler, anvende indtil 5,000 Rdlr. aarligen til Understøttelse for værdige trængende og uformuende Studerende, imod at ved Administrationens aarlige Regnskab fremlægges Navneliste paa dem, som Understøttelsen er forundt, med Opgivende af, hvor meget enhver især er tilstaaet. (Af Colleg. Tid.)

Under 16de October d. A. er Etatsraad og Deputeret J. Ph. Rosenstand Goiske tillagt Kongelig Befaling, fra det vestindisk-guineiske Rente- og General-Toldkammers Side, at indtræde som Medlem i Postcassepensions-Directionen.

(Af Colleg. Tid.)

Den 12te October er Stiftbefalingsmand over Sjællands Stift, samt Amtmand over Kjøbenhavns Amt og Færøerne, Kammerherre F. Hauch, Storkors af Dannebrogen, udnævnt til General-Postdirecteur. D. 13de, Legationsraad G. N. Nissen, Ridder af Dannebrogen, samt Legationsraad G. F. E. Schønborg, Ridder af Dannebrogen, til virkelige Etatsraader. (Af Colleg. Tid.)

Odense, d. 16 Oct. Den første Prise, Odense har seet, er nu indbragt her ved Skibhusene, et stort Pappenborger Skib, ladet med Tømmer rc., foregivende at være bestemt fra Stettin til Gothenborg. (Af Iversens Fyens Stifts Avis.)

Den 16de Octbr. solgtes paa Børsen: bruun Tran 92 til 97 Rdlr. Tdn., hvid dito 136 a 150 Rdlr., Rodskjær 87 a 88 Rdlr. Vaagen, Rundfisk Torsk 83 Rdlr. Vaagen, Christ. Ansioser 5 Rdlr. 3 Mk. 8 ß. til 5 Rdlr. 5 Mk. 8 ß., Tjære 15 Rd. 8 ß. Tdn., Fyrrebord 12 Fod $1\frac{3}{4}$ Tom. 8 Rdlr. 1 Mk., Gull. Steenkalk 24 til 27 Mk. Houstag., Slibesteen a 35 ß., Steenkul a 16 Rdlr., Havanna Zigarer 5 Rdlr. 3 Mk. til 4 Rdlr. Kisten.

(Udgiv.)

Ved Prisauctionen den 17 October i store Kongensgaden vare Priserne saaledes: Stangjern 36 Rdlr. a 38 Rdlr. 1 Mk. Skippd., Hamp, dampet, 176 Rdlr. 3 Mk. a 182 Rdlr. Skippd., Dito havareret 143 Rdlr. Skippd., Dreiel, ordinair Russisk, 44 ß. Alen, Dito bredere 64 ß. a 1 Rdlr. 8 ß. Alen, Flamsk Linned 61 a 65 Rdlr. Stkt., Dito havareret 50 Rdlr. Stkt., Ravndug 53 Rdlr. 3 Mk. Stkt., Dito havareret 42 Rdlr. 3 Mk. Stkt., Petersborg Seildug 82 Rdlr. 1 Mk.

a 86 Rdlr. Stkt., Dito havareret 43 Rdlr. Stkt., gamle Maatter 4 Mk. 13 ß. Stkt., Trosser 160 Rdlr. Skippd. (Udgiv.)

Da endeel Varer i Gaar skulde sælges ved Auction paa Børsen, var een af de offentlig oplæste Conditioner den: at Kjøberne skal tilsvare de Paalæg, der muligen maatte blive lagte paa Varerne. — Man veed ikke, hvad man skal tilskrive denne besynderlige og utidige Forsigtighed. Det er enhver bekjendt, at Varerne fra Hammerslaget af ligge paa Kjøberens Regning, og at det altsaa falder af sig selv, at det bliver ene ham, der bør tilsvare de Paalæg, der efter Tilslaget maatte blive anordnede. (Udgiv.)

I Torsdags Middags Kl. 2 ankom Hs. Kgl. Høihed Kronprindsen af Sverrig, ledsaget af en Trop Garde og i en Kgl. med 6 Heste forspændt Vogn, til Frederiksberg Slot. Janitscharmusik opførtes i Slotsgaarden af Oboisterne ved den Kgl. Livgarde til Fods. Hs. Kgl. H. spiste hos de Kgl. Herskaber. Efter Taffelet opførtes Concert. Om Aftenen drog Kronprindsen ved Fakkelskin i selvsamme Optog ind i Hovedstaden, der hilsede ham ved Indkjørselen med 27 Canonskud fra Volden. Hs. Kgl. Høihed tog ind i Conferentsraad Bruuns Gaard, hvor en Æresvagt af Garden til Fods i Stadsuniform modtog ham. I Gaar Formiddags afreiste han igjen, ledsaget af Garden, til Helsingøer. (Udgiv.)

Kjøbenhavns Vexelcours d. 19 Octbr. Tre Maaneder 610. — Hamb. Cours 650!!

Udenlandske Efterretninger.

Den med Estaffette ankomne Hamborger Correspondent af 13 Oct. har medbragt følgende Nyheder:

Liebau d. 30 Sept. Greven af Gottorp er reist fra Liebau til Riga, hvor han agter at indskibe sig.

Paris d. 3 Oct. Dronningen af Holland er ankommen til Paris og Dronningen af Spanien ventes der.

London d. 28 Sept. (Over Frankrige.) Canoneerbriggerne Britomart og Briseis samt forskjellige Transportskibe ere afseilede med Krigs- og andre Fornødenheder til Helgeland. — Admir. Sidney Smith, som i denne Tid opholder sig i Lemmerick, er overalt paa sin Reise bleven modtagen paa den meest udmærkede Maade. Da han kom til Warrington trak Folket hans Vogn. — Der udstedes nu Licenzer til Indførsel fra Østersøen, der ere udløbne d. 11 Jan. 1811. De tidligere uddeelte Licenzer, der ere udløbne for denne Tidspunct, forlænges indtil den Tid. — To Skibe med Tydske Tropper ere afseilede fra Catham til Vestindien. — Contre-Admir. Stopford, der er udnævnt til Commandeur for vore Krigsskibe ved Cap, er afgaaet til sin Bestemmelse, at afløse Admir. Bertie. — I en med Prinds Regenten af Brasilien sluttet Tractat er Storbritannien tilstaaet Tilladelse at kjøbe og fælde Træer til Krigsskibes Bygning i Brasiliens Skove, og at bygge, udruste og udbedre Krigsskibe i Brasiliens Havne. I samme Tractat lover Prinds Regenten at Inquisitionen ikke skal indføres i Brasilien, og at Slavehandelen efterhaanden skal afskaffes i hans Besiddelser. — Vort Admiralitet er blevet opfordret til, at føie bedre Anstalter mod de fiendtlige Capere i Canalen i Vinter-Maanederne. I St. Malo udrustes 19, i la Hogue 10, i Rochelle 6 Capere &c. Naar det blæser godt seile disse Capere hurtigere end noget af vore Skibe. — Hr. Adair, vor sidste Gesandt i Constantinopel, er ankommen til Gibralter.

Fra Badajoz skrives under d. 24 Aug., at i Romanas Hovedqvarteer hersker største Mangel paa Penge, Vaaben, Klæder, men fremfor alt paa Skoe. Soldaterne maa marchere barfodede over Steen og spidse Klipper.

Leipziger Messe er faldet maadelig ud. Mangelen paa rede Penge og de udbredte falske Krigsrygter synes at have afholdt mange Polakker og Russer fra at besøge den.

En Afdeling af den Russiske Escadre i det sorte Hav har indtaget den Tyrkiske Fæstning Schukumkale paa den Abbasiniske Kyst med et Forlis af 109 Mand. Man fandt i Fæstningen 64 Canoner.

Følgende ere de Artikler, af hvilke der efter den udkomne Anordning skal betales Afgivt af Colonialvarer i det Mecklenborgske, Lauenborgske og i Hansestæderne, og hvoraf tilline sees, hvad man forstaaer ved Colonial-Varer: Bomuld, raat Sukker, raffineret Dito, Sukker i Topper,

Thee, Caffe, Indigo, Cacao, Cochenille, Peber, Caneel, Nelliker, Muskatnødder, Acajoutræ, Fernambuktræ, Campechetræ, malet Farvetræ. — Afgiften skal betales saavel af de Colonialvarer, der enten ved Licenzer, speciel Tilladelse, Priser, Confiscationer eller Anholdelse ere indkomne, eller allerede findes i Landet.

Postefterretninger.

Altona den 15 October. Hs. Exc. den Franske Minister i Hamborg Hr. v. Bourienne har ladet bekjendtgjøre følgende Keis. Decret. Udtog af Statssecretariatets Protocol. Palladset i Fontainebleau d. 4 Oct. 1810. Napoleon, de Franskes Keiser ꝛc. I Betragtning af, at en stor Mængde Colonialvarer, som hidrøre fra Priser, de Danske have gjort, ligge opdynget i Altona og i Holsteenske Havne, og Vi ønske at føie det Danske Hof, saa have Vi decreteret og decretere følgende: Art. I. Alle Colonialvarer, som i dette Øieblik findes i Holsteen og som hidrøre fra Priser, de Danske Capere have gjort, kunne indføres i Hamborg i vor Douanelinie, naar de erlægge den i Vor Tarif af 5 Aug. foreskrevne Betaling, som er nærværende Decret vedføiet. Art. II. Alle Kjøbmænd og Eiere af Colonialvarer i Holsteen, der ville gjøre Brug af den ved nærværende Decret bevilgede Frihed, ere forbundne, at møde for Vor Douane-Directeur og i Løbet af October Maaned at gjøre ham deres Erklæring. Art. III. De erholde da Tilladelse, at indføre deres Varer i Douanelinien mod Betaling af de i Tarifen bestemte Afgifter. Art. IV. Eierne af Colonialvarer i Holsteen, der ikke have gjort deres Erklæring indtil 1 Nov. tillades siden ikke at gjøre den, eller at benytte sig af de Forrettigheder, som Vi ved Nærværende bevilge dem. Art. V. Vore Ministere for de udvortes Anliggender, Financer og Krigen ere hver især, forsaavidt det angaaer ham, paalagt at bringe nærværende Decret i Udførsel. Napoleon.

Den Tarif, der er dette Decret vedføiet, er følgende: Indførselstolden for den metriske Qvintel (204 Pund) af Bomuld fra Brasilien, Cayenne, Surinam, Demerary og Georgien, lang Uld 800 Franker, Levantisk Bomuld, naar den kommer til Søes, 400, Samme, naar den kommer til Lands, 200, Bomuld fra hvert andet Land, undtagen

naar den kommer fra Neapel, 600, Neapolitansk den gamle Afgivt. Raat Sukker 300, Tetes og Terres 400, Haysan Thee 900, grøn 600, alle andre Theesorter 150. Caffe 400, Indigo 900, Cacao 1000, Cochenille 2000, Hvid Peber 600, Sort Peber 400, Ordinair Caneel 1400, fiin dito 2000, Krydderie-Nelliker 600, Muskat-Nødder 2000, Mahagonytræ 50, Fernambuk-Træ 120, Campechetræ 80, Malet Farvetræ 100. (Alt. Merc.)

Keiserinde Josephine besøgte nylig Peterssøen i Bielersøen, som ved J. J. Rousseau er bleven saa berømt. Ved Strandbredden vare over 100 Fartøier samlede. Keiserinden reiser incognito som en Grevinde af Arberg. (Af Børsenhalle.)

I Erfurt have nogle Ildesindede villet forlede deres Medborgere til ikke at betale Paalæggene. I den Anledning er der udkommen en Befaling, at de, som ikke betale den efter Ligningen dem paalagte Formueskat inden 3 Dage, skulle efter den Tids Forløb tvinges dertil ved Militair-Execution. (Af s. B.)

Rigsdagen i Ørebroe sluttes d. 28 Oct. — Prinds Oscar faaer den afdøde Kronprinds Carls Værelser paa Slottet i Stockholm. Ved Kronprindsens Ankomst skal hele Hovedstaden illumineres. (Alt. Merc.)

A. Goldsmith har dræbt sig med et Pistolskud, efter at han Aftenen forhen havde betalt sine Betjentere deres Løn. Umueligheden at opfylde sine indgangne Forpligtelser angaaende det sidste Laan, har forledet ham til dette Skridt. (Af s. B.)

En Deel af den til Paris ankomne Hollandske Garde er marcheret til Spanien. (S. B.)

Moniteuren har en Artikel fra London af 27 Sept., hvori det hedder, at det synes som Fienden vil til Vinter udføre en Plan, og at man i det mindste maa slutte dette af de store Forberedelser, der gjøres paa Schelde. Der ligger sammesteds nu 13 Linieskibe, 2 Fregatter, 2 Corvetter og 60 Canonchalouper beredte til at gaae under Seil. S. Edv. Pellew observerer denne Flaade med 11 Linieskibe. (S. B.)

Kiøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 109.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 23 October, 1810.

Betragtninger, foranledigede ved den Gioeske Disposition.

Udgiveren har i No. 105 af dette Blad meddeelt et Udtog af den Gioeske testamentariske Disposition og de dertil hørende Actstykker, hvorved han troer at have oprettet den Afdøde et fortjent Hædersminde, thi hvilket Minde taler mere til Hjertet, end det, der er en Frugt af en taknemmelig Efterslægts Erkjendtlighed, hvilken Krands er mere uforvisnelig end den, der nedlægges paa den Dydiges Grav og Fædrenelandskjerlighedens skjønne Alter? Men i det vi hædre den Afdøde, der leverede Materialierne til en Bygning, i hvis trygge Ly Vindskibelighedens spæde Pode i vort Fædreneland kan vore, trives og blive til et skyggefuldt Træ, fra hvis Rod der endnu kan udspringe mangt et herligt Skud, bør vi ikke forglemme de Mænd, ved hvis Eftertanke, Bestræbelse og Mildkjerhed denne Bygning blev opført, ikke blot efter Testators Ord, men efter Tidens Tarv og Fædrenelandets Krav. Her som overalt gjelde de store Ord: at Aanden gjør levende og Bogstaven ihjelslaaer. Det var dem ikke nok at handle efter Stifterens velgjørende Hensigt, men de forbeholdt sig viseligen at opfylde denne Hensigt efter deres eget og bedste Skjønnende. Hvilken Lykke vilde det ikke være for Almeenheden, om alle Executorer fulgte dette gavnlige Exempel? Den gode Villie er et fortræffeligt Frøkorn, der kan bære herlige Frugter, men skal det spire og trives, saa kræver det en duelig og øvet Haand, der forstaaer at nedlægge det i den rigtige Bund og anvende passende Midler til dets Opelskning. End ikke med den bedste Villie er det altid mueligt for en Testator at indsee den sande Nytte, der kan stiftes ved hans efterladende Formue, og om han end kunde indsee den, saa er ikke altid det, der kan være nyttigt medens han lever, af samme Nytte efter hans Død. Tiden kan have gjort andre og vigtigere Foranstaltninger nødvendige end dem han i sin Disposition har været betænkt paa. Held derfor enhver Testator, der er saa lykkelig at træffe paa Executorer, der besidde Aand og Hjerte til ikke allene at opfylde hans Hensigt, men ogsaa til at udføre den saaledes som det almindelige Vel fordrer det og Tidsomstændighederne tilraade.

Den heldige Idee, som Executorerne i det Gioeske Bo have havt, at sætte Industrieskoler i Forbindelse med Læseskoler fortjente at følges som et Mønster af enhver Testator, der ønsker at fremme sit Fædrenelands Vel. Kun naar saadanne Skoler blive almindelige i hele Landet kan man vente at Industrien, som i dette Øieblik er een af de vigtigste og kraftigste Støtter for Fædrenelandets sjunkne Kraft, eet af de første Midler, der kan redde det fra hvert truende Fald, vil hæve sig til en forhen ubekjendt Høide. Hvor meget fortjente derfor ikke en saadan Plan Skolecommissionens Opmuntring og Understøttelse, og hvor ivrigen bør ikke Patrioten ønske, at ret mange

i Danmark og Norge maatte følge dette skjønne Exempel?

Men hvad der især er vigtigt i denne Plan er Bonderungdommens Undervisning i selv at forfærdige sine Agerdyrkningsredskaber. Ikke allene vænnes Landmanden derved til at aflægge den Dorskhed og Ubehændighed, der især er den Sjællandske Bonde saa egen, men Staten sparer derved ogsaa de store Summer, som for saadanne Redskaber gaae ud af Landet. Ikke mindre vigtig er Bonderpigers Undervisning i Haandarbeider. De ere hidtil blevne alt for meget forsømte til at man ikke burde ønske dem en større Grad af Dannelse. Hvilken Lykke for Staten, naar engang det Hør, den Hamp, det Straa, der fremkommer paa Danmarks frugtbare, men ikke noksom dyrkede Grund, kan fremstaae som forædlede og forarbeidede Konstflidsproducter fra Danske Qvinders vindskibelige Hænder? Naar den Danske Mø kan binde det Garn, hvormed kjekke Gutter aflokke Havet sin Rigdom? Naar den Kube, hvori den Honning, der skal fortrænge udenlandsk Sukker, forfærdiges i Landet selv? Denne Tidspunct maa og bør komme, og Himlen lønne de Mænd, hvis Nidkjerhed, Tænksomhed og Fædrenelandshed fremskynde den!

Udgiveren.

Forsvar for de gamle Nordboers Raahed i Anledning af Landsdommer Badens Bog om Birkeretttigheden.

Atter har den højst virksomme og fortjente Historiegrandsker Landsdommer Dr. G. L. Baden beriget vor Litteratur med et herligt Stykke om Birkerettigheden i sin Oprindelse, Fremgang og Følger. Enhver Dannemand maa unægtelig erkjende sig ham, saavel for dette som for hans øvrige mange og lærerige historiske Undersøgelser og Arbejder, højligen forbunden; og inderlig ønske at se ham i en Stilling, hvor han i uforstyrret Ro kunde opofre Resten af sine Dage til den historiske Muses Dyrkelse, eller rettere: hvor han kunde faa Lejlighed til at begave sin Samtid og Eftertid med de vigtige Resultater af sin uhyre Læsning og Granskning. I Særdeleshed maatte man ønske dette, da Hr. Landsdommeren hermed forbinder den mest utrættelige Flid og en Virksomhed, der synes at trodse alle optænkelige Hindringer; saa at han tillige i sit Fag fuldkommen vilde afvende den Bebrejdelse, som Digteren med ligesaa megen Sandhed som Satire udtrykker omtrent saaledes:

> Man tvivle maa, hvis, som hidindtil,
> vor gamle Højskoles vise Fædre,
> som vi pligtskyldigst her hjemme hædre,
> paa Prent ej Verden oplyse vil,
> men gjemme fast for dem selv allene
> de Lærdoms Skatte, som vi formene
> at de besidde, ret megen Agt
> imellem fremmede faar opvakt.

Uagtet nu Forfatteren af disse Linier med enhver fuldelig erkjender hint, og fremfor enhver erkjender sig for sin Person Hr. Landsdommeren uendelig takskyldig; har han dog og troet at skylde Sandheden, Norden og vore gamle gjæve Fædres Minde følgende Bemærkninger, i Anledning af et Par Steder i anførte Bog, om de odinske Nordboers Vildhed og de gamle kristne Hierarkers og Tyskeres høje Fortjenester af Nordens Kultur. Bogens egentlige Indhold og Udførelse, som her slet ikke berøres, har man holdt det ligesaa umueligt at rokke, som overflødigt at ophøje. Iøvrigt har man det Haab, at ingen ædel Mand vil vredes, fordi man frit undersøger Sandheden, og frit som vore Fædre fremsætter sin Overbevisning, om den end er afvigende fra hans; men at han tværtimod vil glæde sig, fornemmelig om Resultatet maatte befindes at være til Ære for Fædrenelandet og Fremme for Sandheden, som bør være os kjærere end alt.

Det synes da at der indrømmes vore Fædre alt for lidet, naar man (48de Side) tilstaar: "at vore hedenske eller odinske Oldfædre vare før Kristendommen fuldt saa vilde som noget Folk i den nyopdagede Verden, for hvilket, der i Oldkrønnikerne og Oldlovene (skal) haves saa umiskjendelige Beviser, som barnagtig Natsionalstolthed ikke kan svække." Hvo kan tilstaa det, selv efter at have overvejet og indrømmet alle de Beviser herfor, som Forfatteren antyder, og sammenlignet det med Beskrivelserne over hvilketsomhelst af de gamle amerikanske Folkeslags Religions- og Krigsskikke? Det er sandt, man ofrede Men-

nesker i det gamle Norden, men det var Misdædere man ofrede. Heidingiar blóta hinum *versu* mönnum heder det udtrykkelig i Kristnisaga S. 29. Selv i allerældste og raaeste Tider forekomme kun meget faa, og med den tykkeste Fabelagtighed omtaagede, Exempler paa anden Menneskeofting. Ti det kan slet ikke regnes hertil, naar enkelte benyttede sig enkelte Gange af den gamle Religion til at besmykke deres Fiendes Mishandling eller højtideliggjøre deres Grumhed, med mindre man vil sige at den rommerske og jødiske Religion tillod Menneskeofre, fordi Guds egen Søn og mange Kristne i Forfølgelserne bleve skilte ved Livet, eller at denne Skik hører til Kristendommen og den dermed forbundne Kultur, fordi kristne Præster og Voldsmænd igjennem Aartusinde under allerhaande Religionspaaskud, Kjætteri, Hekseri o. desl. have opofret deres Medmennesker, Medkristne og Medborgere i Hundrede- ja vel i Tusindetal stundum under den mest udsøgte Marter og Pinsel. Hvor findes vel sligt hos de gamle Nordboer? Eller, om dette ikke er nok, hvor finder man at her dræbtes, end sige pintes umenneskelig til Døde, alle Krigsfanger, blot fordi de vare Fanger? eller at vore Forfædre vare Menneskeædere? — Hvad (49 S.) "de mange Forbud, Kirkelovene have imod Blodskam og anden Ukyskhed" angaar, da bemærkes her blot at Kirkelovene dog vel bleve givne en rum Tid efter Kristendommens Indførelse, og hvad deraf hentes kan neppe lægges vore odinske Oldfædre til Last. Dog vare de vist nok i Ægteskabssager langt mere fri; de ældste kristne Geistlige paalagde Menneskeheden mange unaturlige Baand, som synes at nøde den til de unaturlige Laster og Afskyeligheder, vore hedenske Forfædre vel neppe kjendte af Navn. At den kristne Gejstlighed tidlig og længe var et Monster paa slige Laster er bekjendt; og at Sædelighed og Oplysning i Norden ved den odinske Religions Undergang i visse Henseender forfaldt tillige med den gamle Natsionalaand nægtes ikke. Desuden ere hine nu saa fæle Ord stundum Lyd uden synderlig Betydning, og det er ikke sjælden Gejstlighedens lave Egennytte, der har opfundet hine Laster, for at berige sig, ved at sælge Tilladelse paa Guds Vegne til at udøve dem. Men at ellers Ægteskab i de nærmeste Led har været forbudet hos vore Forfædre, og det selv forend Indvandringen i Norden, sees jo aabenbart af Opløsningen af Njords Ægteskab med sin Søster, fordi som Snorre udtrykkelig siger: Þat var bannat med A'sum, at byggia svo náit at frændsemi. At der forresten til alle Tider have været Umennesker og dyriske Mennesker er bekjendt, og er just intet sikkert Tegn paa Vildhed. De saa forfinede Rommere vare lidet bedre, og lignende Afskyeligheder have fundet Sted i Kristendommen lige til vore Tider. — Fremdeles synes de gamles Straffe og øvrige Haardhed mod Medmennesker mer end fuldelig at opveies af vore kristelige Pinebænke, levende Forbrændelse, Radbrækning o. desl. der er saameget værre som det er et fast med kold Eftertanke ordnet, antaget og længe udøvet System af Umenneskelighed. Hvad var fremdeles vore odinske Fædres Menneskehandel og Slavemedfart i det gamle Norden imod selve de Kristnes i den ny Verden? neppe en Skygge at regne. Og vi behøve ikke engang at gaa saa langt; behandlede de gamle Nordboer end deres Krigsfanger og fødte eller kjøbte Slaver som Trælle; styrtedes da ikke efter Odindommens Undergang hele Kjærnen af Nordens Natsioner jo dybere og dybere i det frygteligste Slaveri, hvorfra de neppe endnu tilfulde have reist sig (3. 4. S.)? Og hvilket var nu det værre? — Det forstaar sig at der ogsaa i det gamle Norden gaves slette Mennesker, men jeg ved ikke om de odinske Skurke vare sortere end de kristne. Historien synes dog at lære, at det kan passe paa mange af disse, hvad Skalden synger om en af dem:

Stær Þig! neinn strákur ej
stelur Þér nafnbót frá;
med ódygd mun aldrej
möguligt Þér ad ná.

Men langt vilde det blive at opregne og beskrive de gamle Nordboers Dyder. Deres Agtelse for Sædelighed har ogsaa tydelig nok afpræget sig i deres Mytologi og Historie, man behøver blot at mindes deres Højmodighed og Gjestmildhed, der nu synes at have fæstet Bopæl i Norge; deres Høflighed og Venlighed, man nu beskylder Svenskerne og Færøboerne for at overdrive, deres Tapperhed, hvorved de ofte dyrt nok tilkjøbte os Selvstændigheden, og en Hæder, hvori vi nu endelig Selv synes at nægte deres Minde endog den allerringe-

ske Del. — Af alt dette er det klart, at vore gamle Fædre ingenlunde levede i Vildhed og barbarisk Usædelighed, om de end stode tilbage i Kunst og Yppighed. Vi tilstaa Norden var ukultiveret, det fulgte af Landet, Himmelegnen og den isgraa Oldtid. Der herskede i gamle Norden den raa Natur, men det var Menneskenaturen i al sin ædle Værdighed, stolte Høihed og barske Kraft, ingenlunde i sin forvildede Umenneskelighed.

(Fortsættes.)

Lovgivninger.

Forordning, angaaende Udførsel af Colonialvarer fra Hertugdømmene.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, ꝛc. ꝛc., Gjøre alle vitterligt: At da Hans Majestæt de Franskes Keiser, Konge af Italien, Rhinforbundets Beskytter ꝛc. Vor høie Allierede, ved Decret af 4de indeværende Maaned for Hertugdømmene har aabnet Vei til Udførselen af de sammesteds oplagte, i den vedføiede franske Tarif specificerede Varer til og igjennem Hamborg ind over den af franske keiserlige Toldbetjente besatte Linie, imod at af disse Varer i Hamborg erlægges den i bemeldte Tarif ligeledes angivne Afgift, og under Vilkaar, at Anmeldelsen af det Qvantum, der bestemmes til Indfølsel til og igjennem Hamborg, skeer for den sammesteds værende keiserlige Told-Directeur inden 1ste November, eller den Tid samme nærmere bestemmer, i Overeensstemmelse med det ligeledes medfølgende ovennævnte Decret, saa tillade Vi herved allernaadigst Alle og Enhver, som i Vore Hertugdømme ere i Besiddelse af de i benævnte Tarif anførte Varer, at benytte sig af den Tilladelse til Indførsel af forbemeldte Varer til og igjennem Hamborg, som Vor høie Allierede af Venskab for Os har fastsat; Og for fra Vor Side at medvirke til det Maals Opnaaelse som de Franskes Keiser har for Øie, samt for at bringe Priserne af de i Tariffen benævnte Varer til den samme Høide i Hertugdømmene, som i de til samme grændsende Lande, hvor allerede den keiserlig franske Tarif er indført, og hvorved sikkrest kan væntes hemmer al utilladt Udførsel af saakaldte Colonial-Varer paa andre Veie, end den der nu som ovenmeldt er aabnet, ville Vi ikke allene have de desangaaende af Os allerede udgivne Forbud herved paa nye paa det alvorligste igjentagne og indskjærpede, men end ydermere allernaadigst have fastsat følgende:

1) Enhver, der i Hertugdømmene har de i den franske Tarif specificerede Varer i sin Værge enten til Handel eller Handlende tilhørende, skal være forpligtet til, ufortøvet og i det seneste inden 24 Timer efter Bekjendtgjørelsen af denne Vor Anordning, at anmelde for Stedets Øvrighed og Toldforvalteren, hvilke og hvormange af de benævnte Varer han er i Besiddelse af, eller har i sin Værge.

2) Dernæst har han inden 2 Gange 24 Timer derefter for bemeldte Embedsmænd at opgive, hvilke og hvormange af disse Varer han agter at anmelde hos den franske Told-Directeur i Hamborg til Indførsel sammesteds mod den i den franske Tarif bestemte Afgifts Erlæggelse.

3) Af den sidste Angivelse tages 2de Afskrifter, der forsynes med forbenævnte Embedsmænds Paategning og Segl. Den eene af disse Afskrifter forbliver hos Øvrigheden, og den anden bruges ved Anmeldelsen for den franske Tolddirecteur i Hamborg.

4) De i §. 1 benævnte Embedsmænd have at forvisse sig om, at de til Indførsel i Hamborg angivne Qvanta, ogsaa virkeligen forefindes hos Anmelderen.

5) Den, som har gjort Anmeldelse til oftnævnte Varers Indførsel til Hamborg, er pligtig til at skaffe Rukattest fra den franske Told-Directeur for, at de til Bortførsel angivne Varer virkeligen ere blevne førte til Hamborg. — Udførselen til Hamborg maae alene skee fra Altona ad den Vei, som foreskrives af den der anordnede Vareudførsels-Commission, ligeledes maae Varerne ikke udføres over den ved Vor Forordning af 9de Augusti d. A. forordnede Toldlinie, forinden Beviis tilveiebringes om, at de til Indførsel i Hamborg behørigen ere anmeldte hos den franske Douane, hvornæst de fra bemeldte Toldlinie og til Altona føres ad den eller de Veie, som af Toldopsynet foreskrives.

6) Over de Varer, som eengang ere angivne til Indførsel i Hamborg, kan Eieren ikke disponere til Forblivelse i Landet.

7) Af de Varer, der saaledes bestemmes til Indførsel i Hamborg, skal, naar de fra Magazinet eller Oplaget bortføres didhen, foruden de allerede anordnede Transitafgivter svares en Afgivt af 6 Procent af deres Værdie, eller det dobbelte af den ved Placat af 10 October 1809 paabudne Recognition, hvilken Afgift i Slesvig Holsteensk Courant erlægges til Stedets Toldcasse.

8) De Varer, der ved den i §. 1 befalede Angivelse, ikke bestemmes til Indførsel i Hamborg, og som høre til de Varesorter, som Vi i en anden Forordning af Dags Dato have belagte med en Afgift i Species, i Tilfælde af at de ved Confiscation eller Opbringelse indkomme til Hertugdømmene, skulle være den i benævnte Forordning bestemte Afgift underkastede, og desuden betale en Tiendedeel mere af denne Afgifts Beløb.

9) De Varer, der ved Opfordringen til Angivelsen af alle i Beholdning værende Varer maatte fordølges, skulle confisceres, og Angiveren af saadanne fordulgte Varer erholder det halve Beløb af Varernes Værdie i Belønning.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 20de October 1810.

Frederik R.

Forordning, angaaende en Afgivt af Colonialvare i Hertugdømmene.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: At ligesom Vi under Dags Dato have ved en anden Forordning allernaadigst bestemt under hvilke Betingelser de i det Keiserlig franske Decret af 4de d. M. benævnte Varer maae udføres fra Hertugdømmene til og igiennem Hamborg, saaledes bliver ogsaa herved anordnet og fastsat, at for nedenstaaende Varesorter, som nu befindes i Hertugdømmene og ikke bestemmes til Forsendelse til Hamborg, eller som herefter indkomme ved Confiscation eller Opbringelse, skal følgende Afgivt udredes i slesvig-holsteensk Courant:

For Bomuld, 1 Pd.		20 ß.	
— raae Sukker		15	
For hvide bakkede Sukkere . . .		20 ß.	
— Haysan Thee		45	
— grøn Thee		30	
— andre Theesorter		7,	6 Pf.
— Kaffe		20	
— Indigo		45	
— Cacao	1 R.	2,	6
— Cochenille	2	5	
— hvid Peber		30	
— sort Peber		20	
— ordinair Caneel	1	22	6
— fiin Caneel	2	5	
— Nelliker		30	
— Muscat	2	5	
— Mahagonitræe		2	6
— Fernambuktræe		6	
— Campeschetræe		4	
— malet Farvetræe		5	

Foruden denne Afgivt skal ogsaa efter 8 §. i førnævnte Forordning af de Varer, som nu ere i Hertugdømmene og ikke bestemmes til Forsendelse til Hamborg, erlægges $\frac{1}{10}$ af Afgivtens Beløb.

Denne Afgivt skal oppebæres af Toldforvalteren paa Stedet, og enhver Handling til Afgivtens Besvigelse har Varernes Confiscation og andre Straffe, som i Vor Toldforordning af 8 Julii 1803 ere fastsatte for Toldsviig, til Følge.

Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 20de October 1810.

Frederik R.

Placat.

Hs. Majestæt har, under 9de d. M. allernaadigst resolveret, at den kongelige Søetat, i Henseende til de Priser, som gjøres af Hs. Majestæts Søkrigsmagt, tilkommer en almindelig paa hvert Opbringelsessted udøvende Auctions-Jurisdiction, saaledes, at det er Søetaten overladt, at overdrage hver enkelt Auctions Holdelse til de Personer, som dertil af det kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium ere beskikkede, imod at Auctionssalariet beregnes den kongelige Casse til Indtægt, og den Person, som constitueres til Auctionens

Holdelse, tillægges en billig Godtgjørelse for sit Arbeide og Umag. — Denne allerhøieste Resolution kundgjøres herved til allerunderdanigst Efterlevelse. — Det kongelige danske Cancellie, den 10 October 1810.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Af en i ny Dansk Magazin andet Bind meddeelt Dagbog over Qvæsthuset fra dets første Oprindelse til 1662, forfattet af Henrik Madsen Wallensbek, erfares, at ikke Kong Christian den Femte, som almindelig antages, men K. Frederik den Tredie skyldes denne vigtige Stiftelse, hvis Forfatning i Aaret 1657, da Wallensbek blev Præst derved, var heel ussel, og at en forbedret Indretning krævede saa betydelige Bekostninger, som det maadelige offentlige Financevæsen ikke kunde udrede, hvilket foranledigede, at Wallensbek fik Lov til at ombære een af Admiralitetet authoriseret Bog, hvori tegnedes de frivillige Gaver, han kunde formaae nogen at give. Han fik og paa denne Maade en Capital af 10,000 Rdlr., en for den Tid betydelig Sum. "Men — tilføier Rec. over dette Hefte af Magazinet i lærde Efterretninger — "Rigets Hovmester Joachim Gersdorff allene skjænkede ogsaa 4000 Rdlr., som efter Pengenes Datids Værd i Forhold til Nutiden vist var en meget større Sum, end nogen Nutids Rigmand har skjenket ved lige Leilighed, i hvor megen Straalen og Skryden end derom gjøres i vore Aviser". — Saa lidet som Udgiverne end kan bifalde at Publiciteten misbruges til enhver nok saa ubetydelig Gaves Udbasuning som en patriotisk Opoffrelse, kan han dog ikke underskrive Recensentens i sig selv alt for strænge Dom. Ingen kan nægte vor Tidsalder en høi Grad af Gavmildhed, og ville vi ikke være utaknemmelige saa bør vi ikke glemme de store Capitaler som en Getreuer, Bolten, Ladige, Brok og flere have testamenteret vore offentlige Stiftelser. Selv under nærværende Krig har den offentlige Gavmildhed vist sig fra en meget fordeelagtig Side. (Udgiv.)

Vi have længe manglet en udførlig oeconomisk-statistisk Beskrivelse over Bornholm. Thuras og Pontoppidans Efterretninger, som ikke levere noget fuldstændigt Malerie af dette mærkværdige Lands Tilstand i det Hele, ere desuden nu temmelig gamle, og Litteratus Skougaards Beskrivelse, den nyeste vi have over Bornholm, indeholder vel meget Godt, men man maa beklage, at Skyggen her har dræbt Legemet, og at indiscrete og inurbane Udtryk, som modnere Aar og modnere Erfaring maaskee ganske havde forekommet, have udslettet denne Bog af Bøgernes Tal. Vor Litteratur er derfor virkelig bleven beriget ved et nylig udkommen Værk: Kort Oversigt over Bornholms Amt, skrevet af F. Thaarup, som der var Amtmand fra Maji 1804 til 1 Febr. 1809. Forfatteren leverer her en fuldstændig Statistik over Bornholm, som enhver, der ønsker at lære nøiere at kjende sit eget Fædreneland vil læse med Nytte og Behag. I et Skilderie af Folkets Caracteer fremsætter Forf. endeel Spørgsmaal, hvoraf sees, at man til de mørke Sider, som Jagttagerne ofte bliver vaer, kan henregne: Trædskhed og Lumskhed; Egennytte, især mod Fremmede og i Avarie- og Strandingstilfælde; Egensindighed, Selvklogskab, Ureenlighed hos Tjenestefolkene; Løsagtighed og ægteskabelig Utroskab, Brændeviinsdrik, Sladderagtighed og en overdreven Nysgjerrighedsaand; Paastaaelighed i Henseende til Privilegier og Tilegnelse af Forfædres Daad til at unddrage sig Skatteydelse og Deeltagelse i Medborgeres Byrder; Mangel paa Erkjendtlighed og Almeenaand, og endelig Overtroe. Men disse Træk uagtede, som, hvis de findes samlede hos et Individ, maa gjøre Maleriet af et complet Afskum fuldstændigt, indrømmer Forf. dog at dette Folk ogsaa har sine gode Sider: Det har, siger han, en Mængde opvakte Hoveder, konstnemme Mennesker, gode Søfolk. De ere raske og kjekke, elske deres Fædreøe og ere ærekjere. Tarvelighed og Nøisomhed, blid Munterhed og Jevnhed i Sæder ere almindelige. Underviisningsanstalter, forbedret Agerbrug og Havne ville ved Hjelp af disse gode Sider danne et herligt Folk af Bornholmerne. Dette er Forfatterens almindelige Dom over Landets Indbyggere. Grundene for denne Dom bør man søge i de Data, hans Beskrivelse leverer. Hvad Landets oeconomiske Forfatning angaaer, da finder man her, at Hvedeavlen er høist ubetydelig, at Priserne paa Rug, Byg, Havre, Smør i de sidste 10 Aar (fra 1799 til 1808) stedse ere stegne, at næsten ingen Handels-

plante dyrkes i det Store, at Kartoffelavlen vel begynder at udbrede sig, men i det Smaa, at Udførslen af den gule Plantefarve Engelskjer til Fremmede er standset, at Havebruget hos Bonden i det Hele er slet, skjøndt der i Kjøbstædshaverne endog kan haves modne Viindruer, Morbær ꝛc. Landet er i det Hele skovløst. I den Kongel. Skov Alminding ere af 1087 Tønder Land kun 300 Tønder begroet med Skov. De private Skove kunne i sig selv kun kaldes Skovlunde, som gjøre Landet til saa at sige en stor Engelsk Have. Indførslen af Brændsel fra Fremmede var i Aaret 1807 727 Favne og i Aaret 1808 kun 5½!! Da en stor Deel af samme bruges til Pottemagerie, saa sees deraf hvor meget denne vigtige Næringsvei ved Krigen er blevet standset. Udførslen af Aske- og Almetræer til Kjøbenhavn, som man især begyndte paa 1785, har aftaget saa meget, at man 1808 kun udførte 73 saadanne Træer, medens man 1805 udførte 774. Til Skov- og Havevæsenets Ophjelpning anbefaler Forf. en eller to Planteskolers Anlæg for Kongel. Regning, Planters, Frøes og Skovbøgers Uddeling o. s. v. Hornqvægracen er vel liden, men god. Der gjøres intet til dens Forbedring, men meget til dens Forringelse. I det Hele findes 8828 Hoveder. Hestene ere for det meste kun maadelig af Størrelse og deres Tal i hele Landet 8360. Faareracen er for det meste den samme som i Almindelighed haves i Danmark, men Ulden finere og bedre end den Sjællandske. I det Hele haves 23,120 Stykker. Sviin, Landets meest yndede Dyr, sees i Mængde paa Kjøbstædsgaderne, og overalt hvor Øiet henvender sig. Af Fjærkræ haves især Gjæs og Ænder, og i Kjøbstæderne især en stor Deel kalkunske Høns. Af Biegaarde har hver Bonde gjerne en egen, men liden. Af Hjorte var der fordum saa stor Overflødighed at i Christian den Fjerdes Tid 200 Stykker førtes til Sjælland, men i den senere Tid maa Jagten have været høist ubetydelig, eftersom den er bortforpagtet for 189 Rdlr. 24 ß. aarlig. (Fortsættes.)

Mariboe d. 15 Oct. I Følge det Kgl. D. Cancellies Skrivelse af 1 Sept. d. A. til Hs. H. Hr. Biskop og Ridder Boisen, maa ingen Præst herefter kaste Jord paa Nogen, som ved Døden er afgaaet, førend det godtgjøres, at der om Dødsfaldet er skeet Anmeldelse til vedkommende Skifteret. — Ved den bekjendtgjorte offentlige Skovauction i Søeholts Skove mødte en stor Mængde Kjøbere. Prisen paa Træerne var overmaade dyr. En Favn Brænde paa Roden kostede fra 16 til 18 Rdlr. De til Salg bestemte Træer vare vurderede for 2000 Rdlr., men løbe ved Auctionen op til over 5000 Rdlr. — Capermatrosen paa Skonnerten Bornholm, der ved saa uheldig en Skjebne satte Livet til ved Kramnitze, hedte Svend Palmrose. Han var født i Abo i Finland og saa ualmindelig stærk, at han kunde bære 5 af sine Kammerater paa sine Skuldre. I øvrigt var han et særdeles godt Menneske og uforsagt endog i de største Farer. Han blev begraven med megen Høitidelighed paa Rødbye Kirkegaard, ved hvilken Leilighed Hr. Pastor Jensen holdt en skjøn passende Tale. — Caperførerne Finck og Schmidt indbragte den 11te d. Maaned et Smakskib, som de havde taget af den ved Rostock liggende Convoy. Skibets Navn er die drei Gebrüder, kom fra Stettin og var bestemt til Gothenborg, indeholder 33 Commerce-Læster, lastet med Pibestaver. Skipperens Navn er Jantzen. Andre af vore Capere skulle, efter Sigende, have taget end 2 Skibe af denne Convoy samme Nat.

(Mariboe Avis.)

H. K. H. Prindsen af Ponte Corvo afreiste med sit Følge den 20de om Eftermiddagen Kl. 2½ fra Helsingøer til Helsingborg. Uden for Havnen laae Canonbaadene og Chalouperne og paraderede med Flag og reiste Aarer. Saavel de Fartøier, som laae i og ved Havnen, som 3 uden for samme liggende Svenske Canonbaade, flaggede. Trappen, den saakaldte Prindsesseklappe, var beklædt med rødt Klæde. Den uden for liggende Galei havde indsendt Chalouper, som H. K. H. med Følge og Erkebisp Lindblom stege i. Da Prindsen var kommen ombord, saluterede strax Canonbaadene og Chalouperne hver med 15 Skud ligesom og hver af de to, som commanderedes af Cheferne, med 21 Skud. Da Galeien gik under Seil gav Cronborg Fæstning 27 Salutskud. Kl. 3½ gik H. K. H. i Land i Nærheden af Helsingborg, og strax derefter fyrede Galeien. Ogsaa fyredes der længe i Helsingborg, som om Aftenen var illumineret. Den 21de var stort Bal i Ramløse, hvor hele Skoven var illumineret med Lamper og Veien, som fører derhen, med Beegkrandse. (Udgiveren.)

Corsøer, d. 21 Oct. Den Convoy, som laae under Romsøe, lettede i Morges, da det dagede, og seilede Syd efter. Den bestaaer af omtrent 514 Coffardieskibe, under Bedækning af 3 Orlogsskibe, 4 Fregatter, 4 Brigger, 1 Cutter og 3 Luggere. De forreste Skibe ankrede Kl. 2 om Eftermiddagen under Langeland, medens de sidste endnu Kl. 4 om Eftermiddagen ere under Seil Norden for Sprogøe heelt ned til Kjerteminde-Bugten, hvor de formodentligen ville blive nødte til at ankre. — E. Sk. I Aften d. 22de ligger Convoyen endnu for Anker. (Udgiv.)

Kjøbenhavns Vexelcours d. 23 Oct. Tre Maaneder, i Begyndelsen 600, siden 615. — Spec. 632, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 6 Rdlr. 32 ß. D. C. — Hamb. Cours d. 19 Oct. 680 to Maaneder.

Posteftterretninger.

(Af Børsenhalle.)

London d. 24 Sept. (Af Moniteuren.) I Morges ankom en Paquetbaad fra Gothenborg og medbragte vigtigere Efterretninger end vi i de senere Tider have faaet fra denne Egn. Man siger i Kjøbenhavn, at der imellem Frankrige og Østerrige er sluttet en Deffensiv-Alliancetractat, for at føre Krig mod Rusland. (Monit. Anm. Løier, for at bedøve Folket i London.) — En anden Efterretning siger, at den Franske Regjering har anholdt om Tilladelse at lade 25,000 Mand marchere igjennem Holsteen, som ere bestemte til Sjælland, men det er positiv blevet nægtet. (Monit. Anm. Løier, for at bedøve Folket i London.) — Cadix. Et Tillæg til vor Regentskabstidende af 24 Aug. indeholder Breve fra den i Xeres af Kong Joseph nedsatte Commission, hvoraf sees, at den ikke mere kan forsyne Armeen ved Cadix med Provision, og at den i en Tid af 117 Dage har gjort et Forskud af 29,506,466 Realer. (Monit. Anm. Løier, for at bedøve Folket i London.) — Der underhandles igjen om, at bringe Mr. Canning og Hutkinson i Ministeriet. — Allerede d. 28 f. M. vidste man her af Breve fra Oporto, at Lord Wellington d. 4 og 5 har begyndt med sin Armee at gjøre en Tilbagebevægelse. Vore Tropper vare ikke blevne forfulgte af Fienden, endskjønt nogle Skjermydsler med sammes Avantgarde havde fundet Sted, og man troer vor Bagtrop vil sætte sig fast ved Marcella Broen. Disse Breve tilføiede endnu, den Portugisiske Garnison i Almeida har fundet Leilighed til at desertere og gaae over til Engellænderne. I Dag ere atter Breve ankomne fra Oporto af 9 og 10 Sept., hvorved Lord Wellingtons Tilbagetog bekræftes. Det maa bemærkes, at Breve fra Lissabon af s. D. ikke omtale denne Tilbagebevægelse. De berette en Deel af den forventede Forstærknings Ankomst. Man taler om Sandsynligheden af en nær forestaaende Fægtning. Imidlertid ere andre af den Mening, at inden vor Armees Ankomst til Lissabon intet Slag vil finde Sted. — Der er givet Befaling, muueligst at fremskynde de til Portugal bestemte Troppers Indskibning. — — Paris, d. 10 Oct. I Forgaars holdt Hs. Maj. et Handels-Conseil i Fontainebleau. — Criminalretten for Seinedepartementet har dømt 7 Østerrigske Officierer, der ere fødte Franskmænd og som have baaret Vaaben mod Hs. Maj. Keiseren, fra Livet, og deres Godser til Confiscation. Iblandt samme ere Feldtmarch. Lieut. Devaux, Gen. Maj. Vacquart og Gen. Maj. Marquette. 4 andre Officierer ere af samme Grund blevne arresterede. — Kongen af begge Sicilier har befalet, at alle med Colonialvarer ladede Skibe, af hvilken Oprindelse de end ere, de føre Americansk, Ottomansk eller hvert andet Flag, skulle anholdes og confisqveres; thi alle Flag ere simulerede, tilhøre den Engelske Handel, og Oprindelsescertificaterne ere falske og eftergjorte. — Tydsklands Armeens Hovedqvarteer er nu indtruffet i Hamborg.

Moniteuren meddeler Efterretninger fra London af 5 Oct. Den 26 Sept. havde endnu ingen Træfning fundet Sted i Portugal. Engellænderne ere i Coimbra, de Franske i Viseu, og begge Armeerne ere concentrerede. Fra Oporto havdes Efterretninger, der gaae til d. 23de. Det Engelske Hovedqvarteer var i Cumena de Santa Eufemia og Armeerne staae saa nær ved hinanden, at de Franske ville blive nødsagede til at trække sig tilbage. Deres Stilling er imidlertid saa stærk, at det ikke er mueligt at angribe dem, men naar de af Mangel paa Levnetsmidler maatte trække sig tilbage, vilde Blodbadet blive skrækkeligt. — D. 1ste eller 2den Oct. ventedes Kongen af Neapel tilbage til sin Hovedstad. — Mellem Deien af Tripolis og Engellænderne er der udbrudt Misforstaaelser.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 110.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 27 October, 1810.

Forsvar for de gamle Nordboers Raahed i Anledning af Landsdommer Badens Bog om Birkerettigheden.

(Fortsat.)

Dernæst synes det som Forfatteren paa vore Forfædres Bekostning tilstaar de gamle kristne Hierarker alt for store Fortjenester af Nordens oprindende Kultur, naar han (48 S.) udtrykker sig saaledes: "Overalt Hierarkiet var trykkende, det ydmygede Konge- og Folk ligemeget, det er sandt. Men lad os deraf ikke henrives til at overse hvor nødvendig denne Ydmygelse var, for at naa den Kultur, som ene skyldes den af Hierarkerne forkyndte Kristendom, der uden Hierarki vilde i vore Forfædres barbariske Usædelighed have fundet uovervindelige Vanskeligheder." Om denne barbariske Usædelighed er allerede talt kortelig. At Nordens Kultur ene skyldes den af Hierarkerne forkyndte Kristendom, maa ligesaa vent ud benægtes. Hvad vandt vel da Norden ved at skifte Orettro? Var Oldfædrenes skjønne Begreb om Alfader end fordunklet, var da vel det om Jødernes Jehova renere *)? Havde man før antaget mange Guder og Aandevæsener, fik man ikke endnu flere af alle Arter og Kjøn under anden Tittel? Vare end de gamle Guder ikke altid de fuldkomneste moralske Væsener, saa vare de dog til deres Tid store og udmærkede Mænd i Menneskehedens hele Kraft og Majestæt; mange af de senere Tilbedte derimod ikke blot ofte højst ubetydelige, svage og elendige Personer, men endog stundum hvad man kunde kalde fex generis humani. Hvilket Bytte for Natsionens hele Aand og Tænkemaade! — Og nu Hierarkiet, hvad hos vore odinske Forfædre kan lignes i ringeste Grad med dette Uhyre; med den ubodelige Skade *), som det gjorde; og med den, som det syntes, uoverstigelige Dæmning for Oplysning og Sandhed, det oprejste til alle Tider og i alle Lande, hvorhen det rakte. Hvor saa man vel i det gamle Norden en hel privilegeret mægtig Stand at træde sammen, og, under Skin af at udbrede Oplysning, som den dog stedse med en saare karrig Haand uddelte, eller endog ivrig undertrykte, at beherske sine Medborgeres Tænkning;

*) Rundt om i Sagarne heder det, at allir menn skyldu trúa á ginn gud, Krist Máriuson, skapara sinn, o. desl.

*) Hvo erindrer ikke (for at tage et Eksempel, der endog er senere end Reformatsionen) med dyb Harme og Smerte det uoprettelige Tab, Danmark led, den Gang
"vi heller savnede hver Fabrik
"end Kunster med Hugenotter fik,"
formedelst Biskop Baggers Erklæring, at Dannekongen ikke vel burde unde hine Kjættere den mindste Krog i Riget, "saasom, efter Bispens Udtryk, et skabbet Faar let kunde fordærve en hel Hjord!"

samt med offentlig beskyttet Magt og List, at hindre enhver anden Mening, enhver ny og større Oplysnings Udbredelse i Fædrenelandet. Sagde ikke de gamle Fritænkere offentlig, at de fornægtede Guderne, og troede blot paa dem selv og deres egen Kraft. Og hvad Skade eller Fare havde vel selv dette for Staterne? vare de Dyd, Fædreneland og Konge mindre hengivne, eller mindre faste i Sværdelegen end de følgende Tiders mest ortodokse kristne Prælater selv? jeg mener Historien tydelig beviser det modsatte. Det var aldrig de friere Meninger, men allene Præsternes Larm og Forfølgelsesaand, der skadede Staterne. Intet kan derfor tænkes mere befordrende for Kultur, Videnskabelighed og Sandhed end den gamle Frihed til at ytre sine Meninger, intet fordærveligere for Staterne og Almenoplysningen end den hierarkisk-kristelige Troestvang; herpaa kan Engellands og Spaniens Historie tjene til Beviser. Intet kan være frygteligere end de Omvæltninger, der foregaa, naar den fængslede Menneskeaand endelig engang bryder løs af sine Lænker, hvorpaa Frankrigs senere Historie synes at være et levende og talende Bevis. — Hvo kan ogsaa i Nordens gamle Historie overse den herlige Spire til en egen, ganske selvstændig og original Kultur, som rent blev afbrudt og i Bund og Grund udryddet, og det uden at noget bedre i mange paafølgende Hundredaar kom isteden. Af Island synes man saaledes at kunne se, hvad det gamle Norden vilde blevet, om det blot havde modtaget en bekvemmere Skrivekunst *), uden noget andet af den gamle jødiske Overtro, der paa Vejen havde tabt næsten alt det skjønne og ædle, dermed i Kilden var forbundet; og nu strømmede ind, beriget i det Sted med al den Daarskab, Præster og Munke, i et helt Tusindaar kunde opfinde, og sandelig opfindsomme vare de! Men Erfaring er den beste Læremester, og spørge vi den, hvad blev vel da Nordens Kultur i de næstfølgende Hundredaar? Lærer ikke Historien tydelig at Overtro, Barbari og borgerlig Uorden med alle dens Rædsler rugede over vort Fædreneland tykkere og tungere end nogen Tid før. Vi lærte noget Munkelatin, men Dansk glemte vi! Og hvad blev vel vor Litteratur? nogle Love, som for det meste vidne om vor Elendighed i Kultur og borgerlig Forfatning, nogle latinske Salmer og Bønner, latterlige Legender, usle Krønniker o. desl. Hvor uhyre er ikke Afstanden imellem vore gamle Kjæmpeviser og de uforlignelige Levninger af den odinske Poesi? hvor langt staar ikke selve Arild Hvidtfeldt efter Reformatsionen (ja Sakse med!) neden for Islands evig straalende Snorre Sturlesen og mange andre Sagaskrivere. — Fremdeles i Henseende til Nordens borgerlige Forfatning og politiske Stilling, da er det vel sandt at vore odinske Oldfædres Borgersamfund, især i Henseende til Retsplejen, vare meget ufuldkomne, man maatte ofte selv udføre sin Ret, og tumlede sig i en evig Hævn og Strid med sine Medborgere; men blev det bedre? I hine Tider bestode ikke desmindre Staterne i deres fulde Kraft; Ragnar Lodbrok herskede fra Rusland til Nortumberland, Svend Tveskjæg, den sidste hedenske Dannekonge, lagde England under vore Fødder, Gange Rolf oprettede sin normanniske Stat i selve Frankerige. Men var ikke den hele følgende Tid næsten en uafbrudt Dødskamp med Gejstlighed og Tyskere, som fortærede Nordens Kraft, forstyrrede al borgerlig Orden, indviklede os i evige Borgerkrige, og truede Staterne, der stedse sank dybere i Afmagt og Elendighed, med deres fuldkomne Opløsning; saaat de største og talentfulleste Mænd, der stundum bestege Dannetronen, og til enhver anden Tid vilde gjort den agtet og frygtet over hele Europa, nu neppe formaaede at udrive den af Afgrundens Svælg. Man indser ikke let hvorfor dette var nødvendigt; men var en saadan Ydmygelse virkelig nødvendig for at komme til Kultur, da synes den grueligste Vildhed at maatte foretrækkes for Kulturen. Hisset var stundum imellem enkelte Familier en vild Kamp opvakt og næret af raa, utæmmede Lidenskaber; her kom et uafbrudt, udtænkt og kunstigt System af Forstyrrelse over hele Staten. Ligesaa med Retsplejen: hisset maatte vel tidt i Tvekampen den svage Uskyldighed bukke under for den haarde

*) Ti naar alt kommer til alt bliver det dog nok paa det strængeste bevisligt, at vore Fædre før Kristendommen virkelig havde og brugde Bogstavskrift, nemlig Runerne, kun at disse vare mindre bekvemme.

Kraft; her maatte den svage som den stærke i Jærnprøven bøje sig under en saakaldt guddommelig og borgerlig autoriseret Egennytte og Uredelighed, ligesom ved Eden Sandhed maatte vige for Bedrageri, og Døren aabnedes for Forstillelse og Karakterens Fordærvelse. Hisset var det den stærkere, her den lumskere og nedrigere som sejrede. Ja hvad maatte ikke hele Lande som især Norge over et helt Hundredaar lide under hint Præstebedrag?

O Pfaffentrug und Weiberlist
geht über alles wie ihr wiß't!

Og nu den gamle Natsionalfølelse, som den højst fordærvede "af Hierarkerne forkyndte Kristendom" unægtelig bidrog meget til at udrydde; da man stedse skulde have for Øjne de ovenfor karakteriserte Helgene, som de mest ophøjede Mønstre og Idealer paa al menneskelig eller endog guddommelig Fuldkommenhed, men derimod foragte sine Fædre, der med samt de gamle Guder, som Djævle evig skulde brændes, hvormed blev den erstattet? hvormed kan Natsionalfølelse erstattes? Hoc fonte derivata clades in patriam populumqve fluxit! — Med alt dette nægtes ikke at Kristendommen selv i sin fordærvede Skikkelse med al hin Skade ogsaa gjorde noget Gavn, som her ikke er Stedet at beskrive *). Her skulde kun vises at man let kan tillægge de gamle Hierarker, og den af dem forkyndte Kristendom for meget, naar vi tilstaa at vi skylde dem ene al vor Kultur, og derimod overse de endeløse Elendigheder, de tillige med de gamle Tyskere bragde over Norden. Kulturen synes mere at skyldes de ældres Rejser, og siden Videnskabernes Gjenoplivelse, men fornemmelig Religionsforbedringen, før hvilken den sandelig ikke var stor i Danmark. Skylde vi derfor end maaske en Ansgar, Rembert, Unni, Poppo, disse saa ivrige, stundum endog redelige *) Mænd, noget, som ikke ganske nægtes, saa skylde vi dog unægtelig en Luther og hans Medarbejdere hundrede Gange mere, fordi de skilte os ved det meste og skadeligste af det, hine paaførte os. Tvivlsomt synes det i det ringeste altid, om Norden havde vundet eller tabt, ved i det mindste til Luthers Tid at forblive hedensk, men afgjort og soleklart er det, at vi ikke vandt saameget som almindelig raabes paa,

da Nordens Sønner vendte deres Øje
med hellig Gru fra Fædres Hvilehøje,
og Munkens Messe døved Skaldens Sang
som fordum højt om Nordens Kjæmpe klang.

(Sluttes.)

*) En af de beste Følger var det vel, at den siden aabnede den forbedrede Religion Adgangen; ligesom det upaatvivlelig var en af de skadeligste, at den straks gav Tyskerne Anledning til at oversvømme Norden.

*) Det var Poppo, som ved at bære gloende Jærn i Hænderne beviste Kristendommens Guddommelighed for Dannekongen, se Snorre 1 D. 218 S.

Anecdote.

Marquise de Fleuri, berømt af sin Frimodighed og Dristighed, spurgde engang Ludvig XV., da han talde med hende om Kongen af Danmark, om denne Monark var meget rig. Nei, svarede Ludvig, men han eier en fortræffelig Minister, der ordner Statsanliggenderne paa det bedste. O, Sire, sagde hun, denne skulde De see at kunne lokke fra ham. — Sært nok at man har turdet tillade sig saadant et Svar ved et Hof, som man har kaldet Despotismens Hjem. Men det gaaer sædvanlig med Sandheden som med Træer; det der beskjæres meest voxer ofte destobedre. (Udgiv.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Fortsatte Efterretninger om Bornholm, uddragne af Amtmand F. Thaarups Beskrivelse. (See f. No.) Landet tæller ialt 941 Gaarde, nemlig 685 Selveiergaarde, 214 saakaldte Vaarnede, som vel have beholdt dette Navn, men siden 1744 have været Selveiere, 12 Proprietærgaarde, 15 Præstegaarde og 15 Degnegaarde. Hartkornet er 8246

Tønder 1 Skjeppe 1 Alb. Landet har ingen Bønderbyer; Gaardene ligge hver for sig adspredte, men dog paa eet og samme Strøg og have derefter Navne. Sommesteder ligge et Par Gaarde temmeligen nær hinanden, saasom paa hver Side af en Aae eller en Landevei, og bære oftest Navn af en By, f. Ex. Aaby, Mæby ꝛc. — De Fiskesorter, der falde her, ere Lax, Sild. Af Botter, et Slags Pigvarer, Hvidlinger, Tobiser, Aal ubetydeligt. Den største Deel Lax føres fersk til Kjøbenhavn, dog bringes ogsaa en ikke ubetydelig Deel røget did, men da den første betaler sig bedst, saa røges den ikke uden naar der er indløbet Hindring i Overførelsen og den har ligget for længe. 1806 havdes 19 Fiskequaser, som førte levende Torsk til Kjøbenhavn. Til Frokost spise Landets Beboere daglig Spegesild. En voxen Karl spiser ofte 6 ja 8 til een Frokost. Pigerne og Vogtebørnene paa 10 til 12 Aar tage for det meste ligesaa store Portioner. Af Sælhunde ere en Mængde omkring Bornholm. De gjøre især Laxfiskeriet stor Skade, men man lægger ikke Vind paa at fange dem. Ferskvandsfiskeriet betyder ikke meget. — Paa Mineralproducter er Bornholm meget rigt. Steenkulsgangene strække sig ind fra Søen tvers over Landet til Norden for Hasle, hvor samme gaae ud i Søen i en Længde af omtrent 3 Mile og Bredde af 1 Miil. Fra denne Strækning findes mangfoldige Steenkulsgange, Lag over Lag i Breden faldende mod Vest i Dybet, baade i Landet paa tvers imod Rønne, og siden uden for Landet ind under Søen. Der skal og findes Steenkulgange baade ved Sandvig i Nørreherred og ved Snogebek i Synderherred. Allerede Christian den Fjerde lod befale at man skulde sende ham Prøver af Steenkul. Efter den Tid har man anstillet adskillige og gjentagne Forsøg, men uden synderligt Held. Regimentsqvarteermester Rasch fortsætter den saa ofte begyndte og ligesaa ofte afbrudte Steenkulsbrydning. Arbeidet, som drives med 3 Mand, har siden 1809 udbragt omtrent 10,000 Td. store og 1000 Td. smaa Kul. Ved Bornholms Fyr bruges endeel Skotske Kul. 1808 gjordes Forsøg med Bornholmske; men i stille Veir og Kuling ere de, baade for sig allene og blandede med Skotske Kul, ubrugelige, men ved stærk Blæst og Storm kunne de, blandede med Skotske Kul, give et no-

genlunde godt, skjønt ikke reent Blus. Forf. anseer det for Uret at man end ikke i Landet selv bruger Kullene til Muursteensbrænding i det Frie, til Pottemagerie i forandrede Ovne, til Cementbrænding ꝛc. — Sandsteensbrudet drives for Kgl. Regning af omtrent 50 Arbeidere. Afsætningen i Aaret 1806 har siden 1801 været størst og beløb sig til 3620 Rdlr 56 ß. Af Møllesteen har Leverancen i disse 6 Aar kun været 107 Stykker, skjønt den fra 1734 til 1735 har været endnu mindre, nemlig kun 96 Stykker. Den meste Afsætning er til Kjøbenhavn. Man seer heraf hvor lidet man benytter sig hos os af vore egne Producter. Den Bornholmske Cement bruges ikke, skjønt det ved Prøver og Undersøgelser er befundet bedre end den Hollandske. Det findes i den saakaldte Limensgade i Anker Sogn paa Kongens Udmark, en god ¾ Miil fra Søen, og viser sig i en Omkreds af 3 til 400 Alen. Det nedrevne Hammershuus Slots tilbagestaaende Levninger vise et Muurværk af ubeskrivelig Styrke. Det skal have faaet sit Materiale fra Limensgade, hvis omkringboende Bønder skulle som Hoverie have været paalagt at kjøre visse Læs Kalksteen (Kalksteen) til Slottet. Hvad man næsten maa finde uforklarligt er, at end ikke til det Slesvigske Canal-Anlæg Bornholmsk Cement er blevet brugt. Bornholm har stor Rigdom paa gode Leerarter af forskjellig Slags. Af hvidt ildfast Leer er stor Overflødighed og førtes hidtil nogle Skibsladninger til Kjøbenhavns Porcellainfabrik. Den fortræffelige fine ægte Porcellainsjord faaes ved Grødbyeaaen i Aaker Sogn. Pottemagerie drives kun i Rønne. Udførslen, som skeer meest til Kjøbenhavn, har især ved Krigen aftaget meget. 1803, da Afsætningen siden 1801 til 1808 var størst, udførtes for 8387 Rdlr. og 1808 derimod kun for 2170 Rdlr. Pottemageres Antal var 1804 i alt 37, men for det meste fattige Folk. Det saa leerrige Bornholm har kun et eneste Muur- og Teglsteensværk. Udførslen af Steen er ubetydelig. Uhrmageriet drives ene i Rønne, og Uhrene sendes til udenrigske Steder. 1806 forsendtes det største Antal, nemlig 885, men i Aaret 1808 kun 89. (Fortsættes.)

Ved Placat af 11 Oct. d. A. er befalet, at ogsaa de til Hs. Majestæts Søkrigstjeneste commanderede Gaardmænd og Huusmænd i Danmark skulle, til deres Jorders Drivt og Hovarbeides

Forrettelse, gives Hjelp paa lige Maade og under samme Bestemmelser, som ved fornævnte Forordning af 31 Jan. 1806 og Placat af 4 Augusti 1808 ere fastsatte i Henseende til det til Landkrigstjenesten commanderede Mandskabs Jorders Drivt og Hovarbeides Forrettelse. (Af Colleg. Tid.)

Hs. Maj. har allernaadigst resolveret, at Underholdningspengene for de Elever, som paa det Offentliges Bekostning nyde Underviisning ved Instituttet for Døvstumme i Kjøbenhavn, maa fra 1 Julii d. A. af og indtil samme Tid 1812 forøges til 130 Rdlr. aarligen for hver Eleve. (S. B.)

Frederiksværns forrige Præst, Herløffsen, har velvilligen tilbudet at skjenke 100 Rdlr. til Frederiksværns Kirkegaards Udziring, 200 Rdlr. til en Fond for Frederiksværns Skole, og 200 Rdlr. til Bøgers Indkjøb for Frederiksværns Almuebibliothek, hvilket Tilbud under 17 Septbr. det har behaget Hs. Maj. allernaadigst at tillade at maatte modtages, og Allerhøistsammes Tilfredshed dermed tilkjendegives bemeldte Herløffsen. (S. B.)

De seneste Efterretninger fra Beltet melde, at de to Engelske Linieskibe, som ledsagede Convoyen, fulgte den kun til den sydlige Kant af Lolland og vendte derpaa tilbage igjen til deres forrige Ankerplads, formodentlig for derfra igjen at convoyere en anden Convoy. (Udgiv.)

Udtog af en Skrivelse fra en Dansk Caperfører, dateret Slipshavn ved Nyborg d. 23 Oct. "Da jeg i Gaar Nat var gaaet ud til Flaaden, som ligger Syd for Sprogøe, havde jeg det Uheld, at i samme Dieblik jeg vilde ombord paa en Brig, een af de forhenværende Danske Kongeluggere kom efter mig, hvorfor jeg strax holdt N. V. hen for at naae Fyen; men endskjøndt jeg forcerede med Seil, var Luggeren, som blev ved at forfølge mig til tæt under Landet, mig strax paa Skud nær, og vedblev uophørlig at fyre med Geværer paa mig, hvorved jeg fik en Mand saaret. Luggeren var os saa nær, at Fienderne trende Gange uden Raaber raabte til os, at ifald vi ikke vilde give os, vilde han skyde os i Sænk. Den tiltagende Kuling, som var saa stærk, at vi neppe kunde føre vore Seil, og Baadens gode Seilads kan jeg takke for, at jeg ikke blev tagen. I Nat vil jeg tredie Gang prøve min Lykke ved denne Flaade, endskjøndt jeg nu mangler to Mand." — Denne raske Handlemaade viser, at end ikke en Dansk Caper lader sig skræmme af en Engelsk Orlogsmand. (Udgiv.)

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 27de Oct. Tre Maaneder i Begyndelsen 570, siden 555, hvortil der var Kjøbere. — Spec. 520, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 6 Rdlr. 19 ß. D. C. — — Hamb. Cours d. 23 Oct. 630 to Maaneder.

———

Altona d. 6te Oct. Her er Følgende bekjendtgjort: "Fra Grændsetoldvæsenets Bestyrelses Side er den Anmodning udstedet til vedkommende Civil-Øvrigheder i Grændseamterne, at offentliggjøre i deres Amter: at i en Miils Nærhed af Grændsen og Elbkysten, maa, i Overeensstemmelse med de ved militære Vagtlinier gjeldende Regler herefter fra om Aftenen Kl. 7 til aarle Kl. 7 ingen Færsel med læssede Fragt- eller andre Vogne finde Sted, ligeledes ingen Riden eller Føren af belæssede Heste, ligesom ingen bærende Byrder. For Reisende, kgl. og fremmede Postvogne o. desl. er Færselen fri. Officiererne paa de forskjellige Militærposter og Toldbetjenterne ere og bemyndigede, for at lade enhver tilladelig Frihed fuldkommen uindskrænket, at gjøre Undtagelser og til den Ende afgive særegne Tilladelsesbeviser, for særegne og slige Tilfælde, hvor f. Ex. Indbyggerne, som dog kun maa have en ringe Andeel ikkeeuropæiske eller andre Varer hos sig, ellers ei kunne naae deres Hjem. Dette kundgjøres derfor desto tjenstligere, da ogsaa, efter ældre Anordninger, samtlige Veibomme lukkes paa ovennævnte Tid, de benævnte Tilfælde undtagne, og det kgl. Militære forretter den det af vedkommende Commanderende anbefalte Patrol- og Post-Tjeneste med ladte Geværer. — W. v. Haffner." (Børsenhalle.)

Udtog af en Skrivelse fra Rendsborg, af 20 October 1810. Da Hendes Majest. Dronningens Fødselsdag nu atter nærmer sig, fordobles og oplives vore Ønsker for denne tilbedede Fyrstinde paa ny. Maatte hun længe vedblive at udbrede Held over tvende Riger, ligesom over sin ophøiede Ægtefælles Dage! Vi belave os paa at erindre den forestaaende glade Dag med inderlig Taknemmelighed, og i vore Følelser ville vi sikkert ikke give

Nogen af Tvillingrigets Undersaatter noget efter. Hr. Bech, som eier Gjestgivergaarden, kaldet Stadt Hamburg und Lübeck, har erholdt Allerhøiest Tilladelse til at give en Maskerade i sit Huus den 28de October, og uden Tvivl ville mange Personer deeltage i en Forlystelse, som vil faae sin største Værdie af Dagens Anledning. — — Da Skibsfarten for det meste er standset, saa finde Landmandens Producter ikke saa god Afsætning som det var at ønske. En naturlig Følge heraf er, at Jordegodsernes Priis falder, og det samme er Tilfældet med Husene i Kjøbstæderne. I Flensborg blev f. Ex. nylig et Huus, som kort forend Krigen endnu blev betalt med 24,000 Rdlr., solgt for 9000 Rdlr. — — For kort Tid siden er Landfoged Jensen paa Sylt afgaaet ved Døden. Da han beklædte et godt Embede, saa ville rimeligviis mange Supplicantere melde sig dertil. (Udgiv.)

Ved Auctionen den 22de October vare Priserne saaledes: Cognac 365 a 378 Rdlr. 30 Virtler, Cette Brændeviin 298 a 319 Rdlr. dito, Barcellone dito 329 Rdlr. 3 Mk. a 342 Rdlr. 1 Mk. dito, Risengryn 34 Rdlr. 2 Mk. 8 ß. a 37 Rdlr. 1 Mk. 8 ß. pr. 100 Pund. (Udgiv.)

Den 25de d. M. bortsolgtes Priisladningen Drommont, bestaaende af Olie. Prisen var 10 til 12 Mk. Potten. — Den 26de solgtes Priisskibet Vigilants Ladning. Priserne vare: brune Sukkere 5 Mk. 4½ ß. til 6 Mk., Sirup 57 Rdlr. 2 Mk. til 57 Rdlr. 4 Mk. 8 ß. pr. 100 Pd., Bomuld 8 Mk. 13 ß. til 9 Mk. 7 ß., Virginia Tobak 4 Mk. 7 ß. til 9 Mk. 13½ ß. Pundet, Salt 19 Rdlr. 3 Mk. til 19 Rdlr. 5 Mk. — Samme Dag solgtes paa Børsen Spansk Salt for 19 Rdlr. 3 Mk. Tønden. — Asiatiske Actier 249 til 251 Rdlr. 3 Mk. Stykket, 1 Kjøbenhavnsk Meubel-Assurance-Actie 1241 Rdlr. — Priisskibet Nimrod 21,550 Rdlr. (Udgiv.)

Paa Hr. Boghandler Beekens Bogauction i Krondprindsensgade No. 37 solgtes d. 24 October en Samling af indenlandske Planter for 380 Rdl., en dito af udenlandske Planter for 1000 Rdlr., samt nogle tørre Planter, nogle Naturalier, Mineralier, Conkylier m. m. for circa 350 Rdlr.; alt afg. Etatsraad N. Tonder Lunds Boe tilhørende. (Udgiv.)

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 26de Octbr. I Begyndelsen 580, siden 570, hvortil Banquen afgav.

Udenlandske Efterretninger.

London d. 24 Sept. (Af Moniteuren.) Aarsagen til Abrah. Goldsmiths Selvmord siges at have været den: Han var fælles med Frances Baring om det sidste Laan af 14 Mill. Pd. St. Siden Omnium ophørte at være al pari, var Goldsmith meget urolig, men da det gik ned til 5 à 6 PC. begyndte han øiensynlig at lide paa Forstanden. Desuden havde han mod de bedste Garantier laant 500,000 Pd. St. af Directeurerne for det Ostindiske Compagnie. Forrige Mandag skulde dette betales igjen. Umulighed at udrede Betalingen skal have bevæget ham til Selvmord. Hans Huus ophører imidlertid ikke at betale hans Tratter og vil neppe ophøre at betale dem. Goldsmith og F. Baring ansaaes som den offentlige Credits og Handelens Støtter.

London d. 5 Oct. (Af Moniteuren.) I Følge den officielle Indberetning angaaende Gener. Lascys Operationer i Egnen af Moguer synes de af ham tilfegtede Fordele ikke at have været af den Vigtighed som Privatbreve angive. Denne Expedition er ogsaa vendt tilbage til Cadix og Hert. af Ahremberg igjen med forstærket Magt ankommen i Egnen af Niebla. — I Cadix skal der være udbrudt Tvistighed mellem de politiske Partier. — — Ved Amboines Indtagelse bliver Troppernes Andeel i Prisepengene 3 til 400,000 Pd. St. — Expeditionen mod Isle de France er afgaaet d. 8 Maji fra Madras. Den har 5000 Mand under Gener. Katings Anførsel ombord. Oberst Campbell commanderer den lette Brigade. Pen Rodrigo er den almindelige Samlingsplads for Transportskibene.

Amboine, som Engellænderne nyligen have taget, er een af de store molukiske Øer i det indiske Hav. Den har hidtil tilhørt Hollænderne, som havde her 3 Fæstninger: Hatei, Low og Victoria, hvilken sidste Staden Amboine tjener istedet for et Citadel. Den har altid havt en god Besætning og været vel forsynet med Munition, og er næst Batavia

den bedste Colonie i Ostindien. Paa denne Øe findes skjønne Coraller og her allene dyrke Hollænderne Nelliker, hvilke de lade udrydde paa alle de andre Øer. Foruden Nelliker har Øen ogsaa Overflødighed af tropiske Frugter og Fisk, men Mangelen paa Kjød er meget stor, dog snarere som en Følge af Hollændernes forrige Politik end af Climatet eller Jordbunden; thi naar man undtager Nelliker, saa har man fordum med Flid undertrykt Dyrkelsen af alle Fødevarer, for ved denne Mangel at forekomme et fiendtligt Indfald. Naar Nellike-Høsten er alt for stor, brænder man ofte ogsaa en Deel af de Nelliker, der avles paa Amboine. For at forebygge denne Artikels Forplantelse paa Naboøerne og afholde Indbyggerne fra at sælge den til Udlændinger, pleiede Gouverneuren paa Amboine at reise omkring i sit Gouvernement med en Flaade af 20, og stundom af 30, 40 eller 50 Seilere. Denne Expedition skede med al optænkelig Pomp, for at smigre de indiske Førsters Stolthed og Taabelighed. Den sande Aarsag, hvorfor man gjorde sig saa megen Umage var den, at end ikke de høitideligste Forpligtelser kunde afholde disse Øers Beboere fra at sælge Specerier til Fremmede, og endog Hollænderne selv havde gjort sig skyldige heri, uagtet det Hollandske Compagnie, der havde Eneret til at handle dermed, straffede saadanne Overtrædelser saa strængt, at Almuen kaldte Nellikerne Galken-Kruid (Galgekryderie). — Øen er omtrent 6 Mile i Omkreds. (Udgiv.)

Gener. Leiuten. Steinholl, der er Overanfører for den i Finland staaende Russiske Armee, har nyligen indberettet Krigsministeren følgende Træk af sielden Troskab og Redelighed: Afanasy Dorotschoff, Soldat af Füselierregimentet, som nyligen er bleven udvexlet, har erklærer, at man førend de Svenske havde taget ham til Fange, havde betroet ham 200 Rubler i Penge, hvilke han, da de tilhørte hans Regiment, skulde bringe i Sikkerhed. Paa samme Tid havde han ogsaa faaet af en Lieutenant ved samme Regiment 2 Hollandske Ducater og 2 Sølvrubler i Forvaring. Imidlertid var han kommen i Fangenskab, uden at han kunde besørge den første Commission. Under sit Fangenskab, i hvilken han leed meget, havde han dog ikke anvendt en eneste Skilling af de ham betroede Penge til eget Brug, men tilbagegivet Regimentets General dem ganske rigtigen. Krigsministeren har underrettet Keiseren om dette Træk af Ædelmodighed, og Redelighed, og Monarken har befalet at udbetale denne Soldat en Belønning af 300 Rubler. (Zeit. f. d. eleg. Welt.)

I Lyon døde nylig et Pigebarn, der i hele Maaneder ikke nød andet end Vand. Imellemstunder yttrede hun Tegn paa Aandsforvirring, indtil hun omsider endte sit Liv af Kraftesløshed, efter at hun i 62 Dage næsten ikke havde nydt det mindste. Man er fuldkommen forvisset om, at intet Bedragerie eller Charlatanerie har fundet Sted her. (S. B.)

Journal de l'Empire fortæller i Anledning af den Tilvext af Lande, Baiern siden nogle Aar har faaet, følgende Anecdote: Under Successionskrigen reiste Churførste Maximilian Emanuel af Baiern engang igjennem Nürnberg og skrev her med sin Diamantring paa en Glasrude Ordet: Namur! der skulde betegne en Gjenstand for hans Ønsker. En Adelsmand der var i Førstens Følge, yttrede sin Forundring derover og tillod sig at spørge, hvad Hans Høihed da vilde gjøre med en Stad, der ligger saa langt borte fra hans Stater? Churførsten svarede: han har med de fem Bogstaver aldeles ikke meent Staden Namur i Flandern, men det er Begyndelsesbogstaverne af 5 Stæder, som han ønsker at besidde, nemlig Nürnberg, Augsburg, Memmingen, Ulm og Regensburg. Mærkværdigt nok, at det, som den Gang ikke var andet end en Drøm, et Aarhundrede derefter gik i Opfyldelse.

I Allmänna Tidningar af 7 Martii 1770 findes følgende Artikel, som viser, at man allerede den Gang ahnede hvad nu er indtruffen: Commerce. I Paris har en Arithmeticus foretaget sig at bevise, at Europa inden kort Tid vil komme til at lide den største Mangel paa Sølv. Efter hans Foregivende beløber Qvantiteten af det Sølv, som alle europæiske Nationer aarligen sende til Ostindien og China, sig til 7 à 8 Millioner. Det Engelske Compagnie sendte for nogle Aar siden 1,318,800 Unzer Sølv og 52,148 Unzer Guld til Ostindien, og et andet Compagnie har fra 1741 til 1755 didsendt 37 Tønder Guld i rede Mynt.

———

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Spanien. Bayonne, d. 22 Sept. I Arragonien er det nu igjen roligt, og man troer, at man snart vil skride til Valencias Beleiring, som Kongen vil selv tage Deel i tilligemed sin Garde. Navarre lider ogsaa mindre af Insurgenternes Streiferier siden den Tid en Afdeling Gensd'armerie er kommen her. Madrid befinder sig i den dybeste Rolighed. Hoffets Nærværelse sætter mange Penge i Omløb. Det ny Citadel-Fort Retiro er næsten ganske færdigt. I Catalonien have Tingene siden nogle Maaneder i det Væsentlige ikke forandret sig. Fæstningerne Rosas og Girona sikkre den Franske Armee Besiddelsen af denne Provindses nordostlige Deel; heller ikke have Insurgenter i de sidste Maaneder ladet sig see i disse bjergfulde Egne. Havnen Palamos er endnu bestandig i Fransk Besiddelse. Paa den store Militairvei, der fører fra Girona til Barcellona ind i det indre Catalonien, staaer Marschal Macdonalds Armeecorps, for at holde Øie med de Spanske Insurrectionstropper og angribe dem ved første gunstige Leilighed. De sidstes Stilling er sikkret ved en Bjergkjæde og Snevrer. I det sydlige Catalonien staae ingen Franske Tropper som regelmæssig Besætning, men dog underholdes fra den Arragoniske Grændse, hvor de Franske besidde Lerida og nogle Naboforts, en Samfærselslinie med Macdonalds Armeecorps. Tarragonas Beleiring er endnu ikke aabnet. I Andalusien have Engellænderne endnu ikke foretaget noget. I det sydlige Estremadura har Mortiers Corps nærmet sig Badajoz og overalt tilbagedrevet Insurgenterne. I en Fægtning ved Valverde toge de Franske mange Fanger.

Engelland (Moniteuren). London d. 5 Oct. I Yarmouth er ankommen en Convoy paa 600 Seilere, samt 60 Priser, som Krydsere fra Adm. Saumarez Escadre have taget i Østersøen — I Havannah er en ung Mexicaner af de første Familier bleven henrettet, fordi han har villet forføre Indvaanerne til Opstand. -- Paa Helgoland er indført et strængt Politie. Fremmede, der ikke fuldkommen kunne retfærdiggjøre sig, nægtes Adgang. Efter Vagtskudet maa om Aftenen ingen Baad komme i eller lægge fra Land. --- Adm. Cotton melder i en Skrivelse til Admiralitetet, skreven ombord paa Waripite ved Toulon d. 20 Julii, at han uden for denne Havn har havt en Fægtning med 6 Franske Linieskibe (hvoriblandt en Tredækker med Admiralsflag og 4 Fregatter), som paa ny vare udløbne. Han maatte indlade sig i denne Fægtning for at redde Fregatten Cyriatus og Briggen Sheerwater, der var nødt til at seile igjennem de forreste fiendtlige Skibe, uagtet hans Magt var saa meget mindre, men Udfaldet har været saa heldigt som han kunde ønske sig det.

Neapel. Kongen ankom den 3die Oct. hertil. Forend hans Afreise fra Armeen udstedte han fra Hovedqvarteret i Scilla d. 26 Sept. en Dagsbefaling til Soldaterne, hvori det hedder, at Toget til Sicilien er opsat; at Keiserens Øiemed at lade denne Øe true, er opnaaet; at Soldaterne skulle gaae i Vinterqvarteer og Søfolkene vende tilbage til deres Familier; at de i flere end 50 Fægtninger have modstaaet en tre Gange saa stærk Magt; at de have beviist, at den fiendtlige Flottille ikke kan forbyde Overfarten med simple Paranceller, og at Sicilien vil være erobret, naar man alvorlig skjøtter om at erobre det.

Tyrkiet. Constantinopel d. 12 Sept. Storvizireu vilde d. 5te d. M. forlade Schumla og gaae fremad. Hovedarmeen, som har faaet Forstærkning, anslaaes til 200,000 Mand. Den Russiske commanderende General skal d. 7de d. M. have angrebet Rudschuk, og Muktar Pascha være slaaet tilbage af Russerne, men Kerzar Ali Pascha ankommen med 60,000 Mand Forstærkning, og har for fjerde Gang angrebet Retranchementerne, medens Bosniak Pascha har med hele Garnisonen gjort et Udfald. Capit. Pascha er med sin hele Flaade vendt tilbage til Canalen. Ogsaa den Russiske Flaade skal for største Delen være gaaet tilbage til Sebastopel.

Rusland. Keiseren har modtaget den Efterretning fra Grev Kamensky, at de berømte Tyrkiske Fæstninger Ruschutschuk og Geurgevo have d. 27 September overgivet sig til Russerne, som derved ere komne i Besiddelse af en uhyre Mængde Artillerie- og Krigsforraad, og for hvis Armees Operationer denne Begivenhed er af stor Vigtighed.

Tydskland. Danzig, d. 23de Septbr. De Engelske Krydsere have ladet de til Østersøen bestemte og med Colonialvarer ladede Skibe gaae tilbage. Alle Kjøbmænd, der have bestilt saadanne Varer, have igjen tilbagekaldet deres Bestillinger. Det er en Følge af de i Rostok, Stettin og Stralsund anordnede Beslag og Confiscationer. Den Engelske Handel maa nu ansees for udelukket af alle Havne lige fra Riga til Hamborg. — Første-Primas har befalet, at i hans Storhertugdømme fra Aaret 1811 af ikke maa udkomme noget andet Fransk eller Tydsk politisk Blad, end den officielle politiske Tidende. Alle de existerende Blade skulle ophøre.

Sverrig. Stockholm, den 13 Oct. Kongen, som befinder sig endnu bestandig svag og upasselig, reiser d. 18 Oct. fra Ørebro tilbage til sin Hovedstad. — Fra Ørebro gjendrives det i adskillige udenlandske Blade anførte Rygte om en foregiven Smughandel mellem Engelland og Sverrig, om Engelske Handelsflaader, der ligge i Gothenborg ꝛc., med den Forsikkring, at den Svenske Regjering paa det nøieste vaager over at opfylde sine indgangne Forpligtelser i Henseende til Fastlandssystemet, men at det ikke kan lægges den til Last, at krydsende Engelske Skibe samle i rum Sø adskillige Mile fra Gothenborg en Mængde Handelsfartøier, hvilket den ikke kan forhindre.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 111.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 30 October, 1810.

Hr. Simon Studenstrups naadigste Gjensvar paa Senior Peder Pedersens underdanige Rapporter.

4.

Det var dumt, min kjere Peter, at han ikke lod Studene stryge, da Coursen var 650. Man maa heller ikke være alt for begjerlig, det har jeg saa tidt og mange Gange sagt ham, og det var mafoi aldrig min Mening, at han skulde spænde Buen saa høit, at den tilsidst reent brast. Om nu Ulykken skulde arrivere, at Coursen plumpede ned igjen til 400, hvad fik vi da for Kræet, og hvis var da Skylden? Nei, min kjere Peter, Han maa min Sandten vænne sig af med at være saa begjerlig. Jeg har hidtil ikke kunnet andet end rose hans Conduite og Tjenesteiver, det er sandt, men der er Maade med alting, og man kan ogsaa gaae for vidt i sin Conduite, det seer man desværre saa ofte. Han, som kommer daglig paa Børsen, og paa Viinkjelderen og i Klubben, og snuser omkring blandt dem, der handle med Banco, burde jo nok have kunnet instruere sig om, hvorledes Tingene stode. Havde jeg bareste været selv i Kjøbenhavn, det skulde mafoi ikke have arriveret mig. Saasnart jeg havde lugtet Lunten, skulde Studene været solgte. Nu ere vi smukt deran! Kræet skal hver Dag have Æde, Foret er ugudelig dyrt, og Coursen bliver hver Dag bedre. Denne Fatalitet har chagrineret mig saa meget, kan jeg reent ud sige ham, at jeg har faaet min Colik igjen og maa holde Sengen. Den kloge Præst i vor Egn, som har besøgt mig, paastaaer, at Coliken altid indfinder sig i Krebsens Tegn; men er der noget Tegn, som virker paa mig, saa er det Tyrens, for jeg føler hos mig selv, at det er denne forbistrede Oxeaffaire, der har forvoldt mig al den Pine. Men det faaer nu være som det er. Standhaftighed i Ulykke anstaaer en Patriot, og jeg er, som han nok veed, en Patriot. Det rigtigste er, at vi see at faae nogen Opreisning for vort lidte Tab paa andre Kanter, og det kan i denne Tid vel ikke være saa vanskeligt. Saasom min Colik distraherer mig i min Søvn, saa ligger jeg imellemstunder hele Timer lysvaagen om Natten og speculerer frem og tilbage. I en saadan søvnløs Tilstand faldt det mig forleden ind, at det ikke kunde være saa galt at kjøbe Asiatiske Actier for de Penge, vi faae ind for Studene, for jeg maa reent ud sige Ham, at siden man har begyndt at mumle om, at der skal betales en Afgivt af Colonialvarer, har jeg begyndt at tabe al Credit for det Coursvæsen. Desuden er Bancohandelen i alt for malhonette Hænder, og en Mand som jeg, der ikke selv daglig kan freqventere Børsen, veed jo ikke, enten han er kjøbt eller solgt. Derimod troer jeg at det er en langt sikkrere Speculation, at kjøbe Asiatiske Actier, som i denne Tid sælges for en reen Slik. Jeg har altid havt stor

fidem til dette Compagnieskab, i Besynderlighed siden det lod de mange Thøer og hvide Cattuner komme fra Ostindien, og der er ingen Tvivl om, at det, saafremt det vedbliver at handle som hidtil, med det første vil reise sig igjen fra sin Grund som en sand Phønix. Men paa det Han ved Indkjøbet ikke skal blive taget ved Næsen, min kjere Peter, maa jeg her beskrive Ham hvorledes en saadan Actie, som Han maaskee aldrig har seet, er beskaffen. Den er nemlig trykt paa et heelt Ark meget dyrabelt Skrivpapir. Overst staaer et Billede, som Han især maa lægge Mærke til, og hvis allegoriske Indhold jeg for Tydelighedens Skyld her vil beskrive Ham: Paa venstre Side sees et gammelt affloreret Træ, hvoraf kun den fortørrede Stamme er tilbage. Stammen seer temmelig afstumpet ud, og man veed ikke enten det er Tiden eller Oxen, der har forgnavet den saaledes, men at den er gaaet ud mærkes tydelig deraf, at der paa hver Side kun sidde et Par spæde Qviste. Bag Træet ligger et Overflødighedshorn, hvoraf der falder noget ud, som man ikke tydelig kan see hvad er. Lige ved Træstammen staaer en stor Krukke, der ligner en Urne, med et Slør over. Paa høire Side rider Mercurius med et meget uskyldigt Ansigt tvers over en Baad, der er bundet fast til Bolværket, og seer op til Himlen. Horizonten oplyses af en opgaaende Soel, men ved de mangfoldige Aftryk er Kobberpladen bleven saa forslidt, at man hverken kan see Solen eller Straalerne meer. Seer Han, disse ere de rette og ægte Kjendemærker. Naar Han kan faae saadan en Actie, min kjere Peter, for 220 Rdlr., saa kan Han sende mig deraf f- saa mange Penge som Studene beløbe sig til. De æde jo intet Hø, og man kan ligesaa godt have dem i sit Pult som Studene paa Stald. — Hvad Specierne anbelanger, da skjærer det mig i mit Hjerte, hver Gang jeg tænker paa, at vi nu kun kan faae 5 Rdlr. for det, som vi har været budet 6 Rdlr. 3 Mk. for. Ogsaa heri, min kjere Peter, er Hans Begjerlighed Skyld. Var det ikke en ganske honet Profit, at vinde 15 Mk. paa 24 Mk.? Han maa mafoi vænne sig af med denne Begjerlighed, mon cher Peter, det siger jeg Ham, for ellers gaaer det aldrig godt. Men siden Ulykken nu engang er arriveret og gjort Gjerning ei staaer til at ændre, saa har jeg af Desparation og for at hevne mig paa Coursen besluttet, at mine Specier ikke skal sælges under 6 Rdlr. 3 Mk., om de saa skulde ligge til de ere saa grønne som en Myseost. Som Patriot er jeg desuden ikke meget for at de skal gaae ud af Landet. — Men hvad der crepeter mig meest ved denne Coursens skammelige Gang er, at Prisen paa Smørret, den eneste Trøst og Støtte for os stakkels Herremænd, nu vil falde. Havde jeg nu ikke ret, at jeg lod mit Smør dygtig salte? Nu veed jeg, at det ret godt kan holde sig og ligge indtil Coursen kommer sig igjen. — Hans Samvittighedsskrupler, min kjere Peter, over at udruste de to Torvebaade, jeg offererede Ham, anstaae mig ikke. Samvittigheden er en næsviis Person, som enhver, der i denne Tid vil gjøre Lykke i Verden, maa jage paa Døren. Havde jeg nogensinde villet bryde mig om dens Snak, saa havde jeg nu maattet være en reen Prakker. Man gjør hvad ret og billigt er og dermed basta. Dersom enhver, der udruster Capere, skulde gjøre sig saadanne Skrupler som Han, og tænke paa, at Baaden kan blive læk og synke eller kantre, enten fordi den intet duer eller Folkene ikke forstaae noget af Seiladsen, saa vilde mangen en Mand gaae Glip af sin Lykke. Men mod saadanne Skrupler maa Han søge at armere sig, min kjere Peter. Jeg nægter ikke de forraade et nobelt Gemyt, men hvor langt kommer Han vel med et nobelt Gemyt i denne Tid? Desuden maa Han ikke glemme at Han sidder med Kone og mange Børn og at man først maa sørge for dem og siden for sit gode Navn og Rygte. — At det er saa flaut med Nyheder i Kjøbenhavn gjør mig fandelig meget ondt. Nu nærme de lange Vinteraftener sig med stærke Skridt, og man veed ikke hvad man skal snakke om. I forrige Tider indeholdte dog Aviserne noget Nyt. Ja jeg veed ikke hvorledes det er fat: Verden er uenig og Aviserne ere enige. For dog at have noget at amysere og beskjæftige mig med de lange Vinteraftener, har jeg resolveret at lære min Papegøie at snakke Tydsk, og den har allerede gjort saa admirable Fremskridt, at den, saasnart den seer mig, raaber: du Spitzbub! og siger det saa net og tydelig, at jeg ordentlig har min største Plaiseer

af den lille Sladderhank. Havde jeg ikke den Papegøie, saa veed jeg ikke hvad jeg skulde fange an med Tiden. Vor ny Præst har vel raadet mig at fordrive den med at læse og til den Ende laant mig nogle ny Bøger, men Bøger har jeg altid hadet som en Pest, for det er dem, der er Skyld i al Ulykke, og jeg turde næsten sige i Coursens Forbedring.

Hans velaffectionerede ꝛc.

Forsvar for de gamle Nordboers Raahed i Anledning af Landsdommer Badens Bog om Birkeretigheden.

(Sluttet.)

At de gamle tyske Handlende, der efter Kristendommens Indførelse jo mer og mer oversvømmede Norden, ikke ere uden Fortjenester af vor Kultur, tilstaaes gjerne. Al Handel sætter ligesom Liv i Folkene, gjør dem opmærksomme paa gjensidig Trang og Maaden at afhjelpe den, hvortil den selv giver betydelige Midler i Hænde; men forresten begribes ikke, hvorledes nogen Handel vel kunde være mindre fordelagtig og mere fordærvelig for os, end den, Hansestæderne dreve her, for det meste var det. De tyske Handlende ødelagde al vor egen Handel, og byggede deres Rigdom paa Nordens Ruin, og de misbrugte denne Rigdom og derved erhvervede Indflydelse og Magt, til at undertrykke og udpine Nordboerne, foreskrive Nordens Fyrster Love, hjemsøge dem med Krig, saa ofte de vilde arbejde paa deres eget Lands Handelsselvstændighed, eller overalt ikke vilde danse efter Hansestædernes Pibe. Ja hvorledes saa det ud i Staten og for Staten, da Hansestæderne havde Stykker som Fyn, Bornholm, Halland i deres Magt? Naar Forfatteren (39 S.) mener at: "Ulykkerne de anrettede bør mindre tilregnes dem, end vore lige fra Valdemar den 2den til Dronning Margrete højst svage Regentere" saa maa vel spørges: hvad gjorde da vor Regjering saa svag fremfor hvad den før havde været? hvad var det vel, der paa et hængende Haar nær for evig havde tilintetgjort vort Fædreneland? Var det ikke tyske Handelsmænd, tyske Lejesoldater, tyske Stormænd og tyske Fyrster, som endelig efter Dronning Margrete bestege Nordens Trone, og straks i Bund rystede den glimrende Bygning, hun, Kransen paa vor gamle danske Kongestamme, havde opført, hvorved hun syntes at skulle hæve Norden til en af de første Pladser blant Europas Stater. Fra Margrete til den oldenborgske Stamme kan vi med Grund sige, vi havde svage Konger; og det skulde vel snart have været ude med os, om vi ikke i denne Stamme igjen havde fundet en ægte Gren af Danmarks gamle herlige Kongetræ, hvorunder vi atter kunde søge Ly. Men foruden de øvrige utrolige Forstyrrelser og Ulykker, som de gamle Tyskere bragde over os, udslettede de, som sagt, tillige, i Forbindelse med de gamle Hierarker og den saa højst fordærvede Kristendom, næsten al Natsionalaand i Norden, som endog efter en saa lang Rolighed, og saa viis Regjering noget langsomt syntes at vende tilbage. Paa den ene Side blev man nemlig vant til ved enhver Handling, at se op til højere Fremmede, der foragtede og traadte under Fødder vort Sprog og vore Sæder, ja os selv med. Vi maatte føle at vi skyldte Tyskerne mange Bekvemmeligheder, vel og Nødvendigheder; samt at vor egen Videnskabelighed, Industri og Handel, som de rent havde undertrykt og ødelagt, slet intet duede. Paa den anden Side havde Gud selv talt andre Sprog med Menneskene, Profeterne og Apostlerne opskrevet Guds Villie og Raad til vor Salighed i andre Sprog, Gudstjenesten skulde endnu over al Verden holdes i et andet fremmed Sprog, hvori ogsaa alle Kundskaber burde optegnes; vort Tungemaal var derimod et af dem, hvormed Gud i Vrede havde straffet den formastelige Menneskeslægt. Vi maatte føle vi skyldte de Gejstlige vore Sjæles Salighed, at vi ikke som vore Forfædre evig skulde brænde i Pølen; og denne ene saliggjørende Lære var kommen til os fra et fremmedartet Folk i et fjærnt Land; ja i en anden Verdenspart. Hvor kunde vi paa denne Maade andet end tilsidst fatte Afsky for vore Fædre, Ringeagt for os selv og for alt hvad der var Nordisk? og hvor bliver da nu de gamle Tyskeres og Hierarkers "*store Fortjenester* af Norden?" Hvilke Uordener og Ulykker, der fødtes af det fra Tyskland sig forskrivende Aristokrati, kan blant andet sees af Hr. Landsdomme

rens Bog *), og behøver ikke her at beskrives. Det er bekjendt nok hvorledes det efter Reformatsionen bragde vort Fædreneland anden Gang til den yderste Rand af sin Undergang. Tværtimod derfor at vi skulle tilskrive de gamle Tyskere og Hierarker saa store Fortjenester af vor Kultur, synes det meget mere som der, fra Fader Odins Dage indtil nu, neppe er foregaaet lykkeligere Omvæltninger i Fædrenelandet, end de tvende ved Reformatsionens og Enevældens Indførelse, hvoraf hin for en stor Del betog Hierarkiet sin Brod, denne tilstrækkelig nok styrtede Aristokratiet, og med sit vigtige Tillæg Indfødsretten, synes endelig at sætte en Grændse for vor Undertrykkelse og Ulykke. Derimod nægtes det ingenlunde at Nordens senere Kultur skylder de os foregaaende nyere Tyskere, som vi endnu saa trolig eftersnakke og efterabe, saare meget; kun paastaaes at vore Forfædre havde liden Aarsag til at fryde sig ved de gamle tyske Handlende, som aabnede Døren for alle de øvrige, tilligemed hvilke de i mange Hundredaar troligen udplyndrede og undertrykte os. Ve det Land, der skal forsynes af fremmede, forsvares af fremmede, oplyses af fremmede og bestyres af fremmede!

Af hvad her kortelig er anført synes det da klart, at de gamle Tyskere og Hierarker kun have liden umiddelbar Fortjeneste af Nordens Lyksalighed, Oplysning og Videnskabelighed, samt at vore Forfædre virkelig ikke vare saa vilde eller usædelige, mer end Menneskeheden til alle Tider, i alle Lande og under alle Religioner har viist sig saa langt som Historien naar; at vi følgelig ingenlunde tør skamme os ved vore hæderværdige odinske Oldfædre, men at vi, endog paa vor nuværende Standpunkt, ingen Skade vilde have af, stundum at kaste et mere opmærksomt Øje tilbage paa deres Historie og Litteratur.

R. K. Rask.

*) Se ogsaa endelig Sammes Bog om Sakse Gram. 35te Side 28de Anmærkning, der i Korthed indeholder saare meget fortræffeligt.

Lovgivning.

Forordning, angaaende en Afgivt af Colonialvarer i Kongerigerne Danmark og Norge.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, &c. &c., Gjøre vitterligt: Ligesom Vi under 20 dennes have for Vore Hertugdømme paabudet en Afgivt af visse Colonialvarer, saaledes anordne og paabyde Vi herved en lignende Afgivt for Vore Riger Danmark og Norge; til hvilken Hensigt følgende ere Vore allerhøieste Bestemmelser:

§. 1. Naar nogen af de Varesorter, som nedenstaaende Tarif indeholder, nu befindes i Vore Riger uden at være indclarerede, da skal deraf i Stedet for de hidtil befalede Told- og Consumtionsafgivter svares det fulde Beløb af den i samme Tarif anførte Afgivt.

Dette samme gjelder om de Varer, som herefter ifølge Confiscation eller Condemnation indgaae.

§. 2. Forsaavidt bemeldte Varesorter før denne Vor allerhøieste Anordnings Bekjendtgjørelse maatte være indclarerede og nu forefindes i Vore Riger, da skal deraf svares det halve Beløb af den i 3die §. anførte Afgivt.

Naar Forraadet af en afgivtepligtig Varesort er saa lidet, at den Afgivt, som deraf bør svares, ikke faldkommen beløber til 5 Rdlr., ville Vi allernaadigst have saadant Forraad fritaget for den i denne §. paabudne Afgivt.

§. 3. Tarif.

Bomuld . . . for 1 Pund	40 Sk.
Raae Sukker	30 —
Hvide dækkede og raffinerede Sukk. .	40 —
Theebohe, Congo, Campoi . .	15 —
Haysan, Peko	60 —
Finere Theesorter f. Tschye, Soulong	90 —
Caffe	40 —
Indigo	90 —
Cacao	101 —
Cochenille	202 —
Hvid Peber	60 —
Sort Peber	40 —
Cassia Lignea	141 —
Ægte Caneel	202 —

Nelliker	for 1 Pund	60 Sk.
Muscat		202 —
Mahagonitræ		5 —
Fernambuktræ		12 —
Campeschetræ		8 —
Malet Farvetræ		10 —

§. 4. Enhver, der har de i foranførte Tarif specificerede Varer i sin Værge enten sig selv eller andre tilhørende i den Mængde, at deraf bør erlægges Afgivt, skal skrivtligen anmelde, hvilke og hvormange af de benævnte Varer, han er i Besiddelse af eller har i sin Værge.

Denne Anmeldelse, som skal skee paa den Maade, der nærmere af vedkommende Øvrighed bestemmes, afgives:

for Kjøbenhavn og Helsingør til de af Os paa disse Stæder anordnede Commissioner til at undersøge indførte Varers Neutralitet, inden 2 Gange 24 Timers Forløb efter denne Vor Anordnings Bekjendtgjørelse;

for de andre Kjøbstæder til Stedets Øvrighed og Toldembedsmænd inden 24 Timer efter Bekjendtgjørelsen;

for Landbeboerne til den Øvrighedsperson, som Amtmanden dertil udnævner, inden 3 Gange 24 Timer efter Anordningens Bekjendtgjørelse.

§. 5. Afgiven skal i hvert District oppebæres af Toldvæsenets Oppebørselsbetjente.

§. 6. De Varer, som efter deres Beskaffenhed og Mængde skulle belægges med Afgiven, men ikke dertil rigtigen ere angivne, forfalde til Confiscation, og Angiveren af saadanne fordulgte Varer erholder det halve Beløb af Varernes Værdi til Belønning.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Givet paa Vort Slot Frederiksberg den 27de October 1810.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Placat.

Da Hans Majestæt Kongen ved allerhøieste Forordning af 27de d. M., som paabyder en Afgivt paa visse Varer, som nu befindes uklarerede i Rigerne, tillige i bemeldte Forordnings 2den §. har befalet, at Halvdelen af denne Afgivt skal svares af samme Slags Varer, som findes fortoldede her i Landet, og at Angivelsen, saavel om fortoldede, som ufortoldede Varer, skal, forsaavidt angaaer denne Stad, skee for undertegnede Commission, saa bliver herved til hver Mands Efterretning bekjendtgjort følgende:

I. Bemeldte Afgivt af fortoldede Varer bliver at erlægge, for hvert Pund:

Bomuld med	20 ß.
raae Sukker	15
hvide dækkede og raffinerede Sukkere	20
Theebohe, Congo, Campoithee . .	$7\frac{1}{2}$
Haysan, Pekothee	30
finere Theesorter, saasom: Tschy, Soulong o. s. v.	45
Caffe	20
Indigo	45
Cacao	$50\frac{1}{2}$
Cochenille	101
hvid Peber	30
sort Peber	20
Cassia Lignea	$70\frac{1}{2}$
ægte Caneel	101
Nelliker	30
Muskat	101
Mahognitræ	$2\frac{1}{2}$
Fernambuktræ	6
Campechetræ	4
malet Farvetræ	5

II. Da endvidere ved allerhøistbemeldte Forordnings 2den §. allernaadigst ere fra denne Afgivts Svarelse undtagne de Partier af forbemeldte Varer, hvoraf ethvert ei er saa betydeligt, at Afgiven beløber sig til 5 Rigsdaler, saa maae Angivelse skee af enhver, som har i sit Værge følgende Qvantiteter og derover, nemlig:

Bomuld	24 Pd. og derover
raae Sukker	32 = = = =
hvide dækkede og raffinerede Sukkere	24 = = = =
Theebohe, Congo, Campoithee	64 = = = =
Haisan, Pekothee . . .	16 = = = =
finere Sorter, saasom: Tschy, Soulong o. s. v. . . .	10 = = = =
Caffe	24 = = = =

Indigo	10 Pd.	og derover
Cacao	10	= = = =
Cochenille	5	= = = =
hvid Peber	16	= = = =
sort Peber	24	= = = =
Cassia Lignea	7	= = = =
ægte Cancel	5	= = = =
Nelliker	16	= = = =
Muskat	5	= = = =
Mahognitræe	192	= = = =
Fernambuktræe	80	= = = =
Campechetræe	120	= = = =
malet Farvetræe . . .	96	= = = =

III. Angivelsen skal skee for ethvert saadant til Afgivt pligtigt Forraad af enhver, som haver samme i Besiddelse, hvad enten det er denne selv eller andre tilhørende, og hvad enten Varene ere bestemte til Forhandling, til Fabrikation eller eget Huusbrug.

IV. Paa det at disse Angivelser desto lettere kunne affattes, kunne fra i Dag af Blanketter til samme afhentes i Commissionens Samlings Værelse paa Charlottenborg.

V. Saasnart Angivelsen, som in duplo udfærdiges, og af vedkommende underskrives, indleveres i Commissionen, meddeler denne Beviis for Modtagelsen.

VI. I Tilfælde af Varers Fordølgelse eller urigtig Angivelse til Afgivtens Besvigelse, bliver i Følge Forordningens 6 §. Straffen Varernes Confiskation, og den, som opdager og anmelder saadan Forbrydelse, erholder Halvdelen af det Confiskeredes Beløb.

VII. Enhver som maatte have Varer, andre tilhørende, i sin Værge, advares om, ei at udlevere samme eller nogen Deel deraf, forinden dertil er indhentet Commissionens Samtykke, da han i modsat Fald bliver ansvarlig for Afgivtens Betaling.

VIII. De fornødne Undersøgelser paa Steder, hvor Varer ere, samt, i Tilfælde, Forsegling o. s. v., foranstalter denne Commission.

Thi indkaldes saaledes alle og enhver, som her i Staden Kjøbenhavn og Christianshavn eller paa disses Grunde ere boende og sig opholdende og have i Besiddelse eet eller flere til Afgivt pligtige Forraade af foranførte Varer, at indlevere Angivelse derover til underskrevne Commission, som paa Charlottenborg er tilstede fra Kl. 8 om Morgenen til Kl. 8 om Aftenen, for at imodtage Angivelserne, førstkommende Onsdag den 31 d. M. og Torsdag den 1ste November.

Kjøbenhavn, den 30 October 1810.

Commissionen angaaende fiendtlig Eiendom og Varers Neutralisation.

Jessen. Rosenstand Goiske. Lassen. Strambou. Engelhart. Hvidt. Wriesberg.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Prof. Castberg, Ridder af Dannebrogen, udsætter Universitetets Guldmedaille (af 25 Ducaters Værdie) for den bedste Afhandling om By- og Sogneselskabers Oprettelse i Norge. Han udsætter ligeledes et Hundrede Rigsdaler D. C. for den bedste Afhandling om By- og Sogneselskabers Oprettelse i Danmark. Afhandlingerne indsendes førend d. 3 Aug. 1811; de Norge angaaende til Selskabet for Aggers Sogns Vel; de Danmark angaaende til Selskabet for indenlandsk Konstflid i Kjøbenhavn. Begge disse Selskaber have erklæret sig villige til at bedømme de indkommende Afhandlinger, og de udsatte Præmier ere hos dem deponerede. Det udførlige Program til denne Prisopgave skal i eet af de første Numere af Kjøbenhavns Skilderie blive bekjendtgjort. (Udg.)

Et talende Bevis paa hvorledes Priserne paa Bygninger stige i Kjøbenhavn er den saakaldte Labiges Gaard paa Gammeltorv. For omtrent tre Aar siden blev den solgt til forrige Consul Romeis for 24,000 Rdlr., derpaa for 38,000 Rdlr., saa igjen for 48,000 Rdlr. og nu er den i disse Dage solgt til Hr. W. Salomon for 64,000 Rdlr. Den er altsaa i dette korte Tidsrum stegen 40,000 Rdlr. (Udg.)

Mariboe, d. 18 Oct. Paa Langeland og i Fyen koster 1 Tde. Sædehvede 20 Rdlr., 1 Tde. Sæderug 16 Rdlr., 1 Tde. Sædebyg 8 à 9 Rdlr., 1 Tde. Sædehavre 6 Rdlr., 1 Tde. hvide Ærter 12 Rdlr., 1 stort fedt Sviin 100 Rdlr., 1 Tde. Smør 224 Rdlr. (Mariboe Avis.)

Under d. 26 Octbr. d. A. er igjennem det Kgl. Slesvig-Holsteenske Cancellie udfærdiget en Placat af følgende Indhold:

Det har allernaadigst behaget Hs. Maj. Kongen under 24de d. M. at resolvere følgende: "Det til Recruteringen af Regimenternes og Corpsernes Linie-Bataillons fornødne Contingent skal stilles paa den Maade, at Udskrivningen begyndes med de to og tyveaarige, hvorefter der gaaes tilbage til de tyveaarige; og først da, naar ikke tilstrækkeligt Antal af Mandskab i fornævnte Aldere haves, udtages ogsaa de tre og tyveaarige og saa fremdeles indtil de sex og tyveaarige Reserver, saaledes at iblandt disse altid den yngre udtages frem for den ældre."

Mariboe, d. 25 Oct. Hr. Lieut. Sønderup fra den Kallundborgske Flottille har fra en Convoy-Flaade udskaaren 2de Priser, der ere bragte i Sikkerhed. Deres Ladning vides endnu ikke, ligesaalidet om de ere tagne af Convoyen syd eller nord fra. En Caper har og taget 3 Skibe og bragt dem i en sikker Havn. — For nogen Tid siden har Hr. Premier-Lieutenant v. Holsten fra Roeflotillen ved Naskov udskaaren af en Convoy, der kom sønder fra, et Skib lastet med Rug, og Hr. Lieutenant v. Ganist et lastet med Hvede — Den 22 October indbragte Hr. Lieutenant v. Schultz en stor Kuf, lastet med Potaske. (Mariboe Avis.)

I Gaar solgtes paa Børsen Østersøisk Hvede for 23 Rdlr. Tdn., Skibet Lovisa (127 C.L.) for 30,700 Rdlr., og Galeasen Anne Margarethe (57 C.L.) 16,200 Rdlr. I Dag solgtes Skibet Hazard for 36,100 Rdlr.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 30te Octb. Tre Maaneder fra 430 til 450. — Hamb. Cours 630 to Maaneder.

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Paris, den 19de October. Senat. Chaptal, Greve af Chanteloup, er udnævnt til Senatets Skatmester, og Hr. Escalier til General-Consul i de forenede nordamericanske Stater. — Cardinal Maury har aflagt sin Eed som Erkebisp af Paris. — Med det første vil en Begivenhed blive bekjendtgjort, som vil glæde alle Franske. — I Følge de sidste Efterretninger fra Portugal saae man der et Hovedslag i Møde. Førsten af Eslingens Bevægelser gik ud paa at afskjære Lord Wellington. — Den bekjendte Carnot har udgivet et Værk om Fæstningers Angreb og Forsvar, og tilegnet Keiseren samme. — Fouche befinder sig bestandig i sit Senatorie i Aix. — Hs. Kgl. Hd. Kronprindsen af Sverrigs hidtilværende Livlæge har fulgt ham didhen. — Her er udkommen en Tyende-Forordning for Paris, efter hvilken enhver Tjener under Fængselsstraf maa lade sig indskrive hos Poliliet, og ingen andre end saadanne tør tages i Tjeneste. Enhver Tjener, der har været en Maaned uden Plads, maa forlade Staden. — Mad. Stael befinder sig i det Indre af Frankrige og har nylig udgivet et Værk om Litteraturen, som hun i 8 Aar har arbeidet paa, men som nu er blevet confisqueret. Man har frataget hende Manuskriptet og Correcturarkene, og ikke et eneste Exemplar deraf kan altsaa komme for Lyset. Forlæggeren taber derved 50,000 Fr. — — Moniteuren indeholder en Indberetning fra Divis. Gener. og Chefen for Generalstaben Gr. af Grenier, til Krigsministeren, fra Hovedqvarteret i Scilla, dat. d. 26 Septbr. Denne Indberetning indeholder alt hvad der siden Engellændernes Angreb paa den af Gener. Cavagnac commanderede Reservedivisions Transportskibe fra d. 11 Sept. indtil d. 26de er forefaldet. Det var d. 17de om Aftenen Kl. 8 at Troppene bleve indskibede for at iværksætte den forsøgte Landgang. Reservedivisionen, der stod 8 Mile længere borte, fik Befalingen til Indskibningen først Kl. 9½. Vinden, som hele Dagen havde været denne Expedition gunstig, ophørte i Canalen ganske Kl. 9 om Aftenen. Dog holdt den endnu ved i Pentimele, hvor Canalen begynder at blive bredere og tilleder den sydlige Vind en friere Adgang. Hele Expeditionsarmeen var Kl. 10 færdig at gaae under Seil, Kongen og hans hele Generalstab gaaede ombord, og alle de fornødne Befalinger givne. Men imidlertid manglede man Vind. Dog landede Reservedivisionen, uden at møde nogen Fiende, i St. Stefano, paa Kysten af Sicilien. Men da Divisionerne Lamarque og Partonneaux ikke kunde komme med derover, formedelst den fuldkomne Vindstille, drog Reserven tilbage igjen. 200 til 250 Mand, lutter Neapolitanere, som ikke kunde komme med tilbage, faldt uheldigviis i Fiendens Hænder.

Subskriptionsplan.

Hvad vi elske, stræbe vi ogsaa at kjende; og vor Kjerlighed stiger, ligesom dens Gjenstand ved klarere Anskuelse bliver mere elskelig. Denne Sætning kunne vi ogsaa anvende paa en af de skjønneste Gjenstande for vor Kjerlighed: Fædrelandet. At undersøge, hvorfor vi elske dette, er ligesaa overflødigt som at bevise, hvorfor vi elske vore Forældre, vore Velgjørere, vore Ungdomsvenner. Vi bør vel ansee det for lige overflødigt at vise, hvormeget Krav det Land, vi skylde vor Tilværelse og Dannelse, har paa vor Deeltagelse; hvormeget vi bør undsee os ved at være uvidende om dets Tilstand nu og fordum; hvorlidt det sømmer sig for os, vidt og bredt at søge Kundskab om fremmede Landes Vilkaar, Sæder, Natur- og Konstskjønheder, og lade os af Fremmede underrette om disse Ting i vort eget Land, eller med Ligegyldighed undvære al Kundskab derom. Vi gribe gjerne enhver Leilighed til enten selv at besøge fremmede Lande, eller i det mindste af andre Reisende lade os fortælle løst og fast om disse. Dog var det vel ikke saa urimeligt, om vi ogsaa vidste lidt Besked om vort Fædreland, for at vi ei alt for heftigt skulle beundre udenlands, hvad vi med langt mindre Umage og Bekostning kunne finde hos os selv; og liden Ære maa det bringe Nordboen, at have Øie for alt Skjønt, at prise alt hvad der tykkes ham at være herligt uden for sit gamle Fædreland; og at oversee og ringeagte alt hvad som findes inden for dets Grændser.

Saa har min Tænkemaade aldrig været. Jeg elsker mit Fødeland, og jeg vilde være stolt af at kjende det. Saavidt det stod i min Magt, har jeg i det mindste stræbt at udvide min Kundskab om saadanne Egne, hvorhen jeg havde Tid og Evne til at komme. Nogle Erindringer om hvad jeg der har fundet og seet, og Fremstillinger af Maaden hvorledes, og Skikkelsen hvori jeg saae det, har jeg samlet, og agter at meddele dem til saadanne af mine Landsmænd, der finde Behag i at kjende nøiere til enkelte af Danmarks mærkelige Steder og Egne, saavidt dette ved en andens Skildring kan opnaaes. Hvis ikke min Tiltro, at disse ei ville finde mig ganske uværdig til Ledsager, har været alt for dristig, skal et lille Bind af saadanne Erindringer udkomme under den Titel:

Ungdomsvandringer i mit Fødeland.

Det vil omtrent komme til at indeholde følgende: 1) Erindringer fra en Reise gjennem Sjælland i Foraaret 1810. 2) Breve paa en Reise gjennem den sydøstlige Deel af Sjælland til Møen. 3) Reise i Nordsjælland. 4) Breve fra Sorøe 1808. Min Hensigt er ikke, at vække større Forventninger, end jeg kan opfylde. Jeg formoder ogsaa, at de Fleste, som interessere sig for deslige Gjenstande, vide hvad de omtrent af mig kunne vente; at jeg ikke lukker mit Øie hvor det kan see, men heller ikke søger at strække min Synsvide længere, end Naturen tillod mig det; og at Naturskjønhed og historisk Interesse ere de Poler, imellem hvilke jeg helst bevæger mig, og hvor derfor ogsaa min Erindring helst dvæler.

Bogens Størrelse vil blive 16 til 20 Ark og Prisen den nuomstunder sædvanlige, 7 ß. Arket paa Trykpapir og 8 ß. paa Skrivpapir. De, som enten af Interesse for Skriftet, eller af Venskab for dets Forfatter, ville umage sig med at samle Subskribenter, erholde de sædvanlige Fordele. Subskriptionsplanerne, der kunne modtages paa Byens fleste Boglader, beder jeg, maa tilbagesendes i det seneste inden December Maaneds Udgang i dette Aar, enten til Hr. Bogtrykker A. Seidelin i store Kannikestræde No. 46, eller til mig selv.

Kjøbenhavn, i October 1810.

C. Molbech,
Amanuensis ved det store kongelige Bibliothek.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posten i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales quartaliter med 7 Mk. 8 ß. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 112.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 3 November, 1810.

Priisopgave om patriotiske Selskabers Oprettelse i Danmark og Norge.

Menneskets ædleste Følelse, Forkjærlighed for den Plet af Jord, i hvilken hans Ungdoms Blomster fremspirede, har til alle Tider udgjort et Særkjende i Norskes og Danskes Nationalkarakter. Herlige og velgjørende have de Frugter været, til hvilke Fædrelandskjærlighed lagde Spiren, og som Samdrægtighed opelskede. Truede Krigens Rædsler det kjære Land, saa maatte Fiendens ofte i Mængde overlegne Skarer føle, at Mod er meer end Skjold og Glavind værd, at Nordboens Arm falder tung, naar den slaaer for at værne om de elskte Arnesteder. Smilte Fredens blide Engel til Tvillingrigets rolige Egne, saa kappedes Snillets Aand med Borgersind om at fremlokke Fredens gyldne Frugter, Landets sande Flor, dets Indbyggeres Vindskibelighed.

Til alle Tider saaes deslige Prøver paa Fædrelandskjærlighed hos Danske og Norske; men som Fædrelandet neppe nogensinde med høiere Røst har fordret dets Sønner til at hævde dets Selvstændighed, saaledes har ingen Tidsalder seet den Almeenaand, der nu forener Alles Bestræbelser for fælleds Vel. Medens Krigerens modige Arm værner om Landets Grændser, række Borgere hinanden Haanden til at afvende enhver indvortes Nød, ethvert Savn, som nærværende Krig truer med. Store og skjønne have Frugterne været af deres ædle Handlinger, større og skjønnere lover deres utrættelige Samvirken. Ligesom et Menneskes sande Storhed er den, at være uafhængig af Lykkens Omstændigheder, at være sig selv nok, saaledes er et Lands sande Rigdom den, det finder i eget Skjød, og disse gyldne Skatte er det, som Danmarks og Norges Indbyggere nu mere end nogensinde skal velsignes med, da Nødvendighedens tunge Haand fremtvinger hurtigere de Anstrængelser, som det Almindeliges Vel udfordrer.

Naar det enkelte Menneske, henkastet paa en ubeboet Øe, maa savne det selskabelige Livs utallige Fordele, tvinger Selvopholdelsens Magt ham til, i egen Kraft at søge egen Redning. Som Skæbnens Haardhed afsondrer enkelt Menneske fra dets Brødre, saaledes afsondrer Tvedragtens onde Aand Stat fra Stat. Vant til at kunne forvandle de fjerneste Egnes Naturfrembringelser til sit eget Lands, forbauses Mennesket ved at overskue de Fordele, Fredens uudtømmelige Horn frembyder i Nationernes Samqvem, og som Krigens Fürie har berøvet ham. Men den samme Magt, som tvinger det enkelte Menneske, adskilt fra Brødres Samfund, til i egen Kraft at søge eget Ophold, den samme stærke Haand, Nødvendigheden, tvinger Menneskenes Selskaber, naar de løsrive det gyldne Baand, der forenede dem, til i eget Skjød at søge egen Trangs Tilfredsstillelse, og den menneskelige Aands Storhed viser sig i denne Selskabets indvortes Kamp ikke mindre be-

undringsværdig end i de utallige Maader, det opfinder til at forsvare sig mod, og skade dets udvortes Fiende. Ukjendte Skatte fremdrages af Jordens Skjød, ukjendte Fordele, til den Tid allene høstede af fremmede Egnes Produkter, aftvinges egne. Tusinde Hænder faae ny Beskæftigelser, og Krigens rædselfulde Udseende taber sig for en Deel ved Tanken om den velgjørende Indflydelse, den har paa Landets Indvortes.

Men ikke Øieblikkets Nødvendighed allene vil Fædrelandet have den velgjørende Forandring, dets Inderste undergaaer, at takke. Mere end nogensinde er Nødvendigheden bleven understøttet af den Almeenaand, der ene kan frembringe noget Stort og Vigtigt for det Hele. — Medborgere have kappedes om at yde frivillige Offere paa Fædrelandets Alter. Med Tilsidesættelse af egen Fordeel have de havt Landets Vel for Øie, og bragt Landets Fader den hans Hjerte kjære Hyldest, Bidrag til hans Idrætters eneste Formaal, hans Rigers Vel. Ikke have de ladet det blive ved enkelte Gaver til det Almindeliges Bedste. Dets Tarv fordrede vedvarende Anstrængelser, og de ere satte i Udførelse, vedvarende Opoffrelser, og man har forpligtet sig til dem. Allevegne i begge Riger har man seet Medborgere at sammentræde i patriotiske Forbindelser for med Raad og Daad at virke for det Offentliges Tarv, indseende den Sandhed, at, skal Fædrelandet nogensinde nærme sig den Grad af indvortes Styrke, som det af Naturen synes bestemt til, saa skal det skee derved, at Patriotisme besjeler Landets Sønner, at enhver i sin Kreds sætter sin høieste Ære i, efter Evne at fremvirke almindeligt Gavn.

Som daglig Erfaring lærer, at den villige Markblomst, der plantedes af Naturens fri Haand, ofte trives bedre, og vedvarer længere end den, som Konsten fremtvang i Drivhuse, saaledes seer man daglig de Bestræbelser, som uopfordret og frivillig udføres til det Offentliges Bedste, at stifte mere og varigere Gavn end de Foranstaltninger, som befales i en viis og landsfaderlig Regjerings Love. Patriotiske Samfund synes derfor at være en Gjenstand for det Offentliges Opmærksomhed af saare megen Vigtighed, et Hovedmiddel til Rigernes Flor, til deres Beboeres Velstand og Lykke. Alt tæller Danmark og Norge en Mængde deslige hæderlige Forbindelser. Nogle af disse have enkelte Industrigrenes Opkomst for Øie, andre have mere udstrakte Formaal. Nogle ere stiftede for enkelte Dele af Rigerne, andre have udstrakt deres Virkekreds til det hele Monarki. Saa priisværdig en Iver, der end har besjelet Stifterne af disse Selskaber, saa velgjørende deres Indflydelse end synes at have været i en og anden Henseende, saa synes det dog, som at Spørgsmaalet: om Mængden af disse patriotiske Samfund have stiftet det Gavn, som en Forening af saa mange oplyste og fædrelandssindede Mænd kunde love? maa, om ikke benægtes, saa dog i det ringeste ansees som uafgjort, og kan vel Aarsagen hertil ene og allene søges i disse Selskabers Indretning. Enkelte nemlig synes at have valgt sig en alt for indskrænket Gjenstand, medens flere og langt vigtigere fordrede deres Opmærksomhed, andre have valgt sig en alt for udstrakt Virkekreds; de udrette for lidet fordi de ville for meget, og synes denne Ufuldkommenhed at være den almindeligste blandt vore patriotiske Selskaber. Vi eie deslige Samfund som ere stiftede for begge Riger, og som have virket i flere Decennier, medens Tusinde af Rigernes Indbyggere ikke have Tanke om saadanne Selskabers Tilværelse, end mindre vide at høste Gavn af dem. Umueligheden for disse Selskaber i at oversee deres Virkekreds, frembringer blandt andet den Ufuldkommenhed, at den fortjenstfulde Mand, som kunde attraae en Opmuntring eller Belønning for hans Arbeide, maae søge Selskabet, istedet for at Selskabet skulde søge ham.

Det kan vel med Vished ansees overeensstemmende med Menneskets Natur, at han i al sin Idræt arbeider sikkrere, jo mere han indskrænker sit Maal, jo lettere han overskuer dette og ethvert Middel til dets Opnaaelse. Det synes derfor efter denne almindelige Regel at maatte antages som afgjort, at patriotiske Samfund, naar de skulle kunne stifte sand Gavn, bør indskrænke deres Virkekreds til saa liden som muligt. Et patriotisk Selskab for et lidet Distrikt kan oversee dettes Tarv og Midlerne til dens Fremme ved Kundskaben om de utallige lokale Omstændigheder, som herved komme i Betragtning. Et saadant Samfund, har det end ikke de Midler ihænde, som et større til at virke Gavn, at afhjelpe Trang; kan det dog bedre

overſee hvad dets indſkrænkede Virkekreds udfordrer, og gjøre det Offentlige opmærkſom paa de Ufuldkommenheder, ſom det er over dets Kræfter at hæve. Patriotiſke Diſtriktsſelſkaber have en anden og væſentlig Fordeel, den at de give Anledning til ædel Kappelyſt imellem flere Selſkaber i en og ſamme Egn, ſom, oprettede i Diſtrikter af lignende Beſkaffenhed, og havende de ſamme Midler ihænde til at virke med, vil ſtrides om Æren for at have ſtiftet meeſt Gavn, at have gjort ſig meeſt fortjent af Fædrelandet. Med Glædes og Taknemmeligheds Følelſer maatte derfor hver Danſk og Norſk ſee Norges alt for tidlig tabte, for Almeenvel utrættelige Collet at ſætte Kronen paa hans patriotiſke Beſtræbelſer ved Oprettelſen af det førſte Selſkab for et enkelt Sogn. Allerede for to Aar ſiden fremſtod Selſkabet for Aggers Sogns Vel i Norge. Den Plan det havde lagt ſig, de hæderfulde Mænd, ſom rakte hinanden Haanden for at udføre den, alt lovede de ſkønneſte Udſigter for den Egn, i hvis Skjød et ſaa ædelt, ſaa vel grundet Samfund var opſtaaet. Men hvilken Norſk eller Danſk kunde ved Tanken om Selſkabet for Aggers Sogns Vel afholde ſig fra Ønſket om lignende patriotiſke Selſkaber i hele Norge og Danmark, hvilken Danſk eller Norſk glædes ikke ved den Tanke, at i hvert Sogn, i hver By fædrelandsſindede, af Mod og Kraft beſjælede Mænd ſammentraadde i deslige velgjørende Forbindelſer?

Alt ſees den Tid ikke fjern, da det ene af Tvillingrigerne ſkal kunne være ſtolt af patriotiſke Selſkaber i hvert Sogn, hver By. Det Kongelige Selſkab for Norges Vel har anſeet Diſtriktsſelſkabers Medvirkning overalt i Norge ſom et Hovedmiddel til dets velgjørende og udſtrakte Formaals Opnaaelſe. Det har opfordret til Oprettelſen af deslige Selſkaber, og Byer og Sogne kappes om at lyde Fædrelandets Stemme. Allerede ere en Deel deslige Selſkaber indrettede i Norge og ſatte i Virkſomhed i Forbindelſe med Moderſelſkabet. Af den Mand, hvis Navn ſkal være ligeſaa uforgængeligt i Norge, ſom hans Daad, hans Iver for Landets Vel er utrættelig, Aggershuus's Biſkop Hans Høiærværdighed Dr. Bech, Ridder af Dannebrogen, Vice-Præſes i det kongl. Selſkab for Norges Vel haves allerede

en Veiledning til Oprettelſen af Diſtriktsſelſkaber overalt i Norge. I det Undertegnede vover at henlede ſine Medborgeres Opmærkſomhed paa Gavnligheden af Diſtriktsſelſkaber i begge Riger, og at opfordre tænkende Mænd til at overveie de Punkter, der kunde udgjøre en almindelig Plan for deslige Selſkaber, være det langt fra ham, at ville troe, at ovennævnte, af H. H. Biſkop Bech udgivne Veiledning, ſom han desuden endnu ikke har ſeet, var et ufuldkomment Værk, ſom trængte til Forbedringer. Han har formodet dette Skrivt at indeholde en kortfattet Anviisning til Oprettelſen af Diſtriktsſelſkaber, og han nærer endnu det Haab, at om hans Landsmænd ſkulde ſkjænke hans Opfordring den Opmærkſomhed, at flere Sagkyndige vilde bearbeide denne vigtige Materie, vilde maaſkee en eller anden heldig Tanke derved komme for Dagen, ligeſom en udførligere Plan til Diſtriktsſelſkabernes Virkemaade derved kunde fremſtaae.

De Punkter fra hvilke en almindelig Plan til Diſtriktsſelſkabers Oprettelſer i Danmark og Norge maatte udgaae, vilde maaſke blive følgende:

I. Størrelſen af deres Diſtrikter. Antage vi den ovenfor berørte Grundſætning, at de Egne, hvilke deslige Selſkaber forelægge ſig til Virkekreds ikke kunne være indſkrænkede nok, ſaa ſynes Sognene paa Landet og Kjøbſtederne at være paſſende Diſtrikter. Det kunde vel her indvendes, at i mangt et Sogn vanſkelig fandtes endog et ringe Antal Mænd, ſom vilde og kunde være Medlemmer af deslige Selſkaber; men ſkulde den i følgende Punkt fremſatte Mening befindes rigtig, ſaa fandtes Medlemmer nok i ethvert Sogn til at ſammenſætte Selſkaberne. Kunde man desuden haabe, at patriotiſke Mænds Samling i deslige Forbindelſer kunde frembringe en Almeenaand i hvert Diſtrikt, ligeſaa ædel, ſaa velgjørende for dette, ſom den ſande Nationalſtolthed er for det hele Land; ſaa ſynes det rimeligt, at ſaadan Aand kunde opſtaae og næres i en ſaa ringe Kreds ſom et Sogn, der paa en Maade nærmer ſig Familiernes huslige Forening, da derimod Landets ſtørre Inddelinger i Herreder, Amter, Stifter o. d. l. ikke ſynes at frembringe nogen Nærmelſe eller noget engere Forhold imellem deres Beboere. Endelig, fordi Naturens Grændſer, Bjerge og Dal-

strøg ere, i det ringeste i Norge, de almindeligste Grændser for Sognene paa Landet; saa ere deres Beboere paa en Maade adskilte fra deres Naboer, udgjøre ligesom et Selskab for sig, og dele under heldige Omstændigheder den samme Jords Velsignelser, ligesom de under Uheld og Nød dele de samme Trængsler.

II. Distriktsselskabernes Medlemmer. Den uoplyste Mands Hang til at ansee ethvert godt Raad, som gives ham af hans Øvrighedsperson, for en Tvang, er bekjendt nok, og modstaaer ligesaa ofte et gavnligt Foretagende, som hans Fordom for alt, hvad der er nyt og ikke passer i hans vante Slendrian. Skulde det ikke antages som Hovedregel ved Distriktsselskabernes Sammensætning, at til deres Bestyrere valgtes saa faa Embedsmænd som muligt. Dersom man nemlig, som det vel tør haabes, paa Opfordring ved deslige Selskabers Dannelse kunde gjøre Regning paa den største Mængde Borgere i hver Kjøbsted og den største Mængde velhavende Bønder i hvert Sogn som contribuerende Medlemmer af Selskabet, vilde det være nødvendigt, af det hele Antal at udvælge et mindre Selskab, en bestyrende Commitee og til denne Commitee syntes det passende at Subjekter valgtes, der vare Ligemænd med Mængden af det store Selskabs Medlemmer. I en By maatte en saadan Commitee bestaae af Byens Borgere, paa Landet derimod af Bønder og Proprietærer. Men her møder den Vanskelighed, at Mængden af de første neppe vilde være et saa vigtigt Arbeide voxne. Fædrelandets eneste Haab under denne for det Almindelige saa vigtige Sag blev dets Religionslæreres kraftige Medvirkning. Blandt de utallige vise og gode Foranstaltninger, som gjør 7de Christians Regjering uforglemmelig, er Udførelsen af en stor Mængde overdraget Religionslæreren paa Landet. En vid Mark er derved givet ham til at stifte Gavn i hans Kreds, men mere end fordobblede ere ogsaa hans Embedspligter derved blevne, og som derved intet Skjønt og Godt jo af den, der er utilfreds med alt, søges dets ufordeelagtige Side, saaledes har ogsaa en Stemme ladet sig høre, at Nutidens Præster ikke mere ere Guds men Menneskenes Tjenere: at de belæsses med verdslige Sysler i saadan Mængde, at deres geistlige Kald maa blive dem en Biting. Om de Arbeiders Mængde eller Natur, som hidtil ere paalagte Religionslæreren paa Landet, kan gjøre denne Klage grundet eller ikke, er her ikke Stedet at undersøge; men skulde de Formaal for Distriktsselskabernes Arbeider, som i næste Punkt anføres, finde Bifald, og blive den almindelige Plan, saa vil enhver sand kristelig Religionslærer med Glæde medvirke til disse Selskaber. Efter saadan Plan nemlig blev det almindelige Maal for Selskabernes Indflydelse paa den Kreds, i hvilken de opstode, at danne oplyste, vindskibelige og retskaffne Mennesker, og den Præst, som kunde ansee et saa ophøiet Formaal som udenfor hans Pligt, han forglemte sit værdige Kald; han forglemte, at den indvortes Gudsdyrkelse er vigtigere end den udvortes, han forglemte Jesu Christi Forsikkring, at ikke den behager Gud, som siger til ham: Herre! Herre! men den som gjør Guds Villie.

Men Fædrelandet tør sikkert gjøre Regning paa dets værdige Geistligheds Medvirkning, ifald Ideen om Distriktsselskaberne nogensinde skulde komme til Virkelighed. Religionslærerens Stilling, da han ikke er Øvrighedsperson, tilveiebringer, naar han ved en omgængelig Adfærd søger det, en Fortrolighed imellem ham og hans Menighed, en Føielighed hos denne efter hans Raad, som i dette Tilfælde vil være det Almindelige til uberegnelig Vinding. Ved Sogneselskabernes Oprettelse maatte man vel derfor ønske, at de bestyredes af Sognets Præst, eller at han i det mindste var Medlem af den bestyrende Commitee. De øvrige Medlemmer maatte vælges af det hele Selskab.

(Fortsættes.)

Den Nødvendighed, hvori Embedsforretninger et Par Gange satte mig, at afbryde Rækken af Søndagstimerne ved Forelæsningerne over den Pestalozziske Elementar-Underviisningsmethode, har imod mit Ønske afbrudt Traaden af disse Forelæsninger for det talrige Selskab af tænkende Mænd, som tog Deel deri. Ved vor Adskillelse i Sommer havde jeg tilbage at vise: Talforholdslærens Vigtighed for Arithmetiken; Overgangen der-

fra til den praktiske Regning; Maalforholdslæren, vigtig som Dannelsesmiddel og som Grundvold for Geometrien; Linear-Tegning; Resultater af det Hele. Jeg begynder disse Forelæsninger igjen Søndagen d. 4 Nov. Kl. 1 i Forsalen til Høieste-Ret paa Palæet, og skal tilendebringe dem i 3 eller 4 Søndagstimer, hvilke jeg haaber skulle blive uafbrudte. Plum.

Efterat jeg i en Tid af 3 Aar havde været aldeles blind paa begge Øine, lod jeg mig ganske nylig operere af Hr. Professor Schumacher, og har nu som 72 Aars Olding oplevet den Lykke at faae mit fuldkomne Syn igjen. Med rørt Hjerte og gjennemtrængt af Taknemmelighed anseer jeg det derfor for min første Pligt at aflægge her offentligen denne ædle Mand min inderligste og varmeste Taksigelse.

Levin Isaak.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under den 30 Oct. er igjennem det Kgl. Slesvig-Holsteenske Cancellie udfærdiget følgende Circulaire til alle Vedkommende i Hertugdømmene: Hs. Kgl. Majestæt har allernaadigst befalet samtlige Civilauthoriteter i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen til allerunderdanigst Efterlevelse og videre Meddelelse at bekjendtgjøre: "at naar Hendes Kgl. Høihed Kronprindsessen af Sverrig paa sin Reise gaaer igjennem Hertugdømmene Slesvig og Holsteen, skal Hendes Kongel. Høihed bevises al muelig Beredvillighed og samme Æresbevisninger, som bevidnedes Hans Kgl. Høihed Kronprindsen af Sverrig."

Hs. Majestæt Kongen har allernaadigst befalet, at de udlærte Haandværkssvende eller Manufacturister af udenlandsk Fødsel, som maatte have Lyst til at begive sig her ind i Landet, for som Svende eller Manufactur- og Fabrikarbeidere at tage Tjeneste og Arbeid hos de som Borgere her i Landet etablerede Haandværksmestere eller Fabrikantere, skulle være aldeles fritagne for al tvungen militair Tjeneste, saalænge de forblive i Arbeide hos indenlandske Mestere eller Fabrikantere i den Egenskab af Svende eller Fabrikarbeidere, samt at ei heller deres Afreise skal forhindres ved nogen tvungen militair Tjeneste, og at til den Ende fremmede Haandværkssvende eller Manufacturister og Fabrikarbeidere, som ville nyde godt af denne dem tilsagte Fritagelse, skulle for Øvrigheden, paa det første danske Sted, hvor de ankomme, mælde sig, og godtgjøre, at de ere fødte i Udlandet, hvorom dem af bemældte Øvrighed meddeles Beviis, der siden af hvert Steds Øvrighed, hvor de tage Arbeid som Svende eller Fabrikarbeidere, forsynes med Paategning; og skulle disse Beviser hjemle dem den fornævnte Fritagelse, hvorunder dog ikke forstaaes Fritagelse for den Deeltagelse i Brandvæsenets Tjeneste, som efter dettes Indretning paa hvert Sted maatte paaligge Haandværkssvende eller Fabrikarbeidere. (Colleg. Tid.)

Paa Grund af de overdrevne Priser paa Lys og Talg, har Regjeringscommissionen for Norge ladet forbyde al Illumination ved Bryllupper og Ligfærd i Christianiastift. (Christ. Avis.)

Leverpool Salt er i disse Dage solgt for 13 Rdlr. Tønden. (Udgiv.)

Den bekjendte raske Caperfører Lars Pedersen Raaber, som for to Aar siden var saa uheldig paa et af sine Krydstoge at blive saaret ved et Canonskud fra en Galei, der laae ved Helsingborg, er nylig, efterat han i Forveien havde taget Styrmandsexamen, gaaet ud til Caps med en Baad, som han har kaldet Gjeddebukken, og som er udrustet af Capitainerne Kofoed og Rønne. Han havde neppe været 8 Dage i Søen forend han var saa heldig at tage to Priser, som man ikke tvivler om ville blive prisdømte.

(Udgiveren.)

Prof. juris Cramer og Prof. chirurgiæ Fischer ved Universitetet i Kiel ere af Hs. Majestæt allernaadigst udnævnte til Etatsraader; den første udmærker sig som fortrinlig Jurist og Philolog og den sidste som særdeles duelig Operateur. (Udg.)

Endnu i ingen Tidspunct under hele Krigen er vor Cours stegen saa høit og hastig som denne Gang, men endnu i ingen Tidspunct er den heller falden igjen saa stærkt og pludselig som denne Gang. Hamb. Banco, som for ganske nyligen er

betalt paa Kjøbenhavns Børs med 650, er i disse Dage solgt for 420. Alle ville sælge, men kun faa ville kjøbe. I Hamborg skal man i Følge Privatbreve meget begjerlig have søgt Danske Bancosedler til 450. Paa Varerne har det imidlertid hidtil ikke yttret nogen betydelig Indflydelse, og man kan egentlig ikke sige, at de ere faldne synderlig i Prisen. Congo-Thee er vel i Onsdags solgt for 17 til 18 Mk. Pundet, den anordnede Afgivt iberegnet; men efter Forholdet er denne Priis endda ikke saa lav. — Gammelt Sølv, som man endnu for faa Dage siden har solgt ved Auction for 14 til 15 Mk. Loddet, tilbydes nu for 12 Mk. og derunder. (Udgiv.)

Odense, d. 26de Oct. Af den raske Søemand, Caperfører Brylle fra Stige her ved Odense, er ogsaa indbragt en Prise. (Hempels Fyenske Av.)

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 2 Novbr. Tre Maaneder 420, hvortil Banquen kjøbte.

Udenlandske Efterretninger.

Neapel d. 4 Sept. Efter at den Kgl. Armee i Calabrien er gaaet i Vinterqvarteer lade de Engelske Krigsskibe sig igjen ofte see ved vore Kyster. D. 26 er ogsaa en Division af den i Messina liggende fiendtlige Flaade gaaet under Seil. Den styrede sydlig. — For at beskytte Kysterne af Calabrien og de derværende Strandbatterier mod et fiendtligt Angreb, blive der alle Canoneerchalouper og 6000 Mand tilbage; men de til Landgangen forsamlede Barker, Fiskerbaade rc. have faaet Tilladelse at gaae hjem igjen. (Hamb. Corresp.)

Ancona d. 19 Oct. I Mercatello, i Districtet Urbino, har man sporet 26 Stød af Jordskjelv, hvoraf 5 have havt meget skadelige Virkninger. (S. B.)

I Journal de l'Empire beretter en Kjøbmand, der er kommen tilbage fra London, at paa Helgoland findes over for 2 Millioner Colonialvarer; at Engellænderne befrygte et Angreb; at i Grunden intet vilde være lettere end at tage Øen ved en Overrumpling, naar de Engelske Krydsere vare fordrevne, saaledes som de Danske Canonbaade allerede een Gang have gjort. I mindre end 6 Timer kunde Transportfartøier fra Cuxhaven være ved denne Øe, hvis Besætning kun bestaaer af 2 Compagnier Infanterie og 2 Compagnier Veteraner.

Ved et Keis. Fransk Decret er i Frankfurt bleven befalet, at der skal lægges Beslag paa alle derværende Engelske- eller Conolial- fra den Engelske Handel hidrørende Varer. I Indledningen hedder det, at Frankfurt er opfyldt med Engelske- og Colonialvarer, som i Løbet af afvigte Sommer ere blevne indførte der fra Holland og de nordiske Havne; at de Kjøbmænd, der handle med de i det Berlinske Decret af 1807 forbudne Varer, have udsat sig for Confiscation; at de fleste af disse Varer endnu ere ubetalte og tilhøre Engellænderne; at disse Varer derhos ere bestemte til hemmelig og frækt at indføres i Frankrige, hvorved en Douanekrig underholdes paa Franske Grændser; at Engelland ikke allene er i Krig med Frankrige, men ogsaa med Rhinforbundet, og endelig at ogsaa det Berlinske Decret siger, at overalt hvor Franske Tropper staae, de der værende Engelske eller Colonialvarer skulle confisqueres, og at denne Foranstaltning allerede har fundet Sted i Stettin, Danzig og i hele det nordlige Tydskland. (Børsenhalle.)

Paris d. 19 Oct. Den Begivenhed, der foranlediger de forestaaende Fester i Fontainebleau, er, som man almindelig og med stor Sandsynlighed erfarer, den officielle Bekjendtgjørelse om Keiserindens Frugtsommelighed. — Specialcriminalretten i Paris har befalet Arrest mod Fr. Cuchs, fordi han som Lieutenant og derpaa som Capitain ved de Tyrolske Jægere i Østerrigsk Tjeneste især i Aarene 1805 og 1808 har ført Vaaben mod Hs. Maj. Keiseren. — De Varer fra Americanske Skibe, som d. 15de skulde sælges i Antwerpen, kunne, efter at Indførselstolden er erlagt, leveres til Holland, uden at være Udgangstolden underkastede; Tobakkerne skulle nyde samme Ret i Henseende til Fabricationstolden, men man maa indestaae for Artiklernes Udførsel med Auctionsbeviset og Plombering. — Mad. Stael har faaet Befaling, at forlade Frankrige, og at vælge mellem Copet, München eller de forenede nordamericanske Stater sit tilkommende Opholdssted. Hun har derpaa begivet sig til Havre, for derfra at indskibe sig til America. (Hamb. neue Zeit.)

Eet af de anseeligste Engelske Huse, Blackshalls Banquerot, har foraarsaget en stor Bevægelse blandt Londons Kjøbmænd. Denne Banque-

rot skal være en Følge af dette Huses anseelige Acceptationer. (Børsenhalle.)

Fra den Spanske Grændse d. 2 Oct. Siden Midten af forrige Maaned ere atter adskillige Cavallerie-Regimenter samt en Infanterie-Colonne og nogle Afdelinger Artillerie gaaede paa den store Militairvei over Bordeaux og Bayonne, og et andet talrigt Corps skal i den første Halvdeel af denne Maaned følge dem. Det synes som man i næste Vinter vil ende Krigen i Spanien og Portugal og anvende dertil store Stridsmasser. Den Efterretning, som hele Sommeren igjennem havde udbredt sig i vor Egn, at Keiseren og Prindsen af Neufchatel i egen Person ville forføie sig til Spanien, for der at paatage Overanførslen over Armeen, har ikke stadfæstet sig; imidlertid blive dog de i Gammel-Castilien, i Vittoria og ved Bayonne opstillede Garde-Afdelinger i deres hidtilværende Stillinger og have i det mindste hidtil ikke faaet nogen Befaling at marchere tilbage. Endeel af Førsten af Neufchatels Hovedqvarteer og Prindsens Equipager befinde sig bestandig i Burgos. En betydelig Deel af den indtræffende Forstærkning skal være bestemt for Armeen i Portugal, for at sætte samme istand til, at fordrive Engellænderne fra dette Kongerige og erobre det. Efter alle fra denne Armee indtræffende Efterretninger ere ved samme hidtil ingen Fægtninger af Betydenhed forefaldne, endskjønt Marchal Massena har givet en Deel af sine Tropper Befaling at rykke frem og disse Befalinger paa det nøiagtigste ere blevne opfyldte. Men Lord Wellington har, saasnart han blev underrettet om Massenas Dispositioner, fortsat sit Tilbagetog, saa at det kun er kommet til nogle store Skjermydsler imellem de Franske Colonners Teter og den Engelske Arrieregarde. Den vigtigste af disse Fægtninger skal have fundet Sted ved Maceira, hvor man har taget adskillige Engellændere til Fanger. Den Franske Armee fremrykker paa høire Bredde af Mondegofloden i en Retning mod Coimbra; adskillige Engelske Divisioner vare allerede passerede denne Flod og synes at være bestemte til at vende sig mod Lissabon. Da begge Armeerne ere i Bevægelse, saa er det vanskeligt at faae bestemte Efterretninger om deres Stillinger. Imidlertid maa Operationerne fremskyndes meget, naar det stadfæstes, at General Regniers Armeecorps har fortrængt General Hill, der staaer lige imod ham, fra hans vigtige Stilling ved Castelbranco og paa Lissaboner Landevei sat sig i March mod Abrantes. Thi ved denne Bevægelse trues Lord Wellington i Ryggen og maa frygte for ikke at kunne underholde sin Samfærsel med Lissabon. — Ogsaa forsikkrer man bestandig, at et Fransk Corps paa ny har sat sig i March paa høire Bredde af Douero, for at rykke frem mod Oporto, men den allerede udbredte Efterretning om denne vigtige Havns Erobring synes at være for overilet. Fæstningen Miranda skal være bloqueret. — Mangel paa Underhold skal især hidtil have opholdt Massenas Operationer, da Engellænderne have plyndret og hærjet den hele Egn, igjennem hvilken de have gjort deres Tilbagetog. — Fra den Portugisiske Landmilits indtræffe hyppigen hos de Franske Forposter talrige Detachementer, især fra de af de Franske Tropper besatte Districter, nedlægge deres Vaaben, og tilbagesendes, under Løvte om Lydighed, til deres Hjem. Ved General Beresfords Portugisiske Corps skulle adskillige blodige Optrin have hændet sig, og nogle Engelske Officierer, der vare ansatte som Anførere for den Portugisiske Landmilits, være nedsablede. — I Følge Efterretninger fra Madrid har Kongens Afreise virkelig fundet Sted d. 18 Sept. Adskillige Ministere og Overofficiantere, de ved Hoffet ansatte Personer og hele den Kgl. Garde have ledsaget Hs. Majestæt. Det hedte i Madrid, at Kong Joseph vilde for det første begive sig over Saragossa til Lerida og derpaa personlig paatage sig Commandoen over den Armee, der er bestemt at marchere til Valencia. I Madrid befinder en stærk Garnison sig under General Belliards Overbefaling, hvis Krigstugt man almindelig roser. Disse Tropper have, efterat en betydelig Pengetransport er ankommen fra Frankrige, faaet deres resterende Lønning. I Spaniens Hovedstad hersker uafbrudt den største Rolighed og man lever der, efter Reisendes eenstemmige Beretning, i den tryggeste Fred. — I Følge Efterretninger fra Andalusien har en Deel af det Sebastinske Armeecorps paa ny sat sig i Bevægelse, er dragen ind i den østlige Deel af denne Provinds, og derfra rykker frem mod Murcia, hvor disse Tropper have besat adskillige Havne, hvoriblandt Alicante, og derfra true Carthagena.

(Hamb. neue Zeit.)

London d. 5 Oct. Journalen Alfred erklærer alle Rygterne om et i Portugal forefaldet Hovedslag, om den Franske Armees slette Tilstand &c., for falske. — Lord Wellington har udstedt en Bekjendtgjørelse, dat. d. 1 Aug., hvori det hedder, at da han har erfaret Fienden har sendt visse Personer med Breve og Budskaber til det Indre af Riget, saa skulle alle saadanne Personer paagribes og sendes til hans Hovedqvarteer, og de, som ikke anholde saadanne Brevdragere, straffes som Deeltagere. — Paa Loyds Caffehuus er bleven bekjendtgjort, at alle i det Adriatiske Hav seqvestrerede Tyrkiske Skibe ere frigivne. Herved anmærker Moniteuren, "at Statsraad Dauchy har begaaet "den Uforsigtighed, at ophæve det paa 30 i Triest "og Nabohavnene lagte Beslag, men han har taget "Caution; Conseilet har ladet disse Skibe confisque"re, og Cautionisterne maa betale deres Værdie. "10 Skibe bleve frigivne i Ancona, men ligeledes "mod Caution. "Vi vide meget vel, at Tyrkiske "Skibe fare med Engelske Licenzer i Middelhavet, "komme fra Maltha og ere for Engelsk Regning. "Men de i Marseille, Genua, Neapel og Venedig "skeete Confiscationer beløbe sig til 20, og de i Triest "og Ancona til 12 Mill., tilsammen altsaa 32 Mill. "Alle Colonial-Hovedoplag af Engelske Varer i Tydsk"land og Schweiz ere paagrebne. — I Fægtningen ved Mondego d. 27 Sept. have de Britisk-Portugisiske Tropper mistet 1 Oberst, 3 Oberstlieutenanter, 7 Majorer, 67 Officierer og 1181 Døde, Saarede og Savnede. Lord Wellington har forladt Sierra de Bruzaco og den forenede Armee stod, paa Avantgarden nær, d. 30te paa den venstre Bredde af Mondego. Hovedqvarteret var i Coimbra. Man saae et afgjørende Slag i Møde. — Fra Østersøen er i dette Aar ankommen i vore Havne 1195 Skibe. (Moniteuren.)

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

London (over Frankrige). Der er givet Befaling, at alle fra Havannah eller andre Dele af Øen Cuba ankommende Fartøier skulle holde Qvarantaine, da der paa denne Øe er udbrudt en ondartet Feber. — Den forhenværende Portugisiske Vice-Gouverneur og Artill. Maj. i Almeida er gaaet i Fransk Tjeneste. — Gouverneuren i Montevideo har erklæret sig mod Innitaen i Buenos Ayras. Den Engelske Gesandt i Rio Janeiro har lovet Juntaen, at antage sig dens Sag, saavel hos Prinds Regenten som hos Hs. Britt. Maj., men derhos advaret den, at bortfjerne og have Øie med alle Mistænkelige. — I en Proclamation til Rio la Platas Indvaanere har Juntaen udtrykkelig nævnt Liniers og Gouverneuren i Cordova som revolutionssyge Mennesker og forbudet alt Samqvem med dem. — Fra Ostindien udrustes en stor Expedition, som skal hjelpe Chineserne at udrydde Sørøverne fra Ladrone-Øerne. Ogsaa mod Batavia er afgaaet en Expedition. — Adm. Drury's Andeel i Amboines Erobring er 50,000 Pd. St. I Penge og Pengeværd fandtes der 300,000 Pd. St. Af de bedste Nelliker 200,000 Pund. — I Messina hersker en smitsom, men dog ikke ondartet Feber. — Mungo Park skal endnu i Slutningen af Marts være seet 120 Mile Ø. for Timbactao.

Paris, d. 22 Oct. Under d. 18 d. M. er i Fontainebleau udstedt et Keiserl. Decret, efter hvilket der indtil den almindelige Fred oprettes Tribunaler til Bedrageries og Contrebandes Standsning. Disse afdeles i Prevotel-Domstole for Douaner og ordentlige Domstole for Douaner. De første have deres Sæde i Valenciennes, Rennes, Agen, Aix, Alexandria, Nancy, Florenz; de sidste i Wesel, Utrecht, Grønningen, Dünkirken, Bologne sur Mere, Abbeville, Rouen, Cherbourg, St. Malo, Brest, l'Orient, Nantes, la Rochelle, Bourdeaux, Bayonne, St. Gaudens, Perpignam, Cette, Marseille, Toulon, Nizza, Alexandria, Genua, Voghere, Parma, Verceil, Genf, Besançon, Strasburg, Maynz, Cølln, Livorno, Rom, Foligno. — Prevotel-Domstolene dømme udelukkende i alle Contreband-Forbrydelser, der udøves med væbnet Haand; Hovederne for Bander, Førere, Ledere af Contrebanderers Forsamlinger, Bedrageriets Udøvere, Assurandeurerne, Deeltagerne og deres Medhjelpere, ligesom og de ved Douanerne ansatte Betjenters Kalds-Forbrydelser. De ordentlige Domstole skulle bestyre og dømme Douanesagerne efter de foreskrevne Former for Forbedringspolitiets Anliggender. Dette Tribunals Domme kunne appeleres til de Prevotelretter, under hvilke de høre, og instrueres og dømmes der efter Criminalcodexens Dispositioner. Contrebanderers Forbrydelse med bevæbnet Haand straffes med Døden. De, der begaae Underslæb med forbudne Varer, Assecurandeurerne, Deeltagerne og Medhjelperne, Anførerne for Bander, Contrebandeer-Forsamlingernes Ledere og Førere straffes med 10 Aars offentligt Arbeide og Brændemærke med Bogstaverne V. D. — De, der begaae &c. Underslæb med tariferede Varer dømmes til 4 Aars offentligt Arbeide. — Med Dragerne forholdes som ovenanført. — Hvad Confiscationen angaaer, da skulle de forbudne Varer brændes; de Tariferede skulle hver halvt Aar sælges ved offentlig Auction.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 3 Nov. Intet gjort. Hamb. Cours d. 30 Oct. 580 to Maaneder. (Danske Bancosedler 430. For Vexler paa Banquen i Altona betaltes 2 a 3 PC. mere end for Privatvexler.)

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 113.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 6 November, 1810.

Priisopgave om patriotiske Selskabers Oprettelse i Danmark og Norge.

(Sluttet.)

III. Distriktsselskabernes Formaal maatte vel antages som almindeligt, at virke for Egnens Vel i enhver Henseende. Antage vi som Grundsætning, at et Lands Velstand fremmes ved og bestaaer i Oplysnings, Fædrelandskjerligheds og Vindskibeligheds Udbredelse blant dets Beboere, saa bliver dette Maal Hovedøiemedet for Distriktsselskabernes Bestræbelser. Betragte vi enhver af disse høie og vigtige Gjenstande, da, i hvor store og velgjørende end Nutidens Fremskridt have været under en landsfaderlig Regjerings Medvirkning; synes det dog ved første Øiekast, som om saare lidet var udrettet, og Alt endnu var tilbage. Det første og nødvendigste Skridt til Oplysnings Udbredelse blant Almuen, Landsbyskolernes hensigtsmæssige Indretning og passende Mængde, gavnlige Skrivters Udbredelse blant Menigmand, hvilken vid Mark for Sogneselskabernes Anstrængelser. Endskjøndt man med Føie tør pagstaae, at der i intet Land i Europa er udrettet det for Almueskolevæsenet, som i de Danske Stater, er det just gaaet med dette Arbeide, som med de fleste vanskelige Foretagender, at man ved at trænge længere ind i dem, først opdager, hvor langt man er fra Maalet. Regjeringens Opoffrelser for Skolevæsenet have været store, men det vilde være ubilligt at fordre alt af Regjeringen. Naar ikke Medborgeres Fædrelandssind og Samdrægtighed kan udrette saa meget, at hver Egns Beboere kunde forene sig om at arbeide til fælleds Bedste i en saa vigtig Sag, saa vil den aldrig kunne fremmes. Naar det Offentlige, hver Gang en nødvendig Foranstaltning i hiin eller denne Egn skal udføres, maae fremtvinge den ved at lægge Skat paa Egnens Beboere, naar disse ofte ikke afbenytte den udførte gavnlige Foranstaltning, fordi de imod deres Villie maatte bidrage til dens Fremkomst, da fortjene saadanne Mennesker ikke Navn af Medborgere, og det ulykkelige Land, der nærer dem, ikke Navn af Stat. Hvad har udbredt Velstand i vor Fiendes Land? hvad har gjort, at der ikke kan nævnes nogen menneskekjerlig Indretning, nogen Vindskibelighedsgren, som jo findes der i Fuldkommenhed? Mon ikke Fædrelandssindets blide Aand, mon ikke de utallige patriotiske Samfund, som der arbeide hvert paa sin Vei til det samme Maal, Medborgeres Lykke og Velstand? — Norske og Danske Landsmænd og Brødre! I Kampen mod vor troløse Fiende har Seieren ofte været vor, naar han var os overlegen i Mængde, den har altid været vor, naar han var lige med os; lad os kæmpe med ham om Fredens ikke mindre skønne Laurbær, Krandsen for Borgersind og Borgerdaad!

Vindskibeligheds Udbredelse — hvilken rig Høst lovede ikke endog de møisommeligste Bestræbelser til dette Maal! Danmark eier vist mange, Norge utallige Skatte, som enten fordi de aldeles ikke

ere kjendte, eller fordi de ikke afbenyttes paa den rigtige Maade, ere ligesom endnu begravede i Jordens Skjød. Agerdyrkningens større Fuldkommenhed — Huusflidens Forøgelse — Omsorg for fælleds Tarv under Savnet af Nødvendigheder — hvilke høie og vigtige Formaal for Distriktsselskabernes Anstrængelser!

IV. De ædleste Hensigter maae blive uopfyldte, naar de **Midler**, de udkræve, savnes. Det almindelige Middel, hvorved patriotiske Selskaber hidindtil har søgt at virke Gavn, har bestaaet i Pengebidrag af dets Medlemmer. Skulde dette være Sogneselskabernes eneste Middel, vilde de neppe nogensinde blive oprettede. Men ligesaa lidet som de ville kunne bestaae uden Bidrag af deres Medlemmer, ligesaalidet maatte Penge være det eneste Middel, de skulle virke ved. Utallige andre Midler ere Distriktsselskaberne ihænde til at opvække og vedligeholde den Almeenaand, som skal fremavle det Gode, de have for Øie. Det fortjente saaledes at undersøges hvorvidt offentlige Berømmelser saavelsom udmærkende Hæderstegn kunde anvendes af Selskaberne, som Opmuntring og Belønning for Fortjeneste. — Med Husflidens og Vindskibelighedens Fremme staaer Ideen om Nationaldragter i nøie Forening, ved den gaves maaske et Middel til at holde den tiltagende Overdaad i Tømme. — Vi have næsten ingen Nationalfeste; hvorvidt kunde Distriktsselskaberne bevirke Nationalfeste indførte og give dem en for det Almindelige gavnlig Tendents? — Til nyttige Kundskabers Udbredelse blant Almuen, vilde vel Ideen om smaae Bogsamlinger, som Selskaberne satte sig i Besiddelse af, fornemmelig komme i Betragtning. Danmark ejer et Skrivt, som fortjener at ejes af hver Fædrelandsven, saavel for Emnets Vigtighed, det udvikler, som for Grundigheden, hvormed dette er behandlet, et Skrivt om Nationalopdragelsen. (Tanker om Nationalopdragelsen, betragtet som det virksomste Middel til at fremme Almeenaand og Fædrelandskjærlighed, af Professor **Engelstoft**. Kbh. 1808). De mange, deels fra Oldtiden hentede, deels med eget Skarpsind udtænkte Vink, den fortjenstfulde Forfatter her har givet, blive af yderste Vigtighed ved patriotiske Selskabers Oprettelse, og naar Talen er om de Midler, som disse have til at kunne opnaae deres Formaal.

V. For desto sikkrere at arbejde til det samme velgjørende Formaal, for med Raad og Daad at kunne understøtte hinanden, burde Distriktsselskaberne **forenes**, enten under flere større Provinsialselskaber eller umiddelbar under et stort Centralselskab for hvert Rige. I hvorvel den sidste Idee synes heldigen udført ved Oprettelsen af det kongelige Selskab for Norges Vel, saa vil det dog vel endnu blive et Spørgsmaal, om, dersom Distriktsselskaber opstaae i hvert Sogn og hver By i Norge, det vil være muligt for Moderselskabet at kunne staae i en umiddelbar Korrespondence med By- og Sogneselskaberne. Skøn og herlig er Tanken, da enhver Omvei altid vilde være disse sidste meer eller mindre til Skade; men skulde Erfaring lære Umuligheden af dens Udførelse, saa blev Spørgsmaalet, om Selskaber for hvert Amt, eller hvert Herred burde bestyre de i Amtet eller Herredet værende mindre Selskaber, og disse større Provinsialselskaber staae i umiddelbar Forbindelse med Moderselskabet?

I det Undertegnede vover at forelægge sine Medborgere disse Ytringer til Overveielse, griber han med Glæde en Leilighed til, at gjøre den første og maaske eneste Skjerv, det blev hans Evne at henlægge paa Fædrelandets Alter, mere frugtbringende, end dens simple Værdi kunde give Haab om. Han udsætter Universitetets Guldmedallie (af 25 Dukaters Værdi) for den bedste Afhandling om By- og Sogneselskabers Oprettelse i Norge. Han udsætter et Hundrede Rigsdaler D. C. for den bedste Afhandling om By- og Sogneselskabers Oprettelse i Danmark. I Afhandlingerne maae de foranførte Punkter gjennemgaaes, og, om muligt, de Erfaringer benyttes, som de i Norge allerede iværksatte Distriktsselskabers Arbeider til denne Tid kunne afgive; dog skulle deslige Data ikke være nogen væsentlig Fordring, men ikkun cæteris paribus give Fortrin til Præmien. Afhandlingerne indsendes førend den 3 August 1811; de Norge angaaende til **Selskabet for Aggers Sogns Vel**, de Danmark angaaende til **Selskaber for indenlandsk Konstflid i Kjøbenhavn**. Begge disse hæderlige Samfund have i Breve til Undertegnede erklæret sig villige til, at bedømme de indkommende Afhandlinger, og ere de udsatte Præmier deponerte hos dem.

Da H. H. Biskop Bechs Skrivt om Distriktsselskaber i Norge sikkert vil være en god Ledetraad ved disse Udarbeidelser, men dette Skrivt endnu ikke er bekjendt i Danmark, skal et Oplag deraf blive besørget trykt og omsendt i Danmarks Provindser, ligesom der i de offentlige Blade skal kunne erfares, hvor det bliver at erholde.

Kjøbenhavn den 3 October 1810.

Castberg.
Ridder af Dannebrogen,
Professor og Doktor.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Udskrivningen af de, ifølge allerhøieste Patent af 29de Januarii 1800, af samtlige Marsklande i Hertugdømmene, til den almindelige Digekasse fremdeles ydende Bidrag. — Da Hans Kongelige Majestæt ved allerhøieste Resolution af 23de d. M. har befalet, at der, i Anledning af de, i Overeensstemmelse med det allerhøieste Patent af 29de Januar 1800 til den almindelige Digekasse af samtlige Marsklande i Hertugdømmene ydende Bidrag, endvidere skal foretages en Udskrivning af 1 Lß. à Demath, eller af $2\frac{1}{2}$ Lß. à Morgen Land, saa bekjendtgjøres saadant herved af Rentekammeret, efter allerhøieste Befaling. — Thi have Forstanderne for enhver Marsk-Commune og Inspecteurerne over de octroierede Koege inden 4 Uger at indkræve af Interessenterne disse Bidrage af resp. 1 Lß. à Demath og $2\frac{1}{2}$ Lß. à Morgen Land, og dernæst, ligesom Eierne af adelige Marskgodser, uopholdeligen at indsende samme til den Kongelige Contributions- og Oppebørsels-Kasse i Rendsborg. — Tillige bekjendtgjøres, ifølge den 8de Paragraphs Bydende i det allerhøieste Patent af 29de Januar 1800, at, efter de af Contributions- og Oppebørsels-Kassen indsendte Extracter, de, siden December Maaned 1807 for den almindelige Digekasse oppebaarne Penge, inclusive den, efter Kammerplacat af 13de Sept. 1808, tilstedeværende Beholdning af 2094 Rdlr. 10 Lß. 11 P., i alt have udgjort 9121 Rdlr. 46 Lß. 7 P. Deraf er blevet udbetalt: 1) Digebetjenternes Gager for Aaret 1808 med 3155 Rd. 3 Lß. 2) Digebetjenternes Gager for Aaret 1809 med 3200 Rdlr. 3) Endeel tilfældige formedelst det almindelige Digevæsen foranledigede Udgifter 773 Rdlr. 32 Lß., ialt 7128 Rdlr. 35 Lß. Følgeligen er ved Slutning af December Maaned 1809 i Digekassen bleven en Beholdning tilbage af 1993 Rdlr. 11 Lß. 7 P., hvilken anvendes til Digebetjenternes Lønning for dette Aar. — Det Kongelige Rentekammer i Kjøbenhavn, den 27de October 1810.

Christiansand d. 26 Oct. Her er følgende bleven kundgjort, som ogsaa i Danmark vil læses med Deeltagelse af hver Patriot: Bekjendtgjørelser for Almuen. No. 1. A) Det kongelige Selskab for Norges Vel bestaaer allerede af 1448 Medlemmer, som hver aarlig erlægge 10 Rdlr.; Medlemmernes Sammenskud i dette Aar beløber sig altsaa til 14480 Rdlr. Det topographiske og patriotiske Selskab have forenet sig med dette, og dette derved erholdt hines Beholdninger, som visse beløbe sig til 1530 Rdlr. Enkelte Mænds Gaver til Selskabet udgjøre 8050 Rdlr. Indtægterne i dette Aar blive altsaa 24060 Rdlr. Desuden ere for enkelte Steder og Bygder adskillige Præmier udsatte af Fædrenelands-Venner, der ei have navngivet sig. B) Adskillige Bygdeselskaber ere oprettede, blandt hvilke det i Sanneherred i Laurvig Grevskab har sammenskudt 76 Rdlr. 2 Mk., og udsat samme i forskjellige Præmier for Huusflid, Linavl, Humle-Haugeanlæg, o. s. v. — 100 Rdlr. ere af Selskabets Vicepræses Hr. Biskop Dr. Bech bestemte til Afbenyttelse for det første inden dette Aars November Maaned mest hensigtsmæssigen oprettede Districtselskab i Norge. C) Skjøndt Almuen ei formodes ubekjendt med de i dette Aar udsatte Præmier og endskjøndt Ækningstiden næsten allerede er forløben for nogle af dem, troe vi det dog ikke upassende atter at gjentage og anbefale følgende til Almuens Opmærksomhed: 1. Præmier fra 50 Rdlr. til 200 Rdlr. for Opdagelsen af Leer tjenlig til Steentøi, Tobakspiber og ildfaste Digler. Selskabet vil lade Prøverne undersøge, og hvis de findes tjenlige og i Mængde, bekoste Fabrikanlæg. 2. Præmie af 300 Rdlr. for Opdagelsen af et Saltfløts eller en saa rig Saltkilde, at den med Fordeel kan benyttes til Saltsydning. Et Jordbor er af Sel-

skabet at faae tillaans, for at anstille Forsøg hvor man formoder Salt. 3. Præmie af 100 Rdlr. for Opdagelsen af Zinkertser, naar disse findes i den Mængde og af den Godhed at de kunne bruges til Messingbrænderier. 4. Præmie af 50 Rd. for Tilveiebringelsen af norsk Rødkridt og Blyant i saadan Mængde, at deraf kan gjøres oeconomisk Brug. 5. Præmie af 50 Rdlr. for Opdagelsen af saadan Leerskiver, som er skikket til Tavler og Grifler, naar deraf findes saa stor Mængde, at der kan anlægges et ordentlig Brud. — Da mangen Landmand, uden at kunne besvare Spørgsmaalene i deres hele Vidde, kan gavne ved at meddele een eller anden Erfaring, anføres følgende: — 6. Spørgsmaal, om Aarsagerne til Sop i Bygninger, om Kjendetegnene paa de Steder, hvor den kan fremkomme, og om Midlerne, saavel til at forekomme, som til at udrydde den. 7. Hvorledes dyrkes bedst de indenlandske Foderurter? 8. Hvilke Regler bør iagttages ved Grøfters Anlæg med Hensyn paa locale Omstændigheder, saavelsom de forskjellige Jordarter? — Hvilket Forhold af Bredde og Dybde, samt hvilken Form bør de forskjellige Arter af Grøfter have, for at blive meest varige i Følge Erfaring? — Hvorledes tilveiebringes Grøfter ved Hjælp af Pløining og Muldskuffer? — og hvorvidt ere lukte Render varige og passende for Norges Agerbrug, samt hvilke Materialier, der tillige let kunne tilveiebringes, ere de fortrinligste og varigste til dette Brug? — 9. Hvilke Jordarter uden Gjødning ere de fortrinligste til at frembringe Jordblandinger, der vise sig meest kraftfulde til Kornarternes og Græsarternes Dyrkning? — Hvilke ere de almindelige Kjendetegn paa disse Jordarter? — Under hvilke Omstændigheder kan Kalk, i læsket eller ulæsket Tilstand, være gavnlig eller skadelig til Jordblandinger? — Hvorvidt er det nødvendigt, at de til Jorddyrkning brugelige Jordarter udsættes for Luftens og Veirligets Berørelse, og hvilke Ulemper foraarsages, ved at dette efterlades? — Ved hvilke Redskaber opfordres de til Jordblanding dybere liggende Jordarter paa den billigste Maade, med særdeles Hensyn paa Mergelgruber? — Paa hvilken Aarstid, ved hvilke Redskaber, i hvad Forhold og paa hvad Maade skeer Sammensætningen af Jordblandingerne med Hensyn paa de almindelige til Dyrkning brugelige Jorders Beskaffenhed? — og hvilke Jordarter ere tjenlige til at føres directe paa Ageren, og kunne ansees som Gjødningsmidler uden forud at have været tillavede som Jordblanding. 10. Hvorledes bygges Vanddæmninger og Vandledninger samt det dertil brugelige Maskinerie paa den billigste Maade? — Hvilke ere Manglerne paa de her i Landet brugelige Vandledninger, samt hvilke Forbedringer kunne de erholde? Paa hvad Tid af Aaret bør Ageren og Engen vandes? — 11. Fordrer Norges Tarv en almindelig Udskiftning af Jord- og Skoveiendomme fastsat ved Love? — og dette antaget, kan den da skee uden Skade for den private Eier? og ved hvilke Midler, som f. Ex. efter Skyld efter Hestes og Fæcreatures Antal, kan en saadan almindelig Udskiftning finde Sted? *) — 12. Benyttes de norske Skove for nærværende Tid saaledes, at de i den tilkommende Tid kan yde Landets Indvaanere rig og betydelig Fordeel? Hvilke Midler bør der stedse anvendes for opnaae dette Øiemed? Under hvilke Omstændigheder kan Braatebrænden uden Skade for Agerdyrkningen og Skovvæsenet være tilladelig? 13. Præmie af 50 Rdlr. for den bedste Veiledning til at tilberede Krølhaar. 14. Hvorledes hindres paa den mindst bekostelige Maade Saugfliis fra at komme i Vasdragene, og kan denne ikke oeconomisk benyttes? 15. Beskrivelse med hosføiet Tegning over et norsk Saugbrug, samt Forslag til en hensigtsmæssigere Indretning af samme ønskes. 16. Hvorledes anvendes den hvide Steenmos bedst til Farverie? — Dem, der endnu i dette eller følgende Aar besvare eet eller andet af de herved fremsatte Spørgsmaale, eller i een eller anden Henseende opfylde Selskabets Ønsker, vil det være Commissionen kjært at anbefale til passende Belønninger. — Dette gjelder og i Henseende til dem, der udmærke sig ved Huusflid, ved at samle Mos til at ligge paa, ved at

*) Vil det i Tilfælde af Udskiftning ikke ogsaa være nødvendigt, at Bygninger udflyttes, hvor de paa een Gaard værende flere Opsidderbygninger ikke ere saaledes beliggende, at samtlige kan tildeles en Jordlod i Nærheden, eller hvor det kunde befrygtes, at Udlodden blev længere end ½ Miil fraliggende.

forarbeide Gulvmaatter af Ulvefod, ved at gjøre Trækar, Kurve o. s. v. D) Commissionen har tilsidst den Fornøielse at anmelde 2de nye Præmier fornemmelig med Hensyn til Christiansands Stift. 1. For den største Mængde Sild og Brisling ikke mindre end 100 Tønder fangede med et og samme Nod eller Vaad, og solgt først i Christiansand i Aaret 1811 udsætter Selskabets Medlem Hr. Lieutenant Holterman en Præmie af 100 Rdlr. DCt.; de Æskendes Anmeldelser maae være ledsagede af Kjøbernes og andre fornødne Attester. 2. For den Bonde i Christiansands Stift, som beviisliggjør at have i Aaret 1811 samlet og efter sin Families Størrelse forbrugt den største Mængde islandsk Mos, i det mindste som Blanding i andet Meel, udsætter Selskabets Medlem Hr. Adjunct Preus en Præmie af 10 Rdlr. DCt., og forpligter sig til at kjøbe velbehandlet Mosemeel eller den raa Mos, som til Udgangen af 1811 maatte blive ham tilbragt, og at betale samme efter et billigt Forhold til Kornpriserne. — Den islandske Moses Nærighed og Uskadelighed er beviist, og Regjeringen har i alle Bygder ladet uddele Anviisning til dens Behandling. — Anmeldelserne med antagelige Attester maae tilstilles Commissionen inden Udgangen af 1811. — Christiansand den 17 October 1810. — Districtcommissionen i det kongelige Selskab for Norges Vel.

Cederfeld de Simonsen. O. C. Morch. Preus.

Efterretninger om Bornholm, uddragne af Amtmand F. Thaarups Beskrivelse (fortsatte). Byskriver Barclay har særdeles megen Fortjeneste af Uhrmageriet. Han har opmuntret baade til Taffel- og Loddeuhres Forfærdigelse, og selv bragt en Deel af de første til Kjøbenhavn. De Udlæg, han har gjort, beløbe sig til 2000 Rdlr. Hjemmegjorte Tøier forfærdiges i Mængde. Efter Toldlisterne fra 1801 til 1808 var Udførslen størst 1803, nemlig 12,481 Alen og mindst 1807, nemlig 3150 Al. Regner man overhoved 2 Mk. for Alen, saa vinder Landet derved i Fredstider 2, 3 til 4000 Rdlr. Vadmel forfærdiges over hele Landet til eget Brug. En for faa Aar siden anlagt Tobaksfabrik har maattet gaae ind igjen. Professionisterne ere i Almindelighed slette. De ere næsten alle Fuskere, oplærte i Landet selv, af fuskende Lærere. De drive ofte foruden deres Haandværk en anden Haandtering. Nogle Næringer have aftaget. Rønne har kun en eneste Haktemager. Seilmagere kunne ei leve her. Næringerne gaae ind i hinanden. Men hvad der drives overalt, ei blot i Kjøbstæderne, men og paa Landet, er Brændevinsbrænding, og Brændevinsdrik er særdeles almindelig. De paa Bornholm hjemhørende Fartøier vare i Aaret 1808 ialt 60, indeholdende $535\frac{1}{2}$ Commercelæster og behøvende til deres Bemanding 227 Mand. Rønne havde det største Antal, nemlig 26. Dette Antal er imidlertid ikke saa stort, som Bornholms fordeelagtige Beliggenhed til Skibsfart og dets mange søvante Indvaanere berettiger til at vente. Skibsbyggeriet, som blot bestaaer i at Landet i de sidste 30 Aar har bygt sine egne Fartøier og Baade, drives især i Rønne og Nexøe. Landet mangler gode, rummelige, dybe Havne. Huder og Skind ere ikke ubetydelige Udførselsvarer. Ved opbragte Skibe er der indkommen i Aaret 1808 13,000 St. Hareskind. De Kgl. Toldindtægter have i en Tid af 10 Aar været størst i Aaret 1802, da de beløb sig til 8545 og mindst i Aaret 1800, da de kun beløb sig til 3861 Rdlr. — Strandinger og Averier ere een af de vigtigste Puncter i Bornholms Statistik. Bjergningsløn, Betaling for vaade Varers Behandling og Tørring, Pakhuusleie, Kjørsler og Baadeleie ꝛc. giver Almuesmanden paa Kysterne Indtægt, og Retsbetjenterne kunde uden Stranding ikke have deres Udkomme. De fleste Strandinger skee i Sønderherred paa Salthammers Rif og Due-Odden. Strandinger betragtes der i Landet af alle som en Adgang til god Fortjeneste, hvori alle ønske at tage Deel. I Aaret 1801 var Strandingerne siden Aaret 1794 betydeligst. 20 Skibe forliste og 5 led Avarie. — Folketallet har i en Række af 30 Aar kun tiltaget omtrent $\frac{1}{6}$ i Kjøbstæderne. I Aaret 1769 var det 5054, i Aaret 1801, 5851. Om Brandanstalterne der i Landet kan man just ikke gjøre sig det bedste Begreb naar man betænker, at den største og folkerigste Kjøbstæd Rønne endnu ikke har nogen Slange-Sprøite.

(Fortsættes.)

Trondhjem d. 19 Oct. Da man efter al Sandsynlighed kan befrygte, at der i tilstundende Vinter kan blive stor Mangel paa alle Slags Kornvarer, formedelst liden eller ingen Tilførsel fra fremmede Steder, saa har Stadsphysicus J. C. Frieman ladet i Tronhjemsavis bekjendtgjøre adskillige Forsøg med at bage Fladbrød.

En Fransk Caperlugger fra Dünkirken, la Victoire kaldet, er Natten imellem d. 22 og 23 strandet paa Vatter, ikke langt fra Bysum. Den var d. 20 først udløben fra Vlien, og sidder høit oppe paa Grundene, men man venter dog at faae den flot igjen. Man seer her atter et Exempel paa den Raskhed, som udmærker de Franske Capere. De frygte ikke for at vove noget, have et høiere Formaal end ørkesløse at tilsætte deres Rederes Penge, og frygte end ikke for at nærme sig Helgoland, hvor der er meget at vove, men endnu mere at vinde, og hvor de Engelske Smuglere lettest kunne fanges. (Udg.)

Man betaler i denne Tid 12 til 14 PC. i Disconto af de fineste Vexler. (Udg.)

Major Schmidt er allernaadigst udnævnt til Brandmajor og Chef for Brandcorpset her i Staden.

I Kjøbenhavn existerer i denne Tid et meget tolerant Selskab, som kalder sig: Det almeennyttige Laane-, Livrente ꝛc. Selskab for alle af enhver Stand og Religion, ret som om der gaves Laane- og Understøttelsesselskaber, hvor man gjør Forskjel paa Religionen. (Udg.)

Odense, d. 2 Nov. De, der trænge til at kjøbe Smør i denne Tid, glæde sig meget over, at hele Ladninger ere komne tilbage til visse Søestæder, som ikke kunne afsættes til den høie Priis, samme af Opkjøberne har været opdreven til, og at Opkjøberne have faaet Ordre fra Søestæderne: herefter ikke at indkjøbe dyrere Smør end til 6 Rdlr. Halvottingen. (Iversens Avis.)

Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen under 1ste d. M. at resolvere saaledes: 1. Samtlige Civil-Embedsmænd i Vore Hertugdømmer skulle i Forening med de vedkommende Toldbetjente foranstalte, at der af alle dem som i Hertugdømmene ere i Besiddelse af raffinerede Sukkere, inden 24 Timer fra denne Vores Resolutions Bekjendtgjørelse skeer en nøiagtig Angivelse af hvad de saaledes have i Forraad, uden Hensyn til hos hvem samme findes; hvilken Angivelse tilstilles den vedkommende Toldbetjent, hvem det fornødne herved bliver tilkjendegivet. 2. Hvo som fordølger eller fortier noget af det han ifølge forestaaende bør angive, skal have det fordulgte eller fortiede forbrudt, hvilket skal være Confiskation underkastet.

Mariboe d. 29 Oct. Den 26 Oct. var en Engelsk Fregat paa Jagt efter 14 Skibe, der seilede ud fra Præstøebugten. De 13 maatte vende om igjen, men den 14de slap lykkelig og vel. Samme Dag var og en fiendtlig Krydser paa Jagt efter Skipper Jens Nissen under Stevns Bugt. Han slap, men en Caper, en Jagt og en Galease bleve tagne. (Mariboe Avis.)

Den 5te November er solgt paa Børsen: Grov Liverpool Salt 14 Rdlr. 2 Mk. Tønden, 3tomme Søm 5 Rdlr. 4 Mk. 1000de, brun Candis 10 Mk. 13 ß. a 10 Mk. 15 ß. Pd., Caffe 9 Mk. 8 ß. a 9 Mk. 8½ ß. Pd., fortinnede Blikplader 114 Rdlr. 3 Mk. a 115 Rdlr. Cassen, Stiernannis 25 Mk. 14 ß. a 29 Mk. 8 ß. Pd.

I Dag solgtes ved Auction paa Børsen: Liverpool Salt 12 Rdlr. 4 Mk. til 13 Rdlr. 5 Mk. Td., Tjære (enkelt) 22 Rdlr. til 23 Rdlr. 3 Mk., dobbelt dito 19 Rdlr., Svensk Allun 56 til 57 Rdlr. Td., Caffé 9 Mk. 4 ß. til 9 Mk. 6 ß. Pundet; 1 Actie i den danske og norske Speciesbank 1165 Rdlr., 1 dito 1175 Rdlr., 2 dito 1160 Rdlr., 1 dito 1105 Rdlr., 3 dito 1070 Rdlr., 2 dito 1077 Rdlr., 1 dito 1075 Rdlr., ¼ dito 267 Rdlr.; 2 Actier i det Kgl. octroyerede almindelige Brandcasse-Compagnie paa Vare og Effecter 118 Rdlr., 1 dito 117 Rdlr., 3 dito 116 Rdlr.; 1 Asiatisk Actie 241 Rdlr.

Auctioner. D. 13 Nov. Secret. Stilling, Kramvare paa Hjørnet af Amagertorv og Østergaden; d. 21de; Mægler d'Andrade, Vare i Nybrogaden No. 5.

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Paris d. 26 Oct. Dags Moniteuren indeholder følgende fra London af 20 Oct. (Af the Sun) Mr. Walsh er ankommen i Lord Liverpools Bureau med Depecher fra Lord Wellington. Strax

blev følgende Bulletin uddeelt: "Der er ankommen en Coureer fra Lord Wellington. Han har forladt Hs. Herlighed d. 6 d. M. i Alcubaza. Den forenede Armee trak sig tilbage, for at tage en Stilling for ved Lissabon. Den Franske Armee er gaaet over Mondego, og synes at ville følge vor Armee. — Coimbra og alle Landsbyer ere blevne forladte af deres Indbyggere. Der er opsnappet et Brev fra Massena af 2 Sept. Han skildrer deri Vanskeligheden af hans March formedelst Veienes og Landets Beskaffenhed. — Fregatten Apollo har i dette Øieblik bragt Efterretninger fra Lissabon af 15 Oct. Lord Wellington har taget en Stilling i Torres Vedras. — Portsmouth d. 19 Oct. Kl. 3. De Franske have efter Slaget d. 27de trukket sig til Coimbra. Lord Wellington trækker sig tilbage til Lissabon, og har en stærk Stilling inde mellem Havet og Tajo; hans Hovedqvarteer er i Torres Vedras (omtrent 6 Mile Norden for Lissabon). — Anden Edition. Kl. 3 om Eftermiddagen. "Der er ankommen Depecher fra Lord Wellington og Mr. Stuart af 15 d. M. De melde, at de allierede Tropper have trukket sig i deres Linie. Deres høire Fløi er siden d. 7 og 8 i Castanhero og Villa Franca, og deres venstre Fløi i Torres Vedras. Tilbagetoget er ikke blevet foruroliget af Fienden; kun nogle Skjermydsler have fundet Sted med Cavalleriet." — The Star indeholder følgende: Romana er med 10,000 Mand stødt til den høire Fløi af vor Armee. Alle Deserteurer stemme overeens i, at de Franske kun endnu havde Levnetsmidler for 10 Dage. — Samme Blad tilføier: Intet er mindre grundet end det udbredte Rygte, at der fra den 1ste til den 3die er forefaldet et almindeligt Slag, hvori Massena er bleven fangen og har mistet 27,000 Mand. Af Lord Wellingtons Depecher af den 13de sees, at der siden Træfningen ved Busaco intet videre er forefaldet. — Ved et Sted i the Sun, hvor det blandt andet hedder, at det Engelske Cavallerie har været det Franske, især i en Skjermydsel ved Conder, meget overlegen, anmærker Moniteuren: Hvorledes kunde dette ogsaa være anderledes? Det er i hele Europa bekjendt, at den Franske Armee bestaaer af Feige og ikke er vant til Krig. — Ved Yttringen i the Sun, at de Franske ved denne Leilighed, foruden mange Saarede og Døde ogsaa havde 5 Officierer og 120 Mand Fanger, men at Engellænderne kun have mistet 4 Døde og nogle Saarede, anmærker Moniteuren: "Skryderie! for at more Pøbelen i London." — Endvidere har Moniteuren følgende: Alle Forbundsstater have om Kap efterlignet det af Frankrige givne Exempel. I alle er den ny Tarif for Colonial-Frembringelser bleven sat i Kraft. Overalt har denne Forholdsregel opfyldt sit Øiemed. Overalt spores de heldigste Virkninger deraf. I Würtemberg steg Priserne paa Colonialvarer halv saa meget samme Dag da Kongens Forordning udkom. Denne Overeensstemmelse hos alle Stater vil have et Udfald; der er ligesaa let at forudsee som ufeilbart; i det den betager Smughandelen hvert Middel, berøver den Engelland det sidste Haab. — D. 21de f. M. havde General Waltersdorff en privat Audience hos H. M. den Franske Keiser og overleverede sit Creditiv som Dansk Minister. — Tyrkerne have heftig bombarderet og meget beskadiget den skjønne Russiske Handelsstad Odessa, hvorved mange Varer ere blevne ødelagte. — I Wien betales Præmier for dem, der forud betale deres Formueskat. — Den bekjendte Munk og Spanske Insurgenthøvding Gil, Palafox's forrige Raadgiver, føres til Frankrige. — De Hollandske Capitalister har man gjort det fordeelagtige Tilbud, at naar nogen tager en Østerrigsk Obligation paa 1000 Fl. og endnu tilskyder 2000 Fl. i Conventionspenge, faaer han efter 15 Aars Forløb ikke allene sin Capital tilbage, men der udbetales ham ogsaa Renter af alle 3000 Fl. i Conventionsmynt.

Berlin d. 30 Oct. Her er givet Befaling, at lægge Beslag paa Colonial-Frembringelser. Dette fandt strax Sted i begge de herværende Pakhuuspladse, og Toldbetjenterne have i samme Øiemed forføiet sig til enkelte Pakhuse, hvor deslige Forraad formodes. Denne Forholdsregel bliver i hele Kongeriget fulgt med megen Strænghed. — I Følge en i den Anledning udkommen Kgl. Anordning skal der anstilles Undersøgelse over de under Beslag tagne Varer, om samme paa en retmæssig Maade eller ved Smughandel ere bragte ind i Landet. De sidste skulle confisqueres og de første paalægges den ny tarifmæssige Told.

Sang for ægte Danske.

Melod. Hvor saare lidet skal der til ꝛc.

O, Danmark! du, som engang stod
Saa kiækt, saa stort i Norden,
Høiagtet ved din stille Daad,
Din Viisdom, Ret og Orden,
Du var dig selv kun ene nok,
Og drømte ei om Røverflok,
Som raned' dig dit stolte Værn
I Ly af Fredens Palmer.

Da Fædrelandets Konge bød
Til Værge hver at stande,
Og Mand og Yngling Budet lød,
Det skal hver Britter sande;
Thi Danmarks Kiække frygtet ei
Den blodbestænkte Voldsmands Vei,
Men iled', kjæmped' for vor Dan,
For Konge, Viv og Arne.

Med vædet Blik mod høien Blaa
Stod Glut og favr Mandinde
Og tænkde, "hvordan skal det gaa,
For Brød og Skjul at vinde?"
Da hæved sig en stille Røst
I Konens, Pigens skyldfri Bryst,
"Vi gribe selv til Piov og Le,
Og Himlen os skal signe."

Ja, som til Dans vi festlig gaa,
Paa Mark, paa Eng og Slette,
Og pløie, kjøre, Kløver slaae;
Ei noget vi forgætte.
Ved Arbeid tone skal vor Sang
Som hjerteglad mod Himlen klang,
Til Ham, som gav os Kraft og Mod
Vor Idræt viis at fremme.

Da skued Fredrik blid og god
Vor Iid og Arbeids-Møie,
Fro bød han lønne vores Daad,
Den sjeldne fromme Høie.
Huld skinner nu paa Qvindebarm
Hans Naadetegn foruden Harm.
Held Ham, Held os, Held Landets Tarv!
Guds Skjærm om Borg og Hytte!

Kom, Søster! kom, vi sværge vil:
Vor Hæder at bevare,
I Modgangs og i Lykkens Spil,
I Smigers store Skare.
Uplettet idel være den,
Saa reen som lyse Himmelen;
Da Drost og hver Mand agte skal
Vor Pryd som Baand og Stjerne.

Og naar engang fra Ledingsfærd
De elskte Mænd hjemile,
Da henrykt øine de vort Værd,
Og signe os og smile.
Glad synker da hver daadfuld Viv
Til Mandens Barm, om Mandens Liv;
Og Begge aande salig Fryd
I fælles stille Jubel.

Gud signe skal hver Søster huld
For virket Gavn og Baade,
Og hædret smuldre Hendes Muld —
Hist smiler Herrens Naade.
I Glandsen af hver jordisk Gavn
Gjenlever Dødes fromme Navn,
Sødt spirer Lilien paa hvers Grav,
Som Land og Konge gavned.

O, kom! du himmelbaarne Fred,
Kom snart igjen tilbage!
Stands Taaren, som saa ofte gled
For Krigens grumme Plage.
Kom Engel! kom til vores Nord,
Ja, kom til hele viden Jord!
Saa ønske Viv, saa Glut og Mand,
Og isgraa gode Gamle.

H. Wolters,
Toldkasserer og Postmester
i Fladstrand.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 114.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 10 November, 1810.

Forslag i Anledning af de nu mere end før gængse Marktyverier.

Mere og mere begynde Tyverier paa Marken saaledes at tiltage (Dags-Aviserne bevise det) at Flere vist have spurgt Sig Selv og Andre: hvad kan være Aarsagen til disse overhaandtagende Tyverier? og hvorledes skulde disse Tyverier kunne hæmmes? Skiønt vel dette Slags Tyverier snart ville til videre falde bort, da nu den Aarstid nærmer sig, at alle Kreaturer indtages, saa dels gaa dog ofte Faar i de milde Vintre ude altid om Dagen og stundum og om Natten, dels vil disse Tyverier begynde igjen til næste Aars Sommer, naar Aarsagerne til dem vedblive, og imidlertid intet er gjordt til deres mulige Standsning. Aarsagerne til Marktyveriers Tiltagelse behøver man ikke længe at lede efter, naar allene erindres, at hvad den Fattige kun for 3 Aar siden gav 12 Skilling for maa han nu give 3 Mk. for, og at man nu ikke kommer saa langt med 20 Rigsdaler, som man for faa Aar siden kunde komme med 4 til 5 Rigsdaler. Man tænke Sig den jordløse eller end med et Par Skapper Land forsynede Husmand, der sidder med Kone og en Rede af Børn, hvis daglige Tilsyn og Pleje saa ganske optage Moderens Tid, at Hun intet kan fortjene, men Alt skal bero paa den arbejdsomme Mand. Sandt nok Prisen paa Daglejen er betydelig tiltagen, og maa tiltage i Forhold til alle andre Varepriser. Men ej at tale om de mange Husmænd, der have været kaldet til Krigstjenesten og end befinde Sig i dette Kald, saa kan dog Ingen række sig længer end Hans to Arme vil tilstrække, og vel tør jeg paastaa, at med sine to Arme føder end ikke den stræbsomste Husmand en Kone med 4 til 6 Børn i disse mageløs dyre Tider, hvori med Rigsdalere skal klareres hvad før har med Skillinger kundet være afgjordt. Man minde Sig saa dertil, at det ikke nu er saa let som før at faa Børn fra 5 til 14 Aar ud at tjene, thi Bonden skal være i stor Trang, naar han nu i sin Tjeneste tager et Barn, hvis halve Tjenestetid og mere skal henbringes i Skolen. De allerfleste fattige Husmænd og Inderster maa nu derfor beholde alle deres Børn hjemme til de ere konfirmerede. I saadanne ulykkelige Tider, der ligesom indbyde til Tyverier, er det vist derfor vigtigt, at gribe til de rigtige Midler, der kunde forebygge eller dog formindske dem. Hertil regner jeg først og sidst en klog og omhyggelig Omsorg for, at det velgjørende Reglement for Fattigvæsenets Indretning af 5 Juli 1803 kommer alle Trængende til Gode. Bondens Produkter ere siden Aaret 1803 saa betydelig stegne i Priis, at Han vel kan taale at afgive til den Fattige noget mere, end Han, den Tid Fattigvæsenet efter hint Reglement organiseredes, blev ansat for, hvilken nu syvaarige gamle Ansættelse dog i mange Sogne endnu meget ofte følges. Bonden har dertil ikke de Fornødenheder, som de højere Borgerklasser, hvoraf vel og en Deel vinde

ved Produkternes høje Priser; Bonden især derfor vinder dobbelt i denne dyre Tid. Det forstaar sig, jeg taler om Bønder, der ikke trykkes af Ægter til det Offentlige eller af Hoveri til Herremanden. Det var vel derfor ikke ubilligt, om vedkommende Fattigkommissioner paa Landet paalagdes ved Fattigskattens Reglering til forestaaende Aar 1811 at understøtte enhver Husmands Familie — uden Hensyn til Jord eller ikke — uden Ejendom eller Fæste — hvis Husfader eller Husmoder rimelig maa formodes ikke at kunde Aaret igiennem fortjene det til Familiens Underhold Nødvendige. End maatte og disse Fattigkommissioner ganske forbydes, at ligne Fattigskatten paa Nogen være sig Proprietær eller anden udenfor Bondestanden i Penge, med hvilke den Fattige i nuværende Tider ikke er tjent, da Han paa Landet intet kan faa for Penge, og faar Han end Noget er det Lidet af Kvantitet og yderst slet i Kvalitet. Endelig maatte og Fattigkommissionerne ved Fattigfogders Ansættelse og paa andre Maader mere alvorlig end hidtil er skedt sørge for, at aldeles ikke taaltes omløbende Betlere, som ofte ere de mindst trængende, og i mange Sogne dog koste Bonden mere end hans eget Sogns Fattige, men og just derfor gjøre Bonden saa uvillig i at bidrage til den offentlige Fattigkasse. Men ogsaa fra Politiets Side kunde gjennem Told- og Konsumsionsvæsenet træffes en Foranstaltning, der vist ville dels forebygge dels opdage mange Marktyverier. Kødets opskruede Priser paa vore Købstæders Torve gjøre, at Enhver paa Landet nu afgiver Sig med Slagteri, og paa Torvene falbyder Kød. Mangen fattig Husmand er herved bleven forført til at slagte sin Ko eller sit Faar, ja hvad endnu er værre forføres til at stjæle Andres Kreature og slagtede indføre dem til Købstæden som sine egne. Tyveriet begaaet om Natten, Huden nedgravet, er Tyven ikke saa let opdaget. Men Opdagelsen mener jeg kunde lettes, og Tyverierne paa Marken derved forebygges, naar ingen fra Landet maatte gjennem Købstædernes Porte indføre Kød uden at kunde til Portbetjenten aflevere sin Præstes Bevis for, at det indførte Kød var af et Nød eller Kreatur, som virkelig tilhørte Bevisets Ihændehaver. Disse Beviser kunde samles til hver Maaneds Udgang, og da, efter at være under Dag og Datum registrerede, tilbagesendes Udstæderen, som derefter maatte give Tilstaaelse for sammes Modtagelse og Vedkændelse. Af allerstørste Vigtighed er det, at disse overhaandtagende Tyverier paa Marken søges forebyggede — Derfor

si qvid novisti rectius istis
Candidus imperti; si non, his utere mecum.

Odense den 1 November 1810.

Gustav Ludvig Baden.

Lovgivning.

Forordning, for Danmark og Norge, angaaende hvorledes med Vexler paa dansk Courant, og med Betaling af Vexler, som lyde paa Species, indtil videre bør forholdes.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge ꝛc. ꝛc., Gjøre vitterligt: At, da Vi have overbeviist Os om, at en vidt udstrakt Misbrug af Vexel-Credit i Dansk Courant, utilladeligen er bleven benyttet som et Hjelpemiddel til at drive og fortsætte en for Kongerigernes Pengevæsen høist fordærvelig Agiotage; saa have Vi allernaadigst fundet for godt at anordne følgende:

§. 1. Det skal, fra denne Forordnings Bekjendtgjørelse og indtil videre, aldeles være Enhver i Vore Riger forbudet, at trassere, remittere, præsentere, acceptere, indossere, sælge, kjøbe, discontere eller udbetale nogen Vexel paa Dansk Courant, som, hvad enten den lyder a dato eller paa Sigt, er stilet at betales efter længere Tids Forløb end 8te Dage fra Acceptations-Dagen at regne. Og skulle saadanne Vexler derhos med næste Post efterat de ere udstædte afsendes til Acceptation.

§. 2. Ovenstaaende Bestemmelser ere at anvende, saavel, naar Vexler lydende paa Dansk Courant vorde udstædte til at betales her i Rigerne, som og, naar de udgives at betales paa fremmede Steder.

§. 3. Vexler paa Dansk Courant, hvad enten de stiles paa 8 Dage eller kortere Tid, tilstaaes ikkun trende Løbedage.

§. 4. Enhver, som imod denne Anordnings Forskrift trasserer, remitterer, præsenterer, accep-

terer, indosserer, sælger, kjøber, disconterer eller udbetaler nogen Vexel, bør erlægge en Mulct, af 10 Procento af Vexelens Beløb, til Vor Casse.

§. 5. Desuden skal den utilladelige Vexels paalydende Sum være Vor Casse hjemfalden.

§. 6. Er Vexelen accepteret, bliver Søgsmaalet til Beløbets Confiskation at anlægge mod Acceptanten; i andet Fald mod Trassenten.

§. 7. Kan Vexlens Beløb ei hos nogen af disse erholdes, da bør enhver, som ellers efter Vexelret var forpligtet, for samme staae til Ansvar.

§. 8. Den Mægler, som kjøber eller sælger nogen utilladelig Vexel, (§. 1.) skal, foruden at erlægge den i §. 4. bestemte Mulct af 10 Procento, tillige have sin Bevilling forbrudt.

§. 9. De Forbudde, som indeholdes i denne Anordning, skulle ikke være gjeldende for saadanne Vexler paa Dansk Courant, hvis Forfaldstid indtræffer før end den 15de December d. A., forsaavidt de ere stilede paa Sigt; eller, før end den 15de Januarii 1811, forsaavidt de ere trukne a dato.

§. 10. Vexler paa Sigt, hvis Forfaldstid indtræffer efter den 15 December dette Aar, og Vexler a dato, hvis Forfaldstid indtræffer efter den 15 Januarii 1811, skulle, saafremt de findes trukne fra Stæder, hvor denne Anordning ei ved deres Udstædelse kunde være bekjendt, anmeldes for Øvrigheden paa det Sted, hvor Acceptanten boer. Naar Øvrigheden ved sin Paategning har bevidnet den skeete Anmeldelse, bør den saaledes paategnede Vexel af Ihændehaveren deponeres hos den Vexelcommittee, som dertil af Vort Finantscollegio bemyndiges; paa det at saadanne Vexler, imellem Accepten og Forfaldstiden, ei skulle benyttes til Pengeomsætning.

§. 11. Forsømmes den (i §. 10.) befalede Anmeldelse, eller undlader Ihændehaveren af Vexelen at deponere samme, da straffes han med at bøde til Vor Casse 10 Procento af Vexlens Beløb.

§. 12. Vexler lydende paa Species, Banko, eller anden Valuta end Dansk Courant, kunne ubehindret trasseres, indosseres, præsenteres, accepteres, sælges, kjøbes, disconteres og betales efter deres Værd, uagtet de ere udstædte paa længere Tid, end ovenmeldte 8 Dage; (§. 1.) og bliver, i Henseende til disse, i alle Maader at forholde efter de om Vexler forhen udgivne Anordninger.

§. 13. Naar en Vexel, der lyder paa Species, er forfalden til Betaling i Vore Kongeriger, da skal det modtages som god og fuld Betaling, naar Acceptanten indfrier den med Dansk Courant, efter bestemt Cours, nemlig: i Kjøbenhavn efter den Cours, som af den Danske og Norske Speciesbank var noteret den sidste Dag før Forfaldstiden; og udenfor Kjøbenhavn efter den Cours, som af bemeldte Bank var noteret da den før Forfaldstiden sidst ankomne Post afgik fra Kjøbenhavn.

§. 14. I Henseende til alle i denne Anordning ikke udtrykkeligen benævnte Punkter, Vexler betræffende, bliver at forholde efter hvad som hidtil har fundet Sted.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 6te November 1810.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

Placat for Danmark og Norge, angaaende Forsendelse af danske Courant-Banksedler, og andre paa Courant lydende Repræsentativer.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge &c. &c. Gjøre vitterligt: Vi have allernaadigst fundet for godt at anordne følgende;

§. 1. Danske Courant-Banksedler, saavelsom de paa Skatkammer-Afdragsfonden udstadte Repræsentativer, lydende paa dansk Courant, maae herefter ei paa anden Maade forsendes fra Vore Kongeriger til Hertugdommene eller Udlandet, end med Pakkeposterne.

§. 2. Saa maae ei heller nogen Reisende føre saadanne Banksedler eller Repræsentativer med sig til Steder, som ere beliggende sydligere end Hadersleben og Tondern.

§. 3. Enhver, som herimod forseer sig, skal have den Sum, han udsender eller fører med sig, forbrudt til Vor Casse og desuden erlægge ligesaameget som dens Beløb i Mulct.

§. 4. Af denne Mulct tilfalder den halve Deel Vor Casse, og den anden halve Deel den, som beviisligen angiver eller opdager dette Forbuds Overtrædelse.

§. 5. Dog skal det være Skippere og Søefaren-

de, som til Vore Hertugdømme ankomme, umiddelbart fra noget Sted i Vore Kongeriger, uformeent at medbringe forommeldte Banksedler eller Repræsentativer til det Sted i Hertugdømmene, hvor de først lande.

§. 6. For Reisende fra Kongerigerne til Hertugdømmene skal den Anstalt vorde føiet, at disses medhavende danske Banksedler eller Repræsentativer, paa deres Forlangende kunne paa Amtstuen i Hadersleben og Tondern modtages in Deposito.

Ligeledes kunne de Reisende ved deres Ankomst til Færgestæderne, nedlægge de medhavende Summer i nærmeste Amtstue eller Kæmner-Kasse.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 6 November 1810.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

Placat for Danmark og Norge, angaaende at en Deel af de Prisers Realisations-Sum, som tilkjendes Kapere, skal indsættes i den Kongelige Kasse.

Hans Majestæt har allernaadigst behaget at befale:

1. "Naar en Prise, som er condemneret til Fordeel for nogen med Vort Kaperbrev forsynet Krydser, ved Auction udbringes til mere end 10,000 Rd., da skal det Halve af hvad Prisens Realisations-Sum overstiger 10,000 Rdlr., gjøres frugtbringende i Vor Kasse.

2. Den Embedsmand, som afholder Auction over saadan Prise, bør drage Omsorg for, og være ansvarlig til, at den bestemte Halvdeel af forommeldte Summa, strax, naar Auctions-Beløbet er indbetalt, vorder fremsendt i Danmark til Zahlkassen i Kjøbenhavn, eller til den danske Zahlkasse i Rendsborg; og i Norge til Zahlkassen i Christiania, eller og til Stift-Amtstue-Kassen i Bergen eller i Trondhjem.

3. For hvad der saaledes til nogen af disse Kasser indsendes ville Vi gjennem Vort Finants-Collegium lade udstæde Obligationer, lydende paa Opsigelse efter 6 Aars Forløb og paa 4 Procent aarlig Rente.

4. Det nærmere, angaaende Obligationernes Indretning, samt Renternes Udbetaling m. v., kan fra Vort Finants-collegium ventes bekjendtgjort."

Hvilken allerhøiste Befaling herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning og allerunderdanigste Efterlevelse.

Det Kgl. Danske Cancellie d. 3 Nov. 1810.

Cancellie-Patent, angaaende det, der af condemnerede Prisers Beløb skal gjøres frugtbringende i den Kongelige Casse, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.

Hans Majestæt Kongen har under 2den d. M. allernaadigst behaget at resolvere følgende:

1. Naar der ved Bortsælgelsen af Skibe og Ladninger, som sælges til Fordeel for en Caperreder, udbringes mere end 10,000 Rdlr. Slesvig-Holstensk Courant i Vore Hertugdømmer, og 10,000 Rdlr. dansk Courant i Vore Kongeriger, da skal af alt hvad der ved hver enkelt Prises Salg udkommer mere end fornævnte Summer, Halvdelen gjøres frugtbringende i Vor Casse.

2. I Vore Hertugdømmer skal den der indcasserer Auctionsbeløbet, afievere foranførte Halvdeel til Vor Hoved-Casse i Rendsborg, saasnart Pengene indkomme.

3. For Beløbet af de saaledes indleverede Penge, bliver fra Vort Finanz Collegium udstædt Obligationer, som efter Forløb af 6 Aar kunne opsiges, og imidlertid forrentes med 4 Procent aarlig.

4. I Henseende til Obligationernes Indretning, Renternes Udbetaling, og hvad der videre staaer i Forbindelse hermed, skal fra Vort Finanzcollegium det fornødne vorde bekjendtgjort.

Foreskaaende allerhøieste Befaling bekjendtgjøres herved for alle Vedkommende til vedbørlig Efterlevelse.

Det Kongelige Slesvig-Holstenske Cancellie, den 3die Novbr. 1810.

Til Publikum!

Da jeg veed, det er et Rygte, som troes af Mange, at jeg skal have lovet min Censor, Hr. Professor P. E. Müller ei at udgive min Dimis-

prædiken i Trykken, saa erklærer jeg det herved offenlig for en ligesaa latterlig som grov Usandhed.

Nik. Fred. Sev. Grundtvig,
Kandidat i Theologien.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Under d. 3die d. M. har det allernaadigst behaget H. Kgl. Majestæt at udnævne Kjøbmand Jochim Lexow i Tonningen til Agent med Justitsraads Rang.

Hans Majestæt Kongen har ved allerhøieste Resolution af 3die d. M. allernaadigst befalet, at Forsendelsen af danske Kurant-Banksedler og Skatkammer-Repræsentativer, lydende paa dansk Kurant, med Pakkeposten til fremmed Sted saavel fra Danmark som fra Hertugdømmene, saa og fra Danmark til Steder i Hertugdømmene sydligere end Hadersleb og Tondern, samt fra et Sted i Hertugdømmene til andet sydligere end benævnte tvende Steder, herefter alene skal finde Sted med den sidste i hver Maaned afgaaende Pakkepost, og at Anmeldelsen til denne Forsendelse skal skee 3 Dage førend bemeldte Pakkepostes Afgang, samt Portoen da tillige erlægges. — Hans Majestæt har derhos allernaadigst fastsat Straffen for dem, som ved urigtigt Opgivende maatte forsøge paa at forsende danske Kurant-Banksedler og Repræsentativer paa anden end den bestemte Postdag eengang maanedligen til foranførte Steder, til Konfiskation af den fulde Kapital, samt desuden til Mulkt af lige Beløb, hvoraf den halve Deel skal tilfalde Anholderen, med mindre denne er bleven anlediget til Anholdelsen ved en foregaaende grundet Angivelse, i hvilket Fald Anholderen ikkun tillægges ¼ Deel, og Angiveren eller Angiverne, hvis de ere flere, ¼ Deel af bemeldte Mulkt; hvorimod den anden halve Deel af Mulkten indtil 100 Rdlr. skal beregnes Generalpostdirektionens Fattigkasse, men hvad den overstiger 100 Rdlr., Hans Majestæts Kasse til Indtægt. — Allerhøistbemeldte Befaling kundgjøres herved til Alles Efterretning og Vedkommendes allerunderdanigste Efterlevelse. — Generalpostdirektionen, den 6te November 1810.

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under d. 3 Nov. 1810.

1. I Sagen: Caperfører Schrader, contra Skipper Frederich Bleckert.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitets-Retten, betaler Skipper F. Bleckert til Caperfører Schrader med 212 Rdlr. D. C." (Ved bemeldte Priserets Dom var Skibet Carl Ludvig med Ladning condemneret til Fordeel for benævnte Caperfører.)

2. I Sagen: Skipper Samuel Wulff, contra Caperfører Kybenitz.

"Det i denne Sag omtvistede Skib, Concordia kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper Samuel Wulff betaler Erstatning til Caperfører Kybenitz, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger."

3. I Sagen: Skipper William Peterkin, contra Caperfører Svend Nielsen.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten ophæves." (Ved bemeldte Priserets Dom var Skibet Mary, ført af Skipper Peterkin, frikjendt; dog saaledes, at af samme udredes Retsomkostningerne, og til Caperfører Svend Nielsen 600 Rdl.)

4. I Sagen: Skipper Peter Holmstrøm, contra Caperfører Holm.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Holmstrøm til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C." (Ved bemeldte Priserets Dom var Skibet Resolution (Skipper Holmstrøm) med Ladning, tilkjendt Caperfører Holm, som god Prise.)

5. I Sagen: Skipper A. A. Kajanus, contra Caperfører Birch.

"Det i denne Sag omtvistede Skib, Anna Cathrina kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper A. A. Kajanus betaler Erstatning til Caperfører Birch, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger."

(Fortsættes.)

I Gaar solgtes ved Auction paa Børsen den fineste Bomuld, man længe har seet her, og som selv i Fredstider kostede 5 Mk. 8 ß. Pundet, for 6 Mk. 12ß. til 7 Mk. 12 ß. (den ny Afgivt iberegnet). Endvidere Caffe 8 Mk. 10ß. til 9 Mk. Pundet (ligeledes Afgivten iberegnet). (Udgiv.)

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 9 Novbr. En Maaned 450 til 480, men i det Hele ubetydelig Omsætning. — Hamb. Cours d. 6 Nov. 520 to Md.

Udenlandske Efterretninger.

London d. 20 Oct. (Moniteuren). Man troer, at de Franske ere i Besiddelse af Oporto, hvor man ikke havde en eneste Canon, saa at Staden var uden Forsvar. — Alting er beredt til vor Armees Gjenindskibning. De Foranstaltninger, som ere Admiral Berkley overdragne, ere saa fuldstændige, at ved Udførelsen ikke mindste Uorden kan finde Sted. Ethvert Regiment har sine bestemte Chalouper. — Handelsforretningerne ere her i største Standsning. Peber, der for en Maaned siden gjeldte 12¾, staaer nu i 7½. Kjøber man for rede Penge, saa faaer man den for 20 PC. lavere. Omnium 5¼. — Man trøster sig med ved at sige, at Rusland vil erklære Frankrige Krig. Banquerotterne følge hurtig paa hinanden. Der gives ingen Credit mere og Tilliden er forsvunden. Enhver er mistanksom. — Man befrygter i Gothenborg, at den Svenske Regjering vil requirere, at lægge en Afgivt af 40 PC. paa alle Colonialvarer, saaledes som det allerede har fundet Sted i forskjellige Havne og Stæder. — Breve fra Gothenborg indeholde meget sørgelige Efterretninger om Handelens Tilstand i Østersøen. Ved Gothenborg og andre Østersøiske Havne ligge adskillige hundrede Skibe, hvis Capitainer af Frygt for Confiscation ikke ville begive sig til deres Bestemmelsessted. Neppe gives der ved hele Østersøen en Havn, hvor der ikke opholder sig en Fransk Consul. Man venter dagligen i Gothenborg en med denne Caracteer beklædt Person, som det skal være overdraget, at vaage over Handelen og hævde sammesteds Fastlandssystemet. — Da den Portugisiske Regjering er blottet for alle Midler til at tilveiebringe de 514 Mill. 283,840 Riis, der i den sidste Tractat med Deyen af Algier vare bestemte som Løsepenge for de 600 fangne Portugiser, saa har den nedsat en Committee af 10 Kjøbmænd, for at aabne Subskriptioner til hine Fangers Befrielse.

I Stutgard og Würtemberg er udkommen en Forordning, hvori, som det i Indledningen hedder, paa den Franske Keisers udtrykkelige Forlangende, Indførslen, Gjennemfarten &c. af alle Engelske Fabricater paa det strængeste forbydes i Riget; alle Forraad, som forefindes af samme, tages under Beslag. (Hamb. Correspondent.)

Fra Boston er afseilet en liden Colonie til Øerne Teistan og Acunha, som er bestemt til at befolke disse frugtbare Øer. De skulle i Fremtiden hedde Forfrisknings-Øerne. (Alt. Merkur.)

Fra Caen skrives: Det af Keiseren antagne System var det sikkreste Middel til at overvinde Engellænderne. Det qvæler dem i deres Rigdomme, det er Aarsag til Banquerotterne. — Det Ostindiske Compagnie forlangte i afvigte Martii Maaned af Gouverneuren den Sum af 200,000 Pd. Sterling. Førend man bevilligede dem den, anstillede man en Undersøgelse over Forraadet af Varer, og fandt over for 42 Millioner (over 1000 Mill. Franker). De offentlige Fonds synke og ville synke endnu mere, naar Armeerne i Portugal slaaes, hvorom intet Menneske tvivler. Goldsmidts Selvmord har ingen anden Grund end Discrediten af Fonds. Der vil med det første udbryde en Revolution i dette Land; man længes fra alle Kanter derefter. (Moniteuren.)

I Carlsruhe er udkommen en Forordning som befaler at confisquere alle Engelske Fabricater, der findes i Landet. (Alt. Merk.)

Greven af Gottorp er paa en Engelsk Parlamentair afreist fra Riga. (S. B.)

Insurgent-Regentskabets Tidende i Cadix indeholder en Adresse fra en Dame i Havannah, hvori hun erklærer, at hun har oprettet et Compagnie af 100 Koner, der ere beredte til, at forføie sig paa deres egne Omkostninger til Spanien, for at støde til Insurgent-Trepperne. Men formodentlig betænke Amazonerne i Havannah sig, førend de betroe det atlantiske Hav deres dyrebare Liv.

(Politisches Journal.)

I Følge den nyeste Folketælling udgjør Antallet af Amsterdams Indbyggere 201,749. 1797 beløb det sig til 217,024 Mennesker. (S. B.)

Den bekjendte Londoner Banquier, Abraham Goldsmid, som den 28 Septbr. skjød sig ihjel, havde ogsaa en Broder, der for adskillige Aar siden tog sig selv af Dage. Den førstes Liig blev

d. 2 Oct. i al Stilhed jordet ved Siden af den sidstes Grav, paa en særskilt Plads paa den jødiske Kirkegaard i London. Handelshuset Goldsmid var et af de største Handelshuse i London og besørgede hidtil alle den Engelske Regjerings Laan. Man vil paastaae, at det har indladt sig for dybt i Handelen med Fonds, og i Soeassurance. Abraham Goldsmid blev anseet for eet af de ædleste Mennesker i Engelland, og i hans Huus gik det til som hos en Første. Adskillige af den Kongelige Familie havde ofte spist hos ham. (Udgiv.)

For omtrent 10 Aar siden, da Tilførslen af Caffe var fri og dens Forbrug maaskee sex til ti Gange saa stor, blev der indført i Hamborg 200 til 300,000 Centner. Antage vi i Gjennemsnit kun 250,000 Centner, og hensee til at i denne Tid kun ⅙ eller $\frac{1}{10}$ Deel af denne Artikel forbruges, saa vilde det i Aaret 1809 indførte Qvantum, formedelst den høie Pris paa denne Artikel, være i første Fald tilstrækkelig for 3 og i sidste for 5 Aar. Regne vi nu, at i de fleste nordiske Havne meget betydelige Qvantiteter ere indkomne, ligesom og i Holland, Triest og Fiume, saa vilde vi i det mindste for 2 Aar være tilstrækkeligen forsynede med Caffe, om end Douanelinien fra Petersborg til Constantinopel skulde gjøre al videre Tilførsel umuelig. (Allgem. Handlungszeitung.)

I Magnier-Grandprés franske Told-Codex findes et mærkværdigt Exempel paa at svige Toldlovene. En med 6 Tønder beladt Vogn passerede et Toldsted ved Rhinen og syntes virkelig, som Angivelsen lød, at have levende Fisk paa til næste Torvedage, da der formedelst Vognens Rusken løb Vand ud, og een af Betjenterne, der steg op paa Vognen virkelig saae midt i Tønden levende Fisk. Men han troede at blive en dobbelt Bund vaer, lader Tønderne slaae op, og der fandtes nu indvendig Engelske Varer. (S. B.)

Slette Streger straffe sig næsten altid selv, om de end ikke kunne straffes ved Retfærdighedens Haand. Tyven bliver aldrig nogen rig Mand ved Tyverie, og den svigagtige Banquerotteur kommer, om end han nok saa meget formindsker sin Masse, sielden eller aldrig med sit Rov til varig Velstand *). Den Franske Banqueur Cottentin stadfæster dette Exempel. Denne Mand, som for ikke længe siden fandtes sønderhuggen hensat i en Kurv i Vivienne Gaden i Paris, drev sammesteds Vexelforretninger. Han havde samlet en betydelig Formue, og desuagtet stod han paa Nippet at spille Fallit. For at skille sine Creditorer ved sin Formue, havde han kjøbt mange Gadser, under sin Ven Hr. Pelets Navn, der havde givet ham en Forskrivning derfor, som Cottentin bestandig bar hos sig i sin Tegnebog. Da denne en Dag kom til sin Ven Pelet, der var i Begreb med at bemægtige sig den Formue, hvortil han kun havde laant sit Navn, qvalte han Cottentin paa sit Værelse for at faae Forskrivningen tilbage. Han blev i denne Misgjerning understøttet af to Venner. For nu at skille sig ved Liget lagde de ham i en stor Kurv, og lod denne Kurv, som om den var fuld af Flasker, bringe til en Portner i Gaden des Moulins, hvis Kone var Søster til een af disse Mordere. Om Natten lod Portneren og hans Kone sig nøie med at sætte Kurven hen paa den anden Side af Gaden, hvor man fandt den i Dagbrækningen. Inden Aften havde Politiet allerede opdaget og arresteret Morderen og hans fire Medskyldige. (S. B.)

*) Denne Paastand er nok lidt for almindelig. Hvor mange svigagtige Banquerotteurer ere ikke blevne til hovedrige Mænd? Udgiv.

Moniteuren indeholder et vigtigt Decret under Titel: General-Reglement til Departementet Hollands Organisation. Det bestaaer af 14 Artikler, hvori blandt andet fastsættes, at den almindelige Regjering skal bestaae af en General-Gouverneur, en Statsraad, en Generalintendant for Financerne og det Indre, en Rentemester for Vandstaterne, en Requetmester for Central-Cassen, en Directeur for den offentlige Gjeld, en Directeur for Politiet. Slottet i Amsterdam er Keiserligt. Det Hollandske Sprog kan i Forening med det Franske bruges i Retterne, Administrationsacterne. Landet inddeles i 7 Departementer. Alle nærværende Rets-Authoriteter ere fra 1 Jan. 1811 af ophævede. Den offentlige Retfærdighed forvaltes af de af Keiseren indsatte Tribunaler. Den Hollandske Gjeld beholder sin Integritet, men der betales kun ⅓ Deel af Renterne.

I Hamborg er bleven bekjendtgjort, at i Følge en Kundgjørelse fra de Franske Militair-Authoriteter skulle alle Engelske Fabrikvarer, der findes i Hansestæderne, borttages og opbrændes. Begyndelsen hermed skal gjøres d. 5 Nov. (Alt. M.)

Om Gjestgivergaardes Benævnelse.

At enhver Ting i Verden har sin bestemte Benævnelse, er en Nødvendighed; men at denne Benævnelse tillige er passende og svarer til sin Gjenstand, synes at være en ligesaa billig som uestergivelig Fordring. Ligesom denne Regel ikke altid iagttages i det daglige Liv, saaledes synes i intet Tilfælde mere derimod, end i Gjestgivergaardes Benævnelse. Dette er en Bemærkning, som enhver Reisende daglig har Leilighed at gjøre. For at opkalde en Gjestgivergaard, seer man inden- og udenlands det hele Dyre- og Planterige sat i Contribution; Lande, Stæder, ja selv Konger og Førster maae laane deres Navne dertil. Skal en saadan Benævnelse være symbolisk, saa maa det tilstaaes, at den ofte staaer i en høist fjern, og endnu oftere i aldeles ingen Forbindelse med den betegnede Gjenstand. Hvem tænker sig f. Ex. en Gjestgivergaard ved at høre Navnene Prinds, Skib eller hvilketsomhelst Dyr, hvis Billede staaer til Skue paa et slet malet Skildt. Skal f. Ex. det første betegne, at Stedet er et Herberge for Prindser, saa vilde Enhver tage mærkelig Feil, der uddrog denne Slutning deraf; og hvad Begreb der skal forbindes med Navnet af et eller andet Dyr, er endnu mindre at begribe. At Stedet kun er skikket til Ophold for Dyr, vilde være en alt for slet Compliment, som Eieren gjorde sine Gjæster og sig selv. Snarere maatte man undres over, at Gjestgiverne ikke have havt den Idee, at betegne deres Skildter med allegoriske og mythologiske Figurer, der dog undertiden kunde give Anledning til mere betydningsfulde Symboler end de, som nu bruges. — Men hvortil overalt særskilte Navne hvor Tingen taler for sig selv? Paa Steder hvor der kun findes een Gjestgivergaard, vilde det allerede være nok at betegne den med Eierens Navn eller ligefrem med Indskriften Gjestgivergaard. Skulde der endnu være Nogen, som ikke var tilfreds med denne simple Benævnelse, saa vilde det vel neppe være vanskeligt at finde en endnu, som indeholdt en passende Henviisning enten til det Locale eller til Stedets Øiemed, at forskaffe de Reisende en behagelig Hvile eller en velkommen Forfriskning? I saa Fald vil Stedets Navn maaskee bidrage til at erindre Eieren om det han skylder sine Gjester, og den indbydende Benævnelse vil lettere lokke den Reisende derhen. Hvor Allegorier beholdtes, burde deres Mening i det mindste være fattelig, f. Ex. det gyldne Anker, den gyldne Drue o. s. v. — Vel ere de upassende Benævnelser af dette Slags i det Hele mindre gjængse hos os end i Tydskland, hvor især Rovdyrene, ja vel ogsaa enkelte Dele af det menneskelige Legeme bruges til at opkalde Gjestgivergaarde; men uden Exempler ere de heller ikke her i Landet, og om end mangeaarig Vane bevirker, at man ikke støder sig over saadanne eventyrlige Navne; saa overbevises man dog lettelig ved Eftertanke, at en Forandring heri lige saa meget vilde bifaldes af sund Sands, som den nærværende Brug undertiden fortjener at misbilliges. — Orden, Reenlighed og reel Behandling blive dog altid de væsentlige Egenskaber, hvorved en Gjestgivergaard bør udmærke sig, og hvor disse fattes, der vil ingen nok saa glimrende Benævnelse være istand til at bøde paa deres Savn.

(Udgiveren.)

Ved Auctionerne den 9de November paa Børsen vare Priserne saaledes: Vestindisk Caffe 9 Mk. a 9 Mk. 2 ß. Pundet, Cochenille 90 Rdlr. Pundet, Havannah Sigarer 19 Mk. 8 ß. a 21 Mk. 8 ß. Kisten, Engelsk Lumpen 5 Mk. 5 ß. a 5 Mk. 7 ß. Pd., fiin Bomuld af Skibet Vigilandts Ladning 1 Rdlr. 11 ß. a 7 Mk. 12 ß. Pd., Svensk Stangjern 42 Rdlr. Skippd., Fyrreplanker 2 Mk. 10 ß. a 3 Mk. 6 ß. Alen, 4tomme Søm 7 Rdlr. 4 Mk. 1000de, 3tomme dito 5 Rdlr. 4 Mk. dito, Calmar Tjære 17 Rdlr. 1 Mk. Td., Fyrre Vahlbræder 18 Rdlr. a 19 Rdlr. 1 Mk. Tylten, Lilie-Tobak 28 ß. Cardusen, Svenske Fyrrebjelker 3 Mk. 10 ß. a 7 Mk. 2 ß. Alen, 3tom. til 9 a 10tom. br. dito Planker 15 Rdlr. 1 Mk. a 19 Rdlr. 4 Mk. 8 ß. Tylten, hele Tøndestaver med Bunde 14 Rdlr. 1000de, qvart dito med dito 10 Rdlr. 4 Mk. 1000de.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 115.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 13 November, 1810.

Det Danske Øl.

Hvor snart forsvandt de stærke Kæmpers Alder,
Den jevne Danskheds gyldne Tid
Med Dig, o! Thor, med Dig, vor store Balder,
Med hver en Helt i Drik og Strid!
Alt glemmes Stærkodder, og Hother, og Skjold:
Hastig forsvunden er Heltenes Old!

Da drak man Øl i Hytten, som i Borgen,
Ved hvert et muntert Vennelag:
Med Øllebrød begyndte man hver Morgen,
Med dobbelt Øl hver Hoitidsdag.
Thi fødtes og Kæmper med Gudernes Mod,
Adel i Brystet, og Sundhed i Blod.

Men ak! man fandt saa mange nye Lande,
Og nye Modevarer kom:
Med Kaffe-, Thee- og Chokoladekande
Blev baade Pung og Pande tom.
For Vinen henslængte den nordiske Mand
Markernes Frugter, og egen Forstand.

Den stærkes Mjød forglemtes: Millioner
Af Bier ud af Landet drog.
Men nye Gjester kom fra fjerne Zoner,
Et frygteligt og vældigt Tog!
De kaldte sig Podagra, Chiragra, Gigt,
Vatersot, Asthma, og Tæring, og Sligt.

Ei Kæmpen, nei! den elegante Herre
Beundret blev i Axels Stad:
Ei Mødre, nei! kun Damer saaes, desværre!
Selv uden Evas Figenblad:
Og Nøgenhed,Ødselhed, Fiinhed, og Sviir
Gav os for Kaaber det fine Papiir.

O! hører dog de Stakler lamentere!
Hvor klynker ei Poeten selv:
"Der sendes ingen Druenektar mere!" *)
Er fremmed Viin da Danmarks Held?
Nei, vender tilbage til Fædrenes Skik!
Øllet allene var Heltenes Drik.

Ja, til mit Bord, I Brødre, kommer alle!
I seer, det er af Egetræe.
Det Danske kun vor Eiendom vi kalde:
Thi drikker her i Lye og Læe!
Kun Øllet begeistre til Fædrenes Mod,
Hæder og Herlighed Borgernes Blod!

*) See Sangen: Kjøbenhavns Viinmangel.

Hvad skal man sige om Bandsættelsen, som Ritualet og Loven ommælder?

Af T. M. B. Galskiøt, Sognepræst for Hyllested, Vændsløb og Holsteinborg.

Underligt nok synes det, at Bandsættelsen, saavel i sidste som forrige liturgiske Feide, hvilken Conf. Bastholm gav Anledning til, ei med et Ord, saavidt jeg har seet og erindrer, er blevet berørt. Var maaskee den, og alt Det, der kunde siges om den, og burde forstaaes ved den, i den vidtløftigste og allerengeste Forstand ufornuftigt i sig selv og saa aldeles upassende med Tiderne, at den paa ingen Maade fortiende at omtales. Uden for at Tvivl er det vist nok, at Bandsættelse, som Ordet lyder, og som den synes forstaaet i de seenere Tider, da den blev brugt, er saa, jeg vil ikke sige upassende med Tiderne (et Udtryk, som i gudelig Forstand aldrig burde bruges; thi om Ryggesløshed eengang kunde blive passende med Tiderne, skulde vel Sædelighed, Gudsfrygt, Orden derfor ties qvær med og ei ymtes om, end sige udøves?) men saa uchristelig, at den giendriver sig selv, at Mennesket med endog den mindste Christendoms Kundskab veed Pauli Erindring Rom. 12 Velsigner og bander ikke, saavelsom Christi Lærdom Math. 5. Elsker Eders Fiender, velsigner dem som Eder forbande. — Imidlertiid, mon der ikke burde være Noget i den christelige Kirke, som fandtes i Christendommens første Tider, og da var godt, nødvendigt og nyttigt, der just gav Anledning til den indførte, men siden misbrugte Bandsættelse, og som rettelig øvet kunde Nu være ligesaa godt, nødvendigt og nyttigt? — Det der gav Anledning til den indførte Bandsættelse var unægtelig den jødiske Skik, at, naar Nogen viisde sig uovereensstemmende med Jødernes Lære-System, eller Levnet og Forhold, blev han erklæret uværdig til at være Medlem af det jødiske Religions Sælskab eller den jødiske Kirke. Joh. 16. De skal udelukke Eder af Synagogerne. Men især Christi Forskrift for sine Disciple og Tilhængere *) Math. 18, 19. Om din Broder synder imod dig; (Maaskee rettere: I din Nærværelse) saa gak hen og straf ham imellem dig og ham allene. Hører Han dig, da haver du vundet din Broder; men hører Han ikke, da tag endnu een eller 2 med dig, paa det at Sagen skal blive fast efter 2 eller 3 Vidners Mund; men hører Han dem ikke, da siig Meenigheden det, men hører Han ikke Meenigheden, da skal Han være for dig, ligesom en Hedning og Tolder. Og I Cor. 5. 11. I skulde end ikke æde med saadan Een (en sig selv kaldende Christen, som lod sig drive af nogen frivillig Last). Da det christelige nye Sælskab eller Kirke behøvede ikke allene at tildrage sig Agtelse af Mennesker, men endog skulde vedligeholde sig og bestaae ved sin Reenhed, Orden og Fuldkommenhed, sin Elskværdighed, sine gode Gierninger, som maatte falde Enhver i Øinene og giøre den tiltrækkende Math. 5. Lader saa Eders Lys skinne for Menneskene, at de kan see Eders gode Gierninger, og prise Faderen i Himlene; saa kunde den ei taale blandt sig slige Mennesker, som vilde vanære den. Ligefrem var det da, at de raadne Grene og de uværdige Lemmer, som vilde fordunkle og tilintetgiøre dens Fortieneste og Glands maatte afskiæres og udelukkes af det Sælskab, som skulde tildrage sig Verdens Agtelse, Beundring og Kierlighed. Dette var aldeles ikke noget Ondt og Feilagtigt i sig selv, meget mere det nødvendige Gode og det Eneste, der kunde giøre, at den ikke alleene kunde bestaae, men endog forherliges. — — Derimod hvad der siden efter gav Anledning til denne indførte gode Indretnings Misbrug, saa den (i Stædet for en simpel Udelukkelse af det Sælskab, hvis Gode man nok vilde have, men hvis Love man ei vilde rette sig efter), blev en Forbandelse, ikke alleene et syndigt Ønske over Overtræderen af Sælskabets Love, men endog en saa at sige virkelig formeent Overgivelse til det Onde (som endog Bands Formularen i Ritualet lader forstaae), har uden Tvivl været adskillige Udtryk af Paulus, som man har misforstaaet og urigtig an-

*) Da den første Stamme til den christelige Meenighed bestod af Jøder; saa var det Jesu Maade at optage og overføre blandt sit Sælskabs Skikke dem af Jødernes, som vare gode og nyttige. Ved saaledes at beholde saameget af det Gamle, som var muelegt, lempede Han sig ikke allene efter Menneskene, men endog en heel Deel bekiendte Skikke bleve strax nyttige for hans nye Sælskab.

vendt. Saaledes siger Han I Cor. 5, 5. At overantvorde saadan Een til Kiødets Fordærvelse, at Aanden kan blive salig paa den Herres Jesu Dag. Ligeledes I Tim. I. 20 Hymenæus og Alexander har jeg overantvordet Satan, at de skal revses til ikke at bespotte Gud. At tænke: At Overtræderne af Sælskabets Love skulde saaledes overgives Satan, at Han skulde revse dem, eller fordærve deres Kiød, var ikke allene at giøre Satan til Bødel, hvortil vi dog intet Stæd have noget Hiemmel, men endog at Satan, naar denne Execution kunde have dette til Følge, at de ikke bespottede Gud, og at deres Aand blev salig paa Christi Dag, maatte nedbryde sit eeget Rige, hvilket er gandske imod Christi Meening Luc. II. — Ved denne Overantvordelse til Satan kan da ikke meenes Andet end den simple Udelukkelse af det christelige Sælskab. I Religionen vare kun 2 Riger bekiendte: Guds eller Christi Rige og Satans eller Syndens Rige Luc. II, 14—23. 2 Cor. 6. 14, 15. Hvo som da ikke hørde til Guds eller Christi Rige, maatte høre til Satans, Verdens eller Mørkhedens Rige, hvad man vil kalde det. — Hvad saa denne Kiødets Fordærvelse eller Revselse, som tillige medfulgde enten var en smertefuld Sygdom, Apostlene havde Magt til at paalægge, som Peder i Henseende til Ananias og Sapphira Giern. 5, eller en nagende Beængstelse over alle Guds retfærdige Vredes Straffe for hans og fortrinlige Loves Ringeagtelse 2 Cor. 2, 7, eller det var andre naturlige Følger af deres slette Foretagender, saasom at blive udelukkede, foragtede og afskyede af ethvert Religions Sælskab (da hvert Religions Parti den Tiid var saare nidkiert imod anderledes tænkende) der kunde baade være krænkende for deres Siel og skadelig for deres Legem og Lykkes Omstændigheder.

Ikke Bandsættelse, men uordentlige Lemmers simple Udelukkelse af Sælskabet, følgelig og af det christelige Sælskab, er saa lidet skadeligt, at det endog er gavnligt, ja nødvendigt. Uordentlige Lemmers Udelukkelse af ethvert Sælskab er retfærdigt imod disse uværdige Lemmer selv. De bleve ikke indtagne i Sælskabet uden paa Vilkaar at ville opfylde Sælskabets Love. Uden dette kan Ingen indtages i noget Sælskab. Naar de da ikke opfylder Sælskabets Love, saa er Intet retfærdigere, Intet mere mildt handlet imod saadanne Ubændige og Selvraadige end at udelukke dem af det Sælskab, hvis Love de ikke vil agte. Saa giør ethvert Sælskab, endogsaa enhver Klub, og Enhver anseer det for Ret. — Ogsaa er det nødvendigt for det sluttede Sælskab selv. Ved at beholde i sin Barm Lemmer, som foragte Sælskabets Love, forstyrres al Orden, hvert Gode hindres eller giøres vanskeligere, og det Onde udøves eller giøres lættere. Sælskabet skaber sig selv Krænkelser og Fortrædeligheder ved enhver dets Bevægelse, det giør sine Love ringeagtede og sig selv foragtelig, ja undergraver det heele Sælskab. — Sælskabets allerede søvnige og mod Lovene ligegyldige Lemmer følger Sandseligheden, og slaae sig til de Selvraadiges Partie. De Gode eller Lovlydige selv vænnes til at see deres Love krænkes, ved idelig Gientagelse slappes alle Ting, man bliver lunkne og ligegyldige mod Lovene, hvorpaa just Sælskabet og dets Opretholdelse beroer. — Ogsaa de som ere uden for Sælskabet kan ikke andet end foragte et sligt Sælskab, som ei selv holder, eller formaaer at holde sine Love i Hævd og agter dem; saadant Sælskab kan altsaa ei erhverve sig nye Lemmer. Ei heller kan det bestaae i sin værdige Skikkelse, eller om det bestaaer saa bestaaer det dog kun for det meste i Skinnet og ei i Virkeligheden, naar Sælskabets Love, hvorpaa det grunder sig og som skulde holde det sammen, hverken agtes eller følges. Ethvert religiøst Sælskab, som altsaa skal kunne bestaae i sin Fuldkommenhed og Glands, maa ikke allene søge sine Love bekiendtgiorte og forstaaede; men endog agtede, hævdede og iværksatte. Det første skeer ved Skolegang, offentlige Lærebøger, Opdragelse, samt Kundskabernes eller Lovenes Indskiærpelse og levende Erindring til Efterlevelse i Catechisationer, Prædikener og gode Bøger. Det Sidste ved broderlige Advarsler, Formaninger, Opmuntringer, og naar det ei frugter ved Udelukkelse af Sælskabet. Saaledes har det christelige Sælskab bestaaet og udbredt sig de første flere Aarhundreder, og kundet vedligeholde og forøge sig under hvilkensomhelst Regieringsform, det levede, aldeles uden at behøve dens Medvirkning.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende de Varer af engelsk Fabrication, som maatte indsmugles i Altona eller over Hertugdømmet Holsteens Landgrændse og der anholdes.

Ved allerhøieste Resolution af 9de d. M. har det allernaadigst behaget Hs. Majestæt at anordne og befale: at naar Varer af engelsk Fabrication, som man maatte forsøge paa at ville indsmugle enten til Altona eller over Landgrændsen af Hertugdømmet Holsteen, antræffes, da skulle samme anholdes, strax taxeres og derefter uden Henstand af Toldopsynet foranstaltes i Øvrighedens Nærværelse offentligen opbrændte og tilintetgjorte; og skal den eller de, som have bevirket Anholdelsen, udbetales af den Kongelige Casse en Belønning af 20 p. C. af de saaledes tilintetgjorte Varers taxerede Værdie. — Denne allerhøieste Resolution kundgjøres herved alle Vedkommende til allerunderdanigst Efterlevelse. — Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer, d. 10 Nov. 1810.

———

Placat, angaaende de i Forordningen af 20de October 1810 benævnte for fremmed Regning i Hertugdømmene oplagte Colonialvarer.

Det har behaget Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 9de d. M. allernaadigst at resolvere: at alle for fremmed Regning i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen oplagte Colonialvarer, forsaavidt samme ere benævnte i den i Forordningen af 20 Oct. d. A. indeholdte Tarif, skulle af Speditenrer, Commissionairer eller hvilkensomhelst Besidder uudeblivelig inden 24 Timer efter Bekjendtgjørelsen af denne allerhøieste Resolution angives til Udførsel til Hamborg, eller i Mangel heraf underkastes Confiskation. — Denne allerhøieste Resolution bekjendtgjøres herved til Efterretning og vedbørlig Efterlevelse. — Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer d. 10 Nov. 1810.

———

Kjøbenhavn d. 12 Nov. I Forgaars Aftes blev Formælingsacten imellem Hds. Høihed Prindsesse af Danmark Lovise Charlotte og Hs. Durchl. Prinds Wilhelm af Hessen fuldbyrdet paa Hs. Maj. Kongens Palæ paa Amalienborg. Dertil vare tilsagte de udenlandske Ministre og Damerne og Kavalerne af de tvende første Classer i Rangen. Disse Sidste bleve modtagne i Hs. Maj. sædvanlige Apartementsværelser af Kammerjunkerne og Capitainerne v. Roepstorff og v. Bülow, og de Førstnævnte i et andet Gemak af Kammerjunker v. Gyldenpalm. Damerne, klædte i Robe de Cour eller Manteau, og Cavallererne i Galladragt bleve derefter indførte parvis, efter Rangen, i Hds. Maj. Dronningens Damegemak, hvor Formælingsacten skulde foretages. Damerne rangeredes efter deres Rang paa Gemakkets høire Side og Cavallererne ligeledes efter deres Rang paa dets venstre Side, og de udenlandske Ministre pladseredes paa begge Sider af Døren indtil Skilderigemakket og ledsagedes derhen af Hr. Kammerj. v. Gyldenpalm. — — — I Salens Midte, paa et prægtigt Teppe, og mellem 4 høie Sølvgueridoner med store sexarmede Sølvgirandoler, stod Brudeskammelen, bedækt med et deiligt broderet Teppe. I Skilderiegemakket var anbragt en Forhøining, paa hvilke det Kgl. Capel, Sangere og Sangerinder havde Plads, og ligeoverfor Døren til Skilderiegemakket og for Brudeskammelen stode de for Deres Majestæter og samtlige Kgl. Herskaber bestemte røde Fløiels Lænestole; og for den høie Brud og Brudgom stode slige Lænestole paa høire og venstre ved Enderne af Brudeskammelen. — — — Henimod Kl. 8 behagede det H. K. Maj. at befale, at Høitideligheden skulde tage sin Begyndelse, og at begive sig med de øvrige Kgl. Herskaber fra Hds. Maj. Dronningens Audients-Gemak ind i Salen, hvorved Overhofmarskalken, med Overhofmarskalkstaven i Haanden gik foran. — — — Da de Kgl. Herskaber traadte ind i Gemakket lode Trompeter og Pauker sig høre fra Orchestret. — — — Hs. Maj. Kongen førte den høie Brud, og Hds. Maj. Dronningen ledsagede Brudgommen. H. H. Prinds Christian gav Haanden til Hds. K. H. Kronprindsessen, og H. H. Prinds Ferdinand til H. H. Prindsesse Juliane. — — — Den høie Brud bar en Prindsesse-Krone af Diamanter og en Prindsesse-Kaabe af rødt Fløil med Hermelin, som Hds. Maj. Dronningen havde paasat og paafæstet hende i Hds. Maj. indre Gemak. Kaabens Slæb blev baaret af Hofdamerne

Frøkenerne Levezau og Snedorf. Hs. D. Brudgommen var bleven beæret i Hs. Maj. Kongens Kabinet, forend Formælingsakten, med Elefantordenen. Da samtlige Herskaber havde indtaget de for dem bestemte Pladser, opførtes ved det kgl. Capel en Cantat, til hvis Text Digteren N. T. Bruun var Forfatter, og hvis Musik var af Capelmester Kunzens Composition. Efter Cantatens første Deel fremtraade nu H. H. Biskop Balle som Confessionarius, ledsaget af Biskoppen Dr. Münter og Hofpræst og Ridder Liebenberg, og forrettede, efter en skjøn og passende Tale, Vielsen efter Ritualet. — — — Efter Vielsen opførtes Cantatens anden Deel; hvorpaa D. Majestæter stode op. Det høie Brudepar forføiede sig til Høistsamme, og samtlige kgl. Herskaber begave sig tilbage til Hds. Maj. Dronningens indre Gemak. — — — Saasnart de kgl. Herskaber havde forladt Salen under Trompeters og Paukers Lyd, opraabtes Nummerne til Bunterads Taffelet, som var opdækket i den store kongl. Apartements-Sal med 72 Couverts; desuden vare tvende Marskalkstaffeler, hvert paa 60 Opdækninger. — — — Ved det kgl. Taffel sad det høie Brudepar i Midten; paa Brudens høire Side Hs. M. Kongen, paa Brudgommens venstre Side Hds. M. Dronningen, og de øvrige kgl. Herskaber i Bunterad efter deres Rang. De betjentes af de Opvartning havende Kammerherrer og Kammerjunkere. — — — Imidlertid var saavel den kgl. Livgarde til Hest, som Livgarden til Fods opmarcheret paa den med Begrandse oplyste Amalieplads en Haye, imellem det kgl. Palæ og Prinds Christians Palæ. — — — Efter Taffelet begave samtlige kgl. Herskaber sig tilbage i Hs. Maj. Kongens Audientsgemak. Hele Curen rangerede i Apartementssalen en Haye og oppebiede begge deres Majestæters Ankomst, som begave sig med de øvrige kgl. Herskaber til Brudehuset kjørende gjennem den af Garden slagne Haye. Hds. Maj. Dronningen bragte den høie Brud derhen i Stadskaret forspændt med 8 hvide Heste. Foran Vognen gik 12 Lakeier og paa begge Siderne af Vognen 12 Pasier, alle med brændende hvide Vorfakkeler. — — — Hs. Maj. Kongen ledsagede Brudgommen i Stadskaret med 6 Heste, og 4 Løbere gik foran med Fakler. — — — De øvrige kgl. Herskaber fulgte ligeledes i Stadskareter med 6 Heste, og Hofdamerne og Cavallererne i Kareter med to Heste. Begge Majestæter begave sig derefter tilbage til Deres Palæ; hvorpaa Garderne afmarcherede. — — — Under Vielsen kimedes og ringedes med alle Stadens Kirkers Klokker. Frederikspladsen var anseet denne Aften som Kongens Gaard, og til Ordens Vedligeholdelse vare Infanteriepiketter udsatte, og patrolleredes af Infanterie og Ulaner. — — — Efternævnte Herrer havde Opvartning og betjente de kgl. Herskaber: 1) Hos Hs. M. Kongen: Overkammerjunker La Calmette, Kammerjunker Ernst Schak. 2) Hos Hds. M. Dronningen: Overhofmester Brochenhuus, Kammerjunker G. Moltke. 3) Hos Hds. H. Bruden: Kammerherre og Storkors af Dannebrogen Lowzou, Kammerjunker og Ridder af Dannebrogen Krogh. 4) Hos Hds. K. H. Kronprinsessen: Kammerherre og Storkors af Dannebrogen Hauch, Kammerjunker Koss. 5) Hos Hs. H. Prinds Christian: Kammerherre og Storkors af Dannebrogen Grev Knuth, Kammerjunker von Obelitz. 6) Hos Hs. H. Prins Ferdinand: Kammerherre og Storkors af Dannebrogen Grev Werner Moltke. Kammerjunker Grev Julius Knuth. 7) Hos Hds. H. Prinsesse Juliane: Kammerherre og Storkors af Dannebrogen Rammel Sehestedt, Kammerjunker og Captain Trepka. 8) Hos. Hs. D. Brudgommen: Kammerherre og Ridder af Dannebrogen Grev Knuth Liliendahl, Kammerjunker og Captain Krogh. (Dagen.)

I de stormende Nætter af forrige Uge ere 2 Coffardieskibe med betydelige Ladninger, især det ene, som bragte Engelske Vare fra Helgoland, strandede paa Kysten af Thy. (Vib. Avis.)

Stege d. 27 Oct. Ved den offentlige Falbydelse over Galeasen Cupido, indbragt af Caperførerne Machevrang og Schmidt, blev der høieste Bud paa Skibet med dets Inventarium 5950 Rdlr. 1 Skpd. Hør af den bedste Sort kostede 230 til 231 Rdlr. og 1 Skpd. Hamp fra 205 til 209 Rdlr. Maatter à Stykket 5 Mk. 2 ß. Hampolie à Potten 2 Rdlr. 4 ß. til 2 Rdlr. 2 Mk. 15 ß.

(Mariboe Avis.)

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 13 Novbr. En Maaned 530 til 540, men ingen synderlig Om-

sætning. — Spec. 468¼, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 66 ß. D. C. — Hamb. Cours d. 9 Nov. 520 to Maaneder.

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Constantinopel, d. 15 Sept. Mufti er afsat og den gamle Semain Zade udnævnt til hans Eftersølger. — Blandt Janitscharerne yttrer der sig igjen Misfornøielser, som man søger at forekomme med Beredvilligheder. Saaledes tillodes det nylig ikke Czepan Oglu, een af Mustapha Bairacters fordums Tilhængere, som Janitscharerne ikke kunne lide, at trække med sine 15,000 Mand igjennem Constantinopel. Han maa paa en anden Vei passere Mare di Marmora. De fornødne Pengeanvisninger for Janitscharerne skulle endnu ikke være ankomne fra Storvizirен. — — Petersborg, d. 20 Oct. Den til Neapel bestemte Russiske Gesandt, Hr. v. Alopæus, har faaet Contraordre og er kommen tilbage til Petersborg igjen. Først Alexis Kourakin er kommen her tilbage fra Paris. — — Riga, d. 24 Oct. Greven af Gottorp er nu virkelig reist til Engelland. — — Paris, d. 31 Oct. Hs. Maj. Keiseren forlader sjelden sit Cabinet og arbeider vedholdende med Hertugen af Cadore og Bassano. — I Portugal skulle Engellænderne gjøre Anstalter til Indskibning. — — Vittoria, d. 10 Oct. Armeens store Hovedqvarteer i Spanien er i Sevilla. Med Cadix's Beleiring gaaer det fremad; Værkerne ved denne Plads ere færdige og Bombardementet skal med det første tage sin Begyndelse. — Store Convoyer af Krigsfornødenheder for Hertugerne af Bellunes og Trevisos samt General Sebastianis Corps ere underveis. — De Forter og Citadeller, der bygges i Spanien, blive alle færdige inden Vinter. — — Wien, d. 27 Octbr. Servierne have erobret de forskandsede Tyrkiske Pladse Banja og Gurguschawza og staae nu ikke langt fra Nissa og Widdin. Den største Deel af de ved Deligrad og Grüsewatz standne Serviske Tropper ere ankommen ved Dvina. Man seer derfør en afgjørende Træfning i Møde. — — Dresden, d. 1 Novbr. De fornemste Kjøbmænds Pakhuse og deres Handelsbøger her og i Leipzig ere blevne tagne under Forsegling, og forblive i denne Tilstand indtil deres Skjebne efter høiere Befaling er bestemt. Da i Leipzig denne Foranstaltning udførtes, bleve alle Portene, paa een nær, som dog ingen Vogn turde kjøre ud af, lukkede, og Forretningen besørgedes saa hurtig, at endog flygtede Vogne, der allerede vare 1 Miil borte fra Staden, bleve indhentede. — — Petersborg d. 24 Octbr. Esthland har nu i hundrede Aar staaet under det Russiske Scepter, og i Anledning af denne Secularfest har den Esthlandske Adel sendt en Deputation til Keiseren, for at udtrykke sine Følelser. For at forevige Mindet om denne vigtige Begivenhed har denne Adel besluttet, at 1) 7000 Rubler skulle hensættes som fast Capital til Bedste for Waisenhuset i Reval; 2) at paa Høitidsdagen alle Fattige i Esthland skulle bespises paa Adelens Bekostning; 3) at Peter den Førstes og Alexander den Førstes Brystbillede skulle opstilles i Forsamlingssalen. — — Moniteuren indeholder et Keiserligt Decret af 1 Nov., hvori befales: 1) at alle i den ved Decretet af 5 Aug. regulerede Tarif anførte Colonial-Varer, der komme fra Isle de France, Batavia og andre Franske saavel Ost- som Vestindiske Colonier, skulle, naar de ankomme paa Franske eller Hollandske Skibe directe til Franske Havne, være fritagne for al Told; 2) at de fra samme Colonier kommende Colonialvarer kun skulle betale ¼ Deel af den i Decretet af 5 Aug. bestemte Told, naar de komme directe paa Americanske Skibe; 3) at de til Beviis paa Opfyldelsen af de i Art. 1 og 3 foreskrevne Betingelser tjenende Skibspapirer skulle forelægges Keiserens Handelsraad, paa det H. M. kan bestemme deres Gyldighed; 4) at nærværende Decret skal have en tilbagevirkende Kraft og ansees som udstedt d. 5 Aug. 1810.

Udenlandske Efterretninger.

I October Hefte af Politisk Journal læses følgende Sammenligning, tagen af Londoner Blade: Engelland i Aarene 1796 og 1809.

Udførsel 1809	50 Mill.	301,763	Pd. St.
Dito 1796	30 —	518,913	— —
Forskjel	19 Mill.	782,850	Pd. St.
Indførsel 1809	36 —	255,209	— —
Dito 1796	23 —	187,819	— —
Forskjel	13 Mill.	67,390	Pd. St.

Middelpriis paa

3 PC. consol.	1809	68 Pd.	1 Sh.	9 P.	
Dito	1796	58 —	18 —	7 —	
Forskjel		9 Pd.	3 Sh.	2 P.	
Renter af Laan	1809	4 —	4 —	2¼	
Forskjel			9 Sh.	¾ P.	
Stats-Indtægt	1809	59 Mill.	931,348 Pd. St.		
Dito	1796	39 Mill.	79,759 Pd. St.		

Etatsraad Barstel, Raad i Criminalretten i Kasan, havde allerede i Aaret 1784 paa sin Reise Leilighed til i den Tschistopolske Kreds i Landsbyen Kutluschknia at see Tataren Abdræsæk Muratow, af de forrige Mursers Stamme, som allerede den Gang var gammel og blind. Til sin Forbauselse hørte han, at denne Olding, omendskjønt han ikke vidste hvor gammel han var, dog allerede, da Grunden til Petersborg blev lagt, var anden Gang givt og gaaet did som Graver; følgelig at han allerede ved Hr. Barstels Gjennemreise var over 100 Aar gammel. Hans Familie, der i Begyndelsen bestod af 8 Sønner og 3 Døttre, udgjorde den Gang allerede en heel Landsby, der indbefattede 86 Personer af Mandkjønnet, som alle forrettede Markarbeider, og 41 Mindreaarige og Oldinger. Nu erfares af de indløbne Efterretninger, at Abdræsæk Muratows Efterkommere bestaae i den anførte Landsby af 62 Sjele, der boe i 20 Huse; i Landsbyen Tolkischa af 70; i Landsbyen Muslumkina af 40; i Landsbyen Slushivaia Scheptala af 15 og i den Bulgamaske Kreds i Landsbyen Deniskina af 20, tilsammen altsaa af 270 Sjele. Heraf sees altsaa, at Tallet af Abdræschæks Efterkommere i Løbet af 25 Aar har forøget sig med 120 Mennesker. (Zeit. f. d. eleg. W.)

London, d. 15 Oct. (Over Frankrige.) Contre-Admiral Grev Galloway afløser Sir Samuel Hood i Commandoen over Flaaden i Middelhavet. Den sidste gaaer til Vestindien. — D. 10de har man i Calcutta sporet et Jordskjelv. I Vlissingen ligge bestandig 10 fiendtlige Linieskibe, 27 Brigger, 1 Fregat og adskillige andre Fartøier seilfærdige. Vor Flaade ved Vlissingen bestod af 7 Linieskibe, 1 Fregat og 5 til 6 Brigger. — Det 23 Regiment lette Dragoner indskibes til Portugal. — Trinidad har erklæret sig uafhængigt. — I Nottingham have adskillige Huse ophørt at betale. — Contre-Adm. Strachan er afseilet til Egnen af Vlissingen. (Børsenh.)

I Bern ere efter Regjeringens Befaling alle Specerie- og Droguerie-Boder og Magaziner blevne lukkede. — I Thurgau har man fundet en Soldat i et Fængsel halv opædt af Rotter, fordi han ikke kunde bevæge Hænderne. (Børsenhalle.)

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under d. 3 Nov. 1810.

6. I Sagen: Caperfører Lorentz Peter Duberg, contra Skipper Nathan Briggs.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitets-Retten ophæves." (Ved Priserettens Dom var Skibet Nancy, Skipper N. Briggs, med Ladning, frikjendt; dog saaledes, at af samme udredes i Erstatning til Caperfører Duberg 300 Rdlr., og Sagens Omkostninger).

7. I Sagen: Caperfører Nissen, contra Skipper Lorentz Heinrich Asmus.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper L. H. Asmus til Caperfører Nissen med 212 Rdlr. D. C." (Ved bemeldte Priserets Dom var Skibet Georg og Mathilde, Skipper Asmus, tilligemed Ladning priiskjendt til Caperfører Nissen).

Under den 6 November.

1. I Sagen: Skipper James Meyer, contra Caperfører Lind.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper J. Meyer til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C." (Ved Priserettens Dom var Skibet Marie Pike, Skipper Meyer, med Ladning priiskjendt til Caperfører Lind.)

2. I Sagen: Skipper Jehremiah Wheelright, contra Caperfører Ole Andersen.

"Sjællands Stifts Priserets Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper Wheelrigth til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C." (Ved Priserettens Dom var Skibet Argo, Skipper Wheelrigth, med Ladning tilkjendt Caperfører O. Andersen som god Prise.)

3. I Sagen: Skipper Peter Trest, contra: Kammeradvocaten, paa den Kongelige Casses Vegne, og Caperfører Schierbech.

"Det i denne Sag omtvistede Skib, Enigheden kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper P. Trest bør erstatte den Kongelige Casse alle af bemeldte Skibs Opbringelse lovligen flydende Omkostninger skadesløs, iblandt hvilke Kammeradvocatens Salarium for begge Retter bestemmes til 125 Rdlr. D. C.; saa bør Skipper Trest og betale det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr."

4. I Sagen: Skipper Georg Riley, contra: Maaneds-Lieutenant Mathias Brinck Andersen.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; dog saaledes, at den Skipper G. Riley, hos Maaneds-Lieutenant M. B. Andersen, tilkjendte Erstatning, bortfalder; Skipper G. Riley betaler det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger for begge Retter." (Ved Priserettens Dom var Skibet Antelope, Skipper Riley, med Ladning, frikjendt; og Opbringerne tilkjendte at bære Sagens Omkostninger, samt Erstatning).

Under 10de November.

1. I Sagen: Skipper Jørgen Zirck, contra Caperfører Ole Andersen.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper J. Zirck til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C." (Ved Priserettens Dom var Skibet Cathrina (Skipper Zirck) med Ladning, tilkjendt Caperfører O. Andersen som god Prise.)

2. I Sagen: Skipper Jonas Gustav Aström, contra Caperfører Riber.

"Sjællands Stifts Priserets Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper Aström til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C." (Ved bemeldte Priserets Dom var Skibet Marie Elisabeth (Skipper Aström) med Ladning, tilkjendt Caperfører Riber som god Prise.)

3. I Sagen: Skipper Johan Frederik Berg, contra Caperfører Niels Larsen Rønne.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; dog saaledes, at det i denne Sag omhandlede Skib bør tilfalde den Kongelige Casse; Salarium til Kammer-Advocaten for Overadmiralitets-Retten betaler Skipper J. F. Berg og Caperfører N. L. Rønne med 100 Rdlr. D. C." (Ved Priseretten var Skibet Anne Cathrine (Skipper J. F. Berg) med Ladning, priiskjendt til Caperfører Rønne.)

4. I Sagen: Skipper Bengt Ståhl, contra Caperfører Wulffsen.

"Det i denne Sag omtvistede Skib, Aron kaldet, frigives, og bør Indstævnte inden 14 Dage fra denne Doms lovlige Forkyndelse, og under 50 Rdlr. Mulct til Lister Amts Fattige, for hver Dag han derefter sidder denne Dom overhørig, tilbagelevere Citanten Skib og Ladning, i samme Stand, som de ved Anholdelsen forefandtes; i Erstatning for de ved Opbringelsen af bemeldte Skib foraarsagede Omkostninger, betaler Skipper B. Ståhl til Indstævnte 500 Rdlr. D. C., saa bør han og udrede det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger."

(Fortsættes.)

Naar mange Statsborgere, under Begivenheder, som de nærværende, ikke med den største Sparsomhed kunne bestride deres Udgivter, eller ikke see sig istand til længer at gjøre ny Gjeld, saa er det naturligt, at de blive mismodige, fordi de see et Uveir imode. Dette gjelder især om Embedsstanden, som man vel uden Fornærmelse tør kalde den ædlere Deel af Nationen. At kunne afhjelpe et saadant Onde er ægte Fædrelandskjerlighed. Dersom nogle ædle, oplyste, sindige og virksomme Mænd, som en Colbiørnsen, Cold, Malling, Olsen, Treschow med Flere troadte sammen i en Commitee, og derefter enten ved offentlige Forelæsninger, eller ved et almeennyttigt Blad bekjendtgjorde Resultatet af deres Deliberationer, saa var det maaskee muligt, at mangt et Raad og Vink kunde gives til nye Erhvervkilder for de enkelte Embedsmænd efter deres særegne Forhold. — Denne min Idee offentliggjør jeg her, fordi jeg tilfulde kjender Manges Nød, hvor skjult de end holde den.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 116.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 17 November, 1810.

Christian Frederik Jacobi.

I en Tidsalder, da saa mange og saa forskjellige Forhold saa ofte afholde Skribenten fra at yde Sandheden den fortjente Hylding; da Agtelsen for hans store og hellige Kald med hver Dag synker dybere i en af Guld og Egennytte bedaaret Slægts Øine; da Følesløshed for alt hvad der overskrider den grove Sandselighedś Grændser bliver saa almindelig, i en saadan Tidsalder maa han dog finde nogen Trøst i den Tanke, at det blev ham forbeholdt at opreise Fortjenesten et varigt Hædersminde. Hvor ere de Kjæmpestøtter af Marmor, som en Perikles og Pompejus have oprettet sig? De ligge i Gruus og Ruiner, og kun Konstkjenderen opdager i det sammenfaldne Steenrad Skyggen af forbums Storhed. Vilde det have gaaet deres Navn og Daad bedre om ei en Plutarch havde foreviget dem med sin Pen? Havde en Alexander ahnet at den, som engang vilde veie og vurdere hans Seiervindinger, vil være en ubetydelig Mand, som Grandskeren selv ikke veed hvor eller naar han er født, saa havde han maaskee agtet Skribenten høiere end hans største Hærfører: den sidste forskaffede ham Æren, den første forevigede den. Ingen troe, at Forfatteren af disse Linier er saa formastelig eller uklog at sætte sig i mindste Sammenligning med en Plutarch eller Curtius. Men han kan ikke undertrykke den Tanke, at han er stolt af, at kunne offre den stille huuslige Dyd, den bramløse Fortjeneste af Konst, Smag og Videnskabelighed, ingen Laurbærkrone, men, en simpel Egekrands. Det er ikke altid de store Mænd, som handle stort eller de store Handlinger, som i alle Dagblade finde Lovtalere, der fortjene at kaldes store. Det sande Store ligger ofte dybt skjult ligesom Diamanten i Bjergets Inderste og Perlen paa Havets Bund.

Vi ville ikke begynde dette Minde over en afdød fortjent Medborger med de saa gamle Hverdagsklager over Landets Tab og Dødens Grusomhed. Vi ville ikke forsynde os mod Naturen naar vi see en Olding, træt af Aar som af virket Gavn, lægge sit sølvgraa Hoved til Hvile. Hans Gjeld til Fædrenelandet er betalt, og Naturen fordrer ham med Rette tilbage.

Christian Frederik Jacobi er født d. 12 Martii 1739 i Asminderød i Sjælland. Hans Fader, Peter Jacobi, var Slotspræst til Fredensborg og Asminderød og hans Moder, Charlotte Scheffer, blev siden Kammerfrue hos Dronning Juliane Marie. Det er ikke usandsynligt, at Moderens Omgang med de høiere Stænder har tildeels lagt Grunden til den Finhed i Sæder og Udtryk, som siden i saa høi Grad udmærkede den unge Jacobi. Hans Duelighed for Embedslivet yttrede sig ligesaa tidlig som hans Kald for Digtekonsten. Astræa og Clio rakte ham paa een Tid Krandsen. 1769, i en Alder af 30 Aar, skrev han sit Mesterværk, den af Selskabet for de skjønne Videnskaber kronede Lovtale over Biskop Absalon, og Aaret der-

paa blev han Assessor i Hofretten og derpaa i Hof- og Stadsretten. Hans hastige Fremskridt paa Embedsbanen vidner noksom om hans Embedsiver. Neppe havde han været eet Aar Assessor i Hof- og Stadsretten førend han strax blev udnævnt til Assessor i Høiesteret: en Hæderspost, han med ufortroden Iver beklædte lige indtil Britternes Morderfakkel forstyrrede hans og Landets Fred. Hans Konge paaskjønnede ogsaa hans Fortjenester. 1774 blev han virkelig Justitsraad, 1776 Etatsraad, 1781 Conferenceraad. Men hans vigtige Embedsforretninger afholdte ham ikke fra at dyrke Videnskaberne, som han altid bar saa stor Kjerlighed til. Hans videnskabelige Iver bevægede Videnskabernes Selskab i Kjøbenhavn til at udnævne ham 1780 til sin Secretair, og hans rensede Smag og fine Konstfølelse forskaffede ham en vigtig Dommerplads i Selskabet for de skjønne Videnskabers Forfremmelse. Vel have hans litteraire Arbeider ikke været mange og vidtløftige; men det meste, der kom fra hans Haand, var næsten classisk, og med Føie kunde man skrive paa hans Gravsteen: han skrev Lovtalen over Absalon og døde. Vist er det, at denne Tale er det første Mesterværk i Veltalenheden, som vor Litteratur kan opvise. Skjønt skreven for 40 Aar siden er den endnu bestandig et Mønster paa en ædel, reen og kraftfuld Dansk Stiil. I et halvt Aarhundrede har dette fortræffelige Arbeide været ofte efterlignet, men altid uopnaaet som Oldtidens uefterlignelige og uopnaaelige Mesterværker. Sex Sekler maatte forsvinde førend en Absalon og Valdemar kunde finde en værdig Lovtaler. Men uagtet denne Tale er hans Mesterværk, har man dog ogsaa fra hans Haand endnu tre andre Taler over Hjelmstjerne, Luxdorff og Abildgaard, der altid fortjene at tælles blandt vor Litteraturs skjønneste Arbeider i dette Fag. Men ikke allene som Taler, ogsaa som Digter udmærkede han sig meget fordeelagtigen. Hans Vers ere lette, flydende, yndefulde og naturlige. De udstrømmede fra en reen og ædel Sjel, fra en medfødt Sands for det Skjønne. Til Beviis herpaa anføres her følgende Linier, som han, henrykt over to Smaastykker, det ene kaldet Urnen af Lovise og det andet Valfarten af Haste, som findes i Nytaarsgave for Damer, tilsendte den sidste:

Lovises Urne mig til Veemods Taare tvang,
Saa let, saa skjønt, saa sandt sig ingen kan udtrykke,
Nu læste jeg Din Oldings Valfarts Sang.
O her, o hvilken Lyst — see her et Sidestykke!
Men dog — tilgiv mig Skjald! Jeg dømmer uindviet,
Der fattes, synes mig, et Træk i Maleriet.
Din Oldings Haab — det har Du rigtig sagt —
Var, at vor Gud ham vilde værdig finde;
Men saae Du ei, o Skjald! et Kors anbragt
Tæt ovenfor det kjære elskte Minde?
Det skimtede han just, i det han gik til Hvile;
Og derfor kunde han saa sødt, saa saligt smile.

Det var især ved de Gamles Studium at han forskaffede sig den rensede Smag, som i hans hele Liv ved alle Leiligheder aabenbarede sig. Med hvilken Flid han havde studeret de gamle Classiker viser hans Oversættelse af Sapphos Brev til Phaon, som findes aftrykt i det 8de Stykke af Forsøg i de skjønne Videnskaber.

Som Medlem af Theaterdirectionen ønskede han allerede for fyrgetyve Aar siden at indføre en forbedret Smag og gjøre Skuepladsen til hvad den bør være: en Skole for Sæderne. Den af det mindre passende castigat ridendo mores fortrængte kjernefulde Indskrift: ei blot til Lyst *), som var opgivet af ham, viser tilfulde, hvor levende han ønskede og følte at Skuepladsen ikke skulde være, hvad den siden blev, blot til Lyst. Han var ogsaa een af de Mænd, der udvirkede at Ewalds Mesterværk Balders Død blev, til saa megen Glæde for den sande Konstkjender, opført uden Musik, en overflødig Prydelse der siden satte dette herlige Digt i Rang med ethvert sandseløst Fransk Syngespil, og berøvede Tilskueren den søde Nydelse at høre saa mange af Ewalds fortryllende Vers reciteere. Men havde han end aldrig selv været Digter, saa har han dog erhvervet sig udødelige Fortjenester af Digtekonsten ved at tale den store Ewalds

*) Da man stred om hvo af de fire daværende Theater-Directeurer der havde forfattet denne Indskrift, sagde Digteren Wessel meget vittig: "De have været alle fire om at opsætte den; den første sagde: man skulde sætte "Lyst," den anden "til Lyst," den tredie "blot til Lyst," men saa kom Jacobi og sagde: o, lader os sætte et lille "ei" til.

Sag og redde ham fra at omkomme af Sult ved at forskaffe ham en aarlig Pension af 300 Rdlr. — Den Lethed og naturlige Ynde, hvormed han vidste at udbrede sig over ethvert Emne, og den spillende Viid, som udmærkede hans Tale, kom ham især vel tilpas som Lecteur hos Kong Christian den Syvende, hvortil han blev udnævnt 1772, altsaa i den af Naturen vittige og aandrige Konges skjønneste og kraftfuldeste Alder. Med hvilken attisk Viid han vidste at krydre sine Samtaler med Monarken og hvor beredvillig hans Muse stod ham til Tjeneste beviser følgende Træk. Da han en Dag spadserede med Kongen i Fredensborg Slotshauge og kom til Venus's Billedstøtte, sagde han blandt andet, at man havde et nydeligt græsk Vers over Praxiteles Venus. Kongen, nysgjerrig efter at høre dette Vers, anmodede ham om at oversætte det for ham paa Dansk saa godt han kunde. Jacobi efterkom ufortøvet sin Konges Befaling, og oplæste disse Linier:

Saaledes som jeg her fremvises,
Adonis, Paris og Anchises
Mig saae, de tre, kun disse tre.
Hvor fik mig Praxitel at see? *)

Paa en anden Spadseretour i denne Hauge i Selskab med Christian den Syvende blev Kongen træt, og fornøiede sig over, at han fandt en Bænk paa en lille Høi, der var saa tæt omgroet af Træer, at der ingen Udsigt var. Da Kongen sagde, at denne Bænk skulde hedde Christians Hvile, tog Jacobi strax sin Blyantspen op af Lommen og skrev følgende Linier:

Blandt Havens Høie jeg vel synes slet og ret
For Øiet, der kan see sig træt
Paa al den Pragt Natur og Konst udbreder;
Eet har jeg dog at prunke af:
Det Navn mig Dannerkongen gav:
Jeg Christians Hvile hedder.

Hans Livs klare Bæk flød stille hen mellem den huuslige Lyksaligheds, det virksomme Embedslivs og den fredelige Videnskabeligheds blomsterfulde Enge, indtil det Brittiske Cabinets vandaliske Angreb paa vor Kongestad for evig forstyrrede Oldingens Ro, og Bombardementets Rædsler saa skrækkeligen virkede paa hans som paa saa mange andres Helbred. Han faldt i en Sindssvaghed, som han vel kom sig af, men som dog efterlod sig den sørgelige Virkning, at han næsten ganske mistede sin Hukommelse. Men hans Sands for det Skjønne vedligeholdt sig indtil hans sidste Aandedræt. Lige indtil hans Død kunde han strax mærke Mislyden eller Feilene i de Vers, man forelæste ham. Hans Søsterdatter Digterinden Frøken Jessen har sat ham følgende skjønne Epitaphium.

Naar
Den Lidendes Ven,
Retfærdigheds varme Dyrker,
Videnskabernes Elsker,
Kongens og Fædrenelandets tro Mand
lægges paa Baare,
da gsæder Patrioten.

Derfor staae Fædrenelandets Venner sörgende
her ved Stövet
af
CHRISTIAN FREDERIK JACOBI,
Conferenceraad og Höiesterets-Assessor,
föd
1739 den 12 Martii,
gift med
SOPHIE HEDEVIG RASCH
den 29 Maji 1772.

Trofast lönnede Hun den Kierlighed
Han i 38 Aars Ægteskab viiste,
ved den Ömhed hvormed Hun i 3de Aars
Sygdom pleiede ham.

*) Γυμνὴν εἶδε Πάρις με, καὶ Ἀγχίσης, καὶ Ἄδωνις
Τοὺς τρεῖς οἶδα μόνους. Πραξιτέλης δὲ πόθεν;
Dette Epigram af en ubekiendt Forfatter findes Pag. 200 i "Analecta veterum poetarum Græcorum edid. Brunck. Argent. 1785. Tom. 3." Det er det 247de af ἐπιγράμματα ἀδέσποτα, og er forfattet over den cnidiske Venus af Praxiteles, hvilket Mesterstykke omtales af Plinius 36. 5. 4. og af Lucian i hans ἔρωτες.

Hans hengivne Venner blandede deres Vemods-
Taare med Hendes,
da den Ædle döde
1810 den 11 November.

Salig ere de Döde, som döe i Herren! Ja, Aanden siger: de skulle hvile af deres Arbeide, men deres Gierninger fölge dem. Joh. Aab. 14 Cap. 13 v.

Christian Frederik Jacobi.

Atter Gravens kolde Favn modtager
Dannemark! — en Hædersmand;
Mangen Ædels Taare ham ledsager
Hen til fjerne, ubekjendte Land!

Ved hans Fødsel tvende Muser smilte,
Venskabs Guddom glædte sig.
Ynglingen ad Snillets Bane ilte:
Manden stod der — from og kundskabsrig.

Svada! ja Du rørte Skjaldens Tunge,
Ja, Du laante ham Din Kunst
Naar vi hørte mandig ham at sjunge
Oldtids Helte — ei for Stormands Gunst.

Romas høie, Itals Toner blode,
Frankrigs Maal og Britters Sprog
Lige lette fra hans Læbe flode,
Hvert et Sprog som Landsmand ham modtog.

Dog — o Danmark, vid — blandt alt hans Hjerte
Vist hans bedste Eie var,
Mandens hulde Smil i Fryd og Smerte
Altid Glæde, Trøst til Vennen bar.

Saa var han! Da kom de Nædselsdage,
Som ei skaaned' sølvgraae Haar,
Rædsom kom og lod den Ædle smage:
Viisdom sikrer ei mod Skrækkens Saar.

Lad da ikkuns Gravens Favn modtage
Støvet af den Hædersmand;
Den ei døer, hvis Minde er tilbage,
Naar han vandrer til ukjendte Land!

J. Rasch Kiersgaard.

Lovgivning.

Forordning, angaaende en Afgivt af raffinerede Sukkere og Tobaksblade i Hertugdommene, og Tilladelse til Udførsel af samme til Hamborg. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, &c. &c., Gjøre vitterligt: At da fremdeles Indførselen af raffinerede Sukkere og Tobaksblade fra Hertugdommene til Hamborg, er af Hans Majestæt de Franskes Keiser, Konge af Italien, Beskytter af Rhinforbundet tilladt, naar Angivelsen desangaaende skeer før den 20 d. M., saa ville Vi ligeledes allernaadigst tillade Udførselen derhen af raffinerede Sukkere og Tobaksblade under følgende Bestemmelser: 1) Ligesom enhver i Hertugdommene, der har raffinerede Sukkere i Forraad, allerede efter Vor allerhøieste Resolution af 1ste d. M. har derover maattet gjøre Angivelse for Stedets Øvrighed og Told-Embedsmænd; saa skulle ogsaa alle Forraad af Tobaksblade paa lige Maade inden 24 Timer angives, og tillige skal inden samme Tid angives for Øvrigheden og Toldforvalteren, hvormeget man deraf har til Hensigt at anmelde for den franske Tolddirecteur i Hamborg til Indførsel sammesteds imod Erlæggelse af den i den franske Tarif bestemte Afgivt. 2) Af denne Angivelse tages to Afskrifter, der forsynes med bemeldte Embedsmænds Paategning og Segl. Den eene af disse Afskrifter forbliver hos Øvrigheden, og den anden bruges ved Anmeldelsen for den franske Tolddirecteur i Hamborg. 3) De i 1 §. omtalte Embedsmænd have at forvisse sig om, at de til Udførsel til Hamborg angivne Qvantiteter virkeligen forefindes hos Anmelderen; ogsaa kan Eieren ikke disponere over saadanne Sukkere og Tobaksblade til videre Forblivelse i Landet. 4) For raffinerede Sukkere, som saaledes angives til Udførsel til Hamborg, skal erlægges til Stedets

Toldcasse en Afgivt af 6 PC. af Værdien eller det dobbelte af den ved Placat af 10 October 1809 paabudne Recognition; og for Tobaksblade, foruden de alt anordnede Transit Afgivter, ligeledes disse 6 Procent. 5) Hvorimod raffinerede Sukkere, som ikke angives til Indførsel i Hamborg, skulle være underkastede en Afgivt af 15 ß. slesvig-holsteensk Courant for Pundet, og Tobaksblade en Afgivt af 6 ß. for Pundet og denne sidste desuden med $\frac{1}{10}$ Forhøielse; ogsaa disse Afgivter skulle erlægges i Stedets Toldcasse. 6) Den, som har gjort Anmeldelse om raffinerede Sukkeres og Tobaksblades Udførsel til Hamborg, er pligtig til at skaffe Rikattest fra den franske Tolddirecteur for, at de til Udførsel angivne Varer virkeligen ere førte til Hamborg. — Udførselen til Hamborg skal alene skee fra Altona paa den Vei, som foreskrives af den der anordnede Vareudførsels Commission, ligeledes maae hine Varer ikke udføres over den ved Vor Forordning af 9de August d. A. anordnede Toldlinie, forinden Beviis tilveiebringes om, at de til Indførsel i Hamborg behørigen ere anmeldte hos den franske Douane, hvornæst de fra bemeldte Toldlinie og til Altona føres ad den eller de Veie, som af Toldopsynet foreskrives. 7) Ihenseende til Staden Altona har den sammesteds anordnede Vareudførsels Commission at iagttage det samme, som efter foranførte er paalagt Toldembedsmændene, og Afgivterne for de umiddelbar derfra udgaaende Sukkere og Tobaksblade bliver efter denne Commissions Anviisning at betale til Kæmmerer Cassen. 8) De Varer, som ved Opfordring til Angivelse fordølges, ere Confiscation underkastede, og Angiveren erholder den halve Værdie til Belønning. — Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 13de November 1810.

Frederik R.

Forordning, hvorved Udførsel af adskillige Varesorter fra Hertugdømmene til Hamborg bliver tilladt. — Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, &c. &c., Gjøre hermed vitterligt: At, ligesom Vi ved Vor anden Forordning af Dags Dato have tilladt Udførselen af raffinerede Sukkere og Tobaksblade fra Vore Hertugdømme Slesvig og Holsteen til Hamborg, saa ville Vi ogsaa allernaadigst have tilladt, at nedenfor nævnte Vare-Artikler, der ifølge det keiserlig franske Decret af 12te Sept. d. A. maae indgaae til Hamborg, maae fra benævnte Vore Hertugdømme udføres derhen: §. 1. Amerikansk Potaske. Raae amerikanske Huder. Tran. Stokfisk. Tørfisk. Elephant-Tænder. Skildpadde. Perlemoer. Amerikansk Riis. Catechu. Vanikke. Rød Chinabark. Guul dito. Graae sammenrullet dito. Rhabarber. Ivecacuanha. Smak. Ingefær. Allehaande. Cassia-lignea. Kanelblomster. Orlean. Orseille. Gurgemeje. Senegalisk Gummi. Arabisk dito. Tyrkisk dito. Gvajac dito. Copal dito. Bladet Gummilak. Elastisk Gummi. Amoniac dito. Sagapen dito. Elemi dito. Gummigutta. Opoponax Gummi. Gvajactræ. Atlastræ, Feroltræ. Citronegebark. Violtræ, Polyrandertræ. Rødt Træ. Rød Sandeltræ. Aloetræ. Blaae Sandeltræ. Rhodisertræ. Guul Sandeltræ. Tamarisktræ. Brasil- og Brasilettetræ. Caliaturtræ. §. 2. Den, som ønsker at indføre af disse Vare-Artikler til Hamborg imod Erlæggelse af den i det keiserlige franske Decret bestemte Afgivt, skal paa den Maade, som i 1ste §. af fornævnte Forordning er bestemt, anmelde for Øvrigheden og Toldembedsmændene paa Affsendelsesstedet før 20de d. M. den Qvantitet, som skal udføres, og er derved at iagttage alt det, som ihenseende til de raffinerede Sukkere og Tobaksblade allernaadigst er anordnet i bemeldte Forordnings 2den, 3die, 6te og 7de §§. §. 3. Ved Affsendelsen af de til Udførsel til Hamborg angivne Vare-Artikler skal, foruden de hidtil anordnede Transit-Afgivter, erlægges en Afgivt af 6 Procent til Stedets Toldcasse. — Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 13de Novbr. 1810.

Frederik R.

Hvad skal man sige om Bandsættelsen, som Ritualet og Loven ommælder?

Af T. M. B. Galskiøt, Sognepræst for Hyllested, Vændsløb og Holsteinborg.

(Fortsat.)

Men enhver god Regiering, som handler efter Fornuft og overtænkte Grundsætninger, kan det ikke være ligegyldigt, hvorledes dens Undersaatter tænker. Enhver Regiering skal ikke allene beskytte sine Undersaatter, men endog ved mangehaande Leiligheder bruge og benytte dem til Statens Tieneste. Allenestel den, som ikke tænker moralsk ret, kan Regieringen ikke allene ei troe; (thi Han har intet Andet at følge og lade sig lede af end Egennytten, og de sandselige Lyster, hvilke ved 1000 Leiligheder ei kan slaae til, da de saa ofte ei kan finde Næring umiddelbar i Statens Tieneste). Men Regieringen maa endog frygte for, at Han hemmelig, og altsaa ustraffet, skal kunne begaae enhver Udaad. Enhver consequent Regiering maa altsaa kiende den moralske Tænkemaade hos sine Undersaatter, for enten at tolerere eller ikke tolerere dem i sit Land. Men den moralske Tænkemaade kan ikke kiendes, uden for saavidt denne grunder sig paa god Dogmatik, der grundfæster den sunde Moral, følgelig ei svækker og tilintetgiør den i færre eller fleere vigtige Deele. Den Dogmatik altsaa, hvorpaa god Moral kan grunde sig, er uden Tvivl den, som lærer Een allerhøieste og fuldkomneste Gud, Verdens Skaber, Velgiører, Regent, som ikkun ved Fornuftighed og Retskaffenhed kan behages, Udødelighed og Giengældelse efter det korte Livs Beskaffenhed paa Jorden. Og altsaa at Naturalister, Jøder, Lutheraner, Reformeerte, og hvad de flere christelige Secter hedde, endogsaa Mahommedaner kunde tolereres i enhver Stat. Derimod Atheister, Deister, og Jesuiter ikke, fordi om end Atheister og Deister kunde ansee Moral og Dyd for den skiønneste Orden og Fornuftighed; saa passer den dog ikke med svage Mennesker, og er ej i Stand til at opretholde dem ulastelige imod udvortes og indvortes Forførelser. Og Jesuiternes høistskadelige Princip: Man maa giøre Ondt, at der kan komme Godt deraf, giør dem utaalelige i enhver Stat.

Men det er nu ikke nok, at en Regiering kiender sine Undersaatters Grundsætninger. Disse maa være nok saa gode, naar de dog enten ikke tilbørlig indsees, eller følges af Individuerne, saa er det Regieringen det samme, som de slet ingen Grundsætninger havde, eller havde de sletteste. Det maa altsaa være den fornuftige Regiering om at giøre, at de tolererede Secter endogsaa understøttes ved dens Kraft, saa Grundsætningerne i enhver tolereret Kirke baade indsees og følges. Dersom den reformeerte Kirke er den herskende (den almindeligste burde det hedde), i et Land, og for den Skoler indrettes, Skole-Indretningerne forbedres, Confirmation befales, den voxne Ungdoms Kundskab besørges vedligeholdt, men de andre tolererede Kirker, Lutheraner, Catholiker, Jøder, Mahommedaner gandske overlades til sig selv; saa synes Regieringen aldeles ikke med nogen grundet Tiltroe at kunne forlade sig paa dem; ligesom og disse af Regieringen maa synes ikke allene anseete, som Stivbørn, men endog disse ved Misbrug undertiden at kunne heel despotisk behandles af deres egne Forstandere, selv under den bedste Regiering.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Universitetets aarlige Reformationsfest, hvorved tillige aarlig ihukommes Universitetets Fornyelse under Kong Christian III., blev i Onsdags d. 14 November høitideligholdt i Regentskirken ved en Tale af Hr. Professor og Doctor Mynster, Læge ved Frederiks Hospital. Taleren skildrede især Fordelene af Luthers Reformation for Videnskaberne og Menneskeheden, og viste den gradvise Fremgang hvorved Luther efterhaanden kom til ganske at afkaste det papistiske Aag. Efter at Talen var tilende, besteg Hr. Professor og Ridder af Dannebrogen N. Treschov Cathedret, og gav, som dette Aars Decanus i det philosophiske Facultet, en kort Underretning om Udfaldet af dette Aars Examen Artium. Det hele Antal unge Studerende, som havde taget denne Examen, beløb sig til 82. Af dem bleve tvende, Hr. Bølling og Hr. Thomsen, som især havde udmærket sig, frem-

kaldte og offentlig roste. De ere begge blevne dimitterte fra Kjøbenhavns Frue Latinske Skole.

At der i Fyen endnu findes adskillige, som udgive sig for kloge Folk, der ved Qvaksalverier og overtroiske Konster forstaae at helbrede Mennesker og Qvæg, og at der blandt den fyenske Landalmue endnu gives dem, som lade sig føre bag Lyset af saadanne Bedragere, sees af en Bekjendtgjørelse fra Procurator Bergman i Iversens Avis, hvori han indkalder dem, der have ladet sig bedrage af en Hans Johansens Enke, der i Forening med hendes Søn og Datter og en vis Niels Larsen eller saakaldt Niels Løgner, har udøvet saadanne Bedragerier.

Ved Auctionen den 15 Novbr. over Priisskibet August Carls Ladning vare Priserne saaledes (af de raffinerede Sukkere betaler Kjøberne alle Afgiver): fiin Raffinade 7 Mk. 8 ß. a 8 Mk. 6½ ß., dito 8 Mk. 5½ ß. a 8 Mk. 7½ ß., Melis 1 Rd. a 1 Rdl. 11 ß., dito 4 Mk. 11½ ß. a 5 Mk. 10½ ß., Lumpen 3 Mk. 4½ ß. a 3 Mk. 13½ ß., St. Croix Sukkere 3 Mk. 11¾ ß. a 4 Mk. 15 ß., Campesche-Træe 25 Rdlr. à 27 Rdlr. 100 Pd., Fustik-Træe 39 Rdlr. 4 Mk. à 42 Rdlr. 100 Pd., Anciovis 8 Mk. à 9 Mk. 8 ß. Dunken, ¼ Tønde Sild 6 Rdlr. 1 Mk., ledige Sukkerfade 7 Mk. à 9 Mk. 8 ß. Fadet.

Udenlandske Efterretninger.

Ørebro d. 27 Oct. Brev fra Prindsen af Ponte Corvo til Hans Majestæt Kongen af Sverrig (Oversættelse). Sire! Jeg vil ei forsøge at beskrive for Deres Majestæt de Følelser, som opvaktes hos mig ved Underretningen om, at en i Verdens Aarbøger glimrende Nation har fæstet sine Blik paa en Soldat, som har ene sin Kjerlighed til Fædrelandet at takke for sin hele Fortjeneste. Ogsaa skulde det være vanskeligt at udtrykke hele min Følelse og Beundring over den ophøiede Sjelsstorhed, hvormed Deres Majestæt til Deres Efterfølger selv vil foreslaae en Mand, til hvem Deres Majestæt ved intet Baand er fæstet. — Jo mere Deres Majestæt derved troede at gjøre for det Svenske Folk, desstørre Forbindelser paalægger mig denne for mig saa uendelig smigrende Tanke. Jeg dølger ei for mig selv hverken deres Vidtløftighed eller deres Vanskelighed, men skal jeg troe mit Hjerte, saa skal jeg vide at opfylde dem; thi før en Dødeligs Sjel gaves endnu aldrig en mægtigere Drivefjeder, aldrig træffer sig en skjønnere Leilighed til at hellige sit Liv et heelt Folks Lyksalighed. — Saasnart Deres Majestæts Brev blev mig overleveret af Hr. Grev Mørner, skyndte jeg mig at gjøre Hans Majestæt Keiseren og Kongen bekjendt med dets Indhold. Det behagede Ham at gjøre sin Godhed mod mig fuldkommen ved at berettige mig at optages til Deres Majestæts Søn. — I Anledning af hvad Han behagede at sige mig, iler jeg at tiltræde min Reise. — Jeg længes efter at nedlægge for Deres Majestæts Fødder den Hylding, jeg skylder Deres Dyder. — Jeg længes ligeledes at aflægge min Eed for Deres Majestæt. Indtil denne Dag har jeg anseet det for hele min Ære, hele min Lykke, at tjene mit Land; men jeg vover at smigre mig med, at ogsaa Frankrige skal med sit Bifald hædre mine Bestræbelser for mit ny Fædreneland. Det skal ei uden Deeltagelse see een af sine Sønner af Skjebnen kaldet til at forsvare et ædelt Folk, som det i langsommelige Tider regnede blandt sin værdigste Bundsforvandte. Jeg er med dybeste Ærbødighed

Sire

Deres Majestæts
ærbødigste og lydigste
J. Bernadotte.

(Ørebro Tidn.)

I det ny interessante Værk Lettres sur Paris ou Correspondence de M*** dans les années 1806, 1807 et 1809 fortæller Forfatteren, at Keiser Napoleon uden for Ceremonierne klæder sig meget simpelt. Hans Livree er grøn med Guld. Han kjører bestandig med 8 Heste. Vagtparaden i Thuillerierne varede den Gang tre Timer, fordi Keiseren gjennemsaae Infanteriets Tornistere, for at overtyde sig om, at Soldaterne faae hvad der tilkommer dem. Hans skarpe Blik undgaaer intet. Napoleons Sundhed har siden 1797 da Forfatteren første Gang saae ham i Rastadt, overordentlig forbedret sig. Paa nogle faa Sovetimer nær anvender han hvert Dieblik af Dagen og Natten til Arbeide. Han kan uden at blive træt vaage adskillige Nætter igjennem og derpaa saa

snart og saa længe han vil sove igjen. Ofte har han i 2 til 3 Timer ikke et Oieblik forladt sin Pult, og er fra Skrivning gaaet paa Jagt, som fornoier ham meget og bekommer ham bedst. Hans mangfoldige Forretninger uagtede faaer han dog saa megen Tid tilovers, at han kan lære at kjende Litteraturens ny og interessanteste Producter.

Posteefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Mailand, d. 31 Oct. (Officiel Indberetning.) En vigtig Expedition mod Lissa (en Oe i den venezianske Havbugt) *) er af Hs. Keis. Hd. Prinds-Vicekongen udført i de sidste Dage og tilendebragt med største Held. Den Franske Socapitain Dubourdieu, der anførte Skibene, har udført alle sine Bevægelser med ligesaa megen Virksomhed som Indsigt. Fiendens Tab er betydeligt. Alle hans Krigsfartøier og alt hvad der forefandtes i de Engelske Etablissementer er taget eller ødelagt. 42 Fartøier, ladede med Engelske Varer, ere brændte. 12 Capere, og 40 Skibe, der tilhørte Hs. Majestæts Undersaattere, og vare faldne i Fiendens Hænder, ere i vor Vold og tilbagegives deres Eiere. Desforuden have vi frataget Fienden 100 Canoner og en stor Mængde Vaaben. Vi have 100 Fanger. 2 Engelske Officierer og omtrent 200 Mand, som man ikke kunde indhente, ere flygtede til Bjergene paa Oen. Oberst Gifflingue, der anførte de udskibede Tropper, har udmærket sig. Hs. Majestæts Escadre er allerede rigbeladt tilligemed adskillige fiendtlige Fartøier løbet ind i Kongerigets Havne. Uden Overdrivelse kan det Tab, som den Engelske Handel har lidt ved denne Expedition, anslaaes til 20 Mill. — — Moniteuren indeholder Efterretninger fra London af 29 Oct. Posten fra Lissabon har medbragt Efterretninger, der gaae til den 14 Oct. Wellingtons Tilbagetog til Torres Vedras har gjort et ufordeelagtigt Indtryk. Han har endnu den Stilling inde, som han altid har anseet for den fordeelagtigste, og man forsikkrer, at han agter at tvinge Massena til at angribe ham. Denne Stillings Flanker ere fuldkommen dækkede; Canonbaadene og de store Chalouper ere seilede op ad Tagus, under Lieuten. Berkley, og kunne forurolige Fienden ved Villa-Nova og understøtte vor høire Fløi. Angaaende Armeens Styrke ere Efterretningerne meget forskjellige. Nogle angive Wellingtons Magt for 30,000 M. Engellændere og Tydske, uden Portugisere, hvortil Romana endnu er stødt med 10,000 Mand, og Massenas Magt for 50,000 Mand Infanterie og 15,000 M. Cavallerie. Begge Armeerne staae 25 (Engelske) Miile fra Lissabon lige mod hinanden. Massena har taget sin Stilling 1½ Miile fra vor Armee og besætter en Linie fra Villa nova til Lourithna. Massena skal have sagt til en Parlamentair: "Lord Wellingtons Anstrængelser ere forgjeves, jeg skal dog naae mit Oiemed"; men denne skal strax have svaret: "det er nok mueligt, men ikke i Aar." — Man forsikkrer, at Massena er rykket med 50,000 M. ind i Portugal.

*) Oen ligger paa Kysten af Dalmatien, 4 Miile S. for det nærmeste faste Land af Dalmatien og 26½ O. for Ancona.

D. 2 Nov. Kl. 2 om Middagen holdt Kronprindsen af Sverrig sit høitidelige Indtog i Stockholm.

Paa Verfterne i Toulon hersker som overalt i alle Franske Havne stor Virksomhed. Man er paa det ivrigste sysselsat med at bygge nye Linieskibe og Fregatter.

I Trondhjems Avis indstævnes efter allerhøieste Befaling Forfatteren af et til det Danske Cancellie indsendt Angivelsesskrift, dateret Trondhjem den 18 Martii 1810 og underskrevet Carl Wilhelm Normah, hvori de fleste civile, militaire og geistlige Kgl. Embedsmænd i Trondhjemsstift saavelsom Trondhjems Byes Borgere og Kjøbmænd samt Omegnens formuende Bønder, uden at nogen blandt dem er navngiven, angribes med høist fornærmelige Beskyldninger. Dersom Forfatteren ikke inden 6 Uger fra Stevningens Bekjendtgjørelse fremstiller sig for at vedstaae sine fremførte Beskyldninger og fremlægge Beviser, hvormed han formener at kunne godtgjøre Sandheden deraf, skal med Skriftet forholdes efter Norske Lov 2—20—4 samt Forordn. af 8 Junii 1689.

Stiftsprovst Plum vedbliver d. 18de Novbr. og følgende Søndag i sine pædagogiske Forelæsninger, som holdes Kl. 1 i Forsalen til Høieste-Ret paa Palaiet, at besvare de mod Pestalozzis Methode opkastede Indvendinger.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 16 og 17 Nov. I det Hele ingen Omsætning. — Spec. 458¾, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 4 Rdlr. 56 ß. D. C. Hamb. Cours d. 13 Nov. 530 to Maaneder.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 117.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 20 November, 1810.

Slendrian. *)

Les princes choisissent donc les pédants les plus lourds & les plus consommés dans les vetilles de la formalité, pour les envoyer comme leurs représentants. Ces gens discutent sur la forme des choses & ont l'esprit trop rétréci, pour envisager les choses en grand.

Frédéric II.

Det blev altid anseet som et characterrigt og vel bestyret Folk, der holdt fast ved sine gamle Love, Vedtægter og Skikke, stred for disse imod Fienden, og heller gik til Grunde end opgav at forsvare de engang erkjendte og antagne Grundsætninger. Saaledes nævnes endnu med høi Beundring og Roes enkelte Borgere, saasom Philopømen og Aratus iblandt Grækerne, Machabæerne iblandt Jøderne, Brutus og Cassius iblandt Romerne. De vilde redde deres Fædreland og dets Love, og først ved disses Undergang faldt de. Deres Fald var stort og herligt.

Dog forvexle man ikke Standhaftighed, naar det gjelder Love og Fædreland, med egensindig Fastholden paa Misbrug og Uforstand. Thi neppe vilde Grækerne have seiret over Perserne, Jøderne over Kananiterne, eller Romerne over hele Verden, hvis de haardnakkent havde vedligeholdt den Raahed og Enfoldighed, hvortil de i deres Staters Barndom vare vante. Omendskjøndt disse Folk, saalænge de vare i Velstand, nøie holdt over deres gamle Religion, deres gamle Love og Sæder, saa gjorde de dog til enhver Tid, i Politik, i Krigskunst, i Kunster og Videnskaber, de betydeligste Fremskridt. Saaledes vide vi, at de i de senere Tider betjente sig af ganske andre Vaaben, af en anden Politik og Taktik, end paa den Tid, da Troia beleiredes eller Æneas omvankede. Saa roesværdig og gavnlig derfor varm og nidkjer Hengivenhed for Fædreland, Religion og Fædrenes Love er hos et Folk, saa foragtelig og skadelig er haardnakken Hængen ved Misbrug og Dumheder. Hine ædle Egenskaber kaldes derfor med Rette et Folks Characteer, disse Uvaner derimod ussel Slendrian; at fremstille denne sidste er Gjenstanden for vor Afhandling.

I enhver Stat, hvori der hersker National-Character, følgelig Orden i Lovgivningen, og Klogskab, vil Man finde at Slendrianen eller de, der ville nære og vedligeholde den, forag-

*) I et nyligen udkommet Værk af Vogt "die deutsche Nation und ihre Schicksale", indeholdes mangen fortreffelig Bemærkning om Nutids og Fortids Aand og Begivenheder, der vel var værd at komme til almindelig Kundskab. Saavel for at give en Prøve af den, alt forhen berømte, Forfatters Skarpsind og energiske Fremstillelsesmaade, som fordi den her skildrede Dæmon vel er en af de hyppigst og skadeligst ompuslende, troes en Oversættelse af dette Bogens 71 Cap. ikke at ville modtages uden Interesse af dette Blads Læsere.

tes. Der ere kun de Mennesker og Borgere agtede og elskede, der hade Slendrian, regjere Staten klogelig, angive hvad der baader den, og advare om hvad der skader, og som enten ved Skrivter, eller ved selve Bestyrelsen af offentlige Anliggender, fælde de rigtigste og grundigste Domme om det Almindeliges Vel. Hos Romerne, saa meget end dette Folk hang ved de gamle Love og Skikke, bleve kun de Mænd fremtrukne, der paa saadan en Maade havde udmærket sig. *) Men i den Stat, hvori Slendrianen har faaet Herredom, der blive gode Hoveder undertrykte, deres Ytringer udskregne som skadelige, ja endog foragtelige, og selv da, naar Ulykkestilfælde ramme, søges snarere Aarsagen i saadanne Borgeres indbildte Forræderie end i den herskende Uforstand og Uduelighed. Hvem ere nu disse, som elske og underholde Slendrianen? Hvem ere de Elendige, der med Bondestolthed og Misundelse, see ned paa alle brugbare Subjecter, og bortfierne dem fra Fyrste og Regjering? — Jeg vil nøie skildre dem, paa det at ingen skal miskjende eller forfeile dem, og paa det at enhver Regent og Stormand kan kjende dem, om de i deres elendige Smaahed skulde paatrænge sig. **)

De lade sig inddele i tvende Classer. Den første søger at gjøre sig vigtig ved arvede Standsfordele, eller Familieforbindelser, og denne Arrogantz er endda tilgivelig; thi om de end ikke af Naturen ere paa det gunstigste begavede, saa have dog deres Fædre havt en eller anden Fortjeneste af Staten. Der billiges derfor overalt, at Løn for Fædrenes Fortjenester gaaer over paa Børnene og Børnebørnene. Lad altsaa disse Slendrianister beholde en vis Virksomhed, kun at de ingenlunde driste sig at udstrække deres Indflydelse paa de høiere Stats- og Krigsaffairer, thi disse kunne allene ved Fortjeneste og Talent bestyres til Statens Fordeel. *)

Desto farligere er derimod den Aand, der behersker de, dertil ikke ved Fødselen bestemte Slendrianister; thi disse søge oftest at vinde de Foromtalte til deres Fordeel, og saaledes at udbrede Slendrianens fatale Herredømme. De smigre hines Ladhed og Forfængelighed, for at kunne rede sig selv et desto sikkere og beqvemmere Leie.

Disse Mennesker ere som oftest af uanseelig Herkomst, ja ikke sjeldent af den laveste; **) men snart opdage de, at en god Gage, og en dermed forbunden Rang, kan sætte dem i en Tilstand, hvori de opnaae det, deres Fødsel synes at nægte dem. For denne magelige og dovne Egoismus er intet beqvemmere end Slendrianen; de hylde da i Tide denne Dæmon og vorde snart Slaver i hans mørke Rige.

Allerede i deres tidligere Aar øve de sig i alle de elendige Kunster, som kunne gavne dem paa denne Løbebane. Som Studentere erhverve de sig, ved Universitetet et vist Navn, et vist Rygte om Flid og Orden og nøiagtig Efterlevelse af alle Regler, en Roes som et ungdommeligt, levende Genie

*) Forfatteren taler naturligviis ikkun om det gamle egentlige Rom. Dette vilde lidet passe paa Rom efter Cæsars Død. Slendrianismens mørke Træ slog dog i det Romerske Rige først Rødder under den slaviske Keiserfamilie. Hvorledes Julianus Apostata som Cæsar maatte kjæmpe imod den er bekjendt nok.

**) Som en af de Fyrster, der med sjelden Kraft vidste at holde Slendrian og Stymperie ude, og at vælge det sande Talent, udmærker Forf. Churfyrst Johan Philip af Maintz, hvis Regjerings Maximer han udførlig og saare interessant fremstiller i det 50 Cap.

*) Dette, den ellers saa klartskuende Forfatters Raisonnement, kan Anmelderen aldeles ikke underskrive. Det er imidlertid her ikke Stedet at vise dets Falskhed, eller at godtgjøre hvor meget disse Slendrianister nødvendigen maae fremhjelpe den Yngel, hvorom nedenfor tales; hvormeget de maae modsætte sig Enhver, hvis Talent, Kundskab og Mod de kunne frygte for atville drive dem fra deres formeentlige Arv; eller hvor nødvendigt det er, at ikke blot de høie og høieste Poster i Staten ere vel besatte, men at ogsaa de ringere maae bestyres af forholdsmæssigt Talent og Indsigt. Staten er en Maschine, de mindre Hjul maae, om den ellers skal gaae, være af ligesaa godt Malm som de store.

**) At en saa talentfuld Forf. ikke her har paapeget ringe Herkomst som nogen absolut Feil, eller Hindring for Fortjenester, behøver neppe at anmærkes; kuns den ofte deraf flydende Mangel paa Opdragelse, der yttrer sig ved en stedsevarende Gemeenhed i Handlinger, Tænkemaade og Sæder, er det han anseer som dobbelt farligt og ækkelt hos denne Race Mennesker.

sjelden opnaaer. Selv blottede for Tankeevne, afskrive de nøie Docentens Ord, og lære dem udenad. Mod Slutningen af deres Studium udmærke de sig ved en eller anden academisk actus, eller en dissertatio de eo qvod justum est &c. det er: hvad Man nu som holdne Vahrer kan antage *). Derpaa søges Forbindelser med formaaende Personer; de søges ved Dedicationer, Smiger og Kryben. Har Man nu faaet fast Fod, da lade Man sig jo ikke mærke at Man selv kan tænke, eller give noget Raad, meget mere modtage Saadanne deres Patroners Forslag med Beundring og Forbavselse, som var det den Sinaiske Tavle, og stille sig selv an som blotte Skrivere og Lærlinge. Derhos iagttage de en dyb Taushed, tiltroe sig ikke at yttre nogen sund Tanke, og blive end de haandgribeligste Feil, til Statens Fordærv, begaaede, saa søge de at undskylde dem, og angive at de hemmelige Aarsager ei lade sig udfinde.

Ved Hjelp af saadanne gemene Kunstgreb, hoppe de da, som Hønsene paa Stigen, op ad Lykkens første Trin. Slendrianisten bliver ansat i Embede. Nu viser han sig som flittig, brugbar Arbeider og Geschäftsmand **), paa den anden Side som blindt Værktøi for hans Foresatte. Men alt tidlig, endog paa denne subordinerte Plads, veed han gandske at gribe den Tone han i Fremtiden vil vedligeholde. Alt er han stolt, haard, bydende imod sine Undergivne, var det endog kuns Skrivere og Pedeller; men desto bøieligere, desto mere nederdrægtig-krybende, er han imod sine Foresatte. Ogsaa veed han alt at efterabe de Stores Tone og Levemaade; dette mærkes let, saavel i hans Væsen som i hans Huusholdning, ja hos hans Kone og Børn. Imidlertid giver de første Embedstrin en

*) Hos os --- thi hvilket Land er frie for Slendrianister? --- faaer man en Manuducteur, fuldstændigt skrevne Collegia, og derpaa en Attestats med bedste Character --- nunc finis laborum.

**) Dette udanske Ord har Overs. med Flid beholdt. Begrebet er fordansket, thi ikke enhver Geskjeftighed er Forretning

est Ardelionum qvædam ubiqve natio,
Trepidé concursaus, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi molesta, & aliis odiosissima. —

Saadan, saavel en større Virkekreds, som Leilighed til at gjøre sig bekjendt af den mægtigere Slendrianist. Ogsaa veed han saaledes at indtage sine første Patroner til sin Fordeel, at de overalt rose og anbefale ham. Der er nu intet i Veien, at han jo maae stige til en høiere og vigtigere Post.

Paa denne vedligeholder han den engang erhvervede Roes som flittig, akkurat og brugbar Statstjener, men vogter sig vel for at ville reformere en eller anden af de ansete Slendrianisters Arbeide. Tvertimod, de Mægtige see i ham kun en Mand, der vel er flittig og brugbar, men aldrig istand til at voxe dem over Hovedet; og dette er just det bedste Middel til Befordring.

Naar nu en saadan mægtigere Slendrianist behøver et Subject til sine Hensigter, saa betjener han sig tillidsfuld, og uden Frygt for at fortrænges, af et saadant Dyr; han bruges paa forskjellige Maader, ofte i de heterogeneste Fag; men Routine og Øvelse erhverver Personen sig letteligen, og da han er taus, og fuld af Forstillelse, som enhver, der intet veed af sig selv, saa klattrer han snart høiere. Neppe erholder han en betydelig Plads, før han igjen skifter Tone; han giver sig Mine af at gjelde meget hos Vedkommende; han bliver stolt og hovmodig imod sine forhenværende Venner og Ligemænd; lader hemmelighedsfuld over Ting, hvoraf han enten intet forstaaer, eller slet intet veed; de Maximer han opsnapper, anvender han altid paa urette Sted. Aandens Fattigdom dækkes ved betydelige Indkomster; Mangel paa Fortjeneste ved Titler og Æresposter, og Ringhed af Fødsel ved tilkjøbt Adelspatent. Imod Advarsler og Raad er han døv, imod geniale Hoveder tyrannisk og forbittret, imod bedre Indsigt egensindig. Hans hele Kunst og Tragten er at holde sig sikker paa Slendrianens brede Vei.

Den Skade, saadanne Mennesker forvolde, mærkes dog ikke saa let i Statens egne Forretninger, som naar de faae med udenlandske Anliggender at gjøre. De Feil, der begaaes i hiint Tilfælde, lade sig dog ved Tid og Omstændigheder rette, men her staae de ene, uden Hjelp af Undermænd, ofte i en kritisk Stilling, og have stundom en mægtig, klog, og af deres Connexion uafhængig, Modstander.

Her viser altsaa Slendrianen sig fra den far-

ligste, og for Staten skadeligste, Side. Saadanne Forretninger med udenlandske Personer, eller Stater, ere enten diplomatiske eller militaire. En diplomatisk Slendrianist udmærker sig især derved, at han kjender mere til Etiketten og Hofzeremonierne, end til de politiske Forhold; at han hellere henter sine Notizer fra Dame- og Thee-Circler, Kammertjenere o. s. v. end fra Gjennemskuelse af Staternes gjensidige Forhold, af Gouvernementernes og Nationernes Characteer og Interesse; at han mere udmærker sig ved en kold, stupid Taushed, end ved grundig Veltalenhed. Han veed derfor, indtil de ringeste Smaating, hvorledes det, fra Arilds Tid, er tilgaaet, og hvad Skik og Brug har været ved hans og fremmede Hoffer, men Forandring i Regjeringernes Characteer og Interesse, nye sig udviklende Systemer, og deraf flydende Planer og Forbindelser, erfarer han som oftest senere end alle andre.

Den militaire Slendrianist er endnu farligere end den diplomatiske; thi her kommer det an paa hurtig Beslutningsevne, Aandsnærværelse og et uddannet Genie, hvilket alt just Slendrianisten fattes. En saadan militaire Slendrians-Helt kjendes, i de subalterne Poster, især derved, at han, ubekymret om sin Aands Dyrkelse, sætter sit Hovedstudium i noie Kundskab om, og Efterlevelse af, almindelige militaire Reglements, og lettere opdager en ubetydelig Plet paa Soldatens Mondur, end sin Commandos, eller dens Stillings Svaghed. Orden og Disciplin ere vist nok ikke nodvendigere og roesværdigere i nogen Stand, end i den militaire; men naar man i en Armee heller ikke finder andet end Orden, vil den neppe gjøre store Fremskridt i Feldten. Da nu de militaire Slendrianister ikke have Sands for andet end for den ordentlige, punctlige Hverdags-Gang, saa troe de at Disciplin allene kan danne en god Armee. De bekymre sig derfor kun lidet om deres Subalterne ogsaa rigtigen begribe Tjenesten, ja de hade endog al militair Oplysning og Studium hos dem *) og troe at de militaire Kundskaber og det militaire Genie bliver, eftersom Man erholder en høiere Post, saaledes ogsaa i en større Masse, ligesom ved den Helligaands Naabevirkning, meddeelt.

Imidlertid gjør denne Bornerthed dem yndet af de høiere Slendrianister, og ved behørig Anvendelse af Smiger og Intrigue (Kunster de mere studere end Taktik og Strategetik) lykkes det dem ofte at foretrækkes fortjente og talentfulde Officierer. — I den høiere Charge viser deres Nullitet sig i sit sandeste Lys. — Da de hverken oprindeligviis besidde Genie, eller ved Studium have erhvervet sig videnskabelig Dannelse, og de dog gjerne vilde forsvare deres høie Post, saa begynde de med at lære de almindeligste Krigsregler udenad. Nu fare de, som var det en Eugen eller Laudon, omkring paa Landkarter og Exerceerpladser; de ordne Feldtslage og Operationsplaner, og demonstrere vidt og bredt det Fortræffelige i deres Stilling, saa at enhver Uindviet studser, gjør store Oine, og troer, at naar det kommer til Alvor, maatte Fienden nødvendig bukke under for deslige Operationer.

Men snart falder den hele Papirs-Operationsplan fra hverandre. Fienden, som let erkjender Slendrianismens Product, arbeider lige derimod, bringer ved passende Manøvres den indbildte Mester ud af al Fatning, sætter hans Nød- og Frelse-Puncter en Schach, angriber hvor det mindst ventedes, og bringer alt i Uorden. *)

Nu veed han ikke mere at fatte sig. De Bevægelser, hvorved han vil redde sig, blotte ham endnu mere; hans Armee omgaaes, sprænges, slaaes og vel endog fanges. Saaledes ender den, til en vigtig Post ophøiede Slendrianist. Imidlertid trøster han sig, og priser sig endnu lykkelig, hvis han med en god Pension hensættes til Rolighed.

*) Saaledes blev ved Keiser Constantii Hof den tapre og vise Julianus af Slendrianisterne udraabt for en uduelig Skolefux og Bogorm, fordi han havde dannet sin Ungdom, ikke i Garnisonerne, men hos Grækenlands Philosopher. vid. Gibbons history of the decline and fall of the roman Empire. Vol. IV.

*) Krigshistorien fra Slagene ved Salamis og Arbela indtil Slaget ved Jena giver Forf. Ret.

Mollescat Dani,
Nori mollescat lacrymis marmor,
Qvo tegitur,
CHRISTIAN. FRIDERIC. JACOBI.
Dulce Musarum decus.
Fulcrum ingens fori.
Inter æstuantes litium turbas
Justi et æqvi tenax;
Fidei antiqvæ virtutisqve custos.
Æqve Regibus,
Æqve summis, æqve popularibus carus,
Ex terris in coelos revocatus
Die XI Novembr. A. C. MDCCCX.
Qvem
Flebilissimum omnibus bonis
Flebit dum vivet
Sui desiderii, suæqve perennis famæ
Pié memor
G. J. Thorkelin.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende hvilke af de igjennem Cancelliet ad Mandatum udfærdigede Expeditioner, der, forsaavidt saadant ikke allerede maatte være skeet, skulle indsendes til allernaadigst Confirmation.

Det har behaget Hans Majestæt allernaadigst at resolvere: at efternævnte af de i Høisalig Kong Christian den Syvendes Regjerings Tid igjennem dette Collegium ad Mandatum, eller efter Hans Majestæts Befaling, under det Kongelige Seigl udfærdigede Expeditioner skulle, forsaavidt saadant ikke allerede er skeet, indsendes for ligeledes ad Mandatum at vorde confirmerede.

A. Bevillinger at drive visse Næringsveie:
Landkræmmer Bevillinger.
Bevilling at være Giestgiver i Kjøbstæderne.
Bevilling at handle med Galanterie-Varer, Nürnberger-Varer m. v.
Bevilling at drive Mølle ved en Mestersvend.
Bevilling for Fruentimmer at ernære sig ved Skræddersyening.
Bevilling at drive Slagterie paa Broerne uden for Kjøbenhavn.
Bevilling at bage Rugbrød.
Bevilling paa Franskbagerie.
Bevilling at drive Farverie.
Bevilling at brænde Brændeviin.
Apotheker-Bevillinger.
Bevilling til at drive Kornhandel.
Sund-Privilegier eller Bevillinger til at besørge Transporten over Elve og Sunde i Norge.
Bevilling til at søge Markeder.
Leidebreve for Jøder.

B. Bevillinger paa visse Bestillinger:
Translateur-Bevillinger.
Bevilling at være Strandings-Commissionair.
Confirmationer paa Organist-Bestallinger, Klokker-Bestallinger og flere af de mindre Betjeninger i Kjøbstæderne.

C. Bevillinger, Kirke- Skole- og Tiendevæsenet vedkommende:
Bevillinger at indrette Begravelsessteder uden for Kirkegaarden.
Bevillinger til Læsebibliothekers Oprettelse, og Stadfæstelse af Tiendeforeninger.

I at bekjendtgjøre denne Hans Majestæts allernaadigste Befaling, skulle Cancelliet herved tilkjendegive, at enhver, der siden 14de Januarii 1766 igjennem dette Collegio er bleven tilstaaet nogen af forommeldte Bevillinger, bør, saafremt Bevillingen herefter skal blive i Kraft, indsende samme, eller og bekræftet Gjenpart deraf, til vedkommende Over-Øvrighed i Danmark og Norge inden 2 Maaneder efter at denne Placat er bleven kundgjort.

I Tilfælde at saadan Bevilling skulde være forkommet, paaligger det den, hvem Bevillingen har været forundt, skriftligen at meddele Øvrigheden nøiagtig Oplysning om Bevillingens Datum og Indhold.

Og haver Over-Øvrigheden, naar ommeldte Tid er forløben, hertil at indsende samtlige for dem saaledes anmeldte Bevillinger, eller derom meddeelte Oplysninger, med deres Betænkning, om noget i Henseende til enkelte deriblant maatte være at erindre.

Det Kongelige Danske Cancellie, d. 30 Oct. 1810.

Advarsel. Den 12te Nov. om Aftenen Kl. 11 blev en Vognmand, navnlig Hans Christian, her i Byen, paa sin Tilbagereise fra Kjøbenhavn, anfalden af trende Røvere til Hest. De vare bevæbnede hver med sin Knippel, hvormed den ene slog vældig til en hos Manden siddende Skipper, der var fulgt med fra Kjøbenhavn, saa han derved blev sig selv ubevidst, og med Nød kunde bringes til nærmeste Huus, Tyebeksmølle, hvor han maatte lægges ind. Vognmanden, som strax ved Overfaldet skreg Gevalt, var saa lykkelig at 4 Permitterede, der ogsaa vare i hans Følge, og gaaet lidet foran Vognen, strax kom ilende tilbage, men ved Synet af disse satte begge Røverne over Grøften og undgik ved Hjelp af deres raske Heste, der ligesaavel som Dækkenerne havde megen Lighed med vore Husarheste. Røverne vare velklædte og raske Karle. Man maa altsaa befrygte, at paa dette Stykke, nemlig mellem Tappernøie Kroe og Tyebeksmølle, ei er saa ganske sikker for enkelte Reisende om Nattetider. — Vordingborg d. 16 Nov. 1810.

I de Svenske Aviser læses et fortjent Hædersminde over Kirstine Anthons Datter, barnfødt i Klakring, som nu forlader Palsgaard, hvor hun har tjent i 29 Aar som Huusholderske og deraf i 14 Aar med Kokkepigen Karen Jørgens Datter.

Den 6 Nov. var i Stockholm Coursen paa Kjøbenhavn i Bancosedler 14 à 14½ ß. 2 Uso.

Odensee d. 16 Nov. Delinqventerne Hans Rasmussen og Ole Andersen, som Aarets første Nat myrdede en Mand og Kone ved Bogense-Kanten, og nu siden have sat her i Odensee Arrest, ere i Dag blevne udførte og henrettede i den Egn hvor Misgjerningen udøvedes. (Hemp. Av.)

———

Kjøbenhavns Vexelcours d. 19 Nov. Ingen Omsætning. D. 20de 530 til 540. — Speciescours ligesom forrige Postdag. — Hamb. Cours d. 16 Nov. 530 to M.

Postefterretninger.

London d. 3 Nov. (Moniteuren). Kongen er alvorlig syg. Denne Sygdom har foranlediget en ganske overordentlig Omstænbighed: Parlamentet var udsat til d. 1 Nov. og d. 29 Oct. blev det ved en Kgl. Befaling fra Conseilet paa ny udsat til d. 29 Nov.; men da en Parlamentsudsættelse kun er gyldig naar den er underskreven af Kongen, og Kongen ikke var istand til at underskrive den, saa forsamlede sammme sig d. 1 Nov., den bebudede Udsættelse uagtet, og adjournerede sig indtil d. 15 Nov. — Kongen har sin gamle Sygdom. Ministerne forsamle sig dagligen, for at lede Forretningerne. Man taler om et Regentskab. — Doctor Heberdeen er ved en Courer bleven hentet til Windsor, hvor han ankom i Søndags Morges henved Kl. 5. I dette Slot, hvor Kongen opholder sig, hersker den største Stilhed. Hs. Maj. er flyttet ind i Værelserne ud ad Terassen, hvor nu intet Menneske tør spadsere. I Forgaars mellem 3 og 4 om Eftermiddagen gjorde Kongen sammesteds en liden Spadseretour. — Hidtil er udkommen følgende Bülletins over Hs. Majestæts Sygdom, undertegnede Halford, Brille, Heberdeen. Den 29 Oct. Kongen har siden nogle Dage været syg. Hs. Maj. har Feber og er uden Søvn; dog har han sovet nogle Timer henimod Morgen. — Den 30 Oct. Kongen har havt en slem Nat, og er i Dag i samme Tilstand som i Gaar. — D. 31 Oct. Kongen har havt en slem Nat; men dog er Feberen ikke bleven værre. — Den 1 Nov. Kongen har havt en bedre Nat, og hans Tilstand er som i Gaar. — Af 2 Nov. Kongen har ikke sovet; hans Tilstand er som i Gaar. — The Statesman siger i den Anledning, at Kongens Sygdom er af samme foruroligende Natur som den han leed af for 20 Aar siden, og at man ikke kan haabe at den vil være af nogen hastig Overgang; at Ministernes Forslag at adjournere Parlamentet til d. 15 Nov. kunde maaskee være meget nyttigt, hvis Nationen befandt sig i sin sædvanlige blomstrende Tilstand eller hvis ikke Staten ilede sin Opløsning i Møde. Men — vedbliver den — i Tingenes nærværende Stilling at adjournere Parlamentet var det end kun en eneste Time over den til Medlemmernes Forsamling fornødne Tid, er at forraade Nationen, Staten og Kongen, hvis egen og Familiens Interesse er saa nøie forenet med Statens. Faa Dage kunne fremføre Begivenheder, der strax styrte os i den Afgrund, hvori vi sikkert ville falde, naar vi ikke vælge en anden Vei end den vi befinde os paa. Nu spørger man naturlig: hvad er herved at gjøre? Alt, undtagen at beholde Ministerne, som ødelægge dette det største og stolteste Folk paa Jorden! Ministerne ville blive Nationens Ulykke, naar man ikke tager sin Tilflugt til et Regent-

skab. Vi paastaae ikke at et Regentskab vil redde Staten, men vi paastaae, at det er ude med Staten naar man ikke indsætter et Regentskab; vist nok i den desværre altid alt for sandsynlige Forudsætning, at Kongens Sygdom vil være vedholdende, da Ministerne ville tabe den Tomme, som den faderlige Hengivenhed for Hs. Maj. altid har paalagt samme, naar Han ikke blev misledet af dem. De ere Folk, som have givet sig hen til Fortvivlelse, og Engelland kan og tør ikke blive i deres Hænder.

I Studtgard blev d. 7 d. M. et betydeligt Forraad af Engelske Fabrikvarer offentlig brændt. I hele Kongeriget Würtemberg er Indførslen af Caffe bleven forbuden. (Børsenhalle.)

Ogsaa i Kongeriget Preussen skulle alle Engelske Fabrikvarer offentlig opbrændes. (S. B.)

Udførslen af Rom og Melassesirup fra Holsteen til Hamborg er bleven tilladt mod en Afgivt af 80 Fr. for hver metrisk Centner Sirup og 1 Fr. 50 Centimer (omtrent 16 ß. Lybsk) af hver Lire (omtrent 1 Pariser Pinte) Rom. (S. B.)

Petersborg d. 28 Oct. Her er udkommen en Bekjendtgjørelse, hvori det hedder, at Førsten Kourakin er kommen tilbage fra Paris og har overbragt H. M. Keiseren en Skrivelse fra Keiser Napoleon, der indeholder de upaatvivleligste Beviser paa de venskabeligste Forbindelser mellem begge Keiserhoffer og de ubrødeligste Forbund mellem begge Rigerne. Som Gjendrivelse af de ugrundede Rygter om en ny Krig i Norden anføres den bekjendte i Moniteuren No. 270 indførte Anmærkning over en Londoner Artikel. — Manifestet angaaende Udtagelsen af 3 Recruter af 500 Mennesker er nu udkommet. (S. B.)

Igjennem Nimes ere 8000 Mand marcherede til Hertugen af Tarents Armee og i Perpignan ventes Gjennemmarchen af 10,000 Mand ligeledes til Spanien. (S. B.)

Brahestad i Finland er aldeles afbrændt. (S. B.)

D. 16 Novbr. var i Hamborg Coursen paa Wien 890. (S. B.)

Wien d. 7 Nov. Siden Keiserens Ankomst holdes ofte Conferencer med Ministerne. Stænderne i Siebenbürgen have tilbudet at afbetale 100 Mill. Gylden paa Bancosedlernes Inddragelses-Skat. De Ungerske Stænder have i lige Diemed tilbudet 300 Mill. Stænderne i Böhmen have tilbudet at betale deres Inddragelses-Skat, som udgjør 146 Mill., tidligere end den løsbestemte Tid, saa at de, førend den bestemte første Termin, have betalt 12 Mill. — H. M. Keiseren har udnævnt Førsten af Metternich til Stats- og Conferenceminister. (S. B.)

Udenlandske Efterretninger.

Algier, den 15 September 1810. Midt i forrige Maaned har Deyen ladet bortvise alle Franske Capere fra Oran, bortsendt den derværende Franske Vice-Consul og lagt Beslag paa 11, deels Engelske, deels Spanske Skibe, som de Franske Capere havde taget og indbragt dertil. Den 8de i denne Maaned bleve alle Consulerne kaldte paa Marinen, hvori et Divan blev kundgjort dem, at Deyen efter 3 Maaneders Forløb fra den Dag vilde blokkere Tunis, og led derfor enhver vide, at de Algierske Capere, naar den Tid var forløben, optog og gjorde til Prise ethvert Skib, hvilken Nation det end maatte tilhøre, som enten kom fra eller gik til Tunis. Paa nærmere Forespørgsel har Wichilhadgi svaret, at Skibene tilligemed deres Mandskab ville blive frigivne, men at derimod Ladningen blev priisdømt. Der er ogsaa lagt Beslag paa de Franske Skibe her i Havnen, men det vil ophøre, naar de Algierske Skibe, som ere i Frankrige hidkomme. Naar en Fransk Consul hidkommer, ville ogsaa Skibene i Oran blive udleverede. Den Franske Chargé d'Affaires fik Tilladelse til at affende en lille Fransk Caper for at bringe Efterretning om Ovenstaaende. Tvende Algierske Fregatter kom den 7de i denne Maaned tilbage fra et Krydstog, som endog havde strukken sig lige til Øen Guernsey i Canalen. Fra dette Tog medbragte de nogle Priser, som de dog igjen frigave. (Efter Hand. Tid.)

Genua, den 23 October. Den af Deyen af Algier forordnede Blokkade for Tunis, vil nu tilintetgjøre den ringe Handel, som vi under denne Krig med stor Risico have drevet til den sidstnævnte Stad. De overordentlig høie Afgivter, som ifølge de sidste Keiserlige Decreter ere lagte paa alle Colonialvarer, have allerede formindsket saaledes deres Forbrug, at de næsten ikke finde mere nogen Afsætning. Uagtet vort Forraad af bemeldte Artikler er meget ringe, vil det dog vist i lang Tid blive liggende uafsat i Magasinerne. Da Høsten af Korn og andre Sorter Levnetsmidler

er i Aar mislykket, ere disse Artikler stegne 100 Procent i Prisen. (S. B.)

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under d. 10 Nov. 1810.

5. I Sagen: Skipper Joseph Palmer, contra: Caperfører Myhlendorph.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten ophæves." (Ved bemeldte Priserets Dom var Skibet Statira, Skipper J. Palmer, med Ladning frigivet; dog at deraf udredes Retsomkostningerne, og 500 Rdlr. til Caperfører Myhlendorph).

6. I Sagen: Skipper Caleb Adams, contra: Caperførerne Hiorth og Jensen.

"Priserettens Dom bør ved Magt at stande; dog saaledes, at det omtvistede Skib Franklin, med Ladning, uden Deling bør tilfalde Caperfører Hiorth; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten, betaler Skipper Caleb Adams til Caperfører Hiorth med 100 Rdlr. D. C.; Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger." (Ved Priserettens Dom, var Skibet Franklin tilkjendt Caperførerne Hiorth og Jensen, som god Prise).

7. I Sagen: Skipper Johannes Spolin, contra: Caperfører Hesse.

"Priserettens Dom, bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitets-Retten, betaler Skipper J. Spolin, til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C." (Ved Priserettens Dom var Skibet Enigheden, (Skipper Spolin) tilkjendt Caperfører Hesse, som god Prise).

8. I Sagen: Caperfører Halvor Ellingsen, contra: Skipper Rikkert Brodersen.

"Priserettens Dom, bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten, betaler Skipper R. Brodersen til Caperfører Ellingsen, med 239 Rdlr. D. C." (Ved Priserettens Dom, var Skibet Flora, (Skipper Brodersen), med Ladning, priiskjendt til Caperfører Ellingsen).

9. I Sagen: Skipper Anthony Gale, contra: Caperfører Møller.

"Priserettens Dom, bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper A. Gale, til Indstævnte, med 100 Rdlr. D. C." (Ved Priserettens Dom, var Skibet Fanny Sevel, (Skipper Gale) med Ladning, tilkjendt Caperfører Møller som god Prise).

10. I Sagen: Skipper Ulrik Frederik Bonjer, contra: Søe-Premier-Lieutenant Falsen.

"Priserettens Dom, bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten, betaler Skipper U. F. Bonjer, til Indstævnte, Premier-Lieutnant Falsen, med 100 Rdlr. D. C.; og Indstævnte ligeledes Salarium til Søekrigsprocureuren, Over-Auditeur Schack, med 100 Rdlr." (Ved Priserettens Dom, var Skibet Uranus (Skipper Bonjer) med Ladning, tilkjendt Opbringeren som god Prise).

Uldahls Piano-Forte Fabrik. — Af en til det Kongel. Gen. Land Oeconomie- og Commerce Collegium indløben officiel Indberetning om Hr. Uldahls Piano-Forte Fabrik, erfares, at han har i dette Aar forfærdiget og solgt: Et Piano-Forte til 500 Rdlr., et lidet dito til 400 Rdlr., et stort dito i Pyramideform til 1000 Rdlr., 6 opretstaaende i Harpeform, a 650 Rdlr., 2 store opretstaaende, a 800 Rdlr., 2 Flygeler, a 830 Rdlr.; Summa 9060 Rdlr. — Han har for nærværende Tid 12 Instrumenter i Arbeid, hvoraf flere allerede ere bestilte. Overalt er ikke saasnart et Instrument bleven færdigt, førend flere forud vare bestilte. Han arbeider nu med 11 Svende og en Medhjelper, og vil sætte flere i Arbeid, saasnart han kan flytte til en anden Gaard, hvor Pladsen er mindre indskrænket. (Hand. Tid.)

Om Waldemars Taarn i Vordingborg.

Denne Levning fra Oldtiden, der er ligesaa vigtig for Søfarende som interessant for Oldgrandskeren, befinder sig i denne Tid i en saa brøstfældig Tilstand, at man næsten ikke uden Livsfare kan komme op af Trapperne. Da der især i nærværende Tidspunct er af stor Vigtighed, at kunne betjene sig af dette Taarn, for i Tilfælde af at fiendtlige Skibe lade sig see at observere dem derfra, saa vilde det være at ønske at Opgangen saa snart som mueligt maatte blive istandsat.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 118.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 24 November, 1810.

Peder Pedersen juniors underdanige Rapporter.

I.

Herren maa ikke bryde sig om, at min Fetter og Navne har villet bagtale og blamere mig, og kalde mig en falsk Peder Pedersen. Jeg sidder ogsaa med Kone og mange Børn, og trænger i disse besværlige Tider ikke mindre end han til Herrens Affection og Bevaagenhed. Jeg kan heller ikke indsee, at Herren i denne Tid, da Nygter ikke maa trykkes, kan have for mange Spioner her i Byen, aldenstund jeg veed, at Herren og Fruen og Frøkenen ere allesammen meget for at faae noget Nyt at vide. Enhver er en Kjeltring i sin Næring, hedder det for et gammelt Ord, og ingen kan fortænke mig, at jeg benyttede mig af denne Leilighed til ogsaa at insinuere mig hos Herren. Min Fetter behøver ikke at være bange. Der staaer en viid Mark aaben for os begge og Nyhederne ere ligesaa mange som Herrens Bevaagenhed er stor. Med Coursen seer det i denne Tid desværre meget broget ud og dersom Herren vil lyde mit Raad saa skal Herren jo før jo hellere skille sig ved Studene. Qvæget staaer og bliver hver Dag magrere, og den sidste Vexelforordning har fordærvet hele Coursvæsenet. Jeg kommer nu hver Dag paa Børsen, men det skjærer mig i mit Hjerte og rører mig ordentlig, naar jeg seer de mange lange og bedrøvelige Ansigter. Alle de Stakler, som hidtil have holdt Coursen i Veiret, vandre vildfarende omkring som en Hjord uden Hyrde. Skal det blive saaledes ved, saa maa Himlen vide hvad der skal blive af det hele hæderlige Compagnieskab. Mange haabe imidlertid endnu det bedste og troe, at Tingene snart ville tage en anden Vending. Det værste af alt er, at de Folk, som i denne Tid give sig af med Negotien, ere rene Cujoner. De lade dem skræmme af enhver Bussemand. Enten ere de saa raske, at de bande paa Alting maa blive dobbelt saa dyrt som det er, eller saa bange som Harer og troe, Alting falder ned igjen til de gamle Priser. Stiger Coursen, saa skraale de alle: den maa gaae i 700, i 800, ja i Tusinde, og saa fortælle de saa mange løierlige Historier, hvorfor den maa stige; men falder den igjen, saa hænge de alle med Hovedet og fremføre ligesaa mange snurrige Grunde, hvorfor den maa falde. Herren kan aldrig troe hvad det er for Veirhaner disse Folk. De ere aldrig værd at stole paa. Var jeg i Herrens Sted vilde jeg aldeles ikke give mig af med dem. — Smørret begynder ogsaa at falde dygtigt. De Holsteenske Skippere ere de eneste, der holde sig tappert. Der ligger over tolv af dem med Smørladninger mellem Høibro og Holmensbro, men de sværge paa deres Holstener-Salighed, at ikke en eneste af dem vil sælge sit Smør en Skilling under 60 Rdlr. Fjerdingen. Jeg var i Gaar nede paa Skibene og spurgte een af disse Skippere hvad han vilde have for Fjerdingen? "Net

en Schilling under 60 Daaler. Vil he mik in Specien betaalen, so schal he it for ten Rigsdaaler hæven" svarede han paa sit Plattydsk. Fyenboerne og Langelænderne ere lidt mere bange af sig, og sælge deres Smør for 46 til 48 Rdlr. Fjerdingen, men det vil ikke vare længe, saa har de udsolgt, og saa faae Holstenerne vundet Spil og kunne faae hvad de begjere. Naar Herren i Fremtiden sender Smør hertil, maa jeg bede Herren, ikke at lade det pakke paa Jydsk, men paa Holsteensk, for Folk er siden Krigen blevne saa kræsne, at endog Skrædere og Skomagere slaae store Kreller paa Næsen, naar man byder dem Jydsk, Fyensk eller Langelandsk Smør. De Oste, som Herren har sendt min Fetter i Commission, sælges, efter mine ringe Tanker, baade alt for billige og alt for tidlig. Herren skulde have ladet dem lægge op til Februarii Maaned kommer, saaledes som Spekhøkerne gjøre, naar Pokkeren da har taget ved de Holsteenske og Jydske Skippere, saa tør jeg bande paa, Herren vil faae 6 Rdlr. for Lispundet istedetfor at Herren nu maa sælge det for 27 Mk. Den, som har Raad til at lade sine Fødevarer ligge, kan i denne Tid aldrig gjøre sine Penge mere frugtbringende end at lade dem ligge indtil Søen har lagt til og Øre og Næse ere færdige at fryse af Folk.

Hvad skal man sige om Bandsættelsen, som Ritualet og Loven ommælder?

Af T. M. B. Galskiot, Sognepræst for Hyllested, Vendsløb og Holsteinborg.

(Fortsat.)

Alleneste! hvorledes skal Regieringen vel sørge for dette? Saavidt jeg indseer: At tilbørlige Lærebøger i enhver Sects Dogmatik og Moral haves, at hver Sect har sine nødvendige offentlige Skoler, at Barndommen og Ungdommen tilholdes i Skolerne at faae tilstrækkelige Kundskaber om Sectens Grundsætninger, at de, naar de ere 14 til 16 Aar, offentlig i Sectens Forsamling gjør Rede for deres Troes Kundskab (hvilket kunde, ligesom vor Confirmation, bestemmes til 2de Dage om Aaret). Endelig at Ungdommen, indtil den blev myndig, og det vil jeg sætte til det 20de Aars Fylde, maaskee rettere: 3 eller 4 Aar efter Confirmationen, uvægerlig, og uden Persons Anseelse vedligeholdtes og befæstedes *) i sin Sects Kundskaber, at hertil bestemtes en Gang hver 14 Dag, paa hellig Dagen i Forsamlingshuset eller Kirken, altsaa 14 Gange om Aaret for hvert Kiøn **), da alt det Kiøn af Ungdommen, som ej havde fyldt foranførte Tid og Touren tilfaldt, skulde møde ved Gudstienesten, og umiddelbar efter den overhøres og giennemgaaes ved Catechisering et vist Pensum. Den øvrige Menighed kunde da bie eller gaae, ligesom den fandt for godt. At, hvo som forsømde eller ikke kunde sit Pensum, skulde efter Kaar belægges med en saa følelig Mulct, saa de ej saa let skulde blive borte, eller være efterladne en anden Gang; at herfra saa aldeles ingen Undtagelse fandt Sted, at endog gifte Folk under den Alder ikke vare fritagne, naar Sygdom og Konens Barselseng ej hindrede Saadant***). Dette troer jeg den oplyste og gode Regiering er deels sine Undersaatter skyldig, da den maa sørge for, at den uforstandige Barndom,

*) Derved vil jeg ikke sige: At Enhver skulde gjøres stiv paa sin Mening. Nei! ikkun at faae grundet Indsigt i den. Siden bliver det hvert Menneskes Pligt at formere sine Kundskaber og vælge det Bedste; Phil. 1, 10. 1 Thess. 5, 21.

**) Det blev nødvendigt, at hvert Kiøn mødte hver for sig sin hellig Dag.

***) Her er jeg vis paa, at mangen Een vil ryste paa Hovedet og tænke: Det var dog latterligt! m. m. Men! min Ven! hvorfor synes Du saa underligt derom? Fordi Du ej har seet Saadant før. Men fordi Du ej har seet en Ting før, er vel Tingen derfor enten rigtig eller urigtig? Dersom Du faaer seet det Anførte nogle faa Gange, saa falder alt det Underlige bort. Jeg har seet Studentere gaae og staae til Confirmation, gamle Degne tage Altergang, Officierer tage daglig Officier-Examen, hvilket er nu underligt? Døm ikke efter hvad Du har seet eller ikke seet, men efter hvad Din Forstand siger at være ret. Det er utroligt hvorledes ofte unge Mennesker kan glemme blot fra Paaske til Michelsdag. Enhver, som har denne Erfaring, vil erkiende Ovenanførte for høist nødvendigt.

og den vilde Ungdom, saavidt det staaer til den, kan blive oplært og oplyst, fravant onde Lyster, Vaner, Udueligthed og Efterladenhed til Dyd og ædel Virksomhed; hertil hører og, at, skiønt Forældre kan anvende deres Børn til hvad disse ere duelige til og har Lyst til, Forældre dog ej maa lade dem hengaae uopdragne til Alt, og til at blive Jordens unyttige Byrder. Denne Omsorg burde staae under Stedets Skole-Commission; deels sig selv skyldig, at den overalt kunde have vel opdragne Undersaatter, som den ikke skal have Fortræd men Gavn af, som den kan slaae Lid til, og anvende til at efterkomme dens Befalinger troligen. — Paa Landet gives vel Catechisation af Præsten hver 14 Dag og af Kirkesangeren hver 14 Dag; men denne opfylder dog langt fra dette Maal, da Ungdommen hverken møder uden Undtagelse, ei heller bryder den sig om at kunne sit Pensum, da der ingen Trang er derfor. Ogsaa regnes til Ungdommen og træder frem til Catechisation enhver ugift, altsaa iblandt Ungdommen ogsaa graahærdede (mon dette dog ikke er mere underligt end at Enhver uden Undtagelse staaer frem til han er bleven myndig, eller 3 til 4 Aar efter Confirmationen; men det ene er man vant til at see, det andet ikke), og derfor er man og alt for ligegyldig imod Catechisationen. — Endelig at hver Sect virkelig har sine vel oplyste og vel opdragne Lærere, som, paa det Regieringen kan være desto sikkrere paa deres Duelighed og Redelighed, beskikkes af Kongen, som hans Embedsmænd *). Herved maa da og sørges for, at disse har af Menigheden tilstrækkelig Ophold efter Tidernes Beskaffenhed, og det paa saadan Maade, at, naar Nogen ved Lærerens ubøielige Retsindighed og Retskaffenhed blev vred, denne da ikke skulde have Leilighed til at hævne sig ved ustraffet at kunne tilbageholde sit Deputat til Læreren **). Videre seer jeg ikke, at en oplyst og god Regiering kan gaae uden at falde alt for meget i det Smaae, som det er den umueligt at udføre, og uden at giøre sig selv til Huus-Fiskal eller Inqvisitor, der ikke allene maatte blive forhadt, men endog forstyrre den huuslige Roe og Lyksalighed, og dog kan den gode Regiering ikke herved blive staaende. Oplysning og Kundskaber, nok saa gode og fortrinlige, uden at blive tilbørlig anvendte, ere ikke allene det Samme, som ingen, som forommeldt, men endog værre; thi da bruger det onde Sind dem til at skade og stifte Ulykker med. Den gode Regiering derfor, som vil have sine Undersaatter til brugbare Væsener, til Undersaatter, som ere lykkelige, og forstaaer at skatte sin Lykke, maa vedligeholde eller besørge, saavidt jeg skiønner, Ældste i hvert Religions Parties smaae Afdelinger, som tilligemed Læreren eller Lærerne maa udgiøre et Raad, ligesom de Ældste i de første christelige Menigheder (thi som enhver Skole maa have en monarkisk eller faderlig Regierings Form, saa bør ethvert Religions Partie have Republikansk Form. Den første maa i Underviisningen rette sig efter Tiderne, har med Børn, sidet eller halv fornuftige, ofte endog gandske fordærvede Væsener at giøre, som maa paa allehaande Maader faderlig oplæres og opdrages. I det Sidste derimod gælder hvert Selskabs evige og uforanderlige Love, som dets fornuftige Lemmer maa følge, eller og udelukkes af Selskabet), der bør dømme efter Selskabets ufravigelige Love, tillige kan nøjagtig kiende og daglig

*) Herved vil jeg ikke sige, at nogens Rettighed skulde fratages dem. Meget kan skee med Lempe og betimelig, som fornøjer paa alle Sider, naar det Modsatte synes at krænke og forbittrer. Undersaattens Forbittrelse kan ej være nyttig for nogen Regiering.

**) Naar Een nu bliver vred paa en Præst, enten fordi Hans vankundige Børn skal nødes til at gaae i Skole, eller fordi Samme ej kan komme til Confirmation, eller fordi Han, skiønt Utrængende, ej kan blive fri for Extra-Skatten, saa efterlader Han at offre. Skulde vel det taales? I Haderslev Amt var det i mine første Embeds Aar indrettet (imellem 1766 og 1776) at hver som havde været til Confirmation skulde offre om Hoitiden 8 ß. som det Ringeste. Han kunde offre saa meget Han vilde, men ej derunder. Offredes ej, blev en Liste paa de Udeblevne leveret efter hver Hoitid til Sognefogden, som strax udpantede. Jeg veed og ikke, hvorfor der ej overalt kunde fastsættes et Minimum, under hvilket ej maatte offres, naar samme dog er en Indtægt. Dersom da sligt blev for hver af Mandkiønnet bestemt til 10 Skill. hver Offerdag og til 8 Skill. for hver af Qvindekiønnet, saa blev dog nok dette efter Tidernes Beskaffenhed det Mindste, der kunde tænkes paa.

see sine Lemmers Overeensstemmelse eller Uovereensstemmelse med Lovene. Men da der i et Sogn eller lidet District kunde indsnige sig en hadende eller misundelig Sinds Svaghed hos de Ældste, saa skulde de ej have Magt at udelukke noget Lem af Sælskabet, men hvert tolereret Religions Partie skulde have sit særdeles Consistorium, hvortil Alt skulde refereres, og hvis endelige Beslutning skulde følges. Slig Udelukkelse maatte ikke finde Stæd forinden Lærernes særdeles og dernæst Raadets broderlige Erindringer og Advarsler vare foregangne, og Personen syndes uforbedrelig; ei finde Stæd uden for umoralsk og frivillig Overtrædelse af een eller flere Selskabets Love; ei finde Stæd uden med menneskekierlig Medlidenhed og Skaansomhed imod det feilende Medmenneske. Altsaa vel bekiendtgiøres for Menigheden, dog uden al Forbandelse, tvertimod med det ømme, medlidende, bedrøvede Hierte, der var nødt til ej længere at erkiende den for Sælskabsbroder, som overtraad dets Love, med Forbøn for Samme om Omvendelse og Forbedring, med Opfordring til hans Venner og Bekiendte vel at vogte sig for Deeltagelse i hans Last, dog at vedblive med Advarsler og Opmuntringer, om Han muelig kunde bringes tilbage paa rette Veje. Dog havde slig Udelukkelse ej Stæd, naar Een uden Lastefuldhed, men af Overbeviisning gik over fra et Religions Partie til et andet. — Alt dette kunde ethvert Religions Sælskab, som mældt, indrette for sig selv. Men da det unægtelig synes det Sundeste og Sandeste saaledes at handle, overeensstemmende med Christendommens Indretning i de første Aarhundreder; saa synes det nødvendigt for den gode Regiering, som og foran er viist, at indrette for sin egen Skyld denne Forfatning ogsaa i hvert tolereret Religions Sælskab, som ikke havde den. — Herved indblandede Regieringen sig paa ingen Maade i Partiernes forskiellige dogmatiske Meninger; men ikkun med sin Kraft forekom muelige skiulte Fornærmelser, med sin Kraft fremmede hvert Parties Oplysning, Moralitet, Virksomhed, Fædrelands Kierlighed til Statens almindelige Gavn.

(Fortsættes.)

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under 13 Nov. 1810.

1. I Sagen: Caperfører Peter Larsen, contra: Skibscapitain Hjorth.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Hjorth til Caperfører Larsen med 546 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Ceres, Skipper Hjorth, med Ladning, tilkjendt Caperfører Larsen som god Prise).

2. I Sagen: Caperfører Rager, contra: Skipper Johan Pehrson.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Pehrson til Caperfører Rager med 246 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Fortuna, Skipper Pehrson, med Ladning, tilkjendt Caperfører Rager som god Prise).

3. I Sagen: Skipper Pordon Hovland, contra: Caperfører Rasmus Stougaard.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper P. Hovland til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Olive Branche, Skipper Hovland, med Ladning, tiltjendt Caperfører Stougaard som god Prise).

4. I Sagen: Skipper Johannes Hesling, contra: Caperfører Sørensen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Ætna kaldet, frigives; dog saaledes: at Skipper Hesling bør betale Erstatning til Caperfører Sørensen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

5. I Sagen: Skipper Olef Andersen, contra: Caperfører Sørensen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Johanna Magdalena kaldet, frigives, dog saaledes, at Skipper O. Andersen bør betale Erstatning til Caperfører Sørensen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

6. I Sagen: Skipper Elias Bode, contra: Caperfører Peter Jensen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Aurora kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper E. Bode betaler Erstatning til Caperfører P. Jensen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 800 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

Under den 17 November.

1. I Sagen: Skipper Dubbin, contra: Caperfører Mackeprang.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Dubbin og Lars Peter Heydenstrauch, een for begge og begge for een, til Caperfører Mackeprang, med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Gustav Adolph, Skipper Dubbin, med Ladning, tilkjendt Caperfører Mackeprang som god Prise).

2. I Sagen: Skipper Michel Lühmann, contra: Caperfører Andersen.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Lühmann til Caperfører Andersen med 100 Rdlr. D. C. De Vedkommendes Ret for ikke erlagt Belt-Told af Skibet Catharine Elisabeth forbeholdes. (Ved Priserettens Dom var Skib og Ladning tilkjendt Caperfører Andersen som god Prise).

3. I Sagen: Skipper J. C. Zeltz, contra: Caperfører Larsen.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Zeltz til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Neptunus, Skipper Zeltz, med Ladning, tilkjendt Caperfører Larsen som god Prise).

4. I Sagen: Geert Jansen, paa Skipper Rolof de Jagers Vegne, contra: Caperfører Larsen.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Citanten til Indstævnte, Caperfører Larsen, med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet die gute Hoffnung, Skipper Rolof de Jagers, med Ladning, tilkjendt Caperfører Larsen som god Prise).

5. I Sagen: Skipper Hans Steinorth, contra: Søe-Capitaine Fasting paa egne og underhavende Commandoes Vegne.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper H. Steinorth med 100 Rdlr. D. C. til Indstævnte, og denne ligeledes i Salarium til Søekrigsprocureuren, Overauditeur Schack, for denne Ret, 100 Rdlr. (Ved Priserettens Dom var Skibet Christine Wilhelmine, Skipper Steinorth, med Ladning, tilkjendt Opbringeren som god Prise).

6. I Sagen: Caperfører Lousen, contra: Skipper Martin Rubarth.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper M. Rubarth til Caperfører Lousen med 186 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet die Hoffnung, Skipper Rubarth, med Ladning, tilkjendt Caperfører Lousen som god Prise).

7. I Sagen: Skipper Samuel Cassan, contra: Søe-Lieutenant Ferry.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Susanne kaldet, frigives, dog saaledes, at Skipper Samuel Cassan bør betale alle de af bemeldte Skibs Opbringelse lovlig flydende Omkostninger skadesløs; samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Ligeledes betaler han Salarium til Søekrigsprocureuren, Overauditeur Schack, for Over-Admiralitetsretten, med 100 Rdlr. D. C.

Cancellie-Patent, angaaende Douceur-Penges Udbetaling for de Nummere ved de annekterede Bataillioner som besættes oftere end eengang i Aarsløbet, for Hertugdømmene Slesvig og Holsteen. — Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen at resolvere følgende: 1. De ved de annekterede Bataillioner tjenende Folk, som entlediges fra virkelig Tjeneste, efterat de have været i Tjenesten i 28 Dage, men dog ikke et heelt Aar, skulle nyde de sædvanlige Douceurpenge, saafremt deres Entledigelse har fundet Sted enten formedelst udløbet Tjenestetid, eller Udygtighed til Tjenesten, eller paa andre Maader efter almindelige anordningsmæssige Regler. 2. Ligeledes skulle de sædvanlige Douceurpenge anvises de Overcomplette,

som træde istedet for dem der entlediges (§. 1), saafremt de blive i Tjenesten længere end 28 Dage. 3. Derimod skulle disse Douceurpenge ikke udbetales til dem, som efter Ansøgning og paa Grund af særdeles personlige Aarsager entlediges fra Tjenesten, forend de have tjent et heelt Aar; hvorimod i saa Fald Douceurpengene tilfalde de Overcomplette, som istedet for de entledigede ere indtraadte, saafremt de holdes inde til Tjeneste i længere Tid end 28 Dage. — Forestaaende allerhøieste Befaling bekjendtgjøres herved for alle Vedkommende til vedbørlig Efterlevelse. — Det Kongelige Slesvig-Holstenske Cancellie i Kjøbenhavn, den 1ste November 1810.

Under d. 30 Oct. d. A. har Overretten i Gottorp udstedt en Bekjendtgjørelse, hvori det paalægges Over- og Underrets-Advocaterne som en Pligt, at paasee, at de Documenter og Recesser samt Gjenparter af Bilag, de indlevere, ere rene læselig og med den fornødne Accuratesse i orthographisk og grammaticalsk Henseende skrevne og affattede og Concipisternes Navne alle Afskrifter vedføiede, med den Advarsel, at i Tilfælde af ovennævnte Forskrifters Tilsidesættelse deslige Exhibita aldeles ikke antages, men at desforuden Concipisterne, der lader saadanne feilagtige Documenter præsentere, skal for Overtrædelsen af de lovlige Forskrifter og Tilsidesættelsen af den Agtelse, der skyldes Retten, erlægge i Bøder 5—10 Rdlr. ad Fiscum pauperum.

Ved Auctionen paa Børsen den 20 d. M. vare Priserne saaledes: Cette Brændeviin 296 a 307 Rdlr., Sveitser Huber 2 Rdlr. pr. Pd., Orlean 16 Mk. a 16 Mk. 8 ß. pr. Pd., Cognak 320 Rdlr. 3/0, Rød Viin 418 Rdlr., Rhinsk Viin 7 Mk. Bouteillen, Madera Viin 17 Mk. 12 ß., Petit Burgunder 11 Mk., Paklærred 21½ ß. Alen, marmorert Sæbe 5 Mk. 8 ß. Pd., Indigo 11 Rdlr. Pd.

Paa Priisauctionen d. 22de d. M. vare Priserne paa Vaterne, som solgtes uden Told, saaledes: Hvide og brune Havannah Sukkere 49½ ß. à 58½ ß. Pd., Vestindisk Caffe 6 Mk. 1 ß. à 6 Mk. 5 ß. Pd., Risengryn 29 Rdlr. 5 Mk. à 34 Rdlr. 2 Mk. 100 Pd., Georgia Bomuld 54 ß. à 61 ß. Pd., Campesche Træe 18 Rdlr. 1 Mk. à 18 Rdlr. 4 Mk. 8 ß. 100 Pd.; endvidere: Haysan 5 Rdlr. 4 Mk. Pd., Zion Zioung 16 Mk. à 16 Mk. 12 ß. Pd.

Hr. Stiftsprovst Plum vedbliver Søndagen d. 25 Novbr. og følgende Søndag Kl. 1 paa sædvanligt Sted (Forsalen til Hoieste-Ret i Palaiet bag Slottet) at gjennemgaae Indvendingerne, som ere opkastede mod den Pestalozziske Underviisningsmethode.

Den Kongelige Over-Admiralitetsrets Domme under 20 Novbr. 1810.

1. I Sagen: Skipper Johan Ernst Böttcher, contra: Caperfører Lind.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper Böttcher til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Minerva, Skipper J. E. Böttcher, med Ladning, tilkjendt Caperfører Lind som god Prise).

2. I Sagen: Skipper Rudolph Wallis, contra: Caperfører Müller.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Over-Admiralitetsretten betaler Skipper R. Wallis til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Wilhelmine, Skipper R. Wallis, med Ladning, tilkjendt Caperfører Müller som god Prise).

3. I Sagen: Maaneds-Lieutenant Rein, contra: Skipper Thomas Courtis.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Salarium til Søekrigsprocureuren, Overauditeur Schack, for Over-Admiralitetsretten, betaler Skipper Thomas Courtis med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Aurora, Skipper Thomas Courtis, med Ladning, frifunden, imod at udrede de af Sagen og Opbringelsen flydende Omkostninger).

Kjøbenhavns Vexelcours d. 24 Novbr. Tre Maaneder 535. — Hamb. Cours d. 20 Nov. 550 to Maaneder.

Posteefterretninger.
(Af Børsenhalle.)

Paris, d. 13 Nov. Dags Moniteuren indeholder et Brev fra Hs. Keiserl. Majestæt til Senatets Præsident af 12 Novbr., med den officielle Anmeldelse om Keiserindens lykkelige Svangerskab.

— Fremdeles indeholder Moniteuren Efterretninger fra London indtil d. 5 Nov. Der var ankommen et Skib fra Lissabons Rhed, som d. 23 Oct. havde forladt samme. Men siden den 15de kunde formedelst det stormende Veir ingen Samfærsel med Lissabon finde Sted, hvilket er Aarsagen til Mangelen paa Efterretninger fra det Land. — Den sidste Bulletin over Kongens Befindende er af 5 Nov. og lyder saaledes: "Kongen har havt en god Nat. Hs. Maj. befinder sig siden 24 Timer bedre." Ogsaa Dr. Reynalds behandler nu Kongen.

Berlin d. 16 Nov. Her er udkommen en Anordning angaaende Statens Financer og de nye Indretninger angaaende Afgivterne. I Indledningen hedder det, at man hidtil har anvendt alt for at afbetale de bestemte 120 Mill. Krigs-Contribution til Frankrige, og at Halvdelen deraf vil være betalt i Slutningen af indeværende Aar. De Vanskeligheder, der endnu staae tilbage at overvinde, kræve imidlertid betydelige Offere. For at opfylde Statens Forpligtelser mod Frankrige, befæste de venskabelige Forbindelser med denne Magt og derved bevirke Landets Befrielse fra den store Byrde, at underholde fremmede Tropper i Oder-Fæstningerne og forsyne samme med Provision for Beleiringsstanden &c., skulle følgende Foranstaltninger føies: de forhøiede Afgivter skulle især hæves af Consumtionen og Luxusartikler, men som skulle indskrænkes til faa Artikler; det Trykkende i de nye Afgivter skal formildes derved, at ved en fuldkommen Reform af Afgivt-Systemet og skulle de bæres af hver Mand efter lige Grundsætninger; alle de, som hidtil have været befriede for Grundskat, skulle nu erlægge den, hvorfra end ikke de Kongelige Domainer undtages; der skal indføres en fuldkommen Haandteringsfrihed mod en billig Patentskat, hvorimod alle Haandteringsskatte ophøre; det i Aaret 1809 fordrede Laan af 1,500,000 Rdlr. skal tilbagebetales i rede Penge; Domainerne skulle efterhaanden sælges og Beløbet anvendes til Statsgjeldens Afbetaling; de geistlige Godser skulle sælges i samme Øiemed o. s. v.

I Hamborg er bleven bekjendtgjort, at Indførselstolden for Cacao er efter et Keis. Fransk Decret bleven fastsat til 500 Franker for hvert Qvintal-Decimal. (Efter Toldtarifen var denne Told 1000 Fr. af hvert Qvintal-Decimal. Man kan nu vel vente, at denne Told i andre Stater, hvor Afgiften af Colonialvarer er indført, vil blive forholdsviis nedsat).

Ved et Keis. Fransk Decret af 8 Nov. er fastsat, at Afgivten af Colonialvarer kan betales med rede Penge eller Vexler paa 6 og 9 Maaneder og i Mangel af gyldige Obligationer med Varer efter deres gjeldende Værdie.

I Østerrige er Mangelen paa Kobber saa stor, at man nyligen har ladet komme betydelige Partier fra Odessa.

I Hamborg ere d. 16de d. M. en Mængde Engelske Fabrikvarer offentlig blevne opbrændte paa et dertil indrettet Baal. De i Varel brændte Engelske Fabrikvarer beløb sig til henved 2 Mill. Mark.

Keiser Napoleon har befalet, at Paven skal have sit Pallads i Paris.

Kongen af Sachsen besøgte i Sommer paa sin Reise til Krakau Saltværket i Wiliczka. Der gives to Maader at komme ned paa i den store underjordiske Hvælving; man fires enten ned i stærke Touge eller stiger 1066 Trin ned i Dybden. Kongen, Dronningen og Prindsesse Augusta valgte den sidste Vei. En Trylleverden modtog de Nedstigende. De store Hvælvinger vare glimrende oplyste og opfyldte af en Mængde Mennesker; Musik gjenlød fra de underjordiske Haller og paa en liden Sø, der findes i Dybet, laae en Jolle, som optog Majestæterne. (Zeit. f. d. eleg. Welt.)

Da den ædle Oldings Afg. Conferentsraad og Høiesterets Assessor Christian Frederik Jacobis Liig ledsagedes til Graven den 16 November 1810.

Fred om Graven, hvor den Fromme hviler!
Vemods stille Taare væde den!
Thi fra høien Himmel Haabet smiler,
Lover trøstende: vi sees igjen!

Trint om vor Jacobis sidste Leie
Kjærlighed og Venskab samle os.
Var Hans Venskab ei vort Hjertes Roes?
O som ingen Skatte kan opveie!

Thi kun Dyd og Retsind Ham var' kjære.
Ikkun Ædle rakte Han sin Haand.
Selv Hans Minde skal endnu vor Aand
Helligt Kald til Dyd og Retsind være!

Hvad Jacobi var for Fædrelandet,
Hvad Han var for Lærdom og for Vid:
Det har Viisdom, det har Retfærd sandet.
Dan og Nor det glemme ingentid!

Venner! skulde vi, som ganske kjendte
Vor Jacobis hele, blide Sjel,
Vi, hvem Godheds Fader kjærlig sendte
Slig en Ven ---- ei skjønne paa vort Held?

Eller, skulde vi uskjønsomt klage,
At nu dette Held er ikke meer?
At de komme ikke meer, de Dage,
Da Hans lyse Blik os fryded' her?

Ak! forlængst det var jo alt fordunklet,
Dette Vennesmiil, vi skued' froe!
I Hans Øie ikke mere funkled'
Dette Gjenskin af Hans Hjertes Ro!

O Hans Fred med Danmarks Fred bortdøde.
Landets Kummer knusede Hans Bryst.
Denne Sorg Han fandt ei Kraft at møde.
Da ---- da svandt for Ham al Livets Lyst.

Derfor sømmer Klagen ei Hans Venner,
At Han Hvile fandt i Graven her.
Nei, vort Hjerte Tak til Gud opsender;
Nu den Fromme lider ikke meer!

Trøst Dig, vor Jacobis troe Sophie!
Nu han stridet har den gode Strid.
Sku med Taalmod til den bedre Tid,
Som Dig evig skal til Ham gjenvie!

Han i Tro paa Gud og Jesum døde.
Denne Tro ---- o den beskjæmmer ei!

Ene den kan Jordens Qval forsøde.
Gjennem Gravens Mulm den viser Vei.

Vor Jacobi! Dig vi ville ligne,
Ligne Dig i Dyd og Christentro!
Samlede med Dig vi da skal signe
Gud, der kalder sine Børn til Ro!

Liebenberg.

Til ham, som sang om Øl i Skilderiet No. 115.

End for mit Øre lifligt lyder
Dit Qvad om Øl; men sang Du ei paa Skrømt?
Eet, i det mindste, har Du dog forsømt:
Siig, hvilket Bryggerie sligt Øl vel byder,
Som os til Sang
Begeistre kan.

Charade.

Min Første mellem Jord og Himmel svæver;
Og raser Æolus, den hæftig bæver.
De tvende Sidste yde Armod Lye,
Men Fyrster ikkun sjelden til dem tye.
Ved Vintrens Kuld mit Hele brat forsvinder,
Kuns paa en Sommerdag Du skjøn mig finder.

Alle Svenske Skippere, som for nærværende Tid befinde sig udi Danmark, Norge og Holsteen, blive herigjennem paa høieste Befaling advarede for den Fare, som kan møde dem i Henseende til Opbringelse ved Engelske Krydsere. — Det Kongelige Svenske General-Consulat i Kjøbenhavn, den 22 November 1810. Gram.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 119.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 27 November, 1810.

Hoistærede Hr. Udgiver!

Jeg er en gammel Mand, som nu har været til i mange, mange Aar, og ikke er vant til Krumspring og Salto mortale. Jeg har altid gaaet min gamle jevne og sagte Gang, og aldrig givet mig af med Linedanserkonster. Mit Navn var æret og agtet i hele Europa, og ingen talde om mig uden virkelige Kjøbmænd. Jeg bestemte deres Penges og Financers Værd, og bragte Harmonie imellem Staternes Myntvæsen. Ingen Uindviet vanhelligede mit Navn; ingen vovede at fremføre fornærmelige Beskyldninger imod mig. Man ansaae mig for Retfærdighedens Organ og mine Ord gjeldte som en Lov for alle Nationer. Men, ak! hvad er jeg i de senere Aar bleven til? Min Agtelse er forsvunden med min Rolighed. Uagtet mine Been ere gamle og stive har jeg dog maattet lære at gjøre Luftspring. Jeg maa springe frem og tilbage som en Galning, og hoppe igjennem Livet som en Frø. Neppe har jeg hvilet mig lidt i Hamborg, førend man puffer og støder mig frem i Kjøbenhavn, og saaledes omvendt. Jeg er en reen Bold mellem Kjøbenhavnske og Hamborgske Slyngekastere. Der gives intet Ølhuus, ingen Kippe, ingen Kjelder i Hovedstaden, hvor man ikke over sin Tunge og sliber sin Vittighed paa mig. Alle kalde mig en lumpen Karl, en Blodsuer, en Tyrk, kort sagt, en Persan, som ingen Ting sparer og har sin ødelæggende Næse allevegne. Enhver troer sig berettiget til i mit Navn og paa min Regning at udsuge sin Næste og drive Priserne paa Livets Fornødenheder og Ufornødenheder til det yderste. Skomagere og Skrædere, Slagtere og Hyrekudske, Hosekræmmere og Mødehandlere, Hørkræmmere og Bagere, alle skyde Skylden paa mig, alle raabe paa, at jeg er Aarsag til al Nød og Dyrtid. Jeg anklages af alle som en Forræder, og jeg tør ikke vove at lade mig offentlig see paa Kjøbenhavns Gader. Der er ingen Tvivl om, at jeg vilde blive stenet af smaa og store Drenge, af den fornemme og gemene Pøbel. Men er det ret, er det billigt, Hr. Udgiver, at behandle en gammel, redelig Mand saa forsmædeligen? Hvorfor stener, bander og forfølger man ikke hellere de Djævle, under menneskelig Skikkelse, der spille Bold med mig saavel her som udenlands? Ret længe kan jeg desuden ikke mere udholde disse Luftspring frem og tilbage. Det er beklageligt nok, at Skjebnen just har udseet mig til et Ødelæggelsesredskab for saa mange Stater. Men jeg gjentager det endnu engang: det er ikke min Skyld. Man har fordum paastaaet, at Verden engang skulde forgaae ved Ild, som den i Salig Noahs Tid forgik i Vand; nu spaaer man at den — jeg gyser ved at nedskrive det — skal forgaae ved mig; at den uden Sværdslag, uden Canoner, uden Vaabengny skal hærjes ved min uskyldige Haand. Ulyksalige Lod! Hvorfor kjæmpe ikke alle Nationer mod mine Fiender med samme Iver som mod Fastlandets? Hvorfor opsøger man ikke mine Avindsmænd i deres mørke og skjulte Huler?

Jeg har nyligen under Forklædning af en Holsteensk Skipper gjort en Vandring igjennem Kjøbenhavn. Ak, hvad jeg maatte døie og høre kan De aldrig gjøre Dem nogen Forestilling om. Først kom jeg ind til en Restaurateur. Her sadde to Personer ved deres Glas Punsch og klynkede over Tiderne. Da den ene af dem vilde betale Restaurateuren sin Fortæring, spørgende hvad han havde at betale, svarede denne: 4 Mk. 8 ß. "Koster da et Glas Punsch nu 2 Mk. 4 ß.?" "Ja det gjør," svarede Conditoren: "det er Coursen Skyld i." Derfra gik jeg hen paa et Spisequarteer. Da jeg havde afspist, spurgte jeg Pigen hvad jeg havde at betale, og Svaret var: 9 Mk. "Det er jo ugudelig dyrt, mit Barn." "Jo, det er Coursen Skyld i," svarede den lille rødmosede Knirps, i det hun vimsede fra mig. Derfra gik jeg ind hos en Hosekræmmer, for at kjøbe mig et Par Vanter, da jeg frøs saa stærkt om Hænderne. En lille Jydsk Dreng, med en Tunge som en Ragekniv og et Par forfrosne violette Hænder og Kinder, pakkede en heel Deel Vanter ud; men da jeg spurgte ham, hvad et Par skulde koste, var Svaret: "ni Mark, lille Herre." Da jeg igjen spurgte ham, hvorledes de kunne være saa ugudelig dyre, var Svaret atter: "det er mæn Korsen Skyld i, gode Herre." Jeg gik nu hen paa Gammeltorv, for at høre Prisen paa en Gaas, og man begjerte 16 Mk. "Men hvor kan I lade eder betale saa uchristelig dyrt?" spurgte jeg en tyk Valbykone, hvis Jeg, indhyllet i en tyk Skindpelts, i det mindste opfyldte et Areal af to Qvadratalen. "Det er min Saalighed Korsen Skyld i, min gode Mand!" svarede den Valbyeske Matrone. Kjed af at høre mig saaledes allevegne bagtale og forklaine, gik jeg nu hjem til mit Logis i de tre Hjorter, hvor jeg tankefuld kastede mig hen i en Sopha og eftertænkde min Skjebne. I det jeg saaledes sad fordybet i Tanker, bankede det paa Døren. Det var en Mand med Flintestene. Han plagede mig at afkjøbe ham nogle; da jeg spurgte, hvad de kostede, svarede han: 2 ß. Stykket. "Hvor kan han forlange 2 ß. for en lumpen Flintesteen, min kjere Fader; det er jo høist urimeligt?" "Ja, det er Coursen Skyld i, gode Herre!" — For at forslaae Grillerne lidt gik jeg nu ned i Gjestestuen. Her sade tre Personer, hvoraf de to lode til at være fra Landet, og talde med yderlig Foragt om mig. "Ja, den forbandede Cours," sagde den ene, i det han kradsede sin Pibe ud: "den er Skyld i al vor Ulykke." "Men hvad kan da egentlig være Aarsag i, at vor Cours er saa slet?" spurgte den anden, der saae ud til at være en Studeprangær, og havde en blaae Kjole med Sølvknapper paa. "Ih, hvad andet," svarede een af Selskabet: "end at alt vort Sølv sendes ud af Landet." Alle tre talde op ad Væggene, og jeg mærkede tydelig, at ingen af dem kjendte det mindste til min sande Natur og mit egentlige Væsen. Men nu forgik Taalmodigheden mig. Jeg tog Deel i Samtalen og sagde: "mine Herrer, De maa ikke blive vred at jeg blander mig i Deres Discours. Jeg hører, at De ikke saa ganske nøie kjender den Gjenstand, De taler om. De siger, at Coursen er Skyld i al vor Ulykke. Jeg tilstaaer selv, den stifter megen Skade. Men De maa ikke glemme, at man ogsaa kan gjøre en Skjelm Uret, og at man ikke maa male Fanden sortere end han er. For det første maa De vide, at der gives saa mange Tusinde blandt Deres Landsmænd, hvis ivrigste Ønske det er, at Coursen skal være slet; for det andet maa De betænke, at de fleste bruge Coursen som en Kappe, hvorunder de skjule deres Udsugerie og Prangerie. Kan De f. Ex. sige mig, hvorfor Kornet skal være saa dyrt, som det er? Lader vor Herre ikke sin Regn frugtbargjøre vore Agre ligesom før, uden at fordre Betaling derfor i Species eller Banco? Lader han ikke sin herlige Sol straale ligesaa skjønt og ligesaa ofte nu som før Krigen? Fordrer Jorden for sin Afgrøde vel andet end arbeidsomme Hænder? Groe Haugens Frugter mindre frodig nu end før? Kort, er Naturens uudtømmelige Rigdomskilde ikke endnu bestandig den samme, som den altid har været? — "Det er sandt nok, svarede Manden med Sølvknapperne, men De maa vide, at vi skal have saa meget udenlands fra. Den ene maa indrette sine Priser efter den anden. Bonden faaer rigtig nok den samme Grøde, som han før har faaet, og hans Faar yde ham ligesaa megen Uld nu som før. Men alt hvad han igjen skal have hos andre, naar han f. Ex. vil reparere sit Huus eller sine Vogne, eller lade sine Heste beslaae, eller tractere sin Nabo med Caffe,

eller have Risengrød og Punsch til Helligaften, saa maa han jo betale det efter Coursen. Er det derfor ikke billigt, at han ogsaa lader sig sine Varer betale derefter?" — "Ja, min Ven, svarede jeg, deri stikker det just. Bonden vil have Risengrød og Punsch o. s. v. og derfor maa han fordyre sine Varer firedobbelt. Men det er ham ikke nok med det; han vil desuden endnu profitere og lægge op dobbelt saa meget som for Krigen. At han betaler sin Vognsinørelse og sine Hesteſko, og sit Tømmer og sin Kalk dyrt, det berettiger ham vel til at lade sig betale sit Korn, sit Smør noget dyrere end før, men ingenlunde tre, ja fire Gange saa dyrt. Men som det gaaer med Bonden saaledes gaaer det med de fleste arbeidende og handlende Mennesker. Enhver vil vinde ved den almindelige Nød, og da man skal have noget at bruge til Paaskud for sin Egennytte og Pengegridskhed, saa skyder man Skylden paa Coursen. Hvorfor lever De ikke tarveligere? Tvinger Coursen nogen til at kjøbe Shavler til 1200 Rdlr. eller rosædige Kareter til 2000 Rdlr.? Det er eders Overdaadighed, som ødelægger eder, men ikke Coursen. I udsuge og udpine hinanden indbyrdes som forsultne Rovdyr, og derfor gaaer det eder som det gaaer. Dersom I vilde holde eder til eders Lands Frembringelser, saa vilde eders Cours ogsaa være bedre end den er. Men Ødselheden har gravet eders Grav og Ladhed og Egennytte vil styrte eder deri." De tre Gjæster gjorde lange Ansigter, men jeg tog min Hat og Stok og gik min Vei.

Kjere Hr. Udgiver, gjør hvad De kan for at redde min Ære og oplyse Deres Medborgere om min sande Tænkemaade. Kjæmp mod mine Fiender, som De har begyndt, og trænger De engang til min Bistand, saa vær overbeviist om min bestandige Hengivenhed.

Deres ærbødige
Coursen.

Med Opfordring til Lov og Rets, Finants- og Handelskyndiges, og enhver tænkende redelig Mands upartiske Bedømmelse, fremsættes i den bedste Hensigt, følgende simple ukonstlede Poster:

1. Er det muligt ved den postdaglig dalende Cours, at nogen reel Handel kan have Sted, og nødes man ikke til ved sund Eftertanke, at faae den sørgelige Erfaring, at næsten al Handel i Danmark p. t. er Chimaire og Agiotage?
2. Den Handlende, som i Dag sælger et Partie Varer, efter 1 eller 2 Maaneder at betale med formeerlig 10 PC. Avance, kan lettelig ved den dalende Cours, isteden for Avance tabe 10 og flere PC.
3. Da alle Slags Nødvendigheder og Varer stige, og uafværgelig maae stige, i Forhold til som Coursen daler, saa er det soleklart, at den Godseier, som for faa Aar siden, paa flere Aar forpagtede sin Ejendom bort for aarlig Pengeafgivt, for nærværende Tid neppe faaer ⅓ Part af det han burde have, og af det han troede at faae, og omvendt den Mand, som efter nærværende Cours og Varepriser, p. t. paatager sig Forpagtning mod forholdsmæssig Pengeafgivt for flere Aar, hvis han skulde kunne opleve en Cours al pari, eller en temmelig forbedret Cours, ville komme til at fravige Forpagtningen, med Opofrelse af alt hvad han eiede.
4. Naar man ved vores nuværende Cours, upartisk tænker sig alle i Danmark Pengegagerede Personer, særdeles de lavere og ringeste, hvo kan da vide andet Raad, end det Sal. Erasmus Rotterdamus i en anden Anledning gav: Abi in Cellulam tuam, et dic Domine miserere mei!
5. Det er notorisk beviisligt, at i Kjøbenhavn existerer en dansk og norsk Species-Bank, omendskjønt samme ikke endnu har opnaaet dens tilsigtende Bestemmelse og Øjemed, og langt fra ikke heller svarer til de øvrige Slags circulerende Pengemasser.

Kan Resultatet af disse 5 Posters, og uimodsigelige Sandheders upartiske Overvejelse andet end opvække følgende Ønsker:

a) At al Handel af nogen Betydenhed, efterdags afsluttes i dansk-norsk Species eller Hamborger Banco, omendskjøndt den Sælgende maatte være forbunden, ogsaa at modtage Betalingen i dansk gjeldende Papiir Courant, efter den til Forfaldstiden gjeldende Cours.

b) At alle Godsers Forpagtninger, efterdags afsluttes efter samme Myndtberegning, eller og imod Natural-Leverancer af Godsets Producter.

c) At ingen Slags Taxter sættes uden efter lige Myndtberegning, med mindre at Taxten ugentlig forandres efter Coursens Spring.

d) At ingen Slags Leverancer forliciteres uden efter foranførte Maalestok og Pengebetaling, thi ved en saa vaklende Cours, og ubestemt Pengeværdie, maae Leverandeuren nødvendig enten bedrage eller bedrages; man forestille sig de Leverandeurers Vilkaar, som tidlig i Foraaret paatog sig for hele Aaret at levere Kjød, Flesk, Smør, ꝛc., man tænke sig tillige Coursen og Prisen paa Kreature og Fedevare saaledes som samme var da Accorden blev sluttet, og hvorledes samme siden er forandret og nu befindes, og man uddrage da selv Resultatet, og de ufeilbare Følger for Fremtiden, naar ingen fast Pengefod haves.

e) At alle Pengegagerede, især de lavere og ringeste, maatte faae deres Pengegage betalt efter slig Myndtberegning, da disse i modsat Fald, enten nødes til at leve paa anden Mands Bekostning, eller til at lide virkelig Nød.

Hvad skal man sige om Bandsættelsen, som Ritualet og Loven ommælder?

Af T. M. B. Galskiøt, Sognepræst for Hyllested, Vendsløb og Holsteinborg.

(Fortsat.)

Dog at ethvert Religions-Selskab havde sine Udskud, der som Gedehamse fløj allevegne omkring, stiftede Ulykker overalt, og ødelagde de arbeidende Bier og deres Honning, kunde den gode faderlige Regiering ingenlunde lade saa gaae af. Som slig Regiering ej kan taale ethvert Religions Partie; saa kan den endnu mindre taale dem, som slet ingen Religion have. Her var det da især og egentlig jeg ønskede den gode faderlige Regiering

vilde for sin egen Skyld komme hvert Religions Partie til Hielp ved at paalægge enhver slig af Religions Partierne Uerkiendt dobbelte Skatter imod hver anden af lige Forfatning. Denne Fremgangsmaade har Regieringen den gyldigste Grund til, thi den skal ikke allene beskytte Ham lige med enhver anden Undersaat, men den kan endog ikke bruge Ham med nogen grundet Tillid til Statens Gavn (Den som ej er sin Gud troe, Hvem skulde Han være troe?). Den Gavn Staten ene kan have af Ham er som af Dyret, der under Tvang og Opsyn ene kan anvendes, hvilket er saa meget besværligere i Henseende til Ham, som Han har Forstand og Kundskaber, der, ilde anvendte, ved hver forekommende Leilighed fordrer dobbelt Opsigt. Saaledes, er Han Soldat, Han kan ej gaae imod Fienden og giøre sin Pligt uden en Reserve staaer bag Ham og skyder Ham ned, om Han flyer, eller en nøie regnende Krigsret uden Undtagelse strax bag efter fordømmer Ham, ei kan Han betroes Regimentets Penge uden Han løber bort med dem, naar Han seer Leilighed dertil, ei engang fodre sin Hest uden Han bortstieler af Havren og drikker op, hvis ej Corporalen eller Officieren staaer over Ham. Ligeledes Borgeren uden Religion følger sin Egennytte, uagtet hvad Lovene siger, Statens Gavn og Menneskeheden byder; blot Han kan giøre det ustraffet, er Intet Ham helligt, Intet holder Ham tilbage. For en Hvlid kan Han opoffre hele Skarer af Mennesker. De engelske Styrere ere Dagens uimodsigelige Beviser. Ulykkelig den ædle og gode Regiering, der i Stædet for med moralske Mennesker skal have at giøre med irreligieuse Vildbasser, hvis Egennytte og sandselige Lyster ere dem Alt *). Endelig den Ind-

*) Men Preussens 2den Friedrich udrettede dog store Ting med alle Slags Mennesker, uden at agte paa om, og hvad Religion de havde. — Ja! Men Han kan ei komme i Betragtning. Skient Han selv var Materialist, bleve dog Religionerne i Hans Land, som vare i god Flor da Han kom, hævdede og ved Magt under Ham, Regimenterne havde endog sine egne Præster, og Alt blev, som det var, indtil Han gik igien. Selv havde Han en igiennemtrængende Forstand; Selv var Han med allevegne og var Huusmand overalt. (Men kan Alle være som Han? Skal Regieringerne være arvelige, som nok ingen Tvivl er under-

flydelse Regieringen ogsaa for sin egen Skyld efter min Formening burde have paa Religionen, er, at hvis Nogen af disse, som vare udelukkede af eet eller andet Religions-Selskab, lod sig i Samqvem forlyde med Atheistiske, Deistiske Grundsætninger eller Spotterier over noget i Staten tolereret Partie skulde Han ej længer taales i Landet, men forvises Rigerne. Dersom Atheister og Deister ej burde taales i nogen Stat, saa kunde vel disses Grundsætninger endnu mindre *taales* af Partiernes Udskud, og dersom vittige Spotterier aldeles intet Beviis er (thi kan ikke den Skamløse og Nedrige spotte med enhver den agtværdigste og helligste Ting), og disse dog formedelst deres Vittighed og Frækhed nedsætter det Allerærværdigste og forblinder den Eenfoldige, saa sees ikke heller, at nogen god faderlig Regiering kan taale dem iblandt sine Undersaatter, der kan være fræk nok til uden alt Beviis som den kaadeste og slettest opdragne Dreng at antaste Alt uden Forskiel.

(Fortsættes.)

kastet, saa kan Faderens Forstand nok ikke altid nedarves paa den ældste Søn. Til at være Regent behøves heller ikke overmenneskelig Forstand, men ædelt og godt Hierte, urokkeligt til Laster, Virksomhed for sit Folks Vel, og almindelig sund Menneske-Forstand, som kan vælge sig gode Hielpere og Tienere. Hvilken Konge blev ikke Danmarks 4de Frederik med disse Egenskaber, skiønt Ham manglede saa saare meget: Den kongelige Opdragelse). Overalt, hvor jeg et 2den Frederik indsaae, at Kieppen, Spidsroden, Øxen, Kuglen, og Strikken ej kunde være tilstrækkelige hos hans Undergivne til at gaae Lemlæstelse og Død i Møde for, sees noksom af hans Raisonnement om Fædrelands-Kierlighed: At, fordi jeg var født paa den Plet Jord, der havde frembragt Korn til mig, hvor mine Forældre og Venner havde boet, saa skulde jeg, skiønt alle disse kunde været døde, og Guds Forsyn ligesaavel kunde givet mig alt Dette paa hvert andet Sted i Verden, dog af Taknemmelighed imod denne livløse Ting, hiin Plet Jord, opoffre Lemmer, Liv og Alt for den. ---- Vil man sige videre: Han havde i sin militaire Regiering faaet Æres-Følelsen opvakt, saa et feilende Regiment, formedelst et Ringe-Agtelses Tegn paa Armen, kunde gaae Død og alle Farer i Møde; saa beviser dette kun, hvilken vel opdragen Nation Han var Formand for, der kiendte sine Pligter og havde Agt for oplyste og retskafne Medborgeres Dom. Der kan ellers for sig selv betragtet ingen større Galning tænkes iblandt Mennesker end en Krigsmand uden Religion.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under 24 Nov. 1810.

1. I Sagen: Skipper Peter Laurén, contra: Caperfører Cornelius.

Sjællands Stifts Priserets Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper P. Laurén, til Indstævnte, med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom, var Skibet Marie Sophie, Skipper P. Laurén, med Ladning tilkjendt Caperfører Cornelius, som god Prise).

2. I Sagen: Caperfører H. H. Rager, contra: Skipper Olof Hakonsen.

Priserettens Dom, bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten, betaler Skipper O. Hakonsen til Caperfører Rager med 158 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom, var Skibet Olivia, Skipper O. Hakonsen, med Ladning, tilkjendt Caperfører Rager, som god Prise).

3. I Sagen: Skipper Johan Berggreen, contra: den Kongelige Casse, m. fl.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Cathrine Christine kaldet, friegives; dog saaledes, at Skipper Johan Berggreen bør erstatte den Kongelige Casse, alle af bemeldte Skibs Opbringelse flydende Omkostninger skadesløs; samt udrede det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Saa betaler han og Kammer-Advocatens Salarium for begge Retter med 130 Rdlr. D. C.

Kjøbenhavns Vexelcours den 27 Nov. Tre Maaneder 510. Flere Sælgere end Kjøbere.

Auctioner. D. 30 Nov. Fuldm. Saxild, Løsøre i Farvegaden. D. 3 Dec. Proc. Top, Løsøre i Bredgaden. J. Salomon, Kramvare og Løs-

ore i No. 258 ved Holmens Canal. D. 5te: Proc. Lange, Løsøre paa Snedkernes Laugshuus i store Grønnegaden.

Udenlandske Efterretninger.

Stockholm d. 7 Nov. Da H. K. H. Kronprindsen d. 2den Nov. ankom til Norrtull, holdt Overstatholderen General-Major og Commandeur Skjøldebrand, og Justitsr. og Borgermester Wallin paa Magistratens Vegne, og derpaa Direct. og Ridder Schwan i de 50 Ældstes Navn paa Borgerskabets Vegne, hver især en Tale til H. K. H. Prindsen svarede den første: De Fryderaab, med hvilke jeg modtages, foreskrive mig Reglerne for mine Pligter. De Forbindelser, jeg har imed Sverrig, skulle paa det helligste blive opfyldte, thi mit Hjertes første Trang er, at vinde min Konges Ömhed og Nationens Fortrolighed. Paa Skandinaviens Bund, omgiven af Svenske, kan jeg ingenting savne. Jeg vilde ikke ombytte deres Kjerlighed for den største Trone i Verden. Det er mig behageligt ved min Indtrædelse i Hovedstaden, at modtage dens første Hylding igjennem en Mand, som jeg allerede kjender af hans Skrifter og som i dette Øieblik forestiller mig Nationalcaracterens hele Reenhed. — Paa Borgermester Wallins Tale svarede H. K. H.: Det er med en øm Følelse jeg finder mig iblandt Hovedstadens Magistratspersoner. Jeg veed, at deres gode Opførsel under alle Omstændigheder har vundet Kongens høie Bifald. Deres Exempel er af største Nytte blandt en talrig Befolkning. Det er ene ved at oplyse sine Medborgere om deres Pligter, at Magistraten gjør sig velfortjent af Fædrenelandet. Vedbliver, mine Herrer, at opfylde dette hædrende Kald og paaminder alle, at der gives ingen Lyksalighed i Samfundet uden Kjerlighed til Orden og Retfærdighed og uden Agtelse for Lovene. — De 50 Ældste svarede Prindsen: Om i det hæderlige og vanskelige Kald, som mig er paalagt, jeg møder Møie og Besværlighed, skal mit Mod dog aldrig forlade mig, og jeg skal mindes, at jeg i Dag er bleven hilset af Hovedstadens 50 Ældste og at deres Ønsker understøtte mine Foretagender. (Inriks Tidn.)

I Paris døde nyligen en mærkværdig Gnier. Han havde længe handlet sammesteds med alle Slags Varer, som han lod komme fra sit Fødeland Provence. Han handlede med sine Kunder blot ved Billetter, som han stødte ud til dem, i det han bad dem, at svare ham paa samme Vei. Aldrig i hans Liv turde nogen komme ind i hans Værelse, som var et sandt Kastel, forsynet med dobbelte Døre, med adskillige Laase og Rigler og fra øverst til nederst beslaaet med Jernplader. Han havde hverken Kone eller Tjener og besørgede selv sin Huusholdning. Saa ofte en ung Pige af smuk Skabning søgte i Aviserne Plads hos en ugivt Herre besøgte han hende, men sandsynlig har aldrig nogen været saa ulykkelig at behage ham, thi han blev bestandig i enlig Stand. Han brugte aldrig mere end 15 Sous om Dagen, skjønt han var meget rig. Man havde i det Huus, hvor han boede siden nogle Uger lagt Mærke til, at han ikke gik ud mere. Man bankede paa Døren, men ingen svarede. Nu lod man hente en Smed. Forgjeves umagede han sig at dirke den op, den maatte hugges ind. Man fandt nu den Ulykkelige siddende død for sin Koffert, med Hovedet bøiede ind i samme og med en Pengepung i hver Haand; hans Legem var tildeels allerede gaaet over i Forraadnelse. Foruden de Pengepunge, hvormed denne Koffert var fyldt, eiede han endnu for 80,000 Fr. Diamanter. Enhver Knap i hans Kjole indbefattede en Spansk Quadrupel og hans meget høie Krave var sheelt foret med dobbelte Louisd'orer. (Zeit. f. d. eleg. Welt.)

Stockholm, den 18de November. Ved at unddrage sig fra Alliancen med Engelland, og vende tilbage til de politiske Forhold, som dets Tilbøielighed saavelsom dets Erindringer paakaldte, havde Sverrig af egen Erfaring lært at kjende Resultatet af det udeltagende System, som det hidtil havde fulgt. De Ulykker, der havde overvældet det, de smertelige Tab, det havde lidt, vare uundgaaelige Følger af den upolitiske og ulige Strid, det havde kjæmpet. Dets Fornødenheder og Interesse betegnede det den Bane, det for Eftertiden havde at følge. Da det intet andet ønskede, end i Roelighed at kunne ophjelpe den Kraft, der endnu var det levnet, burde det haabe at vedligeholde Freden med alle Magter, uden at være nødsaget til Offere, der vare dobbelt smertelige for Landet, som nylig var blevet formindsket en Trediedeel. Vel havde Freds-Traktaterne, sluttede med Frankrig, Rusland og Danmark, sat Sverrig i lige Forhold med de Magter, der havde er-

klæret sig for Fastlands-Systemet; men dog paalagde de det ikke den Forbindtlighed ganske at bryde en Neutralitet, som det ønskede at kunne vedligeholde for sig. I samme vare ikkun Forpligtelser angaaende Handelen blevne vedtagne. Imidlertid har Sverrig siden den Tid bestandig været udsat for Bagtalelser, som maaskee Had eller Misundelse havde udruget. Man har beskyldt det for ikke at opfylde sine Forpligtelser med al den Nøiagtighed, som baade Traktaternes Hellighed og Kongens bekjendte Caracteer udfordrede. Alle de Misbrug, der have fundet Sted paa Østersøens Kyster til Fordeel for Engellands Handel, bleve skrevne paa Sverrigs Regning, og man paastod, at denne Tingenes Forfatning, hvortil Sverrig allene skulde have givet Anledning, var den største Hindring, der endnu modsatte sig en almindelig Fredsslutning. — Hs. Majestæt de Franskes Keiser, Konge af Italien, har troet at burde gjøre Kongen Forestillinger for at hæve den Tvivl, der endnu stod tilbage angaaende det sande Forhold mellem Sverrig og Storbrittanien; Kongen, som ved denne Leilighed ikke har havt andet for Øine end de uforanderlige Agtelses- og Venskabs-Følelser han har for Hs. Keiserl. og Kongl. Majestæt, og som endog erkjender, at nogle Brud mod de allerede existerende Forpligtelser fra de Handlendes Side kunne have givet Anledning til billige Klager; men, som efter Pligt tillige benægter den Masse af ubeviiste Beskyldninger, der ere rettede mod Sverrig, har besluttet at give en nye Garantie for sine Hensigter og Grundsætninger han følger. — Hs. Majestæt har altsaa tilkjendegivet, at han erklærede Engelland Krig, at han uopholdelig vil befale at anholde de engelske Skibe, der imod Forventning skulde befinde sig i Sverrigs Havne; at Kongen, for ikke at give oftere Anledning til nogen Beskyldning, angaaende en hemmelig Overeenskomst med Engelland, eller en vedligeholdt og svigefuld Indførsel af Colonialvarer til Fastlandet, vil paa den strængeste Maade lade fornye det allerede existerende Forbud mod Indførselen af engelske Handelsvarer til Sverrig, uden Indskrænkning forbyde al Indførsel af Colonialvarer, af hvad Oprindelse de end ere og uden Hensyn til Flaget under hvilket de bringes, og fra nu af og uden mindste Indskrænkning ikke tillade nogen Udførsel fra Sverrig til Fastlandet af engelske eller Colonialvarer. Fremdeles vil Hs. Majestæt give de nødvendige Befalinger, at det hele Forraad af engelske eller Colonialvarer, der ere indførte i Sverrig, under hvilketsomhelst Flag, efter den 24 April indeværende Aar, ved Undersøgelser kan vorde bekjendt, og udleveret til Kongens lovlige Disposition. — I det Kongen bequemmer sig til disse Opoffrelser, hvis Storhed Erfaringen vil vise, har Hs. Majestæt fornemmelig havt for Øie baade sit vedvarende Venskab for Hs. Majestæt de Franskes Keiser, og sit Ønske, ogsaa fra sin Side at bidrage til Udfaldet af den store Grundsætning, der nylig er bleven anført mod Sverrig i Henseende til Søe-Freden. Det er ikkun ved at forene sine Bestræbelser med Fastlandets til at fremkalde denne for Menneskeheden saa velgjørende Epoke, at Hs. Majestæt, i sine Undersaatters Øine, vil for en Deel kunne retfærdiggjøre de betydelige Tab, som Omstændighederne ville forvolde dem, og tilkjendegive Europa, at det ikke har beroet paa ham, i dette Øieblik at see Freden herske paa Havene, og Handelen bragt tilbage til sin oprindelige Uafhængighed. — — Som en Følge af denne Declaration vil den formelige Krigserklæring mod Engelland blive indrykket i Vore Blade, og med det samme alle Foranstaltninger vorde føiede, for overalt i Riget at anholde og seqvestrere alle engelske Varer. (Statstid.)

Man veed, at Thomas Asche for nogle Aar siden fandt Mussiv-Malerier i Ruinerne af Muskingum, og at Andre have fundet Spor af Fæstningsværker imellem Ohio og Missisipi, hvorom man især har Americaneren Bartons Beretninger i American Transactions. Den Mening, man heraf fattede, at der i det Indre af Nordamerica, længe førend Europæerne opdagede denne Verdensdeel, har været et Rige, og at der har hersket megen Cultur i dette Rige, er bleven bestyrket ved Voyage des Capitaines Lewis et Clarke, der, som Oversættelse af en engelsk Reisedagbog, nylig er udkommet i Paris. Lewis og Clarke reiste paa daværende Præsident Jeffersons Foranstaltning 1803—6, for at undersøge Forbindelsen imellem Missuri og Columbia. De fandt lige saadanne cirkelformige Fæstningsværker af Steen ved Missuris Bredde, som man forhen havde fundet ved Ohios. Men ingensteds kunde de opspørge noget Sagn til nærmere Forklaring herom. (Allg. Zeit.)

Veirmøllen og Vandmøllen.

Veirmøllen.

Hvordan! Du samme Navn som jeg vil bære!
Du som i lave Pøl Dig vælter hist!
Vil nyde samme Rang og samme Ære!
Der ingen Forskiel bliver paa Ting tilsidst.
Du træller uophørlig for Din Føde,
Er næsten aldrig tør, er sjelden frie!
Og slig en uhørt Frækhed skal man møde
Hos en, der blot er født til Slaverie! —
See, hvor mit Hoved sig mod Skyen reiser —

Vandmøllen.

Tys, hvo har negtet Dig, at Du er stor,
At vidt og bredt omkring Din Høihed kneiser?
Men om Dig selv Du dog for meget troer:
Bør man foragte den, som er til Nytte,
Til hver en Tid, og volder Ingen Sorg?
Og mon Beskedenhed i ringe Hytte
Ei Hovmod overgaaer i Stormands Borg?

Veirmøllen.

Sku disse Arme, som med Kraft jeg svinger!
Ti Usling, skjælv! Et Slag strar knuser Dig:

Vandmøllen.

Med saadan Trussel Du knap nogen tvinger,
Der kjender Dig og blindt ei nærmer sig.
Han, som i eensom Krog Alt overveier,
Som ingen Oldtids=Fordom hylder meer,
Hvis Lykkes Hjul sig eens og stadig dreier,
Han al Din Stolthed, al Din Snak beleer.
Du kun i høie Luft kan Lykke finde,
Hvert Stille er Din Grav, Dit Liv er Blæst,
Din Storhed bød Dig gaae for alle Vinde
Snart som en Snegl, snart i Galop som Hest:
Du stedse skjælve maa ved hver en Torden,
Hvert Stød, hvert Knald, hvert Glimt Dig volder Skræk;
Jeg derimod, hvo er paa hele Jorden
Saa lykkelig som jeg her ved min Bæk?

Om Kort.

Kort er ligesom Tallotteriet en Italiensk Opfindelse, saavidt man veed fra det 14de Aarhundrede. De oprindelige Kort vare 7 til 8 Tommer lange og man fandt paa samme afbildet en Pave, en Keiser og de 4 gamle Monarkier, der gjensidigen bekjæmpede hinanden, hvilket har givet Anledning til de bekjendte fire Couleurer. I Aaret 1390 indførte man Kortspillet i Frankrige, for at more den den Gang afsindige Konge Carl VI. Fra Frankrige udbredte det sig i de fleste Egne af Europa. De forskjellige Figurers Benævnelse, der tildeels have vedligeholdt sig lige indtil vore Tider, forklares saaledes: Argina, Navnet paa Ruderdame, er Bogstavomsætningen af Regina; det var Dronning Marie af Anjou, Carl VII. Gemalinde, som Maleren Jacquemin Gringonneur vilde tilegne Kortene, hvilke han egentlig opfandt for Hoffet. Rachel, Navnet paa Kløverdame, var Agnes Sorel. Spardame, under Benævnelsen af den krigerske Pallas, forestiller Jomfruen fra Orleans, og Isabella af Bayern forestilledes ved Hjerterdame, under Navn af Keiserinden Judith. I David endelig, som Sparkonge, gjenkjender man snart Kong Carl VII., der, forfulgt af sin Fader som David af Saul, ogsaa som denne maatte forsvare sig mod en oprørsk Søn. De 4 Knegte: Ogier, Lancelot, Lahire og Hector ere bekjendte historiske Personer. Disse 4 Knegte forestillede efter ældre Franske Skribenters Beretning Adelen. Alle de øvrige Kort fra Tierne af betegne sædvanligen gemene Soldater, selv Couleurerne vare krigerske Tegn. Ved Hjertet vilde man forstaae Mod, ved Es og Ruder Vaaben, ved Kløver Fourragen, der maa skaffes tilveie, naar en Armee skal gjøre betydelige Fremskridt. Man har ogsaa antaget Es for et Sindbillede paa Financerne, fordi disse ere Hovedsagen i Krigen, og Es, som bekjendt, ikke allene betyder en Romersk Mynt, men ogsaa en Romersk Borgers hele Formue.

Opløsning paa Charaden i forrige Numer: Løvhytte.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 120.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 1 December, 1810.

Skrivelse fra By- og Consumtionsskriver Niels Siversen i Kjøbenhavn til hans Svoger Kjøbmand og Forligelsescommissair Rasmus Rasmussen i Roeskilde.

Velædle Hr. Svoger!

Jeg seer af Dit sidste Brev, kjere Svoger, at Du bliver hver Dag ældre, men ogsaa hver Dag tværere, og betragter Verden fra en ganske forkeert Side. Jeg sidder nu i min Bedstefaderstoel, som jeg fængsles til af noget, man i min Ungdom kaldte tør Værk, men som tilligemed saa meget andet i den poetiske og prosaiske Verden har skiftet Navn, og nu hedder Gigt og Podagra og andet mere, som i gamle Dage kun kjendtes og omtaltes af Læger. Men skjønt jeg er syg og svag, saa forekommer det mig dog, at vor Tidsalder gaaer med Kjæmpeskridt sin Cultur og Velstand i Møde. Eie vi ikke allerede de kostbareste Surrogater for Caffe, Sukker, Indigo, Religion, Patriotiismus og gammel Redelighed? Naar vi paa een Dag give flere Penge ud end vore Bedstefædre i en heel Maaned, saa er det jo soleklart, at vi ogsaa maa eie flere deraf end de. Naar fordum vor Bedstemoder fik paa sin Fødselsdag en Klædning af broget Damask eller Gros de Tour, saa blev den hendes Stadskjole for hver Festdag i hendes Liv, og den arvedes endog velbeholden og usjangsjeret af hendes Sønnedatter, som til allersidst endnu ret pyntelig overtrak en Canapee dermed. Men hvilken honnet Borgerkone vilde vel nu til Dags give saaledes sit Navn til Priis? Hvo vilde vel udsætte sig for den Skam, at bære en Kjole længer end tre Maaneder? Der er nu min Cousine, Fiskebløderens Datter; hun kommer aldrig med samme Hat i Klubben, som hun har havt eengang paa. Hun gjemmer heller ikke sine Klæder, som hendes gamle Bedstemøder; men hun sælger dem glat væk, saasnart de begynde at blive lidt almindelige, for hvad hun kan faae for dem, og Du kan bestandig træffe Rendekjellinger hos hende, som uafladelig have Tøi at forhandle for hende. I gamle Dage satte man Tæring efter Næring, nu sætter man Næring efter Tæring, og derfor gives der ogsaa nuomstunder saa mange Næringer, som man ikke kjendte noget til i fordums Tider, da Folk vare saa uslebne og uecultiverede, at man kaldte een, der for at hjelpe sig ud af en øieblikkelig Forlegenhed, efterskrev en andens Navn, en Falskner, og en Mand, der ikke vilde betale hvad han skyldte, en Bedrager, men derfor ere vi ogsaa nu langt fornemmere og rigere, og estimere hundrede Rigsdaler mindre end vore Fædre to Rigsdaler.

I Gaar var det Palmesøndag. Jeg stod i mit Vindue og morede mig med at see det smukke Kjøn gaae i Kirken. Disse guldlokkede Haar, disse Rober af Levantine med Livstykker af Atlask, disse ærværdige Pilegrimskraver, disse herlige Shawler, hvoraf nu et eneste er mere værdt end fordum den

skjønneste Gaard i Kjøbenhavn — ak, Svoger, mit gamle Hjerte hoppede ret af Glæde ved dette skjønne Syn! Fordum vilde Prindsesser have anseet det for Trylleri, nu var det for det meste smukke Tjenestepiger, som ydede mit Øie dette herlige Skuespil. Siig nu selv, hvilken fremstræbende Konstflid i de tjenende Classer, hvilken blomstrende Velstand i alle Familier vidner dette ikke om! Da Gudstjenesten var ude hoppede et Par muntre Tøse ind til min Nabo, som har et Leiebibliothek, og hentede sig Glorioso eller den store Bandit og spurgte: om man da ikke snart kunde vente en Dansk Oversættelse af Lucinde? — I vor Ungdom kunde en Tjenestepige neppe læse, og denne Oplysningens uhyre Fremskridt, som man for fyrgetyve Aar siden neppe drømte om, er foregaaet, frit og selvstændig, midt under Tidens største Storme.

Min Værtinde, Fru Kammerraadinde Snips, er lidt ærgerlig over alle disse herlige Ting, og mener, at Folk af Stand ikke ret vel kunne udmærke sig mere fra den gemene Hob; ogsaa fortæller hun mig, at næsten daglig nogle Tjenestepiger efterlyses i Avisen af deres Husbonde eller Madmoder for begaaet Utroskab og andre Overtrædelser af de ti Bud; at det er saa saare vanskeligt, at faae nu til Dags en skikkelig Tjenestepige, og at man skriver hele tykke Bøger om deres moralske Forbedring; at mange af dem have bragt den Sygdom, der tilligemed Kartofler er kommen til os fra America, i adskillige Familier, og flere deslige ærbare Ting. Men den gode Dame indseer ikke, at sligt er uadskilleligt fra den høiere Cultur og Tidsalderens almindelige Stræben efter Fuldkommenhed og Udvikling. Adskillige politiske Drømmere have vel paastaaet, at en Nationaldragt for Tjenestepiger var nødvendig; at det burde forbydes dem, at klæde sig i Taft og Musselin og Engelsk Sirts, men nyere Oeconomer og Commercekyndige have beviist saa klart som to og to er fire, at den frie Concurrence derved alt for meget vilde standses og Næringsveiene i Almindelighed lide derunder. Vor elegante Verden vilde formindskes to Trediedele, og mange Skræddere, Kræmmere rc. miste en Deel af deres Næring, dersom man vilde begvemme sig til et saadant strængt Skridt, og hvorfor skulde ogsaa en fattig Tjenestepige ikke være ligesaa berettiget som en Dame til at udmærke sin Figur paa det fordeelagtigste, tilmed da hendes Figur sædvanlig udgjør hendes hele bevægelige og ubevægelige Formue? Vore Tjenestepigers smagfulde og elegante Paaklædning viser overalt, at Culturen nu har naaet det sidste Trin.

For ikke længe siden hændte sig her et snurrigt Tilfælde. En ung Mand kom hertil fra Slagelse. Han var bestemt til at ægte Justitsraad *s Datter, og Sagen var allerede afgjort imellem Forældrene. Da den unge Mand traadte ind i Huset var Justitsraaden og hans Familie i Selskab; i Divanen sad Barnepigen, klædt i grøn Levantine, med sin Rinaldo Rinaldini i Haanden. Frieren antager hende for sin bestemte Fæstemø; han indtages af hendes Yndigheder og siger hende tusinde søde Ting. Begge bestyrkes i deres Vildfarelse ved den unge Mands gjentagne Ytring, at han priser sig lykkelig, allerede i Forveien at have hendes Faders Samtykke, thi det traf sig just, at Pigens Fader, en Haarskjærer, boede ligeledes i Slagelse. Endelig kommer Familien hjem; dette qui pro quo opløser sig, men den unge Mand er saa beskjæmmet derover, at han over Hals og Hoved skynder sig bort og tager hjem igjen til Slagelse. Saadanne Feiltagelser kunne i denne Tid, da Tjenestepiger klæde sig som Jomfruer og Frøkener, meget let indtræffe.

Du seer af alt dette, kjere Svoger, at Tiderne ere langt bedre end Du troer. Dyrtid kan man ikke klage over, thi hvor man har Penge nok, der er jo ingen Ting for dyrt. I min Kjelder har der hidtil boet en Sømand, som var vant til at hente Torsk fra Snekkesteen, og hvis Kone altid, medens han var ude, pleiede at leve af sin Rulle. Nu har han været til Caps og indbragt en Americaner, der gjør ham til en Mand paa en Halvtønde Guld. Han hedder nu Capitain Jon, kjører i en Gig, sparker Folk af Veien i Parquettet, har sig en Loge i Comoedien og en Maitresse i Adelgaden, og lever som en Herremand. Er det ikke Synd at klage over saadanne Tider? Nei, vor Almanak for næste Aar har ganske ret naar den siger Verden har staaet 5778 Aar, thi den kunde umuelig være kommet saavidt i Oplysning, Cultur og Velstand, om den, som de

Indske Almanakker paastaae, kun havde staaet i 5571 Aar.

Din gode Svoger
Niels Siversen.

Hvad skal man sige om Bandsættelsen, som Ritualet og Loven ommælder?

Af T. M. B. Galskist, Sognepræst for Hyllested, Vændeløb og Holsteinborg.

(Sluttet.)

Vilde man her sige: Hvad hielper Saadant? Herved fremmer man intet Godt, men befordrer kun Hyklerie. Bedre er det, at Menneskene vise sig som de ere, end de tage en Maske paa. — Jeg veed vel, at det har været en gammel Tale, men jeg troer, man her hverken skal bryde sig om gammelt eller nyt, kun allene om det Rette og Rigtige. Skulde man ved at hindre det Ondes Fremgang befordre Hyklerie, saa befordrer Forældre, gode Regieringer ogsaa Hyklerie, hver Gang de med Grunde overbeviser, laster, straffer og lægger Hindringer i Veien for deres Børns og Undergivnes Laster og Feil. Saa ufornuftig kan den Paastaaelige og Lastevante giøre Slutninger for at beholde sin Mening. Men videre, hvilket sandt fortrinligt Gavn er det ikke for Lastefulde, at de kan komme af Vanerne, som holder dem fangne med de stærkeste Lænker. Det er en væsentlig Maade, paa hvilken de kan komme til sund Sands og Ædruehed og de overbevisende Grunde kan giøre Virkning. Men overalt, lad os endog sætte, at nogle blive Hyklere, den sunde Menneske-Forstand vil dog strax dømme, at nogle Hyklere, giør Sælskabet langt mindre Skade, end nogle offentlige Religions Foragtere, som triumpherende gaae omkring, spotter det Ærværdigste, forfører den Uskyldige, og med sin Frækhed og Dristighed er dobbelt farlig og anstikkende. — Spørger man, hvi man tager sig dette saa nær, svares, fordi den franske Lovløse og Religionløse Tænkemaade kom og til os. I Stæderne læsde man det revolutionaire og irreligieuse, men sielden det oplysende og gavnlige. Landfolket hørte og saae ofte Virkningerne hos Kiøbstædfolk, og det mindre oplyste eller sandselige Menneske fulgde trolig deres Spor. Derfor have vi ogsaa dem paa Landet, som ligesaameget frygte for at indtræde i de Christnes Templer, som disse fordum i Hedningenes, som dertil aldrig har ladet deres Børn søge Skolen uden formedelst Tvang og Mulkt, eller som forskyder sin Kone, bliver udlagt til Barnefader, og i flere Aar paa hinanden synes ordentlig at have en Børne-Fabrik i sin Gaard. Derfor have vi Karle, som 2 Gange i et Aar udlægges til Barnefader, og Piger, der ligesom Koner faae Børn paa Rad efter hinanden, men til al Fortræd i de maanelyse Nætter ved St. Hansdagstider blive voldtagne paa Marken. Ogsaa værre end Pariserne kan man undertiden have $\frac{3}{4}$ uægte Børn, Folk, som ikke kan være Christne, men som heller ikke kan være Hedninge, da de ingen Afguder holde, som allernærmest ligne Aben, der vel som den giøre nogle fornuftlignende Gierninger, hvilke de see deres Naboer foretage, men iøvrigt synes det blotte sandselige Dyr, kun med den Forskiel, at de kan tale som Mennesker. Imod dette og andet Uvæsen er ingen Hindring. Man agter, sælskaber sig med, og betroer de allervigtigste Ting ligesaavel til Lastefulde, som Retskafne. De Førstes Lavhed tilbringer dem ingen Skam, og de Sidstes Retskaffenhed sielden udmærket Hæder eller Gavn. Det eneste Hinderlige synes Præstens Erindringer. Naar disse nu ei høres offentlig, saa maa de skee under Haanden. Skeer de under Haanden, saa anseer den Fornemmere dem for Grovhed, Uhøflighed, i det ringeste Ubeskedenhed, som indlader sig i fremmede og uvedkommende Ting. Den Ringere derimod afførdiger dem med Besmykkelser, Undskyldninger, i det Høieste gode Løfter, og saa er man færdig. Man bliver ikke bedre, Vanerne blive stærkere, de som en Strøm henrive ogsaa dem med sig, som de fylde op til. Ingen Under at Oplysningen, i hvor meget den end udbreder sig, renses, bliver fuldkomnere hos hver nye Menneske-Slægt, saa lidet kan vise sine lyksalige Virkninger.

Men hvad! Kan det dog virkelig have været Christi Mening, at Han vilde, at aabenbare forsætlige og uforbedrelige Syndere imod Christendommens Lærdomme skulde udelukkes af det christelige Sælskab? Selv søgde Han jo Sælskab med

Pharisæer og Sadducæer, hvilke førſte iſær Han ilde beſkriver; Han laſtes og bebreides for, at Han annammede Toldere og Syndere og aad med dem. Ogſaa ſiger Han jo ſelv om de Onde, ſom foreſtilles under Klinten i Guds Hvede=Ager, da Tienerne vilde luge den af: Lader dem begge voxe tilſammen indtil Hoſten. Alt Dette ſynes jo at viſe det Modſatte af det ſom her paaſtaaes. — Hvad Toldere og Syndere angaaer, da vare diſſe Jøder, og deres Brøde var langt fra ſaa ſtor, ſom den blev anſeet for; Chriſtus tillægger dem aldrig ſaa ſtore Feil, ſom Phariſæerne, ogſaa adſkillige ædle og veltænkende Mænd vare iblandt dem, det Zachæi Exempel og de Toldere og Syndere, ſom holdte ſig til Ham (Luc. 15) viſer. Skilderiet over Phariſæerne var viſſelig ikke ſkjønt, og dog omgikkes Han dem; men vare vel andre Mennesker bedre paa den Tid. Vilde Han omgaaes Mennesker, for at vinde Nogle af dem, og ſtifte ſin Religion, ſaa maatte Han nødvendig omgaaes dem, ſom de vare. Aabenbar Onde vare de ikke heller, og deres hemmelige Udaad ſtod ikke til at beviſe i en ſaa fordærvet Jøde=Stat. Overalt handles her ikke om, hvad der kunde giøres eller ikke giøres i en allerede indrettet Religion, men hvordan den nye Religion ſkulde være. — At Chriſtus ſagde i Lignelſen: Lader Klinten voxe med Hveden indtil Hoſten, kiendes ſtrax aldeles ikke at vedkomme denne Sag. Ved Hoſten vil Ejeren lade Klinten ſammenſanke og opbrænde med uudſlukkelig Ild. Her foreſtilles unægtelig de Ondes ulykkelige Tilſtand ved Døden og paa Dommens Dag; at oprykke Klinten forinden maa da nødvendig være Guds Straf, ſom Tienerne vilde have at ſkulde komme over de Onde, ſtrax efterat de havde udøvet deres onde Gierninger her i Livet. Dette vilde Herren ikke have, at ikke Hveden ſkulde oprykkes tilligemed Klinten. Paa Guds Ager kan det, der er Klinte, forandres til Hvede, og det, der er Hvede, forandres til Klinte. Onde kan blive Gode, og Gode kan blive Onde. Derſom da den Onde ſtrax ſtraffedes, og omkom, ſaa kunde Han ej blive Hvede, og Hveden blev oprykket med Klinten, og hvis Guds Regierings=Maade i Verden var ſaadan, at de Onde ſtrax ſtraffedes for deres onde Gierninger, ſaa kunde vel det aabenbare Onde udelukkes af Verden, men Mennesker bleve derfor ikke gode, Godt blev der ei mere til i Verden, da Mennesker nu blot handlede af Frygt for den øjeblikkelig paafølgende Straf, og Had og Forbittrelſe opkom i Menneskers Hierter i Stædet for Overbeviisning og Kierlighed, ſaaledes blev atter ved den øjeblikkelige Guds Straf Hveden oprykket tilligemed Klinten. Endelig i Lignelſen om Hveden og Klinten tales ſlet ikke om aabenbare uforbedrelige Forſætligheds=Syndere; thi diſſe kunde i en ſlig Guds Regierings=Maade ei engang finde Stæd, men allene om enhver feilende Synder, ſom ſtrax fik ſin Løn. — Dette vedkommer altſaa ikke det chriſtelige Sælſkabs Forhold med uforbedrelige Syndere. Deres Forhold ved at udelukke dem af det chriſtelige Sælſkab er endnu et Guds Naades= og Kierligheds=Middel til de Ondes Opvækkelſe og Forbedring, ſom jeg ikke ſeer det chriſtelige Sælſkab kan ſlaae Streg over, og den gode Regiering for ſin egen eller ſine Underſaatters Skyld i Henſeende til hver i Staten tolereret Sect kan undlade at bruge. Kunde jeg have Grund til at troe, at diſſe mine Tanker maatte ſtifte nogen Nytte i Verden, ſaa ſkulde jeg herved finde nogen Opmuntring imod anderledes Tænkendes Udladelſer, derſom diſſe ſkulde ſtemmes i Toner, ſom vare det blide chriſtelige Navn uværdige.

Inden= og udenlandſke Efterretninger.

Indenlandſke Efterretninger.

Placat, hvorved faſtſættes en Forhøielſe i de i Pakkepoſttaxten af 23de Febr. 1788 beſtemte Kontor=Gebyrer ved Pakkepoſt=Expeditionen, og at denne Forhøielſe ſkal vedvare indtil et Aar, efterat Freden er vendt tilbage.

Hans Majeſtæt Kongen har paa Generalpoſtdirektionens allerunderdanigſte Foreſtilling i Betragtning af, at de i Pakkepoſttaxten af 23de Febr. 1788 anordnede Gebyrer ved Pakkepoſtexpeditionen, ſom efter deres Henſigt ſkulle bidrage til at erſtatte Poſtkontorerne de med denne Expedition forbundne Udgifter til Skrivmaterialier m. m., ikke længere ere tilſtrækkelige til at afholde diſſe Fornødenheders ved Tidsomſtændighederne betydeligen forøgede Priſer, under 17de ſidſtleden

allernaadigst bevilget, at de i fornævnte Taxt fastsatte Kontor-Gebyrer maa fastsættes, forandres og forhøies saaledes:

At der i Skriver- og Veierpenge for de forsendende Summer eller det angivende Værd af Gods, der ei overgaaer 500 Rdlr., skal erlægges 3 Lß.; naar disse ere

over 500	indtil fulde	1000 Rdlr.	=	5 Lß.	
= 1000	=	= 2000	=	= 7	=
= 2000	=	= 3000	=	= 9	=
= 3000	=	= 4000	=	= 11	=

og saa fremdeles med 2 Lß. Tillæg for hvert 1000 Rdlr., indtil Skriver- og Veierpenge udgjøre i alt 1 Rdlr. som det Høieste, der maa oppebæres;

at der i Gebyr af Bærepenge for Breve med Penge og smaa Haandpakker maa erlægges indtil fulde 1000 Rdlr. 2 Lß.

fra 1000	indtil fulde	3000 Rdlr.	=	3 Lß.	
= 3	=	= 5	=	= 4	=
= 5	=	= 10	=	= 5	=
= 10	=	= 15	=	= 6	=
= 15	=	= 25	=	= 7	=
= 25	=	= 40	=	= 8	=
= 40	=	= 60	=	= 9	=
= 60	=	= 80	=	= 10	=
= 80	=	= 90	=	= 11	=
= 90	=	= 100	=	= 12	=

hvilken sidstnævnte Forhøielse af 12 Lß. ikke maa overstiges;

at Bærepenge for Pakker, Kasser, Kufferter o. d. l. skal erlægges saaledes:

fra 1	til 10 Pund	med 2 Lß.		
= 10	= 20	=	= 4	=
= 20	= 40	=	= 6	=
= 40	= 60	=	= 8	=
= 60	= 80	=	= 10	=
= 80	= 100	=	= 12	=

og i Øvrigt efter Bestemmelsen i Pakkepostaxten;

at der i Litsenbroderpenge skal erlægges i Kjøbenhavn, Hamborg og Lübek isteden for hidtil = = = = = 8 Lß. = 10 Lß.
i Flensborg, Kiel, Rendsborg, Slesvig, Odense og Aalborg = = = for 6 Lß. = 8 Lß.
og paa de øvrige Stationer for 4 Lß. = 5 Lß.

at der for løse Breve maa overalt oppebæres i Bærepenge for hvert Brev 1 Lß., isteden for hidtil paa nogle Steder ½ Lß.; samt

at Postkontorerne maa bemyndiges til at oppebære af de Reisende med Pakkeposten for deres Godses Veining, naar Vægten overstiger 25 Pund, i Veierpenge 2 Lß.

Endeligen har Hans Majestæt allernaadigst fastsat, at det i Henseyn til alle de Forsendelser med Pakkeposten, som angaae Kongelig Tjeneste, skal forblive uforandret ved de hidtil gjeldende Bestemmelser, samt at de forommeldte Forandringer og Forhøielser skulle vedvare indtil et Aar, efterat Freden er vendt tilbage.

Hvilket alt saaledes kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning og allerunderdanigste Efterlevelse.

Generalpostdirektionen, d. 24 November 1810.

Kjerstrup er nu paa sin Reise ankommen til Christiania, hvor han agter at lade opgaae en Luftballon i den saakaldte Grændsehauge.
(Christiania Avis.)

I Christiansand bortsælges d. 30 Nov., efter den Franske General-Consul Hr. Framerys Forlangende, den i Frankrige prisdømte og i Christiansand beliggende Preussiske Galease die gute Hofnung tilligemed sammes Ladning. (Christiansands Avis).

Hs. Excell. Hr. Geheime-Conferenceraad J. Bülow til Sanderumgaard i Fyen lader adskillige unge Botanikere frit undervise i Blomstertegning af den talentfulde Blomstermaler J. J. Bayer.

Ved Prise-Auctionen den 28de Novbr. vare Priserne saaledes foruden Afgifter: Raffinade 1 Rdlr. 1 ß. a 1 Rdlr. 2 ß. Pd., Melis 3 Mk. 12 ß. a 4 Mk. 9 ß. Pd., Lumpen 2 Mk. 10 ß. a 3 Mk. 7 ß. Pd., raae Sukkere 2 Mk. 8¾ ß. a 2 Mk. 15½ ß. Pd., Caffe 5 Mk. 5½ ß. a 1 Rdlr. 10½ ß. Pd., Virginia Bladetobak 43½ ß. a 45 ß. Pd., Indigo 8 Rdlr. a 9 Rdlr. 8 ß. Pd., Cacao 7 Mk. 4 ß. Pd., Sort Peber 28¼ a 31 ß. Pd., Allehaande 11 Mk. 3 ß. a 2 Rdlr. 7 ß. Pd., Hvid Ingefær 1 Rdlr. 2 ß. a 1 Rdlr. 13½ ß. Pd., Cassia Lignea 9 Mk. 12 ß. Pd., Cardemomme 22 Rdl. Pd., Muskatenblomme 78 Rdlr. Pd., Rosiner 93 Rdlr. a 95 Rdlr. 4 Mk. 100 Pd., Rødviin 300 Rdlr. a 377 Rdlr. Oxh., Mallagaviin 311 Rdlr. a 320 Rdlr. 30 Viert., St. Croix Rom 384 Rdl. a 491 Rdlr. 30 Viert., Sirup 32 Rdlr. 4 Mk. a 39 Rdlr. 3 Mk. 100 Pd., Nelliker 7 Rdlr. 4 Mk. a 8 Rdlr. 8 ß. Pd.

Caperfører Robert har i Forening med en anden Caper atter opbragt et Skib under Americansk Flag.

Prof. Oehlenschlæger har nu begyndt sine offentlige æsthetiske Forelæsninger i Hørsalen paa Eilers's Collegium. Salen var hidtil hver Gang propfuld af Mennesker. Det vilde være at ønske, at disse Forelæsninger kunne holdes i en større Sal, f. Ex. i Forsalen til Høiesteret eller sligt et andet Sted, hvor et større Antal af Mennesker kunne rummes.

I Handelen vedbliver Standsningen endnu bestandig. De saa mangfoldige Priisladninger, der saa hyppigen sælges den ene lige oven paa den anden, den følelige Pengemangel og flere Aarsager virke ufordeelagtigen paa Priserne af Colonialvarer. En Sammenligning mellem Priserne for to Maaneder siden og de nu værende Priser give de meest paafaldende Resultater. Caffe, som den Gang kostede 10 Mk. 4 ß., sælges nu for 6 Mk.; Havanna Sukker, som kostede 6 Mk., for 3 Mk.; Bomuld, som kostede 9 Mk., for 3 Mk. (det vil sige altsammen uden Told); Virginia Tobak, som kostede 5 Mk., for 2 Mk. 12 ß., Peber, som kostede 8 Mk., for 26 ß., og saaledes sælges i det Hele alle Varer nu meget lettere med Told end for nogle Maaneder siden uden Told. En Følge heraf er, at den Priseladning, som i Sommer var 4 Tønder Guld værd, nu ikke er over 1 Tønde Guld værd. Denne Revolution i Handelen har end ikke den største Handelskyndige kunnet forudsee, og det ubehageligste er, at den just indtræffer paa en Tid, da Terminen er for Haanden. Naar man seer hen til Coursen, saa ere de nærværende Priser paa Colonialvarer under Fredspriserne. Kort før Krigen, da alle vore Kjøbmænds Pakhuse vare opfyldte med Colonialvarer og da man dagligen kunde vente flere Qantiteter, kostede f. Ex. et Pund Caffe 2 Mk. Naar man nu antager en Cours til 400, saa er Caffeen dog lettere nu end før Krigen. Saaledes er det forholdsviis med alle de fleste andre Colonialvarer. I Tydskland er derimod Priserne paa Colonialvarer stegne meget. I Dresden betales fiint Sukker med 36 Grosken Pundet og Caffe i samme Forhold. Var det mueligt, at vore Kjøbmænd kunde faae Tilladelse, at føre de af Priser hidrørende Colonialvarer, som nu i saa stor Mængde findes her i Landet, over den Franske Douanelinie, saa er der ingen Tvivl om, at baade vi og Udlandet kunde være tjente dermed; thi Udlandet vilde derved blive forsynet med Colonialvarer, som det paa saa mange Steder trænger til, og vor Cours vil meget kunne forbedres derved.

Paa Viinauctionen i Gaard. 30 Nov. vare Priserne saaledes: Medoc St. Estephe fra 447 Rdl. til 448 Rdlr. 3 Mk. pr. 30 Viert., Medoc Pouillac 442 Rdlr. pr. 30 V., Madera 1 Pibe til 1010 Rdlr., Hvidviin 210 Rdlr. pr. 30 Viert., gl. Cognac 375 Rdlr. pr. 30 Viert. (Altsammen med Told.)

Paa Auctionen den 30 Nov. efter afdøde Lieutenant v. Buchwald, som i levende Live førte en saa stoisk Levemaade, fandtes urenket i et gammelt Skab, som skulde sælges, 4900 Rdlr. i Kongelige Obligationer.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 30 Nov. kort 500.

Udenlandske Efterretninger.

Den Kgl. Svenske Krigserklæring med det forenede Kongerige Storbritannien og Irland, givet paa Stokholmsslot d. 17 Nov. Vi Carl af Guds Naade, Sverrigs, de Gothers og Venders Konge ꝛc. ꝛc., gjøre vitterligt, at Vi, for fuldkommen at hæve den Tvivl, som er yttret om Vort Riges Forhold med Engelland, samt for endnu kraftigere at befæste de Venskabs- og Fortroligheds baand, som forbinde Os med Hs. Majestæt de Franskes Keiser, Konge i Italien; ligesom ogsaa for paa Vor Side at bidrage til Fastlandsmagternes Formaal at afslutte en almindelig og hurtig Fred, have seet Os foranlediget, herved at erklære det forenede Kongerige Storbritannien og Irland Krig. Altsaa ville Vi i Naade paabyde og befale, at al Skibsfart, Handel og Postgang, samt al anden Brevvexling, under hvad Navn det være maa, fra og til alle udi det forenede Kongerige Storbritannien og Irland, samt derunder liggende Landskaber, beliggende Havne, Stæder og Byer skulle under Ansvar, efter Lov og Forordning, fra denne Dag aldeles ophøre. Det er desaarsag Vor naadige Villie og Befaling til Vore Feldtmarskalker, Overstatholdere, commanderende Generaler, Admiraler, Landshøvdinger og alle andre Vore Befalingsmænd til Lands og Vands, at

de med deres Underhavende ikke allene hver paa sit Sted føie Anstalt, at denne Vor naadige Villie behørigen og skyndsomst til almindelig Efterlevelse vorder kundgjort, men ogsaa holde alvorlig Hævd over dets ubrødelige og nøie Efterlevelse. Det alle som vedkommer have hørsommeligen at efterleve. Til ydermere Vished have Vi dette med Egen Haand underskrevet og med Vor Kongelige Segl bekræftet. Stokholmsslot d. 17 Nov. 1810. Carl.

Kronprindsen af Sverrig har udnævnt Oberstlieutenant Holst (forhen Adjutant hos Kronprinds Carl August) til sin Adjudant. (Inriks-Tidn.)

(Af Børsenhalle.)

Breve fra Helgoland, hedder det i Engelske Blade, yttre Frygt for et nyt Angreb paa denne Øe. 500 Mand og 20 Canoner ere sendte fra Cuxhaven til Neuwerk. Norden for Elben, ikke langt fra Cuxhaven, er oprettet et Batterie af 10 Canoner og der arbeides paa et andet paa 7 Canoner. Et lidet Corps af 150 til 200 Mand er forsamlet paa Kysten. I Følge denne Beretning er Horatio og to eller tre andre Krigsskibe blevne beordrede til Elbens Udløb.

Greven af St. Leu agter at tilbringe Vinteren i Grätz.

Den seneste Bulletin angaaende Kongen af Engellands Sygdom er af 6 Nov. og lyder saaledes: "Hs. Maj. har i afvigte Nat sovet saare lidet, og befinder sig denne Morgen ikke bedre."

Gazette de France beretter, at Breve fra London af 7de skildre Kongens Tilstand som meget betænkelig. Der skal i London være forefaldet urolige Optrin, fordi Publikum troer man dølger Sandheden for det.

Rigsdagen i Ørebro er nu sluttet.

Kongen af Westphalen har tilsendt Kongen af Sverrig tre af hans Ordens-Tegn, et for Kongen selv, det andet for Kronprindsen og det tredie har Greven af Essen faaet.

Moniteuren meddeler følgende Efterretninger, som en Franskmand, der forlod London d. 10 og Portsmouth d. 11 hist medbragt. I London hedte det, at en fra Gener. Wellington ankommen Adjutant har indberettet, at man i Gosport har givet Befaling at indrette Sygehuse for 9000 Syge og Saarede. Kongen befandt sig meget slettere. I Handelsforretningerne herskede saare lidet Liv. De sidst indløbne Efterretninger fra Fastlandet have opvakt Urolighed og Creditløshed; de offentlige Fonds vare i Synken.

Den berømte Componist Mehul har af den Franske Keiser faaet en Pension af 2000 Fr.

I tre Dages Fægtning den 18 f. M. ved Losnitza have Tyrkerne og Servierne mistet 6000 Mand.

Lægerne i Wien have indberettet, at en Deel Mennesker ikke uden Skade for deres Sundhed kunne undvære Caffe, og at i og udenfor Apothekerne intet tilfredsstillende Surrogat gaves. De skulle have anholdt om, at man for at komme den lidende Sundhed til Hjelp, vilde tillade Apothekerne at falholde Caffe, og at Lægerne maatte have Lov til at forskrive saadanne Mennesker, hvis Sundhed ikke kan taale at undvære denne Drik, dagligen en Unze Caffe som Medicin.

———

Livorno, den 2 November. Til den herværende Sundhedsanstalt er indløbet Efterretning om at den byldartede Pest har viist sig i Otranto og Brindisi, hvorfore det er anseet fornødent, at paalægge alle fra det Neapolitanske kommende Skibe den strængeste Quarantaine. — Pengemangelen her tiltager bestandig, hvortil de betydelige Summer meget have bidraget, som skal betales i Told for de frigivne Ottomaniske Skibe. Adskillige af de fornemste Handelshuse her have i disse Dage ved udstædte Circulairer aldeles ophævet deres Handel, og lukket Contoirerne. (Handels-Tid.)

Memel, den 10 November. Her hersker den største Stilhed i Handelen; Exportartiklerne maae henligge formedelst Usikkerhed paa Søen, alle Colonialvarer confisqueres, og Pengemangelen er trykkende. Befragtninger finde ikke Sted, og alting spaaer os en endnu mørkere Fremtid, hvis ikke Conjuncturerne, snart skulde forandre sig til det Bedre. (S. Bl.)

Philadelphia, den 10 Septbr. Sundhedsforfatningen i denne Stad og Havn, samt i den hele nordlige Deel af America er endnu meget god; i de sydlige Staters Havne, fornemlig i Charlestown og Savannah hersker derimod den paa denne Aarets Tid der altid gjængse Klimatfeber, som er meget farlig for alle Fremmede, og Americanere selv fra de nordlige Havne ere ligesaa fuldt udsatte for at blive henrevne af Klimatets Virkninger, som nogen Europæer kan være det. —

Høstens Udfald har været maadeligt, og Hveden især har skuffet Forventningen, saa America vil ikke have noget at afgive til Fremmede. — De Spanske Colonier gaae stadigen men langtsomt frem mod Maalet af Handelsfrihed, uafhængig fra Europæisk Indflydelse. De sorte Chefer paa Øen San Domingo vedblive at ødelægge hinanden. (S. Bl.)

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Den i Nat (d. 1 Dec.) ankomne Hamborger Post har medbragt følgende Nyheder:

Fra den Russiske Grændse d. 15 Nov. Man udbreder det Rygte, at Freden imellem Rusland og Tyrken er kommen istand, og at Grev Italiensky allerede er afreist til sin Gesandtskabepost i Constantinopel.

Indførslen af alle Colonialvarer i Sverrig og sammes Udførsel derfra til andre Havne paa det faste Land er bleven forbuden. I Henseende til alle de Colonialsfrembringelser, der ere indførte siden d. 24 April d. A., er der føiet strænge Foranstaltninger.

I Følge Efterretninger fra London, der gaae til d. 14 Nov., var indtil d. 1 Nov. aldeles intet forefaldet ved Armeen i Portugal. De Franske og Engellænderne havde endnu bestandig deres gamle Stilling. — Kongen af Engelland befandt sig endnu stedse i Bedring. — Den forrige Konge af Sverrig, Gustav Adolph, var ankommen til Yarmouth.

I Rastadt, Bayreuth og Frankfurth ere de forefundne Engelske Fabrikvarer blevne offentlig brændte. I den sidste Stad beløb de brændte Varer sig til 400,000 Fr.

Fra London skrives under d. 10 Nov., at i Tilfælde Kongens Sygdom skulde være af Varighed, saa vil Prindsen af Wales's Udnævnelse til Regent ikke finde saa heftig Modstand som 1789.

Lord Sidmouth (Addington) faaer Lord Camdens Plads i Geheimeraadet.

Admiralitetet i London har ladet bekjendtgjøre, at i Maji, Junii, Julii og Augusti d. A. ere fra Engelland afgaaede til Østersøen under Convoy 1033 Seilere og til Engelland ankommen 1195 Seilere.

I et opfanget Brev fra Kjøbmand H. Cook i London til T. Pastow, Kjøbmand i Honduras, af 16 Oct., berettes, at alle Europæiske og Indiske Artikler ere betydelig faldne i Engelland, at Antallet af fallerende Kjøbmænd, Banquierer og Manufacturister er mageløst; at Banquerotterne strække sig til enhver Green af Handelen og tilintetgjøre al Tillid.

Fra Stralsund og Konigsberg skrives, at en Engelsk Convoy paa 600 Seilere er bleven adsplittet i en frygtelig Storm, og at 200 Skibe af samme ere strandede.

Moniteuren har en Artikel, dat. Stockholm d. 26 Oct., hvori det hedder, at man mener samme Tarif vil blive indført der, som i de Tydske Stater. — Man forsikkrer, at den Engelske Regjering hverken har erkjendt den nuværende Konge eller Kronprinds, og at Greven af Goltorp skal være bleven modtagen paa den Engelske Escadre som et kronet Hoved.

Hamb. Cours d. 27 Nov. 550 to Maaneder.

Under d. 27 Nov. har Hans Majestæt Kongen allernaadigst resolveret, at Marine-Regimentet og Kjøbenhavns Infanterie-Regiment skulle fra 1 Jan. 1811 af sammensmeltes og formere et Regiment under Navn af Kjøbenhavns Infanterie-Regiment, bestaaende af 3 Batailloner, hver af 5 Compagnier. General-Major Greve v. d. Schulenburg er udnævnt til Chef for Regimentet, og til Bataillonscommandeurer Oberst v. Meyer for den 1ste Bataillon, Major v. Michaelsen for 2den Bataillon, Major v. Ewald for 3die Bataillon.

Et Kobberstykke er nylig udgivet, forestillende, efter Mallings store og gode Handlinger, Knud den Store, Konge i Danmark, som dadler sine Hofmænds Smiger. Det er stukket af Prof. Poulsen i en let og kraftig Maneer, og aldrig før offentlig udgivet. Det viser tilfulde, hvad denne Mand, ifald Døden ei for tidlig havde henrevet ham, havde kunnet præstere i denne Konst. Stykket faaes hos Hhr. Brummer, Bonnier, Blankensteiner og Hois for 32 ß.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 121.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 4 December, 1810.

Om Kjøbenhavns Vandledning og dens Hovedrender fra omliggende ferske Søer.

Anledningen til at yttre mine uforgribelige Tanker om dette vigtige Emne, er mig givet ved at læse Hr. Etatsraad og Ridder Professor Callisens ypperlige Skrivt: "Physisk-Medicinske Betragtninger over Kiøbenhavn 1807, første Deel," hvori p. 237, femte Afdeling, handles om Kjøbenhavns Vand, og hvorved forekommer den Mening: "at afholde saameget som muligt alle Urenligheder fra Søerne, og at opmudre Grunden i Nærheden af Hovedrenderne i det mindste til Dybden af en heel Alen under dens Aabninger, saa at Urenligheden kunne synke ned forbi dem, vil til alle Tider nok være Hovedmiddelet." — "Imidlertid er denne Sag, siger Hr. Forfatteren, at betage Vandet sin Urenlighed førend det flyder ind i Renderne, af saa stor Betydenhed, at den kunde frembyde et værdigt Emne til en Prisopgave."

Saa umiskjendelig vist det er, at disse ydre Vandbeholdninger eller Reservoirs til Stadens Fornødenhed, ikke, efter de i Skrivtet anførte Aarsager, kan holdes frit for Mudder og anden Ureenlighed; saa tjenstgjørende ville, efter min individuelle Mening, det være: at et Pæleværk uden for Hovedrenderne blev nedrammet i en halv Sirkel — ikkun 2 Alen paa hver Side af Renden, og samme opfyldt med nogenledes løselig fastbundne Faskiner af Bøgeriis, og nedsænkede deri med en maadelig Tvingsel; paa det at disse Faskiner, saa ofte det enten behøvedes — eller ikkun for Kundskabsskyld, kunde optages, og derefter renses til Nedlægning igien; hvilket vilde blive et meget lettere Arbeide, end naar Renden uden for dens Lager skulde være beskjermet med smaae runde Stene og med Sand der imellem, lagde i samme Diemærke, men ei saa lettelig optagne. Jeg tør med temmelig Vished formode, at Rendernes Opfyld med Mudder, vilde blive meget kiendelig mindre, naar Faskinernes Optagning og Rensning efter tilfældige Omstændigheder ikke forsømtes.

Hovedrenderne, som bringe Pompevandet fra Peblinge- og Sortedams-Søer, og Springvandet paa Emdrup Søen til Staden, ere forfærdigede, siger Hr. Forfatteren: "af det løseste og mindst varige Træ vi kiende, end og af Fyrretræ, — og at ikke lettelig kunde en Materie vælges, som er saa hastig Fordærvelse underkastet — som saa let sprækker, og som har en saa løs Sammenhæng at baade Vand og Luft med Lethed kunne passere igiennem den."

Disse nedlagde Vandlednings-Render, synes ogsaa mig ikke at være af bedste Valg, da det netop er Kiernen og Marven deri som bliver udboret, og den blødere og fastere Skal, som beholdes. Vårt eget Lands Skove frembyde i Mængde den ranke og velvoxende Riisbøg, saavelsom den paa sumpige Steder i alle Rigets Provindser hastig

vorende Elle; begge af bekiendt udmærket Brug til Vandledning, og det sidste især til Vandposter eller Opstandere som Pumpetræe. Det er gammel Erfarenhed, at Bøgetræ, staaende eller liggende i Vand, ikke raadner, men bliver, jo længer deri, jo haardere forstenet, ikkun at Soel og Luft holdes derfra, da det ingen Forraadnelse er underkastet.

Mange Overbevisninger herom har min lange Erfarenhed fuldkommen bekræftet, og er intet nyt til denne Tid. Min i Aaret 1801, igjennem den S. O. Deel af Sjelland, samt Møen og Falster, i Septbr. aflagde og offentliggjorde Privatreise: "Kortfattede Efterretninger om nogle af de Danske Fiskekyster," indeholder p. 25 erfaret Bekræftelse: At Bøgepæle, som vare brugte til Bundgarn, og efter Brugen i hvert Aar optagne og nedlagde i en afløbende Ferskvands-Rende, og med Strandtang bedækkede for Soel og Luft, vare efter de agtbare Fiskeres Bevidnelse over 40 Aar gamle og endnu brugelige. Jeg betragtede dem, og fandt at de vare haarde som Steen, og blaaeagtige eller af mørk askegraa Farve. Naar Bøgetræer skal vælges til Vandrenders Nedlegning, maae det skee med største Skjønsomhed. De Bøge, som staae i Udsiden af Skoven imod V. og N. have det haardeste og fasteste Træ i sig til dette Brug, da den Side, som vender til de modsatte Hovedvinde, efter Kompasset O. og S. have en blødere og ikke saa haard Fasthed. Naar slige Træer udskionnes til Fældning, da er det fornødent efter Overskiæren i Kævler, at de ikke ligge ubedækkede over to Dage, især ved Enderne, men forsynes med noget Løv og Græstørv indtil deres videre Behandling, da de ellers modtage skadelige Sprækker og Revner, som dog ellers meget kommer an paa den Aarets Tid de blive fældede. Elletræet voxer i mange mig bekiendte Skove her i Sielland, som og i andre Provindser, til en fuldkommen Høide og Tykkelse, og er som ovenfor sagt meget beqvemt til Vandlednings-Render under Jorden, da det ei heller er Forraadnelse underkastet; dog anseer jeg Bøgen for udmærket bedre, og derimod Ellet at bruges til Pompe-Opstandere, langt varigere og mindre kostbare end de sædvanlig brugende Fyrretræer. Her i Egnen, hvor jeg opholder mig, er det noksom bekiendt, og afbetienes næsten overalt, glat afhøvlede og med en Fernis og Brunrødt overtrukne oven for Brøndbækket. De af Hr. Forfatteren anmeldte Vandrør af brændt Leer, glasserede og uglasserede, og af støbt Jern, som i hine nævnte Lande ere i Brug, maae vist nok have alle Fuldkommenheder saavel i Henseende til Sundhed som Varighed. Men her til Lands at anbringe samme! De faa her gjorte — og maaskee endnu uafbenyttede Prøver, vil neppe være fyldestgiørende fra Sparsommelighedens Side, imod vort eget Lands Træerender. Bekostningen med hine ere ogsaa anmærkede fra Aaret 1806, da Værdien af Ildebrændsel, Bly og Jern var ringere efter Coursen, end nu 4 Aar derefter. Dersom nu mine ovenfor fremsatte Meninger om Bøgetræets Fortrin fremfor det hidtil brugte Fyrretræ, skulde finde den høilovlige Brand- og Vandvæsens-Commissions Bifald, og Forslaget en Prøve værd, da maatte endvidere tillades mig herved at gjøre opmærksom paa følgende, nemlig: a) at de i Skoven udsøgte Bøgetræer strax blive afbarkede, som under alle Omstændigheder er fornødent, og med Øxen slingede i □ af 12 og 15 Tommer i Kant, eller i Følge af den Vandløbsvidde, man behøver at give dem, som vel ogsaa kan være mindre i Tvermaal; b) at en 3 eller 4 Tommer tyk Planke bliver snorret fraskaaret Høikanten, og c) at Kævlet, som skal være til Rende, kan efter Befindende blive 6 à 9 Alen udhugget paa Stedet i Midten til den Brede og Dybde, man vil have Rendeløbet, og med en Huulhøvl jævnet og glattet, og naar det da er hjemført til Brug, Planken lagt derover som et Dæksel. Jeg antager et firkantet hugget Rendetræes Nedlægning for mere sikkert end de runde Træer, ligesom og for Beqvemheden, naar det skulle eftersees, hvilket jeg dog ikke formoder skulde være fornødent i Snese Aar derefter, da disse udhulede Bøgetræer som Vandrender maatte lægges i Blaaeleer, ompakket paa begge Sider; Planken som Overdæksel befæstes med nogle faa Bøgenagler i hver Side, og i Henseende til Sammensætningen af disse fortløbende Vandrender forbeholder jeg mig indtil fornødent gjøres, at fremvise i det Smaae 2de med Trælaase sammenføiede Rendetræer, hvert af 9 Tommers Længde, hvilket ikke tydelig nok ved Beskrivelse her kan oplyses.

Saaledes fremsætter jeg frimodigen og med

Lyst disse mine paa nogen Erfarenhed grundede Tanker til nærmere Prøvelse, for om mueligt derved i et saa vigtigt Anliggende endnu at kunne gavne. Havde mig før været givet Anledning dertil, da havde det og skeet maaskee bestemtligere; men jeg har først i disse Dage havt det Held, hos en Ven at faae ovenanførte vigtige Skrivt at læse, og ikke veed jeg hvad i den senere Tid siden fire Aar forbi dermed kan være foretaget. Imidlertid, dersom noget til Forsøg heri skulde blive besluttet, da kan det endnu være beqvem Tid, at udsecte ranke, saavel Miisbøge som Elletræer, kunne blive udviste eller indkjøbte og paa Vinterføret hjemskovede.

Holbek, den 30 November 1810.

J. With,
Kammerraad.

Nyt. Nyheder.

Det synes som de første Ord i Ovids Methamorphoses: in nova fert animus skulde være Menneskeslægtens Valgsprog. Ingen røres ved det beundringsværdige Syn af Solens Opgang eller rettere tilsyneladende Opgang, men hele Verden løber efter det mindste Luftsyn, der et Øieblik lader sig see i den Samling af Dunster, der omgive Jorden og som man kalder Himmel.

Vilia sunt nobis quæcumque prioribus annis
Vidimus, & sordet quidquid spectavimus olim.

"Hvad godt Nyt" er det første Spørgsmaal, man gjør sin Ven, naar man møder ham paa Gaden, om man end havde nok saa meget og nok saa vigtigt Gammelt at tænke paa, ja om end det Nye, man hører kun vedkom Keiseren af China eller Kongen af Nubien. Og er end Svaret almindelig: "det Nye man har duer sjeldent", saa giver man sig dog alligevel ikke tilfreds førend man har hørt det.

Nyheden er vore Damers Afgud. For et nyt Snit paa en Kjole, et nyt Mønster for en Hat, opoffre mange af dem deres eget, deres Mands, deres Børns Ro og Lykke. De spørge ikke om deres Skoe klemme og paadrage dem Ligtorne; om deres Snørlive volde dem de smerteligste

Tilfælde; naar det kun er efter den nyeste Smag, ere de fornøiede.

Men denne almindelige Smag for det Nye er dog maaskee i mange Henseender en Velgjerning for Verden. Man tilraaber os: værer fornøiede med det, I have; ønsker intet, der er over eders Stand; undertrykker eders Nysgjerrighed; styrer eders Forstands Urolighed. Det er meget gode Grundsætninger; men dersom vi bestandig havde fulgt dem, saa vilde vi endnu drikke Mjød af vore dræbte Fienders Hjerneskaller; saa vilde vi endnu sove paa Bjørneskind, og vi vilde hverken have havt en Tullin eller Ewald, en Holberg eller Abildgaard, en Wiedewelt eller Thorwaldsen.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under 27 Nov. 1810.

1. I Sagen: Caperfører H. P. Bødker, contra: Skipper George Miller.

Det i denne Sag omtvistede Skib Devotion kaldet, tilligemed sammes indehavende Ladning, tilkjendes Caperfører H. P. Bødker, som god Prise. Rets-Omkostninger ved Priseretten udredes af Prisen; iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

2. I Sagen: Caperfører Colding, contra: Skipper Joseph Swett.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten, betaler Skipper Swett til Caperfører Colding, med 478 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Magnet, Skipper Swett, med Ladning, tilkjendt Caperfører Colding, som god Prise).

3. I Sagen: Caperfører Knud Guldbrandsen, contra: Skipper Jean Laurent Marin.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten ophæves. (Ved Priserettens Dom, var Skibet le Allarte, Skipper Marin, med Ladning, friekjendt; dog saaledes, at deraf udredes 150 Rdlr. til Caperen, samt Retsomkostninger).

Under 1ste December 1810.

1. I Sagen: Skipper Johan Bernhard Eylermann, contra: Caperfører Dircks.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande;

Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten, betaler Skipper J. B. Eylermann til Indstævnte, med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Wilhelmine, Skipper Eylermann, med Ladning, tilkjendt Caperfører Dircks, som god Prise.)

2. I Sagen: Skipper Jan Meesenbrock, contra: Caperfører Christian Wulffsen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, de goede Hoop kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper J. Meesenbrock betaler Erstatning til Caperfører C. Wulffsen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

3. I Sagen: Skipper Olof Olsen Strandberg, contra: Caperfører Koefoed.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Ulrika Charlotte kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper O. O. Strandberg betaler Erstatning til Kaperfører Koefoed, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 300 Rd. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

4. I Sagen: Skipper Onne Eilz Fissen, contra: Caperfører Glasser.

Det i denne Sag omtvistede Skib, die Jouffrouw Marie kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper O. E. Fissen betaler Erstatning til Caperfører Glasser, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

5. I Sagen: Skipper Edward Abbott, contra: Caperfører Knud Ellingsen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Julian kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper E. Abbott betaler Erstatning til Caperfører Knud Ellingsen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 1000 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

6. I Sagen: Skipper Adam Harmens, contra: Caperfører Steen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Vrauw Marie kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper A. Harmens betaler Erstatning til Caperfører Steen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

Reglement for Gjordemodervæsenets Indretning og Bestyrelse i begge Riger, Kjøbenhavn undtagen.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, rc. rc., Gjøre vitterligt: At Vi, for end mere at sikkre Opnaaelsen af den velgjørende Hensigt, hvori Lovene angaaende Gjordemodres Underviisning, Antagelse og Forhold ere givne, allernaadigst have bifaldet følgende Reglement for Gjordemodervæsenets Indretning og Bestyrelse i begge Vore Riger, Kjøbenhavn undtagen:

§. 1. Enhver Kjøbstæd i Danmark og Norge skal, i Henseende til de Anstalter, som bør træffes til Barselqvinders Hjelp, udgjøre et særskilt Gjordemoder-District, under hvilket og de Landbeboere bør indbefattes, som ere henlagte til nogen af Kjøbstædens Kirker.

§. 2. Har Kjøbstæden, eller denne tilligemed det Land-District, som dertil (efter §. 1) er henhørende, en saa ringe Folkemængde, at de med ovennævnte Inddeling forbundne Udgifter ei af samme kunne udredes; eller skjønnes det, at en Gjordemoder ikke der vil kunne finde nødtørftig Udkomme, da maae vel et større Antal Landbeboere, end de som søge Kirke i Byen, forenes med Kjøbstædens Gjordemoder-District, dog at dertil forud erhverves Vort Danske Cancellies Approbation.

§. 3. Paa Landet i Danmark skal være saa mange Gjordemoder-Districter, at den Gjordemoder, som i ethvert af disse ansættes, beqvemmeligen kan varetage sine Forretninger, og at Beboerne uden alt for stor Besværlighed kunne kalde hende til Hjelp.

§. 4. Der bør desaarsag og, ved Gjordemoder-Districternes Inddeling, overalt tages Hensyn saavel til Længden og Beskaffenheden af den Vei, der er imellem Familiernes og Gjordemoderens Boepæle, som til Folketallet.

§. 5. I Overeensstemmelse hermed, have Amternes Overøvrigheder, enhver for sit Amt, efter

Overlæg med Præsteskabet og Districtslægerne, at affatte og indsende Forslag til Vort Danske Cancellie, angaaende den nærmere Inddeling af Gjordemoder-Districterne i deres Embedskreds.

§. 6. Og da det er Vor Villie, at Gjordemodervæsenet paa Landet i Vort Rige Norge ligeledes kan vorde given en bedre Indretning, saa paalægge Vi Vore Amtmænd i bemeldte Rige uopholdeligen at indsende Forslag, saavel til Landets Inddeling i Gjordemoder-Districter, som til Gjordemødres Løn og øvrige faste Indtægter; og have de i denne Henseende, saavidt Stedernes Leilighed og andre Omstændigheder det tillade, at følge de Forskrifter, som indeholdes i dette Reglement.

§. 7. Det umiddelbare Opsyn med Gjordemodervæsenet paaligger den underordnede Øvrighed paa ethvert Sted; ligesom det og skal være de beskikkede Lægers Pligt, enhver i sit District at anvende den yderste Opmærksomhed paa, om nogen Uorden i denne Henseende skulde finde Sted, og i saa Fald strax anmelde saadant, efter Omstændighederne, enten for Stedets eller Amtets Øvrighed.

§. 8. Ligeledes skulle Stifts- og Landphysici, i Følge Embeds Pligt, føre Overopsyn over Gjordemodervæsenet i alle de Districter som ligge under deres Physicater, samt med muligste Beredvillighed oplyse og veilede Øvrigheden, naar denne i tvivlsomme Tilfælde henvender sig til dem.

§. 9. Ethvert Steds Øvrighed skal aarligen til 31te December gjøre Indberetning til Overøvrigheden om Gjordemodervæsenets Tilstand, og derved i Særdeleshed forklare, hvilke Mangler der maatte være bemærkede ved samme; Denne Beretning har Over-Øvrigheden derefter at indsende til Vort Danske Cancellie, ledsaget med sin Betænkning.

§. 10. Lignende Beretning bør enhver beskikket Districts-Læge, gjennem Stifts- eller Land-Physicus, til samme Tid indsende til det Kongelige Sundheds-Collegium i Kjøbenhavn.

§. 11. Klager over Gjordemødre eller fra disse, der vedkomme deres Bestilling, Pligter og Rettigheder, bør indleveres til den vedkommende Øvrighed, som, i Overeensstemmelse med de gjeldende Love, enten selv afgjør, eller til Afgjørelse ved Domstolene henviser alle de Sager der angaae Overtrædelse af Anordningerne om Gjordemodervæsenet.

§. 12. I enhver Kjøbstæd skal ansættes saa mange Gjordemødre, som Stedets Trang gjør fornødent, og i det mindste een, med fast Løn.

§. 13. Lønnen for enhver Gjordemoder, som ansættes i en Kjøbstæd, bestemmes til 50 Rdlr. aarlig i Penge, 2 Favne Brænde, eller et dertil svarende Qvantum Tørv; samt, naar Kjøbstæden eier Jorder eller har Græsnings Ret, da Græsningen til en Koe; og desuden fri Bolig, bestaaende af eet eller tvende Værelser med Kjøkken. Skulde hun heller attraae Penge end frie Bolig, da maa hende tilstaaes 8 à 12 Rdlr. aarlig til Huusleie.

§. 14. Samtlige (efter §. 13) medgaaende Omkostninger udredes af Kjøbstædens Kæmnercasse; og hvor et Land-District, i Medfør af §. 1 og 2, er forbunden med Kjøbstæden, tager hiint tillige forholdsmæssig Andeel deri.

§. 15. Lønnen for en Districts-Gjordemoder paa Landet bestemmes til 20 Rdlr. aarlig i Penge, 2 Favne Brænde, eller et dertil svarende Qvantum Tørv, et 4 à 5 Fag stort Bondehuus med en dertil hørende liden Hauge, samt Græsning til een Koe, eller i dets Sted saa megen Jord, som kan afgive saadan Græsning. Skulde hun heller attraae Huusleie end frit Huus, maa samme bestemmes til 6 Rdlr. aarlig.

§. 16. De (efter §. 15) paa Husets og Brændselets samt Græsningens Anskaffelse medgaaende Omkostninger udredes af ethvert Gjordemoder-District; men derimod lignes samtlige i et Amt ansatte Districts-Gjordemødres Løn paa Amtets Hartkorn, i Overeensstemmelse med Forordningen af 5te April 1793.

§. 17. Dog skal det herved iagttages, at de Jordegods-Eiere, som med Velvillie og paa egen Bekostning have gjort og vedligeholdt Indretninger for Gjordemodervæsenet paa deres Godser, ikke skulle paa ny bidrage til disse offentlige Gjordemoder-Indretninger.

§. 18. Saa skal og enhver Kjøbstæd og ethvert Land-District forsyne den ansættende Gjordemoder med de Redskaber, som ansees fornødne til hendes Bestilling. Disse anskaffes første Gang paa Kjøbstædens eller Districtets Bekostning, og overleveres Gjordemoderen ved Syn, samt tilbageleveres paa lige Maade.

(Fortsættes.)

Ved allerhøieste Resolution af 24de d. M. har det behaget Hans Majestæt allernaadigst at anordne og befale, at den ved Forordningen af 17de Junii 1779 tilstaaede Fritagelse for Transittolden, kuns skal anvendes paa det Transitgods, som over Kiel føres fra og til Kongerigerne Danmark og Norge, og at derimod de over Kiel fra og til Fremmede gaaende Transitvarer skulle erlægge de befalede Transitafgivter.

Til Hs. Majestæts Fødselsdag faae vi en ny stor Ballet i 5 Acter, Romulus kaldet.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 4 Dec. 510 til 535 kort. I Hamborg noteredes ingen Cours paa Kjøbenhavn.

Postefterretninger.
(Af Børsenhalle.)

I Moniteuren læses Kongen af Sverrigs Adoptionsact, hvorved H. K. H. Kronprindsen antages af Hs. Maj. i Søns Sted, under Navn af Carl Johann.

Indtil d. 1 Nov. var i Egnen af Lissabon intet af Vigtighed forefaldet.

Den Engelske Expedition, som var udløben fra Corunna, under Commodore Mendes Anførsel, for at bemestre sig Staden Gijon, har vel bemægtiget sig samme, men ikke kunnet holde sig der længer end 12 Timer.

I Følge Depecher fra Lord Wellington fra 1 Nov. af havde Marchal Massena endnu ikke angrebet ham i hans faste Stilling, men han har lige saa lidet fundet det raadeligt at angribe Massena. Imidlertid paastaaer han, at hvis de Franske angribe hans faste Linie, der dækkes af 500 Canoner, saa har hans Armee det bedste Haab.

Den seneste Bulletin angaaende Kongen af Engellands Sygdom er af 12 Nov. og lyder saaledes: Hs. M. har sidste Nat ikke sovet, men befinder sig dog lige saa godt som i Gaar.

En Deputation Engelske Kjøbmænd har været hos de Engelske Ministere og forelagde dem følgende Spørgsmaale: 1) Da den Franske Regjering har tilbagekaldt sine Mailandske og Berlinske Decreter, for saavidt de angaae den Americanske Handel, er det da Regjeringens Hensigt at befale sine Krydsere at opbringe Republikens Skibe, der i Tillid til hiin Tilbagekaldelse, ligefrem maatte begive sig fra America til Frankrige, uden Engelske Licenzer? 2) Da det nu er officiel bekjendt, at Frankrige har tilbagekaldt sine Berlinske og Mailandske Decreter, er da den Engelske Regjering tilbøielig til ligeledes at tilbagekalde sin Statsraads-Befaling eller udsætte sammes Iværksættelse? 3) Da de Berlinske og Mailandske Decreter ere annullerede, vil Storbritannien da endnu fremdeles holde Frankriges og de deraf afhængige Lande i Blocadestand? — Man venter nu Svar desangaaende fra Skatkammer-Departementet. — I Engelland selv mener man, at hvis Conseils-Befalingen ikke tilbagekaldes, saa vil Non-Intercourse-Acten mod Engelland træde i Kraft, i Henseende til Frankrige ophæves.

Gener. Caffarelli faaer Commandoen over et Corps af 20,000 Mand i Biscaya og er allerede ankommen til Bilbao. Gener. Drouet ventes til Almeida med et Corps af 30,000 Mand, men man veed ikke om han vender sig mod Coimbra eller Oporto.

I Neapel har man offentlig brændt for 60,000 Ducater Engelske, fra Priser, Beslag og Confiscationer hidrørende Varer, bestaaende af Mousseliner, Perkeles, Piquets, Calicots, Sitzer, Klæde, Fløiel ꝛc. De bleve brændte Stykke for Stykke.

I Mynten i Paris præges, som man forsikkrer, hver Dag over en halv Mill. Guld- og Sølvmynter.

I en Schweizer Tidende berettes, at de fra Otranto i Kongeriget Neapel indløbne Breve ere røgede, fordi i Staden Brindisi hele Mandskabet af et Skib døde af en med Bylder under Ørene ledsaget Sygdom. Dersom dette var grundet vilde Sygdommen aabenbar være Pesten. Men til al Lykke tale Breve fra Neapel af 7 Nov. og andre Italienske Blade intet herom.

Under d. 5 d. M. har den Svenske Hofret givet sin Kjendelse i Undersøgelsen angaaende Kronprinds Carls pludselige Død. Resultatet deraf er, at der ikke gives nogen Omstændighed, som lader formode noget hemmeligt Angreb paa H. K. Høiheds Liv.

Efterat Admir. Saumarez har tilkjendegivet at han ikke vil være de imellem Sverrig og Pommern seilende Coffardieskibe til Hinder, er Farten fra Sverrig til Pommern med eet bleven levende.

Gener. Gouverneur Essen er pludselig bleven meget syg.

Engellændernes hemmelige Tog, under Lord Blaney, for at befrie Mallaga, er aldeles mislykket. Hans medhavende Regiment landede i Fungerola, hvor et Spansk Corps stødte til det, men dette blev overfaldet af et meget stærkere Fransk Corps. De af Engellænderne, der kunde redde sig, flyede til Gibralter, ledsagede af Spanierne, af hvilke nogle lode deres Vaaben, andre deres Klæder i Stikken. Engellænderne mistede, foruden Druknede, 400 Fanger, hvoriblandt deres Anfører og mange Officierer.

Den 26 Oct. var endnu intet foretaget ved Cadix.

Hamborger Correspondent har nu en egen Artikel, under Overskrift: "Engelske Fabrikvarers Opbrændelse."

Douane-Directeuren i Amsterdam har ladet bekjendtgjøre, at de Colonialvarer, hvoraf Afgiften ikke er betalt inden d. 30 Nov. om Aftenen, skulle confisqueres og Skyldneren lovlig forfølges.

I Wien er udkommen en Forordning, som sætter Skranker for Vexelagiotage paa Børsen.

Moniteuren af 23 Nov. har officielle Depecher fra Marchal Massena af 3 Nov. Han stod ved Alquir, i Nærheden af Torres Vedras. — General Foy fra Portugals Armee, som han forlod d. 4 Nov., er ankommen til Paris. Engellænderne holdt sig endnu bestandig i deres Forskandsninger; den Franske Armee var vel forsynet med Alting. — Fra London har man den Efterretning, at Ministerne have tilkjendegivet begge Huse, at Kongen er i Bedring; hvorpaa Parlamentet har adjourneret sig paa 14 Dage.

———

En i Formiddags ankommen Estafette har medbragt følgende Nyheder:

Paris, den 24 Nov. Dags Moniteuren indeholder en Skrivelse fra Marchal Massena, dat. Hovedqvarteret i Alenquer d. 3 Nov. I samme hedder det: Daglig tilbyder jeg Fienden Slaget, men han holder sig indsluttet i sine Forskandsninger. — Jeg afsender General Foy med 200 Mand, for at give min Arriergardes Division og det 9de Armeecorps, som befinder sig paa Grændserne af Portugal, sin Direction. Jeg har befalet General Foy, saasnart han er i Almeida, at lade sin Escorte blive tilbage, og skyndsomst at forføie sig til Paris, for at give Deres Heihed (Major-Generalen) de omstændelige Efterretninger om Armeens Stilling og den sande Beretning angaaende den latterlige Artikel, som vi her læse i Londoner Aviser. Paa alle disse Beretninger har man kun eet Ord at svare, nemlig, at alt er opdigtet. Armeen befinder sig i bedste Forfatning ꝛc." — Gener. Foy er ankommen til Paris. Han har forladt Marchal Massenas Hovedqvarteer d. 4 Nov. og er reist igjennem Portugal under Escorte af 200 Heste. Fienden har nedbrudt alle Møller, men den 20de October vare de alle istandsatte igjen. Armeen har Overflødighed af Levnetsmidler. Engellænderne have ganske ødelagt Landet og afbrændt alt. Iøvrigt have de ved Porten af Lissabon en stærk Stilling, der dækkes af Redouter, hvori de have opstillet alle muelige Canoner, som de have kunnet forskaffe sig. Marchal Massena har med Kaarden i Haanden forfulgt dem lige til Hovedstaden, det er 80 Mile langt. Denne Tajos skjønne Dal er derved bleven skaanet, da han ikke lod Fienden faae Tid til at hærje og brænde. Derved sikkres og hans Underhold for 4 til 5 Maaneder. Marchallen har ladet bygge en Bro over Zezere og anlægge to uindtagelige Brokandser. Alle sine Magaziner har han ladet bringe til Staden Santarem, og sikkrer sin Samfærsel med de faste Pladse mod hver Overrumpling. Den Engelske Armee har mange Syge. Den Engelske Flaade ligger med en uhyre Mængde Transportskibe for Anker i Tajo. Hele det nordlige Portugals Befolkning er sammenstimlet i Lissabon. Brigade-General Lacroix er bleven dræbt af en Canonkugle, i det han spadserede ved Tajos Bredde.

(Moniteuren.)

Udenlandske Efterretninger.

(Af Børsenhalle.)

I Santa-Fe, i Spansk America, skal der være udbrudt en Revolution. Creolerne have arresteret Vicekongen og ville efterligne den revolutionaire Regjering i Buenos Ayres.

Artillerie-Chefen, Divisions-General Senarmont er, paa en Undersøgelse af de frygtelige Værker ved Cadix, bleven dræbt af en Haubitskugle fra de fiendtlige Skibe. Samme Skud dræbte ogsaa Oberst Degennes, Gener. Direct. for Artilleriepark og Capitain Pinondelle.

I Anledning af Forhøret, som i disse Tider er holdet over endeel Forbrydere, der ere paagrebne i Rhinegnene, og hørte til en stor Røverbande, som længe har foruroliget disse Egne, har man i Aviserne læst Beskrivelser over Hovedmanden Damian Hessel, der viser en Grad af Ondskab, Uforskammenhed og Glæde ved at gjøre Andre ulykkelige, der oprører al Menneskefølelse. Men dette mørke Malerie har ogsaa sine lyse Partier, der ikke mindre fortjene at udtegnes. En af disse Røvere var Frants Joseph Streitmatter, hvis sædvanlige Navn ellers var Weiler. Han havde engang været velhavende, men en Munk og en Jøde havde ødelagt ham, og nu blev han en Tyv, en duelig Tyv, men ingensinde besmittede han sine Hænder med Blod. Denne Bevidsthed var hans Trøst efter Forhøret. Han angav ingen; kun naar Hessel eller Andre havde nævnet nogen som Medskyldig, og han frygtede, at hans Taushed skulde gjøre den Anklagede Skade, sagde han, ihvorvel med Skaansel og kjendelig Ulyst, Sandheden. Endnu førend hans Dommere vidste noget Ondt om ham, ventede han Døden, "fordi, som han sagde, man nødvendig maatte skille Menneskeselskabet ved en saa farlig Person, som han var." Med Standhaftighed hørte han sin Dødsdom, tilstod, han havde fortjent den, satte Hessel i Rette for den Ubesindighed, han viiste, erindrede ham om, at hans Hænder vare smittede med Blod, medens han (Weiler) ikke havde fornærmet et Barn, lod sine Dommere sige, at deres Dom var retfærdig, og at de kunde være overbeviiste om, ikke at have fordømt en Uskyldig, tog sig meget af sin Kone og sit Barn, erindrede dem om, hvorofte han havde bedet dem at forlade ham, og døde med rolig Fatning. Han forlangte ingen Geistlig til sig, "fordi, sagde han, et slet Levnet ikke kan gjøres godt igjen ved en ufrugtbar Anger uden Bedring." Hans sidste Ord paa Retterstedet vare: "Jeg fortjener at døe, men mine Hænder ere rene for Blod. Omstændighederne, ikke Ondskab eller Tilbøielighed, have gjort mig til Røver." I en privat Samtale med Rettens Præsident sagde han: "De kan ikke skjænke mig Livet, og uagtet min Fortrydelse, vilde det være en Ulykke, om jeg gik fri. Nogle Aar i det mindste maatte jeg sættes i ganske andre Omstændigheder. Troe De ikke, at jeg frygter for Døden. Vished om den eller om min Løsgivelse vilde ikke have bevæget mig til at sige et Ord mere eller mindre, til haardere eller mildere Udsagn mod noget Menneske." Som en Naade udbad han sig af Retten, at hans Kone ikke strax maatte løslades, men i det mindste eet Aar endnu sluttes inde. "Jeg kjender, sagde han, hendes Letsindighed; den vilde snart igjen føre hende i slet Selskab." Og dog hængte hans Sjel ved hende og Barnet. (Allgem. Zeit.)

I Preussen er nu udkommen en Forordning angaaende den ny Consumtions- og Luxus-Afgivt. Til Consumtionsgjenstande hører Slagterqvæg, Caffe, Sukker, Sirup, Rosiner, Mandler, Peber, Allehaande, Puder, Stivelse, fremmede Vine. Til Luxusartikler: Tjenere, Huushovmestere, Kudske, Kokke, Konstgaartnere, som enkelt betales med 6 Rdl. pr. Stykket om Aaret (men den, som holder 2, betaler 8 Rdlr. for hver; den, som holder 3, 10 Rdlr. for hver; den, som holder 4, 12 Rdlr. for hver; den, som holder 5, 15 Rdlr. for hver; den, som holder 6, 20 Rdlr. for hver); hver Familie har Lov at holde 1 Tjenestepige uden at betale Afgivt, men for den anden betales aarlig 2 Rdlr., for 3 betales i det Hele 6 Rdlr., for 4, 12 Rdlr., for 5, 20 Rdlr., for 6, 30 Rdlr. Af hver Hund, der holdes for Plaiseer, betales aarlig, naar den er 4 Maaneder gammel, 1 Rdlr.; for hver Ride- eller Kjørehest 6 Rdlr.; for 2 Heste 8 Rdlr. hver; for 3 ti Rdlr. hver; for 4 femten Rdlr. hver. Herfra undtages dog de Heste, som tilhøre Lemmer af det Kgl. Huus, Postheste, Embedsheste ꝛc. For en Vogn med 2 Hjul betales aarlig 5 Rdlr., for en med fire 8 Rdlr. og saaledes for hver anden, tredie Vogn stedse 1 Rdlr. for hver over de bestemte 8 Rdlr., ligesom det er beregnet for Heste. Alle Arbeidsvogne, Hyrevogne ꝛc. ere fri for Afgivt. (Hamb. Corresp.)

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posterne i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales qvartaliter med 7 Mk. 8 ß. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 122.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 8 December, 1810.

Skrivelse til en Ven i Norge.

De ønsker at høre noget Nyt fra Deres Fødestad, da vore saakaldte Tidender i Almindelighed ere af alt for tørt et Indhold til at De deraf skulde kunne gjøre Dem noget tydeligt Begreb om vor Hoved- og Kongestad. Jeg har hidtil ligesaalidet som De, min Ven, kunnet begribe, hvorfor ligeledes de Tidender, som Norges fire Stifter eie, altid ere saa tørre og kjedsommelige. Er dette stolte Klippeland da nu mindre rigt end fordum paa store Daad, vigtige Bestræbelser for Menneskehedens Vel og gavnlige Indretninger til Landets Tarv? Nei, det er det sikkerlig ikke. Norge har lige indtil denne Dag viist glimrende Prøver nok paa at Oluf Trygvesens, Einer Tambeskjelvers og Sverres Efterkommere ikke ere vanslægtede fra deres Forfædre. Den stolte Gran, hvis Rødder slynge sig saa dybt ind i den faste Klippegrund, er endnu bestandig den gamle stærke Stamme, hvoraf hvert Skud har indsuet af dens Saft og Marv. Tilfældige og udvortes Indvirkninger kunne vel ogsaa have svækket disses oprindelige Kraft, men om Flerheden af Norges ædle Sønner kan man dog endnu bestandig sige med Digteren:

Prøv, om Kampens Bulder skrækker,
Om den kjelne Vellyst svækker
Dem, som boe paa Klipperne?

Endnu mindes vi Nordmandens Daad under Danmarks og Norges lige dyrebare, lige uforglemmelige Christian — jeg siger Christian, fordi det var Christian og ikke Carl, der værnede som en Skytsengel om Norges Grændser, fordi dette Navn, enten vi tænke os det under en tredie, fjerde eller femte Christian, bør være hver Dansk og Norsk Mand evig helligt. At en saa glimrende og stolt Tidspunct, der ligesom fremmanede Norges gamle Helte fra deres trygge Høie, ikke har givet dets mange, tildeels genialske Digtere, mere Æmne til Heltesange og Nationaldigte; at dets offentlige Blade under saa store og vigtige fædrenelandske Begivenheder have været saa tause, saa tilbageholdne er en Gaade, vanskelig at begribe og endnu vanskeligere at opløse. Jeg kan næsten ikke forklare mig det anderledes, end at ogsaa dette herlige Land, Holbergs, Tullins, Frimanns, Wessels og N. Bruuns Fædreneland, er i de sidste Tider bleven noget smittet af hiin Landfartssot, der ødelagte saa mange Stater: den fule Handelsaand. Vi see saa sjeldent noget litterairt Product fra Norge. Selv i Fredens trygge Ly var den Norske Litteratur, i det mindste i det sidste Aarti, en gold Bund, og Musen forstummede i et Land, der saa ganske synes skabt at opflamme Skjalden til høi Begeistring.

Det er beklageligt, at to Riger, der leve under eet Scepter, tale eet Sprog, virke til eet Maal, staae i saa liden Forbindelse sammen, naar det gjelder om Ideers gjensidige Meddelelse. Norge er i litterair Forstand for Danmark næsten et Terra incognita. Istedet for at disse to Tvilling-

riger som Søstre burde række hinanden Haanden, trøste og husvale hinanden i Trængslens Time, seer man dem tvertimod, tause og tilbageholdne, næsten adskilte ved Litteraturen som ved Havet, fjerne sig fra hinanden. I Danmark kjender man næsten mere til Tydskland end til Norge. Alt hvad dets offentlige Tidender fortælle os om dets Individualitet, indskrænker sig til Bekjendtgjørelser om Dødsfald, Auctioner, Kjøb og Salg o. s. v. I en Tidspunct som den nærværende burde netop begge disse Rigers Skribenter arbeide paa, ved gavnlige Ideers gjensidige Meddelelse at befæste det skjønne Baand, der binder den fyrige, kjæmpestærke Fjeldmø til hendes blide, beskedne, trofaste Søster i Dalen. Jeg haaber ogsaa at Selskabet for Norges Vel vil henvende sin Opmærksomhed paa denne vigtige Punct, og saa meget som mueligt bortrydde de Vanskeligheder, der hidtil have ligget i Veien for begge Rigernes aandelige Gjenforening.

Den vigtigste Nyhed i vor Kongestad er i dette Øieblik den store Revolution, der er foregaaet i vor Handel. De veed til hvilken Høide vor Cours i den sidste Tid var dreven. Allerede noteredes den i Hamborg 680, og ved tusinde Misbrug og Cabaler nærmede den sig med stærke Skridt paa vor egen Børs samme gruelige Høide. Agiotagen gik saa vidt, at vi inden faa Uger sikkert havde havt en Cours som Wien, der overalt synes at have været det Maal, Adskillige havde for Øinene. Et kraftigt Middel til at standse dette store Onde, der udbreder sin fortærende Gift i enhver af Statslegemets Aarer, var nødvendigt, og udeblev heller ikke. Ved et Kongebud blev bestemt, at ingen Vexel lydende paa Dansk Courant skulde kunne trækkes paa længer Tid end 8 Dage, og at ingen Danske Bancosedler maa forsendes til Hertugdømmene eller Udlandet uden med Pakkeposten. Dette ramnede som en Lynstraale. Fra nu af kunde man ikke længer lade trække paa sig fra Hamborg og ligesaalidet sende store Summer af Bancosedler did, for derved at trykke vor Cours. Vist nok kom en Deel Handlende, hvis Handel for det meste drives ved Vexler, i stor Pengeforlegenhed, men det Hele vandt derved, og Lovgiveren bør ligesom Naturen bestandig kun see paa det Hele, ikke paa det Enkelte. I Begyndelsen ville Virkningerne af dette Middel vel være følelige for mange, og maaskee endog foranledige adskillige Fallissementer, men i Tiden vil det ogsaa have saa mange desflere velgjørende Følger for hele Handelen, som derved vil blive langt solidere end før. Ingen vil i Fremtiden handle over sine Kræfter, enhver vil indrette sin Handel efter Størrelsen af den Capital, han har mellem Hænderne. Med Udlandet have vi ingen Handel af Betydenhed og bør under Conjuncturer som de nærværende heller ingen have. Vi maa søge at indskrænke os til os selv, og blot stræbe at bevare, ikke at forøge hvad vi eie. Den ny Forordning vil, som vi allerede have seet, ikke allene virke velgjørende paa Coursen, men den vil tillige udrydde een af de vigtigste Aarsager til dens Fordærvelse, de saakaldte Ryttervexler. Allerede før Krigen har jeg i en Undersøgelse om Vexelcoursen anført følgende som Aarsag til dens Slethed: "For at tilfredsstille sine udenlandske Creditorer maa man skabe sig et Slags Valuta, som uden at forøge den virkelig existerende Pengemasse, svækker den offentlige Credit og med den vor Cours. Denne indbildte Valuta bestaaer i et Slags mercantiliske Vanskabninger, der i den nyere Tid, som har avlet saa mange Misfostere, ere fremkomne under Navn af Ryttervexler. Den uhyre Mængde, der Aar ud og Aar ind circulere af disse i Handelen, maa, selv under de gunstigste Conjuncturer, skade Coursen uendelig meget *)."

Selv de, der i dette Øieblik virkelig lide noget ved hiin Forandring, ville i sin Tid føle, at den sigter til deres eget Gavn. Ingen vil herefter kunne indlade sig i vidtløftige og ødelæggende Speculantioner, og lykkelig havde maaskee mangen en Mand under nærværende Krig været, om Vexler, der have længere Løbetid end 8 Dage, allerede for længe siden havde været forbudne. Dette evige Vexelrytterie gaaer dog kun til en Tid og for enkelte Mennesker maa den dog engang, som Erfaringen viser, briste, og hvilke ulyksalige Følger vilde og maatte det ikke have havt om en pludselig Fred bragte Varerne igjen til de gamle Priser? Bedre altsaa at lide noget nu end siden, naar det bliver aldeles umueligt at finde ud af den Labyrinth, man frivillig har forvildet sig i. "Men",

*) See Kjøbenhavns Skilderie 4de Aarg. No. 42, d. 7 Martii 1807.

indvender man: "Norge kommer i Forlegenhed ved Forbuddet mod to Maaneders Verler". Dog hvad hindrer Nordmanden fra at beregne sine Producter efter Specier? Kan han ikke ligesaa godt sige: jeg vil have to Specier for en Tylt Bræder, som han nu siger: jeg vil have 11 Rdlr. D. C.? "Ja", svarer man igjen: "Coursen varierer. Den kan baade være høiere og lavere ved Verlens Forfaldstid". Men bliver det samme ikke Tilfældet naar han betinger sig Betalingen for sine Producter i Dansk Courant? Der er altsaa aldeles ingen Tvivl om, at i det Øieblik, Betalingen er betinget i Speciesmynt, ogsaa den Verel, der trækkes for samme, kan lyde paa Specier, thi den samme Risico, Sælgeren formedelst Coursforandringen er underkastet med Specier, er han ogsaa underkastet med Dansk Courant. En saadan Risico er desuden i Krigstider uundgaaelig for Kjøbmanden. Den er en Følge af Tidsomstændighederne, og dem bør han saa godt som hver anden Undersaat finde sig i. Men, indvender man her atter: "Brugseieren, Kjøbmanden vil ikke speculere i Coursen. Han behøver Bancosebler som den gangbare Mynt til at betale sine Arbeidere ꝛc. med. "Nu vel, saa kan han jo lade sig remittere Betalingen i Bancosebler". Men saa kan han ikke staae i saa stort Forskud som før", svarer man igjen. Her kom vi atter tilbage til den Punct, vi gik ud fra: "lad enhver handle i Forhold til den Pengesum, han har at raade over, saa ophører Nødvendigheden af selvskabt Valuta og med den Risicoen, der er forbunden med saadanne Operationer".

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under 4 Decbr. 1810.

1. I Sagen: Skipper Carl Otto Westermarck, contra: Capitain J. Krieger, m. fl.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper C. O. Westermarck med 100 Rdlr. D. C. til Indstævnte, Capitain J. Krieger, og Indstævnte ligeledes Salarium til Søkrigsprocureuren, Overauditeur Schack, for Overadmiralitetsretten med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom er Skibet la conjuncture, Skipper Westermarck, med Ladning, tilkjendt Opbringeren som god Prise.)

2. I Sagen: Skipper Jurian Juriaans, contra: Caperfører Rager.

Det udi denne Sag omtvistede Skib, Wilhelmine Lovise kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper Juriaans betaler Erstatning til Caperfører Rager, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

3. I Sagen: Skipper Detmer Rykkens, contra: Caperfører Petersen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, de Vrouw Ackina kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper D. Rykkens betaler Erstatning til Caperfører Petersen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

4. I Sagen: Skipper Hemme Siebolt de Vries, contra: Caperfører Steen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, de jonge Anthony kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper H. S. de Vries betaler Erstatning til Caperfører Steen, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

Reglement for Gjordemodervæsenets Indretning og Bestyrelse i begge Riger, Kjøbenhavn undtagen. (Fortsat.)

§. 19. Ligesom Gjordemodrene skulle være forpligtede til ufortøvet at indfinde sig hos enhver Barselkone, som maatte trænge til deres Hjelp, saa paaligger det og enhver der benytter samme, at yde dem Betaling for deres Forretninger. Denne Betaling fastsættes saaledes, at Gordemoderen, for at betjene en Gaardmands Kone, tilkommer 4 Mark, for en Huusmands Kone 2 Mark, og for en Inderstes 1 Mark. Af alle andre der opholde sig paa Landet, saavelsom af Kjøbstæd-Indvaanere, skal hun nyde i Betaling 4 Mk. eller 2 Mk., ligesom de hun betjener nærmest kunne sæt-

tes i Klasse med Gaardmænds eller Huusmænds Koner.

§. 20. Naar Veiens Længde eller Omstændighederne kræver, at Gjordemoderen maa betjene sig af Vogn, da bør de, som begjere hendes Hjelp, enten selv lade hende afhente og hjemføre, eller og godtgjøre hende de Omkostninger hun paa nødvendig Befordring maa anvende.

§. 21. Ligeledes skulle Gjordemødrene i Land-Districterne, naar de kaldes til at betjene Fattige, eller Huusmænds og Inderstes Hustruer, der ikke selv have Heste og Vogn, nyde frie Befordring frem og tilbage. Denne Befordring paaligger det Districtets Gaardmænd at afgive efter Omgang, og paa Tilsigelse af Sognefogden eller Oldermanden.

§. 22. Derimod skulle samtlige Gjordemødre, som, efter det foregaaende, ere ansatte med fast Løn, uden Betaling betjene alle de Fruentimmer, som med Attest fra rette Vedkommende godtgjøre, at de nyde Understøttelse af Fattigvæsenet.

§. 23. Under disse Vilkaar skal i ethvert Gjordemoder-District snarest mueligt ansættes en oplært Gjordemoder, som bringes i Forslag af Stedets Øvrighed efter Overlæg med Districtets Læge, og beskikkes af Over-Øvrigheden.

§. 24. Naar der i et District opholde sig flere examinerede Gjordemødre, og Vacance indtræffer blandt de Gjordemødre der have Løn, da bør Øvrigheden ved at besætte den ledige Plads, fornemmelig tage Hensyn til den ulønnede Gjordemoder sammesteds, der har udmærket sig ved Flid og Duelighed; uden at den længere eller kortere Tid, i hvilken hun har været Gjordemoder, skal komme i Betragtning.

§. 25. I Almindelighed maa ingen beskikkes til Gjordemoder under ovennævnte Vilkaar, med mindre hun er forsynet med Testimonium om sin Duelighed fra den Kongelige Gjordemoder-Commission i Kjøbenhavn, eller, om Vi maatte finde for godt at oprette flere Læreanstalter for Gjordemødre, end den i Kjøbenhavn, da fra een af disse; Saa bør hun desuden have fordeelagtigt Vidnesbyrd om Sædelighed fra hendes Sjelesørger.

§. 26. Skulde der ved denne Indretnings Iværksættelse ikke findes et tilstrækkeligt Antal af slige ordentlig oplærte Gjordemødre, da ville Vi, paa det at intet Gjordemoder-District skal savne Fødselshjelpere, have Over-Øvrighederne bemyndiget til i slige Tilfælde at give saadanne Fruentimmere Tilladelse til at practisere som Gjordemødre, der enten ere blevne oplærte af Stifts- og Land Physicis, og af disse have erholdt Vidnesbyrd om deres Duelighed; eller og, efter Øvrighedens Foranstaltning, af Stifts- eller Land-Physico, i Overværelse af Districtslægen eller anden lægekyndig Mand, ere blevne prøvede og befundne at have den Kundskab og Færdighed, at det, uden at befrygte nogen Fare, kan tillades dem at betjene Barselqvinder.

§. 27. Disse af Stifts- eller Landphysicis saaledes oplærte og prøvede Fruentimmere, hvilke, af Mangel paa ordentlig examinerede Gjordemødre ansættes i Districterne, skulle ikke tillægges den for Districts-Gjordemødre i de foregaaende §§. bestemte Løn eller de øvrige faste Emolumenter, med mindre, de, af Mangel paa duelige Subjecter i selve Districtet, kaldes dertil fra et andet District, og altsaa maae flytte fra deres Hjemstavn. Derimod skulle de være berettigede til at nyde den i §§. 19, 20 og 21 bestemte Betaling og fri Befordring, samt naar de betjene de i §. 22 nævnte Fattige, da tillige Betalling af vedkommende Fattigvæsen; ligesom det ogsaa skal være dem uformeent at vedblive deres Praxis, om endog en ordentlig examineret Gjordemoder bliver ansat i Districtet, hvilket bør skee, saasnart Omstændighederne tillade det.

§. 28. De af Stifts- eller Land-Physicis oplærte Gjordemødre, der allerede ere ansatte med fast Løn, bør fremdeles beholde samme.

§. 29. Naar der til et Gjordemoder-District ikke kan erholdes nogen ordentlig oplært Gjordemoder, da skal Stedets Øvrighed derom gjøre Indberetning til Over-Øvrigheden, samt bringe eet eller flere Subjecter, helst af Districtets egne Beboere, i Forslag til at oplæres i Gjordemoder-Videnskaben, for siden at ansættes som Gjordemoder i Districtet.

§. 30. Det Fruentimmer, der bringes i Forslag til Oplærelse som Gjordemoder, maa ikke være under 20 Aar og ikke over 30 Aar gammel; hun bør have Beviis fra hendes Sjelesørger om hendes Sædelighed, og Attest fra en Læge om hendes physiske Beqvemhed; hvorved tillige maa iagttages, at hun ikke har nogen Legems Bræk eller Mangel, som kunde opvække Skræk eller Afskye hos den Fødende; ogsaa skal, under lige Beqvemhed til at

bringes i Forslag, den nyde Fortrin, som er gift og selv har født Børn; ligesom og den der kan skrive bør foretrækkes andre, der ikke forene denne Færdighed med de øvrige udfordrende Egenskaber.

§. 31. Dersom der iblandt de Fruentimmere, som saaledes bringes i Forslag, skulde findes Nogen, der besad alle fornødne Egenskaber, men ikke havde Evne til selv at bekoste sin Oplærelse, da skal Over-Øvrigheden, naar den finder saadant efter Omstændighederne nødvendigt, være bemyndiget til at foranstalte hende paa det Almindeliges Bekostning underviist ved Lære-Anstalten for Gjordemødre.

§. 32. Omkostningerne paa en saadan Lærlings Ophold og Underviisning i Stiftelsen, samt paa hendes Hen- og Hjemreise, afholdes af Kjøbstædens Kæmnercasse, naar hun er bestemt til at ansættes i en Kjøbstæd; men skal hun ansættes i et Landdistrict, blive disse Omkostninger at udrede af hele Amtets Hartkorn, paa den Maade og under de Vilkaar, som i §§. 15 og 16 er fastsat i Henseende til Landdistricts-Gjordemødrenes Løn, m. v.

§. 33. Naar oplærte Gjordemødre ere blevne ansatte i Districterne, eller og andre efter §§. 26 og 27 have faaet Tilladelse til der at practisere som Gjordemødre, skal ethvert Fruentimmer, der, uden at være enten examineret eller prøvet, betjener en Barselkone, og ligeledes enhver Barselkone der benytter et saadant uautoriseret Fruentimmers Hjelp, have forbrudt til den eller de beskikkede Gjordemødre, fra 2 Mk. til 5 Rdlr. efter Sagens Beskaffenhed; med mindre det beviisliggjøres, at en autoriseret Gjordemoder ikke har været at erholde.

§. 34. Derimod skal det ikke være nogen formeent at betjene sig af en oplært og examineret Gjordemoder, enten fra samme eller andet District, istedet for den ansatte; dog bør den i Districtet med Løn ansatte Gjordemoder i saa Fald nyde Halvdelen af den for en Barselkones Betjening ovenfor fastsatte Betaling.

§. 35. Naar den i Districtet ansatte Gjordemoder ikke er tilstæde, ligesom ogsaa i hendes Sygdom, bør nærmeste Districts Gjordemoder uvægerligen indfinde sig for at betjene den, til hvem hendes Hjelp forlanges, efterat hun forud har anmeldt saadant for hendes Øvrighed; dog maae Gjordemoderen ligesaalidet i dette, som i det i §. 34 ommeldte Tilfælde, opholde sig over 24 Timer udenfor Districtet.

§. 36. Vil en Gjordemoder i andre end saadanne Nødstilfælde forlade sit District, bør hun først ansøge Øvrighedens Tilladelse dertil.

§. 37. Paa det at ingen skal være uvidende om, hvor den beskikkede Gjordemoder boer, bør der udenfor hendes Bolig være ophængt et Skildt, og paa Landet bør hendes Boepæl desuden bekjendtgjøres ved Kirkestævne i det eller de Sogne, der henhøre til hendes District. (Fortsættes.)

Ved Postmester Kruses Død er en Postmestertjeneste ledig i Eckernførde.

I Wordingborg bortsælges d. 17 Dec. ved offentlig Auction Ladningen af den dertil indbragte og siden prisdømte Galease: der ringende Jacob, bestaaende af 27,584 Pund Cacao, 24,632 Pund Caffe, 37,301 Pund Topsukker og 447 Stykker Bøffelhuder.

Hs. Maj. har allernaadigst tilladt, at Depositocassens Laaneindretninger i Norge ved forholdsmæssig Laan paa Vexelobligationer maatte komme dem til Hjelp, som dertil maatte ansees trængende, især saadanne Personer, der maatte behøve Understøttelse til deres Værkers og Fabrikers Drivt samt til Landets Forsyning med Levnetsmidler og andre Nødvendighedsartikler. Intet Laan iøvrigt kan directe tilstaaes mod Vexelobligationen, men Laanet maa altid forlanges af Een, der, som Endossent har paategnet Obligationen, og naar hverken Debitors eller første Endossents Vederhæftighed maatte være Administratorerne tilstrækkelig bekjendt, saa kunne de fordre endnu een eller flere Endossenteres Paategning til Betryggelse for Laanet.

(Af Christiania Avis.)

Kjøbenhavns Vexelcours d. 7 Dec. I det Hele ingen Omsætning. — Hamb. d. 4 Dec. 500 begjert.

Udenlandske Efterretninger.

Keiseren af Østerrige har modtaget en Skrivelse fra den Franske Keiser, indeholdende en Stadfæstelse af Rygter om Hs. Maj. Keiserinden af Frankriges Frugtsommelighed. Hend. Maj. har nu opnaaet den 5te Maaned af sit Svangerskab, og nyder den ønskeligste Helbred. (Alt. Merk.)

I Wien gives for Lærde, Professorer ꝛc. i Fremtiden ingen forbudne Bøger mere, og kun de

Bøger eller Haandskrifter, der desuden fordømmes af den sunde Menneskeforstand, ere Censur underkastede. Ogsaa Eftertrykningen af Bøger skal saa meget som muligt indskrænkes. (S. Bl.)

Greven af St. Leu befinder sig endnu i Grätz. (S. Bl.)

Moniteuren leverer en Skrivelse fra Memel af 6 Nov., hvori det hedder: at et stort Antal Skibe med Colonialvarer krydsede for nogen Tid siden udenfor denne Havn; at de vare saa ilde tilredte, at de ikke kunne holde Søen og bade om at ankre; at 17 af samme løb ind og bleve strax confisquerede; at efter Matrosernes Udsagn 180 vare forliste; at andre Skibe, der endnu vare i Søen, forsvandt, da de erfarede, at hine vare blevne confisquerede.

Moniteuren af 25 Nov. indeholder Efterretninger fra Spanien, hvoraf følgende er det vigtigste: Cadix's Beleiring. Natten d. 28de og 29 Sept. have de Beleirede gjort et Udfald med 4 til 5000 Mand, understøttede af Canonbaade, men de bleve slagne tilbage, uden at deres Hensigt, at ødelægge vore Værker, opnaaedes. Vore overordentlige Arbeider, sigtende til at indslutte Rheden og Øen Leon, fremmes godt. Over 300 svære Canoner ere i Batterierne; i Sevilla støbes Mørsere af en ny Opfindelse. En talrig Flottille er, alle Vanskeligheder uagtede, bleven skabt. Trocadero, Puerto Real og Chiclana ere stærkt befæstede. I Andalusien har Hertugen af Dalmatien d. 13 Oct. ladet tage med Storm et Fort, som Insurgenterne havde anlagt ved Mundingen af Floden Rio Tinto, og fanget, dræbt eller adspredt den største Deel af dem. Et Corps af 1200 Insurgenter er bleven sprængt ved El-Bosque. I Murcia har Blake ingen Armee mere. Hele Andalusien er roligt. I Catalonien har den Spanske General Bassecourt villet undsætte Tortosa med 500 Ryttere og 7000 Mand Infanterie fra Valence, men har igjen maattet trække sig tilbage. Løbegravene ere blevne aabnede d. 4 November. Navarra var i October og November roligt.

Kronprindsessen af Sverrig har fortsat sin Reise til Hamborg. (Alt. Merk.)

Fra Amsterdam, Danzig, Memel og Livorno skrives, at Handelen ligger ganske og Pengemangelen tiltager dagligen. I Livorno have mange af de anseeligste Huse lukket deres Contoirer og ganske opgivet deres Handel. (S. Bl.)

De seneste Breve fra Søpladsene i Neder-Italien have været dyppede i Viinædike og røgede. (Hamb. Corresp.)

De Engelske Varer, som d. 20 og 23de ere offentligen blevne brændte i Frankfurt, anslaaes til over 550,000 Fr. (S. Bl.)

Moniteuren af 27 Nov. indeholder Efterretninger fra London af 4 Dec. Med Kongens Befindende er der foregaaet en mærkelig Forandring. Man vidste nu med Vished, at Hs. M. siden tre Uger ikke har været istand til at besørge Forretningerne. — Fra Cadix havde man Efterretninger til d. 5 Nov. Regentskabet var opløst og en ny udøvende Magt indsat; denne bestaaer af tre Personer: Agar, Blake og Ciscar.

I Ancona blev en Lieutenant Beccaris nylig bidt i Fingeren af en lille Hund, som han pleiede at bære paa Armen, uden at bryde sig videre derom; men 10 Dage derefter fik han saa heftig Vandskræk, at han gjøede og bed som en Hund. Otte Mennesker vare neppe istand til at bringe ham til Hospitalet, og endnu samme Dags Aften opgav han Aanden. (Børsenhalle).

Porten har ladet en fra Corfu til Tyrkiet flygtet svigagtig Banquerotteur udlevere til den Franske General-Consul, og derhos befalet, at alle Franske Undersaattere skulle fra nu af, det være for Desertion eller andre Forbrydelser, udleveres til den Franske General-Consul. (S. B.)

I Hertugdømmet Nassau er det blevet forbudet at sende Undersaatternes Penge til de i Spanien værende Soldater, da Portoen til Bayonne ikke sjelden overstiger Pengenes Værdie. (S. Bl.)

Efterretningen at Widden har capituleret er ikke bleven stadfæstet. (S. B.)

Senatet i Hamborg har ladet bekjendtgjøre, at Sukker, Coffe og Farvetræ, der hidrører fra Beslag, Confiscationer, Betaling for Afgivter in natura skal bringes til Cölln. (S. Bl.)

Danzig, den 13 Novbr. Her hvile alle Handels- og Vexelforretninger; Pengemangelen bliver mere og mere følelig, og et Falissement følger oven paa det andet. (Handels-Tid.)

Wallliserland er, i Følge et Keis. Decret af 12te f. M., blevet forvandlet til et Fransk Departement, under Navn af Depart. du Simplon. Landet indbefatter 82 geographiske Qvadratmile og 126,000 Sjele. Som Grunde for denne Forening anføres i Decretet: at Veien over Simplon, der forenede Frankrige med Kongeriget Italien, og er vigtig for 60 Mill. Mennesker, har kostet Frankrige 18 Mill. Franker; at Walliserland ikke har opfyldt nogen af sine Forpligtelser, som det indgik, da Arbeiderne paa denne store Samfærsel begyndte, og at Keiseren ønsker at gjøre Ende paa det Anarchie, som trykker dette Land. (Børsenhalle.)

Paa en Tømmerplads i Doncaster saae man nylig en Bøgestamme, som var 3 Fod 10 Tommer i Omkreds og 86 Fod lang. Residenten i denne Stad, Hr. Bell, en Olding paa 96 Aar, som selv havde saget dette Træ og mange af samme Art, tog det i Øiesyn, og erklærede at han havde været omtrent 15 til 16 Aar gammel, da han saaede det. Hvor faa kunne rose sig af at have seet saa store Træer, som de selv have saaet! (Hamb. neue Zeit.)

Længslerne.

Willst Du die alte, und neue, und neueste Weisheit vernehmen?
Thu, was heischet die Pflicht: duldend erwarte was kommt! —

Kosegarten.

Mig vinkte frem til Jordens Fryd
Livets Dagglands Ungdoms Morgenrøde;
Lillier hvide, Rosers Purpurgløde
Smilte: "Kom, og skue, og nyd!" —
Jeg skued gjennem Livets lange Dale,
Jeg saae den fjerne Aftenrøde male
Cypresselundes dunkle Kroner,
Og hørte Livets sidste Toner
Saa blidt hends.
Uendelig Længsel opfyldte min Barm!
Jeg ahnede Noget — jeg søgte i Bøger;
Men al deres Viisdom var kold, og var arm.
Hvor finder jeg da hvad jeg søger?

Jeg sank i Vennens hulde Favn
Ømt jeg kaldte ham med Navnet: Broder!
Da jeg græd for Søster, Fader, Moder,
Græd han ogsaa ved mit Savn.
Hans Taare trøsted'. Smertens skarpe Pile
Bortsmeltede i Vemods stille Smile.
Da suste Dødens kolde Aande —
Usvelsom Graven saae min Vaande,
Og — savnte ham.
Uendelig Længsel opfyldte min Barm!
Jeg savnede Trøst, og jeg søgde i Bæger;
Men al deres Trøst var saa kold og saa arm.
Hvor finder jeg da hvad jeg søger?

Da smilte Elskov blid og mild:
"See jeg aander Taaren af dit Øie!
"Roser dufte mellem Myrtehøie,
"Hellig flammer Altrets Ild!"
Da slutted' mig i sine hvide Arme
En Mø saa væn med Ungdoms Elskovvarme;
Men ak, de søde Drømme svunde!
Den Myrte visned', Taarer runde
Ved bittre Savn.
Uendelig Længsel end fyldte min Barm,
Det saarede Hjerte en Taare bød rinde.
Hvo rækker mig venlig en ledende Arm?
Hvor er Det, jeg søger, at finde!

Jeg skued' Livets travle Færd,
Skued' Støvets mangehaande Møie;
Saae de Dage sig til Dage føie,
Sjelden vidne Livets Værd;
Saae Dyden tidt med skarpe Torne krones,
Og sorten Last med gyldent Muld udsones;
Jeg hørte vilde Frækhed kvæde,
Men Uskyld saae jeg ensom græde,
Da græd jeg med.
Uendelig Længsel mig underfuldt drog
Mod Egne, jeg ahned' vemodig i Sinde:
Et Bedre maa være! maa være! men dog
Hvor er Det, jeg søger, at finde!

Jeg saae at Livets bedste Fryd
Er et Lyglimt, som saa brat forsvinder;
Saae at Fortids gamle Fromheds Minder
Svandt for Nutids tomme Lyd;
Saae Slægter svinde, anden Slægt fremtræde,
Men Blod og Graad dog syndig Jerd at væde;
Saae Dybets Aander frem at stige,
Og Lysets Engle at bortvige
For Mørkets Hær.
Uendelig Længsel mig underfuldt drog,
Jeg ahned' og sukked' vemodig i Sinde:
O! er der et Bedre? maa være! og dog
Hvor er Det, jeg søger, at finde!

Saa vanked' jeg i vildsom Ørk,
Livets Gaader Ingen mig opløste,
O saa gjerne vilde jeg mig trøste,
Skimte Lys i skumle Mørk!
Hvad —! — eller er maaskee det store Hele
Et Gøglespil, hvor Alt, og hver dets Dele
Er Bobler, luftige og tomme,
Hvor Nogle svinde, Andre komme,
Og — Intet meer? —
Du hellige Længsel, som fylder min Barm,
Du Kraft, som Dig rører, og lever derinde,
Er Du blot et Intet? — o saa er jeg arm,
Fordømt til at søge — ei finde! — — —

Vemodig Nattens Fred jeg saae,
Stjernehære funkled' for mit Øie,
Som opstirrede mod Himlens Høie.
Alt i helligt Stille laae.
Da saae jeg, see! en snehvid Skye nedstige
Fra Lysets rene end useete Rige.
Et Syn i lange Lillieklæder
Med Bog i Haand blidt mod mig træder,
Og vinker mig:
En Stemme jeg hørte — jeg hører den end,
Melodisk som Vestvind i Blomsternes Kroner:
"Til Bøgernes Bog Dit Øie henvend,
"Til Kraften, og Himmelens Zoner!:

"Over Tid, over Rum, over Stjernernes Hær
"En Aand der troner — han Alting er nær;
"Om hine Kloder end alle forgaae,
"Dog Faderaanden skal evig bestaae.
"Du leder, Du søger
"I Vises Bøger,
"Hvad fandt Du der?
"En Funke af Ilden, som himmelsk og klar
"Et Vidne om Aanden den evige bar;
"Indhyllet i Taager tidt lyser den ei,
"Men glimter kun dunkelt paa Livets Vei.
"Thi granske Du dette, hans evige Ord,
"Som Dig forjætter ny Himmel og Jord:
"Hvad her Du ahner, Du finder hist,
"Saa siger det evige Ord for vist.

"Hæv Dit Blik op fra Jord, skue med hellige Sands
"Til Himmelens funklende Stjernekrands!
"Med flammende Træk skrev Almagtens Haand;
„"For Evighed blev den tænkende Aand!"„ —
"Du ahner, Du higer
"Og helligt stiger
"Dit Ønskes Flugt:
"Thi skuffer de hellige Længseler ei
"Til Aandernes Verden gaar Aandernes Vei.
"Saa læs i de funklende Kloder Hans Ord,
"Som Dig forjætter ny Himmel og Jord.
"Hvad her Du søger, det findes hist,
"Saa vidner de himmelske Zoner vist.

"Vend Dit Blik til Dig Selv! kjend Dit Væsen og Værd,
"Usmittet af Verdens daarende Færd,
"Og Kraften, som røres og lever i Dig,
"En høiere Verden gjemmer i Sig.
"Dig Selv Du skue!
"Den indre Lue,
"Hvad vidner den?
"Den hellige Ild, som opfylder Din Barm,
"Ei kvæles af Jorderigs Lyster og Larm.
"Dens Flamme kan dæmpes — dog slukkes den ei,
"Den glimter mod Himmelens Stjernevei!
"De hellige Tre: Dyd, Haab og Tro,
"Skal lønne Din Længsel — give Dig Ro!"

Bort Skyen svandt med Himlens Blaa.
Øiet endnu syntes at fornemme
Aandens rene trøsterige Stemme;
Øiet op mod Himlen saae.
Da saae jeg Straaler ned fra Stjernehære
Til Jorden Troens hellig' Ord at bære:
"Læs i vor Flammeskrivt, den sige:
"„Af denne Verden ei vort Rige,
"„Men hisset er!"„
Uendelig Længsel, som fylder min Barm,
Guds hellige Ord og de himmelske Bøger
Med Flammetræk skrevne af Almagtens Arm,
Høit vidne: — Hist er Hvad jeg søger.

Saa græd da Sorg! saa smiil da Fryd!
Synk i Taager, Livets Aftenrøde!
Falmer Roser, som i Purpur gløde!
Tie kun, Livets sidste Lyd! —
Igjennem Gravens lange mørke Dale,
Jeg skuer evig Morgenrøde male
Det bedre Land i hine Zoner,
Hvorfra de trøstefulde Toner
Lød ned til mig:
Ja hellige Længsel, som fylder vort Bryst!
Det Bedre vi ahne i vemodsfuldt Sinde,
Er saligste Vished! med himmelske Lyst
Vi hist Hvad vi søge, skal finde! —

Ernst Wegener.

Charade.

Hør! om min Første raabe alle Munde,
Og hvad er Ægteskab foruden mig?
Min Anden er en Skjænk, der ingenlunde
Kan trøste, stakkels Beiler, Dig.
Matronen, der bære mit Hele, hun seer,
Med Glæde, at Tomhed paa Bunden der er.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 123.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 11 December, 1810.

Om Universitetet i Kiel.

Da denne Læreanstalt for den høiere videnskabelige Dannelse er den anden af dem, som Kongens Stater tælle i deres Skjød, og den vedbliver at hævde sin gamle Roes iblandt sine Sødskende, saa vil en kort Efterretning om dens nærværende Tilstand maaskee ikke være Læseren uvelkommen. — Universitetet bestyres af Hr. Kammerherre og Overpræsident Grev Rantzau, Storkors af den Storhertugelig Hessiske Orden, som Curator. For nærværende Tid er Hr. Dr. og Prof. theol. Kleuker Rector. — I det theologiske Facultet tæller Universitetet 4 ordinaire og 1 extraordinair Professor, i det juridiske 3 ordinaire og 1 extraordinair, i det medicinske 4 ordinaire og 1 extraordinair, og i det philosophiske 7 ordinaire og 5 extraordinaire. Desuden har Universitetet tre Privatlærere, een Lector i det Franske og een i det Engelske Sprog, een Staldmester, een Dansemester og een Tegnemester. Fegtemesterens Plads er for nærværende Tid ubesat. — Consistoriet bestaaer af Rector og de ordinaire Professorer. Den academiske Ret, som har Jurisdictionen over de Studerende, er sammensat af Rector, hans for næste Aar valgte Eftermand, Decani i de fire Faculteter, og een Assessor af det juridiske Facultet. — Universitetets Bibliothek, som staaer aabent til de Studerendes Brug to Gange om Ugen, bestyres af en Commission, som bestaaer af Professorerne Hegewisch, Cramer og Pfaff. Professor Kordes er Bibliothekar. — Observatoriet staaer under Professorerne Valentiner og Reimers, og Theatrum anatomicum under Etatsraad og Prof. Fischers Opsigt. — Endvidere har Universitetet en Naturaliesamling, som tildeels er skjenket af Justitsraad og Professor Wiedemann, og tildeels bestaaer af afgangne Etatsraad Fabricius's rige Samling, som Hs. Majestæt har behaget at kjøbe og at skjenke Universitetet. Ogsaa har Academiet en botanisk Have, og et philologisk Institut. Professorerne have en egen Enkekasse, som bestyres af Prof. Valentiner. — De Studerendes Antal, som, i Følge Tidsomstændighederne, rigtig nok er meget mindre end for nogle Aar siden, beløb sig i det sidste Sommerhalvaar til 119, blandt hvilke 57 dyrkede Lovkyndigheden, 33 Theologien, 22 Medicinen, 2 Kameralvidenskaberne, 2 Mathemathiken, 1 Philosophien og 1 de skjønne Videnskaber.

For sin Snurrigheds Skyld anføres her følgende Brev, som Udgiveren har modtaget med Fodposten:

Høystærede —

I følge afkelie af deres udgivene blade Skeleriet — feinder ieg besønderlig at de i lang tid ei har haft anet at beskieftige dem med en thienste phigerne de glemer at der i dene klase gives utagelser — phiger der i en del aar tiener en verdi familie og erverever sig deres tillid — ved flid og paapaslihed — bliver ved dene lælighed aflagt saa ledes at de kan klæde dem got for dog vel ei anses for slet lige ledes gives der phiger der har familie der i melem ser dem istan til at ielpe dem de faa thiner en pige har til ladelse at vere ude ønsker hun daa helst at vere i blant sin familie i fal hun tenker vel — hun klæder sig daa saa at hun kan vere i blant dem der i gir de mig dog vel ei ganske uret. Men de paataler endog at de viser deres form i saa hensende faar de at henvende dem til et høyere væsen der i saa fal burte have skabt dem serskilt fra dem der fik heredømne over deres medskabniger som de for det meste Misbruger stædes klages der over slete phiger men ieg tror at ufornufti Madmodre er den største arsag her i en madmor paa 18 aar og pigen hen i mod di 30 stemer sielen over ens de kveler og bebræder dis skabninger som orme der ved bliver de vist ikke bedre bedre og fornuftie madmodre vilde sikkert bidrage til bedre tyende de behager at unskylde mine semple utrøg daa ieg er en af dise oven omtalte ieg klæder mig ordenlig og got. dog uden at bestæele mine foresate ved at heye sig selv og ei hvere stuske med sit tøy kan man lenge have got af same ieg forbliver deres tienerende . . . . . .

(Indsendt.)

I Anledning af den til d. 17de d. M. berammede Auction over Ladningen, af den prisdømte Galease der ringende Jacob tage adskillige af Interessenterne i denne Expedition sig her den Frihed at gjøre de Herrer Bestyrere opmærksomme

paa, at det nærværende Dieblik, da Pengemangelen, formedelst den tilstundende Termin, er saa følelig og de saa hyppig paa hinanden følgende Auctioner over Priseladninger have bragt Priserne paa Colonialvarer til at synke saa dybt, umueligt kan være det beleiligste til at afholde en saadan Auction. At dernæst Wordingborg er det Sted, hvor Varer i denne Tid aldeles ikke blive betalte efter deres virkelige Værd, have vi nylig havt et Exempel paa, da man endog solgte der ufortoldet Havannah Sukker for 20 ß. Pundet. Paa Grund heraf haaber og ønsker man, at Auctionen over Priseladningen, der ringende Jacob, indtil videre maatte blive udsat, da Indsenderen ikke indseer, hvorfor man just behøver at ile saa meget med Salget af denne Ladning, især paa et saa afliggende Sted som Wordingborg, og paa en Tid, da man har al muelig Grund til at formode, at Varerne ville blive solgte for Spotkjøb.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af en Skrivelse fra Langeland. — Vor virksomme Grev Ahlefeld Laurvig vedbliver at gjøre de heldigste oeconomiske Forsøg, hvis Udfald maa glæde hver Fædrelandsven. Paa Gaarden Christiansæde er avlet dette Aar 5 Tønder Valmuesfrøe og Greven agter næste Aar at forøge denne Avl. Han har ogsaa paa samme Sted ladet koge Sirup af 60 Tønder Gulerødder, efter den i Handelstidenden opgivne Maade, der lykkedes overordentlig, og hvorved 1 Tønde Gulerødder udbragtes til mellem 16 og 17 Rdlr. Af Runkelroer lod han ogsaa koge Sirup, der blev endnu sødere, end den ovenmeldte, og frembragte det dobbelte af Skjæppen. Ogsaa af Brombær er fabriceret Sirup, som er den allerfortrinligste. Høravlen er lykkedes meget godt; man fik 11 Pd. af Lispundet, og jeg troer, der er neppe frembragt bedre Hør i Danmark. Greven har ladet bygge Tørreovn m. v. efter de nyere Regler. Ogsaa af Frugt er her lavet Edike, der er lige saa god og lige saa stærk, som den bedste franske Vinædike. Ligeledes har denne Oekonom, der intet agter under sin Opmærksomhed, hvorved danske Producter kunne forædles, ladet af Stikkelsbær

lave fortreffelig Viin. — Af oeconomiske Redskaber ere i Aar her forfærdigede en stor Tærske- og 5 store Rense-Maskiner, som og en stor Hakkelse-Maskine, der skjærer imellem 60 og 80 Tønder i en Time. Det meste af dette er kommen til Fyen; betydelige Bestillinger ere gjorte til næste Aar fra Lolland. — Ladebye tager til Kjøbenhavn med den af ham opfundne og af Englænderen Wadson her forfærdigede Oliepresse, der naturligviis ikke kan virke saa meget, som en stor Olie-Mølle, men hvis Nytte til mindre Qvantitæter Olie vil blive af betydelig Gavn for Oeconomen. Skulde den der finde Liebhabere, kan her forfærdiges saa mange deraf, som forlanges. Saafremt ikke Coursen bliver alt for slet, kan den leveres for 96 Rdlr. D. C.
(Handels-Tid.)

I Fredags solgtes paa Børsen et Tilgodehavende hos et udenlandsk Handelshuus, stort 5000 Pd. Sterling, med Renter fra 8 Dec. 1808, tilhørende forrige Gouverneur Fix's Sterbo, for 60,000 Rdlr., til G. Ryan. Naar man regner et Pd. St. til 20 Rdlr., saa er denne Fordring nu 100 000 Rdlr. værd.

Et af de Værker, der, trods Krigen og den ulykkelige Stjerne, der uafladelig svæver over vor Litteratur, med uafbrudt Iver arbeides paa, er den ny Udgave af Peder Syvs Kjæmpeviser, som Prof. Nyerup nu i en Række af 30 Aar har havt under Arbeide og som hans Ven og Ledsager paa Videnskabernes Bane, Hr. Capitain Abrahamson, saa trolig har gaaet ham til Haande ved. Professoren har været saa heldig, at faae meddeelt endeel Melodier til de gamle Kjæmpeviser, saaledes som endnu synges saavel i Norge, Jylland, Sverrig ꝛc. Adskillige af de mindre gode Kjæmpeviser udelades af Samlingen.

Pastor Sagen i Norge agter at udgive en Samling af Krigssange, forfattede og sjungne af Soldater, der vare med i Krigen mod de Svenske, under Prinds Christian August.

Den 5 Dec. løb et nyt Linieskib paa 58 Canoner af Stabelen paa Nyholm i Hs. Maj. Kongens, H. K. H. Kronprindsessens, D. H. Prindsernes og Prindsessernes Nærværelse. Søcadetterne paraderede, Hr. Provst Hjorth holdt en Tale, og Skibet kaldtes, efter Hs. Majestæts Befaling, Phoenix *). Det er bygt af Levningerne af det Skib, som allerede stod paa Stabelen 1807 og omvæltedes samme Aar af Engellænderne: en Scene, som vor Clemens forevigede med sin Gravstikke til evig Vanære for Cathcart og Gambier, efter hvis Befaling og i hvis Paasyn det skeete.

Sundhedscollegiet har udsat en Belønning af 200 Rdlr. D. C. for det grundigste Svar paa det

*) Phønix er en i Oldtiden beromt Fugl, som af de Nyere i Almindelighed ansees for opdigtet. De Gamle tale om den som den eneste i sin Art og tillægge den Størrelsen af en Ørn. Dens Hoved var efter deres Beskrivelse prydet med en skjøn Fjerdusk, dens Nakke bedækket med guldfarvede Fjere og den øvrige Deel af Kroppen purpurrød, blot Halen var hvid og Øinene funklede som Stjerner. De antoge, at den levede 500 eller 600 Aar i Ørken; at den, naar den er kommen til den Alder, bygger sig selv et Baal af sød og aromatisk Gummi, tænder det ved at vifte med Vingerne, opbrænder sig saaledes selv, hvorpaa der af dens Aske fremstaaer en Orm, som med Tiden bliver til en Phønix. Derfor kaldte Phønicerne ogsaa Palmtræet efter samme, thi naar det er brændt lige ned til Roden voxer det frem igjen skjønnere end nogensinde før. Tacitus fortæller i den 6te Bog af hans Aarbøger, at i Aaret 787 efter Roms Opbyggelse besøgte Phønix igjen Egypten, hvilket foranledigede mange Speculationer blandt de Lærde. Denne Fugl er Solen helliget. Om dens lange Liv ere Fortællingerne forskjellige. Den almindelige Mening er, som vi før have sagt, at den lever 500 Aar; endskjønt adskillige dog udvide denne Levetid til 1461 Aar. De forskjellige Perioder, da Phønix er bleven seet, er bestemt af Traditionen. Den første siges at have været under Sesostris's Regjering; den anden i Amasis's, og den tredie i den Periode, da Ptolomæus den Tredie sad paa Egyptens Trone; en anden Phønix styrede sin Flugt til Heliopolis. Naar til disse Omstændigheder føies: Phønix's glimrende Udseende og det Sagn, at den sædvanlig gjør Udvandringer med en Byrde paa Ryggen, og at den, naar den har fløiet igjennem en lang Strækning af Luften, fæster Tillid til sin egen Kraft, tager sin Fader paa Ryggen og flyver med ham til Solens Alter, for der at blive fortæret, saa synes det rimeligt, at de Lærde i Egypten have indviklet i denne Allegorie Cometernes Philosophie.

Spørgsmaal: "Om der, især under Fædrenelandets nærværende Stilling, kan fastsættes en Medicinal-Taxt, lige billig for det Offentlige og for Apothekerne i Danmark, efter de hidtil fulgte Regler." — Det er vist ikke eet af Krigens mindste Onder, at Lægemidlerne i denne Tid ere saa dyre, men det værste af alt er uden Tvivl, at mange af dem deels have tabt meget, deels det meste af deres helbredende Kraft ved at have ligget saa længe. Maaskee det ikke vilde være uvigtigt at undersøge hvor lang Tid et Lægemiddel kan taale at ligge uden at tabe sin oprindelige Kraft. Det er vigtigt, at især den Fattige faaer sine Lægemidler for saa billig en Priis som mueligt, men det er endnu vigtigere, at de, han faaer, ikke have tabt deres naturlige Egenskaber. Iøvrigt gives der nok heller ingen Tidspunct, hvor det var nødvendigere at vaage over Medicamenters Forfalskning og Forringelse end netop den nærværende, da saa mange og saa forskjellige Omstændigheder friste dertil.

Mariboe d. 6 Dec. Hovedgaarden Ulrichsdahl, der tilhører Oberstlieutenant v. Wichfeldt, er bortforpagtet til Hr. Forpagter Mackeprang paa Rosenlund. — Hr. Districtschirurg T. Schow i Saxkjøbing har i afvigte Sommer vaccineret 2174 Personer, hvilke alle den 7de og 9de Dag efter Indpodningen ere efterseete og befundne at være ægte. — Tyvene begynde nu her at blive saa dumdristige, at de ikke ere bange for, at gaae ved høi lys Dag ind i Husene, for at tage Folks Lagen af Sengene. Dette var Tilfældet her sidste Markedsdag. (Mariboe Avis.)

Bekjendtgjørelse. — Det Kongelige Finants-Collegium har under 12te d. M. reskriberet os, at Hs. Majestæt Kongen, i det Han formedelst Omstændighederne har fundet sig foranlediget til, ved Anordning af 6te d. M., at forbyde Udstædelsen af danske Courant Vexler paa længere Sigt end 8te Dage, tillige allernaadigst har henseet til de Virkninger, som dette Forbud mueligen i Begyndelsen kunde have i hans Rige Norge for enkelte Besiddere af Eiendomme og Andre, som til deres Eiendommes Drivt og Forsyning, samt til andre vindskibelige og for det Almindelige gavnlige Foretagender have behøvet Credit, og har derfor allernaadigst Resolution af 11te d. M. tilladt, at Depositocassens Laaneindretninger i Norge, ved forholdsmæssige Laan paa Vexel-Obligationer, maa komme dem til Hjelp, som dertil maatte ansees trængende, især saadanne Personer, der maatte behøve Understøttelse til deres Værkers og Fabrikkers Drivt, samt til Landets Forsyning med Levnetsmidler og andre Nødvendigheds Artikler. — Hvilken Landsfaderlige Indvilgelse, forsaavidt Trondhjems Stift angaaer, saaledes herved til almindelig Efterretning bekjendtgjøres. — Hovedcommitteen for Laane-Indretningen i Trondhjems Stift, d. 29 November 1810. — Frider. Trampe. Knudtzon. Moe. (Trondhjemsavis.)

I Følge Indberetning fra det Kgl. Gesandtskab i Hamborg, kunne alle Arter Tobak, som befinde sig i Hertugdømmene, indføres i Hamborg, mod en Afgivt af 120 Francs pr. quintal metrique, og de Kongelige Commissioners Visa over Afgivterne af Colonialvarer, der skulle udføres, endnu antages indtil d. 15de d. M.

Ved Priis-Auctionen den 10 December paa Børsen solgtes: Petersborger Tælle 9 Rdlr. 1 Mk. til 10 Rdlr. Lispd., Svinebørster 1 Rdlr. a 1 Rd. 10 ß. Pd., 12kops Hor 177 Rdlr. a 184 Rdlr. Skippd., lidet havareret dito 151 Rdlr. Skippd., Petersborger Hamp 136 a 137 Rdlr. Skippd., Svaneskind 22 Mk. 4 ß. a 25 Mk. 8 ß. Stykket, brugte Maatter 5 Mk. 8 ß. a 5 Mk. 12 ß. Stkt., Granneplanker 27 a 28 ß. Alen (foruden Afgivter).

Til den Kongel. Theater-Direction. — Da ikke alle Mennesker ere af lige physiske Kræfter, saa vilde det være høilig at ønske, at det Antal Parterre-Billetter, der uddeles til hver Spilleaften, blev formindsket en Tredieedeel. Den høie Direction vilde derved især gjøre sig meget forbunden af den Deel af Publicum, hvis Helbred ikke kan taale den Trykning og Presning, der sædvanlig finder Sted paa Parterret. Theodorus Koch.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 11 Decbr. 550 kort. — I Hamborg var Coursen paa Kjøbenhavn d. 7 Dec. 525 to Maaneder.

Udenlandske Efterretninger.

Kongen af Sverrig har i en Bekjendtgjørelse af 19 f. M. befalet, at hvis, mod hans Formod-

ning, noget Engelsk Fartøi skulde befinde sig i nogen af hans Havne, skal det strax anholdes, og at der paa det nøieste skal paasees, at Engelske Krigs- eller Handelsfartøier, saavelsom ethvert andet Fartøi uden Forskjel fra Storbritanien, dets Colonier og undergivne Lande, eller Skibe, som have samme Landes Natur- og Konstfrembringelser eller Varer, tilhørende Engelske Undersaattere, inde, ikke indlades i nogen Svensk Havn. Tillige forbydes al Ind- og Udførsel af saadanne Varer. Saaledes har Engellands Handel nu faaet det sidste Banesaar. Ingensteds seer det sig nu mere istand til at indføre sine Producter, og skulde det end lykkes det, at indsmugle dem eet eller andet Sted, saa er den paa den største Deel af Fastlandet anordnede Afgivt af Colonialvarer saa betydelig, at det aldrig kan lønne Umagen at bringe dem did.

(Alt. Merk.)

I Hamborg havde man d. 5 Dec. følgende Fallissementer: Samson Hartwig Herz med 294,000 Mk. Bco og Cour. Defuncti, Joh. Diedr. Sackmann med 25,000 Mk. Bco, Herz Windmüller med omtrent 117,200 Mk. Bco, Deichmann & Soelbeer med 223,000 Mk. Bco, Hirsch Isaak med 20,853 Mk. Bco. (Børsenhalle.)

Fra d. 15 Oct. til 15 Nov. d. A. have Franske bevæbnede Fartøier opbragt 24 Engelske Skibe til Franske Havne. 4 strandede Engelske Skibe ere indbragte til Boulogne, og 14 under Americansk, Dansk, Papenburger, Oldenburger og Hollandsk Flag, ere Fienden igjen fratagne. (S. Bl.)

De ny Anlæg og Værker i Cherbourg, Havre, Antwerpen, Alessandria, Cassel, Ostende ꝛc. faae en endnu større Udvidelse. 1810 have de kostet over 120 Mill., og for 1811 er der bestemt dertil over 140 Mill. (S. Bl.)

Moniteuren leverer Efterretninger fra Lissabon, tagne af Morning Chronicle. Det hedder deri, at de Franskes Overgang over Tajo kun kan skee enten ved at bygge en Bro over denne Flod eller gaae over et Færgested ved Landsbyen Agenburga, hvilket imidlertid er vanskelig at passere formedelst det bevægelige Sand paa Bunden. De Franske søge at bygge en Bro ved Ramalhal, og Massena vil opoffre alt for at komme over Floden. Wellington troer at Massena ikke vil vove en Fægtning førend han faaer den ventede Forstærkning af 30,000 Mand. Hans Armee bestaaer af 45,000 Mand til Fods og 17,000 Mand til Hest; den Engelske Armee af 80,000 Mand.

I the Times forsikkres at adskillige Americanske Handelshuse, der betragtede Hr. v. Champagnys Brev til General Armstrong angaaende de Mailandske og Berlinske Decreter som en Tilbagekaldelse af samme, have sendt betydelige Ladninger til Frankrige og Holland, men at een af de første af disse Ladninger, bestemt til Cherbourg, er bleven opbragt til Plymouth. (Monit.)

I Hertugdømmet Warschau skal der sættes for 9 Millioner Polske Gylden nye Bancosedier i Omløb. (Børsenhalle.)

Fæstningen Nikopol har overgivet sig til Russerne. Den ligger i Bulgarien og er berømt af et Slag, som Kong Sigmund af Ungarn tabte ved denne Stad mod Tyrkerne i Aaret 1396. — Russerne have forefundet i Fæstningen 60 Metalcanoner. (S. B.)

Livmedicus Rossi er endnu bestandig i Stockholm, men har endnu ingen Dag forladt det ham anviste Værelse paa Slotret. (S. Bl.)

Moniteuren leverer Wellingtons Brev til Lord Liverpool, dateret Petro Negro d. 3 Novbr., men det indeholder intet Mærkeligt.

Uagtet de store og vigtige Foranstaltninger, der gjøres i Wien for at ophjelpe Coursen, var den dog d. 24 Nov. i Hamborg 1300 til 1325. De privilegerede Grosserere have i den Anledning holdt adskillige Raadsforsamlinger paa Wiens Børs, men hidtil uden Nytte. Man vil nu bøde paa dette Onde ved Forbud mod Overdaadigheds-Artiklers Indførsel. Til disse regnes udenlandske Vine, Luxus-Heste ꝛc. Aagerkarle udføre Kobberkreuzere, da man for 9 Fl. af samme faaer en Ducat, som man allerede har betalt i Wien med nogle 30 Gylden i Bancosedier. Nyligen opdagede og confisquerede man 2000 Pund Kobbermynt, som skulde føres over Grændserne. (Børsenhalle.)

Fra Italien skrives under d. 22 Nov., at Hovedkjendemærkerne ved den i Neapel udbrudte Smitte, som er bragt med et Skib, ladet med Spansk Viin, til Calabrien, ere følgende: Den begynder med en heftig Hovedpine, ledsaget med stærk Smerte i Lemmerne og ender med Afsindighed. Under Sygdommen danner sig bag Øret en

Byld. Naar denne modnes, eller er nær ved at gaae op, døer den Syge. Den hele Sygdom varer ikke længer end 24 Timer, i det høieste 3 Dage.
(Børsenhalle.)

Rostok, den 4 November. Ifølge en Erklæring fra den Keiserlige Franske Douane-Inspecteur Grenet, maae intet Skib efter den 1ste i denne Maaned udgaae fra Warnemynde; dog ere de ved offentlig Auction solgte Skibe undtagne herfra. Uagtet Tilførselen af Kornvare fra Landet er kun ringe, falde dog Priserne mere og mere, hvilket maa tilskrives Mangel paa Afsætning søeværts. Det som kjøbes, er kun bestemt til Stadens eget Forbrug. — Fra Wismar meldes at Tilførselen af Kornvare dertil er kun ringe, men at Priserne falde ikke desto mindre uafbrudt. Rug og Hvede kjøbes endnu af Kjøbmændene, derimod kan Bygget næsten kun afsættes til Bryggere og Maltgjørere. (Hand. Tid.)

Sverrig er det Land, hvor de Franske Flygtninger, efter det Nantiske Edicts Tilbagekaldelse, vanskelig have fundet Adgang til, formedelst deres Calvinistiske Grundsætninger. Der gaves vel siden Carl XI. Regjering en Kirke eller et Capel for dem i Stockholm, men samme var kun for dem af Flygtningerne, der nedsatte sig i Sverrig og tillige vilde antage den Augsburgske Confession. Kun paa dette Vilkaar indrømmede man dem offentlig Gudsdyrkelse, men kun faa af dem benyttede sig derfor af dette Tilbud. Det var i Almindelighed et Beneficium for de Svenske Geistlige, som havde været Gesandtskabspræster i Paris eller Constantinopel, og hvis Fransk følgelig ikke kunde være meget reent. Denne Indretning, som gjorde saare liden Nytte og aldrig var glimrende, blev ophævet i de sidste Aar af Gustav III. Regjering. Hvad den Franske reformeerte Kirke angaaer, der, ligesom i Danmark, havde Regjeringens Approbation, da oprettedes den der kun sildig, nemlig under Frederik af Hessen, henved 1741. Dens Præster vare Tid efter anden: F. K. von Arus, som var kommen fra Berlin til Stockholm (siden 1721), Joh. Voulaire, K. H. Mourier, L. Philipon, K. Appia og Joh. Pet. Cateau. Denne sidste, en Brandenborger af Fødsel, bekjendt som Statistiker, har siden sin Ansættelse som Præst i Stockholm 1781, foretaget hyppige Reiser i Helvetien, Frankrige, Tydskland, og for omtrent et Aar siden har han opholdt sig i Paris, hvor han synes at ville fæste Bopæl. Den Franske reformeerte Menighed i Stockholm forbliver efter forskjellige Afbrydelser i dens kirkelige Betjeninger, ganske ophævet. Forstanderne trække sig tilbage, de subalterne Betjenter afskediges; Kirken, som har staaet siden 1752, erholder en anden Bestemmelse, og Sognefolkene, alle Svenske af Fødsel, eller Folk, som forstaae det Svenske Sprog, forene sig med Landets Kirke. Der har desuden været, fra 1750 til henimod 1760, en liden Fransk Menighed i Vadstena i Ostgothland, meest bestaaende af Professionister, hvis Præst, navnlig Lavigne, gik til Petersborg, da Menigheden blev adsplittet.

I Europäische Annalen 1810, achtes Stück, findes nogle, af en Anonymus fremsatte Bemærkninger over Engellænderen Malthus's Værk: Versuch über die Bedingung und die Folgen der Volksvermehrung, som gaaer ud paa at vise, at Forarmelsen i Engelland gaaer frem med stedse hurtigere Skridt, og at den Tidspunct vil komme, da den velhavende Deel af Nationen ikke meer formaaer at tilfredsstille den ikkevelhavende Deels Fordringer. — Forfatteren antager, at Befolkningen tiltager i en geometrisk og Jord-Producterne i en arithmetisk Progression; følgeligen, at intet Land yder saadan Frugtbarhed, at jo Folkeformerelsen sammesteds maa stige til den Grad, at Producterne ere utilstrækkelige; at den Folkemængde, der ikke staaer i Forhold til Producterne, maa existere ved Luften; at Naturen, naar man lægger den saadan en Indretning til Last, staaer i Modsigelse med sig selv, og vil Øiemedet uden at ville Midlerne. — Det vises derimod, at Misforholdet imellem Folkemængden og Jord-Producterne maa søges i det borgerlige Selskabs Lovgivning. Grundstykkernes Fordeling foregik paa en Tid, da Selskabet ikke var hvad det nu er. Det var rimeligt, at de, som havde Magten ihænde, toge, paa en Tid da Jord blev betragtet som den eneste Capital, mere for sig, end de behøvede for at tilfredsstille deres Nødvendigheder, og denne Fordeling, ved hvilken blev taget Hensyn til det største Product, der mueligen kunde udbringes ved Agerdyrkningen, er i de fleste Stater vedbleven

saaledes, som den var fra Begyndelsen. — Malthus's Sætning gjendrives endvidere ved den Forlegenhed, i hvilken Godseierne stædes naar Naturen overøser dem med en saadan Overflødighed af Næringsmidler, at de nødsages til at afstaae dem for en ringere Priis, end den sædvanligen reciperede. I Engelland og Wallis findes 22,351,000 Akres, som kunne tage imod Forbedring, og hvilke, hvis denne blev effectueret, vilde give Landet en Tilvært af 3,017,385 Sjele. — Engelland indfører nu aarligen en stor Mængde Korn til egen Consumtion, og dette er rimeligvis en Følge af det af Regjeringen bestyrede Pengevæsen; thi naar Godseierens Omstændigheder blev mere og mere trykkende for ham, formedelst paalagte Skatte &c., da maa Agerdyrkningen nødvendigen lide derunder. — Den Dyrtid, som hersker i Engelland, forøger Antallet paa de Fattige og Betlere. Heri har Malthus Ret; men derimod synes han ei at have noget rigtigt Begreb om hvad Dyrtid egentligen er. "Levnetsmidlerne, skriver han, blive kostbare, naar der kommer saamange Kjøbere til Marked, at de ikke alle kunne faae deres Nødvendigheder tilfredsstillede." Levnetsmidlernes Dyrhed maatte altsaa, efter M., forudsætte en Mangel paa samme; men saadant er ikke altid Tilfældet. Dyrtid fremkommer ved det Forhold, hvor det almindelige Tiltuskningsmiddel, Penge, staaer i til de consumable Ting, som vi behøve, enten til Underholdning eller Beqvemmelighed; thi hvor der er aldeles Mangel paa Penge, kan Talen blot være om Mangel, men ei om Varernes Kostbarhed, og denne kan, selv under Varernes store Overflødighed, finde Sted. Dette er Tilfældet der, hvor mange Penge ere i Omløb. Den dyre Tid føles da ikke af dem, der kunne erhverve sig store Pengesummer, men af dem, i hvis Lod det falder, at have ringe Indtægter. Intet Absolut findes ved Penge, saaledes at de under alle Omstændigheder skulde have samme Værd. Har nu Pengene en fem Gang mindre Værd, end de ellers kunne have, da er den Deel af Selskabet, der ei, i Forhold hertil, kan opskrue sit Arbeide, saare ilde faren. For den finder Dyrtid Sted, fordi den ikke kan betale de Ting, paa hvilke ingen Mangel er. Mangel kan ophøre, men Kostbarheden vedbliver, og har desaarsag Armod i Følge med sig, og da der intetsteds hersker større Dyrtid end i Engelland, saa har og dette Rige, i Forhold til dets Folkemængde, de fleste Fattige. — Naar nu hver ottende Mand i Engelland er saa fattig, at han maa modtage sine Medborgeres Velgjerninger og leve deraf, da forudsætter dette, at en ottende Deel af den Engelske Nation, uagtet alle dens Kraftanstrængelser, ei er istand til at erhverve saameget, som den behøver til at tilfredsstille sine Fornødenheder. Godseieren kan, under de ham paalagte betydelige Afgifter, ikke bestaae, uden ved at afsætte sine Producter til en høi Priis. — Den anonyme Forfatter godtgjør nu ved at jævnføre Engellands Folkemængde, Indtægter, Nationalgjeld og Fattig-Taxter fra Aaret 1763 til 1803, at Antallet paa de Fattige og Summen af deres Forpleinings Omkostninger stige i samme Forhold, som Rigets Indkomster og Nationens Gjeld voxer. M. har altsaa ikke truffet den sande Grund til Armoden i Engelland. Havde han kjendt den, var han og med den ham egne Frimodighed bleven den Engelske Constitutions Anklager, da denne, ved at lede til Laane-Systemet, har frembragt, at Pengene i Engelland have tabt deres Værd, og at Nationens alt udelukkende Tendents er bleven Handelen, hvorved den borgerlige Samfunds Grundstøtte, nemlig den lavere Folkeclasses moralske Existents, er bleven rystet. Man kan antage, at den Nød og Elendighed, som i Engelland er uadskillelig fra Armoden, ei endnu har naaet den Høide, den kan naae. Den vil stige, saalænge Nationalgjelden stiger, og denne Stigen vil vedblive saalænge Statens Indkomster kunne tage mod Forøgelse. Naar den Tidspunct kommer, — og denne Epoke er vel ikke langt borte, — da Nationalgjeldens Interesser overstiger Summen af Indkomsterne, saa at den Engelske Regjering blot ved Credit kan fortsætte dens Existents, da kan man med Sikkerhed gjøre Regning paa, at den da indtrædende Revolution vil blive Begyndelses-Punctet til en forbedret Forfatning.

———

Keiser Napoleon har, som bekjendt, erklæret, at han vil tage Roms kostbareste Oldsager under sin Beskyttelse og gjenoprette denne Stads fordums Glands. For at opfylde Monarkens Villie og for at skaffe et betydeligt Antal Mennesker, der hidtil vare henfaldne til Orkesløshed og levede af

Tiggerie og Klostersuppe, Arbeide og Underhold, har Roms Regjerings-Consulta anordnet følgende Arbeider for denne Vinter: 1) Vesta's (nuomstunder den hellige Maria del Soles Kirke) og Fortuna Virilis Tempel (nu St. Maria Egizinca) befries fra Gruset og istandsættes igjen saaledes, at man kan kjende dens fordums Form. 2) Paa det i de gamle Romeres Tid saa berømte Forum Romanum (nu Campo Vaccino) bliver omkring Tabularium, omkring Jupiter Tonans Tempel og omkring Concordia Templet Jorden indtil Roms gamle Brostene bortryddet, og Gaden gaaer i Fremtiden under Septimius Severus's Triumphbue. 3) Den prægtige Porticus paa Antonius's og Faustinas Tempel (ved St. Lorenzo Kirke i Miranda), hvoraf det Halve hidtil laae skjult under Jorden, befries fra Gruus, og Jorden bortryddes mange Fod dybt paa hver Side. 4) Ligeledes blive de 3 Buehvelvinger, over hvilke de gamle Keisere gik fra Titus's Bade til Colosseum, istandsatte igjen. 5) Endelig skal der arbeides paa, fuldkommen at rense de underjordiske Gange ved Titus-Badene, i hvilke man hidtil allerede har fundet de kostbareste Malerier og Arabesker. Ogsaa Jupiter quadriformis Porticus istandsættes igjen. Ved andre Forskjønnelser paa Campo Vaccino skal denne Plads ikke allene blive den prægtigste i Rom, men ogsaa i hele Italien. (Allg. Zeit.)

I Storhertugdømmet Frankfurth skal ikke mindre end 8 politiske Tidender gaae ind ved dette Aars Slutning. (S. B.)

Der læses og skrives nu saameget om Colonialvarer, at man ogsaa nok kan læse hvad Doctor Morten Luther skriver om Colonialvarer i et 1524 af ham udgivet Skrivt: om Handel og Aager, hvori følgende Sted forekommer: "Man kan ikke negte, at Kjøb og Salg ere fornødne Ting, som man ikke kan undvære og nok christeligen kan bruge, især af saadanne Ting der ere til Nødtørft og Ære; thi saaledes kjøbte og solgte ogsaa Patriarcherne Qvæg, Uld, Korn, Smør, Melk og andet Gods. Det er Guds Gaver han giver af Jorden og deler blandt Menneskene. — Men den udenlandske Handel fra Kalikut og Indien, der hidsører saadanne Varer som kostbar Silke- og Guld-Arbeide, og Gevyrtzer, der kun tjene til Pragt og ikke ere Fornødenheder, der udsuge Lande og Folk deres Penge, burde ikke tilstedes, hvor der er Regjering og Fyrster. Dog herom vil jeg nu ikke skrive; thi jeg tænker, naar vi ingen Penge mere have, falder det bort af sig selv, ligesom al Pragt og Fraadserie. Der hjelper dog intet Skriven derimod, førend Nød og Fattigdom tvinger os til at lade være. — Gud har slengt os Tyske hen, at vi maae udøse vort Guld og Sølv i fremmede Lande, for at berige al Verden, og selv blive Stoddere. Kongen af Portugal ville ogsaa have mindre, naar vi lode ham beholde sine Gevyrtzer. Regner man engang hvor mange Penge i een Messe i Frankfurt føres ud af Tyske Lande, uden Nød og Aarsag, saa vil man forundre sig hvorledes det kan være, at endnu en Deut bliver tilbage i Tyske Lande. Men lad gaae, det vil dog gaae saaledes. Vi Tyske maae blive Tyske, vi aflade ikke uden vi nødes dertil."

Fra Pressen er udkommen: Samling af de i Aaret 1806 udstedte Reskripter, Resolutioner og Collegialbreve, den Danske Krigsmagt til Lands angaaende, samlede af Justitsraad Hedegaard, Bureau Chef ved det Kongel. General-Commissariats-Collegium. Samlingen indeholder desuden: Gagerings- og Munderings-Reglementerne for a) Det Kongel. Artillerie-Corps i Danmark, Norge og Holsteen; b) for Husar-Regimenterne, c) det Aggershusiske og d) det Smaalehnske Dragon-Regiment. Det Kongel. General-Commissariats-Collegium har tilstillet ethvert Regiment et Exemplar af hele dette Værk, til Afbenyttelse ved Regimentet; men da Tilfældet kunde være, at een Bataillon kunde ligge i et Cantonnement og en anden i et andet, og et eneste Exemplar altsaa muligen ikke var tilstrækkeligt, saa tjener herved til Efterretning, at nogle complette Exemplarer af hele Værket, nemlig fra Aaret 1670 til 1806, endnu ere at faae hos Forlæggerne.

Opløsning af Charaden i forrige Numer: Brødkurv.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 124.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 15 December, 1810.

Phoenix.

Den 5 December 1810.

Gak, Bølgetræder, stolt og kjek!
I Navnet selv Du fører Skræk;
Hver Havtrold flygter for den Stavn,
Som bær et saadant Navn.

C. Friemann.

Tre Aar ere nu henrundne siden en Skare af Brittiske Voldsmænd, der betraadte Danmarks fredelige Kyster som Venner og forlode dem som Røvere, have bortført vor Stolthed, vort Værn, Skjoldungernes dyrebareste og ældste Arvelod: vor Flaade.

Hvilket Dansk Hjerte blødte ikke, da hine stolte Orlogsmænd med voldsom Haand bleve revne ud fra deres ældgamle, trygge Leie, da den Danske Sømand, med Harme i Brystet og Taarer i Øiet, tilvinkede dem det sidste vemodige Farvel; da Albions Blodflag vaiede, hvor fordum den skyldfri Dannebrog svingede stolt sit hellige Kors?

"I Dag have vi jordet vor Fader," sagde den ædle Danske Søkriger med sønlig Følelse, da han paa det tørre Land maatte være Vidne til, at den dyrebare Fader, overvældet af Sørøvere, overgaves i grusomme Fienders Vold. Dog midt i hans Smerte havde han den Trøst, at denne elskede Fader faldt for Voldsmænds, ei for Seiervinderes Haand, og at Danmarks Flaade vel kunde ranes, men ei erobres.

For at være grusom som han var troløs levnede vor grumme Fiende os end ikke den sidste Spire af vort Søværn. Udslette vilde han alt hvad der kun kunde minde om, at Danmark engang har været en Sømagt, for hvilken Bretlands Trone skjalv. Hvad han ikke kunde føre med sig ødelagde han, og med mageløs Frækhed dræbte han Dannebrogs yngste, ufuldmodne Foster. Men fjerde Christians Aand omsvævede den spæde Værgeløse. Juul og Wessel bade for Lysets Trone om Naade for Danmark, for Dannebrogs Hæder. Da faldt et Frøkorn fra Himlen saa dybt ned i Jorden, at ingen Fiendes Staal kunde naae det, og Fædrenelandets Skytsengel raabte: "Trøst Dig Danmark! Fra dette svage Frøkorn skal engang Din Stolthed og Din Hæder atter udspringe! Ødelagt indtil Roden skal det stedse, lig Palmen, spire paa ny frem igjen paa denne øde Plet, med dobbelt Glands og Herlighed!" Det var et Syn, som i Trængselens og Nødens og Ydmygelsens første Time aabenbarede sig for Dannemanden og husvalede ham. "Kun med Norges Jern og Danmarks Skove kan Danmarks Flaade forgaae," vare de trøstende Ord, der løde fra Mund til Mund og gjøde Balsom i det saarede Hjerte.

Danske og Norske Søkrigere! For tre Aar siden jordede I eders Fader. I Dag see I ham leve op igjen i sin førstefødte Søn. O, elsker Sønnen som I elskede Faderen og viser ved eders Daad, at en saadan Fader fortjener saadanne Børn! Lad denne eenbaarne Søn lære Verden, at man ved Troløshed kan berøve et Folk sit Værn, men ei sit Mod og sin Urokkelighed; lad ham være den Forløser, der, opstanden af Gravens mørke Skjød, gjengiver Danmark sin tabte Lyksalighed og Dannebrogen sin fordums Stolthed!

Og Du, vidunderlige Phoenix, der saa majestætisk har reist Dig af Din Aske, som et Billede paa vor Flaades Gjenopstandelse, vær os hilset som den yngste Spire af en saa herlig og ædel Stamme! Vox og bliv stor og kjek og frugtbar som Din Fader! Bliv ogsaa Du en Stammefader til en stor og værdig Slægt! Knus med Din stærke Kjøl Dine og Danmarks Fiender! Hevn Din Faders Død! Ban Danske Sømænd Veien til Danske Sømænds Roes og Ære! Liig Dine ældre Brødre, Prøvestenen og Dannebrogen, der hellere vilde døe i Ildens Luer end leve i Fienders Vold! Vær et Mønster for enhver af Dine Efterkommere, og lad den sidste sønderskudte Flip af Dit uplettede Flag vaie stoltelig i Kampen saalænge der er en Splint tilbage af Din Mast! Dit Navn bebuder Held og Lykke. Den hellige Fugl, efter hvilken Du er opkaldt, søgte frivillig sin Død paa det luende Alter i Solens Tempel, naar den, træt af Aar og efter at have gjort hele Folkeslægter lykkelige, veg for en yngre og kraftfuldere Efterkommer. Saaledes skal ogsaa Du ikke finde nogen anden Grav end den, Du frivillig vælger Dig; men inden den Tid kommer skal Du ved Din hemmelige, vidunderlige Kraft mane Din Fader, der nu sukker i Fienders Vold, tilbage til Danmarks Kyster, og bringe ved denne lykkelige Gjenforening Fred og Held tilbage til vore Grændser.

Den talende Fugl.

Kæmpernes Sønner i Nord!
hører hvad Fuglen paa Bølgen mon sjunge!
hør hvad den qvæder med varslende Tunge!
hører, og fatter, og troer!

Tider er rundne,
Stjerner har lyst, og er svundne,
Slægter har blomstret, er visnet igjen,
Ilier var — og sank hen.

Kraften kun lever,
Kraften er Fuglen, som svæver,
skjult som en Aand, over Graven saa stor,
over den natlige Jord.

Evigen svinger
Fuglen de hellige Vinger;
den er en Phoenix med gyldene Fjær,
tryg er det Land, hvor den er.

Helte sig hæved'
stoltelig, hvor den fremsvæved,
Hellas's Banner den hvilede paa,
Roma i Ørnen den saae.

Atter den flyede,
og til sit Rede gjenfløde,
den var en Iisfugl saa herlig og stor,
havde sit Hjem udi Nord.

Kæmper fremginge
drabelig under dens Vinge,
Kæmpernes Rygte saa viden bortfløi,
Kæmperne selv sank i Høi.

Fugl fløi foroven;
men nu nedgled den paa Voven,
vorded en Søfugl saa herlig og stor,
kaldet sig Phoenix i Nord.

Helte sig reise,
Havets Blodbanner de heise,
Fuglen udbreder nu Vingen saa hvid,
synger om kommende Tid:

Tider skal rinde,
Stjerner skal lyse, og svinde,
Slægter skal blomstre, og atter døe hen,
Danien stande igjen.

Kraften skal leve
og trindt om Danien svæve
stolt som en Phoenix med gyldene Fjær;
tryg er det Land, hvor den er.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Tale, som Hr. Provst Hjorth holdt paa Nyholm, da Orlogsskibet Phoenix løb af Stabel den 5te d. M., er een af de skjønneste, der i lang Tid ved saadan en høitidelig Leilighed er holdt, og aander den ægteste Fædrenelandskjerlighed. Forfatteren gaaer tilbage i Historien og peger til hvad Danmarks Sømagt har været, virket og udrettet lige fra den tappre Knud, Svend Estridsens Søn, indtil Biskop Absalon, og fra denne indtil vore nyeste Søhelte, og viser, at de alle værnede om Flagets Ære og hædrede det Danske Navn i Verdens Aarbøger. Til Slutningen vender Taleren sig til Hovedgjenstanden for sin Tale, og siger: "Hil være da og vor Olds de kjekke Mænd, som med Iver og Fynd hævde om vore Fædres Sømandshæder! Styrke og Velsignelse af Gud med een og hver iblandt eder, der vaager og virker og kæmper for Kongens Bedste og for Landets Vel og for Dannebroges Ære! Det er sjette Frederiks Ønske, det er hans faderlige Villie, at I skulle med Kraft opfylde eders Pligter. Han besegler dette i Dag for eder og for hele Folket, da han skjenker eder et stolt Værgemiddel i det Orlogsskib, der nu snart skal udsættes i Vandet. — Efter Kongens Bud forkynder jeg, at dette Skib skal bære Navnet Phoenix. Det varsler freidigen, dette Held spaaende Navn, om, at sjette Frederik vil, at vort Søværn skal fremgaae af sine Ruiner og leve op igjen med forynget Kraft. Det minder os hideligen om, at hans kongelige Hjerte ønsker vort nye Skib en sjelden Lykke paa alle dets Veie. — Vær os da velkommen du vor danske Phoenix! Vær os velkommen i Herrens Navn du vor nye Flaades Førstefødte! Dannerfolket skal modtage dig med høi og hvirvlende Jubel, og hver ædel Dannemand hilse dig med det inderlige og rørende Velbehag, hvormed han engang saae sin egen første Søn eller Datter paa sine Faderarme. Gak da ud paa Bølgen, du vort Skib, med kneisende Stavn! Som Vandet vil bruse og syde om din Kjøl, naar du majestætisk betræder dit Element; saa brænde Ønsker for dit Vel i Alles Hjerter, og saa bruser og koger i vore stolte Sømænds Bryst det modige Forsæt, at føre dig med Hæder og at forsvare dig med Kraft. Udrust dig da til din høie Bestemmelse! Skue snart yngre Brødre og Søstre omkring dig paa den vuggende Bølge, og lad dit sjeldne Navn, der stedse vil erindres med Fryd af vore Sømænd, vidne for den sildigste Efterslægt, at vor gode og retfærdige Frederik den sjette var den nye danske Flaades Skaber! Gud velsigne Kongen og Hans Huus! Gud velsigne Tvillingfolket paa Land og Vand!!!"

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under 8 Decbr. 1810.

1. I Sagen: Caperfører Gowertz, contra: Skibscapitain James Barron.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper J. Barron til Caperfører Gowertz med 652 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Herald, Skibscapitain Barron, med Ladning, tilkjendt Caperfører Gowertz som god Prise).

2. I Sagen: Skipper Jens Nyemann, contra: Caperfører Inke Petersen.

Det udi denne Sag omtvistede Skib, Catharine kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper J. Nyemann betaler til Caperfører Petersen Erstatning, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt udreder det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Saa betaler han og til benævnte Petersen Straffetold med det dobbelte Beløb af Strøm-

tolden for den, med dette Skib, gjennem Øresund, uden at clarere, foretagne Reise. Toldvæsenets Ret, for tilgodehavende Afgivter af Skibet Catharine, forbeholdes.

3. I Sagen: Caperfører Stæhr, contra: Skipper Marcus Schmidt.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper M. Schmidt til Caperfører Stæhr med 360 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet St. Catharina, Skipper Schmidt, med Ladning, tilkjendt Caperfører Stæhr som god Prise.)

4. I Sagen: Skipper David Ockington, contra: Caperfører Gothielm Wilhelm Isaachsen.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; dog saaledes, at den Caperfører G. W. Isaachsen tilkjendte Erstatning bestemmes til 1000 Rdlr. D. C. Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten ophæves. (Ved Priserettens Dom var Skibet Catharina, Skipper Ockington, med Ladning, frikjendt, imod at deraf udredes Erstatning og Retsomkostninger).

5. I Sagen: Skipper James Burtwell, contra: Caperførerne Peter Larsen og Christian Wulffsen.

Det i denne Sag omtvistede Skib, Liberty kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper J. Burtwell betaler Erstatning til de Indstævnte, for deres ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 800 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Isvrigt ophæves Processens Omkostninger.

6. I Sagen: Caperfører Nistrup, contra: Skipper Johan Meinhart.

Det udi denne Sag omtvistede Skib, Apollo kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper J. Meinhart betaler Erstatning til Caperfører Nistrup, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 800 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Isvrigt ophæves Processens Omkostninger.

Under 11 December 1810.

I Sagen: Søkrigsprocureuren, for Capitain Kruse, med underhavende Commando, contra: Kammeradvocaten, paa den Kongelige Casses Vegne, og Skipper Hans Wickstrøm.

Priserettens Dom bør ved Magt at stande; dog saaledes, at Skibet Hedevig Magdalene bør, tilligemed sammes Ladning, tilfalde den Kongelige Casse, samt med Forbehold af Hovedcitanternes, Capitain Kruses og Underhavendes Ret til Belønning efter Anhanget til Søkrigsartikelsbrevet af 13 April 1810, tredie §. Kammeradvocatens Salarium for begge Retter betaler Hovedcitanterne med 125 Rdlr. D. C. Ligeledes betale de til Søkrigsprocureuren Salarium for Overadmiralitetsretten med 168 Rdlr. (Ved Priserettens Dom var Skib og Ladning tilkjendt Opbringerne).

———

Reglement for Gjordemodervæsenets Indretning og Bestyrelse i begge Riger, Kjøbenhavn undtagen. (Sluttet.)

§. 38. Naar en Gjordemoder kaldes til at betjene en Barselkone, bør hun i Almindelighed ved Sindighed og anstændigt Forhold søge at vinde de Vedkommendes Agtelse og Tillid; I Særdeleshed bør hun nøie efterleve de Forskrifter, som indeholdes i den hende meddeelte og af Os approberede Instruction.

§. 39. Hvis nogen Gjordemoder, mod Formodning, skulde vægre sig ved ufortøvet at komme til en Barselkone, skal hun første Gang af Stædets Politiemester inden Retten gives en alvorlig Irettesættelse og Formaning, som bliver at tilføre Protocollen; men anden Gang tiltales hun til sin Bestillings Forbrydelse.

§. 40. Ingen Gjordemoder maae forordne andre Lægemidler for Barselkoner eller deres Børn, end saadanne, om hvis rigtige Brug hun af hendes Lærere er bleven underrettet, og som i den hende meddeelte Instruction ere nævnte; Forseer hun sig herimod, straffes hun som Qvaksalverske efter Anordningerne.

§. 41. Befindes nogen Gjordemoder enten med Raad eller Daad at have bidraget til, at en frugtsommelig Qvindes Foster kunde vorde fordrevet, da bør hun straffes med Tugthuus-Arbeide paa Livstid.

§. 42. Hvis nogen Gjordemoder misbruger den Fortrolighed, som et ulykkeligt besvangret Fruentimmer viser ved at betroe sig til hende, straffes hun med Bestillings Fortabelse.

§. 43. I øvrigt bliver hun for Overtrædelse af hendes Pligter at straffe efter Anordningerne, og efter de Bestemmelser, som indeholdes i hendes Instruction.

§. 44. Af dette Reglement meddeles enhver Gjordemoder ved hendes Ansættelse et Exemplar.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 21de November 1810.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Frederik R.

Paa Kongsberg bortsælges d. 20 Dec. ved offentlig Auction Dickemarcks Jernværk med tilliggende Jordegods, som ved Executions-Forretning er de Herrer Cramer & Sønner i Kjøbenhavn udlagt d. 25 Aug. 1804.

Over-Commissionen for de offentlige Stiftelser i Trondhjem anmoder Almeenheden om Understøttelse med Bidrag af Fødevarer, Brænde, Klædevarer saavelsom Penge. Uagtet de meget betydelige Stiftelser, hedder det i dens Bekjendtgjørelse, denne By eier til Armodens Husvale, gjør dog Tidernes stedse tiltagende Dyrhed det umueligt for Overcommissionen, i tilstundende Vinter, at forskaffe de virkelige Trængende Livets første Nødvendigheder. Den seer med Skræk den Tid i Møde, da udhungrede og forfrosne Mennesker ville vanke huusvilde omkring uden Hjelp, uden Redning; thi sædvanlige Almissers forhen tilstrækkelige Hjelpekilder ere nu som intet at regne, hvis de betragtes med Hensyn paa den voxende Trang og den daglig stigende Kostbarhed, der nu tvinger saa mange til at søge fremmed Hjelp, som tilforn ikke allene kunde undvære, men endog række andre Nødlidende Haanden.

I Hamborg var Coursen paa Kjøbenhavn d. 11 Decbr. 550.

Posteefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

I Varel bleve 39 Vognlæs Engelske Manufacturvarer brændte i Følge det Franske Decret. Man behøvede to Dage dertil.

Det har ikke stadfæstet sig, at den gule Feber er udbrudt paa Ceuta og Oran. Imidlertid forsikkres, at denne har yttret sig i Hospitalerne i Carthagena.

Ogsaa i Amsterdam har man uden for Staden brændt en stor Mængde Engelske Varer. Man venter der betydelige Fallissementer. Et af de derværende første Huse har opgivet sit Bo med sex Mill. I Varehandelen gaaer det der meget sørgeligt.

Russerne have indtaget Fortet Sokum. De kom med 11 Krigsskibe og andre Fartøier og beskjød i Forening med et fra Georgien kommende Russisk Corps Fortet. Da de trængte derind nedsablede de alt hvad der modsatte sig dem.

I Stockholm er udkommen en Bekjendtgjørelse til de Svenske Undersaattere, hvori det tilkjendegives dem, at den afdøde Kronprinds, i Følge alle anstillede Undersøgelser, ikke er død af Gift, men af Stikflod; at der heller ikke har været noget Complot imod ham, og at det er af en rasende Hob at Rigsmarskalk Axel Fersen er bleven myrdet. Befalingsmændene og Cheferne er det blevet paalagt, ved opkommende Tumulter, efter frugtesløse Advarsler, at bruge Magt mod Magt.

Keiseren af Østerrige agter at lade fra enhver Provinds i sine Arvestater indkalde redelige Mænd, der kunne sige deres Mening om de nuværende Østerrigske Financers Forbedring. — Den 27 Nov. betaltes for en Ducat i Wien 45 til 46 Gylden i Bancosedler. — Falske Bancosedler, lydende paa 500 Gylden, ere i Omløb.

I Følge en Depeche fra Lord Wellington til Lord Liverpool, dateret Pero-Negro d. 10 Nov., var indtil den Tid intet vigtigt forefaldet ved hans Armee. Wellington havde faaet en Skrivelse fra General Silveira fra Trancosa af 3 Nov. Han havde et Detachement ved Coa. Et yngre Privatbrev fra Lissabon siger, at indtil d. 12te intet Afgjørende var forefaldet. Man har beholdt Samfærslen mellem Olides og Peniche, hvor omtrent 7000 Portugisere staae. Den høire Fløi af den Engelske Armee staaer Sønden for Villa Franca; den venstre i Peniche og Torres Vedras; Hovedqvarteret snart i Sombral, snart i Pero-Ne-

gro, efter Omstændighederne. Marchal Beresford er med 30,000 Portugisere i Alfandra, la Romana Sønden for Torres Vedras. Engelænderne ere 40,000 Mand stærke. — Endvidere hedder det i Engelske Blade angaaende Portugal, at den fiendtlige Armee er vel klædt; at Loison skal være gaaet over Zezere, for at angribe Abrantes; at Regntiden begynder, og de Franske bygge Barakker, som om de vilde blive i Feldten; men at Engellænderne ere i det Tørre. Fra Cadix haves Breve i Lissabon af 7de og 8de. Den epidemiske Feber holder endnu ved, og anretter store Ødelæggelser. Der døer 50 Mennesker dagligen. Men det er ikke den gule Feber. — Mascarachas, der er sendt som Coureer til Napoleon, er fangen. Man fandt hans Depecher i hans Støvler og han sidder arresteret i Barbadela. Han har tilforn været Adjutant hos Junot. — Fra Helgoland skrives, at en Fransk Flottille paa omtrent 15 Canonbaade eller Brigger har været forsamlet ved Øen Wangaroog og at i Følge heraf Capit. Lord Stuart begiver sig med sin Escadre til Kysten.

Efter Moniteuren havde d. 12 og 15 Nov. endnu ingen af Gardannes eller Drouets 3 Divisioner forenet sig ved Tajus med Prindsen af Eslingen. Uden altsaa at have faaet nogen Forstærkning beleirede Prindsen Abrantes og manoeuvrerede paa begge Bredder af Tajus. Den 15de var Hertugen af Treviso gaaet over Guardiana, for at rykke ind i Alentejo.

Moniteuren af 4 Dec. har Efterretning fra London indtil 28 Nov. Man seer deraf, at i Følge Breve fra Gibralter af October Maaneds Udgang havde Smitten ogsaa yttret sig i denne Fæstning. Efter Lægens Erklæring skal Feberen være af samme Art som i Aaret 1804. — Ved Armeen i Portugal var indtil d. 14 Nov. intet nyt forefaldet.

I Følge Moniteuren have Stænderne i Sverrig i deres sidste Møde besluttet, at den forrige Kong Gustav Adolph og hans Efterkommere for evig skulle være bandlyste fra det Svenske Gebeet, og i Fald de betræde den Svenske Bund skulle de straffes paa Livet. Stænderne have udsat for Prinds Oscar 12,000 Rdlr. Civillisten, som under Gustav Adolph beløb sig til 500,000 Rdlr., er nedsat til 260,000 Rdlr. For Kronprindsen er bestemt 60,000 Rdlr.

Udenlandske Efterretninger.

Naar man antager, at af 3,400,000 kun 653,000 dagligen drikke Caffe, hvilke endnu desuden ere inddeelte i Classer, hvoraf hos de laveste kun 8 Kopper kommer paa 1 Lod Caffe, og at Prisen paa Caffe regnes til 150 Fl. for 100 Pd., saa er den aarlige Forbrug af Caffe 1) i de Tydske Forbundsstater 150,523 Centner à 150 Fl. udgjør 22,578,450 Fl. 2) i de Keis. Østerrigske Stater 90,000 Centner 13,500,000. 3) i de Kongelige Preussiske Stater 60,000 Centner 9,000,000 Fl., altsaa i alt 300,523 Centner af Værdie 45,078,450 Fl., som gaae ud til en fremmed Verdensdeel uden at der staaer nogen Vej aaben, som de kunne komme tilbage paa.

(Hamb. neue Zeit.)

I Sverrig vare i lang Tid Ahnelser, Eventyrer og Spaadomme i Omløb blandt Almuen, som Gustav IV. Adolphs sidste Regjeringsaar og de Lidelser, som hans ulykkelige Haardnakkenhed forvoldte Riget, gav større Indtryk og høiere Troværdighed; især ymtede man om en gammel Spøgelseshistorie angaaende et Syn, som Kong Carl XI. skulde have havt, og som allerede længe i Forveien circulerede som en politisk Sjeldenhed, uden at man vidste dets Oprindelse, og om hvilket nogle fortalde, at det var afskrevet efter et Originaldocument, der fandtes i Rigsarchivet. I det fjerde Hefte af det i Hamborg udkommende Vaterländisches Museum, seer man nu første Gang dette Document i Trykken. Det leveres her i en tro Oversættelse.

Karl den Elleventes Syn.

"Jeg, Karl den Ellevte, i Dag Konge af Sverrig, var Natten imellem d. 16 og 17 Dec. 1676 meer end sædvanlig plaget af min melancholske Sygdom. Jeg vaagnede op Kl. 12, da jeg hændelsesviis kastede Øiet paa Vinduet, og blev vaer, at et stærkt Skin lyste i Rigssalen. Jeg sagde nu til Rigsdrost Bjelke, der var hos mig i Værelset, hvad er det for et Skin i Rigssalen? Jeg troer der er Ildløs. Han svarede mig: o, nei, Deres Majestæt, det er Maanen, som kaster sit Skin paa Vinduerne. Jeg var nu fornøiet med dette Svar, og vendte mig mod Væggen, for at nyde nogen Ro, men jeg var indvortes ubeskrivelig ængstelig og vendte mig igjen for

til, og blev atter Skinnet vaer. Jeg sagde derpaa igjen: her kan det aldrig være rigtigt. Ja, sagde den store og yndede Rigsdrost Bjelke, det er intet andet end Maanen. I samme Øieblik kom Rigsdrost Bjelke ind, for at høre, hvorledes jeg befandt mig. Jeg spurgte nu denne vakkre Mand, om han er bleven nogen Ulykke eller Ild vaer i Rigssalen? Han svarede efter en kort Taushed: nei, Gud skee Tak, det er intet; det er kun Maaneskinnet, som foraarsager, at det lader som der var Lys i Rigssalen. Jeg var igjen tilfredsstillet noget, men da jeg kastede mine Øine igjen derhen, blev jeg vaer, at det saae ud som om Mennesker havde været der. Jeg stod derpaa op og kastede min Slaaprok om mig og gik til Vinduet, og aabnede det, hvor jeg blev vaer, at det var der ganske fuldt af Lys. Da sagde jeg, gode Herrer, her gaaer det ikke rigtigt til. I lide paa, at den, der frygter Gud, har for intet i Verden at frygte: saa vil jeg nu gaae derhen, for at udforske hvad det kan være. Jeg anmodede de Tilstedeværende at gaae ned til Vagtmesteren, for at bede ham, at komme op med Nøglen. Da han var kommen op, gik jeg i Følge med Manden til den lukte Løngang der var over mit Værelse paa høire Side af Gustav Erichsens Sovekammer. Da vi vare kommen derhen befoel jeg Vagtmesteren, at aabne Døren, men af Engstelighed bad han mig om den Naade at forskaane ham derfor. Jeg bad derpaa Rigsdrosten, men ogsaa han vægrede sig derfor. Jeg bad derpaa Rigsdrosten Orenstjerne, som aldrig var bange for noget, at aabne Døren; men han svarede mig: Jeg har eengang svoret at vove Liv og Blod for Deres Majestæt, men aldrig at lukke denne Dør op. Nu begyndte jeg selv at blive bestyrtet, men fattede Mod, tog selv Nøglen, og lukkede Døren op, da vi fandt Værelset ja endog Gulvet beklædt med Sort. Jeg tilligemed mit hele Følgeskab var meget bange. Vi gik nu til Rigssalsdøren. Jeg befoel Vagtmesteren igjen at aabne Døren; men han bad mig om den Naade, at forskaane ham derfor; jeg bad derpaa de andre af Selskabet, men de udbade sig alle den Naade, ikke at maatte gjøre det. Jeg tog nu selv Nøglerne og aabnede Døren, og da jeg satte en Fod derind, trak jeg den af Bestyrtelse igjen hastig tilbage. Jeg studsede lidt, men derpaa sagde jeg: gode Herrer, vil I følge mig, saa vil jeg see hvorledes det er fat; maaskee den naadige Gud vil aabenbare os noget. De svarede alle med skjelvende Ord: ja. Vi gik nu ind. Vi bleve allesammen et stort Bord vaer, omgiven af 16 værdige Mænd; alle havde store Bøger for sig, iblandt dem en ung Konge paa 16, 17, 18 Aar med Kronen paa Hovedet og Scepteret i Haanden. Paa høire Side sad en lang, smuk Herre, paa omtrent 40 Aar, hvis Ansigt bebudede Ærlighed; og paa hans venstre Side en gammel Mand paa omtrent 70 Aar. Det var sært, at den unge Konge adskillige Gange rystede med Hovedet, da alle disse værdige Mænd slog med den ene Haand haardt paa Bøgerne. Jeg vendte derpaa mine Øine bort fra ham, og blev tæt ved Bordet den ene Blok ved Siden af den anden, og Bødler vaer, alle med opsmøgede Skjorteærmer, og som afhug det ene Hoved efter det andet, saa Blodet begyndte at strømme langs med Gulvet. Gud skal være mit Vidne, at jeg var meer end bange; jeg saae nu paa mine Tøfler om der var noget Blod paa dem, men det var der ei. De, som bleve halshuggede, vare for det meste unge Adelsmænd. Jeg vendte mine Øine bort derfra, og blev bag ved Bordet i en Krog en Throne vaer, der næsten var omstyrtet, og ved Siden af samme en Mand, der saae ud som om han skulde være Rigsforstander; han var omtrent 40 Aar gammel. Jeg rystede og bævede, i det jeg nærmede mig Døren, og raabte høit: hvilken er Herrens Stemme, jeg skal høre? Min Gud, naar skal alt dette skee? Jeg fik intet Svar. Jeg raabte atter: Min Gud, naar skal alt dette skee? Jeg fik intet Svar. Men den unge Konge rystede gjentagne Gange med Hovedet, i det de andre værdige Mænd sloge haardt paa deres Bøger. Jeg raabte atter stærkere end tilforn: Min Gud, naar skal alt dette skee? saa vær da, store Gud, saa naadig at sige, hvorledes man da skal forholde sig. Da svarede mig den unge Konge: ei skal dette skee i din Tid, men i den sjette Regents Tid efter dig, og han vil være af samme Alder og Skikkelse som Du seer mig; og den, som staaer her, aabenbarer at hans Formynder netop vil see ud som denne; og Tronen vil netop i Formynderens sidste Time være sit Fald nær formedelst nogle unge Adelsmænd; men Formynderen,

der under hans Regjering forfølger den unge Herre vil antage sig dens Sag, og de ville end stærkere befæste Tronen, saa at aldrig før har været saa stor en Konge i Sverrig, og at det Svenske Folk vil blive lykkeligt i hans Tid; og han vil opnaae en sjelden Alder; han vil efterlade sit Rige uden Gjeld og adskillige Millioner i Skatkammeret. Men inden han kan befæste sig paa Tronen vil der blive et stort Blodbad, hvis Lige aldrig har været i Sverrigs Land og heller aldrig vil blive. Giv Du ham som Konge af Sverrig, Dine gode Formaninger. — Og da han havde sagt dette, forsvandt Alting og ene vi med vore L. s vare endnu der. Vi ginge med den allerstørste Forfærdelse, som enhver kan forestille sig, og da vi kom i det sorte Værelse, var det ogsaa borte, og Alting i sin sædvanlige Orden. — Vi gik derpaa op paa mit Værelse, og strax satte jeg mig hen, for at skrive i Breve disse Formaninger saa godt som jeg kunde. (Formaningerne ligge forseglede, aabnes fra Konge til Konge, læses og forsegles.) Og alt dette er sandt. Dette bekræfter jeg med min corporlige Eed, saa sandt hjelpe mig Gud. Karl den Ellevte.

I Dag Konge af Sverrig.

Som paa Stedet overværende Vidner have vi seet Alting, som Hs. Kongel. Majestæt har optegnet det, og bekræfte det med vor corporlige Eed, saa sandt hjelpe os Gud.

Karl Bjelke, Rigsdrost. U. W. Bjelke, Rigsdrost. A. Oxenstjerne, Rigsraad.

Peter Granslén, Vagtmester.

Det har behaget Hs. Maj., ved allerhøieste Resolution af 1ste d. M., allernaadigst at bestemme, at dem der agte at etablere sig i de ringere borgerlige Næringsveie, saasom Marchandisere, Traadhandlere, Vertshuusholdere, Øltappere, Porte- og Jernhandlere, der handle med gammelt Jern, hvad enten de ere Indfødte eller Udlændinge, ikke skal meddeles Borgerbrev, men i dets Sted gives en skriftlig Tilladelse til at drive den Næringsvei, de attraae, under Vilkaar, at svare Næringsskat og alle øvrige borgerlige Tynger. For saadan Tilladelse skal erlægges samme Betaling, som hidtil har været erlagt for Borgerbrev. (Collegial-Tid.)

Hs. Majestæt har, under 1ste d. M., allernaadigst befalet, at Dommerne paa de Steder, hvortil Priser ere blevne opbragte, saavelsom Auctionsforvaltere, der have afholdt Auctioner over slige Skibe, skulle uopholdeligen meddele Legationsraad Rist i Hamborg et detailleret Opgivende af Sorter og Qvantiteter paa de Colonialvarer, hvoraf de priisdømte Ladninger have bestaaet. (S. Bl.)

End videre har Hs. Majest., under samme Datum, bemyndiget Retterne, Dommerne og Auctionsforvalterne til, hver for sit Vedkommende, paa de nuværende Eieres Requisition, at meddele disse saadanne Attester om priisdømte Colonialvarer og disses Salg ved de afholdte Auctioner, der kunne begrunde Beviserne om disses Oprindelse af lovligen condemnerede og realiserede Priser. (S. Bl.)

For nogen Tid siden kjøbte Indsenderen her af en Fjerding Smør af en Skipper ved Stranden, og fik, som man i Almindelighed pleier at faae, godtgjort 12 Pd. Thara for Fjerdingen. Da han kort efter af nogle andre Kjøbere hørte, at deres tomme Fjerdinger havde veiet 17 til 18 Pd. og derover, lod han sin Fjerding veie, efterat Smørret var aftaget, og see, den veiede 16 Pd. Han gik derfor til Skipperen, fortalte ham dette og forlangte Godtgjørelse, men maatte til sin Forundring høre af Skipperen, at det ikke var første Gang der var klaget over sligt, at han ikke uden at tage det af sin egen Lomme kunde give nogen Godtgjørelse, da han selv kun fik 12 Pd. Thara af Kjøbmanden, og denne ligeledes fik kun 12 Pd. Thara af de Bønder og Prangere, som solgte ham Smør; at dette Bedragerie altsaa kun gavnede disse, og at det var at ønske, at der kunde findes et Middel til at hindre det. Da Indsenderen heraf i flere Aar har kjendt Skipperen som en redelig Mand, troede han ham paa hans Ord, og maatte dermed lade sig nøie. Men han vover nu igjennem Kjøbenhavns Skilderie, at gjøre en Bøn til de Hrr. Herredsfogder paa Landet eller til hvem, hvis Pligt det er at vaage over sligt, at de ville søge at opdage og hemme saadant Bedragerie og Forfalskning af justerede Træer. De vilde da ikke allene som Statens troe Tjenere hisset nyde Guds Løn, men endog her velsignes af utallige Medborgere, der vel i disse dyre Tider maa finde sig i at betale Smør med 5 à 6 Mk. Pd., men finder det grusomt at betale Brænde til samme høie Priis.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 125.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 18 December, 1810.

Om Fodtøi.

Da der idelig, med Grund, klages over Fodtøiets høie Priis, og man længe har ventet at see nogle Tanker i den Anledning fremsatte, hvilket endnu ikke er skeet, saa vil jeg gjøre Begyndelsen. Hvorvidt mine her fremsatte Yttringer ere rigtige, overlader jeg til kyndigere Mænds Bedømmelse. Jeg vil begynde med de Erfaringer, jeg selv har gjort.

I Sommer fik jeg et Par Støvler for 12 Rdlr., og jeg bestilte mig for kort siden atter et Par, men min Skomager forlangte nu 16 Rdlr. Dette syntes mig naturligviis for dyrt; men han forsikkrede mig, at da alting var blevet kostbarere, saa kunde de ikke gjøres ringere; og endskjøndt jeg stedse har været vel fornøiet med ham, da han er en særdeles redelig Mand, forlod jeg ham dog, i Haab om at faae dem et andet Sted ringere. Jeg gik derfor hen til en Skomager af de større, som formodentlig kjøber Læderet ind i større Qvantiteter, og derfor kunde sælge Fodtøiet lettere end de, der kun kunne kjøbe i smaae; men her bedrog jeg mig selv; thi han forlangte 24 Rdlr. Jeg sagde, at saa meget skulde man ikke vente at komme til at betale for et Par Støvler. Han svarede mig ganske høflig: "Vil De, min Herre, give mig 5 Speciesdalere, saa er jeg fornøiet, og De kan jo da faae Støvlerne for samme Priis som før Krigen." Jeg takkede for hans gode Tilbud, og gik hen til en anden; men til min Forundring forlangte denne 30 Rdlr. for et Par, som skulde være extra gode. Jeg blev rigtig nok lidt vred over, at han forlangte saa meget, men de kunde ikke sælges ringere, "fordi de S.....Garvere ere saa ublue med deres Læder", og han gjorde mig en heel Deel Complimenter og viste mig blandt andet et Kalveskind og en saalebred udenlandsk Saalelæder, med qvitteret Nota over samme fra en Garver, hvilken rigtig nok var høi, men Læderet syntes mig uslideligt, og ligeledes kunde jeg indsee, at ikke alt kunde forbruges til et Par Støvler, og om saa var, saa kunde dog ikke Støvlerne, naar de vare færdige, komme til at koste 20, mindre 30 Rdlr. Jeg yttrede min Forundring over, at han havde dette Læder endnu liggende, da Qvitteringens Datum alt var gammel, og fik til Svar, at det kun var for at overbevise Folk om, hvor dyrt Læderet til et Par Støvler er, da det i Almindelighed hedder, at Skomageren har en uhyre Fordeel paa sit Arbeide. Ogsaa herfra gik jeg uden at faae Støvler; men Forevisningen af ovennævnte Læder og Nota bragte mig paa den Tanke, selv at kjøbe Læder og lade Støvlerne sye; og i Anledning af den urimelige Forskjel i Prisen hos disse tre Skomagere, troede jeg, at dette kunde have sin Oprindelse fra Garvernes saa forskjellige Læderpriser. For at overbevise mig om samme, var jeg i mere end ti Garverboutiqver, men fandt Prisen næsten eens overalt; kun paa enkelte Steder, hvor Læderet var af en fortrinligere Godhed end andre Steder, var Prisen noget høiere, dog fandt jeg den ikke at

overstige 1 Mk. pr. Pund, hvilket kun vil udgjøre 3 à 4 Mk. paa et Par Støvler. Jeg kjøbte mig paa et af de dyreste Steder Læder til et Par Støvler, og Notaen herover er Ord til andet som følger:

Hr. Langenhielm!

Bekommet Læder til et Par Ungerske Støvler:

1 guult Kalveskind, vog $1\frac{3}{4}$ Pd., à 3 Rdl. 3 Mk. pr. Pd.	6 Rdl.	= Mk.	12 ß.
1 saalebred Brabandsk Saalelæder, $1\frac{1}{3}$ Pd., à 3 Rd. 4 Mk.	4 —	= —	12 =
1 Stykke til Bindsaaler .	= —	3 —	= =
1 dito til Foder . .	= —	2 —	= =
Summa	11 Rdl.	= Mk.	8 ß.

Kjøbenhavn, d. 28 Nov. 1810.

(Da jeg ikke veed, om Udstederen heraf vil have sit Navn offentlig fremsat, saa udelades samme her.)

Nu havde jeg Læder og skulde have Støvlerne syet; men da jeg ikke vilde anmode min gamle Skomager herom, saa lod jeg een af mine Venners Skomagere, som jeg blev recommanderet til, komme; men da han forlangte 7 Rdlr. i Syeløn og desuden gjorde mange Indvendinger, paastaaende, at der neppe kunde blive et Par Støvler heraf, med mindre han kjøbte noget til, som omtrent vilde blive for 2 à 3 Rdlr., saa lod jeg denne gaae. Jeg sendte Bud efter en anden, som jeg ligeledes blev anbefalet til. Denne forlangte 6 Rdlr., og anmærkede derhos, at det blev et Par daarlige Støvler; thi Læderet var ikke godt. Kjed af at høre paa ham mere, lod jeg ogsaa ham gaae. Jeg sendte nu Bud efter min gamle Skoemager; han tog Læderet og forlangte for at sye det 4 Rdlr., og forsikkrede mig, at Læderet var saa godt som det kunde ønskes; kun vilde Støvlerne blive korte, da Skindet var vel lille. Jeg syntes, at 4 Rdlr. var for lidt i Arbeidsløn, og lovede ham derfor 5 Rdlr., endskjøndt han forsikkrede mig om, at han havde været tilfreds med de 4 Rdlr.; thi han giver Svenden 2 Rdlr., og for Beeg, Skopinde, Hampegarn og Baand til Stropper regner han 3 Mk., og saa havde han endog 1 Rdlr. 3 Mk. for sin Uleilighed. Jeg fik nu mine Støvler færdige, og de kostede, 8 ß. i Drikkepenge til Skomagerdrengen iberegnede, ialt 16 Rdlr. 1 Mk., og jeg har neppe havt et Par bedre Støvler.

Af hvad Aarsag kan nu Skomagerne være saa forskjellige i Priserne paa deres Fodtøi, og var det ikke at ønske, at der blev sat Taxt for Fodtøiets Priis? Hvis man kan vente Svar herpaa, saa faae vi naturligviis nogle for mig nu usandsynlige Grunde at see.

Jeg troer imidlertid, at det var til Gavn for det Almindelige saavel som for endeel Skomagere selv, at der blev sat Taxt paa Fodtøiet. Efter min Formening kunde den let bestemmes. Hertil synes rigtig nok at være nødvendigt, at der ogsaa sættes en Taxt for Læderpriserne. Skjøndt dette ogsaa var at ønske, lader det sig dog neppe saa godt gjøre; thi da udfordredes der vel ogsaa Taxt for alle Garvermaterialier, hvilket aldrig lader sig tænke. Dog, at gjøre Forslag til, hvorledes Taxten skulde sættes, overlader jeg til den mere Beføiede. Jeg vil kun her fremsætte en Oversigt over det, der kan tjenes ved disse to Fag, nemlig Skomagerhaandværket og Garverhaandværket, som man urigtigen kalder det (thi det skulde egentligen hedde Garverkonsten), for at see, hvor meget der ved ethvert især fortjenes; og hertil have vi et Middel i Hænde, hvorefter det nøiagtig kan bestemmes, nemlig: Schauplatz der Künste und Handwercke; Hermstädts Journal der Ledergärberey; i dennes chemisch-technologische Grundsätze, og mange flere Skrifter; og da jeg for nogle Aar siden har havt Deel i en Garverfabrique paa mit daværende Opholdssted, saa er det mig lettere end andre, som ikke kjende dertil, at udfinde et bestemt Resultat heraf, og jeg har nu faaet en nøiagtig Underretning om Priserne paa det til Garveriet henhørende.

Der gives og i dette Efteraar er givet for

en stor Øxehud til Saalelæder .	25 R.
For en Kohud og de mindre Øxehuder = = = = = =	8 à 10 —
Smaa Kalveskind 3 à 5 Mk. Stk., Middeltallet heraf = = = = =	4 M.
Større, nemlig fede, Kalveskind 2 Mk. 4 ß. à 2 Mk. 8 ß. Pd., Middeltallet 2 Mk. 6 ß. Jeg antager det veier $12\frac{1}{2}$ Pd., Middeltallet af 10 og 15 Pd. er	4 — 5 — 10 ß.

	Rd.	M.	ß.
Et Skippund Egebark 20 à 24 Rd., Middeltallet 22 Rd., og naar den er malet og færdig til at bruges koster den over 25 Rd. eller $7\frac{1}{2}$ Skilling Pd., og jeg vil ansætte den for et Pd.	-	-	8
En Tønde Tran	150	-	-
En Pot dito	1	1	8
Et Lispund Talg	12	-	-
Et Pund dito	-	4	8
Vitriololie à Pd.	2	3	-

Her forbruges til en Oxehud til Saalelæder, som vog raa 100 Pd.:

	R.	M.	ß.
2 Pd. Vitriololie til dens Svelbing	5	-	-
200 Pd. Egebark de la Lande	16	4	-
Arbeidsløn	3	-	-
Huden kostede	25	-	-
	49 R.	4 M.	- ß.

Til en dito til Bindsaalelæder, der vog raa 50 Pd.:

	R.	M.	ß.
bruges 150 Pd. Egebark	12 R.	3 M.	-
Huden kostede	10	-	-
Arbeidsløn	3	-	-
	25 R.	3 Mk.	- ß.

Til en til Overlæder der vog raa 40 Pd., bruges:

	R.	M.	ß.
120 Pd. Egebark de la Lande	10 R.	-	-
3 Pd. Tælle og Tran efter dito 5 Pd.	3	3	-
Huden kostede	8	-	-
Arbeidsløn	3	-	-
	24 R.	3 M.	- ß.

Til et stort Kalveskind der vog raa $12\frac{1}{2}$ Pd.

	R.	M.	ß.
bruges 36 Pd. Egebark efter de la Lande og Hermstädt	3 R.	-	-
1 Pd. Tælle og Tran	1	-	-
Skindet kostede	4	5	8
Arbeidsløn	1	-	-
	9 R.	5 Mk.	8 ß.

Til et lidet Kalveskind der vog raa 7 à 8 Pd.

	R.	M.	ß.
bruges 12 Pd. Egebark Dermont	1 R.	-	-
$\frac{1}{3}$ Pd. Tælle og Tran	-	2	-
Skindet	-	4	-
Arbeidsløn	-	2	-
	2 R.	2 M.	- ß.

(Fortsættes.)

Hvorvidt Indsenderen af Erindringen i Skilderiet No. 123 mod Salget af den priisdømte Galease der ringende Jacobs Ladning, kan have Ret deri, at det nærværende Dieblik ikke til saadant Salg er det fordeelagtigste, er noget, som egentlig ikkun Kjøbmænd kunne bedømme. Men, naar Indsenderen fortæller, at Wordingborg er det Sted, hvor Vare i denne Tid aldeles ikke blive betalte efter deres virkelige Værdi, da der nylig er solgt ufortoldet Havannah-Sukker for 20 Skill. Pundet, saa finder Undertegnede sig beføiet til at opfordre ham til at opgive ved hvilken Leilighed, og i hvilke Qvantiteter, Sukker er solgt til saadan Priis, thi ved Auction, som i de sidste to til tre Aar ikke er holdt over denne Vareartikel, kan det ikke være skeet. Tillige bør det ikke være ubemærket, at Indsenderen, ved at kalde Wordingborg et afliggende Sted, røber ikkun sin Uvidenhed i Geographien, efterdi han ellers vilde have vidst, at, i hele Sjælland, er dette maaske det bedst beliggende, og altsaa intet afliggende, Sted for den merkantilske Communication imellem denne og de øvrige Danske Øer samt Holsten, og at Transporten med Vare herfra er let og sikker til alle Sider.

Wordingborg d. 13 Dec. 1810.

Hansen.

Opfordring.

(Indsendt.)

Hr. Professor Oehlenschläger anmodes herved af flere hans Tilhørere, at offentliggjøre, og om muligt ved Exempler og fyldestgjørende Beviser godtgjøre sine i Forelæsningerne yttrede Meninger om den herskende fordærvede Smag, især med Hensyn til Kotzebue og hans Beundrere; da disse hans Meninger langt fra ikke ere saa almindelige, at jo Mange have anseet dem for ubeviislige Beskyldninger, og en streng Auctoritets Dom over en Smag, som Directionen for det Kongelige Theater af alle Kræfter synes at ville udbrede og nære, og over en Forfatter, som er saa mange vore unge Herrers og Damers erklærede Kjæledægge.

Bekjendtgjørelse.

I Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 123 findes indrykket et Stykke til den Kongelige Theater-Direction, under Navnet: "Theodorus Koch." Da Undertegnede netop fører samme Navn, og, i flere Henseender, meget nødig ville ansees som Forfatter til hiint Product; nødes han til at erklære, at Forfatteren af samme er en ganske anden, ham aldeles ubekjendt, Person.

Theodor Koch.
Sec.-Lieutenant ved H. H. Prinds Christian Frederiks Regiment.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Den Kongelige Over-Admiralitets-Rets Domme under 15 Dec. 1810.

1. I Sagen: Skipper Jørgen Henrich Scheel, contra: Caperfører Cornelius Henrichsen.

Aarhuus Priserets Dom bør ved Magt at stande; Processens Omkostninger for Overadmiralitetsretten betaler Skipper J. H. Scheel til Indstævnte med 100 Rdlr. D. C. (Ved Priserettens Dom var Skibet Industrie, Skipper Scheel, med Ladning, tilkjendt Caperfører Henrichsen som god Prise).

2. I Sagen: Skipper Pieter van der Windt, contra Caperfører Hess.

Det i denne Sag omtvistede Skib, de Vrouw Johanna kaldet, frigives; dog saaledes, at Skipper P. v. d. Windt bør betale Erstatning til Caperfører Hess, for dennes ved bemeldte Skibs Opbringelse foraarsagede Omkostninger, med 500 Rdlr. D. C., samt det ved Priseretten anordnede Rettens Gebyhr. Iøvrigt ophæves Processens Omkostninger.

Ligesom Hr. Stiftsprovst Dr. Plum i dette Blad er bleven opfordret til ved offentlige Forelæsninger at oplyse den Pestalozziske elementær Underviisnings-Maade; saa skylder Selskabet af hans opmærksomme Tilhørere ham ogsaa den offentlige Erklæring, at han med ligesaa megen Indsigt og grundig Lærdom, som Flid og Beredvillighed har opfyldt denne Begjering, og at Selskabet ei kan andet end med inderlig Taknemmelighed derfor være Hans Høiærværdighed forbunden.

I Riber Avis læses følgende: Efter Forklaring af Skipperne selv, angaaende den i Ribe-Stifts-Avis No. 96, indrykkede Beretning om det fiendtlige Forfald paa Vester-Kysten ved Hennegaard; da forholder samme sig saaledes: Da Skipperne S. P. Andersen, og J. A. Pedersen som vare udgaaede Fanøe, kom paa en Miils Distance nær Nyeminde-Gab, bemærkede de, en Seiler forud, som de i Forstningen ansaae for en Fisker; men da den kom noget nærmere, frygtede de at det var et fiendtligt Fartøi, satte derfor saa meget Seil til som muligt, og styrede Coursen efter Landet, som de naaede før den fra den fiendtlige Cutter udsatte Slup besatte deres Fartøier. Skip. J. A. Pedersen fik endog et Anker paa Land og begge deres Skibs-Joller optrukne paa Stranden samt Aarene oplagte til Klitterne, som blev hentet af en Mand fra den fiendtlige Slup, ligesom Skibsjollerne nedslæbte og borttagne tillige med Skibene o. s. v. Den tredie Skipper J. S. Lauridsen, som samme Dag var gaaet Lister-Dyb ud, og var omtrent 1 en halv Miil bag efter de andre; da han bemærkede hvad forefaldt, satte han sit førende Skib til Landet for Grærup Strand, hvor han forefandt nogle Fiskere der vare ham behjelpelig ved at faae Roret og Ankerne i Land. Samt betalte et Bud 1 Rdlr. for at løbe til Byerne og faae endeel Kystmilice samlet, ifald det fiendtlige Fartøi ogsaa skulde have gjort Forsøg paa at borttage hans Skib; men som dog ei skeede da Aftenen kom paa; Skipper Lauridsen forlangte af de tilkommende Kystmilice, at de maatte hjelpe ham at holde Vagt paa Skibet om Natten, for, om Noget skulde indtræffe; men, som den ene ansaae sig ei pligtig mere til end som den anden; saa han maatte betale 9 Mand hver 1 Rdlr., foruden den afbrændte Baun. Befalingsmanden, som var kommen tilstede om Aftenen, og var den eneste der havde Gevæhr med Skud, havde ei Tid at forblive, da han Dagen efter i vigtig Ærinde skulle reise til Varde; saa han samme Aften forlod Stranden. Da om Morgenen det fiendtlige Skib ei var

at see, formaaede Skipper Lauridsen 5 Fiskere med en Baad til at følge ham ind af Nyeminde-Gab, for i behøvende Tilfælde at være ham behielpelig, og hvorfor han betalte dem efter Billighed 50 Rdlr. o. s. v. — Ringkjøbing, den 7de Decbr. 1810. — J. C. Weber.

Odensee d. 14 Dec. Siden i Mandags have vi her i Fyen havt en taalelig Frost med nogen Snee, men i Dag har det igjen begyndt med Tøe og Regn. Savnet af vore forsvundne Skove begynder alt mere at blive følelig, og Udsigterne i Fremtiden er fra denne Side kuns maadelige. — At det i Maribo-Avisen først omtalte mordiske Overfald paa Langeland dog i Hovedsagen forholder sig rigtig, er Udgiveren nu ved følgende Beretning fra en sikker Haand sat i Stand til at oplyse: "I Forventning af at det vil interessere Deres Velædelhed, at kjende den sandfærdige Sammenhæng med det mordiske Overfald, som efter Mariboe Avis har været anført i Deres Avis, og siden efter en Skrivelse fra Langeland, dateret den 1 December 1810, aldeles benægtet, vil jeg fortælle Dem, at det var i Leibølle Bye, i Bøstrup Sogn, hvor en Skomager, Peter Christian Varnik, i Aftenens Mørke, i det han kom gaaende hjem fra Byen, strax udenfor sin egen Bopæl blev angrebet saa voldsomt, at han aldeles ikke, efter hans eget Udsagn, kunde sige om det var af en eller flere. Hans ene Øre var næsten afhugget, ogsaa havde hans Hals neden under Øret, og Fingrene paa den ene Haand faaet nogle Flænger. Hans Kone, som meente at der blev banket paa Døren, gik ud og lukte samme op — efter at have nogle Gange forgjæves spurgt, om nogen vilde ind? hørte hun Manden jamre sig, og opdagede, at han sad op ved en Piil strax ved Huset, hvor Blodet havde forløbet ham. Den Lyd, som havde først vakt Konens Opmærksomhed, var uden Tvivl feilslagne Hug af Gjerningsmanden paa Pilen, hvorpaa der fandtes synlige Spor. Sagen er i Politiets Haand, og undersøges alvorlig; men Resultatet deraf er endnu ubekjendt. Da den Overfaldne er bekjendt som en Mand, der før har været med, hvor der vankede braadne Pander, er det sandsynligt at Hævn er Grunden til Overfaldet. Jeg indseer iøvrigt ei, hvorfor Tildragelsens Sandhed skal benægtes. Det gamle Ordsprog: "braadne Kar i alle Lande" gjelder vist ogsaa for Langeland. Da ellers denne Begivenhed kunde kaste en Skygge paa Leibølle, maae jeg tilføie: at denne Byes fleste Beboere særdeles udmærke sig ved deres Flid, Ædruelighed og gode Opførsel 2c.

(Hempels Avis.)

Indenlandsk Farvejord. — Til Underretning for Liebhabere, bekjendtgjøres herved: at af de her ved Pot-Mølle fundne, og af det Kongelige General Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium, samt Landhuusholdnings-Selskabet bedømte Okker-Arter, ere til Udsalg i smaa Dele, herfra afsendt, og af Efterskrevne mootagen følgende: 1) Administrationen for den Kongel. Danske Manufactur-Handel i Kjøbenhavn: 2de Casser med nogle Lpd. mørk Okker. 2de Dito med lysere Okker. 1 Dito med lys Okker. 2de Dito med den mørkeste Okker, brændt. 2) Hr. Kjøbmand J Rogind i Aarhuus: 1 Casse med mørk Okker. 1 Dito med lysere Okker. 3) Hr. Maler Bech i Randers: ligeledes 1 Casse med mørk og 1 Dito med lysere Okker. — Da denne Falbydelse fornemmelig skeer, for at erfare, hvorvidt Okkeren vil finde Afgang i Handelen, og hvorvidt man videre bør eftersøge og fremdrage een eller flere af disse Jordarter, saa ere Priserne derpaa ikke bestemte, men overladte ovenmeldte Bortsælgendes eget Skjønnende. — Frysenborg, den 8 Decbr. 1810. Tommesen.

(Aarhuus Avis.)

(Af Tiden.) Contre-Admiral Lorens Fisker beder Redakteuren for Tiden, Hr. Pastor Wulfsberg, at indrykke efterfølgende, som en officiel Tidende: Den Andeel af Kystforsvaret, som Chefen for Kongeriget Norges flydende Forsvar i dette Foraar afsendte til Nordlandenes og Finmarkens Beskyttelse er omtrent midt i October i god Behold retourneret til Christiansund. — Detaschementet under Capt. Lieutenant Ridder Müllers Anførsel har fuldelig opfyldt hvad man kunde forvente. — Engelske Orlogsbrigger, ligesom afvigte Aar, havde allerede i Maji Maaned viist sig paa Finmarkens Kyster, Capitaine-Lieutenantens Ankomst hindrede deres Røverhensigter, han naaede dem ikke, men fradrog dem det eneste Danske Skib, som de havde bemestret sig, og som kom fra Archangel. —

Finmarkens og Nordlandenes Kyster have saaledes i Aar havt Rolighed, — Hammerfest og Wardøehuus ere tilconvoierede deres Fornødenheder og Farten mellem Archangel og de nordlige Stifter, fra Nordkap af sydefter, har været fuldkommen sikkert. — Capitaine Lieutenanten har desuden opbragt 11 betydelige Skibe, deels ladte, deels baglastede, som upaatvivlelig ville blive erkjendte og priisdømte som Engelsk Eiendom; et Par Kornladninger derimellem blive Trondhjems Stift velkomne. — I flere Engelske Aviser har den Engelske Admiral Saumarez ladet indføre, at han, med de betydelige Kræfter ham er underlagt, har i denne Kampagne opbragt 60 Coffardieskibe, han vilde ventelig ikke ladet dette kundgjøre offentlig, som noget overordentligt, dersom han havde været vidende om, at Norges Søe-Kyst-Defension, hvis Forhold i Kræfter staaer langt nedenfor den Engelske Armade, fra Kampagnens Begyndelse til Dato allerede i Aar har indbragt 74 Stykker, som alle tildeels ere priisdømte, og iøvrigt ved usvækkelig Dom ville blive det, og saaledes forvolde de mercantile Britter et følende Tab.

Paa Auctionen over Isenkræmmervarer i Hr. Grosserer Bügels Gaard blev Alting uhyre dyrt betalt. For et Dusin Bordknive, som man i Fredstider kunde kjøbe for 5 à $5\frac{1}{2}$ Rdlr., betalte man 27 til 33 Rdlr.

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Coursseddel. Hamburg, d. 14 Decbr. 1810. Amsterdam Cassa 105 a vista, dito dito $105\frac{3}{4}$ to Maaneder, dito Banco $35\frac{3}{16}$ a vista, dito dito $35\frac{7}{16}$ to M. — Basel $25\frac{1}{2}$ to M. — London 2 M. = =, dito kort Sigt = = — Madrid eff. $1\frac{1}{2}$ Uso. — Cadix eff. = dito. — Paris $25\frac{3}{8}$ to Md. Bordeaux $25\frac{3}{4}$ dito. — Lissabon $1\frac{1}{2}$ Uso. — Porto = dito. — Genua $82\frac{3}{4}$ dito. — Livorno $89\frac{1}{4}$ dito. — Wien = 6 Uger. — Prag = dito. — Augsburg $150\frac{1}{2}$ dito. — Kjøbenhavn 580 to M. — Breslau $39\frac{1}{2}$ 6 Uger. — — Holst. Spec. $\frac{3}{4}$ PC. Rab. — Alb. Thal. = — Seel. dito = — Ducater, ny =, dito gl. Marco = — Louisd'or 10 Mk. $15\frac{1}{2}$ ß. — Hamb. Cour. $23\frac{1}{2}$ PC. — Dansk grov Cour. $26\frac{1}{4}$ PC. — Nye $\frac{2}{3}$ Stkr. $29\frac{3}{8}$ PC. —

Preuss. Cour. = PC. — Piastere = M. = ß. — Banco-Sedler = PC. — Disconto = PC.

I Frankrige betales Colonialvarer temmelig høit. Paa en Auction, som nylig blev afholdt i Paris, gaves for 1 Kilogramme (omtrent 2 Pd.) Martinique Sukker 2 fr. 60 c. indtil 3 fr. 20 c. Havannah Sukker 2 fr. 10 c. til 3 fr. 85 c. Caffe 3 fr. 50 c. til 4 fr. 20 c.

Wien, d. 5 Dec. Vore Bancosedler kunne i Vexelforretninger nu aldeles ikke komme mere i Betragtning. Hvo som vil have udenlandsk Papiir maa søge at forskaffe sig det i Conventions-Valuta. I Følge heraf noteredes i Dag Coursen paa Hamborg 1781 og paa Augsburg 1240. Mange see Papirmyntens fuldkomne Forfald i Møde; andre anføre de Americanske Fristaters Exempel, og troe paa Gjenoprettelsen af Bancosedlernes Nominal-Værd. "Der, sige de, var Coursen imellem 1777 og 1778 a 600 PC., 1779 a 2800 PC., 1780 a 6000, og i Slutningen af samme Aar 15,000 PC., i Begyndelsen af 1781 a 100,000 til 200,000 PC. Den Tid kjøbte en Americaner sig et Par Sko for 2500 Piastre, en anden en Hat for 20,000 Liv. tour. til evig Amindelse.

Fra den Russiske Leir er ankommen en Parlamentair i Storvezierens Leir, og man smigrer sig med, at Underhandlingerne snart ville tage deres Begyndelse. Imidlertid fortsættes Rystningerne i Constantinopel.

I Rusland gjelder nu en Rubel $6\frac{3}{4}$ Skilling Banco.

Den sidste Bulletin angaaende Kongen af Engellands Sundhed er af 27 Nov. og lyder saaledes: Hs. Maj. har i Nat sovet 2 til 3 Timer og befinder sig denne Morgen som omtrent i Gaar.

I Lissabon lader det til at være meget dyrt, og kan man troe Engelske Efterretninger, saa koster et Brød, som man kan kjøbe i London for 4 P. i Lissabon 6 P.; et Æg 6 P. og Kjød 15 P. til 2 Sh. Pundet. Hver anden til tredie Dag mangler denne Artikel.

I Moniteuren nævnes 51 Skibe ved Navn, som ere blevne confisquerede i Königsberg.

Den i Revolutionshistorien bekjendte Treilhard er død i Paris i sit 68de Aar som Statsminister og Greve. Han var før Revolutionen Advocat.

Moniteuren anslaaer de Engelske Fabrikvarer, som d. 16 Nov. bleve offentlig brændte i Hamborg, til 800,000 Fr.

I Amsterdam have to store Handelshuse: R. & T. de Smith og S. & L. H. Keiser ophørt at betale. Imidlertid maa man haabe at Crediteurerne ville slippe skadesløse fra det første. Det var 153 Baller Engelske Varer, som bleve brændte d. 4 Dec. udenfor Amsterdam.

Den 29 Nov. oplæstes i det Engelske Parlament Lægernes Indberetning om Kongens Sygdom. De erklære, at Kongen ikke er istand til at sysselsætte sig med de offentlige Anliggender, men at Hs. Majestæts tiltagende Bedring lader haabe en hurtig Helbredelse. Perceival foreslog, at adjournere Parlamentet 14 Dage (indtil d. 13 Dec.). Naar Kongen ikke til den Tid var kommen sig, vil Parlamentet vælge de da fornødne Forholdsregler. Forslaget blev antaget med 230 Stemmer mod 107.

Turins Avis melder i Følge Efterretninger fra Nizza, at Deyen af Algier har i Oran og i nogle andre af sine Havne ladet lægge Beslag paa alle de Skibe, som Franske Capere have erobret og som vare bragte did fra Middelhavet. Keiser Napoleon skal derpaa have befalet, ufortøvet at anholde alle Algierske Skibe, der befinde sig i Franske Havne.

I Følge Efterretninger fra Wien bliver en nær forestaaende Fred mellem Rusland og Porten alt mere og mere sandsynlig.

Den myrdede Rigsmarskalk Axel Fersen er d. 4 Dec. med stor Høitidelighed bleven jordet i Ridderholmskirken i Stockholm. Hele Garnisonen paraderede og der affyredes 80 Canonskud i to Repriser.

Gener. Maj. Grev Woronzow, der med et Detachement er bleven commanderet fra Egnen af Sistow til Balkan-Bjergene, har i 5 Dage indtaget de 3 befæstede Stæder Plewan, Lowtscha og Selwa.

Kjøbmændene i Wien have udnævnt en Committe, der skal undersøge Aarsagerne til deres usædvanlig lave Vexelcours.

En Livorno'r Journal vil have Efterretning om den Engelsk-Portugisiske Armees fuldkomne Nederlag.

Den officielle Mailandske Tidende meddeler følgende Efterretning fra Nizza: Efter Søalpe-Departements-Præfecten Rigsbaron du Bouchages Befaling er Staden Nizzas Maire de Ortis befuldmægtiget til, at offentliggjøre følgende: Den officielle Bekjendtgjørelse fra Sundhedsraadet i Marseille sætter det uden for al Tvivl: at der i Carthagena og Mallaga hersker Pest. Denne Landeplage gjør frygtelige Fremskridt, og har allerede hurtig udbredt sig indtil Cabequice, ikke langt fra Rosas paa den Franske Grændse. Samfærslen med Spanien er derfor paa Land- og Søsiden afbrudt. — Fremdeles beretter Præsidenten for Sundhedsraadet i Livorno under 26 Oct., at der i Brindisi, i Kongeriget Neapel, er udbrudt en smitsom Sygdom af pestartet Caracteer. Omstændighederne fordre altsaa de virksomste og strængeste Forholdsregler: 1) Langs med hele Kysten opstilles talrige Poster af Tropper og Nationalgarder, der Dag og Nat patrouillere uophørligen. 2) Saasnart et Skib nærmer sig Kysten, eller lider Skibbrud paa samme, affyres af de nærmeste Poster to Allarmskud og opstilles Faner; om Natten skeer det samme; kun tændes tillige Ild paa de høist liggende Poster, og paa de fleste truede Steder ringes med Stormklokken. 3) Alle Cadavere af Mennesker og Dyr, alle Kister, Fade, Klædebon &c., der drive i Land, ere at betragte som smittede, og tør altsaa ikke berøres af nogen, og endnu mindre optages.

Blandt de i Lübeck brændte Engelske Fabrikvarer fandtes 800 Vaser af Engelsk Porcellain, over 400 Dusin Knive, henved 400 Fade af Fayance, over 1000 Caffekander, en Mængde Tallerkener, Lysestager, megen Musselin, Linon &c.

Udenlandske Efterretninger.

Det store franske Pragtværk over Ægypten er nu færdigt. Det dermed følgende militaire Atlas, bestaaende af 51 Kort, bliver indtil videre ikke udgivet. En Commission af Instituters Lemmer besørger Verkets Salg. Det koster 3600 Livres paa ordinair Papiir, og 4500 Livres paa

Velin. Regjeringens Omkostninger paa dette Verk skal være 2½ Million Livres. (Allg. Zeit.)

Den i Junii Maaned d. A. afdøde Fodvandrer J. G. Seume var eet af dette Aarhundredes mærkværdigste Mennesker. Han blev et Offer for en høist smertelig Sygdom i Underlivet, hvortil Spiren var lagt i hans ellers kjæmpestærke Legeme i hans tidligere Alder, da han ved at desertere fra et Preussisk Regiment, maatte i to Gange 24 Timer ligge skjult i et Morads. Allerede som atten Aars Yngling fik han Lyst til Fodreiser. Hans første Udvandring var til Cassel, hvorfra han, kjøbt af nedrige Hververe, blev ført til America. Da man ved hans Tilbagekomst til Europa ikke gav ham hans Afsked, deserterede han og blev greben, men da han skulde til at løbe Spidsrod, fik han, efter at have forsvaret sig kraftigen, sin Afsked. I Aaret 1802, da han gjorde sin berømte Fodreise til Syrakus, tilbagelagte han 600 Mile til Fods med de samme Støvler paa Benene og den samme Vadsæk paa Ryggen. 1806 gjorde han en anden Fodreise til Petersborg. Paa hans Reise i Norden tilbagelagte han imidlertid kun 150 Mile. Under sit Ophold i Leipzig levede han som Correcteur hos den bekjendte Boghandler Göschen. Han er bekjendt som een af Tydsklands meest yndede Digtere. (S. Bl.)

I Inriks Tidninger læses følgende Skrivelse fra Grevinde Piper til Hans Majestæt Kongen af Sverrig: "Stormægtigste Allernaadigste Konge! Ved det uerstattelige Forlis, jeg har lidt, under de Farer, hvormed jeg selv har været truet og som foranledigede mig at anholde af Deres Kgl. Majestæts Naade en Tilflugt i Waxholms Fæstning og under den bittreste Sorg, har min Tilflugt været Tillid til Almagten, den Styrke en rolig Samvittighed yder og den Vished jeg havde om at leve under en Konge, hvis retfærdige og ædle Tænkemaade jeg i en lang Række af Aar har følt og agtet. Jeg var tryg og sikker at see Deres Kongl. Majestæt forekomme den retfærdige Dom, som Efterverden en Dag skulde fælde over min elskede Broder, der efter en ubesmittet Vandel faldt som et Offer for en Mistanke uden Grund og et Raserie uden Grændser. Med lige Vished var jeg sikker paa, at min saa

uretfærdig angrebne Ære vil af Deres Majestæt værnes og beskyttes. At Deres Kgl. Majestæt ved en naadig Skrivelse i Dag bekræfter hvad jeg med Tillid haabede, erfarer jeg med den største Tilfredshed, som min Sorg tillader mig at føle. De Taarer, som Sorg og Savn fremkaldte og som til min sidste Stund skulle flyde, blandes i dette Øieblik med Taknemmelighedens. Jeg mangler Evne til at udtrykke min underdanige Erkjendtlighed, men Deres Kgl. Maj. behage at være forsikkret om, at den skal blive lige varig med Mindet om mine Ulykker, og saaledes følge mig til Graven. (Fortsættes.)

Under d. 13 d. M. er udkommen en Placat, hvori fastsættes, at den ved Forordning af 20de April paabudne Afgivt af 10 Rdlr. pr. Commercelæst af fremmede Skibe, tilligemed de ved Anordn. af 21 Oct. 1803 og 6 Junii 1806 paabudne Forhøielser herefter ogsaa skulle erlægges af Skibe, som i Følge Prisdommelse sælges ved Auction.

I Dag er solgt paa Børsen 146 Fade Talg for 8 Rdlr. 4 Mk. til 8 Rdlr. 5 Mk. Lispd.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 18 Dec. 1810. Tre Maaneder 580. — Spec. Cours 555¾, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 5 Rdlr. 54 ß. D. C.

Trykfeil i No. 121. 2den Pille, Lin. 4 fra neden: fastere læs: ufastere.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse forsendes det med Posterne i Danmark, Norge og Hertugdømmerne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer mod Betaling af 5 Rdlr. for Aargangen. Her i Staden tilbringes Bladet Subskribenterne og betales qvartaliter med 7 Mk. 8 ß. Subskriptionen modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 126.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 22 December, 1810.

Om Fodtøi.

(Sluttet.)

Af det foregaaende have vi seet, hvad ethvert enkelt Stykke af disse Sorter Læder koste Garveren; nu ville vi igjen see, hvad han vinder paa ethvert især; men vi maa hertil endnu lægge Renten 4 PC. for et heelt Aar til den ovenanførte Udgivt. Vore Kjøbenhavnske Garvere bruge rigtig nok ikke mere end et halvt Aar til at berede Skindene i; men for ikke at være for streng, og da de i Almindelighed til de øvrige Sorter bruge et Aar, saa kan det vel ikke beregnes anderledes; altsaa

En Saalelæders Hud kostede	49 Rd.	3 M.	= ß.
Renten heraf . .	1 —	5 —	$14\frac{1}{12}$ =
	51 Rd.	2 M.	$14\frac{1}{12}$ ß.

Den vog færdig 24 à 30 Pd. Middeltallet 27 Pd., à 2 Rdlr. pr. Pd. er 54 Rdlr.; altsaa vundet 2 Rdlr. 4 Mk. $1\frac{11}{12}$ ß.

En Bindsaaleläders Hud kostede	25 Rd.	3 M.	= ß.
Renten . . .	1 —	= —	$1\frac{11}{12}$ =
	26 Rd.	3 M.	$1\frac{11}{12}$ ß.

Den vog færdig 16 à 20 Pd.; altsaa 18 Pd. à 1 Rdlr. 3 Mk. er 27 Rdlr.; vundet 2 Mk. $14\frac{1}{12}$ ß.

En Overlæders Hud kostede	24 Rd.	3 Mk.	= ß.
Renten . . .	1 —	= —	$3\frac{10}{12}$ =
	25 Rd.	3 Mk.	$3\frac{10}{12}$ ß.

Den vog færdig 12 à 14 Pd.; altsaa 13 Pd. à 2 Rdlr. er 26 Rdlr.; vundet 2 Mk. $12\frac{2}{12}$ ß.

Et stort Kalveskind kostede	9 Rd.	5 M.	10 ß.
Renten . . .	= —	2 —	$5\frac{127}{384}$ =
	10 Rd.	1 M.	$15\frac{127}{384}$ ß.

Det vog færdig 3 Pd. à 3 Rdlr. 3 Mk. er 10 Rdlr. 3 Mk.; vundet 1 Mk. $\frac{257}{384}$ ß.

Et lidet Kalveskind kostede .	2 Rd.	2 M.	= ß.
Renten . . .	= —	= —	$8\frac{7}{12}$ =
	2 Rd.	2 M.	$8\frac{7}{12}$ ß.

Det vog færdig $1\frac{1}{4}$ Pd. à 2 Rdlr. er 2 Rdlr. 3 Mk.; vundet $7\frac{5}{12}$ ß.

Heraf see vi da hvad Garveren vinder paa hvert enkelt Stykke. Vi ville nu see, hvad der kan vindes i et heelt Aar ved et Garveri, hvor disse Sorter Læder blive fabriqverede. Jeg vil til den Ende antage et Garveri, som ikke er af Kjøbenhavns smaae, men hvor der f. Ex. bliver i et Aar forarbeidet:

Saaleläder 200 Stkr., som kostede 9900 Rd.; paa disse er vundet 536 Rdlr. 1 Mk. $15\frac{128}{384}$ ß.

Bindsaaleläder 300 Stkr., som kostede 7650 Rdlr.; vundet 144 Rdlr. 1 ß.

Overlæder 500 Stkr., som kostede 12250 Rdlr.; vundet 229 Rdlr. $3\frac{128}{384}$ ß.

Store Skind 500 Stkr., som kostede 4968 Rdlr. 4 Mk. 8 ß.; vundet 86 Rdlr. 4 Mk. $14\frac{244}{384}$ ß.

Smaae Kalveskind 1500 Stkr., som kostede 3500 Rdlr.; vundet 115 Rdlr. 5 Mk. 5 ß.

Altsaa med 38268 Rdlr. 4 Mk. 8 ß. i et Aar fortjent 1112 Rdlr. $7\frac{116}{384}$ ß.

Vi see heraf, at Garvernes Fortjeneste er for liden i Forhold til den Capital, som er anvendt, og vi kunne vel neppe af denne Aarsag vente, at Læderpriserne blive hvad de nu ere, men det koster Garveren kun et Ord, nemlig: han sætter Læderpriserne kun 1 Mk. pr. Pd. høiere og han fortjener da i et Aar en Capital af 2645 Rdlr. 5 Mk. til de foran staaende 1112 Rdlr. $7\frac{116}{384}$ ß., er Summa 3757 Rdlr. 5 Mk. $7\frac{116}{384}$ ß.

Jeg maa døg endnu anmærke, at jeg ikke har beregnet noget for hans kostbare Værktøiskaber og andre smaa Udgivter, hvilket ikke lader sig gjøre, og det store Gaard- og meget Huusrum, der udfordres til at drive denne Mængde Læder, kan han vel ikke have under 1000 Rdlr. — men, naar dette er fraregnet, saa er der alligevel nok vundet for en Fabrikant, og derfor er det at ønske, at der blev sat Grændse for deres Begjerlighed. Og om der blev udgivet maanedlig eller ugentlig en Priscourant over alle Sorter Læder, maaskee man allerede derved vil vinde noget ved Fodtøiets Pris.

Nu have vi seet Garvernes Fortjeneste. Jeg vil nu undersøge hvad Skomageren burde sælge et Par Støvler for og hvormeget han da kan fortjene paa samme.

Til Støvler paa Ungersk Façon bruges:

	R.	M.	ß.
Til et Par fine, et Kalveskind af Vægt 2 Pd.	7	-	-
En saalebred Dansk Saalelæder $\frac{3}{4}$ Pd.	1	4	12
Et Par Bindsaaler $\frac{1}{4}$ Pd.	—	2	8
Et Stykke Skind til Foder	—	2	—
Arbeidsløn	6	—	—
Summa	15	3	4

	R.	M.	ß.
Til et Par stærkere, et Kalveskind $2\frac{1}{2}$ Pd.	8	4	8
En saalebred udenlandsk Saalelæder 1 Pd.	3	4	—
Bindsaaler $\frac{1}{4}$ Pd.	—	2	8
Foder	—	2	—
Arbeidsløn	6	—	—
Summa	19	1	-

Af Overlæders Hude:

	R.	M.	ß.
Til et Par fine, et Stykke af Vægt 2 Pd.	4	-	-
En saalebred Dansk Saalelæder 1 Pd.	2	3	-
Bindsaaler $\frac{1}{4}$ Pd.	—	2	8
Foder	—	2	-
Arbeidsløn	6	—	-
Summa	13	1	8

	R.	M.	ß.
Til et Par stærkere, eller Vandstøvler, et Stykke af Vægt 3 Pd.	6	-	-
En Bred stærkeste Dansk Saalelæder $1\frac{1}{2}$ Pd. 3 Rdlr. 12 ß., af Mangel paa dette bruges af stærkeste udenlandsk $1\frac{1}{2}$ Pd.	5	—	4
Bindsaaler $\frac{1}{4}$ Pd.	—	2	8
Foder	—	2	-
Arbeidsløn	6	—	-
Summa	17	4	12

Dette er den høieste Beregning paa Læderet til de forskjellige Sorter Støvler, som med Billighed kan beregnes efter de nuværende Læderpriser, og Arbeidslønnen kan og godt føde sin Mand; thi i Almindelighed faae Svendene 2 Rdlr. for Parret at sye, men jeg vil beregne det til 2 Rdlr. 3 Mk. og Mesterens Udgift for Beeg, Skopinde, Hampegarn og Baand til Stropper for 3 Mk., saa har han jo endnu 3 Rdlr. i reen Fortjeneste — en ganske god Løn for Umagen.

Sæt at en Skomager kun har 2 Svende, der hver kun sye 3 Par Støvler om Ugen, og han kjøbte Læderet i saa smaa Qvantiteter og altsaa til den høie Pris, som her er anført (hvilket kun er Tilfældet med de ganske uformuende), saa fortjener han jo i en Uge med 61 Rdlr. 3 Mk. 12 ß., som udfordres til at kjøbe Læderet ind for, 18 Rdlr., altsaa 30 Procent, og om han kjøbte Læderet for et heelt Aar ind til denne Pris, saa brugte han kun 3181 Rdlr. 1 Mk. 8 ß., og fortjente hermed 900 Rdlr., følgelig kunne de Skomagere, der holde 10 Svende (som dog ikke ere af Kjøbenhavns største Skomagere), og bruge Læder i et Aar for 15,906 Rdlr. 1 Mk. 8 ß. til 1500 Par Støvler, fortjene herpaa 4500 Rdlr.

Ved at eftertænke dette er det ubegribeligt, at Fodtøiets Pris bliver saa opskruet hos nogle, og dette har foranlediget mig til at fremsætte mine Betænkninger, og skulde de Herrer Skomagere eller Garvere finde mine Yttringer urigtige, saa haaber jeg de ville blive igjendrevne, og at man vil oplyse mig om, hvori de ere feilagtige. Tausheden vil bestyrke hvad jeg har sagt, thi da vi have seet begge Parter her offentlig tale temmelig djærvt imod hinanden, kunne vi være visse paa, at de ikke tie, hvis de finde noget heraf urigtigt.

Kjøbenhavn, d. 10 Dec. 1810.

v. Langenheim.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Efter Cancelliets allerunderdanigste Indstilling, har det behaget Hans Majestæt allernaadigst at bifalde: "At enhver, som i Norge har uskyldsat Jord i Forpagtning eller Bygsel, maae lige med Huusmænd paalægges at præstere aarligen 4 Arbeidsdage til de almindelige Veies Vedligeholdelse."

Hans Majestæt Kongen har, under 10de denne Maaned, allernaadigst resolveret saaledes: "Vi ville allernaadigst have de i Forordningen af 5 Maji 1797, §. 4 og 6, fastsatte Bestemmelser udvidede til ogsaa at gjelde, som almindelig Regel i Henseende til Godtgjørelse for Bønderne i Norge, for den Tid de anvende til at sidde Laugret under Justitsforhører og Extraretssager."

Medens saa mange af Merkurs udkaarede Yndlinger deels søge, deels troe at have fundet Livets høieste Nydelse i Spise- og Drikkelag, i Pragt, Ødselhed og Vellevnet, er det behageligt og trøstende for Menneskevennen, ogsaa blandt Handelsstanden at finde Mænd, der, følende vor høiere og ædlere Bestemmelse, søge deres Lyst og Ære i at befordre Menneskeforædling og Menneskevel. Med Glæde kan Anmelderen derfor meddele dette Blads Læsere den behagelige Nyhed, at Kjøbmændene N. S. Aabye, P. S. Aabye og J. O. C. Møller her i Staden have paa egen Bekostning oprettet et Almuebibliothek, bestaaende af 244 udvalgte oeconomiske, historiske, moralske, pædagogiske populaire Bøger, for deres Fødestavn Rind- og Herning Menigheder i Ribe Stift. Samlingen opstilles i Præstegaarden og Opsynet over samme er overdraget til Sognepræsten Hr. Høgh, der tilligemed Degnen, have lovet at gaae Almuen til Haande i at forklare den Bøgernes Indhold hver Gang dette skulde gjøres fornødent. — Saaledes have hine tre brave Mænd oprettet sig et Minde, der vil leve og velsignes i deres hele Fødeegn, naar de Gilder, som den blotte Rigmand giver, ere glemte, selv af dem, der have gottet sig ved hans Bord og beundret hans Overdaadighed.

Hr. Oeconom Dalgas er nu kommen hjemfra en udenlands Reise, sigtende til Hampdyrkningens Undersøgelse. Han har i Fjor i det nordlige Tydskland og i Sommer i Rhinegnene, Helvetien og Frankrige paa det nøieste underrettet sig om Hampavlen og vil med det første indsende til Landhuusholdnings Selskabet en Beretning derom og om hans derved gjorte Bemærkninger. — Da han har opholdt sig baade hos Thaer og hos Fellenberg paa Hofvyl, kan man vente sig oplysende Bemærkninger om begges oeconomiske Instituter. Endeel Tegninger af nyttige oeconomiske Instrumenter, som han har medbragt, vil forøge Interessen af hans Beskrivelse og Nytten af hans Reise for Fædrenelandet.

Hr. Justitsr. Scharffenberg har solgt sin Gaard i store Kongensgade til det borgerlige Livrente- og Laane-Selskab for 84,500 Rdlr. — Gaarden paa Hjørnet af Skovbogaden og Klædeboderne No. 103 er solgt for 45,050 Rdlr. til Hr. Lieuten. Gottlieb, og Huset No. 185 i Stormgaden for 10,250 Rdlr. til Hørkræmmer Lütken.

J Viborg Samler læses følgende: Da man af Aviserne seer, at den Kongelige Remont-Commission endnu ikke er forsynet med de til Hs. Majestæts Tjeneste behøvende Heste, omendskjøndt der i Aar tvende Gange forhen er skeet Indbydelse til Leverandeurer om at levere samme. Saa kan man med god Grund slutte at sligt maa reise sig deels af Mangel paa tjenstdygtige Heste, og deels af de uhørte Hestepriser som hersker her i Landet formedelst Prangernes utidige Vindesyge, da et Par jevngode Heste koster nu her hjemme 12, 14 a 1500 Rdlr. — Denne Mangel paa Heste, og Misbrug af Handel, staaer vist nok ikke til at forekomme, uden ved et alvorlig og stræng Forbud paa Hestes Udførsel af Landet i en Tid af visse Aar, det almindelig Mand gjerne maatte

ønske, da Agerdyrkningen med flere Ting, til Nytte for Staten skal vedligeholdes.

Kiøbenhavns Vexelcours d. 22 Decbr. 1810. To Maaneder 595. — Spec. 545¾, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 5 Rdlr. 44 ß. D. C.

Postefterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Coursseddel. Hamburg, d. 18 Decbr. 1810. Amsterdam Cassa 106¾ a vista, dito dito 107 to Maaneder, dito Banco 35 9/16 a vista, dito dito 35 10/16 to M. — Basel 25½ dito. — London 2 M. =, dito kort Sigt = — Madrid eff. 1½ Uso. Cadix eff. dito. — Paris 25⅛ to M. — Bordeaux 25¾ dito. — Lissabon 1½ Uso. — Porto dito. — Genua 82½ dito. — Livorno 89 dito. — Wien 1500 sex Uger. — Prag dito dito. — Augsburg 151 dito. — Kiøbenhavn 580 kort Sigt. — Breslau 39½ sex Uger. — — Holst. Spec. ¾ PC. Rab. — Alb. Thal. = — Seel. dito = — Ducater, nye =, dito Al Marco = — Louisd'or 10 Mk. 15½ ß. — Hamb. Cour. 23⅞ PC. — Dansk grov Cour. 26¼ PC. — Nye ⅔ St. 20¾ PC. — Preuss. Cour. = PC. — Piastre = Mk. = ß. — Bancosedler = PC. Disconto = PC.

Vechabiternes Sect griber paa ny om sig, og bliver farlig for den Tyrkiske Religion og Trone. Palæstina er nu deres Krigsskueplads. De have der en talrig Armee, ere trængte frem til Damascus og give de imod dem opbrudte Paschaer nok at bestille.

I Berlin er atter et Partie Engelske Varer bleven brændt.

Den 23 Nov. nedfaldt ogsaa ved Orleans, i Egnen af Chersonville, tre athmosphæriske Stene, hvoraf den ene veiede ½ Pund. I Forveien havde man i Orleans hørt en stærk Explosion.

Fra Bosnien af have Tyrkerne gjort adskillige Indfald i Servien og ere trængte frem indtil Belgrad. Men efter 2 Dages blodig Træfning, som Czerny Georg har leveret dem, have de trukket sig tilbage til Dvina. Han haaber snart at drive dem over denne Flod.

I Wien blev under d. 5 Dec. bekjendtgjort, at Mynten for det første ikke modtog af Private Guld og Sølv til Dagens Cours, men at den indtil videre ei betalte samme til nogen høiere Cours end 600. — Denne Bekjendtgjørelse foranledigede mange til at troe, at Coursen i Almindelighed var falden til 600, og nu søgte enhver at blive af med sine Guld- og Sølvmynter hos Speculanterne. Men næste Børsdag var Coursen igjen som den forrige Postdag.

I China er adskillige Jesuiter-Missionairer blevne af Mandarinerne beskyldte for at have smeddet en Sammensværgelse mod Keiseren af China, og fem af dem ere allerede arresterede og skulle dømmes.

De Franske have 3 fra Isle de France udløbne Escadrer i Søen. Den første krydser i den Bengalske Bugt, den anden paa Høiden af Madagascar, og den tredie skal være bestemt at besætte de Portugisiske Besiddelser i Mosambique paa den Africanske Kyst.

Den Franske Keiser har skjænket Academiet di San Luca i Rom 100,000 Ducater. Tegnekonsten skal, efter Monarkens udtrykkelige Befaling, især drives der.

Øen Maltha skal være saa opfyldt med Colonial- og andre Engelske Varer, at en nylig ankommen Convoy maatte tage sin Ladning tilbage igjen, af Mangel paa Pakhuusleiligheder.

Den 5 Dec. noteredes i Wien Coursen paa Hamborg 1770 Gylden Bancosedler for 200 Mk. Banco.

Engellænderne have allerede taget adskillige fra Gothenborg kommende eller didhen seilende Svenske Skibe. Admiral Saumarez gik strax, da han fik Nys om Sverrigs Krigserklæring mod Engelland, paa Linieskibet Victory til Engelland, og lod 9 Linieskibe og 10 smaa Krigsskibe blive tilbage.

Den sidste Bulletin angaaende Kongen af Engellands Sygdom er af 4 Dec. og lyder saaledes: "Hs. Maj. har havt en god Nat og befinder sig i Dag ligesaa godt som i Gaar."

I et overordentlig Numer af den Engelske Hoftidende er bekjendtgjort en Depeche fra Lord Wellington til Lord Liverpool, i hvilken det hedder, at Fienden har trukket sig tilbage fra den Stilling, han i en Maaned har havt inde, i det hans høire Fløi befandt sig i Sobral og hans venstre

ved Tajo. Med den høire valgte han Veien fra Alenquer til Alcombre og med den venstre fra Alenquer til Villanova. Næste Dag fortsatte han sit Tilbagetog til Santarem. Den allierede Armee gav sig d. 15de om Morgenen paa Marchen og fulgte Fiendens Bevægelser. Fienden havde bygget en anden Bro over Zezere, da det stigende Vand havde bortrevet den første, og detacheret et stort Corps til Goleago. Lord Wellington sendte derpaa i de Chalouper, som Admiral Berkeley havde sendt til Understøttelse for Armeens Operationer, General Hills Corps til Velada paa den anden Bredde af Tajo. Depechen slutter med: "Da jeg har forladt den Position, hvori jeg opholdt Fienden, og som han ikke var istand til at angribe, maa jeg gjøre D. H. opmærksom paa Oberst Fletchers og andre Ingenieur-Officierers Tjeneste, som ved deres Talent og Virksomhed have besørget Fortificationsarbeiderne, der ved ethvert Angreb betog Fienden Haabet om et godt Udfald 2c." — I en Depeche fra Admiral Berkeley til det Engelske Admiralitet af 22 Nov. berettes, at Fienden har gjort Holt i Santarem og taget der en stærk Stilling. Den allierede Magt har derpaa concentreret sig 1 Miil fra denne Stad. (Santarem, hvor Massena har sit Hovedqvarteer, er een af de stærkeste Positioner i Portugal, og nogle troe, at det er hans Hensigt, at gaae over Tajo, for paa den anden Strandbredde at trænge frem mod Lissabon).

Imellem Frankrige og det sydlige Tydskland er oprettet en directe Postgang.

Man troer, at Erkehertug Carl vil, med Kronprindsen af Østerrige (Ferdinand Carl, f. 1793) gjøre i Vinter en Reise til Paris.

Fra London skrives under d. 30 Novbr., at Banquerotterne vedblive og tiltage frygteligen; at Handelen er i største Fare, og at Colonialvarerne ere faldne 50 til 60 PC.

Den i Ungern commanderende General, Feldtmarchal, Frih. v. Alvincy, er død i en Alder af 72 Aar, efter at have tjent i 62 Aar. Endnu nogle Timer før hans Død besørgede han sine Kaldsforretninger. Kl. 9 gik han til Sengs; en Time derefter var han ikke meer.

De Ladninger, som ere blevne confisqverede i Svinemünde og som beviisligen ere Preussisk Eiendom, modtages af den Preussiske Regjering, men de, der tilhøre Rhinforbundsstaterne, reclameres af de Franske Authoriteter.

I Mandsminde er der i Augsburg ikke bleven saa mange Vexler protesterede som i denne Tid.

Paa Guadeloupe er udbrudt en Sammensværgelse, som har opvakt stor Allarm. Regjeringen havde givet Befaling at skaffe alle mistænkelige eller brødløse Folk bort fra Øen. I Point-a-Pitre bleve i Begyndelsen af October alle Folk arresterede paa Gaden, og de Mistænkelige beholdt man tilbage i Fængslerne. Derpaa udkom en Liste over 50 Personer, der inden 14 Dage skulde forlade Øen. Blandt disse vare 20 af de rigeste Plantere og Kjøbmænd, der ved Øens Erobring havde aflagt Engellænderne Troskabseden. To Udlændinger paa Guadeloupe skulle have gjort denne Angivelse, hvorved Regjeringen har tabt meget af sin Agtelse.

Den Engelske Regjering har atter udmærket sig ved barbarisk Grusomhed. Den 1 Octbr. har den kastet 500 ulykkelige Mennesker i Land paa Kysten af Nordsøen. Disse Ulykkelige bestaae af Franskmænd, Hollændere, Italienere, Polakker, Bayerer, Sachser, Russer, Danske, Østerrigere, Bøhmere, Hannoveraner og Indfødte fra de fleste øvrige Rhinforbundsstater. De have udøst deres Blod for Engellænderne, der deels ved glimrende Løvter, deels ved grusom Behandling medens de som Krigsfanger vare i deres Vold, tvang dem til at tage Tjeneste. Nu da de lemlæstede, svækkede ved svære Saar ikke kunne nytte dem mere eller formedelst Strabadser og Alder ere uduelige til Tjenesten, kaste de dem, til Belønning, indhyllede i Laser og berøvede Livets første Nødvendigheder, i Land paa Kysten af Nordsøen!

Udenlandske Efterretninger.

Stockholm d. 2 Nov. Den 31 Oct. havde Rigets Stænder ved en Stor-Deputation Audience hos H. K. H. Kronprindsen paa det Kgl. Lystslot Drottningholm, for i Underdanighed at overlevere H. K. H. Valgacten og erholde H. K. Høiheds Underskrift af den Forsikkring, som Rigets Stænder havde opsat for Thronfølgeren. Deputationen, anført af Hr. Land-Marskalken og de øvrige Stænders Talere, indtraadte i Audiencesalen, og

modtoges af H. H. K., opvartet af den Suite, som medfulgte paa Reisen. Hr. Frih. og Land-Marskalken talede saaledes til H. K. H.:

Høibaarne Første,
Sverrigs udkaarede Kronprinds!

Et af sine Ulykker svækket, men ikke nedtrykt Folk, som fordum forenede Navnkundighed med sit Navn, og Seier med sine Vaaben, kommer i Dag, med reddet Selvstændighed og Ære, for at anbetroe Styrelsen af sin tilkommende Skjebne til Helten, Statsmanden og Menneskevennen. — Med disse skjønne Navne modtager D. K. H. Arveretten til Carlers og Gustavers Scepter, endnu ført af Deres sidste Ætling, som agtværdig af Ære og Dyder kalder D. K. Høiheds mandige Arm til Støtte for sin Trone og Styrke for sit Rige, og som byder D. K. H. samme Plads i sit Hjerte, som indtoges af en Første, der eiede det Svenske Folks Kjerlighed og som fra den salige Bolig, til hvilken han bortgik, overlader D. K. H. den høie Bestemmelse, at slutte det Værk, han endnu ikke havde fuldbyrdet. D. K. H. vorde for det Svenske Folk hvad Carl August var for samme, og maatte D. K. H., efter en lang og ærefuld Bane, ligesom han, følges til Udødeligheden af Nationens Velsignelser og Taarer! — Sverrigs Stænder, opflammede af disse Følelser, nærme sig i Dag for første Gang den blandt Europas Helte, til hvilken de med en i Aarbøgerne sjelden Enighed, have anbetroet det Dyrebareste de eie i Livet: deres Fædreneland. De nærme sig en Prinds, som fæster deres Øie paa et Folk, der har været deres ældste Bundsforvandt og ved hvis gjenvundne Forening, de føle sig besjelede af store og seierrige Erindringer; en Prinds, som fødtes i Henrik IV's Fosterland, i det Land, hvis henrundne Alder frembragte Ludvig XIV's Tidsrum, og hvis Samtid har overgaaet det i Navnkundighed og Ære.

Naadigste Herre!

Om Lovenes Kraft, Samfunds-Ordenens Hellighed, Menneskelighedens Beskyttelse, Sandheds og Retfærdigheds Forsvar, og Almeenforædling ved Retsindighed og Oplysning ere de Fordele, et frit og ædelt Folk forlanger af Dem, som en Dag skal føre dets Scepter, saa er det ogsaa Nationens helligste Pligt at møde Deres Kgl. Høihed med varm Kjerlighed, Standhaftighed, Selvfornegtelse, uskrømtet og oprigtig Lydighed. Besjelede af denne Tænkemaade skulle Rigets Stænder overlevere D. K. H. i Underdanighed den høitidelige Handling, hvorved de tildele D. K. H. og Deres Æt Arveretigheden til Sverrigs ældgamle Trone, om D. K. H. med Deres høie Navn i Forveien behage at stadfæste de Forsikkringer, som vinde deres skjønneste Bekræftelse i de Dyder, Europa erkjendte hos D. K. H. — Høitideligt og rørende er dette Dieblik: det blive evig mindeværdigt ved Sverrigs Lykke og alle Tidsalderes Velsignelser! — Rigets Stænder udbede sig i Underdanighed at maatte indbefattes i D. K. Høiheds Naade. — H. K. H. behagede derpaa i det Franske Sprog at besvare fornævnte Tale af Indhold, som den af Cabinets Kammerherre Grev Lovenhjelm oplæste Oversættelse. Gode Herrer og Svenske Mænd! En for tidlig Død har forstyrret det Haab, Sverrig havde fæstet til Prinds Carl August. Han vilde sit Lands Vel. De Taarer, som fældes paa hans Grav, vidne om Nationens Taknemmelighed. Held de Førster, som kunde efterlade sig desligt et Savn! — Siden jeg fra min Barndom tjente det Land, i hvilket jeg er født, ønskede jeg ene at leve i Ro, indtil Sverrig tilbød mig Arverettigheden til dets Kongers Trone. — En med Føie høiagtet Konges Samtykke, en ærefuld Nations fri og enstemmige Valg, har jeg anseet som Forsynets Beslutning, og min Sjel har opløftet sig til Høiden af min ny Bestemmelse. Da jeg betraadte den Svenske Bund var jeg allerede fuldkommen Svensk; jeg var det allerede fra det Dieblik, da jeg havde opoffret alt for at svare til Deres Tillid, fra det Dieblik, da jeg saa at sige havde faaet et nyt Liv for at hellige Eder samme. Jeg dølger ikke for mig de Vanskeligheder, som ere uadskillelige fra den høie Værdighed, til hvilken jeg er kaldet; men jeg skal ansee mig tilstrækkelig lønnet om jeg kan bidrage til vort Lands Lyksalighed. Dette store Formaal kan ei vindes, om jeg ei er understøttet af alle. Himlen har givet os den bedste blandt Konger; opfylder imod Ham alle Kjerlighedens, Høiagtelsens og Lydighedens Pligter. Maatte alle enkeltes Interesse forsvinde for den store Interesse, det almindelige Bedste! Maatte den største Samdrægtighed herske blandt alle Rigets Stænder. I vende snart tilbage til Eders Hjem; medfører did, un-

derholder der, gode Herrer og Svenske Mænd, Rolighed og Enighed! ene denne Tænkemaade kan befæste vort fælles Fædrenelands Lykke og Selvstændighed. — Jeg modtager med levende Taknemmelighed de Følelser, I have yttret for mig. Jeg fortjener dem for den sande Hengivenhed og det uforstilte Venskab, jeg bærer til Eder alle. — Jeg forbliver Eder, gode Herrer og Svenske Mænd alle tilhobe velbevaagen. — Herpaa overleveredes H. K. H. fornævnte Forsikkring, da H. K. H. behagede at undertegne og til Landmarskalken at tilbagelevere samme med følgende Ord: Hr. Landmarskalk! Jeg ønsker at Himlen maa forunde mig Styrke, Mod og Levetid nok til at kunne gjøre Fædrenelandets Lykke. — Hvorefter denne Act af een af Rigets Herrer m. m. Hr. Greve Brahe oplæstes. Slutligen overleveredes Valgacten til H. K. H. af Hr. Landmarskalken, hvorefter de Deputerede node den Naade at kysse H. K. Høiheds Haand. (Inriks Tidn.)

(Skrivelse fra Grevinde Piper til Kongen af Sverrig; sluttet.) De Dage jeg har tilbage ere i Forsynets Haand, men de vare længe eller kort, saa har jeg besluttet, skilt fra det Sted, der minder mig om den grueligste Lidelse, at tilbringe dem paa Landet, for i Ensomhed at begræde min savnede Broder og ihukomme min egen Skjebne, uden at ønske nogen anden Hevn end den, at vore Forfølgere maatte indsee og angre deres Voldsgjerning. Jeg river mig paa denne Maade løs fra dem, hvis daglige Omgang udgjorde min Lyksalighed, jeg negter mig den Trøst, ofte at see den Broder, som Forsynet sparede mig, hvis ømme Venskab jeg under alle Omskiftninger har prøvet, en Broder, som jeg selv uden Blodsbaand skulde elske og høiagte for hans Dyder, og hvis Kjerlighed til Konge og Fædreneland altid udmærkede og ledede hans Broders hele Liv. Jeg berøver mig Leilighed til saa ofte at omgives af elskede Børn, der give mig de meest rørende Prøver paa Kjerlighed og Opoffrelser, men jeg føler, at de paa deres Side have andre Pligter at opfylde, og overladende dem til Fædrenelandets Tjeneste, da de er villige at opoffre for mig alt, og uden Fordring, men med al Moderømhed vover jeg nu at indbefatte dem i Deres Kgl. Majestæts Naade. — Disse enkelte Opoffringer skulle følges af et for mit Hjerte endnu smerteligere Offer, som bliver udelukkende og bestandig, det: at jeg ikke mere kan opvarte Deres Kgl. Majestæt og H. M. Dronningen. Mindet om den Naade, jeg ved Deres Hof under saa mange lykkelige Dage har erfaret, fordøger Følelsen af hvad jeg har tabt og som af intet kan erstattes. Min Trøst skal blive, i min Eensomhed at ihukomme alt hvad jeg er Deres Kgl. Maj. og Deres høie Gemalinde skyldig, at have mit Hjertes Vidnesbyrd om min rene Hengivenhed for Deres Majestæters dyrebare Personer og den Kgl. Familie, og at nedkalde over dem Himmelens Velsignelser. Maatte min myrdede Broder være den sidste blandt Deres Kongelige Majestærs Undersaattere, som faldt for Folkeraserie, jeg den sidste, som uden nogen Anledning til Mistanke og uden at kjende Anklagere behøver at anraabe Derrs Majestæts Beskyttelse mod de meest uhørte Beskyldninger. Maatte Deres Kgl. Majestæts velgjørende Hjerte aldrig mere for sin Virksomhed finde saadanne Formaal — vorde Rolighed og Lykke, Fred og Ære, i og uden for Fædrenelandet, Følger af D. K. Majestæts vise Regjering og en Belønning for Deres Dyder. Ingen Vraa i Verden, ingen Skjebne, som endnu kan forestaae mig, skulle da betage mig den Tilfredsstillelse, at see mine kjereste Ønsker opfyldte."

Warholm, Undertegnet
d. 26 Nov. 1810. Eva Sophia Fersen.
(Inriks Tidn.)

Den som Digter og stræng Konstdommer bekjendte Svenske Regjeringssecretair Leopold var en Aften i Skuespillet, da man i Stockholm gav Kotzebues Menneskehad og Anger. Han støiede og bandte med megen Heftighed, men grædte af og til ved dette eller hiint Sted. "Men min Gud, sagde man til ham, hvilken Modsigelse er De ikke: at skjælde saa bittert og være saa rørt". "Jeg er ingen Modsigelse, svarede Leopold: Dadelen gjelder det Hele, og Rørelsen gjelder det Enkelte. Meget Enkelt er fortræffeligt, men det Hele er ikke Godt."

I Skriftet "Mein Sommer 1805 von J. G. Seume", fortælles følgende snurrige Anecdote: Med eet af Skibene fra Vestindien erholdt Sund-

hedscollegiet (i Kjøbenhavn) for kort Tid siden Stof til den gule Feber i en hermetisk forseglet Flaske til Undersøgelse; thi de derværende Læger vare aldeles af den Mening, at Sygdommen vel var epidemisk, men ei contagiøs *). Et eget Indfald, at sende den gule Feber forseglet over Oceanet. Stoffet bestod af den udbrudte Materie, i Sygdommens heftigste Crisis. Flasken og Brevet gjorde, som man let kan forestille sig, ikke noget særdeles behageligt Indtryk, og Stadsphysicus fik Befaling at modtage den herlige Foræring med al mulig Omhyggelighed, og sænke den i Søen, hvor den var dybest. Saaledes bleve da ingen videre Undersøgelser anstillede dermed. Imidlertid gaves ogsaa i Kjøbenhavn de Læger, der hos sig selv vare overbeviste om, at det kunde have skeet uden Fare.

*) For mindre kyndige Læsere anmærkes, at epidemisk kaldes den Syge, der fremkommer blandt mange Mennesker paa eengang og derved bliver smitsom; men at contagiøs derimod er det samme som smitsom.

I Detzböll, ved Tøndern døde 1644 Præsten Hr. Dethlev Johansen; i den ved Kaldet opbevarede Kirkebog har han egenhændig opteanet de Forfølgelser han som Præst har lidt, i følgende platdyske Ord:

"Nachfolgende hebben my in meinem Amte verfolget, unde nah meinem Verderwen getrachtet. — Verum Deus mirificavit me & liberavit ex manibus eorum. — Jacob Dirksen in Emsböll — der var Hr. Johansen først Kapellan — schlog my mit een Tweefork thor Erden. — Jck ward vor dod ingedragen, genaff doch wedder, Gott Lof. He ward etlicke Jahr darnah mit ein dod gestecken, unde starv up den gemenen Weg, sicut pecus. — Jens Volqvardsen wolte my mit meinen eigenen Spet erschlagen, unde he ward von seinen eigenen Broder Jesse Jensen tho dode gestecken, unde in de Süder Kerkwald begrawen, Gott weet wo de Sele gefahren. — Peter Jensen, Gardruts Mann, wolde my im Pay Kösters Huus erstecken hebben, averst Momme Payens reddede my. He fohr tho Schepe, unde in Unwedder stötten se em over Bord. He schlog de Hände ant Schip sich reddende, do hauen se em beyde Hände af. — Anders Frese de mit Anken — Hr. Dethlevs Egtefælle — hohrde, ging my nah mit een laden Busse, he verdrunk ek in der See. Gardrut dede een böse Dodt by my im Bette, see verwelkede als een Kohl-Strunck. — Bane Brodersen war my etlike Jahr tho wedder, wolde my gerne ganz verdorwen hebben. He ward jammerlick erstecken. — Dethlef Momsen schlog my twe Ribben in meine rechten Side entwey. — Hefft my dar Bōthe vør gedahn. Wo idt ehm södder de Tidt gegangen, gifft de Erfahring. Jck hebt ehm vergewen. — O Jesu! bescherme Du my, unde dine arme Christenheit, da se dy lawen in Ewigkeit. Amen!

I Asiatic annual Register 1806 findes en Beskrivelse over Høitideligheden i Anledning af Vazir Allis eller den sidst afdøde Nabob af Audes Bryllup. Den overgik i Pragt enhver Europæers Forestilling. Brudgommen var 13 Aar gammel, meget stygg og af sort Ansigtsfarve; Bruden 10 Aar gammel og endnu sortere og hæsligere. Naboben havde i Nærheden af Staden ladet opslaae to Telte af saa kostbart Tøi, at de tilsammen havde kostet 300,000 Rdlr. I samme bleve Gjesterne indladte. Naboben var fra Top til Taa bedækket med Diamanter, hvis Værdie i det mindste var 12 Mill. Rigsdaler. Bruden og Brudgommen vare ligeledes saa bedækkede med Diamanter, at de neppe kunde bevæge sig. Toget bestod af flere end 1200 Elephanter, belagte med de rigeste Dækkener. De gik som et Regiment Cavallerie i to Rader. I Midten gik 100 særdeles store Elephanter, som syntes ganske bedækkede af Sølv, bærende Taarne eller saakaldte Houds paa Ryggen. Naboben reed paa en uhyre stor Elephant, der var ganske bedækket med Guldstof og bar et Taarn, beslaaet med massivt Guldblik, paa hvilket alle Sømmene vare bedækkede med Ædelstene. Festen varede 3 Nætter efter hinanden og kostede 1,800,000 Rdlr.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 127.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Tirsdagen den 25 December, 1810.

Skrivelse fra Ole Cornelius.

P. M.!

Før var jeg en sulten Hund, en fattig Stymper, en Kjeltring, som duede til ingen Ting og som, med Respect at sige, ingen estimerede mere end det, jeg træder paa. Men nu er jeg en ganske anden Karl. Ja, han kløer sig nok bag Øret, Hjerte, og spørger, hvorledes det er gaaet til. Det skal han snart faae at vide. Han veed nok, at jeg har prøvet min Lykke i tusinde Farvande, men at jeg altid maatte gaae slukøret derfra. Engang stod jeg paa Nippet at komme ind i Sjouerkompagniet, men da jeg skulde til at gjøre min Prøve, kom Politiet og slæbte mig op paa Politiekammeret. Her maatte jeg ganske artig spytte i Bøssen. Tilforn havde Kompagniskabet beskyldt mig for, at jeg ikke kunde staae, nu klagede man over, at jeg ikke kunde løbe. Derpaa gav jeg mig i Hyre hos en Hyrekudsk i Adelgaden, og befandt mig meget vel derved. Men en Aften, da jeg skulde kjøre et Læs Mammeseller fra Smaagaderne til Komedien, blev jeg lidt ør i Hovedet, for de tracterede godt, det var Synd at sige andet, og deisede ned af Bukken. Jeg slap vel med hele Lemmer, men min Husbonde jagede mig paa Døren, fordi jeg ikke kunde sidde. Nu fik jeg Kondision hos en Kommissionair, der brugte mig til at løbe Erinder i Byen, og betalte mig meget honnet, det var Synd at sige andet. Men en Dag vilde han, jeg skulde ligge paa Luur bag en Dør, for siden, som han sagde, at kunne bruge mig som Vidne; men da jeg ikke laae ham stille nok og hostede lidt, fordi jeg altid har ondt for Brystet, saa kom han farende ind til mig som en gal Mand, ligesom jeg bedst laae og lurede, og raabte: "Pak eder! I Fuldsnude! I kan jo ikke engang ligge." "Saa sagte! Saa sagte! Faer lille!" sagde jeg: "giv mig en lille fornøielig Rigsdaler, saa løber jeg min Vei." "Pyval skal du have!" sagde den huulsiede Kommissionair, og stødte mig ned af Trapperne. Saaledes gik det mig overalt: den ene sagde: jeg kan ikke staae, den anden: jeg kan ikke løbe, den tredie: jeg kan ikke sidde, den fjerde: jeg kan ikke ligge. – Nu blev jeg reent desprat, og var Kaperiet ikke i det samme kommet op igjen, saa var jeg sprunget i Peblingesøen, og saa skulde i det mindste ingen sige mig paa, at jeg ikke kunde springe. Jeg var just en Aften henne i Brokkens Bod og tog mig en lystig Svingom med nogle Damer fra Nyboder, da jeg hørte at Kaperiet begynder igjen. Nu Kurasie, gamle Ole, raabte jeg: nu er Din Tid kommen! Om Morgenen førend Fanden havde faaet Sko paa var jeg hos mit Sødskendebarn Jochum Skelsøie, som fra den Tid af vi raabte med Neier sammen, altid har holdt en Klat af mig, og som nu agtede at gaae ud som Kaper. Kaptain Jochum spurgte hverken om jeg kunde staae eller løbe, ligge eller sidde, men skyede mig Penge til at kjøbe mig et Par ny Sko, et Par lange Buxer og en

blaa Trøie, og nu var jeg saa stout en Kapergast som nogen. Næste Dag mønstrede vi, og saa heiste vi det Danske Flag paa vor Skude, og saa raabte vi Hurra! saa det dirrede i Luften, og saa sang vi: vi spare ei Krud, og saa seilede vi afsted, for at gjøre Fienden Afbræk, alle Mand forsynede med Huggerter, Grværer og Pistoler. Ja, det var ret en Lyst at see, det var det. Nu sjaskede vi omkring i hele fjorten Dage fra Syd til Nord og fra Øst til Vest; men mener han vi attraperede noget? ikke min Sjæl en Snus. Rederiet rev os bestandig i Næsen, at saa mange andre havde gjort rige Priser og vare blevne store Matadorer, men vi drev bestandig omkring og udrettede ingen Ting. Nogle Gange havde vi vel Kløer i nogle Engelske Fartøier, men hver Gang maatte vi igjen give Los paa dem og lade dem løbe. Jeg for min Deel havde nok bragt dem op, men vor Prisemester var bestandig bange for at løbe sig en lille Stage i Livet. Han var Magister Bukkelarius og havde studeret sin Jura, raabte han bestandig paa, og maatte nok vide hvad Loven siger og Forordningen byder. Denne museblakkede Magister var Skyld i, at vi strax i Begyndelsen gik Glip af en rig Americaner. "Hør, veed han hvad, Mosiø Magister," sagde jeg en Dag til ham: "han kan være en meget lærd Karl og forstaae sit Græsk og sit Latin saa godt som nogen Mand i Kjøbenhavn, men han læser Loven og Kaperforordningen, reent ud at sige, som Fanden læser Bibelen. Han er Prisemester fordi han skal gjøre Priser, og naar han ikke kan det, saa reis han ad —" Men hvad kunde alt det hjelpe. Vi fik ligemeget. Vor Kaptain blev kruset i Parykken og svor paa, at han ikke vil komme hjem, uden at have en Prise med; men saadanne Eder fylde hverken Maven eller Pungen. Det var ogsaa reent forhexet, og det lod til, som Fanden selv havde sat sig i Hovedet, at vi ikke skulde have noget. "Hør, veed I hvad, Manner," sagde nu Kaptainen til os: "det vi skal have, det faae vi, om vi end aldrig gjorde os nogen Umage derfor, og det vi ikke skal have, det faae vi ikke, om vi saa pinte os ihjel." "Det var et sandt Ord, Kaptain," sagde jeg: "det vi skal have, det faae vi, den Onde tordne, om vi ogsaa laae hele Dagen og snorkede i Køien; det have vi seet paa saa mange, og det er derfor aldrig værd at gjøre sig Umage for noget. Skal vi have en Prise, saa kan vi ligesaa godt faae den i Wordingborg Kro som paa salten Søe. Vi bleve nu alle enige om, at seile til Wordingborg, og vor Prisemester beviste ogsaa, at en meget lærd Borgermester og Prokurator i Rom, som hedde Hr. Markus, allerede for mange Aar siden havde været af samme Mening. Da vi kom til Wordingborg, gik vi alle i Land og lod vor Skude ligge ganske rolig. Her levede vi ret et fornøieligt Liv. Om Dagen og om Aftenen vare vi til Kroes, og spillede Polsk Pas og Trekort og Styrvolt, og om Natten laae vi i vor gode Seng. Vore Redere troede, at vi vare bestandig ude i Søen, men saadanne Kræmmersiele veed ikke at det aldrig nytter noget at stampe mod Skjebnen, og at den meget lærde Borgermester og Prokurator Markus i Rom allerede for mange Snese Aar siden har sagt, at det man ikke skal have det faaer man ikke, om man gjorde sig nok saa megen Umage derfor. I Kroen blev jeg igjen gode Venner med vor Prisemester. Det var en Helvedes Karl til at drikke. Han beraabte sig bestandig paa, at lærde Folk maatte drikke og at han aldrig kunde gjøre bedre græske Vers, end naar han havde sig en dygtig Pidsk. Vi havde vore tusinde Løier med den Karl. Men en Aften da vi havde drukket ham dygtig paa Peltsen, lagde han sig saa lang han var ned paa Bænken, og begyndte at synge og raabte af fuld Hals: Gau—di— Jens Skræder, der er glubsk som en Bjørn og som ogsaa havde en lille Harbeutel, troede at Prisemesteren vilde skjelde ham for en Gavtyv, foer løs paa ham og gav ham en saadan lille fornøielig Engelsk Sopken, at Magisteren blødte som et Sviin. Men midt i denne Hurlumhei kom vor Styrmand styrtende ind i Stuen og meldte os, at et Skib fra Convoyen drev uden Mast for Veir og Vind. Vi sprang alle Mand som rasende Løver op fra Bordet med Kløverknegt og Ruderdame og hele Kleresiet i Haanden og ud i vor Skude. Vi fik strax Skibet halet ind og undersøgt. I Forstningen forsikkrede Skipperen paa sin Americansk, at han ikke havde gaaet under Convoyen, men vor Prisemester er en huul Karl og den glædelige Efterretning havde paa eengang fordrevet hans Perial og gjort ham lys ædru. Han rum-

skrede omkring i hele Skibet, og een, to, tre fandt han de Engelske Papirer i en Fleskeskinke, og nu var min gode Americaner leveret. Efter sex Ugers Forløb var Skib og Ladning solgt, og eftersom Americaneren var en Qvæker og en hellig Mand, som aldrig bandte, saa havde vi Medynk med ham og gave ham hver til tre Par Støvler, sex Skjorter, to nye Kjoler og 50 Rdlr. i Reisepenge, og sendte ham over Land hjem igjen til Qvækerland, som man kalder det. Nu er jeg en Karl, som eier rene 6000 Rdlr., det vil sige, naar jeg regner de Penge med, som jeg allerede har givet ud. Jeg giver hele Verden Fanden, og lever nu saa paa min egen Fason. Naar han saae mig, Hjerte, skulde han aldrig troe, at den gamle Ole, som saa ofte har raabt: Spanske Reier, Franske Reier, rare Reier uden for hans Vinduer, kan stikke i en saadan Habit. Jeg har ladet mig gjøre en fiin blaa Klædes Convoy, med en lang Dromedar af en Krave, der naaer mig lige ned til Knæerne, med to store forgyldte Sølvhægter, der forestille to Dragehoveder. Den har kostet mig 160 Rdlr., men det er ingen Ting for mig. Jeg har ogsaa kjøbt mig en rød Silkeparaply for 25 Rdlr., og en dito for min Madame til at stadse med, naar hun gaaer ud om Søndagen. Jeg lever som en Greve, og en Skjelm skal sige mig paa, at jeg gnier paa Skillingen. Forleden vilde jeg tage min Familie paa Komedien. Da jeg kom til den Mand, som sidder i Hullet ligesom en Arrestant med Vagt omkring sig — jeg veed ikke hvad det er de kalder ham — saae han stivt paa mig og mumlede i Skjægget: "der er ingen andre Billetter end en eneste til første Etage, og den koster 20 Rdlr.", og nu saae han igjen stivt paa mig, ret som om han vilde æde mig. "Er der noget i Stykker for ham, Hjerte?" spurgte jeg. "Troer han at jeg ikke er Mand for at betale en Loge om det saa var i Stueetasten, og om den saa kostede dobbelt saa meget? Hvad?" — Nu kastede jeg en Tyverigsdalerseddel ind i Hullet til ham, og fik min Billet. Jeg inventerede nu min Svigerinde Mutter Sidse, som holder Stegekjelder i Adelgaden, og mit Sødskendebarn Else, som om Sommeren ernærer sig troe og skikkelig af at raabe med Holsteenske Sild, at tage med os paa Komedien. Da Klokken var 5 kjørte vi alle Mand derhen. Jeg tog min lille Gregorius og Elsebeth med, og vi vare alle net og reenlig og pyntelig klædte. Men aldrig saasnart vare vi traadte ind i Losien, førend alle gloede op til os. Da jeg begyndte at blive lidt flau, fik jeg min Lærke op, tog mig en lille velsignet Slurk, og lod Flasken derpaa spadsere omkring blandt Qvindfolket. Hvordan det nu var eller ikke, saa tog Sidse-Mutter sig nok lidt for stærk en Dram, og nu skulde han bare hørt en Fnisen og Grinen og Hvisken i den næste Losie, som Folk kalde Kavallerie-Losien. "Aa, griin og fniis I ad Helvede! sagde jeg ganske høit — I har ikke bedre Levemaade. Jeg er altid lige saa god Mand som I. Seer I det!"

Til Julen skal jeg have stort Selskab hos mig. Mutter Sidse, mit Sødskendebarn Else, min Nabo Jens Bloch, ellers Rokkedreier af Profession, men nu Kapergast, ligesom jeg, mit Næstsødskendebarn Ole Blaa, og Peer Sandmand, min gode Ven, have alle lovet at komme. Jeg venter ogsaa nogle Rangspersoner, saasom et Par Sekreterer, en Kammerraad og nogle pindsvinerede Herrer, som ville pynte Bordet og Selskabet med deres Nærværelse. Vil han ogsaa beære mig, Hjerte, med hans behagelige Selskab, saa skal han være mig meget velkommen. Han skal træffe en Julekage af første Skuffe, en Steg, som ikke behøver at skamme sig for at staae paa en Greves Bord, en Snaps og en Flaske Dobbeltøl, som der ikke findes bedre i hele Europa.

Ole Cornelius.

Lovgivning.

Patent, angaaende Udstædelse af rentebærende Assignationer fra det Slesvig-Holstenske Laane-Institut, og deres Antagelse i Capital-Udtælkinger, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge &c. &c., Gjøre vitterligt: Vi have bragt i Erfaring, at den ved de nu værende Omstændigheder anledigede øieblikkelige Mangel af rede Penge i Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsten, gjør det nødvendigt for dem der have faste Eiendomme, at erholde en Understøttelse, hvorved de kunne sættes i Stand til at

udrede de dem paaliggende Capital-Betalinger, og at fortsætte deres Eiendommes Drift, hvis Vedligeholdelse er vigtig saavel for dem der have betroet Pengelaan, som for det Offentlige. For at opnaae dette Diemed paa bedste Maade, have Vi igjennem Vort Finants-Collegium under Dags Datum paalagt Vort Slesvig-Holstenske Laane-Institut at udstæde Assignationer for en passende Summe, hvilke Assignationer skulle lyde paa Slesvig-Holstensk Courant, og bære 5 Procent aarlige Renter, samt indløses inden fire Aars Forløb med en fjerde Deel aarlig; i Overeensstemmelse med hvilket de i Følge den fra Vort Finants-Collegium under Dags Dato føiede Foranstaltning ere funderede. For det at denne Indretning kan erholde sin fulde Virksomhed, til Bedste for Vore kjere og troe Undersaatter, anordne Vi herved følgende:

1. De af Vort Slesvig-Holstenske Laane-Institut, i Overeensstemmelse med Vort Finants-Collegiums Foranstaltning af Dags Dato, udstædte rentebærende Assignationer, skulle antages i Vore Casser i Hertugdømmerne til Betaling af den under 8de Febr. d. A. anordnede Skat, efter de Bestemmelser, som indeholdes i den igjennem Vort Rentekammer under Dags Dato udfærdigede Forordning, og de fra Vort Finants-Collegium nærmere bekjendtgjorte Forskrifter; ligeledes skulle de i alle til Kieler-Omslag 1811 bestemte Capital-Udtællinger, med Undtagelse af trasserede Vexler og Kjøbmandsvexler i Almindelighed, antages som fuld Betaling for den Summe, hvorpaa de lyde.

2. Den som er berettiget til at fordre en Summes Udtælling, skal saaledes ikke forinden Omslaget 1812 er til Ende, kunne indklage sin Fordring for Retten, heller ikke erholde Execution for samme; saafremt den der er forpligtet til Udtællingen, har tilbudet at betale Capitalen med ovenmeldte Assignationer.

3. Imod denne Forskrift skal i Henseende til Udtælling i den ved Forskrivelse betingede eller paa anden Maade lovede Myntsort, ingen Slags Indsigelser gjelde, som maatte kunne udledes af Gjeldsforskrivningens eller den indgangne Forpligtelses Ord; i Særdeleshed skal ingen i Forskrivningen indeholdt Forpligtelse enten til det saa kaldte Einlager eller andet vedtaget Tvangsmiddel af hvad Navn nævnes kan, komme til Anvendelse.

4. Derimod skal der ei heller paalægge enten den Creditor eller den Debitor, som forend denne Vor Anordnings Bekjendtgjørelse har opsagt en Capital, nogen Forpligt til, paa Grund af saadan Opsigelse enten at modtage eller at udrede Capitalen forinden Omslaget 1812, saafremt den, der har at fordre, ikke, efter Forespørgsel fra den, der skulde udbetale, har villet modtage den tilbudne Udtælling i Assignationer; og bliver i saa Tilfælde Fordringen henstaaende under de tilforn gjeldende Vilkaar, indtil Omslaget 1812.

5. I det Tilfælde, at en anden Betalingstid end Kieler-Omslag har været betinget, skulle de ovenstaaende Forskrifter (§. 1-4) ligeledes gjelde for den Betalingstid i Aaret 1812, som indfalder paa den Tid Betalingen ellers i Følge Forskrivningen eller den skeete Vedtægt skulde i Aaret 1811 have været erlagt.

6. Som Capital-Udtællinger (§. 1-5) ere at ansee de Forpligtelser der grunde sig paa et, forinden dette Patents Bekjendtgjørelse sluttet Kjøb af faste Eiendomme, eller en ligeledes skeet Aftale om Pengelaan.

7. Udlaante Capitalers Tilbagebetaling, som er bestemt til visse Procento af den oprindelige Capital, skulle ikke henregnes til de foranførte Capital-Udtællinger.

8. De af Os, eller under Vores Authorisation og Guarantie i Slesvig-Holstensk Courant udstædte Obligationer, saavelsom de af Vort Slesvig-Holstenske Laane-Institut udstædte Forskrivninger, blive til Forfaldstiden udbetalt i Slesvig-Holstensk Courant og ikke i ovenmeldte Assignationer.

9. I det Tilfælde, at Debitor efter dette Patens Bekjendtgjørelse opsiger den ham laante Capital, er Creditor ikke pligtig, imod sin Villie, at modtage Betaling i de (§. 1) ommeldte Assignationer; men han er berettiget til i saa Fald at forlange den opsagte Capital udbetalt ligefrem efter Forskrivningens Ord, og i Mangel af Betaling at forfølge sin Ret paa lovlig Maade.

10. For de Laan, som udtælles i de ovenmeldte Assignationer, udsteder Debitor sin Forskrivning paa en lige stor Summe i Species Bank-Mynt; og i denne Summe er Creditor i sin Tid berettiget at kræve Capital og Renter betalt, saa at Forskjelligheden af dette, blot temporære og fuldkom-

men funderede Betalingsmiddel ingensinde skal kunne hjemle nogen Paastand i Rettergang.

11. I alle andre Penge-Omsætninger, som skee efter dette Patents Bekjendtgjørelse, skal den indgangne Forpligtelse nøiagtigen opfyldes efter dens bogstavelige Indhold.

12. I alle andre Tilfælde end de, som ved dette Vort Patent ere udtrykkeligen nævnte, skal ingen være forpligtet at tage de forommeldte Assignationer i Betaling.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 19de December 1810.

Frederik R.

Patent angaaende de Assignationer, som af det Slesvig-Holsteenske Laane-Institut skal udstædes paa Indtægten af den ved Allerhøieste Forordning af 19de Decbr. 1810 istedet for en Deel af Indkomstskatten i Hertugdømmene anordnede Afgift, og disse Assignationers Anvendelse til visse Gjenstande.

I Forbindelse med den igjennem det Kongelige Rente-Kammer udgangne Allerhøieste Forordning af Dags Dato, i Følge hvilken den Deel af det under 8 Febr. d. A. anordnede Paalæg, som af Indvaanerne i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen skulde udredes af Indtægterne af Landeiendomme og rentebærende Capitaler, skal paa en anden Maade end hidindtil beregnes og erlægges, har Hans Kongelige Majestæt endvidere allernaadigst behaget ved Allerhøieste Resolution af 11 d. M. at anordne følgende Bestemmelser, og ved Finants-Collegium at lade dem komme til hver Mands Kundskab, paa det at alt i Overeensstemmelse dermed punktlig og ufravigeligt kan blive bragt i Udførelse, og alle som saadant vedkommer nøie kunne iagttage det Fornødne, eller tage sine Forholdsregler derefter.

§. 1. Den Deel af Indkomstskatten af Landeiendomme og af rentebærende Capitaler i Hertugdømmene, hvilken, ifølge den ovenanførte gjennem Rentekammeret udgangne allerhøieste Forordning, respective inden 4 og 2 Aar, fra 1ste Januarii 1811 af at regne, bliver erlagt, og hvis Beløb kan anslaaes aarlig til 475,000 Rdlr. S. H. C. eller i det Hele til nitten hundrede tusinde Rigsdaler, skal, ligesom den oppebæres, afleveres fra de Kongelige Casser til Laane-Institutets Casse for Hertugdømmene, og ansees som en Indtægt, der ikke mere er til Disposition for de Kongelige Finantser, men alene tilhører og forbeholdes Laane-Institutet til de Øiemeed, som i det Følgende nævnes.

§. 2. Administrationen for Laane-Institutet i Altona skal være bemyndiget til at udstæde Assignationer paa disse til Institutet som dets Eiendom overdragne Indtægter, hvilke Assignationer ved Administrationen i Kiel skulle indløses paa en bestemt Dag, og for hvilke Hans Majestæt endnu desuden paa enhver Maade og under alle Omstændigheder allernaadigst vil overtage Garantiet.

§. 3. Det er Hans Majestæt Kongens allernaadigste Hensigt, at de Indtægter, som Allerhøistsamme afgiver og overdrager til Laane-Institutet, ikkun skal anvendes til de efternævnte tvende Gjenstande, hvis Formaal er Hans Undersaatters Lettelse og Understøttelse i Hertugdømmene, i Særdeleshed, forsaavidt de ere Eiere og Besiddere af faste Eiendomme, til hvilken Ende, og for at saadant nøie kan blive iagttaget og controlleret, de paa disse Indtægter udstædende Assignationer skulle af Laane-Institutet selv umiddelbar eller middelbar tilstilles dem, som til deres Modtagelse ere berettigede.

§. 4. De bemeldte tvende Gjenstande skulle være følgende:

I. Erstatningen og Betalingen for de overordentlige Korn- og Fourage-Leverancer, som ere blevne ydede af Indvaanerne i Hertugdømmene, og som hidindtil under Krigens Vedvarelse endnu ikke have kunnet blive liqviderte i Afgifterne, eller paa anden Maade erstattede og godtgjorte;

II. En Understøttelse ved Udlaan til Eiere og Besiddere af faste Eiendomme, som kunne tilbyde gode og sikkre Hypotheker, og som under den nu herskende Pengemangel ikke see sig istand til at erholde Capitaler i rede Penge til Laans derpaa.

§. 5. De udstædende Assignationer skulle ingensinde overstige den bestemte Summe af sytten, eller, ifald fornødent gjøres, i det høieste atten hundrede Tusinde Rigsdaler; og de som af Laane-Institutet ere indløste eller tilbagebetalte til samme, skulle

ikke igjen sættes i Omløb. De udstædes for fire paa hinanden følgende Aar, fra 1ste Januarii 1811 af at regne, og for intet af de fire Aar for en større Sum end fire hundrede og fem og tyve til halvtredsindstyve Tusinde Rigsdaler, saa at den

første Fjerdedeel er betalelig i Omslaget . . . 1812
den anden 1813
den tredie 1814
den fjerde . . . . 1815.

De bære 5 Procent aarlige Renter, som begynde fra den Dag, da de ere udstædte, og aarligen betales i Overeensstemmelse med de dem vedføiede Coupons.

§. 6. De kunne ikke lyde paa nogen mindre Sum end 25 Rdlr. og ikke paa nogen større end 100 Rdlr. S. H. C., og maae stedse være delelige med Tallet 25.

§. 7. De blive udfærdigede efter den dette Patent vedføiede Formular, og underskrevne af Administrationen for Laane-Institutet i Altona, samt forsynede med et Stempel.

§. 8. Over Summen af de udstædte Assignationer, deres Forrentelse, Indløsning, samt de til dette Diemeed til Institutets Casse afleverende Indtægter og deres Anvendelse, skal føres særskilte Bøger og Beregninger. Directionen for Laane-Institutet skal tilligemed Finants-Collegio have Opsigt dermed og vaage over alle Forskrifters nøie Efterlevelse.

§. 9. For de Laan, som skal bevilges af en Deel af Assignationerne, maa af Laantageren stilles en god reel Sikkerhed, saaledes som det efter Institutets gjeldende Forskrifter er forordnet og fastsat, eller endnu nærmere maatte blive bestemt.

§. 10. Disse Laan kunne ikke tilstaaes andre end Eiere af faste Eiendomme, især saadanne, som søge directe Laan, og derfor umiddelbar kan tilbyde den nødvendige Sikkerhed i deres Eiendom. Fortrinligen skal Administrationen understøtte dem med disse Laan, som søge dem for at tilfredsstille deres Kreditorer; og i Tilfælde at saadanne, kun efterat have indløst udstædte og forfaldende Gjeldsforskrivelser, ere istand til at skaffe den nødvendige Sikkerhed, kan Laanene dog strax tilsikkres dem og skriftlige Forsikkringer derom meddeles.

§. 11. Laanene i Assignationer forrentes aarlig med 5 Procent, og efter 2 Aars Forløb erlægges af det oprindelige Beløb aarlig 7 Procent, hvoraf Renterne af den tilbagestaaende Capital beregnes med 5 Procent, og det øvrige afskrives som Capital-Afdrag. Dog skal det beroe paa Skyldneren, om han finder for got at anticipere Afdragene eller afbetale den hele Gjeld, før den er forfalden.

§. 12. I at udgive Assignationerne har Administrationen for Laane-Institutet i Kiel at paasee, at Vedkommende ikke erholde de dem tilkommende Summer, naar disse udgjør 100 Rdlr. og derover, udbetalt i Assignationer, som forfalde i et og samme Aar, men disse maae fordeles paa de 4 aarlige Tilbagebetalingsterminer. Hvem der f. Ex. er berettiget at erholde en Sum af 100 Rdlr. i Assignationer, blive 4 Assignationer, hver paa 25 Rdlr., meddeelt, hvoraf enhver især forfalder i et af de omtalte 4 Aar.

§. 13. Det er allernaadigst bleven tilladt, at Assignationerne maae modtages som rede Penge i den Afgivt, som, i Følge den igjennem det Kongelige Rentekammer under Dags Dato udgangne Forordning, skal erlægges, ligesom og i den Deel af Indkomst-Skatten, som endnu skal svares, dog kun paa den Maade, at f. Ex. for de Afgivter, som skal erlægges i Aaret 1811, ikke modtages andre Assignationer, end de som forfalde til Betaling i Omslaget 1812, i Aaret 1812 ikke andre, end de der forfalde 1813 o. s. v.

Ved denne Modtagelse af Assignationer godtgjøres de løbende Renter af den Kongelige Kasse, dog strækker denne Godtgjørelse sig kun til de siden den sidste Omslagstermin forløbne fulde Qvartaler.

Ogsaa kunne Assignationerne, uden Hensyn til i hvilket Aar de forfalde til Betaling, anvendes af Laane-Institutets Debitorer til Betaling af Renter og Capital-Afdrag til Institutet, og Laane-Institutet godtgjør da Renterne paa den ovenanførte Maade.

Det Kongelige Finants-Collegium, den 19de December 1810.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Det i Livorno for endeel Aar siden nedsatte og saa almindeligen yndede Danske Handelshuus

Wulffen & Stub, har ved Circulairer ladet bekjendtgjøre, at det fra 1 Dec. d. A. af indtræder i Forening med dets Ven og Landsmand, Hr. Laurenz Kellermann i et nyt Handelsselskab, under Firma af Wulffen, Stub & Kellermann. De Danske og Norske Handelsmænd kan vente af dette saa særdeles vel indrettede Handelshuus al muelig Fordeel og Understøttelse; og denne Forventning forvisses endog derved, at bemeldte Huus er det eneste Danske Handelshuus, som findes i Middelhavets og det Adriatiske Havs talrige Havne. De Herrer Wulffen, Stub og Kellermann forpligte sig ved forommeldte Circulairer, at bestræbe sig for ved Retskaffenhed, Iver og Virksomhed at vinde deres Landsmænds Venskab, Yndest og Tillid, og denne Forpligtelse vil de sikkert opfylde.

Den 17 d. M. ankom her til Hovedstaden H. K. H. Kronprindsessen af Sverrig og H. H. Prinds Oscar, med Følge. De toge ind i Hr. Conferenceraad Bruuns Gaard. D. 19de om Eftermiddagen Kl. $3\frac{3}{4}$ tiltraadte Hds. K. H. Kronprindsessen og Prinds Oscar igjen deres Reise til Helsingøer.

Nakskov, den 18 Decbr. Ved Auctionen d. 15 d. M. blev solgt her Pris Galeasen der junge Engel, for 11,150 Rdlr. til Skipper Thais Carl Berthelsen fra Dragøe. Samme Skibs Rugladning blev solgt for 6 Rdlr. 5 Mk. til 7 Rdl. 9 ß. pr. Tde. — Vore Capere have taget en Prise, lastet med Hør og Hamp, som kom uden Selskab Øster fra, og bragt den i sikker Havn. — En Flaade af 22 Skibe er seet at komme Nord fra, men maatte formedelst Modvind den 17de vende, hvorved den kom af Sigte. (Mariboe Avis.)

Politiemesteren i Trondhjem har ladet bekjendtgjøre, at en Person ved Navn Anthon Kettelsen, som har været dømt til Slaveriet der i Byen, fordi han i Holstien havde forfærdiget falske Bancosedler, har atter i Fælledskab med en Bondemand begyndt samme Fabrik. De Sedler, Politiemesteren har overkommet, ere 20 og 10 Rdlr. af hiins Assistent allene. Om Anthon Kettelsen har forfærdiget og udgivet flere af en større eller mindre Værdie, vides endnu ikke. Kobberpladerne ere ikke saa slet stukne, som slet aftrykte, den især af 10 Rdlr. Sedlerne. Kjendemærkerne paa deres Falskhed ere: at No. paa 20 Rdlr. Sedlerne er sat allerøverst, istedet for at de paa de rigtige staae nedenunder paa venstre Side; de mangle ogsaa Underskriften og den nederste Kant eller Liste, og i Løvværket paa den venstre Haand gaaer Sirkelen til den modsatte Side. Stemplerne ere utydelige. Saavel 20 som 10 Rdlrs. Sedlerne ere klistrede, Navnene paa de sidste slet skrevne, og ved det første er forglemt det trykte Not.

Med Christiania Avis følger et Overshyn over samtlige Indtægter og Udgivter fra 1 Julii 1809 til 1 Julii 1810 ved Commissionen for de Saarede, samt Dødes og Borteblevnes Efterladte, hvoraf sees, at Indtægten i det Hele beløb sig til 83,982 Rdlr. 77 ß.

Kjøbenhavns Vexelcours d. 24 Decbr. 1810. To Maaneder 580. — Spec. $562\frac{3}{4}$, som udgjør for 1 Rdlr. i Spec. 5 Rdlr. 60 ß. D. C. — I Hamborg var Coursen paa Kjøbenhavn d. 21 Dec. 600 to Maaneder.

Postefterretninger.

Paris, d. 15 Dec. Dags Moniteuren indeholder Forhandlingerne i Senatets Møde d. 10de Dec., hvori H. D. Prinds-Erkekantsleren præsiderede. Først forelæste Prindsen følgende Budskab fra H. K. K. Majestæt. "Senatorer! Jeg befaler mine Ministere for de udvortes Anliggender, at sætte dem de forskjellige Omstændigheder, der gjøre Hollands Forening med Riget nødvendig, ud fra hinanden. — De af det Brittiske Conseil 1806 og 1807 udstedte Beslutninger have tilintetgjort Europas Statsret. En ny Orden i Tingene regjerer Verden. Da nu nye Garantier ere blevne nødvendige, saa forekom mig Schelde-, Maas-, Rhin-, Ems-, Weser- og Elb-Mundingernes Forening med Riget og Oprettelsen af en indere Skibsfart med Østersøen at være de bedste Garantier. — Jeg har ladet udkaste Planen til en Canal, som inden fem Aar vil være udført og som vil forene Østersøen med Seine. — De Førster, der kunne lide noget ved denne store Forholdsregel, som Nødvendigheden byder og hvorved den høire Side af mit Riges Grændser kommer til at støde til Østersøen, skulle faae Skadesløsholdelse. — Førend jeg fattede disse Beslutninger, har jeg ladet Engelland udforske; det har vidst, at det eneste Middel til at forsvare Hollands Uafhængighed, er Tilbagekaldelsen af dets Be-

slutninger fra 1806 og 1807, eller den endelige Tilbagevendelse til fredeligt Sindelav. Men denne Magt har været ligesaa døv mod sin egen Tarvs Stemme som mod Europas Skrig. — Jeg haabede at bringe et Fangeudvexlings Cartel istand mellem Frankrige og Engelland, og paa denne Maade at kunne benytte to Commissairers Nærværelse i Paris og London, for at komme til en Nærmelse mellem begge Nationer. Mine Forhaabninger ere blevne skuffede. Jeg har i den Engelske Regjerings Underhandlingsmaade kun opdaget Snedighed og Troløshed. — Walliserlands Forening er en forudseet Følge af de store Arbeider, som jeg i en Tid af 10 Aar har ladet gjøre paa denne Deel af Alperne. Ved min Mediations-Act skilte jeg Walliser Land fra det Helvetiske Forbund, fordi jeg allerede den Gang forudsaae en for Frankrige saa nyttig Forholdsregel. — Saalænge Krigen med Engelland varer, maa det Franske Folk ikke nedlægge Vaabnene. Mine Financer ere i den meest blomstrende Forfatning. Jeg kan bestride alle de Udgivter, som dette umaadelige Rige fordrer, uden at forlange af mine Folkeslægter nye Offere. — Thuilleriernes Pallads, d. 10 Dec. 1810.

Napoleon."

Derpaa meddeelte Hertugen af Cadore hans Indberetninger til Keiseren angaaende Frankriges Stilling mod Engelland og begge Magters Underhandlinger under nærværende Krig fremlagt d. 8de. Efter Oplæsningen af Ministerens Indberetning og tilføiede Actstykker overgave Greverne Regnault de St. Jean de Angely og Caffarelli Udkast til Senatus Consulter, efter hvilke: I. Holland, Hansestæderne, det Lauenborgske og de Lande, der ligge mellem Nordsøen og en Linie, der trækkes fra Lippes Indløb i Rhin indtil Haltern; fra Haltern videre til Ems, oven for Telget; fra Ems indtil Werras Indløb i Weser og fra Stolzenau ved Weser indtil Elben, ovenfor Steckenitz's Sammenløb, skulle udgjøre en integrerende Deel af det Franske Rige. Benævnte Lande skulle udgjøre 10 Departementer, nemlig: Depart. Zuydersee, Maas-Mundingen, Over-Yssel, Yssel-Mundingerne, Ostfriesland, Vest-Ems, Ost-Ems, Over-Ems, Weser-Mundingen og Elb-Mundingen. Østersøen skal, i Følge dette Udkast, forenes med Riget ved en Canal, som formedelst Canalen mellem Hamborg og Lübeck, skal staae i Forbindelse fra Elben med Weseren og fra Weser med Ems og fra Ems med Rhinen. — II. I et andet Udkast bestemmes Kong Ludvigs Appanage som Fransk Prinds til 2 Million Franker. — III. Et tredie Udkast angaaer Walliser-Lands Forening med det Franske Rige.

En Americansk Fregat er d. 7 d. M. ankommen til L'orient med Depecher til den Franske Regjering og medbringer den Efterretning, at i Følge en Bekiendtgjørelse fra Præsidenten skal Nonintercourse-Acten (Ikke-Samqvems-Acten) mod Engelland sættes i Kraft igjen, naar det ikke inden d. 3 Febr. næste Aar har tilbagekaldt sine Cabinetsordres. Efter samme Decret skulle de Maylandske og Berlinske Decreter betragtes som tilbagekaldte. (Børsenhalle.)

I en Skrivelse fra London d. 19 Nov. indeholdes en lang Jeremiade over Handelens beklagelige Tilstand i Engelland. Helgoland er saa opfyldt med alskens Varer, at man sælger der Caffe for 6 Franske Sous og Sukker for 3 Sous, hvilket ikke engang kan betale Fragten og Assurancen. I Colonierne maa altsaa Varerne ikke være det mindste værd. Alting, især i Handelen, befinder sig i en fuldkommen Forrykthed. (S. Bl.)

I Underhandlingerne med Porten, fordrer Rusland, som man forsikkrer, at den skal i alle Dele antage Fastlands-Systemet, lukke alle sine Havne for Engelske Skibe og Varer, og bortvise det Engelske Gesandtskab. (S. Bl.)

Ved en Ildebrand, som opkom om Natten, under et udbrydende Jordskjelv i Travencore (paa Malabarkysten) flygtede blandt andre nogle Fruentimmer halvnøgne fra Rajahens Harem ud paa Marken. Indvaanerne, bevægede herover, førte dem næste Dag tilbage til Slottet. Men den skinsyge Tyran lod 8 af Fruentimmerne halshugge, fordi de havde udsat sig for Mandfolkenes Blikke, og 5 af deres Ledsagere udstikke Øinene, fordi de havde fæstet disse paa de ulykkelige Skjønne. (Hamb. Corresp.)

Det ildsprudende Bjerg Klytshew i Kamtschatka har igjen begyndt at ryge og om Natten sees en stærk Flamme. D. 29 April kastede det usædvanlig megen Aske op, der bedækkede Sneen og alle Veie i en lang Afstand. (S. Bl.)

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Syvende Aargang. No. 128.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Løverdagen den 29 December, 1810.

Christian den Fjerdes Retfærdigheds-Kjerlighed.

Christian den Fjerde er os alle bekjendt som een af Danmarks største, viseste og meest selvhandlende Konger. Ligesom enhver af hans Bygninger vidner om Kraft, Storhed og Selvstændighed, saaledes finde vi næsten i ethvert af hans efterladte Haandskrifter Spor af den store Aand, der i alle hans Idrætter besjelede ham. Efterfølgende Haandbilletter af denne mærkværdige Konge, som læses i tredie Qvartalshefte af Prof. Engelstofts Universitets- og Skoleannaler, fortjene en Plads her som et Bevis paa, hvor høit een af Danmarks største Regenter i Danmarks skjønneste og kraftfuldeste Alder elskede Retfærdigheden, og at den utidige Medlidenhed, som saa ofte har bedaaret Retfærdighedsgudinden, ligesom og den i saa mange Henseender skadelige Fordom, at man heller maa lade en Embedsmands Forseelser hengaae ustraffede, end blotte ham i Almeenhedens Øine og derved fordunkle den for Embedsstanden saa nødvendige Nimbus, ingenlunde var fjerde Christians Svaghed. Ligesaa rigtig som skarpsindig indvender her Christian paa den utidige Forbøn man har villet gjøre for en Morder, ved at beraabe sig paa hans Kone og mange Børn, "at han hverken i den geistlige eller verdslige Ret har kunnet finde, at den, som er gift og har mange Børn, maa gjøre hvad ham lyster." Hvilke gyldne Ord i en stor Monarks Mund! Hvor ofte har ikke en grædende Qvinde med en Flok Børn bragt Themis selv til at tie og befriet Forbryderen fra den velfortjente Straf? Hvor mange gives der ikke, der, stolende paa det menneskelige Hjertes Svaghed, bruge deres Kone og Børneflok, denne Medlidenhedens Trolddomsstav, som et Middel til i Tilfælde, hvor de ikke ved Rænker eller Usandheder kunne rede sig ud af Forlegenheden, at bedaare den svage Dommer eller Regent? Det kalder man da Medlidenhed — Naade! Medlidenhed og Naade ere begge Himlens Døttre, nedsendte til os Dødelige, for at formilde Retfærdighedens ubevægelige Hjerte. De ere en frugtbar Regn, der falder paa en haard og tør Bund, og som, naar den kommer i rette Tid, bringer Høimodighedens skjønneste og ædleste Blomster til at spire. Men hvor det gjelder om at haandhæve Retfærdigheden, der er en utidig Anvendelse af Medlidenhed og Naade ligesaa skadelig som overdreven Strænghed, og utidig er den Medlidenhed og Naade, der vises Forbryderen blot i Betragtning af hans Kone og mange Børn. Mangen en Mand anseer disse som et Privilegium paa at svige Staten og fornærme sine Medborgere, og hvor skadelig er ikke en saadan Tro, naar den ret har rodfæstet sig? Staten skal have Medlidenhed med Forbryderens Kone og Børn for Forbryderens Skyld, der gjør dem til et uskyldigt Offer for sin Forbrydelse, men ikke med Forbryderen for Kone og Børns Skyld, der umulig kunne i Retfærdighedens Øine gjøre ham mindre

skyldig end han virkelig er. Fjerde Christians skarpe Blik har allerede for henved to Aarhundreder indseet det Skadelige og Inconsequente i utidig Medlidenhed mod virkelige Forbrydere. "Dy, som formener sig, at uylle haffue hiielp aff hoffmeisterens Ankomst, dy skal uysselig erfahre, at han icke tør lade syn mund op, at tale for dem," siger han med den Djærvhed og ægte Retfærdighedskjerlighed, der anstod en saadan Konge. Da Hovmesteren, Corfitz Ulfeld, var hans Svigersøn, og givt med hans elskede, aandrige Datter Eleonore skulde man troe, at Ulfeld formaaede meget over Kongen, om ikke ved egen saa dog ved sin veltalende Hustrues Indflydelse. Men vi see her, at Christian som Dommer aldrig havde Øre for andet end — Retfærdigheden, og at man hverken ved rørende Forbønner, hykkelske Knæfald og andre paa den menneskelige Svaghed beregnede Midler, kunde forlede ham til at vige et Haarsbred fra de Grændser, retfærdige Love have afpælet.

I.

Eptherdi den Mørder, som uaar vdbrudt, er bekommen igen, da skal Byfogden strax lade spørre hannem ad ued skarpretteren y Dannemendtz paahør:

1) Huem der haffuer giiffuen hannem anliiedning til at bruge flere intercessores hiielp, dentiid hand uyste, wy ingenlunde uylle giiffue hannem dilation.
2) Huem dii haffuer uerrit, som haffuer hussiit och hiielid hannem, der han kom løss, item y huis hus hand bleff aff med Jernene och huem der skiildte hannem derued.
3) Huem der haffuer giiffuen hannem anliiedning tiil att komme pa den maneer løss, som sked er.
4) Om ingen flere end hans fader er interesserit y dy penning, som der fandtes huos hannem.
5) Huor Slutteren och hans Broder kom hen, den tiid hand kom udaff Byen.

Rosenborg den 12 Au: Anno 1645.

Christian.

in dorso: Byfogeden y københaffuen tiil hande.

2.

Byfogden skall strax lade heffte den Smiid, som er fortenckt for att haffue hjulpen den Mørder aff Jernene.

Rosenborg den 12 Au: Anno 1645.

Christian.

in dorso: Byfogden tiil hande.

3.

Tiil Niiels Hanson er fornemlig myt Spørsmaal, huor det staar y Stadzretten, att en Raadman allene dii andre vafuydendis maa forhøre eller lade forhøre nogen wydnysbür, som lygger Ehre och welfærdt macht pa, vansiet, at den, som ded anaav, huercken bliffuer steffnit eller kaldiit.

Rosenborg den 19 Augu: Anno 1645.

Christian.

4.

Jeg uyll uyde, huorfor Slutteren intet tyltalis, fordi hand bade inted fornarede den Mørder, som hand burde, mens ochsaa rømmede med hannem; at samme Slutter skulle gaa frii, fordi hand haffuer tyendt lenge, item hand er giifft, och haffuer mange Børn, da er derpaa denne myn Resolution, at ingen kan rømme siig aff syn lange tyenniste, om den tager en vnd Enke, som Slutterens haffuer tagen, den tyd hand lod Mørderen ded ene Ben och begge hender frii, och ginck hen och tappede Øl for ham och hans karnutter. Hans kuynde och mange Børn angaaendis, da haffuer ieg huerken y geystlig eller werslig Ret kundet fynde, at den, som er giifft och haffuer mange Børn, maa gørre huad hannem lyster; kan dy høylerde y køben: erindre mig om nogiit y Bybelen, som y dy maader kan uerre hannem behiielppelig, da skal hand nyde ded gaat ad.

Dy, som formener sig at uylle haffue hiielp aff hoffmeisterens *) Ankomst, dy skal uysselige erfahre, at han icke tør lade syn mund op, at tale for dem.

Rosenborg den 20 Au: Anno 1645.

Christian.

in dorso; Byfogden y køben: tiil hande.

*) Corfitz Ulfeld. Man seer, hvad og andenstedsfra er bekjendt, i hvilken Respect den gamle Christian vidste at holde sine Svigersønner og sin Adel.

Lovgivning.

Forordning, for Hertugdommene Slesvig og Holsteen, hvorved den under 8de Februarii dette Aar paabudne Indkomstskat ophæves, forsaavidt Indkomsterne hidrøre fra Eiendom og Besiddelse af Jorder og Renter af Capitaler, og derimod anordnes en Afgivt af rentebærende Capitaler og dyrkede Jorders Værdie.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, ꝛc. ꝛc. Gjøre vitterligt: Vi have fundet Os foranlediget at anordne en Forandring i Henseende til den under 8de Febr. d. A. paabudne Indkomstskat i Vore Hertugdomme Slesvig og Helsteen; thi byde og befale Vi allernaadigst:

1. Fra første Jan. 1811 skal den under 8de Febr. d. A. paabudne Indkomstskat, forsaavidt Indkomsterne hidrøre af Eiendom eller Besiddelse af Jorder, og af Renter af Capitaler, aldeles være hævet; men af alle øvrige Indkomster skal den efter Forordningen fremdeles svares.

2. Derimod paabyde Vi, istedet for den tildeels ophævede Indkomstskat:

a) en Afgift af alle rentebærende Capitaler;

b) en Afgift af alle dyrkede Jorders Værdie.

3. Enhver skal af sine rentebærende Capitaler, som han den 1ste Jan. 1811 har eiet, til Vor Kasse svare en Afgift af $1\frac{1}{2}$ Procent, hvad enten Capitalerne ere udlaante imod Obligationer og Vexler, eller forskrevne i Kjøbe-Contracter, Actier eller andre Documenter; dog skulle de, hvis rentebærende Capitaler sammenregnede ikke overstige 300 Rdlr., være fritagne for denne Afgift.

4. Vi ville ogsaa tillade, at de, som eie rentebærende Capitaler, men derimod ogsaa skylde rentebærende Capitaler, af hvilke vedkommende Creditorer svare den herved paabudne Skat, maa afkorte slige Capitaler, som de skylde, i Beløbet af de Capitaler, som de eie, og hvoraf de efter denne Forordning skulle svare Skatten.

5. Den herved paabudne Afgivt af Capitaler skal til Vor Kasse betales i Omslag 1812; dog ville Vi herved auctorisere Vort Finanz-Collegium til imod Sikkerhed at tilstaae dem, som maatte ønske det, Dilation for den halve Deel af Afgivten indtil Omslag 1813.

6. Det er Vor Villie, at denne Afgivt af Capitaler alene skal svares af Creditorerne, og at Debitorerne derved aldeles ikke maae bebyrdes.

Thi byde Vi, at Creditorerne paa ingen Maade, hverken directe eller indirecte, for denne Afgivt af deres Debitorer maa kræve nogen Erstatning, og at Creditorerne skulle betale den paabudne Afgivt af deres Capitaler 10 Gange, dersom de beviisligen directe eller indirecte have anmodet deres Debitorer om Godtgjørelse for samme.

7. Enhver skal være pligtig, naar han angiver sine Indkomster pro 1810 for de til Indkomstskattens Regulering af Os anordnede Commissioner, tillige enten mundtlig eller skrivtlig at angive den hele Sum af sine rentebærende Capitaler, for hvilke han skal svare Afgivten med $1\frac{1}{2}$ Procent.

Skeer Angivelsen, skrivtligen, saa skal den indrettes efter følgende Formular:

Jeg forklarer og forsikkrer, at Beløbet af mine rentebærende Capitaler, som jeg den 1ste Jan. 1811 eiede, og af hvilke jeg, i Følge Forordning af 19 Decbr. 1810, skal svare en Afgivt af $1\frac{1}{2}$ Procent, ei overstiger den Summe af . . . Rdlr., hvilket jeg herved ved Eed bekræfte.

Skeer derimod Angivelsen mundtligen, saa skal den, som gjør Angivelsen, ligeledes for Commissionen med Eed bekræfte sammes Rigtighed.

8. Hvo, som ingen Capitaler eier, hvoraf denne Afgivt skal svares, skal ved Angivelsen af sine Indkomster for 1810 tillige enten mundtlig eller skrivtligen for Commissionen forklare, og med Eed bekræfte, at han den 1ste Jan. 1811 ikke har eiet nogen Capital, hvoraf den ved denne Forordning paabudne Afgivt bør svares.

9. Hvo, som fordølger sine skattepligtige Capitaler, enten alle eller nogle af dem, skal for sin falske Angivelse tiltales efter Lovene, og desforuden svare tyve Gange Beløbet af Afgivten for de dulgte Capitaler.

10. Af alle dyrkede Jorders Værdie skal ligeledes svares en Afgivt af $1\frac{1}{2}$ Procent eller 1 Rdlr. 16 ß. for hvert hundrede Rdlrs. Værdie; dog ville Vi allernaadigst tillade, at de Skatteydende i den herved paabudne Afgivt aarligen maae korte

8 Lß. for hvert 100 Rdlr. rentesvarende Capital, som de den 1ste Jan. 1811 skyldte, forsaavidt de ikke, i Følge Forordningens §. 4, have liquideret deres Capital-Gjeld i deres Capital-Formue, og derved enten ganske eller for en Deel ere blevne frie for at svare den paabudne Afgivt af rentebærende Capitaler; for Resten følger det af sig selv, at de, som have liquideret deres Capital-Gjeld i deres Capital-Formue, eller for deres Capital-Gjeld have nydt den tilstaaede Godtgjørelse i den af Jordernes Værdie paabudne Afgivt, ikke maae korte Renter for slige Capitaler i de øvrige Indkomster, de maatte have, og for hvilke de ere pligtige at svare Indkomstskatten.

11. Jordernes Værdie skal beregnes og bestemmes efter den Taxation, hvorefter den under 15de Decbr. 1802 paabudne Grundskat svares.

12. Afgivten svares af Jordernes Eier, hvad enten han selv har brugt eller bortforpagtet samme. Dog skal i sidste Tilfælde Eieren være berettiget til af Jordbrugeren for hver Tønde eller Demath Land at lade sig betale 3 Lß. meer, end den bestemte Forpagtnings-Afgivt beløber.

13. Naar derimod Jorderne enten paa Livstid ere bortfæstede eller overladte i Arvefæste, saa svare Fæsteren den paabudne Afgivt deraf, men derimod kan han i hver halve Rdlr., som han betaler for Jorderne til Jorddrotten, afkorte 1 Lß.

14. Naar Fæsteren eller Arve-Fæsteren i Stedet for Penge svarer Afgivten i Korn, saa skal han desuagtet kunne afkorte 1 Lß. for hver halve Rdlr. af det omtalte Korns Værdie, og i saadant Tilfælde skal en Tønde Hvede beregnes til 4 Rdlr., en Tønde Rug til 3 Rdlr., en Tønde Byg til 3 Rdlr. og en Tønde Havre til 1 Rdlr. 16 Lß.

15. For Jorder, som til Embedsmænd paa deres Embedstid ere overladte, skulle disse svare Afgivten ligesom Fæstere og Arvefæstere.

16. Den herved paabudne Afgivt af dyrkede Jorders Værdie skal betales i 4 Aar, aarligen med ½ PC., eller 1 Mklb. af hvert 100 Rdlrs. Værdie. Afgivten svares i November Maaned, og for første Gang i November Maaned 1811.

Ligeledes skal ogsaa den ene Lß. for hver halve Rdlr., som, i Følge Forordningens §. 13 og 14, Fæsteren og Arvefæsteren kunne afkorte i Grundafgivten, de svare til Jorddrotten, og de 3 Lß. for hver Tønde, eller Demath, som efter §. 12 af Forpagteren skal svares til Jordeieren, i 4 Aar aarligen med ¼ Part afkortes og betales.

17. De Besiddere af Jorder, som for Capital-Gjeld, i Overeensstemmelse med Forordningens §. 10, kunne paastaae en Remission i den af Jordernes Capital-Værdie paabudne Afgivt, skulle angive Beløbet af deres Capital-Gjeld saaledes, som det var den 1ste Jan. 1811, for de til Indkomstskattens Regulering bestilte Commissioner, og skulle enten med Eed bekræfte Rigtigheden af deres Angivelse, eller paa anden Maade bevise samme.

18. De til Indkomstskattens Regulering nedsatte Commissioner skulle føre særskilte Protocoller:

1) over den Capitalgjeld, som, i Følge Forordningens §. 17, for dem skal angives, og for hvilken en Remission i Afgivten af Jordernes Værdie er tilstaaet;

2) over de skattepligtige Capitaler, som, i Følge Forordningens §. 7, for dem skulle anmeldes.

Protocollerne over den foromtalte Capital-Gjeld skulle af Commissionen meddeles Oppebørsels-betientene hver for sit District. I Protocollerne derimod over de skattepligtige Capitaler skulle Commissionerne beregne den paabudne Afgivt, og dernæst indsende samme til Vort Rentekammers Approbation, tilligemed de eedelige Attester fra dem, som skriftligen have gjort deres Angivelse.

19. Vore Oppebørsels-betiente paalægges herved, efter de Skatte-protocoller, hvorefter den under 15de Decbr. 1802 paabudne Grundskat svares, og de Protocoller, som over Undersaatternes Gjeld af Commissionen vorde dem meddeelte, at forfærdige de fornødne Oppebørsels-Registere over den herved paabudne Afgivt, og at indsende samme til Vort Rentekammers nærmere Foranstaltning.

Hvorefter alle og enhver sig allerunderdanigst have at rette.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 19de December 1810.

Frederik R.

Alle Svenske til Danmark, Norge og Holsteen opbragte Skippere, hvis Sager enten ved Underretterne eller ved Over-Admiralitets-Retten hersteds endnu ikke ere paadömte, anmodes herved, uopholdelig til mig at indlevere deres skrivtlige Rapporter i denne Anledning. — Det Kgl. Svenske General-Consulat i Kiöbenhavn, d. 29 December 1810. Gram.

— — —

Hædersminde over de faldne Fædrelands-Forsvarere af 2 April, 1801. — I mange Henseender maa det være Patrioten behageligt, at kunne pryde sit Værelse med et nøiagtigt Billede af det National-Monument, som er reist paa hine Kjækkes Hvilested, der værnede for Kongen og Landet. Undertegnede har derfor i Kobber afbildet dette Minde, som ved hans Bestræbelser er kommet istand, og smigrer sig med, at det vil blive imodtaget med Bifald. — Monumentet findes paa Sø-Etatens Kirkegaard, og udgjør en Gravhøi, hvori paa et Fundament af Granitstene er opreist en Obelisk af graat norsk Marmor. Fundamentet indslutter en hvid Marmor-Tavle, hvorpaa en Egekrands er udhugget. Foran ved Høien sees 11 Bautastene med de Officerers Navne, som faldt i Slaget. Paa Obelisken læses: De faldt for Fædrelandet; og neden under: Medborgeres Erkjendtlighed reiste Dem dette Minde. Det hele Anlæg er beplantet med Træer, og indhegnet med et Stakkit. — Kobberstykket viser Monumentet fra den nordøstlige Side. I Baggrunden sees en Deel af Hovedstaden og dens Volde. Indenfor samme de store Caserner, Rosenborg, runde Taarn og dets Kirke, Reformeert Kirke, Frue- *) samt Petri-Taarn. — Paa venstre Side staaer en Sø-Officier, som ved Mindets Betragtning møder sin faldne Vens Navn. — Paa høire Side sees tvende Matroser, hvoraf den ene bærer 2den Aprildags Hædersmedaille, og fortæller Broderen om Schrødersees Heltedød. — I Midten gjør Forældre deres Søn opmærksom paa Hæderskrandsen, som vindes ved Tapperhed. — Længere tilbage fortæller en Qvæstet de Spadserende hin Dags Tildragelser. I Forgrunden sidder en Kone med Sønnen paa Skjødet, hvis Fader faldt i Slaget. Luften er næsten bedækket med Skyer. — — Vignetten viser det Danske og Norske Vaaben, og et Sværd, omgivne af Laurbærblade hvilende paa Skyer; bag og imellem dem, Solstraaler, hvori i en Bue sees 11 Stjerner. Neden under læses: Den Hæder, Heltemodet gav, Den straaler over Tid — og Død — og Grav. — — Dette Kobberstykke, 16 Tommer bredt og 12 Tommer høit, koster 5 Rdlr. for Subskribentere. — Texten underretter Læseren om dette offentlige Monuments Fremkomst; og indeholder Listen over Dem, som have bidraget dertil, samt Regnskab over Indtægt og Udgift. — Koster 1 Rdlr.

Kjøbenhavn, 1810.

Lahde, Hof-Kobberstikker.
Gothersgade, No. 125.

*) Frue-Taarn brændte 1807.

Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indenlandske Efterretninger.

Underofficier Holmer Hansen, af Kronens Regiment, svømmede ved de d. 25 Aug. d. A. i det militaire gymnastiske Institut holdte Svømmeprøver en Længde af 120 Alen i fuld Armatur, hvorpaa han klædte sig af og strax derpaa svømmede en Længde af 818 Alen i 2 Timer og 50 Minutter, uden at hvile noget Øieblik. — Underofficier Johan Spenner af Norske Livregiment svømmede ligeledes ved samme Prøve 120 Alen i fuld Armatur, klædte sig derpaa af og svømmede uden at hvile sig en Længde af 7224 Alen i 2 Timer og 23 Minutter. — Begge have senere udbedet sig og faaet Tilladelse, at gjentage deres Prøvesvømning, da de troede, at kunne vise endnu større Færdighed. Dette skede d. 4 Sept. d. A. ved Ankersøen paa Nyholm, og her svømmede H. Hansen en Længde af Een Miil og 600 Alen eller 12,600 Alen, i 4 Timer og 25 Minuter, og J. Spenner 10,920 Alen i 3 Timer og 50 Minutter uden at hvile sig. Det behagede derpaa Hs. Maj. Kongen allernaadigst at belønne H. Hansen med en slagen Sølv Epaulet og Indskrift: "For udmærket Flid og Duelighed i Svømmen," og med en slagen Sølv Dragon, og J. Spenner med en slagen Sølv-Epaulet, hvilket Udmærkelsestegn bleve dem paa en høitidelig Maade overleverede i Overværelse af det hele Instituts Personale. — Disse udmærkede Exempler paa Svømmefærdighed uagtede, fortjener det dog her at anmærkes, at Svømmekonsten neppe har naaet sin største Høide blandt de civiliserede Europæer, men snarere blandt de uciviliserede Vilde. Forster fortæller, f. Ex., at Indbyggerne paa Otaheiti besade en saadan Færdighed i at dukke under, at de, naar man kaster et Søm i Søen,

strax kunne springe i Vandet, og aldrig feile i at gribe det førend det har naaet Bunden.

Den 28de d. M. solgtes ved Auction i store Kongensgaden den af Caperbaaden Hold fast opbragte Ladning Virginia Tobaksblade. Varerne vare i det Hele betragtede temmelig ordinaire. Priserne gik høiere end mange havde ventet, nemlig fra 2 Mk. ½ ß. til 3 Mk. 9½ ß. Pundet. — Samme Dag solgtes paa Børsen et Partie Vine. Opraabt, men ikke blev solgt, gammel Margeaux, St. Julien, fiin Medoc; 410 Rdlr. for Oxehovedet var det høieste Bud. Cahors første Sort af 1807 gik i 400 Rdlr. til 420 Rdlr. Oxhovedet, rødt Cotes 400 til 406 Rdlr., god Medoc af 1808 blev ikke solgt. Det høieste Bud var 390 Rdlr. Madera blev ikke solgt. Det høieste Bud var 1190 Rdlr. for Piben. Rød Viin solgtes til 350 Rdlr., gammel Viineddike 52 Rdlr. 3 Mk. 8 ß. til 60 Rdlr. Oxhovedet. Propper 27 Rdlr. 5 Mk. til 26 Rdlr. 3 Mk. pr. 1000.

Hr. W. Salomon har solgt sin Gaard i Dronningens Tvergaden for 48,000 Rdlr. til Hr. Sukkermester Schmidt. Frue Aboe har solgt Gaarden No. 395 i Kronprindsessegaden til Supercargo Warming for 53,000 Rdlr. og denne igjen til Capitain og Børscommissair Hvidt for 60,000 Rdlr.

Udenlandske Efterretninger.

(Af Hamburger Corresp. og Børsenhalle.)

I det Franske Senats Møde d. 10 d. M. gjordes Udkast til et Senatus Consult angaaende Udtagelsen af 10,000 Conscriberede for Marinen og 120,000 Conscriberede for Landarmeen. Greven af Caffarelli sagde i sin Tale i Henseende til den første Conscription blandt andet: "at midt under den Rolighed, som Hs. M. Keiseren igjen har tilveiebragt i Riget og i Europa, sysselsætter han sig med Marinens Forbedring, for at modsætte sin Fiende paa Havet talrige Armeer, og endelig erobre den almindelige Fred. For at bemande de Linieskibe, der udrustes, behøver han Matroser. De, der nu findes paa Escadrerne, vilde ikke være tilstrækkelige til Storheden af Hs. Majestæts Planer. Der er ny Midler til ny Hensigter nødvendige. Handel og Skibsfart, der tilforn forskaffede Matroser, ere nu af for liden Betydenhed. Keiseren har indseet, at blot Conscription kan forskaffe det for Marinen nødvendige Mandskab. Men dette kan ene tages af Søedepartementerne. For i Tide at vænne sig til Tjenesten skulle Søfolkene og Søsoldaterne tages af den Classe unge Mennesker, som ere 13 til 16 Aar. Ovede Søfolk ere bestemte for de store, de unge for de smaae Krigsskibe, hvorpaa Mandskabet paa Kysterne kan øves. Saaledes skaber Keiserens Genie en ganske ny Hjelpekilde for Sømagten. — Udkastet til det første Senatus-Consult bestaaer af 3 Artikler. 1. Søkysterne af 30 Departementer skulle ophøre at bidrage til Conscriptionen for Landmagten, og forbeholdes Conscriptionen for Søtjenesten. 2. Her opregnes disse 30 Departementer. 3. 10,000 Conscriberede af hver Classe fra 1813, 1814, 1815 og 1816 ere fra nu overladte til Marineministerens Raadighed. I Udkastet til det andet Senatus-Consult fastsættes: 1. at 120,000 Mand af Conscriptionen for 1811 overlades til Krigsministerens Raadighed til Armeens Recrutering. 2. De skulle tages af Franske, der ere fødte imellem 1 Jan. 1791 indtil d. 31 Dec. samme Aar.

Blandt de Actstykker, som samme Dag fremlagdes i Senatet, fandtes ogsaa følgende: Det Hollandske Ministeriums Skridt hos den Engelske Regjering i Febr. 1810. No. 1. En Skrivelse fra Kongen af Holland til hans Ministere, skreven under hans Ophold i Paris. Heri hedder det: at han i de 6 Uger, han har opholdt sig hos Keiseren hans Broder, bestandig har været sysselsat med Kongerigets Anliggender, men at han er bleven overbeviist om, at Frankrige er fast besluttet, at indlemme Holland, hvis Uafhængighed ikke kan bestaae saalænge Søkrigen varer. Søfreden allene kan afvende den truende Fare. Frankrige vil opoffre alt for at faae Holland, for derved at forøge Modstandsmidlerne mod Engelland. Engelland vil unegtelig have alt at befrygte af en saadan Tilvext i Kyster og Sømagt paa Frankriges Side. Det er derfor mueligt, at Engellænderne, bevægede af deres egen Tarv, ville undvige et Slag, der kan blive saa fordærveligt for dem. Ministerne skulle derfor vise den Engelske Regjering Vigtigheden af det Skridt, der bliver den tilbage at gjøre, men dog maa de ikke i ringeste Henseende omtale Kongen, men gjøre det paa egen Haand. Der er ingen Tid at tabe. De

skulle sende en paalidelig og forsigtig Mand til Engelland, og naar han kommer tilbage sende ham igjen til Kongen. To Corpser af Storarmeen marchere til Holland rc. No. 2 indeholder Det Hollandske Ministeriums Instruction for Hr. Labouchère. (Fortsættes.)

Den stærke Stilling, som Lord Wellington havde i Portugal den 1 November i 1. Linier, bestod, i Følge Engelske Efterretninger, af flere end 107 befæstede Værker, 28,490 Mand Infanterie, 12 Haubitser, tyve 24pundiger, 282 tolvpund., 121 nipund. og 21 sexpund., tilsammen 444 Stykker Artillerie.

Oberst Pool, forhen Overstcommanderende paa den Hollandske Fregat Gelderland, er af Militair-Krigsretten i Amsterdam bleven casseret, erklæret for meenedig og infam, for Livstid landsforvist og dømt til at betale Processens Omkostninger. Denne Officier afseilede d. 5 Martii 1808 fra Texel. Efter en kort Seilads indløb han i Bergen i Norge, hvor han opholdt sig længer end fornødent var, for at reparere en Læk. Efterat han igjen var udløben, stødte han d. 19 Maji paa en fiendtlig Fregat. Strax i Begyndelsen af Fægtningen forlod han Dækket formedelst to Saar, han havde faaet i Ansigtet og paa Armen. Dette Saar var imidlertid ikke af den Natur, at han burde forladt sin Post.

Ogsaa i Kongeriget Neapel er udkommen en Anordning for Bogtrykkere og Boghandelen, som i det Væsentligste er af samme Beskaffenhed som den allerede for en Tid siden udkomne Franske.

I Svensk Pommern er under d. 29 Nov. udkommen en Kongel. Anordning, som befaler en Afgivt af Colonialvarer efter samme Grundsætninger som i de fleste andre Stater paa Fastlandet.

Fra Stockholm berettes, at sandsynligviis ville Sverrigs Stænder i Slutningen af Februarii Maaned næste Aar blive sammenkaldte.

I Løbet af dette Aar vare 23 Svenske Skibe ankomne til St. Ybes og vendte med Saltladninger tilbage til deres Fædreneland.

Fra Paris haves følgende Efterretning: Engellænderne havde gjort en Landgang paa Isle de France og bemægtiget sig der et Fort. Men dette blev igjen indtaget af de Franske Tropper, hvorved Engellænderne mistede 2000 Mand Fanger. To Engelske Fregatter ere i en Fægtning med to Franske Fregatter sløine i Luften og to andre Engelske Fregatter ere blevne tagne. Man venter med det første omstændelige Efterretninger om denne mærkværdige Begivenhed. (Isle de France er en Øe i det æthiopiske Hav, 50 Mile i Omkreds, opdaget første Gang af Portugiserne 1598, som kaldte den Cirne. De bleve 1598 fordrevne af Hollænderne, som kaldte Øen Mauritius, men igjen forlode den 1710. Derpaa nedsatte sig der de Franske og kaldte den Isle de France. Siden den Tid befinder Øen sig i gode Omstændigheder; den leverer en Mængde Caffe, Sukker, Tobak, Aloe, Ibenholt rc. Dens Vedligeholdelse koster Frankrige aarligen nogle Millioner Franker; men den er meget vigtig for den Ostindiske Handels Vedligeholdelse.)

Fra de Spanske Grændser haves Efterretninger indtil d. 28 Nov. Kongen har i de sidste tre Maaneder opholdt sig i Madrid. De fleste Arbeider ved Fortet Retiro ere færdige. Provindsen Guadalaxara er igjen fuldkommen rolig. Fortet Toledo er færdigt. Tortosas Beleiring fortsættes med Held. Valencianerne staae vel endnu under Vaaben, men deres Iver synes kjølnet og i Valencia skal der have yttret sig Spor af den gule Feber. Siden October ankomme igjen mange Franske Troppe-Afdelinger fra Frankrige. Fra Valladolid er et Corps marcheret til Salamanca for at underholde Samfærslen med Portugal og som man troer vil rykke frem til Almeida, da Drouets Corps har trukket sig dybt ind i Portugal. Til Oporto er endnu ingen Fransk Colonne kommen. Paa nogle 1000 Mand nær, som ere blevne i Almeida, skal Drouets Corps tilligemed sin Anfører have sat sig i March til Guarda, for derfra at gaae til Castelbranco og Vilha Velha, og siden sandsynligviis at gaae over paa den venstre Bredde af Tajo, hvor der danner sig en Fransk Armee, over hvilken March. Mortier nok faaer Hovedanførselen, for fra den Kant at rykke mod Portugal. March. Mortiers sidste Hovedqvarteer skal have været i Alcantara, hvorfra han formodentlig vil rykke ind i Portugal, for at lette det Drouetske Corps's Overgang, som han vil forene sig med og trænge frem ved Mundingen af Tajo. Engellænderne og Portugiserne kunne i Provindsen Alentejo ikke gjøre nogen stor Modstand, da de have forenet deres Stridskraft paa den høire Bredde af Tajo.

Posteftterretninger.

(Af Børsenhalle.)

Moniteuren af 17 Dec. indeholder følgende om Begivenheden paa Isle de France af 10 Oct. Engellænderne havde bemægtiget sig den lille De la Passe; men denne Klippe er igjen bleven indtagen. De have mistet 6 Fregatter; 4 ere tagne og 2 have de brændt. Capitainerne paa Franske Linieskibe, Duperre og Hamelin, og Fregatcapitain Bouvet, have udmærket sig og viist, hvad man engang kan vente af den Franske Sømagt. — De Engelsk-Ostindiske Compagnieskibe Windham, Ceylon og Astella, der havde 1200 Mand Tropper med Munition og Penge ombord, ere tagne. Det hele 24de Engelske Linie Infanterie-Regim., Generalstaben og Fanerne, Generalerne Weaterhall og Abercomby ere tagne til Fanger. — Ved Afseilingen af det Skib, der har overbragt disse Efterretninger, fandtes paa Isle de France 2300 Engelske Fanger, blandt hvilke man talte et stort Antal Engelske Officierer af alle Grader, Oberster, Capitainer ꝛc. Øen var forsynet med Levnetsmidler og i bedste Forsvarsstand. Over 8000 Mand vare til Coloniens Forsvar under Vaaben. De Franske Fregatter: l'Astrée, la Manche, la Minerve, la Bellone, l'Iphigenie og la Nereide vare udrustede og krydsede.

Philadelphia d. 8 Nov. Præsidenten for de forenede Stater har udstedt en Proclamation af følgende Indhold: Ved Congresse-Acten af 1ste Maji 1810 er det blevet bestemt, at i Fald Storbritanien eller Frankrige inden næstkommende 3 Maji tilbagekalder sine Edicter eller saaledes forandrer dem, at de ikke mere krænke de forenede Staters neutrale Handel, og den anden af disse Nationer ikke paa lige Maade tilbagekalder sit Edict i de følgende 3 Maaneder, skulle de Artikler i denne Act, der forbyde al Handelssamqvem mellem de forenede Stater og Frankrige og Engelland træde i Kraft 3 Maaneder efter den desangaaende udstedte Proclamations Offentliggjørelse, imod den Nations Lande og Colonier og Tilbehør, saavelsom dens Landsproducter og Manufacturvarer, som ikke har tilbagekaldet sit Edict. Da nu det Franske Edict, der forbyder de forenede Staters neutrale Handel, er bleven officiel tilbagekaldet, saa at der fra 1 Nov. af ophører at være i Kraft, saa erklærer Præsidenten, at det Franske Decret saaledes er tilbagekaldet og ophører at være i Kraft, og at altsaa alle ved Acten af

1 Maji paalagte Indskrænkninger i Henseende til Frankrige og Tilbehør ophøre. — I en Omløbsskrivelse fra Skatkammer-Departementet af 2 Nov. erklæres det Franske Edict mod de forenede Staters neutrale Handel for tilbagekaldet. De Franske bevæbnede Skibe, hedder det fremdeles deri, kunne derfor indløbe i de forenede Staters Havne. Heraf følger tillige, at naar Storbritanien ikke tilbagekalder paa samme Maade eller forandrer sine Edicter, som krænke de forenede Staters Neutralitet, indtil næstkommende 2 Febr., saa træder den Afdeling af Acten, der forbyder Handelssamqvem mellem de forenede Stater og Storbrittanien og Frankrige igjen i Kraft i Henseende til Storbrittanien og dets Tilbehør fra 2den Februarii af. Naar altsaa dette Departement ikke forend denne Dag officiel tilkjendegiver Dem en lignende Tilbagekaldelse eller Modification, saa har De umiddelbar efter denne Dag at bringe i Udførelse mod Storbritannien ovennævnte Artikel, som forbyder ethvert Engelsk Skib at indløbe i de forenede Staters Havne og Vande og Indførslen af hver Natur- eller Konstfrembringelse, der tilhører Storbritanniens Lande og Colonier eller er tilført fra benævnte Lande.

Nyyork, d. 2 Oct. Man læser nu den officielle Brevverling mellem Hr. Pinckney og Lord Wellesley fra Aug. d. A. I samme tilkjendegives den sidste, "at Frankrige officiel har tilbagekaldet de Berlinske og Mailandske Decreter, og at man ikke tvivler paa, at Tilbagekaldelsen af Conseilordrerne af Jan. og Nov. 1807 og af April 1809 og alle dertil sigtende Ordrer vil være en naturlig Følge deraf." — I Marquis Wellesley's Svar hedder det: at Hs. Maj. har befalet ham at forsikkre: at saasnart Tilbagekaldelsen af de Franske Decreter har fundet Sted, og de Neutrales Handel er bleven sat i den Stand, hvori den forend disse Decreters Udstedelse befandt sig, Hs. Maj. med største Fornøielse vil antage et System, hvortil Fiendens Adfærd har tvunget ham.

Hamburg, d. 25 Dec. Fallissementer: Moses Gottschalck, under Firma Gottschalck & Salomon, med 1,078,750 Mk. Bco. Joseph Sander Jacob, med 564,426 Mk. 12 ß. Bco.

Med dette Numer sluttes syvende Aargang.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.